

นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม

ระยะ 10 ปี เป็นเวลาที่ไม่ยาวนานเลย แต่ผมก็ได้เห็นคนหนุ่มสาวที่ตั้งใจทำงานรณรงค์โดยใช้ฐานวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งธุรกิจแอลกอฮอล์ได้ใช้เป็นการส่งเสริมการขาย การโฆษณา การให้ทุนอุปถัมภ์มานาน สร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานจัดงาน ไปจนถึงประชาชนคนร่วมงาน เป้าหมายนี้จึงท้าทาย และผมก็ยิ่งเห็นพัฒนาการจากจุดเล็กๆ แล้วก็ค่อยๆ ขยายต่อไป จนนำไปสู่นโยบายขององค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย เช่น งานกาชาดปลอดเหล้า เป็นต้น จึงเป็นเรื่องที่น่าชื่นชม และภาคภูมิใจ

ทั้งนี้ ความสำเร็จที่ผ่านมา เราต้องก้าวข้ามไปสู่พื้นที่ใหม่ๆ ก้าวข้ามจากสิ่งที่เราเคยทำ เพราะสิ่งที่เคยทำย่อมสำเร็จในระดับเดิม เราจำเป็นต้องก้าวไปสู่การทำงานใหม่ๆ ความท้าทายใหม่ๆ โดยใช้บทเรียนที่เราทำมาที่ได้บันทึกไว้ในหนังสือเล่มนี้ยกระดับขั้นต่อไป

ดร.สุปรีดา อุดยานนท์

ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

เมื่อ สสส. เริ่มต้นการรับโจทย์ของปัญหาจากการตีพิมพ์เรื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของคนไทยในปี 2545-2546 ข้อมูลวิชาการที่ประมวลได้ชี้ชัดว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือที่อาเจนิมเรียกว่า รุมๆ กันไปว่า สุรา หรือเหล้า ได้ยึดโยงกับมิติทางสังคมวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวคนดื่มอย่างแนบแน่นมากยิ่งนัก สังคมวัฒนธรรมไทยที่ผลักดันหล่อหลอมการเสพสุราก็ไม่เหมือนกับชาติอื่นๆ และแม้กระทั่งในคนไทยกลุ่มต่างๆ ก็ไม่เหมือนกันนัก ทำให้ความรู้จากตำราสากลไม่อาจมาประยุกต์ใช้กับประชาชนไทย สังคมไทยได้ง่ายนัก

ยิ่งทำงานต่อเนื่องไปหลายๆ ปี ข้อสังเกตตั้งต้นนี้ก็ยิ่งประจักษ์ชัดขึ้นทุกที จนคนทำงานเพื่อลด ละ เลิกการดื่มสุรามุ่งงานด้านการรื้อถอนและสร้างใหม่ในค่านิยม และบรรทัดฐานการดื่มเหล้าเป็นงานสำคัญงานหนึ่งที่เดียว บางคนเรียกมันว่า “แนวรบด้านสังคมวัฒนธรรม” ของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และถ้าแนวรบนี้ยังไม่ชนะ ยังรุกไม่คืบหน้า แนวรบด้านอื่นๆ เช่น การออกกฎหมาย กติกาสังคม การขึ้นภาษี การปรับพฤติกรรมการดื่มของปัจเจกบุคคล ฯลฯ ล้วนรุกคืบหน้าได้ยากนัก ตรงกันข้าม ถ้าเข้มงวดค่านิยมในสังคมเคลื่อนไหว งานยากๆ ที่คิดว่าเป็นไปไม่ได้ กลับขับเคลื่อนไปได้ไกลอย่างที่ไม่เคยคาดถึง

ตัวอย่างหนึ่งในมากมาย ที่ผมประสบมาเมื่อปี 2549 ก่อนช่วงเทศกาลสงกรานต์ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เป็นมหกรรมการเล่นน้ำด้วยดื่มเหล้าหนัก การพูดถึงเรื่อง “สงกรานต์ปลอดเหล้า” เป็นเรื่องเป็นไปไม่ได้ขนาดนับเป็นเรื่องตลกได้เลยทีเดียว และผมก็เคยถูกคนหัวเราะใส่หน้ามาแล้วเวลาพูดถึงเรื่องนี้ในปีก่อนๆ ปีนั้น รองนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น โดยการประสานจากเครือข่ายงดเหล้าที่จังหวัดได้ติดต่อด่วนมาพูดคุย เรื่องการจัดงานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว โดย

จะยกเลิกไม่รับการสนับสนุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์ แต่ขอให้ สสส. เป็นผู้สนับสนุนงานสงกรานต์ปลอดเหล้าทดแทน ในขณะนั้น ธุรกิจแอลกอฮอล์เป็นสปอนเซอร์รายใหญ่ให้ทุนสนับสนุนงานแทบทุกเทศกาลใหญ่ เป็นโอกาสขายทั้งสินค้าและขายแบรนด์ให้ฝังลึกเข้าไปในวัฒนธรรมแห่งการเฉลิมฉลองของไทย ดังนั้น การเลือกสงกรานต์ปลอดเหล้า ไม่ใช่แค่จะไม่ได้เงินอุปถัมภ์ก่อนโตจากเหล้าเบียร์เท่านั้น แต่ผู้คนจะมาเที่ยวงานฉลองสงกรานต์ซึ่งงดการขายและดื่มแอลกอฮอล์กันไหม? การขายแนวคิด “สนุกได้ไร้แอลกอฮอล์” “สงกรานต์ปลอดภัยสำหรับครอบครัว” เป็นของใหม่ ค่านิยมใหม่ในวันนั้นไม่มีใครมั่นใจเลยว่า เราจะเปลี่ยนสังคมไทยให้เกิดมีทางเลือกนี้ได้สักแค่ไหน สิบกว่าปีผ่านไป จากต้นแบบถนนข้าวเหนียวถูกขยายเป็นถนนตรอกซอกซอยปลอดเหล้าค่อนร้อยแห่งร่วมกับมาตรการพื้นที่ปลอดแอลกอฮอล์ตามนโยบายมหาดไทยกว่าสองพันแห่ง เป็นคำตอบที่ชัดเจนว่า เรื่องตลกเมื่อสิบกว่าปีก่อนเป็นเรื่องจริงในสังคมไทยแล้ว

ยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนสังคมวัฒนธรรมเพื่อลดการดื่มแอลกอฮอล์ ต้องใช้มาตรการ วิธีการกิจกรรมต่างๆ มากมายเรียงร้อยเข้าด้วยกัน ทั้งสื่อสารรณรงค์ ทั้งกิจกรรมในชุมชน ทั้งการผลักดันนโยบายและอื่นๆ อีกมากมาย ที่ล้วนต้องประยุกต์ดัดแปลงให้เข้ากับรากสังคมวัฒนธรรมไทย คนต่างชาติไม่ค่อยจะเข้าใจจริงๆ ว่า ทำไมพรรคทองอย่าง “ให้เหล้าเท่ากับแข่ง” ถึงส่งผลต่อการลดการให้เหล้าเป็นของขวัญได้อย่างนั้น “งานศพปลอดเหล้า” ลดค่าใช้จ่ายจากเหล้าได้มากขนาดไหนในสังคมชนบทไทย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ได้มาจากการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยพลังความมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมไทยที่ดีขึ้นของคนกลุ่มหนึ่ง

ในนาม สสส. ผมขอขอบคุณคนกลุ่มนี้ ที่อาจเรียกกรวมๆ กันว่า พี่น้องเครือข่ายงดเหล้า รวมไปถึงแนวร่วมที่ชักชวนกันมารับภารกิจสำคัญนี้ด้วยกัน ทั้งเจ้าภาพงานประเพณีปลอดเหล้า หน่วยงานภาคราชการ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ ภาคชุมชนท้องถิ่นที่ได้ร่วมสร้างสังคมไทยที่มีค่านิยมที่น่าพาความปลอดภัย และสุขภาวะมากยิ่งขึ้นอย่างปรากฏชัดในหลายๆ ปีที่ผ่านมา ทั้งที่ส่วนหนึ่งได้บันทึกไว้ในหนังสือเล่มนี้ และอีกมากมายที่ได้เพียงบันทึกไว้ในความทรงจำของหลายคนในแผ่นดิน

เกษียร สงกรานต์ ภาคโชคดี

ผู้อำนวยการสำนักงานเครื่อง่ายองค์กรงดเหล้า

งานประเพณีปลอดเหล้า เป็นความภาคภูมิใจของ สำนักงานเครื่อง่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ที่ขับเคลื่อนงานในรูปแบบการให้ทุนอุปถัมภ์ ทดแทนการสนับสนุนจากภาคธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเพณีที่เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจน ได้แก่ งานสงกรานต์ปลอดเหล้า โดยเฉพาะสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว สมัยก่อนเต็มไปด้วยคนเมา แต่ปัจจุบันภาพงานเปลี่ยนไป เป็นงานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า ที่น่าสนใจก็คือมีนวัตกรรมคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ ซึ่งมีการเก็บสถิติโลกไว้ด้วย

เช่นเดียวกับงานลอยกระทงสาย จังหวัดตาก แต่เดิมบริเวณจัดงานเต็มไปด้วยลานเบียร์ แต่ปัจจุบันไม่มีภาพดังกล่าวแล้ว งานกระทงสาย กลายเป็นงานประเพณีที่ปลอดภัยไร้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พื้นที่ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนประเพณีปลอดเหล้า ความตั้งใจของ สคล. ในอนาคตอยากให้มีพื้นที่ดีๆ แบบนี้ขยายไปทั่วประเทศ

ปัญหาและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีตั้งแต่ระดับครัวเรือน ระดับพื้นที่ ในภาพรวมคนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับงานประเพณีปลอดเหล้า หน่วยงานราชการ และประชาชนในพื้นที่ต่างก็ให้ความร่วมมือ ทุกภาคส่วนเห็นปัญหาร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานประเพณีปลอดเหล้า การขยายพื้นที่ปลอดภัยเป็นความท้าทายและเป็นภารกิจสำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมก้าวไปด้วยกัน

ธีระ วัชรปราณี

ผู้จัดการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)

ตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานประเพณีวัฒนธรรมและเทศกาลปลอดเหล้า โดยการสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุกเพื่อทดแทนทุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ว่าจะเป็นงานประเพณีวัฒนธรรมระดับชาติ อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทงงานเทศกาลปีใหม่ (Countdown) ตลอดจนงานประเพณีหรืองานเทศกาลระดับท้องถิ่นหรือระดับภูมิภาค ได้แก่ งานประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีบุญบั้งไฟ งานเทศกาลอาหาร งานกาชาด และงานเทศกาลดนตรีกิจกรรมสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ เกิดการเรียนรู้ ยอมรับ ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในช่วงประเพณีสำคัญต่างๆ

พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานประเพณีวัฒนธรรมและเทศกาลปลอดเหล้า ที่ขาดไม่ได้คือ “คน” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอันดับหนึ่งในการเคลื่อนไหวงาน การผนึกกำลังภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพและภาคีด้านสังคม ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เกิดเป็นพื้นที่ต้นแบบในการขับเคลื่อนงานประเพณีวัฒนธรรมและเทศกาลปลอดเหล้าให้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้

วิชญ์ ศรีทะวงศ์

ผู้จัดการแผนพัฒนาโยบายสาธารณะฯ
สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

การทำให้งานประเพณีวัฒนธรรมและเทศกาลปลอดภัย ด้วยการสร้างพื้นที่ปลอดภัย เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานสร้างพื้นที่ต้นแบบงานประเพณีปลอดภัย ยกตัวอย่างเช่น มาตรการจัดโซนนิ่งพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย เป็นมาตรการสำคัญที่ส่งผลให้ประเพณีสงกรานต์เป็นงานประเพณีที่ได้รับความนิยม ผู้คนออกมาเล่นน้ำได้อย่างสบายใจไม่ต้องกังวลกับปัญหาคนเมา ตลอดระยะเวลากว่า 10 ปี ที่ขับเคลื่อนงานประเพณีสงกรานต์ปลอดภัย เจ้าภาพจัดงานกว่า 90% ต่างเห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว ขยายผลไปสู่การมีพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยกว่า 50 ถนนตรอกซอกซอย นับเป็นปรากฏการณ์ที่คณะทำงานต่างภาคภูมิใจ ถือได้ว่าเป็น Model ที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลง

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เห็นความสำคัญในการสร้างพื้นที่งานบุญประเพณีและเทศกาลปลอดภัย เป็นพื้นที่ต้นแบบ และได้รวบรวมองค์ความรู้ กระบวนการขับเคลื่อนงานประเพณีวัฒนธรรมปลอดภัย ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานประเพณีวัฒนธรรมปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็น ประเพณีสงกรานต์ปลอดภัย ประเพณีแข่งเรือปลอดภัย เทศกาลอาหารอร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ รวม 25 พื้นที่ต้นแบบ มาไว้ในหนังสือ **เทศกาลปลอดภัย “สุข” ปลอดภัย** เพื่อเป็นแนวทางแก่พื้นที่อื่นๆ ที่มีความสนใจ ชักชวนชุมชน หน่วยงานภาคี สร้างพื้นที่ปลอดภัย ควบคู่กับการสืบสานงานประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม

สารบัญ

แผนงาน พัฒนานโยบายสาธารณะและสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุก	8
สงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย	28
ประเพณีสุดยอดสงกรานต์ เทศกาลดอกคูณเสียงแคนถนนข้าวเหนียว ต้นแบบสงกรานต์ปลอดภัย	30
เล่นสงกรานต์แบบไทย สนุกสุขใจ ไร้แอลกอฮอล์ ที่ถนนข้าวเม่า	46
ประเพณีปีใหม่เมืองเชียงใหม่ ม่วนใจ๋ ไร้แอลกอฮอล์	52
สงกรานต์ถนนข้าวสุก สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์	62
ถนนข้าวทิพย์ สร้างวัฒนธรรมใหม่ในงานสงกรานต์	70
ประเพณีบุญบั้งไฟปลอดภัย รวมใจปลอดภัย	76
“กุดหว้า” ชนเผ่าผู้ไท สืบสานประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้าน ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย	80
บุญบั้งไฟชาวอำเภอราชไศล สูงปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย	96
ประเพณีบุญบั้งไฟโบราณปลอดภัย ปลอดภัย วัฒนธรรมสร้างสุข ชาวตำบลเสียว	114
ประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ ศรีราชาแห่งชาวไทยอีสาน	128
สืบสานเทศกาลลอยกระทงปลอดภัย	134
แฉ่อยี่เป็งเจียงใหม่ ปลอดภัยประกายรัศมี ไร้แอลกอฮอล์	136
ประเพณีลอยกระทงสาย ไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวง จังหวัดตาก	146
ประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัยไร้แอลกอฮอล์ ต้นแบบลอยกระทงปลอดภัย	158
ประเพณีแข่งเรือยาวปลอดภัย ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ	166
บ้านโมเดลประเพณีแข่งเรือปลอดภัยต้นแบบ คนน่านภูมิใจ๋ แข่งเรือยิ่งใหญ่ บ่มีเหล้าเบียร์	170
แข่งเรือปลอดภัยหัววัง-พื้งตัก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ	188
ประเพณีแข่งเรือราชไศล แข่งเรือบ้านเขาบ่มีเหล้า กะม่วนได้	194
ประเพณีแข่งเรือยาวปลอดภัย ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ อบต.ชัยมงคล	202

กาชาดสร้างสุข	208
มหัศจรรย์ งานช่างสุรินทร์ปลอดเหล้า	210
งานเทศกาลกินปลาภู สุข อร่อยได้โดยไร้แอลกอฮอล์ สิบวันในหนึ่งปีคนคิดดีมารวมกัน	222
บุญสารทเดือนสิบ วิถีคนคอน สุขใจปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์	236
เทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย ปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ ปลอดการพนัน	244
เทศกาลอาหารสองทะเล ซ้อป ซิม ซิล อร่อยปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์	252
มหกรรมอาหารปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ ในงานบาราศีซึ่งคัพตำบลดปากน้ำ จังหวัดสตูล	264
เคาร์คาวนด์เชียงใหม่ สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์	272
หาดใหญ่ไนท์พาราไดส์ สวิสตีปีใหม่ สนุก สุขใจ ไร้แอลกอฮอล์	278
เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ คลื่นคอนเสิร์ต	284

แผนงาน

พัฒนานโยบายสาธารณะและสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุก

เพื่อทดแทนการอุปถัมภ์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมสร้างสรรค์

แผนงานพัฒนานโยบายสาธารณะและสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุกเพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์ ด้านประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่ใช้มาตรการทางการเงินคือการให้ทุนอุปถัมภ์ (Sponsorship) เป็นเครื่องมือในการลดปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์และจากการส่งเสริมการตลาดของธุรกิจแอลกอฮอล์ ซึ่งธุรกิจแอลกอฮอล์ใช้การให้ทุนอุปถัมภ์ในลักษณะนี้มาก่อนเพื่อเป็นเครื่องมือทางการตลาดและการส่งเสริมการขายรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเคยใช้ได้ผลเป็นอย่างดี สามารถเข้าถึงเจ้าภาพจัดงาน เข้าถึงหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในลักษณะที่เป็นพันธมิตรและสร้างบุญคุณ สถาปนาตำแหน่งแห่งหนของตนขึ้นมาเป็นผู้ให้ ที่สำคัญคือเข้าถึงตัวประชาชน ในการสร้างประสบการณ์ร่วมตรงในทุกระดับ และยังรวมไปถึงเข้าถึงหัวใจและจิตวิญญาณของชุมชนด้วย เพราะงานประเพณีวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือกุโลบายในการหล่อหลอม

จิตวิญญาณสปิริตและธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชน เมื่อธุรกิจแอลกอฮอล์เข้ามาสนับสนุนตรงเป้าตรงไปที่หัวใจของชุมชน จึงสามารถสร้างความผูกพันและเชื่อมโยงเอาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ากับไปการให้คุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืน นอกจากนั้น ยังเพิ่มความบันเทิง ความสนุกสนานรื่นเริงและความมั่นใจไม่มีที่สิ้นสุดเข้าไปในคราวเดียวกันนี้ด้วย จนเลยเถิดและนำไปสู่ประเด็นปัญหาและผลกระทบทางสังคม จนกลายเป็นประเด็นข้อห่วงใยและความกังวลร่วมของสังคมและผู้คน

ซึ่งจุดนี้เอง แผนงานฯ ได้พลิกมาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางในการสร้างการเปลี่ยนแปลง เพื่อเปลี่ยนแปลงจากงานบุญประเพณีที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการขาย จนมีแต่คนเมา มีปัญหาตามมามากมายโดยเฉพาะการทะเลาะวิวาทต่อยตี ความรุนแรงและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อุบัติเหตุจากความเมินเมาที่ตามมา ให้กลายเป็นงานประเพณีวัฒนธรรมที่เน้นคุณค่าที่แท้ในการจัดงานและการสืบสานส่งต่อประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม พร้อมทั้งช่วยกันหาทางลดปัจจัยเสี่ยง ลดปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชน สังคมและลูกหลาน อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการประหยัดเงินทองจากการที่ไม่มีการส่งเสริมให้เกิดการดื่ม ซึ่งถือว่าได้ประโยชน์กันทุกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ใช่ว่าการเปลี่ยนแปลงนี้จะได้มาโดยง่ายเนื่องจากเกิดแรงต้านจากภาคธุรกิจและการเสียผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องจากที่เคยได้รับการสนับสนุนจากการเข้ามาของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ด้วยพลังของประชาชนชุมชนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของ

ประเพณีวัฒนธรรมและชุมชนในพื้นที่นั้นๆ ที่เห็นถึงปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยไม้อยอมแพ้ไม้อยอมจำนนในการที่จะลุกขึ้นมาจัดการปัญหาด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งต้องทนต่อแรงเสียดทาน ข้อกังวลห่วงใยเรื่องที่นักท่องเที่ยวนักเที่ยวชมงานจะไม่มีเหลือกิน หรือจะไม่มีใครมาเที่ยวงาน หรืองานจะไม่สนุกหากไม่มีเหล้า แต่ด้วยข้อพิสูจน์ด้านความปลอดภัยที่เกิดขึ้น ยืนยันให้เห็นว่างานที่ปลอดภัยนั้นสร้างผลลัพธ์ที่ดีกว่าการดำเนินงานของแผนงานฯ นี้จึงสอดคล้องตรงกับความคิดของแกนนำภาคประชาชน ซึ่งมีบทบาทอย่างยิ่งในการเข้ามาหนุนเสริมและยกระดับกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะ เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมของทั้งประเทศต่อไป

พัฒนาการแผนงานพัฒนาโยบายสาธารณะและสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุกเพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์

แผนงานฯ นี้ได้ก่อตัวขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในการรณรงค์ของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ในช่วงปี 2546 - 2548 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงแห่งการเริ่มต้นของงานรณรงค์งดเหล้า โดยในระยะแรกเน้นไปที่งานรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา และลดอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ ทอดกฐิน และงานศพ ซึ่งทำให้ได้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาในช่วงงานเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์นี้เอง ทำให้สำนักงานฯ และ สสส. ตระหนักว่า การที่จะลดอุบัติเหตุบนถนนอย่างเด็ดขาดไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องไปลดการดื่มในพื้นที่ที่มีการจัดงานและในช่วงเทศกาลอื่นๆ ด้วย เพราะในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นยังไม่มี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และธุรกิจใช้กิจกรรมงานบุญประเพณีต่างๆ เป็นช่องทางในการส่งเสริมการขายโดยเฉพาะการจัดให้มีลานเบียร์ในงานเทศกาลต่างๆ ดังนั้น จึงเริ่มให้มีการสนับสนุนโครงการในงานด้านบุญประเพณีและเทศกาลสำคัญ แต่ก็ยังเป็นรูปแบบที่ไม่ใช่ทุนอุปถัมภ์ทดแทน (Sponsorship)

● **ปี 2549** โครงการสนับสนุนงานประเพณีปลอดเหล้ายังเป็นโครงการในลักษณะโครงการพัฒนาเพื่อให้พื้นที่ชุมชนได้จัดงานปลอดเหล้า ได้แก่ โครงการสงกรานต์ปลอดเหล้า ลอยกระทงปลอดเหล้า งานเทศกาลอาหารปลอดเหล้า และงานดนตรีปลอดเหล้า โดยไม่มีลักษณะการเจรจาขอแลกจากเจ้าภาพจัดงานให้ยุติการรับทุนจาก

ธุรกิจแอลกอฮอล์ แต่มารับทุนจาก สสส. แทน แต่เริ่มมีงานเทศกาลสงกรานต์ ถนนข้าวเหนียว เป็นแห่งแรกที่ใช้การทดแทนแบบให้ทุนอุปถัมภ์นี้ชัดเจน รวมทั้งงานแข่งเรือประเพณีจังหวัดน่าน ที่เครือข่ายสุขภาพคนน่าน (Node สุขภาพ) ได้ร่วมกันปฏิเสธทุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์ และประกอบกับเครือข่ายงดเหล้าได้รับช่วงต่อในจังหวัดที่พื้นที่ปฏิเสธพอดี จึงเป็นเหตุการณ์สำคัญ 2 เหตุการณ์ในยุคเริ่มต้นของกระบวนการทดแทนทุนอุปถัมภ์เชิงรุก (Alcohol Replacement Sponsorship)

● **ปี 2550** สสส. ได้ให้มีการรวมโครงการสนับสนุนงานประเพณีที่แยกตามเทศกาล รวมมาเป็นแผนงาน แล้วเสนอเป็นชื่อแผนงานทุนอุปถัมภ์เชิงรุกเพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์ด้านประเพณีวัฒนธรรม ด้วยวงเงิน 45 ล้านบาท มีแผนการดำเนินงานแยกเป็นกลุ่มงานระดับชาติที่หมายถึงงานประเพณีหรือเทศกาลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันพร้อมๆ กันทั้งประเทศ ได้แก่ เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง และปีใหม่ กลุ่มงานระดับท้องถิ่นที่หมายถึงงานประเพณีหรือเทศกาลที่เกิดขึ้นตามวิถีวัฒนธรรมระดับพื้นถิ่น ได้แก่ งานบุญ

บั้งไฟ งานแห่เทียนพรรษา งานแซนโฎนตา งานบุญเวด กลุ่มงานกาชาดและของดีประจำจังหวัด กลุ่มงานเทศกาลอาหาร และกลุ่มงานดนตรี โดยในปี 2550 นี้ มีเหตุการณ์สำคัญคือ

- **งานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว** จังหวัดขอนแก่น ได้ขับเคลื่อนเป็นปีที่ 2 โดยนำจุดอ่อนจากปีแรกมาแก้ไข มีการสนับสนุนโครงการให้ ออร์กาไนเซชันแยกออกมาจากเจ้าภาพ เพราะในทางปฏิบัติเจ้าภาพจะมีการแบ่งงานให้มื่อออร์กาไนเซชันมารับทำต่อ ซึ่งทำให้มีการควบคุมหน้างานได้ยาก เพราะออร์กาไนเซชันอาจจะไปรับทุนจากธุรกิจ แอลกอฮอล์ก็ได้

- **งานสงกรานต์เชียงใหม่** หรืองานประเพณีปีใหม่เมือง เทศบาลนครเชียงใหม่ หรือเป็นปีแรกที่น่าบทรียนจากขอนแก่นมาทำงานที่เชียงใหม่ โดยประสานการให้ทุนสนับสนุนทดแทนธุรกิจ แอลกอฮอล์ ซึ่งนายกเทศมนตรีสมัยนั้นคือนายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ ได้เห็นปัญหาแอลกอฮอล์เช่นเดียวกัน (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายก อบจ.เชียงใหม่)

ทั้งนี้ ยังมีพื้นที่ท่องเที่ยวชุมชนบางลำพู ละแวกเดียวกับถนนข้าวสาร ได้ร่วมโครงการด้วย แม้ว่าตัวถนนข้าวสารเองจะไม่ได้ร่วมโดยตรง แต่ก็ถือได้ว่าในยุคสมัยนั้น หัวเมืองการท่องเที่ยวสงกรานต์สำคัญ คือ ถนนข้าวเหนียว ปีใหม่เมืองเชียงใหม่ และบางลำพูถนนข้าวสารทางโครงการได้ยึดพื้นที่ไว้แล้ว

งานประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน หลังจากปี 2549 เครือข่ายสุขภาพคนน่านได้เห็นปัญหาการ ตลาดของธุรกิจแอลกอฮอล์แล้ว และมีการปฏิเสธไม่รับทุนจากน้ำเมา (ส่วนหนึ่งเพราะในช่วงเวลานั้น มีการพยายามเสนอกฎหมายห้ามการทำโฆษณา ส่งเสริมการขายทุกรูปแบบโดยใช้กฎหมายอาหาร และยา ทำให้กระแสนี้กลุ่มสุขภาพคนน่านได้หยิบยกมาอ้างที่จะไม่รับทุนจากน้ำเมา) แต่ในปี 2550 แผนงานฯ ได้ประสานสนามแข่งเรือจังหวัดน่าน 8 สนามในยุคนั้น รวมทั้งสนามใหญ่ที่จัดโดยเทศบาลน่าน นายกเทศมนตรีสมัยนั้น คือ นายนามโรจน์

ศรีสุวรรณอนุสรณ์ ให้รับทุนจากแผนงานฯ ทดแทน ทำให้งานเทศกาลแข่งเรือประเพณีของจังหวัดน่านทุกสนามได้ร่วมกันจัดงานปลอดเหล้าเป็นปีแรก และพัฒนาปลายมาเป็นต้นแบบงานแข่งเรือปลอดเหล้าเปียร์ในปีต่อไป ซึ่งต้องยกย่องผู้ว่าราชการจังหวัดน่านในสมัยนั้น คือนายสมพงษ์ อนุยุทธพงษ์ ที่ได้สนับสนุนความต้องการจากประชาชนอย่างเข้มแข็ง ให้มีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม และต่อมาท่านได้ริเริ่มให้จัดมีการจัดงานกาชาดจังหวัดปลอดเหล้าเปียร์ต่อเนื่อง มีการออกประกาศนโยบายสาธารณะว่าจังหวัดน่านจะไม่รับทุนสนับสนุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์

นอกจากนั้น งานประเพณีท้องถิ่นอื่นเริ่มขับเคลื่อน เช่น งานบั้งไฟจังหวัดยโสธรดำเนินการลักษณะศึกษาปัญหา งานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีธุรกิจแอลกอฮอล์สนับสนุนสำคัญ งานแซนโฎนตา ซึ่งเป็นวิถีชุมชน และงานบุญเวด เป็นต้น

งานด้านดนตรี ได้สนับสนุนงานดนตรีขนาดใหญ่ เช่น งานพิทยามิวสิค และ งาน FAT Radio ส่วนงานกาชาด งานอาหาร สนับสนุนต่อเนื่องจากปี 2549 คือ งานของดีสามชุก และงานเทศกาลกินปลาทุ

- **ปี 2551** ภายหลังจากกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 นับเป็นก้าวอย่างสำคัญซึ่งจะเป็นหัวใจของการทำงานในระยะที่ 2 นี้ โดยการต่อยอดงานจากที่ผ่านมา และใช้มาตรการทางกฎหมายเข้มข้นยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 มีความยากในการควบคุมการขาย/การดื่ม/การโฆษณาในงานประเพณีวัฒนธรรม

ได้ทั้งหมด เช่น กรณีควบคุมการขายสถานที่ ซึ่งการจัดงานหลายแห่งที่พื้นที่บางส่วนกฎหมายไม่ได้ห้ามขายหรือดื่ม หรือการโฆษณา ทางธุรกิจ แอลกอฮอล์ใช้ช่องว่างของจำนวนเจ้าหน้าที่รัฐ แอบดำเนินการไปก่อน หากไม่มีการร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่รัฐไม่ทราบก็ได้ประโยชน์ไป หากมีการตรวจจับได้ ธุรกิจก็ใช้วิชาตัวเบายอมโดนปรับ หรือจะสู้กันถึงศาลก็ยอมที่จะให้ทุนความเก่งๆ ของตนเองมาสู้ความให้ ซึ่งก็กินเวลานาน ระหว่างนั้นก็ทำการโฆษณาไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เป็นต้น

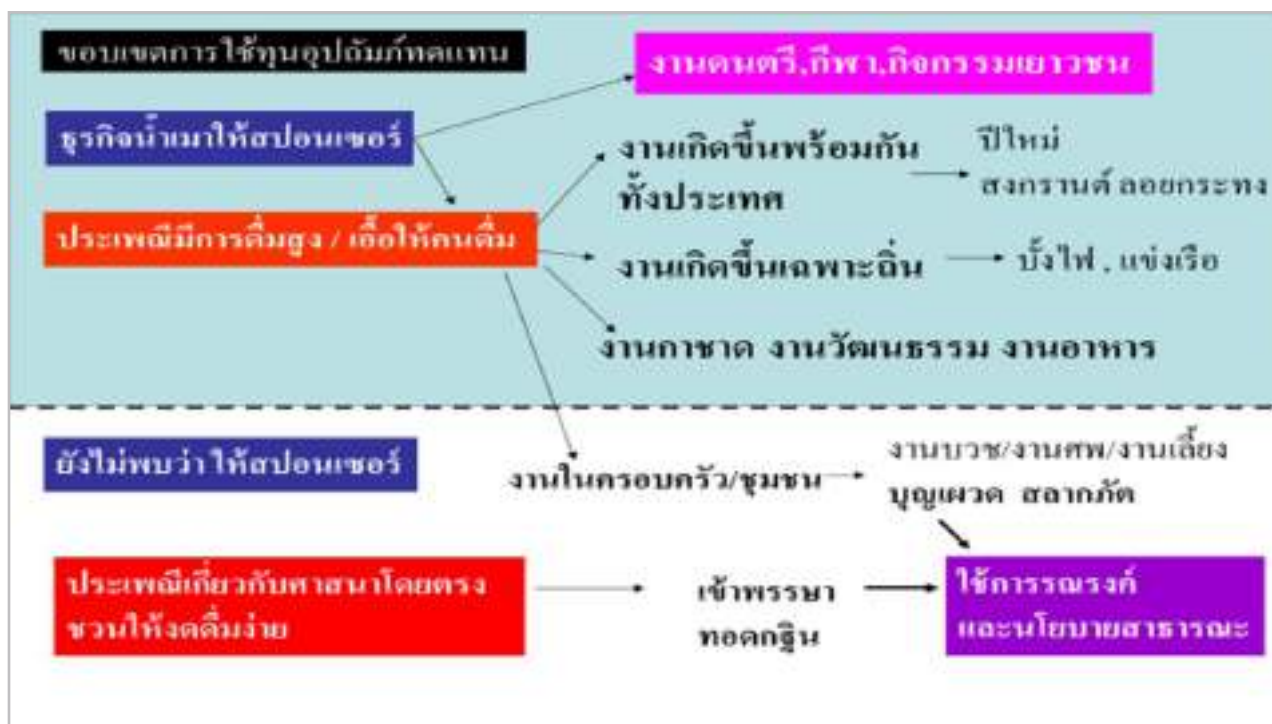
ด้านการสนับสนุนทุนอุปถัมภ์ในพื้นที่ ได้ดำเนินการต่อเนื่องจากปี 2551 เป็นส่วนใหญ่ แต่เน้นการพัฒนาเครื่องมือการเฝ้าระวัง เช่น งานปีใหม่เมือง จ.เชียงใหม่ ได้เกิดเครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวัง 7 สถาบันการศึกษา มีการทำแผนที่และกำหนดจุดเฝ้าระวังรอบคูเมืองซึ่งเป็นพื้นที่เล่นน้ำรวมทั้ง ในงานลอยกระทง มีการประสานขอพื้นที่ริมน้ำจากเทศบาลเพื่อจัดเขตพื้นที่ปลอดภัยมากขึ้น

นอกจากนั้น จากบทเรียน 2 ปีที่ผ่านมา ในปีนี้ จึงได้พัฒนากรอบความรู้ขึ้นมา คือ (1) กรอบแนวคิดขอบเขตการสนับสนุนทุนอุปถัมภ์ฯ (2) ข้อจำกัดของแผนงาน 2 ข้อ (3) เงื่อนไขการรับทุน 10 ข้อ และ (4) สรุปลยุทธ์การทำงาน 6 ข้อ ทำให้รูปแบบการดำเนินงานชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

(1) กรอบแนวคิดขอบเขตการสนับสนุนทุนอุปถัมภ์ฯ ชี้ให้เห็นว่างานประเพณีวัฒนธรรมนั้น ยังมีงานระดับชุมชนท้องถิ่นที่ธุรกิจแอลกอฮอล์ไม่ได้ลงไปสนับสนุน และงานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือรณรงค์ลด ละ เลิก ได้เช่น งานเข้าพรรษา แต่งานด้านที่ธุรกิจเข้าไปอย่างเต็มตัว คืองานที่เกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง หรืองานที่เกิดขึ้นตามพื้นที่ต่าง เช่น งานบุญบั้งไฟ งานแข่งเรือรวมทั้ง งานกาชาด เทศกาลอาหาร ดังกรอบที่เสนอมานี้

(2) ข้อจำกัดของการใช้เครื่องมือ “สปอนเซอร์ทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์”

1) ข้อจำกัดของการปรับพฤติกรรม ในกรณีที่เป็นงานประเพณีวัฒนธรรมดนตรีที่มีการดื่มอยู่สูง มีทัศนคติว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติ และยังขาดการสนับสนุนจากคนส่วนใหญ่ที่ไม่ดื่ม เช่น งานสงกรานต์ งานลอยกระทง

งานแข่งเรือ ฯลฯ ดังนั้นในระยะที่ 2 จำเป็นต้องยอมรับ
เงื่อนไขว่า การทำให้งานเป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์
เป็นไปได้ยาก จึงต้องหวังการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของ
ผู้รับผิดชอบ การสร้างการรับรู้ การสร้างความแตกต่าง
การทำให้เป็นประเด็นทางสังคม เป็นต้น

- 2) ข้อจำกัดของการสนับสนุนได้เฉพาะบางพื้นที่ เพื่อพัฒนา
เป็นต้นแบบการดำเนินการ และใช้มาตรการทางกฎหมาย
เข้าไปเป็นหลัก เพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องการบังคับใช้
กฎหมาย และหาข้อเสนอแนะในเรื่องการออกกฎหมาย
เพื่อจำกัดการดื่มในงานประเพณีวัฒนธรรม

(3) เกือบ 10 ข้อ สำหรับผู้รับกึ่ง-จวให้ช่วยดำเนินการ

- การไม่รับสปอนเซอร์จากธุรกิจแอลกอฮอล์
- การกำหนดเขตควบคุม การดื่มและการจำหน่าย
- การบังคับใช้เขตห้ามดื่มห้ามขายตามกฎหมาย ได้แก่
ศาสนสถาน สถานศึกษา สถานที่ราชการ สวนสาธารณะ
ป้อมน้ำมัน เป็นต้น
- การบังคับใช้กฎหมายเรื่องการลดแลกแจกแถมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์
- การไม่ออกใบอนุญาตให้จำหน่ายในพื้นที่งาน โดยเฉพาะ
ร้านค้าเร่
- การเข้มงวดเรื่องเวลาจำหน่าย และการจำหน่ายแก่เด็ก
- การควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ในขบวนแห่ประเพณีของ
พื้นที่ และกิจกรรมอื่นๆ
- การมีเจ้าหน้าที่ตรวจตรา ห้ามปราม ตักเตือน และจับกุม
- การมอบนโยบาย การติดตามปฏิบัติของฝ่ายบริหาร และ
การทำงานร่วมกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์จังหวัด
- การประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น

(4) กลยุทธ์การทำงาน แผนงานฯ มุ่งใช้วิธีสปอนเซอร์ทดแทน
ธุรกิจแอลกอฮอล์เป็นเครื่องมือ ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่า
มีกลยุทธ์ที่จะใช้เครื่องมือนี้ ให้ได้ผล ดังนี้

1. กลยุทธ์การบังคับใช้กฎหมายให้งานประเพณีวัฒนธรรม
เป็นพื้นที่ห้ามดื่มห้ามขาย จะเป็นเงื่อนไขให้ผู้เป็นเจ้าของงานต้องให้
ความสำคัญ และมีการทำงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายจะเป็น
Model ให้แก่ฝ่ายนโยบาย และการหาทางใช้
กฎหมายมาควบคุม

2. กลยุทธ์ทำงานกับสื่อมวลชน เพื่อให้เกิด
การสร้างกระแส และขยายผลผ่านสื่อสาธารณะ
ซึ่งต้องใช้ข้อมูล ความรู้ ผู้รู้ และกระบวนการสร้าง
กระแสสังคมในรูปแบบต่างๆ

3. กลยุทธ์เลือกประเด็น ลักษณะกิจกรรม
ประเพณี 2 ประเภท ได้แก่

(1) เป็นกิจกรรมประเพณีซึ่งธุรกิจแอลกอฮอล์
ให้การสนับสนุน ประกอบกับมีการดื่มแอลกอฮอล์
อยู่สูง การสนับสนุนจึงเป็นการทดแทนสปอนเซอร์
โดยตรง พร้อมกับสร้างกระบวนการเรียนรู้ของ
ประชาคมงดเหล้าในพื้นที่ด้วย

(2) เป็นกิจกรรมประเพณีที่ธุรกิจแอลกอฮอล์
จะไม่ให้สปอนเซอร์โดยตรง แต่มีวิธีการดื่มแอลกอฮอล์
ที่สูง และธุรกิจแอลกอฮอล์จะใช้เป็นโอกาสในการ
กระจายสินค้าราคาถูกเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่าย
ซึ่งหากมีการสนับสนุนงบประมาณแก่ประชาคม
งดเหล้า หรือผู้จัดงานเพื่อไปสร้างกระบวนการเรียนรู้
หรือไปใช้มาตรการทางกฎหมาย จะเป็นการสร้าง
คุณค่าใหม่ขึ้นในกิจกรรมประเพณีดังกล่าว

โดยทั้งสองแนวทาง **ต้องทำให้เป็นนโยบาย
สาธารณะ** ของพื้นที่ที่จะปฏิเสธการรับสปอนเซอร์
และไม่อนุญาตให้มีการดื่ม/จำหน่ายในบริเวณงาน

4. กลยุทธ์เลือกพื้นที่ พื้นที่ที่มีกระบวนการ
ประชาคมเป็นฐานในการทำงาน เพื่อให้ต่อไปจะ
เป็นกำลังในการขับเคลื่อนเป็นนโยบายสาธารณะ
เน้นทำงานต่อเนื่องตามความพร้อมเพื่อหวังผลการ
เปลี่ยนแปลงที่แท้จริง พิสูจน์ได้

5. กลยุทธ์ข้อมูลความรู้ เน้นการทำงาน ความรู้
การประเมิน การสำรวจความคิดเห็น สถิติอุบัติเหตุ
การบาดเจ็บ การตาย เปรียบเทียบปีต่อปี รวมทั้ง
มีการประเมินสถานการณ์การตลาด ทิศทางการ
โฆษณาประชาสัมพันธ์ของธุรกิจแอลกอฮอล์

6. กลยุทธ์สร้างแนวร่วม ต้องประสาน สร้าง

เครือข่าย กับผู้นำองค์กร ผู้มีชื่อเสียง ประชาชน องค์กรการศึกษา สื่อมวลชน องค์กรศาสนา องค์กร สาธารณประโยชน์ เพื่อมาร่วมเป็นแนวร่วมการทำงาน ซึ่งที่ผ่านมาแนวโน้มของแผนงานฯ จะใช้ การเจรจาเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ แต่บทเรียน ทำให้เรารู้ว่า หากจะทำงานร่วมกันระยะยาวๆ ต้องลดสิทธิประโยชน์ แต่ไปเพิ่มการสร้างแนวร่วม ให้มาเป็นเพื่อนร่วมอุดมการณ์

● ปี 2552 เป็นปีที่ยกระดับการบริหารจัดการใหม่ โดยแผนงานได้มีผู้จัดการแผนงานที่รับหน้าที่โดยตรง คือ นายวิชณุ ศรีทวงค์ ซึ่งแนวทางการขับเคลื่อนงานนี้มีแรงบันดาลใจการเปลี่ยนแปลงที่ใหญ่ขึ้น จะนำเอาต้นแบบไปขยายสู่พื้นที่อื่นๆ มากขึ้น ได้วางแผนงานการสนับสนุนพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น โดยเปิดรับทั่วไปว่าพื้นที่ไหนที่มีความพร้อมสามารถเสนอขอทุนอุดหนุนได้ตามเงื่อนไขได้

ผังตารางแจกแจงประเภทงาน เปรียบเทียบปี 2550 – 2551 และแผนปี 2552 ดังนี้

ประเด็นงาน	ปี 2550	ปี 2551	แนวทางที่เสนอ ปี 2552
งานสงกรานต์	เทศบาลขอนแก่น เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา	เทศบาลขอนแก่น เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา สมาคม อบต. แห่งประเทศไทย	เทศบาลขอนแก่น เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา สมาคม อบต.แห่งประเทศไทย - ขยายระดับจังหวัด 3 - 5 แห่ง - พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติ - ก่อรูปเป็นเครือข่ายรณรงค์งานสงกรานต์ปลอดภัย
งานลอยกระทง	เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา	เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา จังหวัดสุโขทัย หัวหิน จ.ประจวบฯ สมาคม อบต. แห่งประเทศไทย	เทศบาลเชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณา จังหวัดสุโขทัย หัวหิน จ.ประจวบฯ สมาคม อบต. แห่งประเทศไทย - ขยายระดับจังหวัด 2 - 4 แห่ง - พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติ - ก่อรูปเป็นเครือข่ายรณรงค์งานลอยกระทงปลอดภัย
งานประเพณี ในท้องถิ่น	แข่งเรือ จ.น่าน	แข่งเรือ จ.น่าน	แข่งเรือ จ.น่าน - พัฒนานโยบายแข่งเรือ - ก่อรูปเป็นเครือข่ายรณรงค์แข่งเรือปลอดภัย
	แซนโฎนตา จ.สุรินทร์ แห่เทียนพรรษา จ.อุบล	พัฒนาความรู้ บุญบั้งไฟ และบุญเผวด	- นำร่องบุญบั้งไฟ บุญเผวด ในระดับตำบล/อำเภอ ในภาคอีสาน และพัฒนานโยบายงานบุญในภาคอีสาน - พัฒนางานบั้งไฟพญานาค จ.หนองคาย และงานชักพระ ในภาคใต้
งานกาชาด งานวัฒนธรรม งานอาหาร	สามชุก จ.สุพรรณบุรี กาชาด จ.น่าน เทศกาลกินปลา จ.สมุทรสงคราม	กาชาด จ.น่าน เทศกาลกินปลา จ.สมุทรสงคราม เมืองจันทน์พันปี จ.จันทบุรี งานเทศกาลอาหาร เขตทวีวัฒนา จ.กรุงเทพฯ งานวัฒนธรรมภาคกลาง จ.ปทุมธานี	- เทศกาลกินปลา จ.สมุทรสงคราม - งานมหกรรมวัฒนธรรม 5 ภาค ร่วมมือกับสมาคมวัฒนธรรม แห่งประเทศไทย และกระทรวงวัฒนธรรม - เปิดรับทั่วไปงานกาชาด งานของดี งานประจำปี และงานมหกรรมอาหาร - การพัฒนานโยบายการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากเกี่ยวกับงาน ที่ส่วนราชการดำเนินการ - ก่อรูปเป็นเครือข่ายรณรงค์เทศกาลอาหารอร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์
งานดนตรี	งานพัทยามิวสิค งานคอนเสิร์ต A Day งานละครดนตรี ด้านเหล่า	งานดนตรีโคตรอินดี้ งานดนตรีสร้างสุข	- งานดนตรีโคตรอินดี้ - งานดนตรี A Day - งานดนตรีสร้างสุข - พัฒนาประเด็นดนตรีร่วมกับองค์กรต่างๆ
งานนโยบาย สาธารณะ	สนับสนุนการออก กฎหมายควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	- การผลิตสื่อสนับสนุน การรณรงค์กฎหมาย - การจัดทำการสำรวจ ความคิดเห็น	- พัฒนานโยบายสาธารณะตามประเด็นรณรงค์ ได้แก่ สงกรานต์ ลอยกระทง งานท้องถิ่น กาชาด วัฒนธรรม อาหาร และดนตรี - การพัฒนาเครือข่ายองค์กรทุนอุปถัมภ์ทดแทนฯ ***

ทั้งนี้ ในช่วงนั้นได้วิเคราะห์ SWOT ไว้อย่างน่าสนใจ คือ

วิเคราะห์การดำเนินงาน ปี 2550 - 2551

จุดแข็ง

1. เป็นเครื่องมือในการทำงานที่สามารถเปิดพื้นที่ในการทำงานเชิงรุกร่วมกับฝ่ายนโยบายและเจ้าภาพจัดงานในแต่ละจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่นอกจากจะสามารถกำหนดเป็นนโยบายระยะสั้นแล้ว ยังอาจนำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะร่วมกันของจังหวัดในระยะยาว
2. สคส. มีทุนเครือข่ายที่หลากหลายที่สามารถเข้ามาสนับสนุนการทำงานได้อย่างทันท่วงที อาทิ ทีมรณรงค์ สคส. ส่วนกลาง เครือข่ายเยาวชนในพื้นที่ประชาคมงดเหล้าจังหวัด ทีม สคส. ระดับภาค เครือข่ายดนตรีสร้างสุข สมาคมภัตตาคารไทย สมาคมสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และภาคีต่างๆ ทั้งจาก สสส. และภายนอก
3. สคส. มีทุนความรู้และบทเรียนในการทำงานพื้นที่ต้นแบบที่หลากหลาย ได้รับการพิสูจน์ว่าทำได้จริง อาทิ ตลาดปลอดเหล้า (สามชุก) แข่งเรือปลอดเหล้า (น่าน) ลอยกระทงปลอดเหล้า (สุโขทัย เชียงใหม่ บางลำพู วัดอรุณ หัวหิน) สงกรานต์ปลอดเหล้า (ถนนข้าวเหนียว) เทศกาลอาหารอร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ (สมุทรสงคราม ทวีวัฒนา) ทำให้พร้อมขยายผลการทำงาน
4. สคส. มีทุนประสบการณ์การขับเคลื่อนเพื่อสกัดกั้นธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งโดยมาตรการทางสังคม มาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางการเงินมาระยะหนึ่ง ทำให้เห็นรูปแบบและวิธีการทำงานที่ชัดเจนขึ้น
5. ความคล่องตัวรวดเร็วในการพิจารณาขบเพื่อสนับสนุนงาน ทำให้สามารถกำหนดพื้นที่ให้การสนับสนุนได้อย่างทันท่วงที

โอกาส

1. มี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน โดยเฉพาะในแต่ละจังหวัดกฎหมายระบุให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและมี สสจ. เป็นเลขานอกจากนี้ยังสามารถแต่งตั้งอนุกรรมการหรือคณะทำงานต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนสังคมได้ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญที่มีอำนาจหน้าที่ทางกฎหมาย
2. การทำงานด้านบุญประเพณีและวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่นให้ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถือเป็นประเด็นร่วมที่มีผู้เห็นด้วยและให้การสนับสนุนเป็นจำนวนมากในระดับพื้นที่ ทำให้การจะเคลื่อนเรื่องดังกล่าวนี้ให้สำเร็จเป็นรูปธรรมมีโอกาสสูง
3. การจัดงานประเพณีและเทศกาลสำคัญ ส่วนใหญ่จัดในพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ราชการ ทำให้มีโอกาสในการทวงถามหรือใช้มาตรการทางกฎหมาย
4. กระแสสังคมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคม เยาวชนและศีลธรรม เริ่มทำให้คนตั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อและค่านิยมที่ผิดๆ ของวัยรุ่น อันจะส่งผลให้เกิดการพลิกกลับเพื่อนำมาสู่การสร้างพื้นที่ทางสังคม สร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนสูงขึ้น
5. ภาคีเครือข่าย หน่วยงานต่างๆ สนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ปลอดอบายมุขและการเปิดพื้นที่ให้แก่เยาวชน อาทิ โครงการถนนเด็กเดินของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ โครงการถนนสายวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม กิจกรรม CSR ของบริษัทต่างๆ
6. ปัญหาจากการส่งเสริมการขายของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อสังคมมากขึ้น อาทิ โคโยตี การทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นที่มีเมามากในงานยอดผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลสำคัญที่เกิดจากคนเมาแล้วขับมีมากขึ้น ส่งผลให้คนเริ่มตระหนักถึงผลร้ายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จุดอ่อน

- การสื่อสาร Air War เพื่อสนับสนุนในการรณรงค์ และเคลื่อนไหวกิจกรรมไม่เพียงพอ ทำได้เพียงการซื้อหน้าโฆษณาตามบางสื่อ
- เนื่องจากเป็นการทำงานกับ Event ที่มีเข้ามาอยู่ตลอดเวลา และมีพื้นที่งานที่กว้างมาก ทำให้ขาดการวางแผนการขับเคลื่อนที่เป็นระบบ การเคลื่อนไหวงานจึงตอบสนองได้เพียงบางส่วนในลักษณะ Event by Event
- การเชื่อมประสานภาคีเครือข่ายที่ทำงาน (สร้างสุข) ในพื้นที่เพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนยังทำได้ด้นัก
- เครือข่ายในพื้นที่และกลไกภาค ยังเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนี้ไม่มากเท่าที่ควรยังขาดการก่อรูปเครือข่ายหรือกลไกเพื่อขับเคลื่อนงานในเชิงประเด็นในแต่ละช่วงของ Event
- มุ่งเป้าเชิงภาพความสำเร็จของงานเป็นบางจุด แต่ไม่ส่งผลสะท้อนต่อภาพรวมระดับประเทศ

อุปสรรค

- ธุรกิจแอลกอฮอล์มีมาตรการในการตอบโต้ โดยสร้างองค์กรขึ้นรองรับและใช้การตีความทางกฎหมายที่ยังคลุมเครือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารในหลายพื้นที่ เพื่อให้เจ้าภาพงานรับการสปอนเซอร์
- ขาดรูปธรรมของการจับกุม ดำเนินคดีกับงานที่จัดในพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ราชการ ทำให้เป็นข้อขัดแย้งและเป็นอุปสรรคในการเข้าไปส่งเสริมให้เจ้าภาพจัดงานตามกฎหมาย
- ข้อจำกัดเรื่องวงเงิน ทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงพื้นที่ข้างเคียงที่สนใจเข้าร่วมก็ทำได้ในวงจำกัด

จึงสรุปได้ว่า ในปีนี้ เป็นช่วงการขยายตัวของ การสนับสนุนทุนแก่เจ้าภาพ เพื่อให้เกิด **Critical Mass** ซึ่งที่ผ่านมาเป็นการสร้าง Model ในงานที่เป็น High Light แต่ยังไม่เพียงพอในการเคลื่อนสังคม นอกจากนั้น ยังได้ปรับแนวทางการสนับสนุนงานดนตรีจากเดิมเน้นที่สนับสนุนงาน

ขนาดใหญ่เมื่อเล่นจบแล้วก็ไม่สามารถประสานความร่วมมือต่อเนื่องได้ จึงมาสนับสนุนงานดนตรีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถทำงานเป็นภาคีร่วมมือได้ โดยเริ่มสนับสนุนงานดนตรีโคตรอินดี้ ครั้งที่ 5 ซึ่งต่อมาสนับสนุนได้ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในด้านเทศกาลอาหาร ซึ่งเป็นงานเทศกาลที่ธุรกิจแอลกอฮอล์สนับสนุนเป็นขบวนการมีการจัดตั้งชมรมร้านอาหาร และสนับสนุนในรูปแบบเงินค้ำกำไรให้กับชมรมทางแผนงานฯ ได้ร่วมกับสมาคมภัตตาคารไทย ในการร่วมจัดงานเทศกาลอาหารอร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ รวมทั้งต้องหาทางประสานธุรกิจอื่นๆ มาร่วมเป็น Co-sponsor อีกด้วย

สิ่งสำคัญที่ต้องบันทึกในปี 2552 คือ จากปัญหาอันตรายในงานสงกรานต์ ภาคีเครือข่ายได้ร่วมกันเสนอมาตรการห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ระหว่าง 13-14-15 เมษายน เพื่อลดโอกาสการเข้าถึง นำไปสู่การลดการตีมี และลดปัญหาซึ่งมาตรการดังกล่าวได้เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายควบคุมแอลกอฮอล์ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีขณะนั้นคือ พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ เป็นประธาน ได้ลงมติไม่เห็นด้วยกับมาตรการนี้ด้วยคะแนน 8 : 2 โดย 2 เสียงที่สนับสนุนคือ นายมานิต นพอมรบดี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนจากกระทรวงยุติธรรมเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ก็เป็นการย้ำให้เห็นว่ามีมิติด้านผลกระทบต่อการท่องเที่ยวหากมีการงดขายแอลกอฮอล์ยังเป็นข้ออ้างที่ได้ผล แม้ว่าจะมีผลการศึกษาจากกรณีการจัดเขตโซนนิ่ง (Zoning) ในถนนข้าวเหนียว จ.ขอนแก่น แล้วว่าการท่องเที่ยวไม่ได้ลดลง แต่กลับมีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมาแทน และการหมุนเวียนเศรษฐกิจดีกว่าที่เป็นอยู่อีกด้วยซ้ำไป

● **ปี 2553** การสร้างภาวะมวลชนเชิงวิกฤต (Critical Mass) ในแต่ละกลุ่มเทศกาลควบคู่ไปกับการพัฒนาภาคีพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Partner) ได้แก่ สมาคมภัตตาคารไทย สถาบันโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สมาคมสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เทศบาล จังหวัด อำเภอกอ ซึ่ง เป็นเจ้าภาพหลักในแต่ละงาน รวมทั้ง กลไกประชาคมงดเหล้าระดับภาค ประชาสังคมในพื้นที่ จนเกิดรูปธรรมความสำเร็จได้ขยายพื้นที่การทำงานไป 109 งาน ใน 49 จังหวัด ครอบคลุมงานต่างๆ อาทิ งานกาชาดปลอดเหล้า 8 จังหวัด

งานแข่งเรือปลอดเหล้า 26 สนาม งานเทศกาลอาหาร ใน 20 จังหวัด งานลอยกระทงปลอดเหล้า 13 พื้นที่ งานสงกรานต์ปลอดเหล้า 27 พื้นที่ งานเฉลิมฉลองปีใหม่ปลอดเหล้า 2 พื้นที่ โดยมีเหตุการณ์สำคัญ คือ

งานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว จ.ขอนแก่น ได้จัดการบันทึกประวัติศาสตร์*คลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์* โดยพิพิธภัณฑสถาน “ริปลี่ เชื้อหรือไม่” ได้มอบประกาศนียบัตรรับรองการจัดกิจกรรม **“คลื่นมนุษย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นครั้งแรกของโลก”** แก่เทศบาลนครขอนแก่นในช่วงปิดท้ายเทศกาลสงกรานต์ในวันที่ 15 เม.ย. โดยมีคลื่นมหาชนไปร่วมเล่นกว่า 40,000 คน ในระยะทาง 1 ก.ม. โดยเฉลี่ย 3 วันมีผู้มาร่วมงานกว่า 350,000 คนเลยทีเดียว

นอกจากนั้น งานลอยกระทง ก็ไม่น้อยหน้า ได้มีการลงนามประกาศเจตนารมณ์ในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงในงานประเพณีลอยกระทงปลอดเหล้า-บุหรี่ โดย ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ ผู้แทน สสส. นพ.ศิริวัฒน์ ทิพรธาตล รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และ นพ.ชัย กฤติยาภิชาติกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ ผู้แทนสำนักงานผู้แทนองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย ถือเป็นจังหวะก้าวสำคัญในการใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะในปี

ข่าวดีในปี 2553 อีกเรื่องคือ กรณีงานกาชาด ซึ่งด้วยจดหมายฉบับเดียวของ นพ.พงษ์เทพ วงศ์วัชรไพบูลย์ จากโรงพยาบาลน่าน ในช่วงวันที่ 3 มกราคม 2553 ทำจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล ขอให้จัดงานกาชาดปลอดเหล้าและปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งรัฐมนตรีชวรัตน์ได้ตอบรับแนวทางดังกล่าวทันที สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดงานกาชาดต้องปลอดเหล้า

● **ปี 2554** ได้ขยายพื้นที่การทำงานครอบคลุมงานต่างๆ จำนวน 165 งานใน 65 จังหวัด อาทิ งานกาชาดปลอดเหล้า 14 จังหวัด งานแข่งเรือปลอดเหล้า 43 สนามแข่ง (30 จังหวัด) งานเทศกาลอาหารอร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ใน 17 งาน (14 จังหวัด) งานบุญบั้งไฟปลอดเหล้า 8 งาน (9 จังหวัด) งานลอยกระทงปลอดเหล้า-บุหรี่ 19 จังหวัด งานสงกรานต์

ปลอดเหล้า 60 พื้นที่ (44 จังหวัด) งานเฉลิมฉลองปีใหม่ปลอดเหล้า 3 จังหวัด และงานเทศกาลดนตรี 3 งาน เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดรูปธรรมการจัดงานที่ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และมีการประกาศเป็นนโยบายสาธารณะที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้วจำนวน 50 ฉบับ

เรื่องสำคัญในปีนี้ คือ งานกาชาดที่กำลังขับเคลื่อนกันเข้มข้นในปีหลังจากมีนโยบายงานในปลายปี 2553 ทางเครือข่ายฯ ได้รวบรวมผลการเฝ้าระวังงานกาชาดปลอดเหล้าหรือไม่ปลอดเหล้า รับทุนอุปถัมภ์ หรือ ไม่รับทุนอุปถัมภ์จากธุรกิจแอลกอฮอล์ ซึ่งพบว่ามี 44 จังหวัดที่ปลอดเหล้าและไม่รับทุนอุปถัมภ์จากธุรกิจแอลกอฮอล์ และ 23 จังหวัดที่รับทุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์ ได้ยื่นข้อมูลนี้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล นับเป็นการทำงานครบวงจร คือ ภาคประชาชนเสนอนโยบาย ฝ่ายนโยบายมอบนโยบาย ฝ่ายปฏิบัติดำเนินการ ภาคประชาชนติดตาม ภาคประชาชนเก็บข้อมูลสะท้อนคืนฝ่ายนโยบาย กรอบแนวคิดนี้พูดกันมานาน แต่มักทำได้ไม่สำเร็จ แต่งานกาชาดเป็นงานแรกที่สามารถสะท้อนคืนได้ครบวงจร

● **ปี 2555** หลังจากที่ได้ขับเคลื่อนด้านยุทธศาสตร์สร้างภาวะมวลวิกฤต อย่างเต็มกำลังตลอดปี 2552 - 2554 ทางแผนงานเริ่มปรับกลยุทธ์เริ่มเน้นการสร้างพื้นที่ต้นแบบที่มีคุณภาพ (Quality Critical Mass) และการต้องสร้าง Co-Sponsor Media Partner รวมทั้ง เน้นการใช้พลังบวกจากเยาวชนในการส่งเสียงสื่อสาร โดยมีการกำหนดทิศทางการทำงานในช่วงปีนี้ ดังนี้

1. มุ่งพัฒนามวลวิกฤตเชิงคุณภาพ (Quality Critical Mass) เน้นการทำงานกับเจ้าภาพที่มีใจและให้ความสำคัญกับการปกป้องเด็กเยาวชนอย่างแท้จริง

2. หาแนวทางในการสร้างจุดคานงัด จุดพลิกผัน (Tippel Point) กางสังคม เนื่องจากหลายกลุ่มงานก่อเกิดพื้นที่รูปธรรมจำนวนมาก ทำอย่างไรจึงจะยกระดับเพื่อนำไปสู่นโยบายและกระแสสังคมในภาพรวม

3. พลักดันให้เกิดการประกาศนโยบายปลอดเหล้าของท้องถิ่นหรือจากภาคต่อเนื่อง

4. พัฒนาระบบการนโยบายสาธารณะด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Participatory Public Policy Process) ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนในการทำงานระยะยาว แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระดับท้องถิ่นหรือการโยกย้ายตำแหน่งของผู้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่น

5. ผนึกกำลัง CORE POLICY GROUP ในแต่ละประเด็น เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะและหรือมาตรการร่วม ปฏิบัติการร่วม

6. หาพันธมิตรการสื่อสารสาธารณะ (Media Partner) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อประเด็นการทำงานและความเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่างๆ

7. พัฒนารูปแบบและสร้างอัตลักษณ์งานบรรณรักษ์แต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดภาพที่คนจดจำ เป็นสร้างคุณค่าและสร้างความหมายใหม่ของงาน

8. บูรณาการภาคีเครือข่ายที่ทำงานด้านสังคม เพื่อก่อให้เกิดพลังในการเคลื่อนไหวใหญ่ให้เป็นวาระสังคมหรือธรรมเนียมปฏิบัติใหม่ของสังคม

9. พัฒนางานความรู้ จากรูปธรรมตัวอย่างดีๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงงานความรู้เชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่จะทำให้คนทำงานและสาธารณะเข้าถึงคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของการจัดงาน

10. ค้นหารูปแบบและแนวทางการทำงานในลักษณะใหม่ๆ ของการให้ทุนอุปถัมภ์ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนทั้งเชิงกระบวนการและเชิงพื้นที่

จะเห็นได้ว่า ทางแผนงานฯ ได้มีการสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติการ ยกระดับมาเป็นความรู้ร่วมกันของเครือข่าย (Knowledge Asset) และใช้ในการปรับกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

● **ปี 2556** เป็นปีที่มีการเฉลิมฉลองครบรอบ 10 ปี ขบวนการเครือข่ายงดเหล้า ได้มีการจัด Workshop ระดมพลังและสร้างแรงบันดาลใจในช่วง 12-13 กรกฎาคม 2556 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนฯ ก็ยังเดินหน้าต่อเนื่องตามกรอบแนวทางที่กำหนดจากปีที่ผ่านมา โดยมีผลงานสำคัญดังนี้

1. ก่อให้เกิดรูปธรรมการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมและเทศกาลที่ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนทั้งสิ้น 200 งาน ใน 70 จังหวัด

2. ก่อให้เกิดกระแสการจัดงานบุญประเพณีและเทศกาลต่างๆ โดยไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องทั่วประเทศ โดยในระดับประเทศมีการสื่อสารเพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมการจัดงานโดยไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานต่างๆ ดังนี้

2.1 ในเทศกาลสงกรานต์ ที่แผนงานผลักดันก่อให้เกิดเป็นนโยบายของศูนย์ความปลอดภัยทางถนน กระทรวงมหาดไทยในการสร้างพื้นที่ถนนเล่นน้ำปลอดเหล้า โดยมีคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อกำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดเหล้า สร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาเล่นน้ำ พบว่าสามารถขยายผลจากต้นแบบถนนข้าวเหนียวจังหวัดขอนแก่น ที่เคยได้รับการบันทึกจากสถาบัน Ripley Believe It or Not ว่าเป็นการจัดกิจกรรม **“คลื่นมนุษย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย”** เป็นต้นแบบการดูแลและปกป้องเด็กเยาวชนลูกหลานของเราและเป็นพื้นที่เล่นน้ำที่ปลอดเหล้าปลอดภัย ทำให้เริ่มมีถนนตระกูลข้าวตามมาอีกเป็นจำนวนมากโดยในปี 2556 มีมากถึง 26 ถนนเล่นน้ำตระกูลข้าว และมีการกำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยมากกว่า 200 พื้นที่ เป็นที่สนใจประชาชนและสื่อในสังคม และยังส่งผลกระทบต่อถนนสีลม-ถนนข้าวสาร-ถนนอัษฎางค์ ทำให้สถานการณ์ในภาพรวมดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านๆ มา ความรุนแรงและเหตุทะเลาะวิวาทกระทบกระทั่งกันลดลงอย่างเห็นได้ชัด เป็นกระแสผ่านสื่อ โดย ปรากฏเป็นข่าวในพื้นที่สาธารณะกว่า 500 ชิ้นข่าว และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ThaiPBS เปิดพื้นที่รายงานสงกรานต์ปลอดเหล้าปลอดภัยตลอดช่วง 7 วันอันตรายในพื้นที่ธรมรงค์เล่นน้ำปลอดภัยรวมทั้งรายการตอบโต้ทาง ThaiPBS ด้วย นอกจากนี้ ผลการประเมินข่าวที่ปรากฏในสื่อหนังสือพิมพ์ เดือน ตุลาคม 2555 - สิงหาคม 2556 พบว่าช่วงเทศกาลสงกรานต์และปีใหม่มูลค่าข่าวประชาสัมพันธ์สูง 40-65 ล้านบาท โดยเป็นความร่วมมือในการรณรงค์ไม่ได้ซื้อพื้นที่สื่อ

2.2 งานแข่งเรือปลอดเหล้าที่ดำเนินการร่วมกับ

ThaiPBS และเจ้าภาพจัดงานในพื้นที่ ในรายการ “ศึกชิงจ้าวสายน้ำ แข่งเรือปลอดเหล้าปีที่ 6” สามารถสร้างกระแสการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าไปทั่วประเทศและมีการรณรงค์ต่อเนื่องโดยการถ่ายทอดสดตลอดระยะเวลา 4 เดือน เป็นโอกาสในการสื่อสารสร้างพื้นที่รูปธรรมและเปลี่ยนแปลงค่านิยมในระยะยาว และยังมีการประกาศเป็นนโยบายสาธารณะในการจัดงานในแต่ละท้องถิ่น

2.3 งานลอยกระทงปลอดเหล้าปลอดประทัดยักษ์ และโคมลอย สามารถกระตุ้นเตือนสังคมและเจ้าภาพจัดงานให้มึนนโยบายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยเสี่ยงโดยเฉพาะเรื่องประทัดยักษ์และโคมลอย ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่มาพร้อมๆ กันในงานลอยกระทงซึ่งเป็นปัญหาสำคัญและมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ กรมการbinพลเรือน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงวัฒนธรรม กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข สมาคมเคเบิลทีวี

2.4 งานเทศกาลอาหารปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ สามารถแย่งชิงพื้นที่และแนวคิดในการจัดงานแบบไม่มีเหล้าเบียร์เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ประกอบการร้านอาหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าใจเรื่อง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น โดยมีรูปธรรมความสำเร็จจากการจัดงานที่พิสูจน์ได้จากยอดขายที่มีได้ลดลง แถมเกิดบรรยากาศการจัดงานแบบครอบครัวที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยเข้ามาแทนที่ภาพของลานเบียร์และคนเมา รวมไปถึงความพยายามจะยกระดับมาตรฐานร้านอาหาร สุขาภิบาลอาหาร และอาหารปลอดภัยร่วมด้วย

2.5 งานเทศกาลดนตรี สามารถสร้างรูปธรรมตัวอย่างงานเทศกาลดนตรีที่ไม่มีเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นกระแสไปทั่วประเทศ จากการจัดเวที 4 ภาค โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และมีการบันทึกเทปออกอากาศทาง ThaiPBS ผ่านงานเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ ครั้งที่ 9 ตอนประเทศไทยสันติภาพจงบังเกิด เป็นคลีนคอนเสิร์ตที่ NO smoking NO alcohol NO drugs โดยนอกจากสื่อสารผ่าน ThaiPBS แล้วยังมีสื่อสารผ่านสื่อท้องถิ่น

อาทิ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุชุมชน กระจายเสียง เคเบิลทีวี หอกระจายข่าว เวทีประชุมระดับจังหวัดและระดับเมือง ทำให้หน่วยงานองค์กรต่างๆ เห็นรูปธรรมความเป็นไปได้ และผลดีที่เกิดขึ้นจากการจัดงาน เมื่อเทียบกับคอนเสิร์ตส่วนใหญ่ที่มักจะเต็มไปด้วยเหล้าเบียร์และนำไปสู่การทะเลาะวิวาท อันเกิดขึ้นเนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญ มีนักดนตรีมาร่วมกว่า 250 วงดนตรี

2.6 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มาร่วมในงานต่างๆ ที่จัดแบบปลอดเหล้า พบว่า ประชาชนและนักท่องเที่ยวยุคใหม่เห็นด้วยกับการจัดงานโดยไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้อง (สงกรานต์ แข่งเรือลอยกระทง บั้งไฟ) โดยมีรายละเอียดแต่ละกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ประชาชนที่มาเที่ยวชมงาน เจ้าภาพจัดงานและผู้จำหน่ายสินค้า เช่นในงานสงกรานต์ ดังนี้

■ **ผลการสำรวจความเห็นประชาชนที่มาเข้าร่วมงานในเทศกาลสงกรานต์ปลอดแอลกอฮอล์ 2556** โดยทีมประเมินผลภายในโครงการฯ ซึ่งทำการสำรวจทั่วประเทศ 2,010 ตัวอย่าง พบว่า

- ประชาชน ร้อยละ 85.0 เห็นด้วยกับการจัดโซนนิ่งเล่นน้ำปลอดเหล้า (Zoning) ในงาน
- ประชาชนร้อยละ 82.0 เห็นด้วยกับการมีมาตรการควบคุมไม่ให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่เล่นน้ำ
- ประชาชน ร้อยละ 79.8 รู้สึกปลอดภัยกับการเล่นน้ำในพื้นที่จัดงานที่มีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ประชาชน ร้อยละ 85.7 รู้สึกสนุกสนานในการเล่นน้ำในพื้นที่จัดงานที่มีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- ประชาชนร้อยละ 78.0 อยากให้รัฐบาลออกกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั่วประเทศช่วงวันหยุดยาวในเทศกาลสงกรานต์
- ประชาชนร้อยละ 79.3 เห็นด้วยที่เจ้าภาพจัดงานไม่รับสปอนเซอร์จากธุรกิจเหล้าเบียร์

■ **ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้จัดงานเทศกาลสงกรานต์ปลอดแอลกอฮอล์ 2556** (เทศบาล/ อบต. / อบจ./ ทหาร/ ตำรวจ/ อปพร./ เทศกิจ/ ประชาคมงดเหล้า/ องค์กรภาคประชาชน/ NGO/ สาธารณสุข/ โรงพยาบาล/ อนามัย/ กู้ชีพ/ กู้ภัย/ สถาบันการศึกษา/ ภาคเอกชน/ ห้างร้าน/ องค์กร

ธุรกิจ/หน่วยงานด้านศาสนา/ วัฒนธรรม/สรรพสามิต/อื่นๆ) โดยทีมประเมินผลภายในโครงการฯ ซึ่งทำการสำรวจทั่วประเทศ 2,010 ตัวอย่าง ในพื้นที่สงกรานต์ปลอดเหล้า พบว่า

- ผู้จัดการส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.3 เห็นด้วยมากกับการจัดโซนนิ่งเล่นน้ำและเป็นเขตห้ามดื่มห้ามขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานสงกรานต์ ร้อยละ 36.3 เห็นด้วย ร้อยละ 4.9 เฉยๆ มีเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้นไม่เห็นด้วย

- ผู้จัดการส่วนใหญ่ ร้อยละ 71.5 เห็นว่าในงานที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความลำบากยุ่งยาก ในการทำหน้าที่น้อยกว่างานที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่ร้อยละ 17.3 เห็นว่าไม่แตกต่างกัน มีเพียงร้อยละ 11.2 ที่เห็นว่าในงานปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความลำบาก/ยุ่งยากมากกว่า

- ผู้จัดการส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.7 มีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของตนในงานที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่างานที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่ร้อยละ 16.0 เห็นว่าไม่แตกต่างกัน มีเพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้นที่พึงพอใจต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ของตนในงานปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า

- ทั้งนี้ผู้จัดการได้ให้เหตุผลที่พึงพอใจ ดังนี้ อันดับที่ 1 เนื่องจากปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง อาทิ ปัญหาการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ อาชญากรรม ผู้ได้รับบาดเจ็บ คนเมา อันดับที่ 2 เนื่องจากได้ช่วยเหลือผู้อื่น ได้ช่วยดูแลด้านความปลอดภัย ได้ช่วยลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นภายในงาน ได้เป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์ อันดับที่ 3 เนื่องจากสามารถทำให้การจัดงานปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ สามารถควบคุมการจำหน่ายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดีขึ้น อันดับที่ 4 เนื่องจากงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การปฏิบัติงานราบรื่น สะดวก และง่ายขึ้น และอันดับที่ 5 เนื่องจากทำให้ผู้ที่มาเที่ยวงานสงกรานต์มีความสุข สนุกสนาน ช่วยฟื้นฟูประเพณีอันดีงามของไทย

- ส่วนสาเหตุที่ไม่พึงพอใจ อันดับที่ 1 ประชาชนยังให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ อันดับที่ 2 ยังพบเห็นคนดื่ม คนขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานอยู่ อันดับที่ 3 จำนวนเจ้าหน้าที่ยังไม่เพียงพอ อันดับที่ 4 คนมาร่วมงานเยอะทำให้การปฏิบัติงานทำได้ยากไม่ทั่วถึง

■ ผลการสำรวจความเห็นของผู้จำหน่ายสินค้า

ในงานเทศกาลสงกรานต์ปลอดแอลกอฮอล์ 2556 ซึ่งสำรวจทั่วประเทศ 2,010 ตัวอย่าง ในพื้นที่สงกรานต์ปลอดเหล้า พบว่า

- ผู้จำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.4 เห็นด้วยในการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเทศกาลสงกรานต์ ไม่เห็นด้วยร้อยละ 34.7 และไม่แน่ใจร้อยละ 12.9

- ผู้จำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.5 เห็นว่าในการจำหน่ายสินค้าในงานที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความปลอดภัยมากกว่างานที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 23.0 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกัน มีเพียงร้อยละ 3.5 ที่เห็นว่ามีความปลอดภัยน้อยกว่า

- ผู้จำหน่ายสินค้าส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.2 ระบุว่ายอดจำหน่ายสินค้า ในงานที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมากกว่างานที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 40.6 เห็นว่าไม่มีความแตกต่างกัน มีเพียงร้อยละ 18.2 เห็นว่าจำหน่ายได้น้อยกว่า

3. เกิดการผนึกกำลังร่วมกับระหว่างงานรณรงค์-เฝ้าระวัง (ประชาคมงดเหล้าในพื้นที่) งานผลักดันนโยบาย (แผนงานฯ) และงานบังคับใช้กฎหมาย(สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค) ในการทำงานร่วมกันในเทศกาลต่างๆ ให้ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้นและรวมถึงขยายผลไปครอบคลุมเรื่องบุหรี่และปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ โดยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มข้นจริงจังนำไปสู่การกระตุ้นกลไกคณะกรรมการควบคุมแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด และกลไกในระดับพื้นที่ให้แสดงบทบาทในการดำเนินการมากขึ้น

4. ประชาคมงดเหล้าและเครือข่ายเด็กเยาวชนในพื้นที่เกิดความตื่นตัว ยกระดับขึ้นมาเคลื่อนไหวงานระดับที่ใหญ่มาก จากเดิมที่เคยทำงานบุญประเพณีระดับชุมชน สู่อำนาจการทำงานควบคุมปัจจัยเสี่ยงร่วมกับเจ้าภาพจัดงาน อปท. สสจ. ตำรวจ สรรพสามิต หลายพื้นที่กล้าที่จะดำเนินการทางกฎหมายมากขึ้น โดยมีเด็กเยาวชนเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างการเปลี่ยนแปลงและทำงานแบบต่อเนื่องทั้งปี

5. นวัตกรรมและเครื่องมือใหม่ๆ ในการทำงานได้รับการขยายผล อาทิ

- **สงกรานต์ปลอดภัยพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย** มีการขยายผลเชิงนโยบายในการ Zoning ผ่านคำสั่งผู้ว่าฯ และกระทรวงมหาดไทย โดยความตั้งใจเดิมปรารถนาจะเห็นการประกาศโซนนิ่งพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยจังหวัดละ 1 พื้นที่ แต่ปรากฏว่ามีหลายจังหวัดมีการขยายผลไปมากกว่า 1 แห่ง โดยจังหวัดที่มีการกำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยปลอดภัยมากที่สุดคือ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้ทำการสำรวจจุดเล่นน้ำทุกอำเภอทั้งจังหวัดและออกเอกสารประกาศเป็นพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยปลอดภัยจำนวนทั้งสิ้น 124 แห่ง ซึ่งถือว่าครอบคลุมทั้งจังหวัดเป็นการขยายผลหนุนเสริมและทำให้เห็นโอกาสและช่องทางในการดำเนินกรขยายผลต่อไป ในพื้นที่อื่นๆ

- **การทำแผนที่จุดเสี่ยง (เหล่าเปียร์-บุหรี)** เกิดการขยายผลการลงสำรวจแผนที่จุดเสี่ยง ร่วมกับคณะกรรมการในการตรวจเดือน และนำไปสู่การดำเนินคดีบังคับใช้กฎหมาย

- **การทำโพลสำรวจความคิดเห็น** มีโดยการสำรวจและสรุปผลในช่วงการจัดงานทันที และนำมาใช้ในการสื่อสารสาธารณะทั้งผ่านหน้าจอ ThaiPBS ผ่านโฆษก/นักพากย์ในงาน ผ่านวิทยุชุมชนและCableTV ผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี และผู้เกี่ยวข้อง ให้รับรู้ถึงความคิดเห็นของประชาชนที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดงานโดยไม่มีเหล่า

- **การขยายผลจากนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นสู่บันทึกความร่วมมือระดับชุมชน** ในบางพื้นที่ที่มีการพัฒนาและยกระดับกระบวนการนโยบายสาธารณะ จากที่เคยประกาศโดยนายกเทศมนตรีหรือนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สู่ความร่วมมือระดับชุมชนผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นการทำให้พลังเชิงนโยบายกระจายลงพื้นที่ที่กว้างขวางมากขึ้น อาทิเช่น ในงานแข่งเรือปลอดภัย อบต.ชัยมงคล อ.เมือง จ.สมุทรสาคร งานบุญบั้งไฟชุมชนอุทัยอุทิศ จ.มหาสารคาม และ อบต.ตูมใหญ่ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์ เป็นต้น ทำให้เห็นถึงทิศทางและแนวโน้มในการทำงานเชิงลึกกับชุมชนที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนการดำเนินงาน พบว่ามีบทสรุปสำคัญ 4 เรื่อง คือ

- 1) พื้นที่การทำงานมีการขยายตัวออกไปมาก จนเกือบ

จะครอบคลุมทั่วประเทศแล้ว เนื่องจากคนทำงานระดับพื้นที่ต่างก็เกิดความตื่นตัวและปรารถนาจะขับเคลื่อนงานในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากเห็นรูปธรรมตัวอย่างการทำงานที่ผ่านมาของหลายจังหวัดที่ได้เริ่มต้นว่าเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและลูกหลาน แต่ทว่างบประมาณหนุนเสริมการดำเนินงานของประชาคมระดับพื้นที่มีจำกัด

- 2) มีการตอบโต้อย่างต่อเนื่องของธุรกิจแอลกอฮอล์ในการให้ทุนอุปถัมภ์แก่เจ้าภาพจัดงานในพื้นที่โดยใช้ผลิตภัณฑ์น้ำดื่มและโซดา โดยมีงบประมาณต่องานมูลค่ากว่า 300,000 บาทเป็นแรงจูงใจ ขณะที่งบประมาณส่วนใหญ่ในแต่ละพื้นที่ของแผนงาน ไม่เกิน 100,000 บาท ทำให้เกิดการเปรียบเทียบและหวั่นไหวของเจ้าภาพในการหันกลับไปรับ Sponsor จากเหล่าเปียร์ด้วยอ้างว่าทำตามกฎหมายแล้วหรือมาทราบในภายหลังว่าผลิตภัณฑ์เหล่านี้เข้ามาสนับสนุนเนื่องจากผู้ว่าฯ นายกเทศมนตรี ประกาศแล้วว่างานที่จัดไม่มีเหล่าเปียร์อย่างแน่นอน แต่มีน้ำดื่มแทน

- 3) การหา CO-SPONSOR เพื่อหนุนเสริมงานชดเชยทุนที่ขาดไปยังมีความยาก แม้จะใช้ข้อความรณรงค์เพียงคำว่า “ขอบคุณที่ไม่สูบไม่ดื่ม” หรือ “สุขภาพดีต้องปลอดภัยและสุรา” แล้ว ก็ไม่เป็นที่ต้องการของธุรกิจอื่นๆ เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ปรารถนาจะเป็นศัตรูกับธุรกิจแอลกอฮอล์ และส่วนใหญ่ไม่สื่อสารเพื่อสร้างภาพเชิงลบแก่องค์กรของธุรกิจ

- 4) งานเชิงบูรณาการหน่วยงานภาคีเชิงยุทธศาสตร์ระดับนโยบายยังไม่เข้มข้นเท่าที่ควร รวมถึงรูปธรรมและแนวทางในการปฏิบัติร่วมหรือการออกเป็นนโยบายร่วมรวมทั้งงานบูรณาการหน่วยงานภายใน สสส. ที่ทำงานสุภาพะเช่นกันในระดับจังหวัด ยังไม่สามารถเชื่อมโยงเอาเข้ามาเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมระดับท้องถิ่นได้มากเท่าที่ควร ยังมองไม่เห็นกันและกัน ยังหาจุดเชื่อมต่อดูจุดหนุนเสริมส่งต่อพลังไม่ได้อย่างที่ควรจะเป็น

- **ป 2557** สถานการณ์การรุกรานของธุรกิจแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น โดยใช้สินค้า Non Alcohol คือ น้ำดื่ม และมีข้อเสนอการจัดงานแบบไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บวกกับเงินสดที่มีมูลค่ามากกว่ามาสนับสนุนการทำงานกับเจ้าภาพเริ่มรุกรานกลับและช่วงชิงพื้นที่คืน รวมทั้งเปิดหน้าสื่อใหญ่สนับสนุน

ก่อให้เกิดความยุ่งยากลำบากใจในการทำงาน ทั้งกับเจ้าภาพ และแผนงาน ดังนั้น ทางแผนงานได้ เสนอกิจกรรมที่คมชัดมากคือ 5 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 : ผนึกพลังเครือข่ายสร้างสุขภาพและเครือข่ายทางสังคมระดับพื้นที่ และส่วนกลางเพื่อทำงานต่อเนื่อง สร้างแรงขับเคลื่อนทั้งระดับพื้นที่และส่วนกลาง

กลยุทธ์ที่ 2 : การส่งเสริมให้เกิดเวทีหารือ-สร้างข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานทั้งระดับพื้นที่ระดับนโยบาย/ชุมชน และกระบวนการนโยบายสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 3 : หลักฐานเชิงประจักษ์ ความรู้และรูปธรรมงานปลอดภัยที่สังคมจับต้องถึงผลดีที่เกิดขึ้นได้

กลยุทธ์ที่ 4 : การสร้างพลังความเคลื่อนไหวของประชาคมงดเหล้าและภาคประชาสังคมที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 : การรับรู้และสื่อสารเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม

นอกจากนั้น ในช่วงนี้ทางแผนงานฯ ได้สรุปบทเรียนสำคัญถึงพัฒนาการการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ช่วงแรก (Phase I: 2549-2551) ที่แผนงาน ริเริ่มดำเนินการแบบลองผิดลองถูกเพื่อสร้างพื้นที่ต้นแบบ(Best Practice) และทอองค์ความรู้ในการดำเนินการ

ช่วงที่ 2 ของการทำงาน(Phase II: 2552-2556) คือ การขยายแนวร่วมเชิงพื้นที่(Critical Mass) โดยมีกลไกระดับภาคของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าเป็นตัวเชื่อมประสานกับประชาคมงดเหล้า ซึ่งเป็นอาสาสมัครระดับพื้นที่ในการดำเนินการ เกิดผลชัดเจนในเรื่องการขยายแนวคิดและการสร้างรูปธรรมที่จับต้องได้ในการดำเนินการ ทั้งการผลักดันให้มีการออกประกาศนโยบายสาธารณะในการจัดงาน การเฝ้าระวังและกระตุ้นให้มีการบังคับใช้กฎหมายการมีพื้นที่รณรงค์สร้างกระแสการรับรู้และพื้นที่กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชน

ข้อเสนอในช่วงที่ 3 (Phase III: 2557-2561) คือ การพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อสังคม เพื่อจะนำไปสู่การสร้างค่านิยมและ

บรรทัดฐานใหม่ของสังคม (Social Norm) ซึ่งก็ยังเป็นเรื่องที่ต้องทำไปเรียนรู้ไปและค้นหาแนวทางการดำเนินการนวัตกรรมใหม่ๆ รวมทั้งการสร้าง Intervention ใหม่ๆ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการทำงาน โดยแผนงานเชื่อว่าจะนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ๆ บทเรียนใหม่ๆ รวมทั้งข้อเสนอเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในการทำงานในแนวทางใหม่ๆ ให้แก่สังคม

หมายเหตุ : ในปีนี้ เหตุการณ์ทางการเมืองมีการรัฐประหาร ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่นำไปสู่การตรวจสอบหน่วยงานรัฐของรัฐบาลทหารเพื่อตรวจสอบว่าคอร์รัปชันหรือไม่ รวมทั้ง สส. ที่โดนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยที่องค์กร สส. ซึ่งเป็นกลไกสร้างเสริมสุขภาพมาอยู่นอกกลไกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งการตรวจสอบดังกล่าวทำให้ผู้รับทุน สส. ถูกตรวจสอบภาษีย้อนหลังและถูกแซ่แซ่เชิงการสนับสนุนโครงการ ซึ่งโชคดีที่แผนงานนี้หลุดรอดมาได้ก่อนเกิดเหตุทำให้ไม่เกิดวิกฤตด้านการดำเนินงานตลอดทั้งปี 2558-59

● **ปี 2558** การดำเนินงานโดยภาพรวมตลอดทั้งปี แผนงานมีการดำเนินงานในงานเทศกาลต่างๆ รวมกว่า 210 งาน กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ นับว่าเป็นช่วงเวลาเข้าสู่จุดสูงสุดทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

1. เกิดเวทีนโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ (จังหวัด) 46 แห่ง (สงกรานต์ 41 แห่ง ลอยกระทง 2 แห่ง แข่งเรือ 1 แห่ง บั้งไฟ 2 แห่ง) นำไปสู่การเกิดพื้นที่รูปธรรมงานประเพณีเทศกาลปลอดภัยแล้ว

2. เกิดคำสั่งห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และห้ามเล่นการพนันในงานบุญบั้งไฟระดับจังหวัด

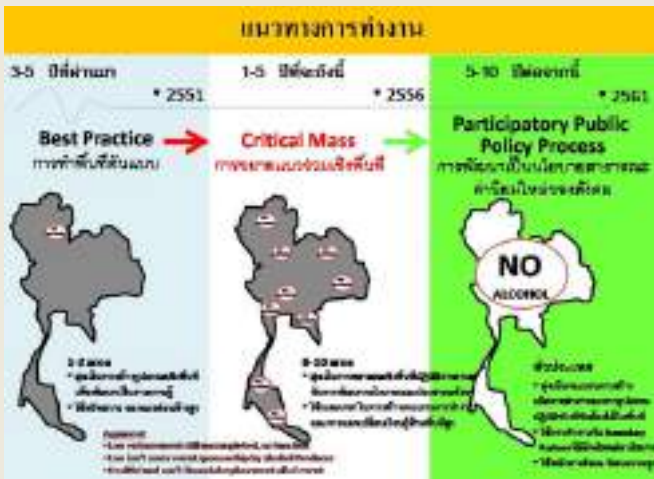
3. เกิดประกาศคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เรื่องการจำกัดวันและเวลาในการปล่อยโคมลอย หลีโปละ 2 ครั้ง ได้แก่ คันลอยกระทง และปีใหม่ และปล่อยได้เฉพาะหลังเวลา 21.00 น. เท่านั้น จากเดิมที่การปล่อยโคมลอยไม่มีการควบคุมวันและเวลา

4. เกิดพื้นที่รูปธรรมจัดงานประเพณีและเทศกาลสำคัญปลอดภัยจำนวน 231 งานทั่วประเทศ (สงกรานต์ 145 แห่ง ลอยกระทง 22 แห่ง แข่งเรือ 28 แห่ง บุญบั้งไฟ 7 แห่ง กาชาดสร้างสุข 2 แห่ง กาชาดปลอดภัย 11 แห่ง เทศกาลอาหาร 12 แห่ง งานดนตรี 2 แห่ง ปีใหม่ 2 แห่ง)

5. เกิดพื้นที่ที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ 22 แห่ง

อาทิ แข่งเรือ 2 แห่ง (จ.น่านและราชบุรี/ศล จ.ศรีสะเกษ) งานกาชาด 5 แห่ง (งานช้างสุรินทร์ งานเทศกาลกินปลาหู จ.สมุทรสงคราม งานกาชาด จ.นครศรีธรรมราช งานกาชาด จ.ศรีสะเกษ งานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กรุงเทพฯ) งานเทศกาลอาหาร 2 แห่ง (งานเทศกาลอาหารสองทะเล จ.สงขลา งานอาหารพนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา) งานลอยกระทง 3 แห่ง (จ.ตาก จ.สุโขทัย จ.เชียงใหม่) งานบุญบั้งไฟ 2 แห่ง (ต.กุดหว้า จ.กาฬสินธุ์ งานบุญบั้งไฟตำบลเสียว จ.ศรีสะเกษ) งานสงกรานต์ 7 แห่ง (ถนนข้าวเหนียว จ.ขอนแก่น งานปีใหม่เมือง จ.เชียงใหม่ ถนนข้าวเม่า จ.มหาสารคาม ถนนข้าวทิพย์ จ.จันทบุรี ถนนข้าวสุก จ.อ่างทอง ถนนข้าวหอมมะลิ จ.ร้อยเอ็ด สงกรานต์ Festival Central World กรุงเทพมหานคร) เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ 1 แห่ง

● **ปี 2559** การดำเนินงานไม่แตกต่างจากปี 2558 โดยแผนงานยังสามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้เช่นเดิม แต่มีบทสรุปที่สำคัญในแต่ละเรื่อง ดังนี้

1. ความก้าวหน้าในการดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมในแต่ละเทศกาลมีมากขึ้น

1.1 ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ แนวคิดสงกรานต์ปลอดภัยในพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย ที่มีความพยายามผลักดันอย่างต่อเนื่องยังคงสามารถดำเนินการต่อไปได้ ทั้งในระดับนโยบายผ่านศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) ที่ทำต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 การทำงานระดับพื้นที่ผ่านศูนย์ถนนฯ ระดับจังหวัดซึ่งประชาคมงดเหล้าในหลายจังหวัดเข้าไปทำงานด้วยอย่างต่อเนื่อง และการทำงานกับเจ้าภาพจัดงานระดับพื้นที่ที่ยังคงรักษาความมุ่งมั่นในการจัดพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์ปลอดภัย โดยจะเห็นการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยทั่วประเทศ และในขณะเดียวกันความสำเร็จนี้นำไปสู่การปรับตัวของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่สามารถจัดงานในพื้นที่สาธารณะจนสามารถได้จึงมีการย้ายไปจัดงานในพื้นที่ห้างสรรพสินค้าเอกชนในรูปแบบงานคอนเสิร์ต มีผลให้รูปแบบการเสียชีวิตโดยรวมเปลี่ยนแปลงไปโดยอุบัติเหตุบนท้องถนนในช่วงวันที่ 13-15 เมษายน ย้ายช่วงเวลาการเกิดอุบัติเหตุจากที่เคยมีสูงสุดในช่วงบ่ายจนพลค่ำ (16.00 น. - 20.00น.) เป็นช่วงหลังเที่ยงคืน ซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่คอนเสิร์ตพ่วงการขายน้ำเมาให้ห้างสิ้นสุดลงพอดี โดยการสูญเสียส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับเยาวชนที่เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์

1.2 ในช่วงงานบุญบั้งไฟ นโยบายที่ร่วมกันผลักดันเรื่องความปลอดภัยในงานบุญบั้งไฟ อันเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญควบคู่กับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการพนัน ได้รับการขานรับ โดยในปี 2558 มีการทำข้อตกลงร่วมจากหลายหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการจุดบั้งไฟที่มีผลกระทบต่อสายการบิน ซึ่งในปี 2559 ได้ขยายไปสู่การประกาศเป็นคำสั่งของ คสช. และให้จุดตามประเพณีเท่านั้น โดยการจุดแต่ละครั้งให้มีการพิจารณาขออนุญาตจากหน่วยงานในจังหวัดก่อนทุกครั้ง อย่างไรก็ตามในส่วนงานบุญบั้งไฟนั้นมีความยากในการดำเนินงานเพราะในสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ที่ไม่ได้มีการเข้าไปณรงค์

1.3 ในช่วงงานแข่งเรือ พบว่าในภาพรวมกว่าร้อยละ 80 งานส่วนใหญ่ปลอดภัยจากเครื่องตีแมลงกอล ดีขึ้นกว่าหลายปีที่ผ่านมา อันเนื่องจากความพยายามอย่างต่อเนื่องในการสร้างพื้นที่รูปธรรม การผนึกกำลังร่วมกับ ThaiPBS ในรายการศึกชิงจ้าวสายน้ำที่ทำงานร่วมกันต่อเนื่องเป็นปีที่ 9 การเห็นน้ำใสใจจริงร่วมกันกับชาวเรือที่ใช้พลังเชิงบวกในการสร้างแรงจูงใจ โนม่น้าวใจและผลการเปลี่ยนแปลงเชิงประจักษ์ยืนยันความแตกต่างของการจัดงานแบบปลอดภัยได้ อย่างไรก็ตามธุรกิจแอลกอฮอล์ยังคงต่อสู้แบบไม่ลดละและสร้างแรงจูงใจกับเจ้าภาพจัดงานในรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงการพัฒนาโปรแกรมถ่ายทอดสดในช่องทางอื่น การจัดเวทีแข่งขันนักพายเรือรุ่นจิ๋ว และการจัดรายการแข่งเรือโบราณ ซึ่งตอบสนองตรงกับความต้องการของเจ้าภาพจัดงานในหลายๆ พื้นที่ที่ไม่ได้รับโอกาสในการถ่ายทอดสดกับ ThaiPBS

1.4 ในช่วงงานลอยกระทง พบว่าในภาพรวมกว่าร้อยละ 80 ประเด็นเรื่องเครื่องตีแมลงกอลในงานลอยกระทงนั้นดีขึ้นมากจากอดีต เนื่องจากกลไกจัดการระดับพื้นที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ยังคงอยู่และไม่ได้ลดลงคือ ประทศภัยและโคลอย ยังอยู่ในภาวะอันตรายและเสี่ยงต่อความปลอดภัย แต่ก็มีควมพยายามในการประกาศและควบคุม โดยเฉพาะโคลอยในกรุงเทพฯและเชียงใหม่ ที่อยู่ในภาวะดำเนินการด้วยมาตรการเข้มข้น ขณะที่ในอีกหลายจังหวัดเป็นช่วงขาขึ้นของการกระจายตัว ซึ่งแม้ว่าจะไม่ได้เกี่ยวโดยตรงกับเครื่องตีแมลงกอลแต่กลไกทำงานในพื้นที่นั้นมีการบูรณาการประเด็นปัจจัยเสี่ยงเข้าด้วยกัน จึงต้องหนุนเสริมพลังร่วมกันเพื่อให้ค่านิยมในงานประเพณีนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

1.5 ในงานกาชาด มากกว่าร้อยละ 60 ปลอดภัย เครื่องตีแมลงกอล และด้วยการผลักดันต่อเนื่องกับกระทรวงมหาดไทยก็ดี สภาอากาศไทยก็ดี ซึ่งปีที่ผ่านมาแผนงานได้ผลักดันผ่านสมาคมแม่บ้านมหาดไทย ซึ่งมีบทบาทในการดูแลสนับสนุนการจัดงานกาชาดในพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ ซึ่งได้ออกประกาศนโยบายและขอความร่วมมือให้งานกาชาดปลอดภัยแบบยั่งยืน จนมีผลทำให้งานกาชาดที่สวนอัมพร

มีนโยบายไม่สนับสนุนให้มีการขายเหล้าเบียร์เป็นปีแรก

1.6 ในงานเทศกาลอาหาร สามารถตั้งพื้นที่ทำงานได้พอสมควร เนื่องจากทำต่อเนื่องมาและการดำเนินงานนั้นทำทั่วประเทศ ซึ่งมีการทำงานร่วมกันกับชมรมผู้ประกอบการร้านอาหาร สาธารณสุขจังหวัดและเจ้าภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ทำให้เห็นตัวอย่างของความเป็นไปได้ที่จะจัดงานโดยไม่มีเครื่องตีแมลงกอลในหลายพื้นที่ ประกอบกับการมีภาคสังคมที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่ทำให้ไม่ยากนักที่ธุรกิจแอลกอฮอล์จะดำเนินการในลักษณะเดิมที่เคยทำมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ของหน่วยราชการ แต่ธุรกิจแอลกอฮอล์ก็ขยับหนีไปจัดในพื้นที่เอกชนแทน

1.7 สำหรับงานเทศกาลดนตรีนั้น ด้วยข้อจำกัดด้านทรัพยากรจึงทำได้เพียงแค่กิจกรรมคอนเสิร์ตใหญ่ 2 ครั้งในพื้นที่กรุงเทพฯและอีก 5 ครั้งในพื้นที่โรงเรียน ซึ่งไม่มากพอที่จะต่อการกับการตลาดของธุรกิจแอลกอฮอล์ แต่ก็มีหน่ออ่อนของเครือข่ายนักดนตรี ที่อยากขับเคลื่อนงานเทศกาลดนตรีที่ไม่สูบไม่ตีสร้างแรงบันดาลใจให้เด็กเยาวชนแทนที่จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในส่งเสริมการขาย ทั้งวงการลูกทุ่ง เครือข่ายอินดี้ และนักดนตรีที่มีจิตอาสาที่อยากส่งเสริมน้องๆในโรงเรียนสถาบันการศึกษา

1.8 งานด้านกีฬา มีการผนึกกำลังกับ ThaiPBS ที่ต้องการเปิดพื้นที่นันทนาการและกีฬาเพื่อพัฒนาสร้างโอกาสให้เด็กเยาวชน ซึ่งใช้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ กรมพลศึกษา สพฐ. สสส. เครือข่ายงดเหล้า ThaiPBS ชมรมกีฬาต่างๆ ผ่านชนิดกีฬาได้แก่ บาสเก็ตบอล วอลเลย์บอล วอลเลย์บอลชายหาด ตะกร้อ เป็นต้น ซึ่งยังมีโอกาสพัฒนาต่อไปได้อีกมาก เป็นโอกาสในการเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์ดึงเยาวชนให้ออกห่างจากการไปตั้งวงเหล้า ร้านเหล้า ที่ตั้งอยู่รอบมหาวิทยาลัย

● **ปี 2560** เป็นปีที่แผนงานต้องปรับตัว โดย สสส. ได้ปรับลดงบประมาณ เพื่อเตรียมพร้อมการปรับแก้ไขกฎหมายที่จะทำให้งบประมาณของ สสส. ถูกจำกัด ดังนั้นจึงมีการลดงบประมาณของแผนงานลง เหลือ 30 ล้านบาท จากเดิมจะมีวงเงินสนับสนุนประมาณ 40 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม ประกอบกับงานเทศกาลต่างๆ ได้ลดจำนวนการจัดงานลง เพื่อไว้โอกาสจากไปของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทำให้แผนงานฯ สามารถประคับประคองการสนับสนุนพื้นที่ดำเนินงานได้ระดับหนึ่ง แต่ก็จำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างขนาดใหญ่ นั่นคือ การเตรียมตัวลดพื้นที่สนับสนุนในงานประเพณีขนาดเล็ก หรือเงื่อนไขเรื่องเจ้าภาพขาดความจริงจังที่จะดำเนินการปลอดเหล้าต่อเนื่องอันเนื่องมาจากการช่วงชิงกลับของธุรกิจแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะผ่านการเข้ามาของประชากรที่ธุรกิจแอลกอฮอล์เข้าแทรกแซงเชิงนโยบายและมีผลประโยชน์แอบแฝงอยู่ และคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบในการสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืน และเน้นการทำงานเชิงความรู้ ขยายผลผ่านงานนโยบาย

นอกจากนั้น แผนงานฯ ได้ข้อสรุปสำคัญที่เป็นปัญหาอุปสรรคของการปรับเปลี่ยนค่านิยมประเพณี และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการดื่มของประเทศไทย คือ เมื่อเปรียบสถานการณ์ปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เหมือนกำแพงขนาดใหญ่ ที่เราปรารถนาต้องการจะเปลี่ยนแปลงมัน แต่ภายใต้กำแพงขนาดใหญ่ อันที่จริงแล้วมีอิฐก้อนเล็กๆ ซ่อนอยู่อิฐก้อนเล็กเหล่านี้คือค่านิยมความคิดความเชื่อที่ฝังอยู่ในงานประเพณีวิถีชีวิต บรรทัดฐาน Norm สังคม และอิฐ

แต่ละก้อนต่างก็มีหน้าที่มีบริบทของมัน หน้าที่ของนักบรรณคดีพยายามหาจุดหาคาน้ำจืดหรือแนวทางในการแก้ไข อย่างไรก็ตามก็ยังไม่เห็นจุดคาน้ำจืดเหล่านั้น สิ่งที่ได้ ฝน เวลานี้คือการถอดถอนอิฐแต่ละก้อนหรือมายาคติของงานประเพณีที่มีเหล้าออก โดยเปลี่ยนงานที่มีเหล้าให้กลายเป็นงานปลอดเหล้าพร้อมกับการมีกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ เข้าไปทดแทน แต่อย่างไรก็ตามในฝั่งภาคธุรกิจก็ได้ลดความพยายามประกอบกับสังคมไม่มีภูมิคุ้มกันมากพอที่จะหยุดยั้งการตลาดและโฆษณาของภาคธุรกิจ ทำให้เกิดมายาคติและวาทกรรมชุดใหม่ๆ ผลิดผ่านเข้าไปผ่านการส่งเสริมการขายกิจกรรมทางการตลาดรวมทั้งการเข้ามาเป็นสปอนเซอร์ในงานต่างๆ โดยอาศัยช่องว่างกฎหมาย (ดังแผนภาพ) จึงเป็นเรื่องที่มีไข่ง่ายที่จะแก้ไขปัญหายากและซับซ้อนเหล่านี้กว่าอิฐเก่าจะทยอยถอดถอนได้ อิฐก้อนใหม่จากฝาผนังธุรกิจก็ถูกเติมเข้ามาด้วยอัตราเร่งที่รุนแรงในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งกลไกดำเนินการป้องกันทางสังคมในระบบปกติที่มีอยู่ไม่เท่าทันต่อการแก้ไขสถานการณ์ดังที่ปรากฏไม่รวมถึงรากเหง้าความเชื่อที่อยู่ลึกไปที่ชั้นใต้ดินใต้กำแพงที่มองเห็น นั่นคือทฤษฎีความคิดความเชื่อส่วนบุคคลและครอบครัวที่ฝังรากลึกมาอย่างยาวนาน ที่ยังต้องการอีกหลายมาตรการในการเข้าไปคลี่คลายถอดถอนแก้ไข

ดังนั้น หากจะขับเคลื่อนต่อไปตามกรอบทิศทางที่เสนอระยะที่ 3 แผนงานฯ จะต้องเน้น คือ

แต่ด้วยงบประมาณของแผนงานที่ลดลง กลายเป็นแรงกดดันที่แผนงานฯ จะต้องปรับตัว อย่งไรก็ตาม ด้วยต้นทุนที่ได้สร้างมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในปี 2560 เป็นปีการเฉลิมฉลองครบรอบ 10 ปี นับเป็นโอกาสที่จะเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส เพราะเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นร่วมกันมาตลอด 10 ปี นับจากนี้ไปอีก 10 ปีข้างหน้า ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามที่วางกรอบแนวทางไว้หรือไม่ หรือจะต้องปรับตัวอย่างไร หรือ เราจะพ่ายแพ้ต่อการทำการตลาดของธุรกิจแอลกอฮอล์หรือไม่ น่าติดตามอย่างยิ่ง

สงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย

เทศกาลสงกรานต์ ถือได้ว่าเป็นประเพณีระดับชาติ ซึ่งมีการจัดประเพณีพร้อมทั่วประเทศในช่วงวันที่ 13-15 เมษายน ของทุกปี นอกจากนี้ตามธรรมเนียมไทย ยังถือว่าเทศกาลสงกรานต์เป็นเทศกาลปีใหม่ของไทยด้วย นับเป็นเทศกาลแห่งความสุข สนุกสนาน ซึ่งมักมาพร้อมกับการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพื่อเฉลิมฉลอง สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ได้เคลื่อนงานเทศกาลสงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย

นับเริ่มตั้งแต่ ปี 2549 จากการนำร่องการทดแทนทุนอุปถัมภ์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ของถนนข้าวเหนียว จ.ขอนแก่น พร้อมด้วยพื้นที่จัดกิจกรรมในลักษณะสาธิตพื้นที่จัดงานสนุกได้ ไร่แอลกอฮอล์ ที่เน้นคุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดงานในสวนสันติไชยปราการ บางลำพู, สงกรานต์ไทยรามัญ วัดบางกระดี่ เขตบางขุนเทียน, งานประจำปีแห่ผ้าไตรหลวงพ่อเกษร วัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่, สงกรานต์ชาวมอญเกาะเกร็ด วัดปรมัยยิกาวาส, สงกรานต์หนังใหญ่

วัดขนอน ไร่แอลกอฮอล์ และการจัดงานรูปแบบช่วงวัฒนธรรมในชุมชน 7 แห่ง ของจังหวัดเชียงใหม่

ผลจากการดำเนินงานรณรงค์อย่างจริงจังทำให้เกิดเป็นประกาศคำสั่ง มาตรการทางนโยบายของศูนย์ความปลอดภัยทางถนน กระทรวงมหาดไทย ในการสร้างพื้นที่ถนนเล่นน้ำปลอดภัยต่อเนื่อง อีกทั้งมีคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อกำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยเพื่อสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาเล่นน้ำ โดยปี 2558 กำหนดพื้นที่ Zoning ทั่วประเทศ 3,454 แห่ง และเพิ่มเป็น 3,569 แห่งในปี 2559 ซึ่งเป็นการขยายผลจากงานที่เครือข่ายงดเหล้า ดำเนินการ ใน 50 ถนนเล่นน้ำตระกูลข้าว และ 100 พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยทั่วประเทศ ในพื้นที่

76 จังหวัด เกิดกระแสการจัดงานสงกรานต์ โดยไม่มีเครื่องตีมแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องขยายและต่อย้ำไปทั่วประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่ธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมในอนาคต และเพื่อรณรงค์หาคุณค่าแท้ของงานสงกรานต์อย่างแท้จริง

เกิดการขยายตัวพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย จากเดิมที่มีต้นแบบถนนข้าวเหนียวจังหวัดขอนแก่น ที่เคยได้รับการบันทึกจากสถาบัน Ripley Believe It or Not ว่าเป็นการจัดกิจกรรม **"คลื่นมนุษย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย"** เป็นต้นแบบการดูแลและปกป้องเด็กเยาวชนลูกหลานของเราและเป็นพื้นที่เล่นน้ำที่ปลอดภัยปลอดภัยทำให้เริ่มมีถนนตรอกซอยตามมามากอีกเป็นจำนวนมาก ในปี 2559 มีภาครัฐร่วมเข้ามารณรงค์ในเรื่องของการจัดงานทำตามกฎหมายมากขึ้น ซึ่งไม่ได้มีเฉพาะแต่ในระดับจังหวัด (อ.เมือง) แต่ยังขยายไปยังอำเภอรอบนอกหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตระหนักและให้ความสำคัญและมีการกำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยมากกว่า 250 พื้นที่

นอกจากการจัดพื้นที่ Zoning เล่นน้ำปลอดภัยแล้ว ยังมีมาตรการสำคัญที่ปฏิบัติการในพื้นที่ 7 มาตรการ ได้แก่

1. การประกาศนโยบายสาธารณะเพื่อสื่อสารสาธารณะในพื้นที่ว่าเป็นการจัดงานปลอดภัย
2. การขอความร่วมมือร่วมกับผู้ประกอบการร้านค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย
3. การห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่จัดงานตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551
4. มาตรการการฝากเหล้าไว้กับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะเข้าไปภายในงานพื้นที่เล่นน้ำ
5. การแจกหรือแลกเครื่องดื่มทดแทนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจจะนำมาเข้ามาในบริเวณพื้นที่การจัดงาน
6. มาตรการการเฝ้าระวังการกระทำความผิดในพื้นที่ผ่าน CCTV กล้องวงจรปิด และการทำแผนที่จุดเสี่ยงหรือมีคณะกรรมการภายในพื้นที่จัดงานเฝ้าระวัง
7. การจัดเวทีสาธารณะสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนคนท้องถิ่นเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหา

ซึ่งทั้ง 7 มาตรการนี้ในทุกพื้นที่ยังมีการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่เจ้าภาพที่จัด Zoning นอกจากนี้การทำแผนที่จุดเสี่ยง (เหล้าเปียร์-บุหรี) เกิดการขยายผลการลงสำรวจแผนที่จุดเสี่ยง ร่วมกับคณะกรรมการในการตรวจเตือนและในหลายพื้นที่นำไปสู่การดำเนินคดีพัฒนากระบวนการบังคับใช้กฎหมายและผลที่ได้จากการทำแผนที่จุดเสี่ยงนั้นสามารถนำไปประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือร้านค้าตามจุดเสี่ยงต่างๆ ให้ทำตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทันตามช่วงเวลาและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ได้

ที่สำคัญประชาคมงดเหล้าและเครือข่ายเด็กเยาวชนในพื้นที่เกิดความตื่นตัว ยกระดับขึ้นมาเคลื่อนไหวงานระดับที่ใหญ่มากขึ้น ทุกองค์กรและทุกฝ่ายในแต่ละจังหวัดเป็นเจ้าของประเด็นร่วมกันในการทำงานสงกรานต์ เพื่อควบคุมปัจจัยเสี่ยงร่วมกับเจ้าภาพจัดงาน อปท. สสจ. ตำรวจ สรรพสามิต หลายพื้นที่กล้าที่จะดำเนินการทางกฎหมายมากขึ้น โดยมีเด็กเยาวชนเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างการเปลี่ยนแปลงและทำงานแบบต่อเนื่องทั้งปี และนำไปสู่การพัฒนาการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่

ประเพณีสูดขจัดสารพิษ
เทศกาลลดทอนความเสี่ยงแด่นกนข้าวเหนียว
ต้นแบบสงกรานต์ปลอดเหล้า

เทศกาลดอกคูณเสียงแคนและถนนข้าวเหนียว สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ถือเป็นต้นแบบการจัดงานสงกรานต์ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งเทศบาลนครขอนแก่น ได้ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) หน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการภาคเอกชน

“ถนนข้าวเหนียว”

เทศกาลดอกคูณเสียงแคนและถนนข้าวเหนียว
สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

และเครือข่ายสุขภาพภาคประชาชน ดำเนินงานโครงการนับตั้งแต่ ปี 2548 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมขึ้นปีใหม่ไทย ส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ อนุรักษ์ลดพฤติกรรมการเล่นสงกรานต์ที่ไม่เหมาะสมของเด็กเยาวชน ลดอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับ และสร้างค่านิยมคนรุ่นใหม่ให้สนุกได้โดยไม่ใช้แอลกอฮอล์

การจัดงานสงกรานต์ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ถนนข้าวเหนียวตลอดเวลาที่ผ่านมา สามารถลดการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กเยาวชนในช่วงสงกรานต์ได้อย่างต่อเนื่อง ลดปัญหา

อันเกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การทะเลาะวิวาท การดื่มแล้วขับ ลดอุบัติเหตุจราจร การลวนลาม และการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของเด็กเยาวชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมค่านิยมคนรุ่นใหม่ ให้สนุกได้โดยไม่ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกทั้งการจัดงานรูปแบบนี้ มีความโดดเด่นด้านความสนุกและปลอดภัย ทำให้มีนักท่องเที่ยวพาครอบครัวมาเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จนกลายเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญติดอันดับ 1 ใน 3 สงกรานต์ของประเทศไทยในปัจจุบัน

- **ปี 2545-2546** เทศบาลนครขอนแก่น ได้ริเริ่มจัดงานเทศกาลในเขตเมือง เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและหวังว่าจะเป็นการจัดงานสุดยอดสงกรานต์ของภาคอีสาน ในชื่อเทศกาลดอกคูณเสียงแคนและถนนข้าวเหนียว เช่นเดียวกับถนนข้าวสารในกรุงเทพฯ ซึ่งผลการจัดงานได้รับการตอบรับที่ดี และในปี 2546 จึงได้ใช้ถนนศรีจันทร์เพื่อขยายกิจกรรมให้มากขึ้น

- **ปี 2547** การจัดงานได้ขยายกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการจัดงานได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐกิจแอลกอฮอล์ทำให้มีการส่งเสริมการขายกระตุ้นการดื่ม มีเวทีคอนเสิร์ตที่สนับสนุนโดยบริษัทเหล้า จนมีปัญหาการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุพฤติกรรมไม่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

- **ปี 2548** สมาคมหมอนามัย และเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดขอนแก่นภาคีหน่วยงานราชการ ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเทศบาลนครขอนแก่น เพราะเห็นว่าจะเป็นการหนุนเสริมคุณค่าประเพณีสงกรานต์ให้มากขึ้น ช่วยลดปัญหาต่างๆ ได้บ้าง และได้สำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่เล่นน้ำ พบว่า มีเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ดื่ม 20.9% เคยดื่มแล้วขับ 19.7% เคยดื่มแล้วทะเลาะวิวาท 16.4% รวมทั้ง ข้อมูลเชิงประจักษ์จากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ ที่มีแอลกอฮอล์เป็นตัวนำให้เกิดความคึกคะนอง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้สะท้อนคืนกับการประชุมต่างๆ ในจังหวัด ทำให้เกิดการตื่นตัวและหาทางออกร่วมกันในปีต่อไป

- **ปี 2549** เป็นโอกาสดีที่มีการจัดงานเฉลิมฉลองการครองสิริราชย์สมบัติครบ 60 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทางภาคีเครือข่ายจึงได้ใช้โอกาสนี้เป็นเหตุผลในการขอจัดงานที่ปลอดภัยแอลกอฮอล์ในการเฉลิมฉลองดังกล่าว โดยร่วมหารือกับทางเทศบาลนครขอนแก่นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถหาทางออกร่วมกันโดยทางเทศบาล โดยคุณธีระศักดิ์ ฑีฆายุพันธุ์ รองนายกเทศมนตรีในขณะนั้น ได้ร่วมหารือกับ สสส. และตั้งใจจะปฏิเสธรุนจากรัฐกิจเพื่อร่วมกันเปลี่ยนแปลงสร้างคุณค่าประเพณีร่วมกัน ซึ่งขณะนั้นรัฐกิจจะให้งบมากถึง 6 ล้านบาท โดยทาง สสส. โดย ดร.สุปรีดา อุดุลยานนท์ รองผู้จัดการ สสส. เห็นว่า สสส. มีนโยบายให้ทุนในลักษณะการทดแทน (Replacement) อยู่แล้ว จึงเห็นชอบ นับเป็นการดำเนินครั้งแรกครั้งสำคัญในการทดแทนรัฐกิจแอลกอฮอล์ในงานประเพณี กลายเป็นโมเดลในการทดแทนรัฐกิจแอลกอฮอล์ในงานประเพณีจนถึงปัจจุบัน และทำให้ถนนข้าวเหนียวกลายเป็นต้นแบบถนนเล่นน้ำสงกรานต์ของประเทศ ทั้งนี้ สมาคมหมอนามัย และภาคีสุขภาพต่างๆ ยังได้จัดกิจกรรมในพื้นที่จัดงาน

เพื่อสร้างความสนุกสนาน โดยเอาเยาวชนเข้ามาร่วมกิจกรรมดนตรี การแสดงต่างๆ และช่วยควบคุมการจำหน่ายและดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับ เจ้าหน้าที่ โดยการกั้นเขตตรวจเช็คก่อนเข้างาน และขอความร่วมมือ ในพื้นที่งานไม่จำหน่าย ซึ่งในปีแรกๆ นี้ยังมีการดื่มและจำหน่ายอยู่ แต่ลดจำนวนลงอย่างมาก

โดยผลสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยให้จัดงานสนุกได้ ไม่ใช่แอลกอฮอล์ 95.7% รู้สึกมีความสุขในงาน ระดับดีและดีมาก รวมกัน 89.7% การสำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มในงาน ลดลงจาก 40.9% ในปี 2548 เป็น 37.4% ในปี 2549 และที่น่าสนใจคือผลการสังเกต พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ที่ลดจำนวนลง

ผลการสังเกตพฤติกรรม	ปี 2548	ปี 2549
1. เด็กอายุ <18 ปี ดื่มแอลกอฮอล์	16.5	14.6
2. เมาแล้วก่อเหตุทะเลาะวิวาท	2.0	0.0
3. การแสดงออกที่เกินเลย คุมสติไม่อยู่	13.6	5.1
4. เต็มร่างกายท่วงท่าที่ไม่เหมาะสมจนอาจ	15.6	9.2
5. แต่งกายยั่วยวน เปิดเผยเกินควร	22.2	11.8
6. การล่วงเกิน กอดรัด ล้วง คิวัก จับ	19.5	4.6
7. เมาแล้วจับ	2.2	0.4

อ้างอิง : นิรุจน์ อุทธา และคณะ, ผลการประเมินโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เทศกาล สงกรานต์ จังหวัดขอนแก่น เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี 2547 - 2549

● **ปี 2550** ประสบการณ์การควบคุมแอลกอฮอล์จากปี ก่อน ทำให้มีการประสานความร่วมมือก่อนจัดงานมากขึ้น มีการขอ ความร่วมมือกับร้านค้าก่อนงาน ซึ่งร้านค้าร่วมมือมากขึ้น โดยเฉพาะเจ้า หน้าที่สรรพสามิตได้ปฏิบัติหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น และส่วนการตรวจเช็ค นักท่องเที่ยวก่อนเข้างานของเจ้าหน้าที่ อปพร. เทศบาล ทำได้ดีขึ้น รวมทั้ง การจัดกิจกรรมดนตรีสร้างความสนุกสนาน กิจกรรมเยาวชน เข้มข้นมากยิ่งขึ้น

● **ปี 2551** เมื่อมีการประกาศใช้พระราช บัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 งานเทศกาลสงกรานต์จึงถูก ทดสอบการบังคับใช้ แต่การดำเนินการยังเน้นเรื่อง การขอความร่วมมือ และได้ประกาศนโยบายให้ ถนนข้าวเหนียวเป็นพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์ปลอดเหล้า นอกจากนี้ ได้ริเริ่มกิจกรรมเต้น Cheer up ของ เครือข่ายเยาวชน 4 สถาบัน คือ ม.ขอนแก่น ม.เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร สภาดักเยาวชน เยาวชน สิ่งแวดล้อม และเยาวชนรักสันติ

● **ปี 2552** เกิดลานข้าวเหนียวเพื่อจัด กิจกรรมสร้างสรรค์

● **ปี 2553** เริ่มมีการประกวดวงดนตรีเยาวชน ในงานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว

● **ปี 2554** เกิดนวัตกรรมคลื่นมนุษย์ไร้ แอลกอฮอล์ (Human Wave No Alcohol) ซึ่งเป็นนวัตกรรมรณรงค์งดเหล้าของเครือข่ายองค์กร งดเหล้าจังหวัดขอนแก่น ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในงาน สงกรานต์ถนนข้าวเหนียว ต่อมาในปี 2553 ได้ถูก บันทึกลงเป็นสถิติประเทศไทยจากสถาบันริบลิส์ (เชื่อหรือไม่) ว่าเป็นคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ที่มี ผู้ร่วมกิจกรรมมากที่สุดในประเทศไทย ในปี 2554 กิจกรรมคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ ถูกบันทึกเป็น สถิติโลก (Guinness World Records) ว่าเป็น คลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ ที่มีผู้ร่วมกิจกรรมมาก ที่สุดในโลก จำนวน 50,208 คน (วัดจากเครื่อง นับจำนวน)

- **ปี 2555** เทศบาลนครขอนแก่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และตัวแทนบริษัทเอกชน จัดงานงานครบรอบ 10 ปี ถนนข้าวเหนียว ปี 2555 อย่างยิ่งใหญ่และยังคงเน้นการเล่นสงกรานต์โดยปราศจากแอลกอฮอล์ และการบันทึกการเล่นคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์เรื่องแสง พร้อมกิจกรรมพิเศษอาบน้ำให้ไดโนเสาร์ในรอบหลายล้านปี

- **ปี 2556** เทศบาลนครขอนแก่นร่วมกับภาคีเครือข่าย จัดงานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวสนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ครบรอบ 11 ปี หรือก้าวสู่ ทศวรรษที่ 2 มีการขับเคลื่อนเพื่อผลักดันให้เป็นนโยบายระดับจังหวัด สำหรับการบันทึกสถิติคลื่นมนุษย์มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ มากถึง 51,840 คน นักท่องเที่ยวเริ่มตระหนักและเข้าใจว่างานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวเป็นงานปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์ และมีการขยายผลไปสู่งานศพปลอดเหล้า

- **ปี 2557** เทศบาลนครขอนแก่น ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในจังหวัดขอนแก่น จัดงาน ประเพณีสงกรานต์ฯ ประจำปี 2557 ระหว่างวันที่ 5-15 เมษายน 2557 โดยใช้ชื่องานว่า “ซิดซิดสาดสาด ม่วนขนาดขอนแก่นคึกคัก” มีกิจกรรมที่บึงแก่นนครและกิจกรรมที่ถนนข้าวเหนียว โดยกิจกรรมไฮไลท์ในปี 2557 คือกิจกรรมพิธีอัญเชิญและขบวนแห่พระพุทธพระลับขบวนแห่สินไซ เป็นการผสมผสานระหว่างเทศกาลสงกรานต์ “ดอกคูณเสียงแคน” และวรรณกรรมลุ่มน้ำโขง “สินไซ” และกิจกรรม ประติมากรรมสินไซตบประทัยโลก เป็นประติมากรรมก่อองทรายขนาดใหญ่บรรจงแกะให้เป็นตอนหนึ่งในวรรณกรรมสินไซ ซึ่งเป็นวรรณกรรมพื้นถิ่นของชาวอีสาน การขับเคลื่อนงานมีภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานรณรงค์มากขึ้น เช่น เด็กเยาวชนจังหวัดขอนแก่น เด็กโจงกระเบนแดงดำบลพระลับ คุณลุงยมชุต ขมรมจักรยาน จังหวัดขอนแก่น วิทยุ 98.5 MH จังหวัดขอนแก่น

- **ปี 2558** สีสนและบรรยากาศของถนนข้าวเหนียวในปีนี้จะมีความสนุก ความปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ก็ยังเป็นมาตรฐานหลักของการจัดงานและพัฒนารูปแบบให้ตราตรึงใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด จากภาพลักษณ์ที่โดดเด่นของการเล่นน้ำอย่างประหยัดประหยัดพลังงาน ภายใต้สโลแกน “สงกรานต์ ชู ช่า ชะชะช่าขอนแก่น” รณรงค์ให้เกิดถนนคนเดินเล่นน้ำที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัยได้สนุกสนานตลอด 3 วันกิจกรรมยอดนิยมอันดับหนึ่งภายในถนนข้าวเหนียว ก็คือ กิจกรรมคลื่นมนุษย์ “OK Khonkaen” (Human Wave) กิจกรรม Cheer Up ระดับโลก การจัดงานสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว สามารถลดนักท่องเที่ยวใหม่ในช่วงสงกรานต์ลงอย่างต่อเนื่องจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเข้างาน 4.7% ลดลงจาก 5.1% จากปี 2557 อีกทั้งยังพบว่าแนวโน้มการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่จัดงานลดลง อุบัติเหตุทางการจราจรในช่วงสงกรานต์ลดลง การทะเลาะวิวาทในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และพื้นที่จัดงานลดลง พฤติกรรมของเยาวชนที่เล่นน้ำรุนแรงลดลง สร้างค่านิยมคนรุ่นใหม่ให้ได้โดยไม่พึ่งพาแอลกอฮอล์ในงานสงกรานต์

- **ปี 2559** มีการรณรงค์เล่นน้ำอย่างประหยัด ภายใต้สโลแกน “สงกรานต์ซิดแทนสาดช่วยชาติประหยัดน้ำ” รณรงค์ให้เกิดถนนคนเดินเล่นน้ำที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัยได้สนุกสนานตลอด 3 วัน การจัดงานในปีนี้นั้นเน้นการสืบสานวัฒนธรรมวิถีดั้งเดิมควบคู่กับวิถีชีวิตยุคใหม่ มีการจัดเกาะวัฒนธรรมบริเวณศาลหลักเมืองให้ประชาชนได้สรงน้ำพระ เพื่อความเป็นสิริมงคล ส่วนกิจกรรมยอดนิยมอันดับหนึ่งภายในถนนข้าวเหนียว ก็คือ กิจกรรมคลื่นมนุษย์ “OK Khonkaen” (HUMAN WAVE) กิจกรรม Cheer Up ระดับโลก นอกจากนี้ยังมีการบันทึกสถิติคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์มากที่สุดในประเทศไทย ซึ่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ พัทยา (ประเทศไทย) ได้ทำการรับรอง ในวันที่ 15 เมษายน 2559

● **ปี 2560** งานประเพณีสุดยอดสงกรานต์อีสาน เทศกาลดอกคูนเสียงแคน และถนนข้าวเหนียว จัดภายใต้แนวคิด “สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” ใช้ชื่องานว่า “สาดโลด สาดเหล้าแฉ่ำดี” แฝงแนวคิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ กล่าวคือ ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า สาดเพื่ออนุรักษ์ประเพณี ขณะเดียวกันก็เหลือน้ำไว้ใช้ในวันข้างหน้าด้วย โดยในปีนี้ได้รับเกียรติจากนางกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรม Human Wave คลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ นอกจากนี้ทางเจ้าภาพยังมีเป้าหมาย

3 ปีที่จะทำลายสถิติโลก ซึ่งจะแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ปี 2560 ตอนที่ 1 คลื่นมนุษย์สุดระงับปี 2561 ตอนที่ 2 คลื่นมนุษย์สุดประตู่เมือง และ ปี 2562 ตอนที่ 3 คลื่นมนุษย์สุดศรีจันทร์ มิติในด้านการขับเคลื่อนงานมีเครือข่ายเข้ามาร่วมเคลื่อนงานมากขึ้น และเข้มข้นขึ้น มีการ MOU กับเวทีทั้ง 10 เวที บนถนนข้าวเหนียว และขับเคลื่อนไปโดยมีจุดร่วมเดียวกันคือสงกรานต์ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย

มาตรการสำคัญเพื่อถนนข้าวเหนียวที่ปลอดภัย

นโยบายสำคัญ คือต้องเป็นงานที่ไม่มีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาสนับสนุน บริษัทที่เกี่ยวข้อง มีการทำข้อตกลงความร่วมมือเฝ้าระวังบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 71 องค์กร แม้จะเป็นเครื่องดื่มชนิดอื่น หากอยู่ในเครือของบริษัทที่ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะไม่อนุญาตให้ร่วมสนับสนุนกิจกรรมใดๆ ทั้งสิ้น

ไม่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณจัดงาน สงกรานต์เป็นช่วงที่ประกอบการต้องการกำไร 3 ปีแรก ใช้นโยบายทางกฎหมาย ใครไม่ขายก็มอโบล่ มอโบล่ก็มอโบล่ให้ แม้กระทั่งร้าน 7-11 ก็ให้ความร่วมมือ มีคณะกรรมการเฉพาะกิจเดินตรวจในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาไม่พบการขายเครื่องดื่ม

การสำรวจการไม่ดื่มของเด็กและเยาวชน ถือว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญ เยาวชนโดยเฉพาะเด็ก 15-20 ปี จะมีการสุ่มสำรวจเยาวชนที่เข้ามาถนนข้าวเหนียว วันละ 100 คน ซึ่งมีอัตราการดื่มลดลงจากปี 2547 มี 47% ข้อมูลการสำรวจปี 2560 เยาวชนอัตราการดื่มลดลงเหลือ 5.31% จึงไม่มีปัญหาเรื่องการทะเลาะวิวาท

ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ก่อให้เกิด...

1. การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่การจัดงานลดลง
2. อุบัติเหตุทางการจราจรในช่วงสงกรานต์ลดลง
3. การทะเลาะวิวาทในช่วงเทศกาลสงกรานต์และพื้นที่จัดงานลดลง
4. พฤติกรรมของเยาวชนที่เล่นน้ำรุนแรงลดลง
5. สร้างค่านิยมคนรุ่นใหม่ให้ได้โดยไม่พึ่งพาแอลกอฮอล์ในงานสงกรานต์

การต่อสู้ของ
ถนนข้าวเหนียว
ปลอดเหล้า

นายธีระศักดิ์ ฑีฆายุพันธุ์
นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น

“สงกรานต์ถนนข้าวเหนียว
มากกว่าความสนุก
คือความปลอดภัย”

“กา รทำให้เทศกาลสงกรานต์สนุกสนาน สามารถทำได้ไม่ยาก แต่การจะทำให้งานประเพณีสงกรานต์เป็นงานประเพณีที่ปลอดภัยเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่า เทศบาลนครขอนแก่นให้ความสำคัญกับเรื่องความปลอดภัยของพี่น้องประชาชน ตลอดจนนักท่องเที่ยวที่มาร่วมเล่นน้ำ จึงได้จัดงานประเพณีสุดยอดสงกรานต์อีสาน เทศกาลดอกคูนเสียงแคน และถนนข้าวเหนียว สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่า 10 ปี เราถือว่าเป็นถนนตระกูลข้าวสายแรกของประเทศไทยที่จัดงานสงกรานต์ปลอดเหล้า รองรับการเล่นสงกรานต์ของคนขอนแก่น คนภาคอีสาน ตลอดจนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นการส่งเสริมค่านิยมที่สนุกได้โดยไม่ต้อง มีแอลกอฮอล์ ภายใต้แนวคิดที่ว่า “สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” จนได้รับการยอมรับและเป็นต้นแบบการจัดการวัฒนธรรมสงกรานต์ที่ปลอดภัยสนุกได้ไร้แอลกอฮอล์ระดับประเทศ ความสำเร็จเกิดจากความร่วมมือของภาคีทุกภาคส่วน ตลอดจนผู้ประกอบการที่ให้ความร่วมมือไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ Zoning ขณะเดียวกันในการดำเนินงานหากพบว่ามีปัญหา หรือมีการฝ่าฝืน ณ จุดใด เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะต้องเข้าถึงพื้นที่และจัดการได้อย่างทันท่วงที”

“สงกรานต์ถนนข้าวเหนียว ไม่ตี๋ม ไม่เมา ไม่ทะเลาะวิวาท ”

การต่อสู้ป้องกัน
ถนนข้าวเหนียว
ปลอดภัย

“ ย้อนไปเมื่อประมาณปี 2545 ถนนข้าวเหนียวจะมีการละเล่นที่ใช้การเมาเป็นเครื่องมือ มีการตี๋มกินกันเยอะมาก ส่วนมากเป็นน้องๆ เยาวชน มีพฤติกรรมตี๋มเป็นกลุ่ม เวลาเมื่อเด็กผู้หญิงผ่านเข้ามา ก็จะลวนลาม ตอนนั้นพฤติกรรมการตี๋มของเยาวชนมีแนวโน้มว่าจะเหมือนถนนข้าวสาร ภาคประชาสังคมมองว่าปลอดภัยไม่ดี ภาพลักษณ์ของถนนข้าวเหนียวในเวลานั้นผู้ใหญ่จะบอกลูกหลานว่า ‘อย่าไปเล่นถนนข้าวเหนียว’ แต่วัยรุ่นก็มีความคึกคะนอง อยากจะเข้าไปสัมผัสบรรยากาศถนนข้าวเหนียวสักครั้ง ระยะเวลาหลังเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ก็เข้ามาสนับสนุน ปี 2546 เราเข้าไปสำรวจข้อมูล และพบข้อมูลที่น่าตกใจมาก คือ จากการสำรวจเยาวชน 100 คน มีคนตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ 47 คน มีการแต่งกายไม่เหมาะสม เต็มโคโยตี้ เมาทะเลาะวิวาท มีเวทีคอนเสิร์ต และเกิดการตีกันทุก 1 ชั่วโมง ซึ่งหากไม่มีการควบคุมจะเกิดเหตุรุนแรงได้ เราได้นำข้อมูลดังกล่าวเข้าประชุมในระดับจังหวัดในปี 2547 และเชิญเทศบาลนครขอนแก่นร่วมหารือ และในปีนั้นเอง (2547) ภาคประชาสังคมได้ทดลองเข้าไปจัดกิจกรรมร่วมกับเทศบาลนครขอนแก่น โดยที่ไม่มีเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ต่อมาในปี 2548 เป็นปีแรกที่จัดประเพณีสงกรานต์ปลอดภัยที่ถนนข้าวเหนียว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น

“ ปัญหาเชิงพฤติกรรมของสังคมที่เป็นปัญหาใหญ่ คือ สังคมเชื่อว่าถ้าไม่มีเหล้างานจะไม่สนุก เราต้องเปลี่ยนค่านิยมนี้ โดยได้มีการจัดเวทีรวมพลังของทุกภาคส่วน เราใช้ประเด็นคุณธรรมเข้ามาจับตั้งโจทย์ร่วมกันว่าอยากเห็นขอนแก่นเป็นอย่างไร และอยากเห็นลูกหลานชาวขอนแก่นเป็นอย่างไร สุดท้ายทุกคนก็ห่วงลูกห่วงหลาน และนำไปสู่การรวมพลัง ทุกคนอยากให้สงกรานต์ถนนข้าวเหนียวเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ของเด็กเยาวชนคนขอนแก่น กลายเป็นประเด็นร่วมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ สงกรานต์ถนนข้าวเหนียวจึงกลายเป็นพื้นที่ดีๆ ของเด็กและเยาวชน คนส่วนใหญ่เห็นด้วยในการจัดงานโดยที่ไม่ต้องมีเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ”

“ หัวใจของการมาร่วมกันที่ถนนข้าวเหนียว เกิดกติกามหาชน 2557 ถ้ามาขอนแก่น ต้องไม่ตี๋ม ไม่เมา ไม่ทะเลาะวิวาท เป็นความภูมิใจของคนขอนแก่น ก่อนจะมาเป็นกติกานี้เกิดนวัตกรรมคลื่นมนุษย์

นายนิรุจน์ อุทธา
เครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนบน

ไร้แอลกอฮอล์ เมื่อปี 2552 ซึ่งเป็นวิวัฒนาการของความร่วมมือของเครือข่ายเยาวชน ภาคประชาสังคม และเทศบาลนครขอนแก่น ปี 2553 เราบันทึกสถิติประเทศไทย คลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ถนนข้าวเหนียว ซึ่งสวยงามมาก ทุกคนที่มาท่องเที่ยวก็จะมาร่วมกันทำคลื่นมนุษย์ มีการบันทึกสถิติและคนก็มากขึ้นเรื่อยๆ เรามีแนวคิดที่จะสร้างสงกรานต์ตระกูลข้าวให้เป็นสงกรานต์ที่ปลอดภัย ขับเคลื่อนไปสู่นโยบาย ขับเคลื่อนความภูมิใจไปสู่พื้นที่อื่นๆ โดยขยายแนวคิดเรื่องนี้ให้กับผู้บริหารหลาย การปมเพาะเรื่องนี้เป็นแนวคิดที่ดี ถ้าทำได้จะเกิดความภูมิใจ ไม่ใช่เพียงแค่เทศกาลสงกรานต์ แต่เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัย”

นายชาญยุทธ เศรษฐสุวรรณ
ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
สำนักงานขอนแก่น

“ในมุมมองของการท่องเที่ยวแล้ว สิ่งที่นักท่องเที่ยวควรได้รับคือ ความสนุกสนาน และความปลอดภัย การปลอดภัยเรื่องดีมีแอลกอฮอล์ ก็ทำให้เรามั่นใจได้ว่านักท่องเที่ยวจะปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในช่วงสงกรานต์ที่มีผู้คนจำนวนมาก และต่างก็สนุกสนานกับการเล่นน้ำ เมื่อรณรงค์ให้เป็นเทศกาลปลอดภัยก็น่าช่วยเน้นย้ำถึงความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และเป็นจุดเด่นที่ทำให้เรามั่นใจมากขึ้น ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวถนนปลอดภัย โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้น ไม่ยากที่จะสื่อสารเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ ที่สำคัญกิจกรรมลักษณะแบบนี้เราจำกัดพื้นที่ เราชี้แจงได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย เป็นการกำหนดพื้นที่ จำกัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งความสำเร็จมาจากความเอาใจจริงเอาใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เทศบาล สสส. ไม่มีเครื่องดื่มกิจกรรมสนุกสนานได้ กิจกรรมยังดำเนินการต่อไปได้ อย่างที่กาฬสินธุ์ ก็ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกคนสนุกสนานได้ สืบสานประเพณีต่อไปได้”

“ในส่วนของ ททท. ภารกิจหลัก เราไม่ได้เป็นผู้จัดงาน เรามีหน้าที่สนับสนุน ส่วนที่เป็นงานประเพณี ที่มีคนจำนวนมาก เรามีบทบาทในเรื่องการสนับสนุน ขอบเขตเรื่องการรณรงค์ เป็นข้อตกลงที่ต้องทำร่วมกันหลายๆ ฝ่าย ซึ่งเทศกาลสงกรานต์ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะมีผลทำให้เกิดความรุนแรงในช่วงเทศกาลได้เหมือนกัน การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ฉลาดนัก และสุ่มเสี่ยง เยาวชนควรร่วมประเพณีอย่างสนุกโดยไม่ต้องอาศัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”

“ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย หัวใจของเที่ยว เยาวราช คนขอนแก่นปลอดภัย”

การเตรียมงาน
ถนนข้าวเหนียว
ปลอดภัย

“ศูนัย์ อปพร. เทศบาลนครขอนแก่น สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยมีท่านนายกฯ ชีระศักดิ์ ชิตชัยพันธุ์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ในงานเทศกาลสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว อปพร. มีหน้าที่หลักคือ รักษาความปลอดภัย อำนาจความสะดวก เผื่อระวังความปลอดภัย บริเวณถนนปลอดภัยแอลกอฮอล์ ไม่ให้นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในงาน การปฏิบัติหน้าที่จะกำหนดจุดเผื่อระวัง เช่น ประตูด้านทิศตะวันออก มีเครื่องสแกนอาวุธ ตลอดจนประตูทิศอื่นๆ ทั้ง 4 ทิศ ก็จะมีเจ้าหน้าที่ อปพร. สนธิกำลังกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง อาสาสมัคร สกรีนเยาวชนที่มาเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มที่ดื่มสุรามาจากที่อื่น เพราะถึงแม้จะไม่พกพาอาวุธเครื่องดื่มมาด้วย แต่เมื่อดื่มมาจากข้างนอกแล้วก็อาจก่อความรำคาญใจแก่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการพกพาอาวุธ คือเยาวชนที่ข้ามมาจากจังหวัดอื่นดื่มสุรามาก่อน เมื่อข้ามมาเที่ยวในจังหวัดที่จัดงานใหญ่ๆ มักจะกลัวว่าตนจะไม่ปลอดภัย จึงพกพาอาวุธมาเพื่อป้องกันตนเอง แต่ถ้าหากเมาและขาดสติก็อาจจะนำอาวุธนั้นไปก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น

“เท่าที่เห็นจะมีกลุ่มที่เมาเล็กน้อย เต็มก่อนวัน สร้างความรำคาญ แต่เราก็สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เพราะมีแผนในการปฏิบัติงาน เป็นขั้นเป็นตอน ก่อนวันงานมีการประชาสัมพันธ์ ภายในงานเราก็มีด่านตรวจอาวุธ ตรวจเมา มีเจ้าหน้าที่ตำรวจสนธิกำลังเข้ามาภายใน บริเวณงาน รูปแบบการประชาสัมพันธ์เบื้องต้น คือ การจัดทำป้ายตามจุดต่างๆ ซึ่งสาระสำคัญก็คือเป็นถนนข้าวเหนียวปลอดภัยแอลกอฮอล์ ห้ามพกอาวุธ เรามีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ก่อนงาน 7 วัน

“สำหรับ อปพร. เป็นกำลังหลักในรูปขององค์กรอาสาสมัคร มาทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการ เป็นจิตอาสา ทำภารกิจตามที่ผู้บริหารมอบนโยบายมา ในงานเทศกาลถนนข้าวเหนียวปลอดภัย มี อปพร. ปฏิบัติหน้าที่ 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มงาน น้อยกว่า 5 กลุ่มงาน คือ เผื่อระวังความปลอดภัยภายในงานไม่น้อยกว่า 50 คน เผื่อระวังเรื่องอัคคีภัยไม่น้อยกว่า 20 คน เผื่อระวังความปลอดภัยภายในชุมชนที่จัดงานและรอบชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาล โดยตั้งด่านหน้าชุมชน เพื่อไม่ให้ผู้ดื่มเหล้าหรือเยาวชนเข้ามาในงาน กลุ่มอาสาสมัครช่วยเหลืออาสาจราจร ดูแล 14 เวที ซึ่งมีการแสดงกิจกรรมต่างๆ โดยมีเจ้าหน้าที่

นายกิตติบัณฑิต วงศ์ทองเจริญ
ประธานคณะกรรมการประสานงาน ศูนย์ อปพร.
เทศบาลนครขอนแก่น

อปพร. ประจำเวทีทุกเวที เพื่อดูแลความปลอดภัยแก่ผู้เข้าร่วมงาน

“ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ถนนข้าวเหนียวประสบความสำเร็จ น่าจะเป็นเพราะมีการประชุมและวางแผนร่วมกับทุกภาคส่วน เจ้าหน้าที่สรรพสามิตให้ความร่วมมือ ตรวจพื้นที่จำหน่ายเครื่องดื่ม ตรวจร้านค้า หากร้านค้าไม่ให้ความร่วมมือต้องตรวจจับปรับจริงจัง มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จังหวัด อำเภอดำรงจันทบุรี ตรวจใบอนุญาตอย่างเข้มงวด ก่อนวันงาน 7 วัน ลงพื้นที่ตรวจทุกวัน และมอบใบประกาศขอบคุณร้านค้าที่ให้ความร่วมมือ วันงานจะมีชุดตรวจตรวจตรวจ ชุดเจ้าหน้าที่ตรวจภายในงานประกอบด้วย อปพร. และสรรพสามิต เดินตรวจทุก 1 ชั่วโมง หากพบก็ตักเตือน แต่ถ้ายังฝ่าฝืนก็จะปรับจับจริงจังเช่นกัน”

การเติบโตของ
ถนนข้าวเหนียว
ปลอดเหล้า

“ถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า จุดเริ่มต้น
ของความตระหนักรู้ต่อโทษของสุรา”

นางสาวจิตติญา จันทกัญญา
ผู้สื่อข่าว ศูนย์ข่าวภาคอีสานโมเดิร์นไนน์ทีวี

“การที่ สสส. และ สคส. เข้ามารณรงค์ปรับเปลี่ยนถนนข้าวเหนียว จากถนนเล่นน้ำให้กลายเป็นถนนปลอดเหล้า นั้นเป็นเรื่องที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสื่อมวลชนอย่างมาก เพราะในมุมมองของสื่อก็ต้องหาประเด็นที่น่าสนใจและมีสาระประโยชน์นำเสนอต่อคนดู ถือได้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสื่อมวลชนกับ สสส. สคส. ในการร่วมกันขับเคลื่อนถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า เป็นการทำงานที่เกื้อหนุนกัน

“สิ่งที่หนักใจในช่วงแรกต้องยอมรับว่าแม่ถนนข้าวเหนียวจะปลอดเหล้าแล้ว แต่บางครั้งเราพบคนที่มาเที่ยวยังไม่ปลอดเหล้า มุมของสื่อก็ต้องคิดว่าเราจะนำเสนอข้อเท็จจริง หรือรักษาภาพลักษณ์ แต่สุดท้ายเราก็เลือกเสนอข้อเท็จจริง และแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ที่ผ่านมาจะพบคนเมามาเที่ยวงานบ้าง แต่ก็

เป็นช่วงตึกๆ หลังจากทำข่าวไปแล้ว อย่างมากก็มีการทะเลาะวิวาท แต่เจ้าหน้าที่ก็สามารถจัดการได้โดยเชิญคนเมาออกจากพื้นที่

“ความสำเร็จของถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า เกิดจากหลายหน่วยงานมาช่วยกันทำให้ถนนนี้ปลอดเหล้า ในฐานะสื่อมวลชนเราไม่ได้ทำข่าวจบแค่ 3 วัน เรื่องการรณรงค์ลดเหล้าถนนข้าวเหนียวเป็นจุดเริ่มต้นให้เราจัดหมู่บ้านปลอดเหล้า ทำให้เราได้รู้จักเครือข่ายที่มีพลังขับเคลื่อนประเด็นแอลกอฮอล์ทำให้รู้จักแหล่งข่าว และต่อยอดการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ให้เป็นต้นแบบของสังคม ทำให้ได้รู้จัก อสม. ที่แต่งตัวเป็นยมทูต ความร่วมมือของทุกภาคส่วนทำให้ถนนข้าวเหนียวประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ เจ้าภาพ สสส. สคส. สื่อมวลชน ตลอดจนภาคีอื่นๆ สะท้อนความพยายามของท้องถิ่นที่จะผลักดันให้ถนนข้าวเหนียวเป็นถนนเล่นน้ำที่ปลอดภัย ช่วงแรกๆ ผู้สนับสนุนถนนข้าวเหนียวยังเป็นแอลกอฮอล์ แต่หลังจากรณรงค์แล้วไม่มีธุรกิจแอลกอฮอล์เข้ามาในงานอีกเลย ครั้งหนึ่งเคยถามผู้ปกครองว่าทำไมให้ลูกหลานมาเล่นน้ำที่ถนนข้าวเหนียว ผู้ปกครองจะตอบว่าถนนข้าวเหนียวเป็นถนนปลอดภัย อยู่ในสายตาของผู้ใหญ่

“ส่วนตัวให้ความสำคัญกับปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเห็นคนติดสุราเยอะ แม้แต่คนในครอบครัวดิฉันเองก็ติดสุรา จึงอยากให้คนในสังคมเห็นโทษของการดื่มสุรา หากดื่มโดยขาดสติก็จะเกิดโทษ การดื่มสุราแบบขาดสติไม่เคยสร้างผลดีให้ใคร อยากให้คนที่เห็นงานของเราเกิดแรงบันดาลใจ สุราทำร้ายครอบครัว ทำร้ายคนที่เรารัก และอยากให้ขยายผลไปที่ถนนเส้นข้างๆ ซึ่งเป็นถนนที่เดินไปไม่กี่กิโลก็เห็นซุ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาย เป็นไปได้มียาวในรัศมี 1-5 กิโลเมตร ขอความร่วมมืองดตั้งซุ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วงเทศกาล ส่วนวัยรุ่นกับสุราด้วยวัยที่คึกคะนองอยากรู้อยากลอง ห้ามดื่มเลยคงเป็นไปได้ จึงอยากฝากว่าให้มีสติในทุกขณะ จะทำอะไรก็ตามให้คิดถึงพ่อกับแม่ การดื่มสุราอย่างไร้สติ คือการทำร้ายคนที่เรารักโดยที่เราไม่รู้ตัว การที่ สสส. และเครือข่าย มาทำให้ถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า มันไม่ได้จบที่ถนนข้าวเหนียว เพราะแต่ละปีจะมีน้องเยาวชนมาร่วมกิจกรรม มันจึงเป็นการสร้างความตระหนักให้เยาวชนรับรู้ที่แอลกอฮอล์เป็นอันตรายและมีโทษ”

นายศุภฤกษ์ ต่อพันธุ์

แกนนำเยาวชน

“เริ่มต้นที่เข้ามาร่วมงานรณรงค์ผมเป็นประธานสภาเด็กและเยาวชน ซึ่งทำเรื่องสร้างพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเยาวชนอยู่แล้ว ประกอบกับสมัยก่อนถนนข้าวเหนียวมีการตีอย่างเสรีของคนรุ่นใหม่ และคนมาเที่ยวงาน ทุกครั้งจัดงานจะมีการทะเลาะวิวาท มีปัญหา อุบัติเหตุตามมา ก็เลยมาคิดว่าเยาวชนขอนแก่นน่าจะมีส่วนผลักดันให้ถนนข้าวเหนียวเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ เริ่มแรกที่ทำก็ไม่ได้ปลอดภัย 100% แต่ปัญหาค่อยๆ ลดลง สิ่งสำคัญคือต้องทำให้เยาวชน/คนขอนแก่นมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ช่วยกันทำให้ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือกับชุมชนเจ้าของพื้นที่ และทำให้เจ้าภาพเห็นความสำคัญ หลังจากเราจัดงานถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ปัญหาต่างๆ ค่อยลดน้อยลงด้วยกระบวนการต่างๆ

“เรามีเครือข่ายเยาวชนที่หลากหลาย ทั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเครือข่ายจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ และมีเครือข่ายเยาวชนที่ไม่สังกัดสถานศึกษา กลุ่มแกนนำที่ไม่สังกัดสถานศึกษา เช่น สภาเด็กและเยาวชน กลุ่มเยาวชนทูปีนัมเบอร์วัน ประมาณ 10 เครือข่ายร่วมกัน ม.ขอนแก่นตอนนั้นชุกกิจกรรมเชียร์อัปเดตระดับโลก ต่อมาเยาวชนก็มาคิดว่าจะสร้างนวัตกรรมอะไรในการรณรงค์ เราจุดประกายเล็กๆ เรื่องการทำคลื่นมนุษย์ไร้แอลกอฮอล์ ซึ่งทางสื่อและผู้บริหารทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี นำไปขยายผลจนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ช่วงเวลาทำคลื่นมนุษย์เป็นโอกาสที่จะบอกคนนับหมื่นนับแสนว่าถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ทั้งถนนมีจุดร่วมเดียวกัน จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่เราจะสื่อสาร อาจจะทำให้หลายคนหวงคิดว่าการตีมีโทษต่อสุขภาพ กล่าวได้ว่าเรากำลังสร้างแบรนด์ ทุกคนจะเรียกติดปากว่าถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ระยะเวลาแรกเราใช้มาตรการเข้มข้น มีการตรวจยึดเครื่องดื่ม แต่ระยะหลังกลายเป็นที่รู้กันว่ามาถนนข้าวเหนียวต้องปลอดแอลกอฮอล์ มีเวทีให้เด็กๆ ได้มาคุยกัน เด็กได้ร่วมงานกับสื่อขณะเดียวกัน ขอนแก่นมีสื่อที่เข้มแข็งก็ได้ร่วมงานกันทำงาน

“เราไม่ได้เปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการตีได้ทั้งหมด สิ่งที่ยาวชนกำลังทำ คือการสร้างพื้นที่ดีๆ ลดโอกาสเสี่ยงที่จะตี ตอนแรกบอกว่าจะทำถนนข้าวเหนียวปลอดภัย ทุกคนมีคำถามว่าเป็นไปได้หรือ เราเริ่มจากแกนนำเยาวชนกลุ่มเล็กๆ ที่ช่วยกันทำ เห็นหน้าบ้านใครตีก็จะเข้าไปขอความร่วมมือ ให้อุ๊ย ทักทายเป็น สวัสดิ ด้วยบุคลิกใสๆ ของเยาวชน

ก็ได้รับความร่วมมือ แรกๆ ชุมชนอาจจะไม่ยอมรับ แต่ระยะหลังกลายเป็นกติกาสากล มีท่องเที่ยวมา มากขึ้น ชุมชนโดยรอบมีรายได้ การทำงานของเรา เป็นเรื่องท้าทายกับค่านิยมการตีในช่วงเทศกาลที่น่าภูมิใจคือเราเป็นพื้นที่ต้นแบบถนนข้าวเหนียวปลอดภัย หลายพื้นที่นำแนวคิดการสร้างแบรนด์ไปใช้ เช่น จังหวัดสกลนครทำโดมิโนแอล เป็นต้น

“ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้การเคลื่อนไหวงานสำเร็จ คือการเริ่มต้นที่ดี กลุ่มแกนนำเยาวชนมีความหลากหลาย มีความคิดที่หลากหลาย ตกผลึกเป็นนวัตกรรม และมีการหนุนเสริมจากสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า และการหนุนเสริมระดับนโยบายจากผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น สื่อมวลชนก็ช่วยให้การทำงานสำเร็จลุล่วงได้ดี ความสำเร็จที่ยั่งยืนจะต้องให้เจ้าของปัญหารับรู้ เจ้าของพื้นที่ และผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมีส่วนร่วม มองเห็นปัญหา และแก้ไขปัญหาร่วมกัน และจะมาร่วมเป็นเจ้าภาพในปีต่อไป”

นายรินทร์ อภิชนตระกูล
เคียงซูเปอร์มาเก็ต

“ผู้ประกอบการต้องเสียสละ
เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ”

“ ถนนข้าวเหนียวปีแรก จัดบริเวณถนนที่ผ่านหน้าโรงแรมโซฟิเทล
ปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปีถัดมาจึงมาจัดที่
ถนนศรีจันทร์ ได้รับความสนใจเป็นอย่างดี สมัยก่อนกรุงเทพฯ มีถนน
ข้าวสาร ขอนแก่นก็ทำถนนข้าวเหนียว ช่วงก่อนจะมีการรณรงค์เด็ก
เยาวชนเข้ามาเที่ยวเล่นน้ำจำนวนมาก มีเด็กขานเมืองเข้ามาเยาะขับ
มอเตอร์ไซด์เข้ามาแล้วก็ก่อเหตุทะเลาะวิวาทบ่อยครั้ง ต่อมาเทศบาล
นครขอนแก่นร่วมมือกับทางจังหวัด เริ่มคุยเรื่องการรณรงค์ปลอดเหล้า
ในงานเทศกาลสงกรานต์ถนนข้าวเหนียว ตั้งแต่เริ่มรณรงค์ปีแรก
ผมก็หยุดขาย ยินดีให้ความร่วมมือเพื่อส่วนรวม ช่วงแรกๆ ยอดขาย
วันสงกรานต์ 3 วันหายไปหลายแสน แต่ก็ยินดีให้ความร่วมมือนะ
เพราะเมื่อก่อนเวลาเขาตรวจอาวุธ เด็กวัยรุ่นใส่เข็มขัดมาเที่ยวงานหัว
เข็มขัดใหญ่เท่าฝ่ามือ ปีแรกๆ พวกมันพากันเอะ ตีกันทีก็
เดือดร้อนวุ่นวาย ส่วนตัวผมก็ไม่ค่อยอยากให้เกิดเหตุการณ์แบบนี้
จึงยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือเต็มที่ หลังจากรณรงค์อย่าง
จริงจังตรวจอาวุธเข้มข้น ปีต่อๆ มา ไม่ต้องตั้งโต๊ะตรวจแล้วเป็นที่
รู้กันว่าถนนข้าวเหนียวปลอดเหล้า ปลอดอาวุธ แม้ยอดขายอาจจะ
หายไปบ้างแต่ว่าประโยชน์ที่ได้คืนกลับมา คือบ้านเมืองสงบ เป็นสงกรานต์
ที่สนุกไม่มีการทะเลาะวิวาท ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีมากๆ นักท่องเที่ยว
ก็หลังไหลมาเที่ยวสร้างชื่อเสียงแก่จังหวัดขอนแก่นได้เป็นอย่างดี”

จุฑารัตน์ หอมทรัพย์
ผู้จัดการเซเว่นอีเลฟเว่น สาขาเจริญธานี

“ช่วงแรกที่เราร่วมรณรงค์ไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในเทศกาลถนนข้าวเหนียว ลูกค้าที่มาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ไม่เข้าใจว่าทำไมจึงไม่จำหน่ายเครื่องดื่มให้ ก็ได้ชี้แจงกับลูกค้าว่า
ทางร้านร่วมรณรงค์ในเทศกาลถนนข้าวเหนียวปลอดภัยแอลกอฮอล์
ซึ่งผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว โดยจะงดจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3 วัน ทางร้านเก็บสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ลงจากหน้าเคาท์เตอร์หมดเลย แรกๆ ยอดขายลดลงประมาณ 30%
แต่ก็มียอดขายสินค้าอื่นๆ มาทดแทนประมาณ 15-20% ทางร้านเอง
ก็ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมรณรงค์ให้ถนนข้าวเหนียวปลอดภัยเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ค่ะ”

“เซเว่นอีเลฟเว่นภูมิใจ
ร่วมรณรงค์
ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย”

นายพล บุญสาร
ยมทูตนักरणรงค์

“สมัย ก่อนต้องบอกว่าผมเองตี้มเหล้าหนักมาก ตี้มเหล้า
เมาไม่ได้สติ ตี้มเหล้าเข้า-เย็น แต่ก่อนทำงานก่อสร้าง
วันไหนได้รับเงินก็จะตี้มทั้งคืน รุ่งเช้าก็จะไปทำงานไม่ได้ เงินทอง
หามาได้ก็เอาไปลงขวด ไปทำงานก็เหนื่อยลำบากร่างกาย ต่อมาก็ได้
เข้าร่วมโครงการลดเหล้าเข้าพรรษา 3 เดือน ในปี 2547 และก็ลดละ
เลิกมาเรื่อยๆ สุขภาพร่างกายดีขึ้น จนถึงปี 2549 ก็เลิกตี้มไปเลย และ
หันมาร่วมरणรงค์ลด ละ เลิก ผมเป็น อสม. ด้วย คุณหมอก็ให้คิดว่า
ทำอย่างไรคนจะกลัว คือเวลากินเหล้าเมาๆ แล้วก็ทะเลาะวิวาท
ฆ่ากันตาย ประสบอุบัติเหตุ ก็เลยมาคิดว่าน่าจะแต่งเป็นยมทูต เพื่อ
เตือนสติผู้ที่ตี้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้คนเกรงกลัวความตายจากการ
ตี้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผมแต่งชุดยมทูตร่วมरणรงค์มาเป็นเวลากว่า
10 ปี แล้ว เสียหายที่มาทำงานरणรงค์ตอนแก่ตอนนี้อายุมากขึ้น
ลูกหลานก็อยากจะให้เลิกแต่งเป็นยมทูตเพราะความเป็นห่วง มีครั้ง
หนึ่งตั้งใจจะเลิกก็ฝันถึงท่านยมทูต และมีอาการป่วยเป็นไข้ชัก ภรรยา
จึงนำดอกไม้ธูปเทียนมาและบอกสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะให้เป็นยมทูตต่อไป
ก็เลยมาคิดว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ท่านคงอยากให้ทำหน้าที่ตรงนี้ต่อไป จึงยัง
คงทำหน้าที่เป็นยมทูตนักरणรงค์จนถึงปัจจุบัน”

“หวังให้ผู้คนเกรงกลัวความตาย
จากการตี้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ”

นางสาวปนัดดา อัมพวัลย์
รองประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น

“**แรก** มาเป็นน้องค่ายสภาเด็กและเยาวชน เป็นค่าย
เลือกตั้ง ตอนแรกมาเป็นประธานสภาเด็กระดับ
อำเภอ ปัจจุบันเป็นรองประธานเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น มี
งบประมาณจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน มีการจัดกิจกรรม ทำค่าย
ด้านต่างๆ เช่น ยาเสพติด การทุจริต การตั้งครุฑไม้พร้อม ไปร่วมงาน
กับหน่วยงานต่างๆ รมณรงค์ดเหล้าว้นเข้าพรรษา ปีแรกอยู่ในส่วนเป็น
ทีมสวัสดิการทีมเต้น และเป็นทีมรณรงค์ แบ่งงานเป็นช่วงรณรงค์
และการเดิน เป็นช่วงของ The Mop No L เวที สสส. มี 2 เวที คือ
เวทีศาลหลักเมือง และเวทีหน้าเจริญธานี มีการให้ข้อมูล เล่นเกมแจก
ของรางวัล สื่อสำหรับเด็กที่จะเข้าถึงเด็ก น่าจะเป็นการทำหนังสือใน
การรณรงค์ เด็กและเยาวชน ถ้ามีส่วนหนึ่งในการรณรงค์ เขาก็จะมี
ความรู้สึกร่วมว่าจะไปอยากไปทำสิ่ง เราทำหนังสือ จะสื่อได้ทั้งโทษ
และผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสามารถเข้าถึงเยาวชน
ได้ง่าย ส่วนป้ายรณรงค์จะสื่อได้ ณ จุดนั้น แต่ถ้าเป็นหนังสือก็เผยแพร่
ซ้ำๆ ได้หลายช่องทาง การรณรงค์เพื่อให้ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย
ปลอดภัย ส่วนหนึ่งก็เพื่อเยาวชนอย่างเราทุกคนจะได้ปลอดภัยจาก
พิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”

“ถนนข้าวเหนียวปลอดภัย
= เยาวชนปลอดภัย”

เล่นสงกรานต์แบบไทย
สนุกสุขใจ ไร้แอลกอฮอล์ ที่ถนนข้าวเม่า

ปัจจุบันประเพณีสงกรานต์เป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก โดยมีแนวโน้มว่าได้มีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมเชิงท่องเที่ยวเป็น “ Water Festival ” ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้นำพาคุณค่าของวันสงกรานต์ให้ถอยห่างออกไปจากความดั้งเดิม มีการเล่นน้ำที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีไทย ช่วงเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมาพบว่า สถิติการเกิดอุบัติเหตุทางจราจรเพิ่มขึ้นจำนวนมาก จนรัฐบาลต้องประกาศเป็นช่วง 7 วันอันตราย สาเหตุส่วนใหญ่พบว่าเกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือการเมาสุรา ในการเล่นสงกรานต์

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการล่วงเกินทางร่างกาย การเล่นสกี แบดมินตัน โยนถ้ำน้ำแข็งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่เกิดจากผลจากการดื่มสุรา จังหวัดมหาสารคามถือว่าเป็นเมืองแห่งการศึกษามีนักเรียนนักศึกษาจากทั่วประเทศมาศึกษาที่มหาสารคาม วัฒนธรรมที่ไม่ดีที่เกิดจากการดื่มสุราดังที่กล่าว อาจส่งผลให้เกิดการเลียนแบบ จนอาจกลายเป็นวัฒนธรรมในการเล่นสงกรานต์ที่ไม่ดี หรือ งานสงกรานต์ก็กลายเป็นงานกินเหล้า

“ถนนข้าวเม่า”

ปลอดเหล้า ปลอดภัย

เทศบาลเมืองมหาสารคามได้จัดงาน “ตักสิลามหาสงกรานต์” ชาวมหาสารคามร่วมใจ เล่นน้ำปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ จังหวัดมหาสารคาม โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ณ บริเวณถนนผดุงวิถี หน้าว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม จากหอนาฬิกา ถึงสี่แยก OTOP โดยใช้ชื่อว่า “ถนนข้าวเม่า” เพื่อเป็นต้นแบบการเล่นน้ำสงกรานต์อย่างสุขภาพ ปลอดภัย มีวัฒนธรรม ปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความรุนแรง

อีกทั้งยังเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดตามแบบแผนที่ดีตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวและปกป้องความงดงามแห่งประเพณีอย่างเข้มแข็งและจริงจัง รวมทั้งเป็นการสกัดกั้นนักดื่มหน้าใหม่ ที่อาจกลายเป็นผู้ดื่มหรือติดสุราในอนาคต โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีสงกรานต์ให้คงอยู่สืบไป
- 2) เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมและแสดงออกถึงความสามัคคี และเป็นผู้มีวัฒนธรรม จริยธรรม อันดีงาม
- 3) เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมตามประเพณี
- 4) เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และจัดโซนนิ่งให้บริเวณงานเป็น ถนนปลอดเหล้า
- 5) เพื่อเป็นเวทีประชาสัมพันธ์ ในการป้องปรามผู้ที่อาจกระทำความผิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายหลักคือ เยาวชน ที่เป็นกลุ่มที่เล่นน้ำสงกรานต์

● **ปี 2551** เทศบาลเมืองมหาสารคาม ริเริ่มจัดงานถนนข้าวเม่าปลอดเหล้า โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. เป็นการจัดงานสวนกระแสสังคมที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และจัดงานสงกรานต์ถนนข้าวเม่าปลอดแอลกอฮอล์ เป็นการเปิดพื้นที่เล่นน้ำใหม่ที่ปลอดภัย และดึงผู้คนที่เล่นน้ำสงกรานต์ในพื้นที่ถนนที่วุ่นวายออกมาเล่นน้ำในพื้นที่ปลอดภัย ภายหลังจัดงานมีการประเมินผลการจัดงานพบว่าประชาชน 83% เห็นด้วยกับการจัดงานถนนข้าวเม่าปลอดเหล้า

● **ปี 2557** เทศบาลเมืองมหาสารคาม จึงประกาศเป็นนโยบายสาธารณะกำหนดให้การจัดงานตักสิลามหาสงกรานต์ “ถนนข้าวเม่า” เป็นถนนสงกรานต์ที่ปลอดเหล้าไร้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้เด็กเยาวชนที่มาเล่นน้ำสงกรานต์ถนนข้าวเม่า สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ในปี 2557 เทศบาลเมืองมหาสารคามได้รับการประกาศจากกระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นต้นแบบพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย จากการสรุปผลสำรวจความคิดเห็นประชาชนมีความพึงพอใจในด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมในภาพรวม ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจในการจัดระบบจราจรภายในบริเวณงานสูงที่สุด รองลงมาคือ ความเหมาะสมของสถานที่จัดงาน ความสนุกสนานของการจัดงาน ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม มีการประชาสัมพันธ์การจัดงานอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง การควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การส่งเสริมการเล่นน้ำแบบไทย รูปแบบการแสดง แสง สี เสียงบนเวที มีพิธีสงฆ์ 35 รูป และรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ 100,000 ปี

● **ปี 2558** เทศบาลเมืองมหาสารคามจัดงาน โครงการ “ตักสิลา มหาสงกรานต์” ฉลอง 150 ปี จังหวัดมหาสารคาม ภายใต้แนวคิด ตักสิลามหาสงกรานต์ ฉลอง 150 ปี เล่นน้ำปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ มีพิธีวงสรวงเทวดาขอขมาบูชาพระประจำเมือง ณ หอพระพุทธรักษาทรวิชัยฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นอกจากนี้ยังมีการละเล่นสะบ้า จากสภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองมหาสารคาม การเล่นขาโลกแตก จากสภาวัฒนธรรมอำเภอแกลง การเล่นวิ่งกะลา จากสภาวัฒนธรรมอำเภอบรบือ การเล่นงูกินหาง จากสภาวัฒนธรรมอำเภอนาเชือก การก่อเจดีย์ทราย จากสภาวัฒนธรรมอำเภอกุดรัง ประชาชนที่มาร่วมงานให้ความร่วมมือโดยไม่มีกรจำหน่ายและดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่จัดงาน (ถนนข้าวเม่า)

● **ปี 2559** เทศบาลเมืองมหาสารคามจึงได้กำหนดจัดงาน “ตักสิลามหาสงกรานต์” ประจำปี 2559 ภายใต้แนวคิด “ตักสิลามหาสงกรานต์ เล่นน้ำปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ไม่เล่นแป้ง ไซ้ชั้นน้อย ซ้อยประหยัดน้ำ” เพื่อเป็นการสืบสานอนุรักษ์ประเพณีให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดตามแบบแผนที่ดีตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยว และปกป้องความงดงาม และร่วมสกัดกั้นนักดื่มหน้าใหม่

● **ปี 2560** เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ร่วมกับจังหวัดมหาสารคาม จัดงานตักสิลามหาสงกรานต์ ถนนข้าวเม่า ปลอดเหล้าปลอดภัย ตอนกินข้าวเม่าเมืองตักสิลา ใส่ผ้าขาวม้าเล่นสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 12-15 เมษายน 2560 ปลุกจิตสำนึกการอนุรักษ์ผ้าขาวม้า ที่ใช้ได้สารพัดประโยชน์ ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดมหาสารคาม เนื่องจากมีหลายชุมชนเป็นแหล่งผลิตผ้าขาวม้า โดยบรรณรักษ์ให้คนมาเล่นสงกรานต์ในปีนี้ได้สวมใส่ผ้าขาวม้า หรือผ้าไทยที่มีผ้าขาวม้าเป็นส่วนประกอบ

ภาคีเครื่องจักรร่วมจับเคลื่อนงาน

1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม
3. หอการค้าจังหวัดมหาสารคาม
4. สมาคมชาวจังหวัดมหาสารคาม
5. โรงพยาบาลมหาสารคาม
6. บริษัท สารคามการเกษตร
7. โรงพยาบาลไทยอินเตอร์
8. ห้างหุ้นส่วนจำกัด มหาสารคามนมสด
9. บริษัท เสริมไทยคอมเพล็กซ์
10. บริษัท โลตัส จำกัด สาขาเสริมไทยคอมเพล็กซ์
11. อุตสาหกรรมจังหวัดมหาสารคาม
12. บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
สาขาเสริมไทยพลาซ่า
13. บริษัท โกลบอลเฮ้า จำกัด สาขา มหาสารคาม
14. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

นายบุญชอบ สิงห์คำ

ผู้ประสานงานเครือข่าย
องค์กรงดเหล้าจังหวัดมหาสารคาม

“การขับเคลื่อนงานประเด็นแอลกอฮอล์ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ให้ความสำคัญกับงานบุญประเพณีที่อยู่ในวิถีชีวิตของประชาชน ฮีต 12 ครอง 14 เริ่มจากงานกฐิน ซึ่งในปี 2551 มีการประมาณค่าใช้จ่ายงานกฐิน พบว่าเป็นค่าเหล่าเฉลี่ย 40,000 บาท ซึ่งมากกว่าค่าอาหาร 1.5 เท่า หลังจากรณรงค์กฐินปลอดภัยเจ้าภาพค่อนข้างพอใจ เนื่องจากค่าใช้จ่ายลดลงและไม่เกิดความวุ่นวายในงาน หลังจากนั้นก็มี การขยายกิจกรรมในช่วงเข้าพรรษา คือกิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา ขณะที่เทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้ริเริ่มจัดงานสงกรานต์ถนนข้าวเม่าปลอดภัย เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัย ปลอดภัย ความวุ่นวาย ผลจากการณรงค์ก่อให้เกิดกระแสทั่วจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ว่าราชการจังหวัด สั่งการให้แต่ละอำเภอสร้างพื้นที่ปลอดภัย จัดโซนนิ่งในการเล่นน้ำสงกรานต์ อย่างน้อยอำเภอละ 1 จุด โดยหลายพื้นที่เลือกจัดโซนนิ่งในพื้นที่ที่ติดกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เช่น เป็นพื้นที่วัด เป็นสถานที่ราชการ ฯลฯ สำหรับงานสงกรานต์ถนนข้าวเม่า ทางประชาคมได้ร่วมสนับสนุนงานศิลปวัฒนธรรม ลานวัฒนธรรม รำวงย้อนยุค การละเล่นพื้นบ้านรำวง

“นอกจากนี้ยังมีการขยายการรณรงค์ในงานศพปลอดภัย ซึ่งเป็นการรณรงค์ที่ได้ผลอย่างดี เจ้าภาพเห็นด้วยกับการจัดงานศพปลอดภัย อีกกิจกรรมที่เหมาะสมกับชาวพุทธเทศกาลปีใหม่ สวดมนต์ข้ามปี คนมหาสารคามนิยมเข้าวัดร่วมกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี ซึ่งถือว่าเป็นอีกช่วงเวลาที่ดีที่จำกัดการดื่มได้ดี เกี่ยวกับการเคลื่อนงานประเด็นแอลกอฮอล์ คือการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้เครือข่ายสามารถเคลื่อนงานต่อได้เอง และควรมีกิจกรรมต่อเนื่อง 3 ปี ขึ้นไป การทำงานเพียงแค่ 1 ปี ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ สิ่งสำคัญก็คือการสร้างเครือข่ายเยาวชน พัฒนาเยาวชนด้วยการสร้างกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนเข้มแข็งและเป็นพลังในการขับเคลื่อนงานต่อไป”

ประเพณีปีใหม่เมืองเชียงใหม่ มาบ่จ๋าย ไร่แฉลกออฮอ

ประเพณีปีใหม่เมือง หรือเทศกาลสงกรานต์ เป็นประเพณีที่สำคัญของล้านนา โดยมีวันและ กิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติกันมากกว่าสงกรานต์ของ ชาวไทยภาคกลางซึ่งประกอบด้วยวันสังขานล่อง วันเนา วันพญาวัน วันปากปี วันปากเดือน และวัน ปากยาม

เทศกาลปีใหม่เมืองของชาวล้านนาซึ่งตรงกับเดือนเมษายน เป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ และว่างจากการทำไร่และเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว จึงถือเอา วันปีใหม่เป็นวันทำบุญใหญ่วันหนึ่งในรอบปี เป็นวันที่สนุกสนานรื่นเริงด้วยการเล่นน้ำสงกรานต์ให้ เย็นฉ่ำในอดีตประเพณีปีใหม่เมืองทำหน้าที่เชื่อม ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว เครือญาติ ชุมชน พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ใช้โอกาสนี้ในการอบรมสั่ง สอนลูกหลาน ลูกศิษย์ให้อยู่ในครรลองที่ดี หากมี ความขัดแย้ง ชุ่ยข้องหมองใจ ในการกระทำต่อกัน ก็โอฬารกรรมซึ่งกันและกัน ทำให้สังคมล้านนาอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข

ในยุคปัจจุบันกระแสความเปลี่ยนแปลงเกิด มากมาย การพัฒนานำไปสู่ความทันสมัยของโลก ยุคใหม่ประเพณีวัฒนธรรมก็เปลี่ยนไปเป็นการสานน้ำ อย่างรุนแรง การปะแบ่งของหนุ่มสาวโดยเฉพาะ ในตัวเมืองเชียงใหม่ จนไปถึงการกระทำอนาจาร ต่อผู้หญิงการฉวยโอกาส **“ประเพณีปีใหม่เมือง กลายเป็นช่วงเทศกาลแห่งการดื่ม-กิน การเฉลิมฉลองสุดเหวี่ยงเมามายเป็นเป้าหมาย หรืออีกนัย หนึ่งประเพณีปีใหม่เมืองปัจจุบันไม่ต่างกับ เทศกาลแห่งการปลดปล่อย หรือประเพณีดื่มยก เมือง”** เกิดการทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรง การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน

จากข้อมูลสถิติศูนย์อำนวยความสะดวก ทางถนน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สรุปร ผู้เสียชีวิตในเทศกาลสงกรานต์ ปี 2552 ทั่วประเทศ มีผู้เสียชีวิตจำนวน 377 คน จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เสียชีวิตสูงสุด จำนวน 15 ศพ เกิดอุบัติเหตุ 200 กว่าครั้ง สาเหตุการเสียชีวิต ปรากฏว่ามาจาก

“ปีใหม่เมืองเชียงใหม่”

ม่วนใจ๋ ไร้แอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กว่าร้อยละ 60 และในเทศกาลฉลอง ปีใหม่ 2553 จังหวัดเชียงใหม่ มีสถิติผู้เสียชีวิตสูงสุดของประเทศ อีกเช่นเคย จำนวน 12 ศพ บาดเจ็บ จำนวน 125 ราย สาเหตุหลัก ร้อยละ 70 มาจากการดื่มเหล้า จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นจังหวัดที่ ถูกจับตามองของสื่อมวลชนและประชาชน ในด้านการไร้มাত্রการ ป้องกันเพื่อลดความสูญเสีย จากจังหวัดที่ได้ชื่อว่า **“เป็นจังหวัดที่ นำเที่ยวที่สุดในช่วงเทศกาลสงกรานต์ กลายเป็นจังหวัดที่ไม่ปลอดภัย และอันตรายที่สุด”**

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เครือข่ายความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหา และความสูญเสียในประเพณีปีใหม่เมือง จังหวัดเชียงใหม่โดยความ ร่วมมือของคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายประชาสังคมลด ละ เลิกเหล้า จังหวัดเชียงใหม่ 20 องค์กร เครือข่ายเหยื่อ “เมาไม่ขับ” เครือข่ายเยาวชน-นักศึกษาเฝ้าระวังภัย

แอลกอฮอล์ 7 สถาบันจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สถานีตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ได้เชื่อมประสานความร่วมมือเพื่อออกมาตรการเชิงป้องกันปัญหาและความสูญเสียในช่วงการจัดงานประเพณีปีใหม่เมืองปลอดภัย ปลอดภัย ด้วยมุ่งหวังว่ากิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้สติกับสังคมมากขึ้น ในการเล่นน้ำอย่างปลอดภัย พร้อมๆ กับการรักษาประเพณีอันดีงาม โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การลดปัญหาและความสูญเสีย ในช่วงการจัดงานประเพณีปีใหม่เมืองเน้นหนักการกำหนดพื้นที่ควบคุม ห้ามขายรอบคูเมืองเชียงใหม่ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รณรงค์การเล่นน้ำอย่างเหมาะสม พร้อมกับยังคงสืบสานประเพณีอันดีงามสืบต่อไป

● **ปี 2549** สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เข้าไปทำกิจกรรมสงกรานต์ปลอดภัย โดยเริ่มต้นจากพื้นที่วัด จัดกิจกรรม 3 วัน ตั้งแต่วันที่ 13-15 เมษายน รณรงค์ให้วัดเป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีจากเทศบาลนครเชียงใหม่ มีนายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ในขณะนั้น

● **ปี 2550** นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ เห็นควรให้มีการรณรงค์ประเพณีปีใหม่เมือง ปลอดภัยแอลกอฮอล์ โดยให้มีการรณรงค์ในขบวนแห่ และขอความร่วมมือร้านค้างดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบคูเมือง โดยเทศบาลออกประกาศเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง ให้พื้นที่ประตูท่าแพเป็นพื้นที่สาธารณะ (เพื่อรองรับการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯลฯ) กำหนดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย (Zoning) แม้ว่าหน่วยงานต่างๆ ในขณะนั้นจะยังไม่พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ แต่การรณรงค์ก็เป็นที่น่าพอใจ มีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในระดับหนึ่ง

● **ปี 2551** ร.อ.หญิง ดร.เดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่ นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ เข้ามาบริหารเทศบาลต่อ และยังคงสืบทอดนโยบายประเพณีปีใหม่เมืองปลอดภัย มีชุดเทศกิจเดินตรวจร้านค้าย่อยรอบคูเมือง โดยนายกฯ เดือนเต็มดวง นำทีมในการเดินตรวจเขตรอบคูเมือง

● **ปี 2552** เกิดนวัตกรรมการขบวนแห่สงกรานต์ และขบวนแห่ดำหัวผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ปลอดภัย โดยการใช้เคลื่อนของภาคประชาสังคมจังหวัดเชียงใหม่

● **ปี 2553** เกิดเวทีเสวนาชุมชนเพื่อสอบถามความคิดเห็นชุมชน “อยากเห็นประเพณีปีใหม่เมืองเป็นอย่างไร” และสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของวัฒนธรรม เกิดข้อเสนอจากชุมชน และชุมชนเข้าร่วมจัดงานประเพณีชุมชน ส่วนสถานการณ์ในปีนั้นบริเวณรอบคูเมืองมีการเล่นน้ำสงกรานต์อย่างปลอดภัย ร้านค้าให้ความร่วมมือดีขึ้น ขณะที่บริเวณกาดสวนแก้ว ซึ่งเป็นสถานที่เอกชนมีเวทีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4 แบรินด์ ตั้งเวทีประชันกัน เด็กวัยรุ่นเมาทะเลาะวิวาท จึงเกิดการเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่รอบคูเมือง และกาดสวนแก้ว

● **ปี 2554** สำรวจจุดเสี่ยงร้านขายเหล้ารอบคูเมือง บูรณาการร่วมในการบังคับใช้กฎหมาย (สรรพสามิต, ตำรวจ, สสจ., เทศบาล) เกิดนวัตกรรมเฝ้าระวังการกระทำความผิดโดยใช้ธรรมาภิบาลประชาสัมพันธ์ (เตือน) ก่อนมีการตรวจจับ ปรับ จริ่ง เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น และร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ปฏิบัติตาม และเกิดแผนปฏิบัติร่วม (สสจ.)

เทศบาลได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับร้านค้าย่อย ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบคูเมือง

เกิดทีมเฝ้าระวัง ขยายผลรณรงค์หน้าศูนย์การค้ากาดสวนแก้ว

● **ปี 2555** เทศบาลได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับร้านค้าย่อย ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบคูเมือง เกิดทีมเฝ้าระวัง ขยายผลรณรงค์หน้าศูนย์การค้ากาดสวนแก้ว สถิติผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลและการทะเลาะวิวาทลดลงเป็นลำดับ

● **ปี 2556** มีการจัดโซนนิ่งพื้นที่ปลอดภัย ปี 2556 มีการจัดโซนนิ่งพื้นที่ปลอดภัย เทศบาลออกประกาศควบคุมพื้นที่ห้ามตั้งเวทีบนริมฟุตบาทหน้ากาดสวนแก้ว ตั้งด่านบูรณาการ 4 มุมเมืองสามารถสกัดการนำเหล้าเข้าพื้นที่เล่นน้ำ เริ่มมีการจัดเวทีสาธารณะประชุมกับชุมชนรอบคูเมือง รณรงค์ไม่นั่งสั้น ไม่ดื่มเหล้าเข้าคูเมือง

ไม่ใช่เสียงดัง พร้อมทั้งประชุมกับผู้ประกอบการในการขอความร่วมมือ
ในปีนั้นมีคลิปปวีรุษทะเลาะวิวาทบริเวณภาคสวนแก้ว ออกอากาศ
ในรายการเรื่องจริงผ่านจอ จึงมีการหาวิธีจัดการกับเวทีเครื่องตี
แอลกอฮอล์บริเวณภาคสวนแก้ว โดยเทศบาลนครเชียงใหม่เข้าไปขอ
ความร่วมมือ

● **ปี 2557** มีการออกประกาศให้รอบคูเมืองเป็นสวน
สาธารณะ ซึ่งตามกฎหมาย มาตรา 27 (7) (พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตี
แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551) กำหนดว่าห้ามขายเครื่องตีแอลกอฮอล์ใน
สวนสาธารณะ ก่อนจะมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนด
สถานที่ห้ามบริโภคเครื่องตีแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ.2555 มาเป็น
เครื่องมือในการควบคุมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น รมรงค์
เรื่องการแต่งกาย “สงกรานต์ปลอดเหล้า ไม่โป๊ไม่เปลือย” ลดการ
ตีและการขายได้อย่างชัดเจน

● **ปี 2558** งานประเพณีสงกรานต์เชียงใหม่ของชาวล้านนา
เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางสืบสานวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าล้านนา
ได้เผยแพร่ไปยังทั่วโลก เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพในการจัดงาน
“ป่าเวณี ปีใหม่เมืองเชียงใหม่ (ChiangMai SongKran Festival
2015) ภายใต้แนวคิด “สุขกาย เย็นใจ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์”

ภาพรวมในการจัดงานเมื่อไม่มีการจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบบริเวณคูเมืองทำให้
นักท่องเที่ยวซื้อได้ยากขึ้นทำให้ลดการตีและ
ส่งผลถึงการเกิดอุบัติเหตุ และการทะเลาะวิวาทลง
ลดมากขึ้น มีการประกาศเป็นพื้นที่ห้ามตีห้าม
ขายอย่างเคร่งครัด มีนักศึกษาและเยาวชนใน
พื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีเป็น
เจ้าของประเพณีข้อดีคือการสืบสานประเพณีไปยัง
คนรุ่นหลัง ร้านค้าให้ความร่วมมือไม่ขายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อ
เนื่องตลอดการจัดงานโดยใช้รถของเทศบาล
ห้ามตีห้ามจำหน่ายบริเวณรอบคูเมือง ผลจากการ
ประชาสัมพันธ์ทุกวันทำให้ปริมาณร้านค้าที่ตั้งลดลง
ไปทุกวัน ทั้งยังมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
ในพื้นที่ประกาศ ประชาชนและนักท่องเที่ยว
มีความปลอดภัยมากขึ้นจากการเล่นน้ำสงกรานต์
ในบริเวณรอบคูเมืองเชียงใหม่ พฤติกรรมการเล่น
น้ำที่ไม่เหมาะสมลดลง

● **ปี 2559** จังหวัดเชียงใหม่ จัดงาน
สงกรานต์ ภายใต้แนวคิด “สมโภช 60 รอบนักษัตร
720 ปี เมืองเชียงใหม่” สำหรับการควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ได้มีการออก
ประกาศพื้นที่ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
การจำหน่าย และเรื่องของการคาดโทษ รวมทั้ง
การประกาศเรื่องของการใช้ประโยชน์ในพื้นที่
สาธารณะต่างๆ

● **ปี 2560** เทศบาลนครเชียงใหม่จัดงาน
ประเพณีสงกรานต์ภายใต้แนวคิด “สุขกาย เย็นใจ
ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” เน้นย้ำเล่นน้ำรอบ
คูเมืองปลอดภัย กำหนดเขตปลอดแอลกอฮอล์
ห้ามตี ห้ามจำหน่าย พร้อมติดป้ายห้ามขึ้นแจ่ง
และกำแพงเล่นสาดน้ำ เนื่องจากเป็นเขตโบราณ
สถาน กำหนดรอบจวนผู้ว่า เป็นพื้นที่ปลอดเหล้า

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ประชุมหารือร่วมกับผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคเหนือ เพื่อกำหนดพื้นที่และรูปแบบของกิจกรรมรณรงค์ “ป่าวนีปีใหม่เมืองเจียงใหม่ 2558 สุขกาย เย็นใจ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์”
- ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับภาคีต่างๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม “ป่าวนีปีใหม่เมืองเจียงใหม่ 2558 สุขกาย เย็นใจ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” ให้ปลอดภัยแล้ว และปลอดภัยโดยเน้นเรื่องการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551
- อบรมทำความเข้าใจ หารูปแบบกิจกรรมรณรงค์ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นความสนุกสนานเป็นหลัก
- ประชุมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการ เพื่อประเมินความพร้อมและแก้ไขปัญหา
- ดำเนินการกิจกรรมตามกำหนดการ ประเพณีสงกรานต์ 2558 ภายใต้แนวคิด “ป่าวนีปีใหม่เมืองเจียงใหม่ 2558 สุขกาย เย็นใจ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์”
- ประชุมสรุปการดำเนินการ

จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการเล่นสงกรานต์ในเขตรอบคูเมืองและ ในลำน้ำปิง ระหว่างปี พ.ศ.2556 - พ.ศ.2558

จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต	พ.ศ. 2556 (ราย)	พ.ศ. 2557 (ราย)	พ.ศ. 2558 (ราย)	ลดลงจากปีที่ผ่าน มา
บาดเจ็บ	8	12	9	-3
เสียชีวิต	1	3	-	-3
รวม	9	15	9	-6
สาเหตุการบาดเจ็บในช่วงวันที่ 12-15 เมษายน พ.ศ.2558				
ถูกของมีคมทำให้เกิดบาดแผลที่เท้า			5 ราย	
อุบัติเหตุรถจักรยานชนเฉี่ยวชนกัน			1 ราย	
รถจักรยานยนต์ล้ม			1 ราย	
เป็นแผลพุพอง			1 ราย	
เป็นแผลลอก			1 ราย	

จำนวนการจับกุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปรียบเทียบ ปี 2556-2558

รายการ	ปี พ.ศ.2556	ปี พ.ศ.2557	ปี พ.ศ.2558	เพิ่มขึ้น/ลดลง จากปี 2557
จับกุมผู้กระทำผิด	30 ราย	15 ราย	59 ราย	เพิ่มขึ้น 44 ราย
เบียร์	1,073 กระป๋อง 41 ขวด (คิดเป็น 380 ลิตร)	433 กระป๋อง 103 ขวด (คิดเป็น 209 ลิตร)	78 กระป๋อง 17 ขวด (คิดเป็น 36.45 ลิตร)	ลดลง 355 กระป๋อง ลดลง 86 ขวด (คิดเป็น 172.55 ลิตร)
สุรา	10 ขวด (คิดเป็น 7.5 ลิตร)	4 ขวด (คิดเป็น 3 ลิตร)	-	ลดลง 4 ขวด (คิดเป็น 3 ลิตร)

ที่มา : งานรักษาความสงบเรียบร้อยและมั่นคง เทศบาลนครเชียงใหม่

ผลการสำรวจความพอใจของประชาชนด้านมาตรการการป้องกันการดื่มหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2558

ด้านมาตรการการป้องกันการดื่มหรือ จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ร้อยละของความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	รวม
การจัดเจ้าหน้าที่ในการตรวจจับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบคูเมือง	22.20	50.11	24.18	3.52	100.00
			ผลรวม = 27.70		
การป้องปรามการทะเลาะวิวาท ของนักท่องเที่ยวจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	22.64	52.53	22.42	2.42	100.00
			ผลรวม = 24.84		
การรณรงค์และห้ามจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณรอบ เขตคูเมืองในช่วงการจัดงานฯ	28.13	47.91	21.32	2.64	100.00
			ผลรวม = 23.96		
การตรวจจับผู้ขายที่ยานพาหนะ ที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนน	22.25	54.19	21.37	2.20	100.00
			ผลรวม = 23.57		
ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ในการควบคุม การดื่มหรือจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	20.70	56.39	20.70	2.20	100.00
			ผลรวม = 22.90		
รวม	23.19	52.22	22.00	2.60	100.00

นายทัศนัย บุณยุปกรณ์
นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

“สร้างธรรมเนียมปฏิบัติ
ของคนเชียงใหม่
ไม่ดื่มเหล้าเข้าคู่มือ”

“เป็นที่ทราบกันดีว่าประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทงของเชียงใหม่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวงานประเพณีจำนวนมาก ในอดีตช่วงที่มีปัญหาเยอะๆ คือเดินไปไม่ถึง 10 เมตร ก็มีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จริงๆ คนดื่ม 80-90% เขาก็ครองสติได้ มีเพียงส่วนน้อยที่เมาแล้วก่อปัญหา แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายมากพอสมควร มีทั้งเมาแล้วทะเลาะวิวาท ลวนลามผู้หญิง ขณะนี้ผู้หญิงเองก็นุ่งน้อยห่มน้อย บางครั้งก็เป็นคนจากที่อื่นด้วยซ้ำ แต่ภาพที่ออกไปเป็นภาพของสงกรานต์เชียงใหม่ ทำให้เสียภาพพจน์ คนเชียงใหม่ก็ไม่อยากให้ลูกหลานมาเล่นน้ำสงกรานต์ เพราะกลัวจะถูกลวนลาม กลัวมีเรื่องมีราว จึงพยายามการรณรงค์ให้พื้นที่มีแอลกอฮอล์น้อยลง

“ทั้งนี้ ในการทำงานก็มีหลายเรื่องที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปด้วย ด้านหนึ่งก็มีการควบคุมการดื่ม การขายแอลกอฮอล์ อีกด้านหนึ่งก็ส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมให้มากขึ้น พื้นฟูความหมายและคุณค่าของงานประเพณี ในการขับเคลื่อนงานรณรงค์ก็ต้องอาศัยความร่วมมือหลายฝ่าย อย่างที่ทราบกันดีว่าระบบของประเทศไทย อำนาจไม่ได้อยู่ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่ง เทศบาลมีหน้าที่จัดงาน แต่เรื่องการจับกุมก็เป็นหน้าที่ของตำรวจ เรื่องใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เป็นหน้าที่ของสรรพสามิต หน่วยงานราชการดังกล่าวต้องมาคุยกัน นอกนี้ยังต้องคุยกับชุมชนด้วย คุยกับร้านค้าขอความร่วมมือห้ามขาย ส่วนนักท่องเที่ยวก็ต้องชี้แจงว่าปัจจุบันคู่มือเป็นพื้นที่สาธารณะ ตามกฎหมายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระยะเวลาที่มีการต่อต้านบ้าง แต่ก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป ระยะเวลาหลังมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดขึ้น ผู้ค้าที่แอบขายก็ต้องมีวิธีที่ซับซ้อนขึ้น เช่น มีรถเคลื่อนที่มีคนซื้อปุ๊บก็ขับรถมาส่งแล้วก็ขับออกไปเลย แต่โดยรวมก็คือว่าน้อยลงมาก พื้นที่เชียงใหม่เป็นพื้นที่เปิดไม่เหมือนพื้นที่อื่นที่มีการปิดถนนหัว-ท้ายแบบนั้นสามารถควบคุมได้ง่ายกว่า แต่สำหรับที่คู่มือเราไม่ได้จัดเป็นถนน เราเปิดธรรมชาติ เข้าออกไป 20-30 ทาง เราไม่ตรวจเข้มขึ้น แต่อยากสร้างให้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติสืบต่อกันไป ว่ามาเล่นสงกรานต์คู่มือเชียงใหม่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าดื่มนอกจากชาวบ้านจะเดินมาบอกแล้ว ยังต้องเจอกับสายตาที่จะมองแบบแปลกๆ ในอนาคตไม่ว่าใครจะมาเป็นผู้บริหารก็ต้องดำเนินนโยบายนี้ นี่คือการนิยมปฏิบัติของคนเชียงใหม่”

“ในประเพณีสงกรานต์ปีแรกๆ เราจะเน้นไปที่ผู้ค้ารอบคูเมือง ซึ่งในใบอนุญาต จะระบุชัดว่าห้ามขาย ห้ามดื่ม ในพื้นที่สวนสาธารณะ ช่วงสงกรานต์ใหม่ๆ ก็มีแอบขายบ้าง แต่หลังจากดำเนินการรณรงค์สงกรานต์ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องห้ามดื่ม ห้ามขาย บริเวณรอบคูเมืองซึ่งเป็นพื้นที่สวนสาธารณะ สถานการณ์เริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ ปีที่ผ่านมาถือว่าพบผู้กระทำความผิดน้อยมาก สำหรับคนเราก็ร่วมมือกับตำรวจมีการจับ ปรับ และก็มีรถพั่นกวาดมาเตรียมไว้

“หลังๆ มีเรื่องดื่มบนรถ ตอนนี้ดื่มหลังรถก็มีโทษ กระบวนการทำงานเกี่ยวกับรถเล่นน้ำหรือดื่มบนรถเราจะต้องประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจภูธรภาค 5 ขอให้ทางตำรวจตั้งด่านไม่ว่าจะเป็นสายทางตรง สายสั้นกำแพง สายแมริม ฯลฯ เพื่อสกัดรถที่มีคนเล่นน้ำก่อนที่จะเข้าเมือง ภาพรวมในการดำเนินงานก่อนหน้านี้มีคนมาจมน้ำเสียชีวิตปีละ 4-5 ราย หลังจากรณรงค์ห้ามขาย ห้ามดื่มรอบคูเมือง บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดการสูญเสียน้อยลง ปีที่ผ่านมาไม่มีผู้เสียชีวิตรอบคูเมืองเลย สถิติการเกิดอุบัติเหตุลดลง ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่รอบนอก

“การดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนตัวมองว่าประสบความสำเร็จพอสมควร ไม่ใช่เฉพาะพื้นที่เขตเทศบาล แต่อำเภออื่นๆ ก็เริ่มต้นตัวประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี หลายๆ พื้นที่เริ่มเข้าใจแล้วว่าถ้าในงานมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มักจะเกิดปัญหาตามมาไม่ว่าจะเป็นเมาทะเลาะวิวาท รวมไปถึงอุบัติเหตุต่างๆ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จคือการมีเครือข่ายให้มาก ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายวัด กลุ่มหนุ่มสาว ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมให้มาก ให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย การดำเนินงานจึงจะประสบความสำเร็จ”

นายณัฐชูเดช วิริยะ-ดิลการธรรม รองนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่

“เคล็ดลับความสำเร็จ
คือ การมีส่วนร่วม”

นางสาวคนร์ ศรีบุญเรือง
ประธานชุมชนรักเมืองเชียงใหม่

“สงกรานต์ปลอดภัย
วัฒนธรรมเข้มแข็ง”

“ความกังวลเกี่ยวกับประเด็นการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ อย่างที่ทราบกันดีว่าเชียงใหม่เป็นเมืองใหญ่ มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีคนจากที่ต่างๆ เข้ามาอาศัย มาทำงาน เวลาว่างเทศกาลต่างๆ ก็จะมีการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กันเยอะ เมื่อตีแล้วก็จะมีการทะเลาะวิวาทตามมาบางคนตีแล้วก็ขับรถทำให้เกิดอุบัติเหตุตามมา หลังจากกรณีมาแล้วอย่างต่อเนื่องหลายปี ก็ดีขึ้น ในฐานะภาคประชาชนก็มีบทบาทในการช่วยประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะเรื่องห้ามตี ห้ามขายบริเวณรอบคูเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญในการเล่นน้ำสงกรานต์ ช่วยกันกระจายข่าวในกลุ่มชุมชนด้วยกัน สื่อสารกับคนในชุมชนให้รับทราบข่าวสาร เป็นส่วนที่ช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน การทำงานของภาคประชาชนเน้นการพูดคุยและทำความเข้าใจ เหมือนเพื่อนตักเตือนกันมันง่ายกว่าที่จะเอากฎหมายมาบังคับใช้ ส่วนการบังคับใช้กฎหมายก็มีผลดีในอีกมิติหนึ่ง แต่เบื้องต้นก็อาศัยการพูดคุยฉันทน์พี่น้องก่อน สำหรับภาพรวมในการดำเนินงานที่ผ่านมาคิดว่าดีขึ้นมาก การเจรจาขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐก็ราบรื่นดี การจะทำให้งานประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามคงอยู่ต่อไป เป็นงานสงกรานต์ปลอดภัย งานลอยกระทงปลอดภัย ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย ช่วยกันขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนตัวคิดว่าเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีวัฒนธรรม ทุกคนเข้ามาเที่ยวเชียงใหม่เพราะว่าเรามีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง หากทำให้ประเพณีวัฒนธรรมปลอดภัยก็ยิ่งจะเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้กับเมืองเชียงใหม่ได้ดี”

นายปองภพ บุญชุม

ผู้ประสานงานเครือข่ายเยาวชนนักรณรงค์
จังหวัดเชียงใหม่

“ผมมาเป็นอาสาสมัครรณรงค์ตั้งแต่ปี 2558 ตอนนั้นเรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 เริ่มเป็นอาสาสมัครรณรงค์และเฝ้าระวัง มีการจัดกิจกรรมในงานลอยกระทง หลังจากนั้นปี 2560 ก็ได้มาร่วมรณรงค์ในงานสงกรานต์ เดินรณรงค์ถือป้ายไม่สูบ ไม่ดื่ม ในส่วนของเยาวชนมองว่ามีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ คือจะมีความอ่อนน้อมในเรื่องของการพูดคุย เช่น เราเห็นเยาวชนดื่มเหล้าเข้ามา เราก็จะเข้าไปพูดคุยกับเขาว่า กินเหล้าไม่ได้นะตัว และก็อธิบายเพิ่มเติมบริเวณนี้เป็นพื้นที่ห้ามดื่มเหล้า บางคนก็อาจจะบอกว่าไม่รู้ เราก็ตักเตือนกันไปหน้ามาเที่ยวก็อย่าดื่มเหล้า ในความคิดของผมประเพณีที่ดั้งเดิมไม่จำเป็นต้องดื่มเหล้าก็ได้ อยากให้ประเพณีที่ดั้งเดิมดำเนินไปโดยที่มีความปลอดภัยด้วย”

“ประเพณีที่ดั้งเดิม
ไม่จำเป็นต้องดื่มเหล้าก็ได้”

สงกรานต์ถนนข้าวสุก สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

ถนนข้าวสุก ถนนหน้าเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ ตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง เป็นถนนเส้นหลักในการเล่นสงกรานต์ ทุกๆ ปีวัยรุ่นทั้งในและนอกพื้นที่มาเล่นน้ำกันอย่างเนืองแน่น นับเป็นจุดเล่นน้ำสงกรานต์ที่ได้รับความนิยม เพื่อให้ชุมชนประชาชนทั่วไป ตลอดจนเยาวชน เห็นคุณค่าของประเพณีสงกรานต์ และร่วมกันเล่นน้ำสงกรานต์อย่างสุภาพ เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ จึงได้จัดงานสงกรานต์ถนนข้าวสุก สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ในปี 2553 เป็นต้นมา

เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ ได้จัดทำโครงการบูรณาการกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดอ่างทอง เทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ เครือข่ายเฝ้าระวังสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง สถานีตำรวจภูธรอำเภอวิเศษชัยชาญ สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดอ่างทอง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง เครือข่ายพระสงฆ์ เด็กและเยาวชน เครือข่ายครู เครือข่ายโรงเรียน ให้มี

“ถนนข้าวสุก”

สวมใส่ผ้าไทยลายดอก บอกลาสายเดี่ยว

การมาพูดคุยเพื่อร่วมกันจัดทำโครงการนี้ขึ้น เพื่อนำไปสู่การควบคุมและบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายถนน หน้าเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ ซึ่งเป็นพื้นที่เล่นน้ำ และพื้นที่ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในจังหวัดอ่างทอง โดยรณรงค์ให้การเล่นน้ำสงกรานต์ถนนข้าวสุกเป็นถนนสงกรานต์ปลอดเหล้า เพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุ และอาชญากรรมต่างๆ อันเนื่องมาจากการดื่มแอลกอฮอล์และ เพื่อให้เด็กเยาวชนและประชาชน ได้ร่วมอนุรักษ์และสืบสานประเพณีที่งดงามสืบไป โดยสร้างค่านิยมคนรุ่นใหม่สนุกได้โดยไร้แอลกอฮอล์ ภายใต้คำขวัญ “เที่ยวสงกรานต์ถนนข้าวสุก สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ สวมใส่ผ้าไทยลายดอก บอกลาสายเดี่ยว”

ก่อนหน้าที่จะมีการรณรงค์ถนนเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท ยิ่งทางทำร้ายกันจนเสียชีวิต อันเนื่องมาจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เมาจนเสียสติ รวมถึงการที่มีร้านค้าเร่ค้าเครื่องตี มาตั้งแผงขายสองข้างทางสามารถหาซื้อได้ง่าย จึงมีการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กันโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม อันเป็นบ่อเกิดของการกระทำลวนลาม ลามกอนาจาร นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของชาวอำเภอวิเศษชัยชาญ เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ และทางโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 9

● **ปี 2553** ทางเทศบาลตำบลวิเศษชัยชาญ และเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจึงได้นำมาตรการเฝ้าระวังการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เข้ามาใช้ในเขตพื้นที่ตลอดเส้นทางที่กำหนด โดยห้ามร้านค้าตลอดเส้นทางขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการจัดพื้นที่โซนนิ่ง ตั้งด่านกักน้ำเมา ก่อนเข้าเล่นน้ำถนนข้าวสุก มีเครือข่ายพระสงฆ์ร่วมรณรงค์ 30 รูป

● **ปี 2554** ประกาศขอความร่วมมือผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย อาทิ สรรพสามิต ฝ่ายปกครอง สสจ. พมจ. วัฒนธรรม เก็บข้อมูลการตีและผลกระทบจากการตีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีอุบัติเหตุและเหตุทะเลาะวิวาทภายในพื้นที่จัดงานเลย

● **ปี 2555** จัดงานสงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย “ใส่เสื้อลายดอก บอกลาสายเดี่ยว” กลุ่มเยาวชน “เพชรวิเศษ” ร่วมรณรงค์สงกรานต์ปลอดภัย มีขบวนรณรงค์ จาก 8 ชุมชน จัดกิจกรรมทะเลาะวิวาท และทำลายอาวุธที่ยึดได้ในงาน ประชาชนในพื้นที่เริ่มออกมาเล่นน้ำกันมากขึ้น

● **ปี 2556-2557** จัดงานสงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย โดยประสานความร่วมมือกับวัดนางใน มีการฟื้นฟูประเพณีสงกรานต์ตามแบบฉบับโบราณ เช่น การก่อเจดีย์ทราย มีการทำขุ่มน้ำ และตลาดนัดชุมชน นวัตกรรม Wave เสื้อี่อลายดอก และยังได้นำวงกลองยาวและเปิงมาง มาร่วมแสดงขบวนที่เซ็นทรัลเวิลด์ด้วย การจัดโครงการงานประเพณีสงกรานต์ ถนนข้าวสุก ที่ผ่านมา มีผลเป็นที่น่าพอใจ ในระดับมาก เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยเฉพาะผู้เข้าร่วมงาน เช่น ขบวนแห่นางสงกรานต์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนต่างๆ มาร่วมขบวนแห่โดยพร้อมใจกันใส่เสื้อลายดอกทั้งหมด ซึ่งภายในขบวนแห่นี้ปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างสิ้นเชิง

● **ปี 2558-2559** พื้นที่อำเภอวิเศษชัยชาญ ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เทศบาลฯ และชลประทาน จัดน้ำให้ประชาชนเล่นริมคลอง และรณรงค์ให้เล่นน้ำสงกรานต์ตามประเพณีอันดีงามในพื้นที่วัด ผลจากการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ทำให้งานสงกรานต์ถนนข้าวสุก ปลอดภัยทะเลาะวิวาท ส่งผลให้นายวิชัย ลิ้มปวีณชัย นายกเทศมนตรีตำบลวิเศษชัยชาญ ได้รับรางวัล Stop drink Award

● **ปี 2560** จัดจัดงานเนื่องจากมีพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

กระบวนการดำเนินงาน

1. จัดประชุมชี้แจงโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครือข่าย โรงเรียนในพื้นที่ ตลอดจนผู้ประกอบการร้านค้าบริเวณ ถนนข้าวสุก ร่วมชี้แจงทำความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการปฏิบัติ งดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง เทศกาลสงกรานต์ ระหว่าง 13 - 15 เมษายน

2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม และจัดทำซุ้มการรณรงค์การเล่นสงกรานต์ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

3. ประสานขอความร่วมมือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต และ อปพร. เข้มงวดกวดขันการดื่มและการ จำหน่ายสุรา หากพบการกระผิดให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

4. จัดขบวนแห่รณรงค์ ภายใต้คำขวัญ “เที่ยวสงกรานต์ถนนข้าวสุก สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์สวมใส่ผ้าไทย ลายดอก บอกลาสายเดี่ยว”

5. จัดประกวดขบวนแห่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนทั่วไป ตลอดจนเยาวชน ได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญ ของประเพณีสงกรานต์แบบดั้งเดิมของไทย

เครือข่ายร่วมรณรงค์ ปี 2557-2558

1. เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดอ่างทอง
2. สำนักงานเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ
3. เครือข่ายเฝ้าระวังสำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอ่างทอง
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอ่างทอง
5. สถานีตำรวจภูธรอำเภอวิเศษไชยชาญ
6. สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดอ่างทอง
7. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง
8. งานฝ่ายปกครองอำเภอวิเศษไชยชาญ
9. เครือข่ายพระสงฆ์ เด็กและเยาวชน
10. เครือข่ายครู เครือข่ายโรงเรียน
11. สภาเด็กและเยาวชนอำเภอวิเศษไชยชาญ
12. คณะกรรมการชุมชน
13. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

การเคลื่อนงาน
สงกรานต์ถนนข้าวสุก
ปลอดภัย

นายวิชัย ลิ้มปิติคุณชัย
นายกเทศมนตรีตำบลวิเศษไชยชาญ

“ถนนข้าวสุกปลอดภัย
เล่นสงกรานต์ตามวิถีไทย”

“ถนนข้าวสุกเป็นถนนสายดั้งเดิม ที่มีการเล่นน้ำสงกรานต์กัน
อย่างคึกคักตั้งแต่ในอดีต ก่อนจะมีการรณรงค์ก็มีการเล่นน้ำ
แบบไม่ค่อยสุภาพ มีคนเมามาเล่นน้ำทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท วัยรุ่น
แต่งตัวไม่เหมาะสมเกิดการลวนลาม ส่วนหนึ่งก็เป็นสาวประเภทสอง
ที่มาเล่นน้ำ และมีการลวนลามกันในน้ำ แต่ก็สร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้
กับงานสงกรานต์ถนนข้าวสุก หลังจากมีการรณรงค์ มีการควบคุมร้านค้า
โดยได้รับความร่วมมือจากหลายส่วนงาน เช่น สรรพสามิต ตำรวจ
เผ่าระวังตรวจตราอย่างเข้มงวด ก็ถือว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แทบจะ
ไม่พบการทะเลาะวิวาทในถนนข้าวสุก

“ขณะเดียวกันเทศบาลก็ได้รณรงค์ให้ประชาชนเล่นน้ำ
สงกรานต์ตามขนบประเพณี สนับสนุนให้เข้าวัดสงฆ์น้ำพระ ก่อ
เจดีย์ทราย ตามประเพณีโบราณ ให้คนรุ่นหลังหันหน้าเข้าวัด และ
เล่นน้ำสงกรานต์อย่างสุภาพ มาตรการในช่วงสงกรานต์ สิ่งสำคัญ
ที่เทศบาลฯ คำนึงถึงคือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ
ประชาชน มีการประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายปกครอง นำโดย
ท่านนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการวางมาตรการดูแลความ
ปลอดภัยแก่พี่น้องประชาชน การจะเคลื่อนงานสงกรานต์ปลอดภัย
ปลอดภัยให้มีความยั่งยืน และฟื้นฟูประเพณีอันทรงคุณค่า ทุก
ภาคส่วนต้องจับมือกันทำงานต่อไป รณรงค์ให้เยาวชนตระหนัก
เข้าใจและเปลี่ยนพฤติกรรม ให้เขาได้ซึมซับประเพณีดั้งเดิม การ
เล่นน้ำสงกรานต์อย่างสุภาพ สมัยก่อนเล่นน้ำสงกรานต์ใช้น้ำ
คนละขัน เดินไปรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ไม่ใช่สาดน้ำกันโครมๆ เหมือน
ในปัจจุบัน ในอดีตเราปล่อยปะละเลยเรื่องนี้มานานจนกลายเป็น
เรื่องปกติ ถึงเวลาแล้วที่จะต้องฟื้นฟูปฏิบัติให้คนรุ่นหลังได้เรียน
รู้และสืบทอดต่อไป”

นายสุธี ประเสริฐศรี

ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดอ่างทอง

“ถนนข้าวสุกมีการเล่นสงกรานต์มานานแล้ว ประชาคมงดเหล้าจังหวัดอ่างทอง เข้ามาณรงค์ ปี 2553 ก่อนหน้านั้น ถนนข้าวสุก เป็นข่าวดังมากเกี่ยวกับการลวนลามกันได้สะพาน เล่นน้ำไม่สุภาพ ปีแรกเริ่มดำเนินงานสงกรานต์ถนนข้าวสุกปลอดภัย ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ และหน่วยงานราชการต่างๆ นับจากปีแรกที่เริ่มณรงค์ ก็เกิดความเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาจากที่เคยมีการทะเลาะวิวาท ชกต่อย มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ริมคันคลอง หลังรณรงค์ต่อเนื่อง 5-6 ปี การดื่มและจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดลงเห็นได้ชัด การทะเลาะวิวาทไม่มีเลย ต้องขอขอบคุณสรรพสามิตจังหวัดอ่างทองที่มีมาตรการเข้มเรื่อง ใบอนุญาต ปีแรกๆ มีการจับหลายราย แต่ปีหลังๆ ไม่พบผู้ฝ่าฝืนเลย ต้นถนน และปลายถนนก็มีการตั้งจุดสกัดน้ำเมา

“กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานคือการทำงานร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ ทั้งเครือข่ายหน่วยงานรัฐ ตำรวจเข้ามาร่วมมือวางแผน สสอ. โรงพยาบาล หน่วยพยาบาลเคลื่อนที่เร็ว ร่วมปฏิบัติงานและเฝ้าระวังในพื้นที่ ชุมชนเป็นกลไกหลักที่ทำให้งานสงกรานต์ปลอดภัยขับเคลื่อนไปได้ ขณะที่เทศบาลฯ ก็มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายเด็กเยาวชน “เพชรวิเศษ” มาร่วมขับเคลื่อนงานรณรงค์ ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือคนในพื้นที่แต่เดิมไม่กล้าออกมาเล่นน้ำ เพราะกลัวจะเกิดการทะเลาะวิวาท แต่ปัจจุบันคนในพื้นที่ปล่อยลูกหลานออกมาเล่นมากขึ้น”

การเคลื่อนงาน
สงกรานต์ถนนข้าวสุก
ปลอดภัย

นายสาริต จาดเรียบร้อย
ปลัดเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ

“ถนนข้าวสุกปลอดภัย
ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม”

“ถนนข้าวสุกเป็นถนนที่มีการเล่นสงกรานต์โดยธรรมชาติ เกิดขึ้นมานาน 20 ปีมาแล้ว สำหรับจุดเริ่มต้นในการจัดงานสงกรานต์ถนนข้าวสุกปลอดภัย เกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่าย สืบเนื่องจากปัญหาที่เราพบก่อนจะมีการรณรงค์คือ มีภาพข่าวออกไปว่ามีกลุ่มวัยรุ่น กอดรัดพิดเหวี่ยงกันในน้ำ ข้อเท็จจริงเราก็ไม่ทราบว่าจะเกิดขึ้น อาจจะมีเหตุจมน้ำหรือเปล่า เราก็ไม่ทราบ แต่เมื่อมีภาพแบบนี้ออกไป เราถือว่าเป็นวิกฤตที่ต้องแก้ไข เพราะกระทบต่อภาพลักษณ์ของจังหวัด

“จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงได้มีการหารือในระดับจังหวัดเพื่อหามาตรการแก้ไข ไม่เกิดขึ้นอีก ในส่วนของเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ ในปีแรกๆ ถือว่าเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน เรื่องการประสานงาน ทั้งระดับ อำเภอ ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจภาคประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ที่มองเห็นปัญหา เราระดมความคิดว่าจะทำอย่างไร คนมาเล่นสงกรานต์โดยธรรมชาติที่ถนนข้าวสุกระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ถ้าไม่จัดการก็จะพบปัญหาซ้ำๆ แบบนี้ต่อไป จึงเริ่มมีมาตรการ ดูแล ทั้งเรื่องความปลอดภัย การตรวจอาวุธ พอทำงานไปสักระยะ เราก็ประมวลปัญหาและพบว่า เหตุการณ์ต่างๆ เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประจวบกับทาง สสส. ได้เข้ามาพูดคุย จึงเกิดเป็นความร่วมมือในการจัดถนนข้าวสุกปลอดภัย ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม คนมาเที่ยวถนนข้าวสุก เป็นคนในชุมชนเพียง 20% นอกนั้นจะเป็นคนต่างถิ่น

คนในพื้นที่ไม่ค่อยออกมาเพราะเขามองว่าไม่ค่อยปลอดภัย เราได้ให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เสนอทางแก้ไข และส่งเสริมเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์

“ถนนข้าวสุกไม่มีธุรกิจแอลกอฮอล์มาเกี่ยวข้อง หลักๆ เราคิดเรื่องการเป็นถนนปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์ ใส่เสื้อลายดอก บอกลาสายเดี่ยว มีกลุ่มพระ เยาวชน แต่งกายสุภาพ ใส่เสื้อลายดอกมาเที่ยวใครมาเที่ยวไม่มีเสื้อลายดอก เราก็ให้อาเสื้อสายเดี่ยวมาแลกเปลี่ยนบริเวณริมถนนข้าวสุกมีคลองชลประทาน ทางชลประทานก็จะอำนวยความสะดวกรักษาระดับน้ำไว้ให้ สำหรับความยั่งยืนของประเพณีสงกรานต์ปลอดภัย ส่วนตัวผมให้ความสำคัญกับวัด ในอนาคตเราอาจจะเข้าไปจัดกิจกรรมในวัด อาจจะเป็นลานข้าวสุกที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมไทยๆ พื้นฟูวัฒนธรรม ขนทรายเข้าวัด การละเล่นพื้นบ้าน ริริข้าวสาร งูกินหาง เทศบาลฯ มีกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชนมีทักษะเรื่องดนตรีไทย ก็สามารถมาแสดงความสามารถได้ เป็นการต่อเติมเรื่องศิลปวัฒนธรรมเข้าไป ย้ายสงกรานต์กลับเข้าวัด บางที่พื้นที่ถนนสาธารณะอาจจะมีข้อจำกัดหลายอย่าง โชนนั้นมีโรงพยาบาล เราก็กังวลเรื่องการเดินทางของรถฉุกเฉิน จึงคิดว่าในอนาคตน่าจะกลับเข้าไปในวัด อาจปรับรูปแบบไม่เป็นถนน แต่เป็นลานวัฒนธรรม ยังคงรักษาคอนเซ็ปต์ปลอดภัยไว้

“ขอบคุณ สสส. สคส. ที่ทำหน้าที่อย่างดียิ่ง ทั้งด้านเจ้าหน้าที่งบประมาณ และการสร้างความเข้าใจ การดื่มเหล้าอาจจะเป็น

พฤติกรรมที่เปลี่ยนได้ยาก เราไม่ได้หวังให้สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หมดไปจากพื้นที่ แต่ถ้าดื่มแล้วกระทบบุคคลที่สามารถอย่างอุบัติเหตุ เราอาจจะไม่ดื่ม แต่เราขับรถไปประสบอุบัติเหตุกับคนที่เขาดื่มก็เป็นเรื่องที่น่ากังวล วันนี้เราเป็นเพียงจุดเล็กๆ ที่กระตุ้นเตือนให้เกิดความตระหนัก”

ถนนข้าวทิพย์
สร้างวัฒนธรรมใหม่ในงานสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์เป็นเทศกาลที่มีการตีม
เครื่องตีมแอลกอฮอล์จำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อ
อย่างมากไม่ว่าจะเป็นการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์
แล้วขับขี่พาหนะ ทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน
เกิดการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นจากการตีม
เครื่องตีมแอลกอฮอล์ ทางประชาคมงดเหล้า
จังหวัดจันทบุรี จึงร่วมหารือเพื่อสร้างวัฒนธรรม
ใหม่ในเทศกาลสงกรานต์ จัดถนนสายปลอดเหล้า
โดยให้ใช้ชื่อก่อนว่า สงกรานต์ปลอดเหล้า ถนนข้าว
ทิพย์ จันทบุรี

เป็นการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีม
แอลกอฮอล์จังหวัด เพื่อร่วมสร้างค่านิยมใหม่
สังคมไทยปลอดแอลกอฮอล์ โดยตลอดเส้นทางจะ
ไม่มีการซื้อ ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ รวมทั้งจะมี
ประชาคมงดเหล้า และเครือข่ายเยาวชนงดเหล้า
จังหวัดจันทบุรีมารณรงค์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
การบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์
รวมทั้งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชา
สังคม เพื่อให้ทุกภาคเครือข่ายตระหนักรู้และร่วม
กันบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์
พ.ศ. 2551 ให้เกิดเป็นรูปธรรมมากที่สุด

ทุกๆ ปีจะมีพิธีกวนข้าวทิพย์ที่จัดที่วัดใหม่
เมืองจันทบุรี กิจกรรมประกอบด้วยพิธีกวนข้าวทิพย์
ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ 11 เมษายน ส่วนกิจกรรมวัน
สงกรานต์ จะจัดขึ้นในคืนวันที่ 12 เมษายน มีการ
แสดงดนตรีจากเยาวชน จัดบูธน้ำดื่มเพื่อสุขภาพ
(น้ำดื่มอัญมณีบูรพา) บูธกิจกรรมจาก สสส. จัดทีม
รณรงค์เยาวชนและเครือข่าย ๓๗. เล่นน้ำสงกรานต์
สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ มาตรการโครงการ
ฝากเหล้าไว้กับตำรวจ ดูแลความเรียบร้อยของงาน
ผ่านกล้อง CCTV และกิจกรรมต่างๆ อีกมากมาย

วันที่ 13 เมษายน มีการสงฆ์พระพุทธรูปศิหิงค์
การรดน้ำขอพรผู้สูงอายุ การทำบุญตักบาตร ขบวน
แห่สงกรานต์ปลอดเหล้า พิธีเทเหล้าเผาบุหรี โดยจะ
บูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง

“ถนนข้าวทิพย์”

สงกรานต์กลางคืนปลอดเหล้าถนนข้าวทิพย์
สร้างวัฒนธรรมใหม่ในงานสงกรานต์

คณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์จังหวัด เพื่อให้การจัดงาน
สงกรานต์ปลอดเหล้า ถนนข้าวทิพย์ จันทบุรี ซึ่งหลักการจัดงาน
สงกรานต์กลางคืนปลอดเหล้า ถนนข้าวทิพย์ เป็นการจัดงาน
สงกรานต์ที่คงวัฒนธรรมอันดีงามของไทยไว้ รวมทั้งเปิดพื้นที่การ
ท่องเที่ยวใหม่อีกแห่งหนึ่ง และลดผลประโยชน์ในเรื่องของการลด
อุบัติเหตุ ลดการเสียชีวิตอันเกิดจากการเมาแล้วขับ การลดการ
ทะเลาะวิวาท การเล่นน้ำสงกรานต์ด้วยความสุภาพเรียบร้อย

ทั้งนี้เมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมาท่านพ่อวัดใหม่เมืองจันทบุรี
มีดำริว่าทางวัดใหม่มีการกวนข้าวทิพย์ตามประเพณีเป็นประจำทุกปี
จึงตั้งชื่อถนนท่าแฉลบซึ่งตัดผ่านหน้าวัดใหม่ว่า ถนนสายข้าวทิพย์

โดยจัดงานสงกรานต์กลางคืนบริเวณถนนข้าวทิพย์
ดังกล่าว และจัดกิจกรรมบริเวณศาลาพุ่มพวง
สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสิน เยื้องร้านข้าวต้ม
โชคดี (จะใช้เป็นกองอำนวยความสะดวกเฝ้าระวังการกระทำ
ผิดกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมี
ตัวแทนจากตำรวจภูธร สาธารณสุขจังหวัด สรรพ
สามิตจันทบุรี ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและ
เครือข่ายเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ฯ ดูแลความเรียบร้อย
ตลอดงาน)

● **ปี 2552** เทศบาลเมืองจันทบุรีได้จัดงาน
สงกรานต์ถนนข้าวทิพย์ หรือถนนท่าแฉลบ เริ่ม
ตั้งแต่หน้าวัดใหม่เมืองจันทบุรี - บริเวณสามเหลี่ยม
ทุ่งนาเขยโดยจัดเล่นน้ำสงกรานต์ช่วงกลางคืนเป็น
แห่งแรกในประเทศไทย และขอความร่วมมือร้านค้า
ค้าสถานบันเทิงงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เปลี่ยนถนนที่เต็มไปด้วยบาร์เบียร์เป็นถนน
ปลอดเหล้า โดยมีตำรวจอาสาและเครือข่ายเฝ้า
ระวังภัยแอลกอฮอล์ ดูแลความเรียบร้อย สก๊าดคน
เมาไม่ให้เข้าไปในบริเวณถนนข้าวทิพย์

● **ปี 2557** จังหวัดจันทบุรีมีการบังคับใช้
กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เห็นรูป
ธรรมจริงในการทำงาน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
ของประชาคมงดเหล้าจังหวัดจันทบุรี และคณะ
กรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด
จันทบุรี เพื่อเป็นต้นแบบจังหวัดบูรณาการความ
ร่วมมือโดยพลังเบญจภาคีอย่างแท้จริง และ
สามารถสร้างการตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจาก
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมิติต่างๆ ทั้ง อุบัติเหตุ
สุขภาพ ความรุนแรงในครอบครัว การทะเลาะ
วิวาท สร้างพื้นที่ปลอดภัยในการเล่นน้ำสงกรานต์

● **ปี 2558** เทศบาลเมืองจันทบุรีจัดงาน
แกล่งข้าว สงกรานต์ปลอดเหล้า ถนนข้าวทิพย์
จันทบุรีประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในงาน และ
มาตรการของการจัดการกระทำผิดกฎหมายควบคุม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สรรพสามิต ตำรวจภูธร ฯลฯ

เพื่อร่วมกันบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มี
ประสิทธิภาพมากที่สุด

● **ปี 2559** เทศบาลเมืองจันทบุรี จัดงานประเพณีสงกรานต์
โดยมีกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การสงฆ์น้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ
การทำบุญตักบาตร พิธีกวนข้าวทิพย์ จำนวน 9 กระทะ การละเล่น
ของเด็กไทย การละเล่นกีฬาพื้นบ้าน ก่อพระเจดีย์ทราย การแข่งขัน
ตะกร้อลอดห่วง หมากกรุก หมากฮอส สะบ้าล้อ ประกวดธิดาสงกรานต์
ขบวนแห่ทางสงกรานต์ ขบวนศิลปวัฒนธรรม

● **ปี 2560** เทศบาลเมืองจันทบุรีจัดงานประเพณีสงกรานต์
กลางคืนปลอดเหล้า ถนนข้าวทิพย์ จันทบุรี ประจำปี 2560 ต่อเนื่อง
เป็นปีที่ 9 ทุกคนที่มาเที่ยวสงกรานต์กลางคืนถนนข้าวทิพย์ ต่างรับรู้
ว่างานสงกรานต์ถนนข้าวทิพย์ปลอดเหล้า

มาตรการควบคุมเพื่อสงกรานต์ถนนข้าวทิพย์ปลอดเหล้า

1. **การจรวจ** พื้นที่บริเวณถนนข้าวทิพย์ (ถนนท่าแฉลบ) เริ่ม
ตั้งแต่หน้าวัดใหม่เมืองจันทบุรีสถานที่ในการกวนข้าวทิพย์ ธนาคกร
กรุงเทพ ลานเทศบาลเมืองจันทบุรี - บริเวณถนนท่าแฉลบ 7 จนถึง
บริเวณร้านโชนเอ็กซ์ ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วม
กิจกรรมบริเวณงาน ลดการจราจรที่ติดขัดหากปิดถนน โดยจะทำการ
เปิดถนนให้รถผ่านได้ทั้งสองช่องทาง และจะมีตำรวจ ตำรวจอาสา
และทีมสรรพสามิตพิชิตเหล้า ดูแลความเรียบร้อย สก๊าดคนเมาไม่ให้
เข้าไปในบริเวณถนนข้าวทิพย์

2. **โครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจ** กุศโลบายที่เป็นเครื่องมือใน
การจัดการกับนักท่องเที่ยวที่นำเหล้า เบียร์เข้ามาในบริเวณพื้นที่จัดงาน
เพื่อให้เจ้าหน้าที่และส่วนที่เกี่ยวข้องทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
อีกทั้งโครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจได้กลายเป็นนโยบายที่กรม
ทางหลวงนำไปใช้กับทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

3. กล้อง CCTV ดูแลความเรียบร้อยตลอดงาน เพื่อป้องกันเหตุที่จะเกิดภายในบริเวณถนนข้าวทิพย์ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้ทันเวลาที่ และมีการบันทึกภาพและถ่ายทอดสดบริเวณเวทีใหญ่ ลานเอนกประสงค์เทศบาลเมืองจันทบุรี

4. กองอำนวยการ ใช้บริเวณหน้าร้านข้าวต้มโชคดี จะใช้เป็นกองอำนวยการเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะมีตัวแทนจากตำรวจภูธร สาธารณสุขจังหวัด สรรพสามิตจันทบุรี ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเครือข่ายเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ฯ ดูแลความเรียบร้อยตลอดงาน ปฏิบัติการตามโครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจ

5. ดนตรีสร้างสุข ส่วนพื้นที่ทำกิจกรรมจะใช้บริเวณศาลาพุ่มพวง สวนสาธารณะสมเด็จพระเจ้าตากสิน เยื้องร้านข้าวต้มโชคดี (จะใช้เป็นกองอำนวยการเฝ้าระวังการกระทำผิดกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจะมีตัวแทนจากตำรวจภูธร สาธารณสุขจังหวัด สรรพสามิตจันทบุรี ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเครือข่ายเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ฯ ดูแลความเรียบร้อยตลอดงาน)

6. รถประชาสัมพันธ์งานสงกรานต์ปลอดภัย ถนนข้าวทิพย์จันทบุรี เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานผ่านสื่อรถประชาสัมพันธ์เทศบาลเมืองจันทบุรี เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาร่วมกิจกรรมและนักท่องเที่ยวรับรู้ในเรื่องของมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยจะมีตัวแทนจากตำรวจภูธร สาธารณสุขจังหวัด สรรพสามิตจันทบุรี ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเครือข่ายเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ฯ ดูแลความเรียบร้อยตลอดงานและประจำกองอำนวยการตลอดงาน

7. ชุดตรวจออกตรวจเตือน เฝ้าระวังการบังคับใช้กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกับตำรวจ, ตำรวจอาสาฯ, สาธารณสุข, ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และชุดตรวจสรรพสามิตพิชิตเหล้าที่ป็นขอเข้าร่วมออกตรวจเพื่อกำกับดูแลให้สงกรานต์กลางคืนปลอดภัยตั้งแต่เวลา 17.00 - 24.00 น.

8. ขบวนรถธงของเครือข่ายเด็กและเยาวชน ในช่วงพิธีการเปิดงานอย่างเป็นทางการของงานสงกรานต์กลางคืน “สงกรานต์ปลอดภัย ถนนข้าวทิพย์ จันทบุรี” ตั้งแต่เวลา 17.00 - 24.00 น.

9. อุโมงค์น้ำ เทศบาลเมืองจันทบุรี จัดบริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินเที่ยวภายในบริเวณงานมีน้ำในการเล่นสงกรานต์

10. จุดบริการน้ำ เทศบาลเมืองจันทบุรี จัดบริการให้นักท่องเที่ยวที่เดินเที่ยวภายในบริเวณงานมีน้ำในการเล่นสงกรานต์ตลอดเส้นทางมีถึงบริการกว่า 100 ถัง

เครือข่ายร่วมเคลื่อนงาน

1. เทศบาลเมืองจันทบุรี
2. เครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดจันทบุรี
3. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
4. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
6. สรรพสามิตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี
7. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี
8. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดจันทบุรี
9. เครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติ
10. เครือข่ายกลุ่มสังฆะสะสมทรัพย์
11. เครือข่ายเยาวชนงดเหล้าจังหวัดจันทบุรี
12. เครือข่ายคนพิการจังหวัดจันทบุรี
13. ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชนจังหวัดจันทบุรี
14. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดจันทบุรีเขต 1
15. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดจันทบุรีเขต 2
16. โรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 2
17. มูลนิธิสว่างกตัญญูจันทบุรี
18. เครือข่ายสื่อพื้นบ้านจันทบุรี
19. ชมรมรักสุขภาพ
20. อสม.ตำบลตลาดและ อสม.ตำบลวัดใหม่
21. ชมรมจักรยานสัมพันธ์จันทบุรี
22. ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพจันทบุรี
23. ชมรมเพื่อนนักปั่นเทคนิคชนกฏ
24. ชมรมแพทย์แผนไทยจันทบุรี
25. โครงการบูรณาการขยายผลต้นแบบสร้างเสริมสุขภาพที่ดี โดยพลังเบญจภาคี จ.จันทบุรี

การเคลื่อนไหวงาน
สงกรานต์ถนนข้าวทิพย์
ปลอดภัย

นายสุเมธ งามอมศักดิ์
ผอ.กองการศึกษา เทศบาลเมืองจันทบุรี

“สงกรานต์กลางคืนถนนข้าวทิพย์
แห่งแรกในประเทศไทย ”

“งานสงกรานต์กลางคืนถนนข้าวทิพย์ จังหวัดจันทบุรี ถือเป็นแห่งแรกของประเทศที่เล่นน้ำสงกรานต์ตอนกลางคืน มีการเล่นน้ำกันกว่า 20 ปี โดยเริ่มเล่นน้ำกันตั้งแต่เวลา 5 โมงเย็นของวันที่ 12 เมษายน ส่วนการรณรงค์ถนนข้าวทิพย์ปลอดภัย ก็มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องมาจะเข้าสู่ปีที่ 10 แล้ว มีการประชาสัมพันธ์ติดป้ายรณรงค์ จนเป็นที่ทราบทั่วไปว่ามาเล่นสงกรานต์ถนนข้าวทิพย์ห้ามดื่มห้ามจำหน่าย

“ในช่วงแรกๆ ที่มีการรณรงค์ก็มีการแอบนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในพื้นที่จัดงาน มีการแอบขายบ้าง ต่อมาเรา รณรงค์และบังคับใช้กฎหมายเข้มงวด และมีโครงการเด่น คือฝากเหล้าไว้กับตำรวจ ก่อนเข้างานใครมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะให้ฝากไว้กับตำรวจ หลังจากเลิกงานประมาณตี 1- ตี 2 จึงมารับคืน แต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยมีคนมารับคืน วันรุ่งขึ้นคือวันที่ 13 เมษายน ซึ่งเป็นวันมหาสงกรานต์ ก็จะมีพิธีเทเหล้า เผาบุหรี

“สำหรับการขับเคลื่อนงานได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งตำรวจ สรรพสามิต และมีเยาวชนมาร่วมรณรงค์ในพื้นที่จัดงาน มีการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมประเพณี เนื่องจากถนนข้าวทิพย์ มีบทบาทในการเป็นถนนสายวัฒนธรรม มีการจัดแสดงดนตรีเพื่อประชาชน ตั้งแต่มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ไม่มีการทะเลาะวิวาท ไม่มีผู้บาดเจ็บ ไม่มีผู้เสียชีวิต เกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัย ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ เทศบาลฯ ได้จัดรถยนต์ไว้สำหรับเคลื่อนย้ายผู้ป่วย จากอนุสาวรีย์พระเจ้าตาก ข้ามบึงไปหน้าโรงพยาบาล เนื่องจากช่วงเทศกาลการจราจรทางถนนมักจะติดขัด สำหรับการดำเนินงานถนนข้าวทิพย์ ทางเทศบาลฯ มีแนวคิดที่จะดำเนินการต่อเนื่องเพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามให้คงอยู่ต่อไป”

นางภารดี แก้วแถมกาญจน์
ประชาคมงดเหล่าจังหวัดจันทบุรี

“แต่เดิมถนนท่าแฉลบเต็มไปด้วยบาร์เบียร์ และสถานบันเทิงทั้งสาย มีคนมาเล่นน้ำสงกรานต์เมาเหล้าทะเลาะวิวาท ต่อมาประมาณปี 2552 เริ่มมีการรณรงค์ถนนข้าวทิพย์ปลอดภัย ปีแรกๆ ที่จัดงานก็ยังมีเหตุทะเลาะวิวาทบ้างแต่ไม่มาก ช่วงเริ่มต้นรณรงค์ทำงานค่อนข้างลำบาก มีทั้งกระแสต่อต้าน และยังมีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พยายามจะเข้ามาให้สปอนเซอร์ร้านค้า เอาจริงมาให้ เอาเต็มที่ที่มีตราสัญลักษณ์มา เราก็ต้องจัดการไม่ให้มีสิ่งเหล่านี้ ช่วงแรกๆ ต้องนำรถคุมขังมาจอดรอ แต่เดี๋ยวนี้ไม่ต้องใช้แล้ว งานสงกรานต์ถนนข้าวทิพย์มีความปลอดภัยมากขึ้น ผู้คนหลังไหลมาเที่ยวงานจำนวนมาก ทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ระยอง สระแก้ว เป็นที่รู้กันว่างานสงกรานต์กลางคืนถนนข้าวทิพย์ ปลอดภัย ไม่มีแอลกอฮอล์

“เราเริ่มทำงานแบบบูรณาการกับตำรวจ สรรพสามิต สสจ. อส. เทศบาล ฝ่ายปกครอง ทหาร ห้ามขาย ห้ามดื่ม ตลอดเส้นทาง โดยเทศบาลออกประกาศขอความร่วมมือ ร้านค้า สถานบันเทิงงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงจัดงาน มีการออกตรวจร้านค้า สถานที่เวลาประมาณ 6 โมงเย็น 1 รอบ และเดินตรวจอีกครั้งรอบดึก สำหรับการจัดงานปี 2561 มีการขยายความร่วมมือกับสำนักงานควบคุมความประพฤติ ที่รับผิดชอบงานควบคุมความประพฤติกลุ่มที่เมาแล้วขับเข้ามาร่วมขับเคลื่อนงานอีกแรงหนึ่ง”

“ช่วงแรกๆ ต้องนำ
รถคุมขังมาจอดรอ
แต่เดี๋ยวนี้ไม่ต้องใช้แล้ว”

ประเพณีบุญบั้งไฟปลอดภัย รวมใจปลอดเหล้า

ประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีที่สืบทอดตามระบบฮีดลิสสองคองสิบสี่ เป็นพิธีขอฝนของชาวอีสาน เรียกกันว่าบุญเดือน 6 ซึ่งประเพณีบุญบั้งไฟจะจัดขึ้นในช่วงเดือน 6 หรือ เดือน 7 ตามตำนานเล่าว่า พญาคันคาก (คางคก) รบกับพญาแถน เนื่องจากโกรธเคืองมนุษย์ที่ไม่ยอมเช่นสรวงตน ผลการรบปรากฏว่าพญาคันคากรบชนะพญาแถน จึงได้ทำข้อตกลงกันว่าเมื่อถึงฤดูเพาะปลูก ให้พญานาคขี้งไฟขึ้นมาอย่างรวดเร็ว เมื่อพญาแถนเห็นพญานาคขี้งไฟขึ้นมา ก็ให้พญาแถนไขน้ำฝนลงมาสู่เมืองมนุษย์

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าได้เริ่มเปิดพื้นที่การรณรงค์งานบุญบั้งไฟโดยสถานการณ์ปัญหาทำลาย คือ งานบุญบั้งไฟของจังหวัดยโสธร ที่ธุรกิจแอลกอฮอล์สนับสนุนเต็มรูปแบบ รวมทั้งงานบุญบั้งไฟของอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นตัวอย่างที่มีการตีมาตรการจัดเลี้ยงกันทั้งชุมชน มีปัญหาตามมามากมาย โดยที่มาตรการชุมชน มาตรการกฎหมายไม่สามารถแก้ปัญหาได้ นอกจากนั้น ประมาดการคร่าวๆ พบว่า มีงานบุญบั้งไฟอาจจะมากถึง 1,000 งานในช่วงเวลาดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การเริ่มต้นรณรงค์ได้เริ่มจากพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ต.กุดหว้า อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ ได้มีโครงการสกัดนักดื่มหน้าใหม่ โดยมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา รับทุนจาก สสส. ได้ทำงานกับชุมชนนี้สร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้เด็กเยาวชนให้เป็นผู้ขับเคลื่อน จนสามารถนำเอาปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สะท้อนคืนแก่ผู้นำได้แก่นายกเทศมนตรี กุดหว้า นายสาริกา อุทรักษ์ ในช่วงปี 2550 และผู้นำชุมชนท่านอื่นๆ จนเกิดการรณรงค์ลด ละเลิก แอลกอฮอล์ในงานบุญบั้งไฟ เริ่มมีขบวนแห่รณรงค์งดเหล้าขึ้น ทั้งนี้ยังมีการตีมาตรการขายในงานอยู่เพราะยังไม่ได้เริ่มควบคุมจริงจัง ต่อมาปี 2551 - 2552 จึงได้เริ่มเข้าไปสร้างกระบวนการชุมชนให้วางแผนการควบคุมการขายการดื่มในงาน จัดทำแผนที่จุดเสี่ยงร้านค้าขายแอลกอฮอล์ในงาน และนำข้อมูลสะท้อนคืนแก่ชุมชน และด้วยชุมชนนี้เป็นชุมชนภูไท มีเอกลักษณ์ของความสามัคคี การเชื่อมั่นผู้นำและบทบาทของเยาวชนที่ดำเนินงานต่อเนื่อง ทำให้สถานการณ์การขายการดื่มในงานลดลง และมีการประกาศเป็นนโยบายของชุมชนชัดเจน

● ในปี 2553 ผลการดำเนินงานในพื้นที่ต้นแบบชัดเจนขึ้น ได้เริ่มขยายไปชุมชนอื่นๆ มากขึ้นในจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ ขอนแก่น เลย รวมทั้งจังหวัดอื่นๆ ที่มีชุมชนชาวอีสานอยู่ เช่น นครนายก เป็นต้น ต่อมาประมาณปี 2555 สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในช่วงเวลาดังกล่าวมีมากขึ้น เช่น บั้งไฟระเบิด บั้งไฟตกใส่บ้าน รวมทั้งนักบินได้โพสต์ว่าระหว่างบินนั้นเห็นบั้งไฟขึ้นมาถึงเขตนาบิน จึงได้เกิดการตื่นตัวจากกระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม ในการควบคุม การขออนุญาต ควบคุมช่วงวันเวลา และขนาดของบั้งไฟ เป็นต้น รวมทั้ง ปัญหาการพนันด้วย ทางแผนงานฯ จึงได้ใช้แนวคิดบั้งไฟปลอดภัย เป็นหัวข้อหลัก ตามด้วยปลอดภัย บุกหรี การพนัน และโคโยตี้

● ในปี 2560 แผนงานฯ มีพื้นที่รื้อปรธรรมจัดงานบุญบั้งไฟ ปลอดภัย 6 แห่ง ได้แก่ ชุมชนอุทัยทิศ จังหวัดมหาสารคาม, อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม, ตำบลหัวใหญ่ จังหวัดสกลนคร, อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย, อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ, อำเภอโนนสังข์ จังหวัดหนองบัวลำภู, อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์, อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี, ตำบลนาฝื่อ จังหวัดอำนาจเจริญ, อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย, อำเภอราชสีเสล จังหวัดศรีสะเกษ, ตำบลเสียว จังหวัดศรีสะเกษ, ตำบลบ้านธาตุ จังหวัดอุดรธานี, ตำบล กุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์, อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด, อำเภอ สนม จังหวัดสุรินทร์

มีพื้นที่รณรงค์และเฝ้าระวังต่อเนื่อง 7 แห่ง ได้แก่ อำเภอพนมไพร อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอโพนทราย อำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด, อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร, อำเภอรัตนบุรี จังหวัด สุรินทร์ โดยทิศทางสำคัญต่อไป คือ การพัฒนาความรู้จากพื้นที่จากความสำเร็จเพื่อยกระดับเป็นนโยบายของอำเภอ จังหวัดต่อไป

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินงานบุญบั้งไฟปลอดภัย ปลอดภัยจากกาพนัน

เวทีชุมชนเพื่อพัฒนางานบุญบั้งไฟปลอดภัย

เรื่องสำคัญบั้งไฟกระทบสายการบิน

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินงานบุญบั้งไฟ ปลอดภัย เชนเมืองอีสานกันทั่ว

หน้าปก (ปก ๑) รหัสเอกสาร: ๕๖๒๖๖

หน้าปก (ปก ๒) รหัสเอกสาร: ๕๖๒๖๖

กระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง
เลขที่ ๓๖๖/๒๕๕๖

๐๑๐ ๓๖๖/๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์)
ณ บ้าน ภูพานาครีโวชัยบุรี

ที่ขอ: องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านหนองบัว ๒๐๑ หมู่ ๕ ต.ภูพานาครีโวชัยบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑. เปรียบเทียบแผนผังการก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๒. อนุมัติของขออนุญาตตั้ง โรง ผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๓. สำเนาโฉนดที่ดินของที่ดินของโรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๔. สำเนาโฉนดที่ดินของที่ดินของ โรง ผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๕. สำเนาภาพถ่ายทางอากาศของพื้นที่ของ โรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ขอเสนอ ดังกล่าวข้างต้นได้ปรากฏอยู่ในผังโครงการก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และอยู่ภายใต้การดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และได้มีการประชุมหารือร่วมกันแล้ว โดยที่ประชุมฯ เห็นว่า การขอตั้ง โรง ผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด

๑. สอดคล้องกับผังโครงการก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๒. สอดคล้องกับโฉนดที่ดินของที่ดินของ โรง ผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด
๓. สอดคล้องกับภาพถ่ายทางอากาศของพื้นที่ของ โรงผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด

๖. ขออนุญาตตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด

๗. ขออนุญาตตั้งโรงงานผลิตไฟฟ้าพลังงานทดแทน (โรงผลิตไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์) จำนวน ๑ ชุด

นายสมชาย ตรีสาร
ผู้อำนวยการ

นายสุวิทย์ ตรีสาร
ผู้อำนวยการ

หน้าปก (ปก ๓) รหัสเอกสาร: ๕๖๒๖๖

หนังสือกระทรวงมหาดไทย ถึงผู้ว่าฯ เรื่อง บังคับปลดค้ำ 12 มิถุนายน 2558

หน้าสี่พิมพ์ที่สี่ หน้า 4 มิถุนายน 2558

สสส.ดึงเครื่องข่ายขับเคลื่อนบุญบังไฟปลดค้ำ
สิงทนต์วัฒนธรรมประเพณีล้านนาสร้างค่านิยมใหม่

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Cooperation; MOC)

เรื่อง การป้องกันและลดความเสียหายจากภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน
จากการปล่อยโคลนถล่ม/ดินถล่มและการจุดระเบิด
ระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร

“กุดหว้า” ชนเผ่าผู้ไท
สืบสานประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้าน
ปลอตเหล้า ปลอตภัย ปลอตการขันธ์

“ชาวกุตหว้า” คนเผ่าเล็กๆ อพยพจากฝั่งลาวและเวียดนามมาตั้งรกรากใน อ.ภูมินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ นานกว่า 100 ปี ชาวกุตหว้ายังคงยึดมั่นขนบธรรมเนียมการแต่งกายสวยงามด้วยชุดผู้ไทและสืบสานประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้านจวบจนปัจจุบัน ที่น่ายินดีคือ ประเพณีบั้งไฟตะไลล้านของชาวกุตหว้า เป็นประเพณีที่มีความพิเศษ คือ ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย พร้อมทั้งพัฒนาเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ ระดับอาเซียน มีสถานีโทรทัศน์จากต่างประเทศเข้ามาทำถ่ายทำสารคดี (ปี 2558) ได้แก่ สถานี NHK ประเทศญี่ปุ่น สถานีโทรทัศน์ไต้หวัน

“กุตหว้า” ชนเผ่าผู้ไท

สืบสานประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้าน ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย

ผลปรากฏว่าการทะเลาะวิวาทลดลง ชี้ให้เห็นว่าการงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ผลดี จึงเริ่มทำงานในลักษณะเครือข่าย และร่วมกันรณรงค์อย่างจริงจัง ประกอบกับปี 2551 มี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดขึ้นทำให้การรณรงค์มีความเข้มข้น ทั้งยังมีเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย เป็นเครื่องมือสำคัญ

การจุดบั้งไฟเป็นการส่งสัญญาณเพื่อบอกพญาแถนว่าหน้าฝนมาถึงแล้ว เป็นงานประเพณีเดือน 6 ตามจารีตประเพณี ขณะเดียวกันชาวกุตหว้าได้เล็งเห็นความสำคัญของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณี ทำให้เกิดความสูญเสียจึงได้มีแนวคิดในการรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเพณีบุญบั้งไฟตะไลล้าน โดยเริ่มต้นจาก “ผู้นำชุมชน” ได้หยุดดื่มเครื่องดื่มเป็นต้นแบบให้เห็นมาตั้งแต่ ปี 2547-2548

● **ปี 2549** มีข้อตกลงร่วมกันในชุมชนว่าไม่ให้มีการจำหน่ายและงดตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในวัด เพื่อลดปัญหาการทำเลาะวิวาท มีการตรวจตราเฝ้าระวัง และได้ข้อสรุปว่า “ทุกคนเห็นด้วยกับการจัดงานปลอดเหล้า”

● **ปี 2550** ชุมชนเข้าร่วมงานบุญปลอดเหล้ามากขึ้น ได้รับความร่วมมือจากประชาชน 50% ทำให้คณะทำงานมีกำลังในการขับเคลื่อนงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องจึงมีการขอรับการสนับสนุนจากบริษัทไทยน้ำทิพย์

● **ปี 2551** มีภาคีร่วมขับเคลื่อนงานเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วย วัด โรงเรียน กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ตลอดจนหน่วยงานราชการ ร่วมประกาศงานบั้งไฟปลอดเหล้า และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และเฝ้าระวังในพื้นที่จัดงาน

● **ปี 2552** มีร้านค้าร่วมรณรงค์ 5 ร้าน (จาก 31 ร้าน) เจ้าภาพจัดงานปฏิเสธการสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2553** ร้านค้าทั้งหมด 35 ร้าน ในพื้นที่จัดงานร่วมรณรงค์งดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีสื่อมวลชนให้ความสนใจร่วมนำเสนอข่าวมากขึ้น

● **ปี 2554** รายการไทยทำทนาย มาทำข่าวในพื้นที่จัดงานบุญบั้งไฟ

● **ปี 2555** มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมบรรยากาศแห่งการท่องเที่ยว เช่น กุดหว้าซูเปอร์โครส ครั้งที่ 12 การแสดงสินค้า OTOP

● **ปี 2556** เริ่มมีบั้งไฟทะเลสองล้าน และรายการอิง ทิ้ง เสียว ร่วมถ่ายทอดรายการในพื้นที่จัดงาน

● **ปี 2557** จัดทำประกาศ ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติการร่วมงานประเพณีบุญบั้งไฟทะเลล้าน กุดหว้า ปี 2557 โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็น ประชาชน นายกเทศมนตรีและเจ้าหน้าที่ผู้จัดโครงการ รวมถึงวัฒนธรรมของชาวภูไทที่ให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่และความสมัคปรองสามัคคี จึงสามารถนำมาประสานในการขับเคลื่อนลดการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในชุมชนต่อไป

● **ปี 2558** งานประเพณีบุญบั้งไฟทะเลล้าน เป็นประเพณีที่จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ ภายใต้คอนเซ็ปท์ “ปลอดเหล้า ปลอดภัย ปลอดภัย สนุ่อาเซียน” นอกจากนี้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ “เชื้อหรือไม” พิทยา (ประเทศไทย) ได้มอบประกาศนียบัตรเพื่อให้การรับรองสถิติบั้งไฟทะเลล้านที่ใหญ่ที่สุดในโลก บริษัท โมโน บรอดคาสท์ จำกัด ผู้ผลิตรายการ ไทย ทำ ทนาย ได้ขอทำทนาย นายกเทศมนตรีตำบล กุดหว้า ให้สร้างบั้งไฟทะเลล้านที่ใหญ่ที่สุดในโลกและบั้งไฟทะเลล้านต้องขึ้นสู่ท้องฟ้าสวยงาม ร่มกาง ถ้าทำได้รับเงินรางวัลจากทางรายการจำนวน 20,000 บาท พร้อมโล่รางวัลจากทางรายการ

● **ปี 2559** รายการทีวีจากประเทศไต้หวัน ญี่ปุ่น เข้ามาถ่ายทำรายการ “แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์” โดยมีงานประเพณีที่ถูกคัดเลือกให้ถ่ายทำสารคดี 2 งาน คืองานบั้งไฟทะเลไล้ล้าน และงานมาลัยไม้ไผ่

● **ปี 2560** ชาวตำบลกุดหว้า ได้กำหนดให้มีการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมผู้ไทบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้านปลอดภัย ทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยเทศบาลตำบลกุดหว้า ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดหว้า (อบต.กุดหว้า) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สำนักงานท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานขอนแก่น หน่วยงานราชการ สถานศึกษา และกลุ่มพลังมวลชนตำบลกุดหว้า ร่วมกันเคลื่อนงานบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้าน ปลอดภัย สำหรับปี 2560 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16-21 พฤษภาคม 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาเซียน โดยประเพณีบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้านของชาวกุดหว้า ไปบรรจุไว้ในปฏิทินการท่องเที่ยวของ ททท. ด้วย นอกจากนี้ยังมีมาตรการความปลอดภัยคือ ย้ายฐานการทำบั้งไฟออกไปนอกเขตชุมชนทั้งหมด

ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนในงานประเพณีบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้าน

จากการสำรวจความคิดเห็นประชาชนภายในงานรณรงค์บุญบั้งไฟทะเลไล้ล้านปลอดภัย เทศบาลกุดหว้า จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2557 โดยใช้แบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 308 ตัวอย่าง มีผลการสำรวจดังนี้

หัวข้อ	ผลปี 2557 (%)	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดงานบุญบั้งไฟปลอดภัย	เห็นด้วยอย่างมาก	1.5%
	เห็นด้วย	42.4%
	เฉยๆ	50%
งานบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้านจำเป็นต้องมีเหล่าหรือไม่	จำเป็น	14.2%
	ไม่จำเป็น	44.4%
	ไม่แน่ใจ	15.0%
เห็นด้วยหรือไม่ที่งานบุญบั้งไฟทะเลไล้ล้านที่จัดขึ้นปลอดภัยจากเหล่า	เห็นด้วยอย่างมาก	17.3%
	เห็นด้วย	56.8%
	เฉยๆ	21.3%
	ไม่เห็นด้วย	4.4%
เห็นด้วยหรือไม่ที่เจ้าภาพจัดงานต่างๆ ควรงดรับสปอนเซอร์จากธุรกิจเหล้าเบียร์ เพื่อปกป้องเด็กและเยาวชน	เห็นด้วยอย่างมาก	6.3%
	เห็นด้วย	54.7%
	เฉยๆ	26.0%
	ไม่เห็นด้วย	12.8%

การเคลื่อนไหวงานประเพณี
บุญบั้งไฟตะไลล้าน
ปลอดเหล้า

นายสาริกา อุกฤษ์
นายกเทศมนตรีตำบลกุศหว้า

“เปลี่ยนงานบุญพญามาร
งานบุญน้ำเมา
เป็นบุญปลอดเหล้า”

“ในงานบุญไม่ว่าจะเป็นบุญบั้งไฟ หรือบุญประเพณีทั้ง 12 เดือน จะมีการละเล่นและดื่มเหล้าเพื่อความสนุกสนาน โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เมา มักก่อปัญหาทะเลาะวิวาทจนเกิดการบาดเจ็บ พิการ บางรายถึงขั้นเสียชีวิต เตือนร้อนถึงพ่อแม่ สรรพที่มาของปัญหาหลักๆ คือน้ำเมา จึงตัดสินใจประชุมกับผู้ใหญ่บ้านว่าจะทำอะไรให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีหรือเป็นผู้นำที่มีคุณภาพต่อจากเราในวันข้างหน้า จึงเริ่มคุยกับร้านค้าและขอความร่วมมือให้งดขายเหล้าอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเห็นแก่ลูกหลาน โดยตอบแทนด้วยการมอบเกียรติบัตรให้เริ่มจากงานบุญประจำปี แรกๆ ก็มีอุปสรรคบ้าง แต่ก็มาตรงดูว่าเราจะเอาตัวเอง หรือจะเอาบ้านเมืองและเยาวชน ก็เลยสู้ทำต่อไปได้สักระยะหนึ่งเริ่มเห็นผล คนดื่มลดลงคนที่เคยต่อต้านก็ยอมรับมากขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองมีความสบายใจ จึงขยายผลมาเป็นงานบุญใหญ่ที่ทำหลายอย่างบุญบั้งไฟ ที่เขาว่าเป็น ‘บุญพญามาร งานบุญน้ำเมา’ โดยเรายังคงใช้กฎขอความร่วมมือเรื่อยมาจน 10 ปี

“วันนี้รู้สึกภูมิใจลูกหลานผมไปต่อได้ และสิ่งที่เราคิดว่าทำไม่ได้ แต่เราทำได้ ต่อไปจะขยายไปสู่ทุกงานบุญทั้ง 12 เดือน ส่งต่อไปยังสถานศึกษา วัด ครู เยาวชน ส่งเสริมให้ลูกหลานมีคุณลักษณะ 3 อย่าง คือ 1. เป็นคนดี 2. สุขภาพดี 3. รายได้ดี ถ้าทำได้ 3 อย่างนี้ ชุมชนอยู่ได้ ซึ่งถ้าเลิกดื่มเหล้าเราจะได้ทั้ง 3 อย่างเลย การจะให้คนเลิกเหล้าเราก็ต้องทำเป็นต้นแบบให้เห็น หากเขาได้ตระหนักคิดเพียง 50% ผมถือว่าสำเร็จแล้ว ส่วนคนที่เคยติดเหล้าและสร้างปัญหาอย่าคิดว่าเขาสร้างประโยชน์ให้สังคมไม่ได้ แต่เราต้องเห็นความสำคัญและเข้าหาเขาอย่างโครงการคนเหล็กที่เราทำ ก็เอาเยาวชนที่เคยเป็นหัวโจกมาอบรมให้อาชีพ หากิจกรรมให้เขามีส่วนร่วม มีงานดึงเขามาทำ ก็จะเป็นการแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนได้”

นายจิระพันธ์ ไชยจันทร์
ปลัดเทศบาลตำบลภูทิว

“งานประเพณีที่ภูทิว แต่เดิมจะมีการตีหม้อแล้วจนเกิดการทะเลาะวิวาท งานจบแต่คนไม่จบต้องมาว่าคดีความกันต่อ เตือดร้อนผู้นำต้องมาช่วยชดใช้ค่าเสียหายช่วยเคลียร์ปัญหา ก็เลยมีการประชุมสรุปถึงปัญหา ล้วนแล้วแต่เกิดจากความเมาคึกคะนอง ตอนทำช่วงแรกๆ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ เพราะเห็นว่างานบุญมันต้องมีความสนุกสนาน แต่พอเจอปัญหาก็เริ่มเห็นด้วย เราเริ่มต้นจากผู้นำหยุดตีหม้อเป็นต้นแบบให้เห็นมาตั้งแต่ ปี 2547 - 2548 ผลปรากฏว่าการทะเลาะวิวาทลดลง แสดงว่าวิธีนี้ได้ผล จึงชวนเครือข่ายต่างๆ มาร่วมกันทำต่อ พอปี 2551 มี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีหม้อแอลกอฮอล์เข้ามาช่วย ก็ยังทำให้งานรณรงค์เข้มขึ้นขึ้น จากนั้นปี 2552 ชุมชนได้เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ผมดีใจที่ผู้นำท้องถิ่นมุ่งสืบสานงานประเพณี ท่านนายกฯ จะให้ข้อคิดว่า การทำงานต้องอาศัยความร่วมมือที่ละเล็กละน้อย เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พอมีแนวคิดเหมือนกัน ทำงานก็มีความสุข จากวันนั้นถึงวันนี้ การทะเลาะวิวาทแทบจะเป็นศูนย์

“เราได้ชวนทีมงานสภาเยาวชน และดึงคนข้างนอกมาร่วมเป็นภาคีเด็กเยาวชนเหล่านี้จะคอยเสนอแนะแนวคิด คอยวิ่งเข้าหาพ่อแม่และขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่ ผมมั่นใจว่าสิ่งดีงามที่กระจายไปสู่เยาวชนคือหลักสำคัญตัวหนึ่งที่จะเสริมทัพการทำงาน ยิ่งเห็นลูกหลานเราสานต่อได้ยิ่งดีใจและประทับใจ และเราก็คาดหวังว่าลูกหลานเราเหล่านี้จะมาดูแลเราที่ในอนาคตจะเป็นผู้สูงอายุ”

“ประเพณีปลอตเหล้า เริ่มต้นที่ผู้นำ”

การเคลื่อนงานประเพณี บุญบังไฟตะไลล้าน ปลอดภัย

นายบุญกา ปักไคหัง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลกุดหว้า

“เคารพกติกา
ลดปัญหาเครื่องตีมีนเมา”

“กุดหว้าเป็นพื้นที่ใกล้เขตเมืองจึงมีความหลากหลาย คนที่ขาดความรู้ และตระหนักน้อยก็จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเครื่องตีมีนแอลกอฮอล์ แต่ชุมชนเรามีจุดแข็งในเรื่องความร่วมมือสามัคคี และมีวัฒนธรรมที่ดีเป็นของตัวเอง มีผู้เฒ่าผู้แก่คอยกำกับถ้าทำถูกเขาจะยกย่องเชิดชู แต่ถ้าเสี่ยงที่จะนำไปสู่ความผิดพลาด จะมีข้อห้ามที่เรียกว่า ‘คะลำ’ ชุมชนมีการตั้งกฎกติกาข้อตกลงเพื่อดำเนินการรณรงค์ร่วมกัน ทำให้เห็นพัฒนาการของการลดปัญหาที่เกิดจากการตีมีนเหล้า ลดอาการบาดเจ็บจากทะเลาะวิวาทในงานเทศกาล แม้แต่ในช่วงสงกรานต์แทบจะไม่มีเลย อันเป็นผลต่อยอดมาจากการรณรงค์ห้ามขายในช่วงเทศกาล ซึ่งมันได้ผล

“ส่วนตัวผมมีหน้าที่เป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยดูแล ซึ่งหน้าที่อาสาสมัครก็จะทำหน้าที่หลายอย่าง สวมหมวกหลายใบ ทั้งคอยเป็นตาสืบประตคอยสอดส่องป้องปรามในระหว่างงาน นอกจากนี้ยังเป็นอพพร. ด้วย รู้สึกเชื่อมั่นว่าคนกลุ่มนี้จะช่วยดูแลคนในชุมชนให้ปลอดภัยแอลกอฮอล์ได้”

การเคลื่อนงานประเพณี บุญบังไฟตะไลล้าน ปลอดเหล้า

นางนันทวรรณ อัฐปิ่น

ผู้อำนวยการกองการศึกษา
เทศบาลตำบลอุทรา

“ช่วงก่อนรณรงค์ เด็กๆ มีการตั้งกลุ่มดื่มเหล้า แต่หลังรณรงค์โดย
สศค. และ สสส. ปัจจุบันไม่มีแล้ว มีการเฝ้าระวังเด็กโดยให้งบ
ประมาณและจัดเจ้าหน้าที่มาอบรมให้ความรู้กับเด็กในสถานศึกษาทาง
เทศบาลเองก็ได้จัดงบประมาณสนับสนุน และขอความร่วมมือให้เด็กๆ
ได้เข้ามาทำกิจกรรมรณรงค์ในงานบุญประเพณีปลอดเหล้ากับทาง
เทศบาล เช่น มาช่วยรับรองแขก คอยแจกน้ำดื่มทางเลือกเพื่อสุขภาพ
ให้ผู้ที่มาร่วมงาน

“นอกจากนี้ ยังมีการสืบทอดงานฝีมือเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญา
ให้กับเด็กและเยาวชน โดยจัดให้ชาวบ้านนักเรียนนักศึกษาได้มาทำ
ชุดพื้นเมืองของเผ่าผู้ไทส่งเข้าประกวด เป็นเรื่องน่ายินดีที่คนได้รับ
รางวัลชนะเลิศก็คือนักศึกษา

“นอกจากเรื่องเหล้า เราพยายามรักษาวัฒนธรรมการแต่งกาย
ด้วยการรณรงค์ให้คนใส่ชุดผู้ไทในสถานที่ราชการ ที่โรงเรียนจะกำหนด
ให้ใส่ในวันศุกร์ ส่วนวันปกติเราก็จะใส่ทุกวันพฤหัสบดี การผ่อนร่ำ
ในขบวนงานบุญประเพณีก็จะใส่ชุดผู้ไท แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์
ทางวัฒนธรรมการแต่งกายของเผ่าผู้ไทที่รักษาไว้กับบุญประเพณี”

“เฝ้าระวังเด็ก
ปลูกเยาวชนผู้ไท
หัวใจปลอดเหล้า”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบั้งไฟทะเลล้าน
พลอดเหล้า

นายอภิชัย กุลอำคา

คุณครูโรงเรียนกุศหว้าวิทยา (พิธีกร / นักพากย์)

“สนุกได้โดยไม่ต้องดื่ม”

“บุญประเพณี ต.กุศหว้า ทั้ง 6 หมู่บ้าน สมัยก่อนเมาสนุกสนาน แต่ไม่ติดกัน ส่วนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยเพราะมีน้ำเมา เราในฐานะที่เป็นโฆษกหรือคนพากย์ ก็จะพูดให้คนฟังรู้สึกสนุกสนาน แฝงข้อคิดการรณรงค์เรื่องเหล้าไปด้วย ในอีกบาทหนึ่งเราก็เป็นครูบาอาจารย์ ก็จะบอกสอนให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดี ให้ความรู้เรื่องศีล 5 เรื่องสุรามาดั้งแต่อยู่ในโรงเรียน เด็กบางคนจบออกมาเปลี่ยนเป็นคนละคนก็มี ก็รู้สึกเป็นห่วง โดยเฉพาะเวลาเมาแล้วขับรถเร็ว ถ้าเจอลูกศิษย์ในงานก็จะบอกจะเตือนเขา ถ้าอยากสนุกไม่จำเป็นต้องอาศัยเหล้าก็สนุกได้ ตัวอย่างผู้หญิงที่มาพอนรำในขบวน ไม่ได้ดื่มเหล้าเขาก็ยังสนุกได้ แล้วทำไมเราต้องอาศัยเหล้าให้สนุกแค่วันเดียว จะสอนให้เขาเชื่อมั่นในตัวเอง ถ้าทำอะไรด้วยความเชื่อมั่นก็ไม่จำเป็นต้องหาตัวช่วย

“ปีนี้ผมเป็นนักพากย์มาปีที่ 10 ก็มีการพัฒนามาเรื่อยๆ อย่างข้อกำหนดปีนี้ที่เพิ่มเข้ามา คือห้ามประกาศเวลา เพราะอยากเห็นผลสำเร็จเรื่องการพนัน ปีต่อไปก็น่าจะมีอะไรดีๆ เข้ามาอีก ก็อยากเห็นเขาอนุรักษ์วัฒนธรรมบุญบั้งไฟไปเรื่อยๆ

การเคลื่อนงานประเพณี บุญบั้งไฟทะเลล้าน พลอดเหล้า

นายอาทิตย์ เลิศล้ำ

ผู้ประสานงาน จ.กาฬสินธุ์ เครือข่ายมรดก

“ การประสานการทำงาน ทางเทศบาลกุดหว้าจะลงพื้นที่เพื่อ
“ ก ศึกษาคูกิจกรรมที่ชุมชนทำอยู่ แล้วต้องการพัฒนาต่อ จากนั้นมี
เครื่องช่ายองค์กรงดเหล้าเข้ามาสานต่อ สำหรับชุมชนที่ทำไปแล้ว จะมี
ศาลา SML จัดบทเรียนถอดบทเรียนให้ทุกคนมาปรึกษาหารือกัน อย่าง
ชุมชนกุดหว้า ผู้เฒ่าผู้แก่เสนอไม่อยากจะให้มีเหล้าเข้ามาทำลายงานบุญ
ประเพณีที่ดีงาม ส่วนราชการก็จะเข้ามามีส่วนร่วมว่าจะทำอย่างไรได้บ้าง
เพื่อไม่ให้ขัดต่อกฎหมายและชุมชน ก็เริ่มต้นจากการตรวจเตือนและ
ปราชญ์ชาวบ้านไม่ให้ต้อนรับแขกด้วยเหล้า แล้วณรงค์เรื่อยมา

“ในฐานะที่เราเป็นผู้ประสานงาน มีเป้าหมายขยายการสร้าง
เครื่องช่าย จะเชิญส่วนต่างๆ มาศึกษากระบวนการทำบุญบั้งไฟพลอดเหล้า
แล้วให้เขาเอากลับไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพชุมชนของตัวเอง
เป็นหลัก โดยไม่ต้องเลียนแบบ เริ่มต้นทำอาจเป็นเรื่องยากสำหรับ
คนที่มองว่าสวนกระแส จึงต้องมีกำลังใจที่เข้มแข็ง ให้เริ่มจากจุดเล็กๆ
ถ้ายังไม่ได้ผลก็พยายามต่อ เพราะมันไม่สำเร็จได้ในวันเดียว ส่วนไหน
ที่เข้มแข็งก็ขยายภาคีเครือข่ายให้กว้างขึ้น จะนำไปสู่สังคมแห่งความสุข
ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ครับ

“สร้างสังคมแห่งความสุข
ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบังไฟตะไลล้าน
ปลอดเหล้า

นายสมหวัง บุตรสุริย์
ผู้ใหญ่บ้านกุดหว้า หมู่ที่ 8

“ความสำเร็จ
เกิดจากการมีส่วนร่วม”

“ในเขตพื้นที่ตำบลเรามี 16 ชุมชน เฉพาะในเขตเทศบาลจะมีอยู่ 9 ชุมชน แบ่งออกเป็น 2 อปท. มีเทศบาลกับ อบต. ผมจะดูแลในเขตของเทศบาล 9 ชุมชน 400 ครัวเรือน สถานการณ์ก่อนที่เราจะเข้าสู่การรณรงค์ปลอดเหล้า สมัยก่อนมีความเชื่อว่าบุญบังไฟ เป็นบุญพญามาร หมายความว่า แต่ละชุมชนจะมีการตีหม้อเหล้าฉลอง แต่ปัญหาที่ตามมาคือ 1. สิ้นเปลือง 2. เกิดความไม่สงบในงาน หลังงานจบแต่คนไม่จบ ต้องมาไกล่เกลี่ยปัญหาทะเลาะวิวาท

“เริ่มแรกที่ทำมีกระแส ชุมชนไม่ยอมรับ แต่ผู้นำชุมชนทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง เราใช้ไม่อ่อนทำงาน เสร็จงานมีการประชุมสรุปงาน สุภาพสตรีเริ่มตอบรับและให้การสนับสนุนดี พี่น้องประชาชนเริ่มเข้าใจจนทำได้ต่อเนื่องมา 10 ปี สำเร็จผลจริงๆ ในช่วงปีที่ 6 เริ่มมีกองทุนส่งเสริมงบประมาณของ สสส. เข้ามามีส่วนร่วม เราก็ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง มีการปรึกษาทุกหน่วยงานทุกองค์กร ชุมชนก็เห็นถึงข้อดี ภาคคนตีหม้อก็ให้ความร่วมมือไม่น้อยกว่า 90% ช่วงทำบังไฟในค่ายก็ไม่มี คนร่วมงานมาเป็นแสนไม่มีทะเลาะวิวาท เป็นงานบุญปลอดเหล้า ปลอดภัย และปลอดภัยพนั้นมาจนถึงทุกวันนี้ ผมเองเคยตีหม้อแต่ไม่เคยถอย มองถึงอนาคตของประเทศชาติและลูกหลาน สุดท้ายเราทำสำเร็จ ผมเคยได้รับรางวัลโล่อีสานทองคำจาก ม.ขอนแก่น เมื่อปี 2559 มันเป็นเรื่องที่ภูมิใจมาก หลายคนที่เคยตีหม้อแล้วทำให้ครอบครัวกลับมามีความสุขอีกครั้งได้ ขอแค่มีความตั้งใจทำ ผมเชื่อว่า คุณต้องสำเร็จ ในฐานะผู้นำก็ตั้งใจและรู้สึกภูมิใจ ที่มีส่วนทำให้ชุมชนเรามีความสงบและมีความสุขที่ยั่งยืนได้อีกครั้งหนึ่ง”

นายสงวน แยมไสย
ประธานชุมชน

“ ก่อนงานชาวตำหรืองานศพจะมีตีไม้กันบ้าง แต่หลังจาก สสส.
๖๖ เข้ามารณรงค์เริ่มดีขึ้น จนเลิกไปโดยปริยาย ส่วนงานแต่งงาน
ยังคงมีบ้างประปราย การรณรงค์ช่วงแรกๆ ผู้นำจะทำเป็นตัวอย่าง
ผู้ใหญ่ก็จะไม่ทำอะไรไม่ดีให้เด็กเห็น ชักชวนคนในชุมชนมาร่วมสร้างพลัง
ทำให้เยาวชนรู้พิษภัยสิ่งเสพติด ช่วงรณรงค์มีอุปสรรคอยู่บ้าง โดย
เฉพาะสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามา ทำให้ได้วัยรุ่นเลียนแบบ สื่อและ
พฤติกรรมดาราคงดัง เราก็ช่วยกันดูว่าสื่อไหนที่ทำให้เสื่อมเสีย หรือ
ถ้าหลวมตัวลึกเข้าไปแล้วจะหมดอนาคต ก็ชี้แจงตักเตือนอยู่ตลอด แต่
เราแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ คือรณรงค์ให้งดให้เลิกซึ่งมันค่อนข้างทำยาก
เพราะจิตใจคนไม่เหมือนกัน ทรายที่ยังมีการผลิตและนำเข้าเราก็ยังคง
แก้ปัญหากันไป ถ้าต่อยอดจริงๆ อยากให้ออกมาตราการเด็ดขาดจาก
รัฐบาล จะเป็นการช่วย 2 แรงประสานกันกับชุมชน”

“สร้างพลัง
เยาวชนพลอดสิ่งเสพติด”

การเคสงานประเพณี
บุญบั้งไฟทะเลล้าน
พลอดเหล้า

นายพิศดา จำพล
ช่างทำบั้งไฟทะเลล้าน

“ตายบั้งไฟ เราไม่ตี๋ม”

“ผมเรียนทำบั้งไฟกับพระอาจารย์ที่บ้านแจนแลน ตอนนั้นบวช
เณรอยู่ในช่วงอายุ 16-17 ปี ตอนนี้อายุ 76 ปี ในงานบุญบั้งไฟ
จะประชุมไม่ให้มีเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้องทุกครั้ง ถ้ามีห้ามแต่ต้องบั้งไฟ
ก่อนจะจุดบั้งไฟก็ต้องประชุมไม่น้อยกว่า 3 ครั้ง ถ้าไม่รักษาติดกาต้อง
โดนหักคะแนน หรือไม่ก็ตัดฟาว ถ้ารักษาไม่ได้จะตัดไม่ให้มีค่าย
บั้งไฟเลย

“ผมจะบอกลูกหลานในค่ายบั้งไฟเสมอ ว่าถ้าเราเมาแล้วใคร
จะไว้ใจเรา แต่คนจากที่อื่นไม่มีอำนาจห้ามไม่ให้เขากิน เคยเห็นคนเมา
จากที่อื่นมาอยู่ในขบวนรำ ตอนนั้นผมเสียใจมาก ถ้าไปถามไม่ใช่คนกุด
หัวว่าแน่นอน คือเวลาเราสนุกเขาก็มาสนุกด้วย เมื่อก่อนอาจจะเห็นมีตี๋ม
กันบ้าง แต่พอมีสสส. เข้ามาไม่มีแล้ว

“ผมคิดว่าโครงการนี้ดี รู้สึกดีชอบที่ลูกหลานไม่กินเหล้า ผม
ไม่สนับสนุนเรื่องเมา ลูกหลานที่เมามาผมจะไม่คุยด้วย เมาแล้วมันไม่มี
ประโยชน์ เมาแล้วกล้านั้นไม่ใช่คนเก่ง เก่งแต่คำพูด ถ้าคนเก่งจริงไม่มี
เหล้าเขาก็เก่งได้ ถ้าเมาแล้วแสดงเหมือนยืนแสดงอยู่บนเส้นด้าย อยาก
ให้มีโครงการดีๆ แบบนี้มานานแล้ว ผมพร้อมช่วยส่งเสริมให้มันปลอดภัย
อบายมุขจริงๆ”

การเคลื่อนงานประเพณี บุญบั้งไฟทะเลล้าน พลอตเหล้า

นายวิมล อุกฤษ์
ค่ายชัยวิสุทธิหินฟ้า

“ ก่อนมีการกินเหล้ามาแล้วชกต่อยกันเยอะ พอมีการรณรงค์
ไม่ให้ดื่ม เหล้าก็ไม่มีเลย ส่วนการรณรงค์ช่วงทำบั้งไฟทะเล
ลิบล้าน ในค่ายมีประมาณ 20 คน มีผู้เฒ่าผู้แก่อยู่ด้วย ก็ตกลงทำความ
เข้าใจกันก่อนรับเข้าค่ายว่าไม่มีการดื่มเหล้า ถ้าเข้าบริเวณค่ายห้ามดื่ม
ห้ามสูบบุหรี่ ก็ขอร้องและอธิบายว่าถ้าเรากินเหล้าให้เขาเห็นจะโดนตัด
สิทธิ์ตัดคะแนน ถ้าจะทำปีหน้าก็จะมีเงินสนับสนุน เพราะรับปาก
แล้วทำไม่ได้ “ค่ายชัยวิสุทธิหินฟ้า” เป็นค่ายของนายๆ ด้วย ยังไงก็
ต้องให้เกียรติท่านและคนจัดงาน ถ้าอยากดื่มจะไปอยู่ค่ายอื่นก็ไม่บังคับ
เพราะเหล้ามันมีมานานจะให้หมดไปเลยคงยาก มันเป็นความเชื่อว่า
ถ้าไม่ดื่มไม่สนุก ตั้งแต่รณรงค์ดีขึ้น คิดว่าคนที่ดื่มและสูบจะลดลงกว่า
80%

“งานบุญบั้งไฟทะเลล้านจะจัดบูชา 6 บั้ง ตั้งแต่ 2 โมงเช้า
ถึง 6 โมงเย็น ร้านค้าโดยรอบจะห้ามขายเหล้า ถ้าฝ่าฝืนจะปรับและ
เชิญออกนอกพื้นที่ ในฐานะที่เราเป็นหัวหน้าอยากให้มีความดีๆ
อย่างนี้ทุกปี ลดความประมาทได้เยอะ เพราะทำบั้งไฟประมาทไม่ได้
ต้องมีทรายมีถึงดับเพลิงเตรียมการไว้ป้องกันตลอด ก็อยากให้ลูกหลาน
รักษาประเพณีดีงามอย่างนี้ไว้ ยังไงให้ก็ให้ปฏิบัติตามที่เทศบาลตั้งไว้
จะปลอดภัยที่สุด”

“ค่ายบั้งไฟไม่ดื่ม ไม่สูบ”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบั้งไฟทะเลล้าน
ปลอดเหล้า

นายเก่ง วรรณสา
คนทำบั้งไฟค่ายศิษย์ช่างแดง

“ผมทำบั้งไฟมา 15 ปี คุณตาพิศดาเป็นคนสอนทำตั้งแต่อยู่ ป. 1 - ป. 2 จากบั้งไฟหมื่น บั้งไฟแสนเป็นบั้งไฟล้าน จนมา บั้งไฟสิบล้าน ยิ่งบั้งไฟใหญ่ขึ้นก็ยิ่งทำยากขึ้น บั้งไฟใครขึ้นสูงๆ ทำเวลา ได้เยอะก็ชนะ บั้งไฟใครไม่ขึ้นก็จะถูกเอาลงโคลนตม ที่หมู่บ้านผมเป็น หมู่บ้านปลอดเหล้า ช่วงเทศกาลบุญบั้งไฟคนจุดบั้งไฟก็ต้องห้ามดื่มเหล้า ลูกชายเป็นคนจุดบั้งไฟก็ต้องห้ามสูบบุหรี่ด้วย ต้องคอยสอดส่องกันคน ออกห่างพื้นที่จุด 4-5 เมตร ป้องกันอันตราย

“ตัวผมเองไม่เคยดื่มมาตั้งแต่เกิด ไม่ชอบ อยู่ในค่ายไม่เคยเจอ ปัญหาเกี่ยวกับคนกินเหล้า ใครดื่มผมจะไล่ไปไม่สน แค่เห็นขวดเหล้า ในแคมป์ตอนทำบั้งไฟ ค่ายนั้นจะโดนหักทันที 10 คะแนน ถ้าใครกิน เหล้าก็หักคะแนนอีก ค่ายก็กลัวว่าจะโดนหักคะแนน ทุกวันนี้เลยไม่มีใครนำเหล้าเข้ามาในแคมป์และในบริเวณงานกันเลย”

“รักษาภูเขาลึก ไม่สูบ ไม่ดื่ม”

นางสาวกชพรรณ อุกฤษณ์
ประธานสภาเด็กและเยาวชน

“จุดเริ่มต้นที่ได้มาทำหน้าที่ประธานสภาเด็กและเยาวชน
อันดับแรกคือ เทศบาลได้จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน แล้วก็มี
โครงการของ สสส. เข้ามา ดิฉันกับเพื่อนๆ ก็เลยชวนกันมา
ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งแฟนเสื้อ ทำเข็มกลัด และรณรงค์งดเหล้า ก็จะ
ช่วยกัน แจกน้ำดื่มทางเลือก แจกลูกโป่ง แจกสติ๊กเกอร์ จากเมื่อก่อนที่
เคยเล่นสนุกกับเพื่อนๆ ในช่วงเทศกาล แต่ปัจจุบันบทบาทหน้าที่ของ
เราเปลี่ยนไป เลิกเรียนก็มาที่เทศบาล มาทำกิจกรรมอยู่เต็มที สสส.

“ในฐานะที่เราเป็นคนรุ่นใหม่ เทศกาลดีๆ หรือประเพณีดีๆ
ไม่จำเป็นต้องมีเหล้า เพราะถ้ากินเหล้าอาจสนุกช่วงแรกๆ แต่จะมี
ปัญหาตามมา บางทีเจอ ลุง ป้า น้า อา กินเหล้าสูบบุหรี่ไม่เป็นที่ แค่ว่า
คุยกันเราก็ได้กลิ่นเหม็นเหล้าและบุหรี่แล้ว บางทีเห็นคนดื่มกันในงาน
ก็หวาดระแวงว่าถ้าเราไม่มีสติเขาจะทำร้ายเราไหม ในความคิดหนู
การพบปะพูดคุยกันอย่างสร้างสรรค์ในเทศกาลโดยไม่มีเหล้าจะทำให้
เข้าใจกันและกันมากกว่าค่ะ”

“เยาวชนคนรุ่นใหม่
ไร้แอลกอฮอล์”

บุญบั้งไฟชาวอำเภอรามันใต้

สุขปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย

เป็นความเชื่อของชาวอีสานว่าการจุดบั้งไฟ
ขึ้นบนท้องฟ้าเป็นการบูชาพญาแถน ช่วยให้ฝน
ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้พืชพรรณงอกงามอุดม
สมบูรณ์ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขงานประเพณีบุญ
บั้งไฟจึงถือเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ของชาวราชินีไศล
ที่บ่งบอกถึงคติความเชื่อและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่
ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน ก่อนจะพัฒนามา
เป็นงานประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ในปี 2554

“ราชินีไศล”

สุปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย

นอกจากความร่วมไม้ร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ที่จะสร้างสังคมปลอดเหล้า ผ่านงานบุญประเพณี
แล้ว ยังมีเรื่องของการออกนโยบายสาธารณะที่เป็น
เครื่องมือชิ้นสำคัญ

- ปี 2554-2555 เป็นช่วงริเริ่มจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ
ปลอดเหล้า ตามนโยบายของ นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ผู้ว่า
ราชการจังหวัดศรีสะเกษ ประกาศให้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัด
นำร่องการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีปลอดเหล้าทั้งจังหวัด

- ปี 2556 อำเภอราชินีไศล ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด
ศรีสะเกษ สภาวัฒนธรรมอำเภอราชินีไศล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลตำบลเมืองคง องค์การ
บริหารส่วนตำบล 13 ตำบล ส่วนราชการหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ กำหนด
ผู้ใหญ่บ้าน พ่อค้า ประชาชน ร่วมกันจัดประเพณีบุญบั้งไฟปลอด
เหล้า ประจำปี 2556 โดยการนำของนายอำเภอไพรัช หอมกลิ่น และ
ได้ออกประกาศนโยบาย งานบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ปลอดภัย พนัน
วัฒนธรรมสร้างสุข เรื่อง ห้ามมิให้จำหน่ายจ่ายแจก เร่ขายและดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานประเพณีบุญบั้งไฟแสน อำเภอราชินีไศล

เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป ในส่วนของการพนัน นับเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมศรีสะเกษ งานนี้เป็นงานแรกของชาวราษีไศล ถือว่าได้รับความร่วมมือด้วยดี จากการสังเกต และสอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ พบว่ามีการพนันอยู่บ้าง แต่เปลี่ยนวิธีการตั้งโต๊ะเล่นอย่างโจ่งแจ้ง เป็นวิธีอื่นๆ ที่ตำรวจตามไม่ทัน

● **ปี 2557** ประกาศงานบุญบั้งไฟปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ส่งเสริมเด็กเยาวชน ให้มีส่วนร่วมรณรงค์ และขยายผลไปสู่ตำบลต่างๆ ในภาคอีสาน การดำเนินงานช่วงนี้เป็นช่วงเวลาแห่งการปรับเปลี่ยน เกิดการประนีประนอมยินยอม บางช่วงเวลา

● **ปี 2558** มีการจัดงานแถลงข่าวบุญบั้งไฟ ปลอดภัย ปลอดภัย และรณรงค์โดยเครือข่าย เยาวชนและประชาชน

● **ปี 2559** มีการประกาศการจัดงานบั้งไฟ เฉพาะเดือน 6 เท่านั้น พร้อมทั้งประกาศกำหนด ขนาดบั้งไฟขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลาง 3 นิ้ว

● **ปี 2560** ประเพณีบุญบั้งไฟปลอดภัย ปลอดภัย มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และได้ขยายผลต่อในเรื่องปลอดภัย โดยดำเนินการ ทั้ง 14 ตำบล ของอำเภอราษีไศล และมีเป้าหมาย ขยายผลลงสู่ระดับหมู่บ้านทั้งหมด 190 หมู่บ้าน

มาตรการรักษาความสงบและความปลอดภัย

เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดงาน อำเภอราษีไศล จึงประกาศนโยบายสาธารณะในการจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟแสน กำหนดให้เป็นงานบุญปลอดภัย ปลอดภัยการพนันทุกชนิด และกำหนด ข้อห้ามและโทษ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 และมาตรา 30 โดยมี รายละเอียด ดังต่อไปนี้

- ห้ามติดป้ายประชาสัมพันธ์ จำหน่ายจ่ายแจก และดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทุกชนิดในบริเวณ ดังต่อไปนี้
  - บริเวณสนามหน้าที่ว่าการอำเภอราษีไศล
  - บริเวณหลังที่ว่าการอำเภอราษีไศล
  - บริเวณถนนบริหารจากหน้าตลาดสดถึงสี่แยกป้อมตำรวจ
  - บริเวณถนนจากสี่แยกป้อมตำรวจถึงสะพานสอง
  - บริเวณฐานจุดบั้งไฟและบริเวณสวนสาธารณะ (ฝั่งตะวันตก ฐานจุดบั้งไฟ)
- ห้ามจัดให้มีการแสดงเต็นรำโดยไม่สุภาพ (โคโยตี้) การแสดงลามก ในพื้นที่บริเวณจัดงาน ข้อ 1.1 - 1.5
- ห้ามพกพาอาวุธทุกชนิดเข้ามาในบริเวณพื้นที่จัดงาน ตามข้อ 1.1 - 1.5
- ห้ามเล่นการพนันบั้งไฟโดยเด็ดขาด
- ห้ามมิให้จัดให้มีการเล่น การพนันทุกชนิด
- ผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกชนิดควรงดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน บริเวณจัดงาน
- ผู้ฝ่าฝืนตามข้อห้ามดังกล่าวข้างต้น จะถูกจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย และมีความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลที่เกิดขึ้น งานประเพณีบุญบั้งไฟแสน บุญบั้งไฟปลอดภัย ปลอดภัยพนัน วัฒนธรรมสร้างสุข : อำเภอราชไศล จ.ศรีสะเกษ

1. ไม่พบการทะเลาะวิวาทในบริเวณพื้นที่การจัดงาน
2. ไม่พบการเล่นพนันของบั้งไฟภายในฐานจุดบั้งไฟและบริเวณใกล้เคียง
3. ประชาชนเห็นด้วยกับการจัดงานบั้งไฟปลอดภัย และปลอดภัยพนันข้อมูลจากการสอบถามคนที่เข้ามาเที่ยวชมบั้งไฟ
4. มีการขยายผลงานบั้งไฟปลอดภัย-ปลอดภัยพนันไปยังงานบุญอื่นของอำเภอ
5. คณะกรรมการเจ้าหน้าที่จัดงานทุกคนต่าง พึงพอใจกับการจัดงานปลอดภัยและปลอดภัยพนัน ให้เหตุผลว่าทำให้การทำงานสะดวกและลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นมากมาย
6. มีประกาศนโยบายสาธารณะจากนายอำเภอราชไศลเพื่อควบคุมพื้นที่การจัดงานให้ปลอดภัยและปลอดภัยพนัน
7. เกิดปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ผู้คนจูงลูกหลานมาเที่ยวชมงานอย่างไม่กลัวเหมือนที่ผ่านมา เป็นปรากฏการณ์ที่ดีงามและได้ทราบจากประชาชนว่า จัดงานบั้งไฟ ไม่มีเหล่า ไม่มีการพนัน ไม่มีตีกัน ชีวิตลูกหลานปลอดภัย
8. ไม่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณจัดงานและฐานจุดบั้งไฟ
9. ไม่พบการก่อเหตุทะเลาะวิวาทในบริเวณพื้นที่จัดงานและพื้นที่ใกล้เคียง
10. ไม่พบอุบัติเหตุทางถนนในเส้นทางการเดินทางเข้ามาเที่ยวงานบั้งไฟ
11. มีแกนนำเยาวชนร่วมในการรณรงค์ในงานมากขึ้นและเด็กรุ่นใหม่ส่งต่อวัฒนธรรมการรณรงค์อย่างเป็นระบบ
12. เกิดกิจกรรมเยาวชนจิตอาสา เป็นนักเรียนโรงเรียน อนุบาลราชไศล โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา) ได้มาร่วมกันทำกิจกรรมรณรงค์ในงานอย่างหนานตา

ต้นทุนการทำงาน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

มีต้นทุนจากการจัดงานแข่งเรือ
ปลอดภัย โดยเทศบาลเมือง
คงเป็นเจ้าภาพ ซึ่งได้รับการตอบรับ
จากหน่วยงานในพื้นที่ รวมถึงมี
เสียงตอบรับที่ดีจากประชาชน
ในอำเภอราชไศล

นโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดที่ประกาศ
ให้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดนำร่อง
การขับเคลื่อนงานบุญประเพณี
ปลอดภัยทั้งจังหวัดและประกาศ
ให้บุญบั้งไฟเป็นบุญประเพณีจริงๆ
และงดเว้นจากการพนัน

คำสั่งของกระทรวงมหาดไทย
ที่ประกาศให้อำเภอเดินหน้าขับเคลื่อน
งานรณรงค์ ลอบบายมุงทุกประเภท

การเคสงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายสุพจน์ แสนมี
นายอำเภอราษีไศล

“สานต่อนโยบาย
ประเพณีปลอดภัย
ประชาชนสุขภาพดีมีเงินเหลือใช้”

“พี่น้องประชาชนชาวอำเภอราษีไศลทั้ง 13 ตำบล 190 หมู่บ้าน ประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็ง และบุญบั้งไฟเป็นงานสนุกสนานที่พวกเขาอคอย ที่ผ่านๆ มาจึงอาจมีการตีบ้าง แต่พอพรรคการเมืองแอลกอฮอล์ก็ลดน้อยลง ชาวราษีไศลได้ดำเนินการรณรงค์มาระยะหนึ่งก่อนผมมาที่นี่ ผมเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีจึงสานต่อกิจกรรมดังกล่าว มองไปถึงภาพรวม ถ้าหากทุกงานบุญในหมู่บ้านปลอดภัยจะดีอย่างไร มันจะช่วยลดรายจ่ายให้พี่น้องมีเงินเหลือในกระเป๋าเท่าไร จากนั้นก็ให้องค์ความรู้แก่ผู้นำไปประชาคมหมู่บ้านเสร็จแล้วก็มอบหมายนโยบายให้ไปรวบรวมผลการดำเนินงานที่ผ่านมามีการรณรงค์ส่งผลดีต่อชาวบ้านโดยตรง คือ 1. ด้านสุขภาพ 2. มีเงินเหลือในกระเป๋า 3. ความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้น จึงได้ขยายการรณรงค์ไปงานประเพณีแข่งเรือประจำปี และงานบุญอื่นๆ

“ในด้านเศรษฐกิจ จุดขายของราษีไศล คือเรื่องประเพณีเมืองเก่าแก่ ถ้าจะเชิญคนต่างถิ่นมาเที่ยวก็ต้องให้เขามาดูบุญประเพณีดูธรรมชาติเชิงเกษตรกร มาเที่ยวอย่างมีความสุขปลอดภัยทั้งไปและกลับ ผมจะนำมุมการท่องเที่ยว มุมเศรษฐกิจ และความปลอดภัยในพื้นที่ของราษีไศลเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการบริหารงานของอำเภอ และจะเดินหน้าโครงการรณรงค์ปลอดภัยต่อไป เพราะไม่มีใครจะเรียกว่าตัวเองเป็นนักสู้ได้ ถ้าไม่เห็นชัยชนะ”

นายศุภวิชญ์ แซ่จิ่ง
นายกเทศมนตรีตำบลเมืองคง

“**๖** ป็นความโชคดีของพี่น้องชาว อำเภอราชไสล และชาวเทศบาล
ตำบลเมืองคง ที่มีผู้หลักผู้ใหญ่ โดยท่านอดีตรัฐมนตรี
อดีตนายกรัฐมนตรีผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ ต่างก็มีจุดยืน
ชัดเจนว่าอยากให้งานบุญประเพณีชาวราชไสลและเทศบาลเมืองคง
เป็นงานบุญปลอดเหล้าปลอดการพนัน เพื่อความปลอดภัยของผู้ที่มา
เที่ยวชมงาน เราได้ทำงานร่วมกับหลายๆ ฝ่าย โดยเน้นเรื่องหลักการ
บูรณาการ มีการประชุมหารือช่วยเหลือกันในแต่ละภาคส่วน แล้ว
ทำงานให้เป็นไปในรูปแบบทิศทางเดียวกัน ปัจจัยความสำเร็จในวันนี้
น่าจะมาจากความเอาใจจริงเอาใจของผู้ใหญ่จากทุกภาคส่วน

“การที่เรารณรงค์งานบุญปลอดเหล้า ปลอดการพนัน เพื่อให้
สังคมปลอดภัย ให้เยาวชนมีอนาคตที่ดี ให้เขารู้จักการอยู่ร่วมกันใน
สังคม แสดงออกถึงความสามัคคี และที่สำคัญคนที่จะมาสานต่องาน
น่าจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะมองเห็นความสำคัญของเยาวชน และ
ต้องเป็นห่วงลูกหลานของเราด้วย”

“งานบุญปลอดเหล้า
ปลอดการพนัน
สังคมปลอดภัย”

การเคหะชนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดเหล้า

นายไสว สีหะวงษ์
ก่อตั้งอำเภอราษีไศล

“สร้างความสำเร็จระดับหมู่บ้าน
ขยายผล ต่อยอดความสำเร็จ ”

“ กิ ระบวนการทำงานบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มาในปีนี้ (ปี 2560) ขยายผลต่อในเรื่องปลอดอบายมุข โดยดำเนินการทั้ง 14 ตำบล มีทั้งหมด 3 ระดับ คือระดับอำเภอมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เข้ามามีส่วนร่วม หลังจัดเวทีในระดับอำเภอแล้ว เราจะไปที่ระดับตำบล โดยอาศัยกลไกฟันเฟืองและที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานที่จัดเวทีเสวนา หลังจากนั้นขยายผลลงสู่ระดับหมู่บ้าน ทั้งหมด 190 หมู่บ้าน มีนักวิชาการศึกษาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง คอยเชื่อมประสานผู้นำหมู่บ้านอีกครั้งหนึ่ง เมื่อจบแล้วแต่ละหมู่บ้านสามารถประกาศให้เป็นงานบุญปลอดเหล้า

“มาตรการเชิงนโยบาย เราใช้วิธีการทำข้อตกลงใจร่วมกัน โดยกระตุ้นจากระดับหมู่บ้านขึ้นมา ไม่ใช่จากระดับอำเภอลงไป เพราะฉะนั้น ทุกงานบุญจะเกิดจากความร่วมมือร่วมใจกัน ซึ่งทุกองค์กรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ปัญหาอุปสรรคก็มีบ้าง แต่แกนนำหมู่บ้าน รวมทั้งชาวบ้านพร้อมที่จะเดินตามและสานต่อนโยบาย เพราะผลของการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดในระดับชุมชน คือ การลดรายจ่าย และความปลอดภัย เมื่อไม่มีเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้อง อุบัติเหตุก็ลดลง เราพยายามกระตุ้นให้ตำบลหรือส่วนที่ยังไม่เข้มแข็ง เข้ามาดูผลงานที่เขาดำเนินมาก่อน เพื่อเดินตามรอยและสานต่องาน ปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ปลอดอบายมุขให้บรรลุเป็นผลสำเร็จ”

นายกิตติศักดิ์ แซ่จิ่ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองคง

“เรา ได้ลงมติที่จะทำงานบุญปลอดเหล้าตามประกาศของ
อำเภอบาง โดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและทำข้อตกลง
ร่วมกันว่าในแต่ละหมู่บ้านจะสามารถลดเหล้าได้ก็งานบุญประเพณี
โดยใช้กลยุทธ์การน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ให้เขา
จัดบันทึกรายรับรายจ่ายในแต่ละเดือน แล้วจะลดรายจ่ายส่วนอื่น
ในครัวเรือนได้อย่างไรบ้าง เราก็ช่วยเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงให้ด้วย อย่างตำบลเมืองคง สามารถจัดงานศพ
ปลอดเหล้า ได้ 100% เจ้าภาพสามารถลดรายจ่ายได้ถึง 60% เมื่อ
เห็นผลดีจึงมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และขยายมาเป็นงานบุญ
บั้งไฟไม่มีเหล้าขึ้นโต๊ะ แรกๆที่เริ่มดำเนินการต้องบอกว่ายาก
พอสมควร เพราะต้องเปลี่ยนค่านิยม แต่ถ้าทำแล้วมันสัมฤทธิ์ผล
ก็เป็นแรงจูงใจที่ดี โดยเฉพาะเรื่องลดรายจ่ายในครัวเรือน ในอนาคต
ก็อยากให้เศรษฐกิจดีขึ้น และอยากให้การทำกิจกรรมต่างๆ หรือเวลา
ที่อยู่ร่วมกันทำได้โดยไม่ใช้แอลกอฮอล์”

“จากงานศพปลอดเหล้า 100%
สู่งานบุญบั้งไฟปลอดเหล้า”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายสาริต สุทธิสนธิ์

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

“ความสำเร็จมาจาก
ราชาไสลเป็นหนึ่งในเดียว”

“3 ปีก่อนที่เราได้ร่วมแรงร่วมมือกันจัดงานบุญบั้งไฟปลอดภัย รวมทั้งความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนที่มาเที่ยวงาน เพราะเมื่อมีเครื่องดีมแอลกอฮอล์ ทำให้หลายรายเกิดอุบัติเหตุส่งโรงพยาบาล อีกเรื่องคือทะเลาะวิวาทซึ่งสาเหตุมาจากเครื่องดีมมีเมา เราจึงพยายามรณรงค์ประชาสัมพันธ์ว่าพื้นที่เราปลอดภัย แต่เสียงสะท้อนแรก คือเขาไม่เชื่อ สองจะเป็นไปได้หรือนั้นเพราะเขาไม่ได้มาสัมผัส แต่เราทำได้ เราลดได้และลดจริง เราใช้มาตรการเข้มข้น ถ้าทำผิดเราจับจริง ไม่อนุโลม เพราะเราได้จัดเสวนาให้ทุกภาคส่วนได้แสดงความคิดเห็นกันแล้ว บางคนอาจไม่พอใจที่เราเล่นบั้งไฟ 3 ท่อ แต่มันเป็นประกาศของ คสช. เราก็ต้องปฏิบัติตามทุกภาคส่วนร่วมขับเคลื่อนด้วยกัน ไม่มีใครมาก่อนมาหลัง นี่คือการเป็นหนึ่งเดียวของชาวราชาไสล”

นายวิจิต กตะศิลา
ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอราชสีห์

“สุรา หรือน้ำเมา เป็นต้นเหตุของปัญหาการจัดงาน โดยเฉพาะในงานบุญบังไฟ ซึ่งตามหลักทางพระพุทธศาสนา น้ำเมาทำให้ขาดสติ เกิดความประมาทขาดความยั้งคิด ทำอะไรก็เสียหาย ส่วนอื่นๆ ก็เสียหายไปด้วย เมื่อก่อนฤทธิ์สุราจากสาโทจะน้อยกว่าฤทธิ์สุราปัจจุบัน สมัยก่อนดื่มสุราก็แบบสนุกสนาน อยู่ในกรอบวินัยเชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ แม้แต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราบอกกล่าวก็จะสนุกสนานแบบไม่ให้เกิดเหตุร้าย แต่ทุกวันนี้มันเปลี่ยนไป ผมในฐานะประธานสภาวัฒนธรรมก็ร่วมออกเสวนาทำความเข้าใจให้กับทุกตำบล ว่าต่อไปจัดงานบุญของเราจะปลอดทุกอบายมุขที่นำมาซึ่งความเดือดร้อนเสียหาย ก่อนจัดงานมีการประชุมแถลงข่าว ให้เด็กเยาวชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และรณรงค์ถึงโทษภัยของอบายมุข มีการมอบเกียรติบัตรให้เด็กที่มีคุณธรรม 9 ประการ ส่วนผู้ใหญ่ก็มอบเกียรติบัตรให้ผู้ที่ทำคุณประโยชน์แก่สังคม ในอนาคตอาจมอบให้เด็กที่มีคุณธรรม 12 ประการ เพื่อให้เขาตระหนักในคุณค่าความดี มีความกตัญญู มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นคนดีของสังคม”

“เดินหน้าสร้างราชสีห์ใส
ปลอดทุกอบายมุข”

จำเอก ภาณุวัฒน์ ประสาร
นักบริหารงานการศึกษาเทศบาลตำบลเมืองคง

“ผมจะเป็นผู้ขับเคลื่อนประสานงานเบื้องต้นกับแกนนำทั้งหมดในเขตราชสีไศล เบื้องต้น คือ ท่านนายอำเภอได้นำเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ จากนั้นได้นำเข้าเวทีสาธารณะ มีการจัดเวทีเสวนาขับเคลื่อนไปทั้ง 14 ท้องถิ่น เพื่อทำข้อตกลงใจร่วมกันว่าให้ราชสีไศลเป็นโมเดลของ จ.ศรีสะเกษ เพื่อขยายไปยังพื้นที่ต่างๆ ให้ทุกพื้นที่ประกาศนโยบายสอดคล้องกับงานบุญของอำเภอ โดยมีโมเดลหลัก 2 งาน ก็คือ งานแข่งเรือ และงานบุญบั้งไฟ

“งานบุญบั้งไฟเป็นงานที่ยาก เพราะโดยธรรมชาติของประเพณีเป็นงานสนุก มีเหล่าเข้ามาเกี่ยวข้อง เราจึงสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากปกติที่เราทำอยู่แล้ว พอ สสส. เข้ามาเขานำเรื่องสุขภาพมาคุย จากที่พูดกันยากก็กลายเป็นคุยได้ง่ายขึ้น เปลี่ยนแนวคิดได้เป็นอย่างดี สสส. มาสร้างเวทีความรู้ขับเคลื่อนให้คนทำงานร่วมกัน มาสร้างเครือข่ายแล้วนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ราชสีไศลพร้อมพัฒนาขึ้นไปเป็นสมัชชาสุขภาพ ก่อนหน้านั้นมีสปอนเซอร์เข้ามาสนับสนุน พอ สสส. เข้ามาร่วมขับเคลื่อน เราก็ปฏิเสธสปอนเซอร์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกวันนี้ลูกหลานมาเที่ยวงานได้อย่างสบายใจ เด็กมีวินัยมากขึ้น ท้องถิ่น อำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ ก็มาร่วมขับเคลื่อน ท่านผู้กำกับ สถานีตำรวจภูธรราชสีไศล ก็เอาจริงปรับหนัก เกี่ยวกับการจัดประเพณีบั้งไฟพื้นที่อื่นๆ ปัจจุบันบางแห่งเพียงแค่รับจ้างทำบั้งไฟเท่านั้น บางหมู่บ้านเลิกจัดงานบุญบั้งไฟไปแล้ว เพราะค่าใช้จ่ายในการจัดงานค่อนข้างสูง”

“บุญบั้งไฟ สนุกปลอดเหล้า ”

พันตำรวจเอก เอกชัย ปรัชญาวุฒิรัตน์
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรราชสีลา

“งานบุญปลอดเหล้าเริ่มมาตั้งแต่ปี 2554 ส่วนตัวผมมารับราชการเป็นผู้กำกับที่นี่ ได้มีการรณรงค์เรื่องปลอดเหล้า ปลอดภัย ปลอดภัยการพนัน ซึ่งได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ สิ่งก็ตามมาคือเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเดิมเมื่อมีบุญบั้งไฟจะมีเหล้า แต่วันนี้รูปแบบของชาวราชสีลาเปลี่ยนไป ตลอดระยะเวลาที่ได้ทำกิจกรรมปลอดเหล้าของชาวราชสีลา ไม่มีการพนัน ปัญหาวัยรุ่นดื่มเหล้ารับประทานได้เลยที่ไม่มี หรือแม้แต่การทะเลาะวิวาทในระหว่างงานก็ไม่มี การจำหน่ายเหล้าในบริเวณงานทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในเมื่อปลอดเหล้าปลอดภัยการพนัน อุบัติเหตุในวันนั้นตัวเลขแทบจะเป็นศูนย์ เพราะทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ของตัวเองก็ต่างให้ความร่วมมือกับทางอำเภอ อบต. และทาง สสส. เป็นอย่างดี

“การรณรงค์จะมีประกาศในทุกหมู่บ้านทุกตำบลเหมือนกันทุกวัน โดยจะประกาศก่อนมีบุญเดือนหกล่วงหน้า 1 เดือน ในวันงานก็จะรณรงค์เป็นระยะ ตั้งแต่จุดบั้งไฟั้งแรกจนถึงบั้งสุดท้าย เด็กที่มาช่วยกิจกรรมก็จะออกไปเฝ้าช่วยกัน พวกกันไปเดินรณรงค์กระตุ้นเตือนจิตสำนึก เวลาตำรวจเราออกไปพูดคุยก็เหมือนออกไปเยี่ยมญาติ ไม่ได้ใช้กฎหมายควบคุม รับประทานว่าได้ผล”

“บุญบั้งไฟปลอดเหล้า
ปลอดภัยการพนัน
อุบัติเหตุ = 0”

การเคสีองงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดเหล้า

นายจันทร โต้ะสิงห์

ประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ

“วิธีคนดูบั้งไฟ เราไม่ดื่ม”

“ยอมรับเลยว่าเมื่อประมาณ 5-6 ปี ที่เราจัดงานบุญปลอดเหล้า เป็นกระแสแรงมาก เพราะสมัยก่อนจุดบั้งไฟ ท่อห้า ท่อแปด คนมาที่ราชิไสลเยอะมาก มีทั้งเหล้า ทั้งการพนัน เกิดการทะเลาะ เกิดอุบัติเหตุ เพราะปริมาณรถเยอะมาก เห็นภาพออกสื่อจนเหมือนกับว่าเป็นพื้นที่ที่ทำให้ประเพณีเปลี่ยนไป เลยเป็นจุดให้ฉุคคิดกับทางอำเภอศรีสุวรรณ ถ้าหากเราจะจัดงานบุญปลอดเหล้า ความเป็นไปได้ มีหรือไม่ เพราะมีต้นทุนเดิมจากงานแข่งเรืออยู่แล้ว

“ในภาพเชิงนโยบายแนวราบ เราจึงทำข้อตกลงเปิดเป็นประชาคมชาวบ้านกับพี่น้องประชาชน เราประกาศร่วมกันมาตั้งแต่ทำครั้งแรก ว่าบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ต้องปลอดการพนัน ปลอดบุหรี่ ควบคู่กันไปด้วย เพราะอย่างน้อยที่สุดเมื่อเรานับ 1 มันจะมี 2 มี 3 ตามมา ถ้าเราไม่พูดเลยพี่น้องจะบอกว่า การดื่มเหล้าเป็นเรื่องปกติ ซึ่งเราพยายามปรับเปลี่ยนค่านิยมเหล่านั้น ก็ต้องขอบคุณทาง สสส. สคส. ที่พยายามสนับสนุนในส่วนนี้มา เราก็มาใช้วาทกรรมว่า วิธีการดูบั้งไฟ หรือการดูแข่งเรือไม่จำเป็นต้องดื่ม อยากให้พฤติกรรมปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ในอนาคต หวังว่างานบุญประเพณีทุกอำเภอ จะเป็นบุญประเพณีปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ ปลอดการพนัน นี่คือเป้าหมายของประชาคมงดเหล้าของ จังหวัดศรีสะเกษ ครับ”

แม่่องศรี แซ่จิ่ง
แกนนำประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ

“มีความประทับใจในวันที่ไปประชุมคืนข้อมูลของชาวอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ เขาบอกว่าปีนั้นเขาลดค่าใช้จ่ายในงานบุญปลอดเหล้าไปได้ 16 ล้าน ตั้งแต่วันนั้น เราก็จึงตั้งใจจะกลับมารณรงค์งานปลอดเหล้าที่นี่ แรกเริ่มทำคืองานศพซึ่งทำง่ายเพราะ เป็นงานแห่งความสูญเสีย คนจะเห็นอกเห็นใจกัน ต่อมาประธานสภาวัฒนธรรมได้ขยายมาเป็นบุญอัฐิ เราก็ทำเป็นต้นแบบขยายสู่งานบุญอื่นๆ มากขึ้นทำเวทีอำเภอสอบถามทั้ง 13 ตำบลจะเอาไหม เอากี่งาน ส่วนใหญ่คนจะเห็นด้วย พอเป็นมติของตำบลก็ลงไปตามหมู่บ้าน ทำงานบุญแข่งเรือจากนั้นก็ขยายมางานบุญบั้งไฟ จากเมื่อก่อนมีตีกันเมาสนุก สมัยนี้จะไม่ตี ขายเป็นหลักขายเบียร์ก็ไม่ได้เพราะเราประกาศชัด แต่ก็มีคนแย้งเหมือนกันว่างานสนุกทำไมต้องห้าม งานศพก็เงินเราทำไมต้องห้าม แต่บางรายก็บอกว่าตีช่วยให้ประหยัด บางคนลดเงินค่าทำศพได้แปดหมื่นบาท

“ทุกปีเรามีจิตอาสาเดินรณรงค์ขอความร่วมมือ ปีแรกจะยังมีบ้าง ปีที่ 2 ลดลง ปีที่ 3 นี้ดีขึ้นเยอะ คือเขาเคารพกฎกติกา เวลาใครทำตรงนี้ก็ให้ชื่นชมกันจะได้มีกำลังใจ พระนักเทศน์ก็ช่วยพูดด้วยงานบุญบั้งไฟเราประเมินกันในปีที่ผ่านมาได้ผลกว่า 90% ก็มีคนชื่นชมอยากให้เราทำต่อ เราก็รู้สึกภูมิใจ”

“ความสำเร็จอยู่ที่
ทุกคนเคารพกติกา”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายบรรจบ บันกะเสบ

คณะกรรมการธรรมมาภิบาลจังหวัดศรีสะเกษ

“เยาวชน คือกำลังสำคัญ
ในการเคลื่อนงานปลอดภัย ”

“เรา ได้ดึงเอาเด็กและเยาวชนมาร่วมรณรงค์ด้วย โดยนำเอา
หลักสูตรอบรมเยาวชนในหมู่บ้าน เข้ามาประยุกต์ใช้
อันดับแรกต้องหาวิธีการหลอมหัวใจทำให้เด็กรักกัน ทำเป็นหลักสูตร
ง่ายๆ ใช้เวลา 2 คืน 3 วัน จัดกิจกรรมให้เด็กๆ มากินมานอนให้เขา
ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน หาเนื้อหาจากพัฒนาชุมชนมาเติม แล้วให้ทุกคน
มานั่งในห้องเปิดการอบรม มีกิจกรรมนั้นหนากการ มีการละลาย
พฤติกรรม ให้เขาได้แสดงออกหลายสิ่งหลายอย่าง เสร็จแล้วก็เชิญ
ผู้ใหญ่เข้ามาพูดคุยกับเด็ก ยกตัวอย่าง ให้ท่านนายอำเภอมาพูดคุย
กับเด็กๆ แบบไม่มีพิธีการ เพื่อให้กำลังใจเยาวชน ท่านผู้กำกับ ก็มา
ให้แนวความคิดเรื่องการจัดโซนนิ่งในจุดห้ามขายห้ามดื่มห้ามเล่น
การพนัน เยาวชนที่ได้รับการอบรมก็จะเข้าไปช่วยสอดส่องเป็นหูเป็นตา
ตรงพื้นที่โซนนิ่งที่เรากำหนด หากพบเห็นก็จะบอกเจ้าหน้าที่เข้าไป
ตรวจสอบ ฝึกให้เขาพูดประชาสัมพันธ์ตอนเดินรณรงค์ไปด้วย

“นอกจากนี้ยังมีทีมงานเยาวชนที่เป็นแกนนำของ สสส. จาก
จังหวัดเข้ามาช่วยด้วย หากอุปกรณ์มาให้ เด็กจะชอบมาก ถ้าเราต่อยอด
ทำแบบนี้บ่อยๆ คนที่ผ่านการอบรมเขาจะมาเป็นพี่เลี้ยงให้รุ่นน้อง
และดึงเยาวชนมาร่วมมากขึ้น เพราะถ้าเขาเรียนจบไปแล้วอาจจะ
เชื่อมกันลำบาก เราเองก็อายุเยอะแล้วก็อยากให้เยาวชนเข้ามามี
ส่วนร่วมให้มากๆ ผมไม่หวัง 100% แค่ให้มีคนมาส่งต่อให้รุ่นต่อไปได้
ชนิดหนึ่งก็ยิ่งดี”

นายบุศดี ทองบ่อ
คนทำบั้งไฟ

“บุญบั้งไฟสมัยก่อนจะมีการตีมเหสีสนุกสนานตามประเพณีโบราณ การทำบั้งไฟก็จะแตกต่างจากเมื่อก่อนที่พัฒนาจากเล็กไปหาใหญ่เป็นบั้งไฟแสน บั้งไฟล้าน เพื่อให้บุญประเพณียิ่งใหญ่ขึ้นซึ่งก็เป็นคำขวัญของอำเภอด้วย หลังจาก สสส. เข้ามา ความสนุกสนานก็ยังคงเป็นไปตามประเพณีเหมือนเดิม

มีความสนุกจากเสียงโห่เสียงเชียร์ที่คอยลุ้นดูกันตรงเปิดหัวหรือไม่เปิด การขึ้นสูง การทำเวลา ดูการขึ้นสวยงามของบั้งไฟมีรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับค่ายที่ส่งบั้งไฟเข้ามาร่วมสืบสานและรักษาไว้ซึ่งประเพณี ก็มีการส่งต่อภูมิปัญญานี้ให้กับเด็กรุ่นใหม่ได้มาฝึกหัดทำบั้งไฟ โดยให้เขาได้ประยุกต์ใช้โอเดียความสามารถของเขาด้วย

“จุดเด่นในการรณรงค์ปลอดเหล้าของเรา ก็คือมีเด็กเยาวชนมาร่วมรณรงค์ด้วย ในอนาคตถ้าเราทำอย่างนี้ต่อไปก็จะเป็นผลดี จากเมื่อก่อนที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ้าง แต่ปัจจุบันนี้ลดลง เรื่องเหล้าจะหายไป ในบริเวณงานไม่มีการตีมให้เห็นเลย”

“บุญบั้งไฟราชาไร้เหล้า
สนุกตามประเพณี
ไม่มีแอลกอฮอล์ ”

การเคลื่อนไหวประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดเหล้า

นางสาวศรีสุดา วรรณโคตร

เยาวชนนักรณรงค์อำเภอราษีไศล

“เต็มที่ เต็มใจ ร่วมขับเคี่ยว
ประเพณีปลอดเหล้า”

“ดิฉันเคยเจอรุ่นพี่มารณรงค์ปลอดเหล้า ภายใต้โครงการ สสส. รู้สึกเกิดความประทับใจ อยากทำเหมือนพี่เขาบ้าง พอทางโรงเรียนบอกให้มาร่วมกิจกรรม ดิฉันตั้งใจมาและได้มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในงานประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ก่อนที่จะมาทำกิจกรรมได้ผ่านการอบรมจากทางเทศบาล มีเกมสนุกๆ ให้เล่น มีกิจกรรมต่างๆ ให้ทำ ตอนอบรมเจ้าหน้าที่จะให้เราแบ่งเป็นกลุ่มๆ ให้สวมบทบาทเป็นผู้ใหญ่บ้าน มีผู้ช่วย มีเลขา มีการประชุมผู้ใหญ่บ้านกับลูกบ้าน แบ่งหน้าที่กันทำงาน เหมือนที่เราอยู่ในตำแหน่งนั้นจริงๆ ก็รู้สึกภูมิใจ ช่วงรณรงค์ดิฉันถูกคัดเลือกให้เป็นหน่วยประชาสัมพันธ์ จะมีผู้ใหญ่คอยบอกว่าต้องพูดอย่างไรเวลาเดินรณรงค์

“อยากให้ประเพณีบุญบั้งไฟของภาคอีสานจัดอย่างยิ่งใหญ่ ไม่มีคนดื่มเหล้าเข้ามาในงาน เพราะเหล้าจะทำให้คนขาดสติ ดิฉันไม่เห็นด้วยกับการดื่มเหล้ามาแล้วเข้ามาเที่ยวงาน มาก่อความวุ่นวาย ทำให้งานดูไม่ดี บางครั้งเด็กเห็นก็อยากรู้อยากลอง ก็เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ

“ปีนี้ดิฉันได้มาทำงานปีแรกก็ไม่มีอุปสรรคอะไร ทุกคนให้ความร่วมมือดี ปีต่อไปถ้ามีโอกาสก็จะมาร่วมรณรงค์อีก ดิฉันมีความเต็มใจที่อยากช่วยรณรงค์ให้ชาวบ้านปลอดเหล้า ก็อยากชวนจิตอาสา มาร่วมรณรงค์ด้วยจิตใจที่ดีมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสกันค่ะ”

นายบวร วงศ์พิมล
เยาวชนนักรณรงค์อำเภอราษีไศล

“เมื่อ ก่อนผมเคยมาเดินรณรงค์ถือป้ายแล้ว เจอกลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มก็มองว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่พอโตมาถึงรู้ว่ามันเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง และเป็นปัญหา จากนั้นมาเวลาผมเดินผ่านร้านค้าก็จะพูดห้ามและคอยบอกเพื่อนตลอดว่าห้ามดื่มห้ามสูบบุหรี่ เรามาเที่ยวงานบุญบั้งไฟไม่ดื่มก็สนุกได้ เพราะการดื่มมันเป็นค่านิยมผิดๆ รสชาติมันก็ไม่ได้ดีเหมือนเครื่องดื่มชนิดอื่นเลย เคยเจอเพื่อนเก่าสมัย ม.ต้นถามเขาว่ายังดื่มอยู่ไหม เขาก็บอกอย่ามายุ่งเหมือนไม่อยากจะ ซึ่งปัญหาก็น่าจะมาจากสภาพแวดล้อม และกลุ่มเพื่อนที่ไปด้วยกันเขาจะมีนิสัยคล้ายกัน ตรงนี้ถ้าอยากช่วยให้เขาเลิก ผู้ใหญ่จะต้องค่อยๆ เข้าหา ทำความเข้าใจให้ชัดคิด ให้เขาเห็นผลเสียด้วยตัวเอง ถ้าบังคับเลยเขาอาจปฏิเสธไม่ยอมรับฟังจนอาจตัดขาดความสัมพันธ์กับเราไป

“ผมเองเคยไปอบรมกับทาง อบจ. ที่วัดถ้ากระบอก ในนั้นมีคนที่ติดสิ่งเสพติดมาขอให้ทางวัดช่วยทำให้เลิก เขามาเล่าประสบการณ์ให้ฟัง จนผมอยากให้เพื่อนได้ไปเห็นตรงนั้นด้วย มันยังมีหน่วยงานที่พร้อมจะช่วยเหลือเขามากมาย ผมขอเป็นกำลังใจให้กับนักรณรงค์ทุกท่าน แม้ว่าจะงานในวันนี้ที่เราได้ทำไปอาจจะยังไม่ทำให้เขาเลิกดื่ม แต่เราเตือนให้เขาลด ละ เลิกได้ เพราะผลเสียที่จะตามมามันได้ไม่คุ้มเสียเลยครับ”

“งานบุญบั้งไฟราษีไศล
ไม่ดื่มก็สนุกได้ ”

ประเพณีบุญบั้งไฟโบราณปลอดเหล้า ปลอดการพนัน วัฒนธรรมสร้างสุข ชาวตำบลเสียว

งานบุญบั้งไฟ ประเพณีขอฟ้าขอฝนของคนอีสานที่สืบสานกันมาอย่างยาวนาน มีลูกส่งลูกธูปร้องสลับกันไปมา สะท้อนถึงความเชื่อและการมีส่วนร่วมกันของคนในชุมชนที่มีเหล่าเข้ามาเกี่ยวข้องในพิธีขอฟ้าขอฝนเพื่อสร้างความครื้นเครง ดูเหมือนว่าค่านิยมในการตีเครื่องตีแมลงกอลในงานบุญ ที่ฝังรากลึกในสังคมไทย แต่ด้วยความตระหนักถึงปัญหาจากการตีเครื่องตีแมลงกอล ชาวตำบลเสียวอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ริเริ่มจัดกระบวนการงานศพปลอดเหล้า ในปี 2550 ซึ่งประสบความสำเร็จจนได้รับการขนานนาม “เสียวโมเดล” ก่อนจะต่อยอดไปสู่การจัดงานบุญประเพณีปลอดเหล้า ในปี 2553 โดยจัดประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน (2560)

“ตำบลเสียว”

ประเพณีบุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดเหล้า ปลอดการพนัน

วิธีการดำเนินงานประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า

ขั้นตอนการเตรียมงาน

- ประชุมเตรียมความพร้อมระดับตำบล
- ทำป้ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ / ป้ายประกาศนโยบาย / หนังสือชี้แจงขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการร้านค้า
- จัดเวทีแถลงข่าว และพิธีลงนาม MOU ระหว่าง อบต.เสียว ชุมชน และร้านค้า

การดำเนินงานช่วงการจัดงาน

การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ ก่อนงาน 1 วัน ชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งบั้งไฟ หรือที่เรียกว่า “เอ้” บั้งไฟ ประเพณีบั้งไฟจัด 2 วัน วันแรกเป็นวันแห่บั้งไฟ เพื่อประชันความสวยงาม มีขบวนพอรำที่สวยงาม ทุกขบวนแห่จะต้องแสดงออกถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สำคัญต้องปลอดเหล้า หากขบวนแห่ใดมีการตีเครื่องตีแมลงกอล กรรมการจะตัดคะแนนและปรับแพ้ในที่สุด

- จัดขบวนรณรงค์ไม่ตีแมลงกอลในงานประเพณีบุญบั้งไฟ
- จัดทำแผนที่จุดเสี่ยงรายวัน
- จัดตั้ง WAR ROOM ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตำรวจชุมชน อปพร. เพื่อควบคุมการกระทำผิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีแมลงกอลฯ
- จัดโซนนิ่งปลอดเหล้า ปลอดการพนัน โดยเฉพาะบริเวณรอบฐานจุดบั้งไฟ

● **ปี 2553** นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ประกาศให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดนำร่องการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีปลอดเหล้าทั้งจังหวัด เป็น 1 ใน 10 จังหวัดนำร่องอบต.เสียว ได้จัดประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า ขึ้นครั้งแรกโดยมีความสำเร็จจากงานศพปลอดเหล้าเป็นต้นแบบ

● **ปี 2554** คณะกรรมการทั้ง 17 หมู่บ้าน ร่วมกับ อบต.เสียว ตั้งกฎและพัฒนาแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ใครฝ่าฝืนมีทั้งตักเตือน ปรับ จับ ตามกฏกติกาหมู่บ้าน

● **ปี 2555** หลังจากนำกฏกติกาสังคมมาใช้ อย่างจริงจัง การดื่มเหล้าในช่วงเทศกาลลดลง ค่าใช้จ่ายครัวเรือนก็ลดลงตามไปด้วย คณะทำงานจัดกิจกรรมคืนข้อมูล 5 ปี

● **ปี 2556** งานบุญบั้งไฟโบราณมีการจัดพิธีลงนามความร่วมมือบันทึกข้อตกลงเรื่อง ห้ามมิให้จำหน่ายจ่ายแจก เร่ขายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีบุญบั้งไฟแสน อำเภอราชีไศล ประจำปี 2556 ระหว่าง นายอำเภอราชีไศล วัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอราชีไศล ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีการจัดโซนนิ่งปลอดเหล้า ห้ามดื่ม ห้ามขายบริเวณโซนนิ่งแห่งความปลอดภัย โดยเฉพาะบริเวณรอบฐานบั้งไฟ บั้งไฟที่ผ่านเข้าไปจุดทุกบั้ง ต้องเป็นบั้งไฟลูก (บั้งไฟโบราณ เป็นบั้งไฟที่มีแม่ มีลูก แม่คือส่วนที่เป็นลำตัวของบั้งไฟ ยาวตลอดไปจนถึงหางส่วนลูกจะผูกมัดล้อมรอบแม่บั้งไฟ มีการตกแต่งอย่างสวยงาม) ตามกติกาของบั้งไฟโบราณ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจความเรียบร้อยก่อนเข้าจุดหากนำเหล้าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มาจำหน่าย นำมาดื่ม หรือมีเหตุทะเลาะวิวาท มีโทษปรับ 6,000 บาท

● **ปี 2557** การจัดงานประเพณีบุญบั้งไฟโบราณ ปลอดเหล้า ชุมชนเห็นความปลอดภัย ทุกคนเที่ยวชมงานอย่างมีความสุข ก่อนจะมีการรณรงค์ มักจะมีเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท ปัจจุบันบรรยากาศของงานมีความปลอดภัย ไม่มีการทะเลาะวิวาท กลุ่มเด็กและเยาวชนคนพันธุ์เสียวสร้างสุข เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์สร้างกระแส

● **ปี 2558** องค์การบริหารส่วนตำบลเสียว บรรจุนานบุญประเพณีเหล่านี้ เป็นวาระของงานบุญประเพณีปลอดเหล้า ประกาศให้บุญบั้งไฟเป็นบุญประเพณีจริงๆ และงดเว้นจากการพนัน มีนวัตกรรมเสริมอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น ประกาศของตำบล ประกาศของคณะกรรมการจัดงาน

ด้านพฤติกรรมของคนตำบลเสียวได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในเรื่องของการไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาดื่มในพื้นที่การจัดงานอย่างเห็นได้ชัด พื้นที่บั้งไฟที่ตำบลเสียวเป็นพื้นที่ปลอดการพนัน 100% ความเป็นบั้งไฟโบราณของชาวตำบลเสียวยังสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามได้อย่างงดงาม ยังมีคนรุ่นหลังสืบทอดเจตนารมณ์ของผู้เฒ่าผู้แก่

เกิดกลุ่มเยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบุญประเพณีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เยาวชนรุ่นหลังเริ่มให้ความสำคัญกับงานบุญที่เป็นของล้ำค่าของชาวตำบลเสียว มีการขยายผลจากงานบั้งไฟปลอดเหล้า ปลอดการพนันในพื้นที่ตำบลเสียวแล้วยังได้ขยายไปงานบุญทุกบุญของคนชาวเสียวให้เป็นงานปลอดเหล้าทั้งตำบล

ผู้ประกอบการร้านค้าที่เข้ามาร่วมในการจำหน่ายสินค้าได้ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาจำหน่ายภายในงานไม่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณพื้นที่จัดงานและภายในบริเวณใกล้เคียงในพื้นที่จัดงาน ไม่พบการดื่มในบริเวณพื้นที่การจัดงาน ไม่พบการดื่มและการเล่นการพนันในพื้นที่การจัดงาน

เกิดการมีส่วนร่วมคนในตำบลเสียว ไม่จะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยที่สำคัญคือ ชุมชนหมู่บ้าน มีความสามัคคีในการร่วมกันจัดงานที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและคนตำบลเสียวไม่พบอุบัติเหตุภายในพื้นที่การจัดงาน ไม่พบการทะเลาะวิวาทและอาชญากรรมใดๆ ในพื้นที่การจัดงาน

● **ปี 2559** บริเวณฐานจุดบั้งไฟ เน้นความปลอดภัยมีการติดตั้งสื่อรณรงค์โดยรอบ จัดขบวนรณรงค์ (เครือข่ายจักรยาน / เครือข่าย

ประชาคมและเยาวชน) ร่วมรณรงค์ในขบวนแห่บั้งไฟ เพื่อให้ตำบลเสียว เป็นพื้นที่จัดงานบุญประเพณีบั้งไฟที่มีกิจกรรมที่ดึงดูด ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ผู้ร่วมงานสนุก ปลอดภัย ทุกภาคส่วนร่วมมือเด็กและ เยาวชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์และตระหนักต่อความสำคัญของ บุญประเพณีบั้งไฟแบบดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับ ตำบลเสียว เป็นแม่แบบ งานศพ งานบุญปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย

● ปี 2560 มีการจัดกิจกรรมคืนข้อมูล 10 ปี งานบุญประเพณี ปลอดภัย เกิดอัตลักษณ์คนพันธุ์เสียว มีความสามัคคีและมีความ เข้มแข็ง คนพันธุ์เสียวยอมรับการตัดสินใจของผู้อาวุโส ผลจากการ ขับเคลื่อนงานนำไปสู่การประกาศใช้ธรรมนูญตำบลเสียว เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2561

ผลที่เกิดขึ้น งานประเพณีบุญบั้งไฟโบราณ ปลอดภัย ปลอดภัย วัฒนธรรมสร้างสุข : ตำบลเสียว อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ

1. พฤติกรรมของคนตำบลเสียวได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีในเรื่องของการไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาดื่มในพื้นที่จัดงานอย่างเห็นได้ชัด
2. ความเป็นบั้งไฟโบราณของชาวตำบลเสียวยังสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามได้อย่างงดงาม-ยังมีคนรุ่นหลัง สืบทอดเจตนารมณ์ของผู้เฒ่าผู้แก่
3. เกิดกลุ่มเยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบุญประเพณีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดว่าเยาวชนรุ่นหลังเริ่มให้ความสำคัญกับงานบุญที่เป็นของล้ำค่าของชาวตำบลเสียว
4. พื้นที่บั้งไฟที่ตำบลเสียวเป็นพื้นที่ปลอดภัย 100%
5. มีการขยายผลจากงานบั้งไฟปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย ในพื้นที่ตำบลเสียวแล้วยังได้ขยายไปงานบุญทุกบุญของคน ชาวเสียวให้เป็นงานปลอดภัยทั้งตำบล
6. ผู้ประกอบการร้านค้าที่เข้าร่วมในการจำหน่ายสินค้าได้ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดีในการไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เข้ามาจำหน่ายภายในงาน
7. ไม่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณพื้นที่จัดงานและภายในบริเวณใกล้เคียงในพื้นที่จัดงาน
8. ไม่พบการดื่มในบริเวณพื้นที่จัดงาน
9. ไม่พบการดื่มและการเล่นการพนันในพื้นที่การจัดงาน
10. เกิดการมีส่วนร่วมของคนในตำบลเสียว ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยที่สำคัญคือ ชุมชนหมู่บ้าน มีความสามัคคีในการร่วมกันจัดงานที่ปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวและคนตำบลเสียว
11. ไม่พบอุบัติเหตุภายในพื้นที่จัดงาน
12. ไม่พบการทะเลาะวิวาทและอาชญากรรมใดๆ ในพื้นที่จัดงาน

การเลื่อนงานประเพณี บุญบังไฟโบราณ ปลอดเหล้า

นายสมพงษ์ บุรมย์
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

“**ต้า** บลเสียวเราถือเป็นอันดับต้นๆ ที่ชวนพี่น้องร่วมรณรงค์ และขับเคลื่อนเรื่องการลดละเลิกเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การรณรงค์มีความจำเป็นมาก เพราะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุของหลายปัญหา ต้มแล้วขาดสติ เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง เกิดอุบัติเหตุ สำหรับมาตรการเชิงนโยบายที่เราไปสร้างการตระหนักรู้คือการคุยกันทุกภาคส่วนทั้งร้านค้าและคนดื่ม ก่อนจะนำมากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ แล้วแจ้งประกาศข้อกำหนดต่างๆ ว่าห้ามดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ห้ามเล่นการพนัน ห้ามทะเลาะวิวาท ห้ามพกพาอาวุธปืน ใครฝ่าฝืนเราจะมีโทษตามที่ได้ตกลงกันได้

“ผลที่เกิดขึ้นคือ 1. ไม่มีการทะเลาะวิวาท 2. เกิดความสงบเรียบร้อย 3. ภาคครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายได้ไม่ต่ำกว่า 2-3 หมื่นบาท ในข้อนี้สำคัญมากเพราะบุญประเพณีอีสานแขกไปไทยมาต้องมีเครื่องดื่มไว้ต้อนรับ ซึ่งก็คือเหล้า พอเรารณรงค์แบบนี้ช่วยให้ครัวเรือนลดรายจ่ายได้ ภาพดีกันทุกงานที่เคยติดตามแทบไม่มีเลย

“ตลอดเวลาที่รับราชการมา 40 ปี ผมได้น้อมนำเอาหลักการทำงานของพ่อหลวง โดยยึดพี่น้องประชาชนเป็นหลักมาผลักดันพัฒนาหมู่บ้านโดยตลอด เมื่อสำเร็จตรงนี้ เราจึงยังส่งต่องานให้กลุ่มเยาวชนคนพันธุ์เสียวทั้งจังหวัดได้มาร่วมสานต่องานนี้ เพื่อต่อยอดให้ทุกงานเป็นรูปธรรม คือทำให้พี่น้องประชาชนมีจิตสำนึกตระหนักรู้ได้เองเลยว่า นอกจากการดื่มจะเป็นภัยกับตัวเอง ยังเป็นอันตรายกับคนอื่นด้วย นี่คือเป้าหมายใหญ่ของเรา”

“งานบังไฟ ไม่ดื่ม
ไม่เมา ไม่มีปัญหา”

การเคลื่อนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายสมหวัง กุลพัฒน์
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

“งานบุญบั้งไฟปลอดภัย
ปลอดภัยพชน ฝ่าฝืนจับปรับจริง”

“การแก้ปัญหาเรื่องเหล่า มีจุดเริ่มต้นมาจากการทำโครงการ
วิถีพอเพียงของพ่อหลวง เราน้อมนำเอาความพอเพียง
มาประยุกต์ใช้ โดยเริ่มต้นจากประชุมทำข้อตกลงการจัดงานต่างๆ
ร่วมกันกับคณะกรรมการทั้ง 17 หมู่บ้าน มีการตั้งกฎร่วมกัน ใครฝ่าฝืน
มีทั้งตักเตือน ปรับ จับ ตามกฎกติกาหมู่บ้าน หลังจัดงานเสร็จทุกครั้ง
จะนำมาประชุมเพื่อหาข้อบกพร่องแก้ไข เอาหัวข้อมาคุย สิ่งไหนดี
ก็ทำต่อ ปรับปรุงแก้ไขมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน

“แรกๆ เป็นอุปสรรคบ้าง อย่างผู้นำบางคนก็กลัวจะเสียคะแนน
ส่วนชาวบ้านก็แย้งว่า เงินของเราทำไมจะซื้อกินไม่ได้ ส่วนแขกที่มา
งานถ้าไม่ได้ดื่มก็จะมองว่าเจ้าภาพขี้เหนียว แต่ตอนนี้พลิกจากหน้ามือ
เป็นหลังมือ ไม่มีใครนำเหล้ามาดื่มหรือจำหน่าย ปัญหาทะเลาะวิวาทไม่มี
ส่วนการพนันอยู่ในบริเวณคณะกรรมการกำหนด ฝ่าฝืนจับปรับจริง
ส่งศาลด้วย ยิ่งถ้าเป็นงานศพ ใครเอาเหล้ามาตั้งโต๊ะจะถูกมองว่าไม่มี
จิตสำนึกไปเลย ผลความสำเร็จตรงนี้เกิดจากผู้นำเข้มแข็ง ชุมชน ทีมงาน
จิตสำนึกของคนในหมู่บ้าน ทุกครั้งที่ปัญหาการทำงาน ผู้นำจะหา
ทางเดินเข้าหา หรือทำประชาคมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ อะไรไม่ดี
เราจะหาวิธีปรับปรุง ชุมชนเสียวเราตั้งปณิธานว่าจะทำงานเหล่าเข้าสู่
งานบุญทุกประเภท”

นายอารยะ จินร์มหา
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสียว

“**ดิ**ช่วยผู้นำท้องถิ่นทุกพื้นที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดงานบุญประเพณี ซึ่งแต่ละปีเจ้าภาพเสียค่าใช้จ่ายในการรับรองแขกเป็นจำนวนมาก เพราะประเพณีโบราณเราใคร่มาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ ก็จะมีกระแสรำที่ตัวเองไว้คอยต้อนรับ ซึ่งสมัยนั้นยังทำได้ไม่ผิดกฎหมาย แต่ทำยากและไม่แพร่หลายสู่เหล่าเปียร์สมัยใหม่จากโรงงานไม่ได้ พวกนั้นซื้อง่ายขายคล่องขายดิบขายดี ซึ่งเราเคยเก็บสถิติที่ผ่านมาว่าปีหนึ่งๆ เราเสียค่าแอลกอฮอล์ไปหลายล้านบาท แต่พอมาทำตรงนี้ลดค่าใช้จ่ายลงได้เกินครึ่ง เราก็เลยมาคุยกันว่าณรงค์เรื่องนี้ดีไหม มีมติออกมาว่าเห็นด้วยอย่างเป็นทางการ จึงเริ่มทำมาตั้งแต่ปี 2550 เริ่มต้นจากงานศพ ถัดมา 3-4 ปี เริ่มณรงค์ในงานมงคลต่างๆ มากขึ้นเรื่อยๆ

“หลักความสำเร็จ 1. เน้นที่ผู้นำต้องพร้อมก่อน เพราะผู้นำมีส่วนมากในการผลักดันขับเคลื่อนบริบทของพื้นที่ 2. ชุมชนต้องให้ความร่วมมือ 3. หน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียน วัด ต้องมีส่วนผลักดันร่วมกัน สสส. ก็เป็นตัวช่วยกระตุ้นให้ชุมชนได้เกิดความตระหนัก รู้จักคิด พอชุมชนเราเข้มแข็งก็ให้การสนับสนุนต่อ ยกให้เป็นต้นแบบและสามารถขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ณ วันนี้ เรากำลังจะขยายผลจากงานปลอดเหล้า ไปสู่การปลอดบุหรี่ในอนาคต”

“ต้นแบบงานบุญปลอดเหล้า ”

การเคหะชนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดเหล้า

นายวิจิตร ธรรมบุตร

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเสียว

“สร้างสังคมปลอดเหล้า
ต้องค่อยๆ คืด ค่อยๆ เดิน”

“พ่อก่อนที่นี่ครั้งแรก เมื่อปี 2529 สมัยนั้นพื้นที่นี้ทำเหล้าโท เหล้าเต็ด ไร่ดื่มเองและไร่ขาย โดยมีเครือข่ายรอบตำบล สักส่วนการดื่มของหญิงกับชายเมื่อก่อนก็เท่ากัน ตั้งแต่เริ่มรณรงค์เมื่อปี 2549 ค่อยๆ ลดลง จนทุกวันนี้เหล้าโทไม่มีเลย เพราะผิดกฎหมาย หากินยากด้วย ก่อนรณรงค์เราวางพื้นฐานมาหลายปี สุขภาวะตำบลก็ไปประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ ค่อยๆ ทำมาเรื่อยๆ ค่อยๆ คิด ค่อยๆ เดิน ไม่ได้ทำแบบปุบปับ เมื่อถึงงานงานประเพณีเราก็มีการจัดระเบียบการดื่มให้ พอเขารู้เขาจะเข้าใจ เรื่องความร่วมมือจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรณรงค์

“จากเมื่อก่อนมีผู้ป่วยเยอะ มีคนเมามาเข้าน้ำเกลือ บางรายเหนื่อยเพลียขอเกลือแร่ไปดื่ม ดื่นเข้ามาปวดหัวมาขอยาแก้ปวด บางคนกินเหล้าเยอะเป็นโรคกระเพาะ เกิดภาวะแทรกซ้อน แล้วยังกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง มีผู้ป่วยจิตเวชจำนวนมากที่ต้องพาไปบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์ แต่ตอนนี้ผู้ป่วยที่ติดเหล้าและป่วยเป็นจิตเวชไม่มีแล้ว

“การดื่มสุราทำให้เสียสุขภาพ เสียศักดิ์ ทำอย่างไรดื่มแล้วไม่มีปัญหากับครอบครัว กับสังคม กับคนอื่นที่จะได้รับผลกระทบจากตัวเรา จะทำอย่างไรให้อยู่ในระดับที่พอดีพอเพียง พอดี คือรู้ว่าหยุดได้ต้องหยุดอย่าฝืน เมมาแล้วไม่ขับ อุบัติเหตุก็ลดลง หรือเกิดก็จะเกิดน้อยลง พอเพียงก็คือเอาเงินที่ซื้อเหล้าไปซื้อสิ่งที่มีประโยชน์ หรือให้เงินลูกไปโรงเรียนดีกว่า สังคมก็จะมีความสุข”

อ.วิไล ราชเจริญ

กรรมการสุภาพะตำบลเสียว

“สมัยก่อนการตีหมี่เหล้าเป็นเรื่องธรรมดา งานบุญกับเหล้านี้เป็นของคู่กัน ไม่มีเหล้าจะเป็นบุญไม่ได้ ก็ทำกินกันเอง ต่อมาเมื่อห้ามก็ต้องไปซื้อเหล้าโรงมาแทน หมดค่าใช้จ่ายในงานบุญเป็นหมื่นๆ ถ้างานศพจ่ายค่าเหล้าไม่ต่ำกว่า 4-5 หมื่นบาท บางรายต้องไปกู้ ธกส. เป็นหนี้อีก ทาง อบต.เสียว จึงเริ่มรณรงค์ลดค่าใช้จ่ายในงานบุญ ขยายไปงานบุญบั้งไฟ ห้ามตีห้ามขายในบริเวณงาน โดยใช้ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน หลังจากนำกฎกติกาสังคมมาใช้ การตีหมี่เหล้าลดลง ค่าใช้จ่ายก็ลดลง สสส. ก็ให้การสนับสนุน ตอกย้ำซ้ำเตือน ยิ่งทำให้ง่ายขึ้น

“เราทำงานกับคน 3 วัย ทั้งวัยสูงอายุ วัยหนุ่ม และเยาวชน เพื่อให้ยั่งยืน ก็ต้องดูว่าเยาวชนจะทำได้แค่ไหนเพราะสื่อสิ่งเร้ามีเยอะมาก แต่ถ้าผู้มีอำนาจให้ความร่วมมือ ผลักดันให้คนมาช่วยกันก็จะทำได้ง่ายขึ้น ขอฝากทุกคนว่าแอลกอฮอล์ไม่สร้างสิ่งดีให้กับเราเลย มีแต่ทำให้ทรุดโทรมเสียทรัพย์ ไม่ตีไม่ได้ดี เหมือนที่ผมเคยแต่งเพลง สอกรอยอีสานได้ มีท่อนหนึ่งที่ร้องว่า อยากให้เมืองไทย ไร้เครื่องตีหมี่แอลกอฮอล์”

“อยากให้เมืองไทย
ไร้เครื่องตีหมี่แอลกอฮอล์”

การเตือนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายเด่น บัวศรี
แกนนำชุมชน

“ห้ามตี๋ม ห้ามขาย
บุญบั้งไฟเราไม่มีเหล้า”

“**แทบ** จะทุกหมู่บ้านในภาคอีสานที่ทำบุญตามประเพณีดั้งเดิมจากคนรุ่นเก่า ไม่ทำตามประเพณีไม่ได้เพราะบรรพบุรุษเราพาทำ โดยเฉพาะ อบต.เสียว เราจัดใหญ่ ช่วงหลังๆ ที่เปลี่ยนจากเหล้าโทเป็นเหล้าโรง ตี๋มนิดเดียวเปลี่ยนเลย การจัดงานแทบไม่เสร็จ เราก็มาแก้ไขว่าในงานบุญบั้งไฟไม่มีเหล้าได้ไหมเพราะงานละมาก ก็เอาผู้นำทุกหมู่บ้านมาคุยกันถึงปัญหา จัดประชุมใหญ่กันทั้งระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 8 โซน เริ่มจากทำประชาคมหมู่บ้านให้เข้าใจก่อน เพียงแค่ประชุมก็ลงความเห็นกันว่าน่าจะจัดให้ลดละเลิกกันตั้งนานแล้ว ยิ่งแม่บ้านเขาเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีแค่บางคนที่ทักท้วงว่าจะทำได้หรือ อีกกลุ่มว่าลองดู พอให้ยกมือ 90% เห็นด้วย อีกประมาณ 10% คือ กลุ่มร้านค้า เราก็ให้แม่บ้านที่มาประชุมไปบอกต่อพ่อบ้าน ว่างานบุญห้ามมีเหล้า ในงานเรากำหนดระยะเขตปัดธงไปเลยว่าห้ามตี๋มห้ามค้าขาย ให้สาธารณสุขมาพูดถึงพิษภัยจากการตี๋มเหล้า พระก็พูดเรื่องศีล 5 ข้อ

“พอเริ่มทำจริงๆ แล้วรู้สึกว่าได้ผลดี ก็ดีใจ คนขายเหล้าเขาก็ให้ความร่วมมือ ก็ภูมิใจกับชาวบ้านที่ทำได้จริง ทุกวันนี้เรามีสตรีร่วมกันจัดตั้งในวันที่ 14 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันประกาศเจตนารมณ์หรือวันคืนข้อมูลที่เราทำมาทั้งหมดให้ประชาชน”

นายไพบูรณ์ ชูเลิศ

ผู้ใหญ่บ้าน/อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อพปส.)

“เมื่อ ก่อนที่ยังไม่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในงานบุญ
อพปส. และเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ทำงานกันลำบาก เพราะมีกลุ่มวัยรุ่น
ยกพวกมาตีกัน จึงมีการประชุมกันและมีมติที่ประชุมร่วมกันทั้งตำบล
ว่าจะทำประเพณีให้เป็นงานบุญปลอดภัย โดยคุยกับกลุ่มเยาวชน
ก่อนจัดงาน ห้ามดื่มห้ามขายในบริเวณงาน แยกส่วนใหญ่จะเกรงใจ
เจ้าภาพ จากมียกพวกตีกันก็ไม่มี มาตรการป้องกันความปลอดภัย
ในวันงานจะมี อพปส. อย่างน้อย 15 คน กระจายอยู่ในงาน 4-5 จุด
จุดละ 4-5 คน บทลงโทษจะเริ่มตั้งแต่พูดคุยแบบไกล่เกลี่ย ตักเตือน
ถ้าไม่ฟังเชิญออก ฝ่าฝืนปรับ 6,000 บาท/คน

“เมื่อก่อนงานบุญบั้งไฟโบราณที่เคยทำมาเป็นบั้งไฟที่ขึ้นไม่สูง
ภายหลังมีการนำมาประยุกต์ให้มันขึ้นสูงลงช้า มีจ้างกรรมการมาจับ
เวลาแข่งขัน เป็นการพนันที่แฝงมากับงานบุญ บางที่หุ้มนเป็นแสนๆ ให้
มันขึ้นสูงๆ ลงช้าๆ แต่เดี๋ยวนี้ย้อนไปทำเป็นบั้งไฟโบราณเหมือนเดิม
ถ้าใครไม่ให้ความร่วมมือ เราก็ไม่ให้นำบั้งไฟเข้ามาร่วมงาน เราได้
อานิสงส์มาจากผู้ว่าราชการ สั่งการให้นายอำเภอ สั่งการต่อนายก
อบต. การทำงานมันก็เลยเป็นเรื่องง่าย จนเรากลายเป็นแบบอย่างให้
ตำบลอื่น”

“งานบุญบั้งไฟโบราณ
สนุกสนานปลอดภัย”

การเตือนงานประเพณี
บุญบั้งไฟโบราณ
ปลอดภัย

นายสุภาพ ฝาเงิน
คนทำบั้งไฟ

“บุญบั้งไฟปลอดภัย
หมู่เฮาปลอดภัย”

“งานบุญบั้งไฟเมื่อก่อนฟ้าฝนตกตามฤดูกาล มีน้ำให้เล่น
กันสนุกสนาน ถ้าในประเพณีเก่าๆ จะเห็นการแห่
เซิ้งกลองยาว มีทั้งคนโธ่และลูกหาบโธ่ตามกัน มีการแต่งตัวแปลกๆ
สร้างสีสันให้มันดูคึกคักแห่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ จนถึงเที่ยงคืนตีหนึ่ง
ตีสอง ถ้าคนแห่ไม่กินเหล้าจะเกิดความอายเล่นไม่สนุก ชาวบ้านก็จะ
ทำสาโทมากินกัน ซึ่งรสชาติไม่อร่อยและเก็บได้ไม่นาน เขาก็เอามากิน
มาต้มเป็นเหล้าเด็ด ทำ 1 ไห ได้ 6 ขวด ถ้าเลือกข้าวทำดีๆ รสชาติจะ
หวาน ต่อมาห้ามทำก็ซื้อเหล้าโรง 40 ดีกรี จากโรงงานมาแทน

“ช่วงหลังมา มีปัญหาวัยรุ่นแต่ละหมู่บ้านทะเลาะกัน มีการ
พกอาวุธเข้ามา เวลาจัดงานผู้ใหญ่บ้านต้องมาช่วยกันดูแลรับผิดชอบ
ปัญหา เราห่วงเรื่องความปลอดภัยก็เลยประชามกันว่าเป็นบุญบั้งไฟ
ให้ปลอดภัย ห้ามเอาเหล้ามาขายในระยะห่างจากฐานจุดบั้งไฟ
1 กิโลเมตร เพราะมันไม่ใช่กฎหมายเราจะไปห้ามใครก็ได้ ส่วนใหญ่
ก็ให้ความร่วมมือดี

“ส่วนบั้งไฟก็ทำเป็นบั้งไฟโบราณที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ
คือทำขนาดไม่เกิน 3 นิ้ว วัดเส้นผ่านศูนย์กลางให้ได้ 50 เซนติเมตร
เหล้าไม้ไฟเป็นท่อให้บาง มีลูกโหวดมัดรอบๆ เพื่อให้ไม่เป็นอันตราย
เวลาจุดบั้งไฟขึ้นฟ้า ถ้าผสมดินประสิวไม่ดีการเผาไหม้ก็ไม่ดี ถ้าถ่าน
น้อยเผาไหม้เร็วก็จะระเบิด การทำบั้งไฟจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์
สำหรับการจัดประเพณีบั้งไฟผมเห็นด้วยกับการจัดบั้งไฟปลอดภัย
ผมไม่อยากให้มีเหล้าเพราะถ้ามีแล้วไม่มีสติเกิดความวุ่นวาย ช่วงจัดงาน
ก็ขอร้องอย่ากินอย่าขายในบริเวณที่เขากำหนด”

นางสาวโสมศิริ พิมพันธ์
ผู้นำเยาวชนคนพันธุ์สีเขียว

“เวลาไปร่วมในงานบุญบั้งไฟดิฉันได้เข้าไปมีส่วนร่วมคอยช่วยงานทำกิจกรรมทุกอย่าง เช่น เสิร์ฟน้ำ ล้างถ้วยชามในงานบุญ งานศพ รู้สึกประทับใจเหมือนพี่เหมือนน้อง เรียกกันมากินข้าว รู้สึกอบอุ่นค่ะ ในอนาคตอยากให้งานบุญประเพณีจัดอย่างยิ่งใหญ่จะได้ดึงดูดคนให้เข้ามาเยอะๆ มาดูประเพณีบุญบั้งไฟโบราณของเราว่ามันเป็นยังไง และสิ่งที่ดิฉันอยากทำตอนนี้ คือนำเด็กๆ ที่หมู่บ้านมาทำงานร่วมกันให้ได้ก่อน แต่ก็ยังคิดอยู่ว่าจะมีวิธีการทำอย่างไรได้บ้าง เราเคยจัดค่ายชวนน้องๆ มาร่วมทำกิจกรรมร่วมกัน แล้วแทรกข้อคิดเรื่องเหล่า บุหรี่ เกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตรงนี้ แต่การรวมกลุ่มเรายังไม่ยั่งยืน

“อยากจะเชิญชวนเพื่อนๆ น้องๆ มาทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อสังคมด้วยกัน แม้มันจะเป็นงานที่ต้องเสียสละตนเองและเวลา แต่มันเป็นโอกาสอันดีที่จะเราได้เรียนรู้ให้เรารู้จักความเข้มแข็งก่อนที่เราจะออกไปเจออนาคตที่เรายังไม่รู้ว่าเจออะไรบ้าง อยากให้ลองมาทำกิจกรรมดีๆ เพื่อสังคมร่วมกันนะคะ”

“เคลื่อนงานปลอดภัย
ฉันท์พี่ฉันท์น้อง”

ประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ

ศรัทธาแห่งชาวไทยอีสาน

ประเพณีบุญบั้งไฟนิยมทำกันในเดือน 6 เพื่อเป็นการบูชาอารักษ์หลักเมือง อีกทั้งยังเป็น ประเพณีขอฝนจากพญาแถน ตามตำนานเล่าว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าเสวยชาติเป็นพญาคางคก พญาแถนซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งฝนโกรธเคืองมนุษย์ ด้วยเหตุใดไม่แจ้ง จึงแกล้งไม่ให้เกิดฝนเป็นเวลา 7 เดือน ทำให้เกิดความเดือนร้อนไปทั่ว พญาคางคก จึงได้อาสาไปรบกับพญาแถน เมื่อรบชนะได้ทำสัญญา ตกลงกัน 3 ข้อ ดังนี้

1. ถ้ามวลมนุษย์จุดบั้งไฟขึ้นสู่ท้องฟ้าเมื่อใด ให้พญาแถนสั่งให้ฝนตกในโลกมนุษย์
2. ถ้าได้ยินเสียงกบ เขียดร้อง ให้รับรู้ว่ามีฝนได้ตกลงมาแล้ว
3. ถ้าได้ยินเสียงสนุ (เสียงธนูหวายของว้าว) หรือเสียงโหวด ให้ฝนหยุดตกเพราะจะเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวข้าว

“ผาอินทร์แปลง”

ประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ ศรัทธาแห่งชาวไทยอีสาน

ประเพณีบุญบั้งไฟ จึงกลายเป็นวัฒนธรรมที่สืบสานกันมาใน สังคมอีสาน เชื่อกันว่าพิธีกรรมดังกล่าวจะนำมาซึ่งความอุดมสมบูรณ์ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข อาหารข้าวปลา บริบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากประเพณีบุญบั้งไฟแล้ว ยังมี การทำบุญวันวิสาขบูชา และงานบวชนาคพร้อมกันด้วย ในอดีตงาน บุญบั้งไฟจะจัดขึ้นในช่วงก่อนทำนา หมู่บ้านใกล้เคียงจะนำบั้งไฟมา จุดประชันกัน หมู่บ้านไหนเป็นเจ้าภาพจะจัดอาหาร เหล้ายามาเลี้ยง มีการตั้งขบวนแห่บั้งไฟ และขบวนรำเซิ้ง ไปยังลานจุดบั้งไฟ เป็น ประเพณีที่สนุกสนาน ไม่มีการทะเลาะวิวาท ส่วนการทำบุญวัน วิสาขบูชา ก็จะมีการทำบุญเลี้ยงพระ ฟังเทศน์ ในช่วงเย็น

สำหรับการทำบั้งไฟ ชาวบ้านจะนำขี้เถ้า (ดินประสีว) มา ประสมคั่วกับถ่าน นำไปโขลกให้แหลก เรียกว่า “หม้อ” (ดินปั้น) เอา หม้อใส่กระบอกไม้ไผ่อัดให้แน่น แล้วเจาะรูใส่ส่วนหางบั้งไฟ นิยมทำ บั้งไฟ 3 ขนาด คือ บั้งไฟธรรมดา บรรจุดินปืนไม่เกิน 12 กิโลกรัม บั้งไฟหมื่น บรรจุดินปืนเกิน 12 กิโลกรัม และบั้งไฟแสน บรรจุดินปืน 120 กิโลกรัม การจุดบั้งไฟมีความเชื่ออยู่อย่างยิ่งบั้งไฟขึ้นสูงเท่าไรยิ่งดี เพราะหมายถึง ฝนฟ้า ข้าวปลา อาหารจะอุดมสมบูรณ์

ท้องที่อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย ก็มีการจัดประเพณีบุญ บั้งไฟล้านเอราวัณ อย่างต่อเนื่องมาหลายสิบปี เนื่องจากประชาชน ส่วนใหญ่อพยพมาจากทางอีสานใต้ เพื่อมาตั้งรกรากและทำมาหากิน จวบจนปัจจุบัน และได้สืบสานประเพณีบุญบั้งไฟอย่างเคร่งครัด ประเพณีบุญบั้งไฟล้านเอราวัณ ถือได้ว่าเป็นประเพณีบุญเดือนหก ที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดเลย มีการจัดขบวนแห่อย่างยิ่งใหญ่ ตระการตา มีประชาชนนักท่องเที่ยวเดินทางมาร่วมงานประเพณีนับหมื่นคน โดยเทศบาลตำบลผาอินทร์แปลง เป็นเจ้าภาพในการจัดงานประเพณี ดังกล่าว และได้ร่วมกับเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดเลย ในการ จัดประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ ปลอดภัย ปลอดการพนัน

● **ปี 2556** เทศบาลตำบลผาอินทร์แปลงได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดเลย จัดงานประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ ปลอดเหล้าเป็นครั้งแรก ถือเป็นพื้นที่นำร่อง พื้นที่ต้นแบบของจังหวัดเลย เพื่อรณรงค์สร้างกระแสให้ประชาชนมีค่านิยมใหม่ๆ ให้งานบุญประเพณีปลอดเหล้า สนุกได้ไม่ต้องพึ่งเหล้า และป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็เด็กเยาวชนให้ห่างไกลจากสุรายาเบียร์ ตลอดจนเป็นพื้นที่นำร่องของจังหวัดเลย นับได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็น **นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์** ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย นายอำเภอ โรงเรียน อสม. อปพร. เด็กเยาวชน ผู้นำชุมชน คณะสงฆ์ และประชาชน นอกจากนี้ในการจัดงานยังได้เข้มงวดเรื่องการเล่นพนันในงานบริเวณจุดบั้งไฟได้รับความร่วมมือดีขึ้น

● **ปี 2557** ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดงานบั้งไฟให้ปลอดเหล้า-เบียร์ นอกจากนี้ประชาชนยังมีส่วนร่วมในการรณรงค์ โดยทุกขบวนจะมีการรณรงค์ให้ลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และการพนัน มีสื่อการแสดง และป้ายประกอบทุกขบวนแห่ ซึ่งจะมีการให้คะแนนประกอบด้วย มีชุด อปพร. ทำหน้าที่เฝ้าระวัง และการดูแลให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และดูแลความปลอดภัยให้กับผู้มาเที่ยวงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เป็นงานบุญประเพณีปลอดเหล้าเบียร์อย่างแท้จริง

● **ปี 2558** งานประเพณีบุญบั้งไฟล้านเอราวัณ เป็นต้นแบบประเพณีบุญบั้งไฟที่ปลอดเหล้าปลอดภัยกับคนจังหวัดเลย มีการขยายผลจากอำเภอเอราวัณไปยังอำเภออื่นๆ ที่เป็นงานบุญ อาทิ ภูเรือลอยกระทงปลอดเหล้า อาหารปลอดภัย สงกรานต์ปลอดเหล้า ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสนใจกับการจัดงานที่มีความปลอดภัย และสั่งดำเนินการขยายผลต่อมีประกาศนโยบายสาธารณะจากนายกเทศมนตรีผาอินทร์แปลง ให้พื้นที่จัดงานเป็นงานปลอดเหล้า เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวประชาชนเห็นด้วยร้อยละ 98.80% งานบุญบั้งไฟควรเป็นงานปลอดเหล้า เบียร์และในปัสัฒไปด้วยไม่พบร้านจำหน่ายเหล้าและบุหรี่ภายในบริเวณพื้นที่การจัดงานไม่พบอุบัติเหตุบริเวณพื้นที่การจัดงานบั้งไฟล้านเอราวัณ ไม่พบการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นในบริเวณพื้นที่การจัดงาน ประชาชนรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์การจัดงานปลอดเหล้ามากขึ้น ข้อมูลจากการสอบถามประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวในงาน

● **ปี 2559** เป็นการจัดงานประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ครั้งที่ 4 โดยได้พัฒนางานมาจากประสบการณ์ในการรณรงค์งานศพ ปลอดเหล้า ขยายมาสู่งานประเพณีบุญบั้งไฟล้านปลอดเหล้า เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างกระแสให้เกิดค่านิยมใหม่ๆ เกี่ยวกับงานบุญประเพณีสามารถสนุกได้โดยไม่ต้องพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท และความรุนแรงในครอบครัว

● **ปี 2560** เทศบาลตำบลผาอินทร์แปลงจัดประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ประจำปี 2560 เป็นครั้งที่ 5 โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 19 - 21 พฤษภาคม 2560 ณ หน้าที่ว่าการอำเภอเอราวัณ และเทศบาลตำบลผาอินทร์แปลง ประเพณีบุญบั้งไฟเอราวัณ ถือว่าเป็นประเพณีบุญเดือนหกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในจังหวัดเลย

กระบวนการดำเนินงานประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณปลอดเหล้า

- ขั้นตอนการเตรียมงาน** มีการจัดประชุมหารือร่วมกับผู้นำชุมชน อสม. ภาคิเครือข่าย มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 60 คน
- จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์** โดยเครือข่ายแกนนำในชุมชน อสม. เยาวชน ในงานประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้าก่อนงาน และในช่วงระยะเวลาจัดงาน
- ติดป้ายคัทเอ้าท์** ผลิตสื่อเฉพาะกิจ และสื่อจากส่วนกลาง ป้ายไวเนิล แผ่นปลิว งานบุญบั้งไฟ
- รณรงค์เผยแพร่เอกสารสาระสำคัญ** ของ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในเขตเทศบาล และขอความร่วมมือประชาชน ร้านค้านักท่องเที่ยว งดการขายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- จัดงบประมาณร่วมกับชุมชน** และจัดเวทีกิจกรรมย่อยของภาคิเครือข่าย รณรงค์สร้างกระแสงานประเพณีบุญบั้งไฟ ปลอดเหล้า และการพนัน มีการละเล่นพื้นบ้าน เพื่อสร้างความสนุกสนานบันเทิง
- จัดชุดเฝ้าระวัง** โดยมี อพปร. เป็นกำลังหลักในการเฝ้าระวังและดูแลให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และดูแลความปลอดภัยให้กับผู้ที่มาเที่ยวงาน

การประเมินความคิดเห็นของประชาชน

ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มาร่วมงานประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดประเพณีบั้งไฟปลอดเหล้า ปลอดการพนัน และต้องการให้จัดงานในรูปแบบนี้อย่างต่อเนื่อง

หัวข้อ	ผลปี 2558 (%)	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานบุญบั้งไฟปลอดเหล้า - เบียร์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	41.20%
	เห็นด้วย	58.28%
ความคิดเห็นต่อการจัดงานบุญบั้งไฟในปีถัดไป ควรปลอดจากเหล้า- เบียร์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	36.20%
	เห็นด้วย	63.80%
เจ้าภาพการจัดงานบุญบั้งไฟโดยไม่ควรรับการสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	30.90%
	เห็นด้วย	37.40%
	ไม่เห็นด้วย	25.60%

ผลที่เกิดขึ้น “ประเพณีบุญบั้งไฟล้านเอราวัณจังหวัดเลย สบุด ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ : เทศบาลตำบลผาอินทร์แปลง จังหวัดเลย

1. เป็นต้นแบบประเพณีบุญบั้งไฟที่ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์กับคนจังหวัดเลย
2. มีการขยายผลจากอำเภอเอราวัณไปยังอำเภออื่นๆที่เป็นงานบุญ อาทิ ภูเรือลอยกระทงปลอดภัย อาหารปลอดภัย สงกรานต์ปลอดภัย
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสนใจกับการจัดงานที่มีความปลอดภัยและสั่งดำเนินการขยายผลต่อ
4. มีประกาศนโยบายสาธารณะจากนายกเทศมนตรีผาอินทร์แปลง ให้พื้นที่จัดงานเป็นงานปลอดภัย เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
5. ประชาชนเห็นด้วยร้อยละ 98.80% งานบุญบั้งไฟควรเป็นงานปลอดภัย เปียร์และในปิดไปด้วย
6. ไม่พบร้านจำหน่ายเหล้าและบุหรี่ภายในบริเวณพื้นที่การจัดงาน
7. ไม่พบอุบัติเหตุบริเวณพื้นที่การจัดงานบั้งไฟล้านเอราวัณ
8. ไม่พบการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นในบริเวณพื้นที่การจัดงาน
9. ประชาชนรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์การจัดงานปลอดภัยมากขึ้น ข้อมูลจากการสอบถามประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวในงาน

ผลการดำเนินงานประเพณีบั้งไฟล้านเอราวัณ

การจัดประเพณีบุญบั้งไฟ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ได้รับการร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ผู้ชายให้ความร่วมมืองดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่ประชาชนก็ให้ความสนใจและเข้าใจกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น เช่น ปี 2556 มีขบวนแห่บั้งไฟ มีขบวนแห่ร่วมรณรงค์จำนวน 10 ขบวนแห่ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 400 คน นับว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์ โดยทุกขบวนจะมีการรณรงค์ให้มีลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และการพนัน มีสื่อการแสดง และป้ายประกอบทุกขบวนแห่

จากสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (ปี 2558) พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดประเพณีบุญบั้งไฟปลอดภัย และอยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้อย่างต่อเนื่อง และประชาชนเห็นด้วยว่าเจ้าภาพไม่ควรรับการสนับสนุนจากธุรกิจเหล้า-เบียร์ เพื่อปกป้องเด็กและเยาวชนจากพิษภัยของแอลกอฮอล์ โดยส่วนใหญ่ประชาชนมีความเห็นด้วย 90% ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกภาคส่วนเริ่มเข้าใจและให้ความสำคัญในการจัดงานบุญประเพณีให้ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น เน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้การจัดงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการต่อสู้และยึดพื้นที่ไม่ให้บริษัทน้ำเมาเข้ามามีบทบาทและฉกฉวยประชาสัมพันธ์สร้างภาพ และส่งเสริมการตลาดในงานบุญประเพณี เพื่อเปลี่ยนค่านิยม และทัศนคติในการจัดงานบุญประเพณีปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เศรษฐกิจดีขึ้น ลดผลกระทบจากปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยในการเดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

“เรา” เริ่มต้นจากงานศพปลอดเหล้า โดยได้ไปศึกษากระบวนการ
ที่ตำบลทรัพย์ไพรวัลย์ อำเภอเอราวัณ จากนั้นก็นำ
แนวคิดมาดำเนินการในพื้นที่เทศบาลตำบลอินทร์แปลง โดยได้รับความ
ร่วมมือจากท่านนายอำเภอทวิ เสริมภักดีกุล นายอำเภอเอราวัณ
รวมไปถึงภาคประชาชน กลุ่ม อสม. โรงเรียน ให้ความร่วมมือกัน
ในการรณรงค์ ก่อนจะทำประเพณีบุญบั้งไฟปลอดเหล้า เราเห็น
ปัญหาเรื่องสุขภาพ ต้มเหล้าแล้วป่วยเป็นโรคเรื้อรังเยอะ โดยเฉพาะ
โรคตับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องทะเลาะวิวาท วัยรุ่นเกิดอุบัติเหตุ
บ่อยครั้ง สูญเสียชีวิตจากการเมาแล้วขับ เป็นหนี้เป็นสินจากการพนัน
บั้งไฟ ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องแก้ไข เมื่อเริ่มทำงานศพปลอดเหล้า
ก็ได้ผลดี ประชาชนประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างมาก ต่อมาก็มาทำ
ประเพณีบั้งไฟปลอดเหล้า เรามีการประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น เกี่ยว
กับการจัดงานประเพณีบั้งไฟปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ใช้สื่อเสียง
ตามสายให้ความรู้ถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลจากการ
รณรงค์ในงานศพ และงานบั้งไฟปลอดเหล้า การทะเลาะวิวาทแทบ
ไม่มีเลย คนเมาแล้วขับก็ลดลง เจ้าภาพก็ประหยัดค่าใช้จ่ายไม่ต้องซื้อ
หาเหล้าเปียร์มาไว้ต้อนรับแขกเหมือนในอดีต เป็นการสร้างวัฒนธรรม
ใหม่ที่สร้างสรรค์ ยิ่งในอนาคตสังคมไทยจะมีผู้สูงอายุมากขึ้นและ
กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งชนบทบางแห่งก็เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว
มีวัยแรงงานวัยหนุ่มสาวน้อยกว่าผู้สูงอายุ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนา
เด็กและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตมาอีก 10-20 ปี เยาวชนกลุ่มนี้จะต้องมา
ดูแลผู้สูงอายุ เด็กๆ รุ่นใหม่จึงต้องเป็นคนที่มีความรู้ มีสุขภาพ
ร่างกายแข็งแรง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและสิ่งเสพติด การส่งเสริม
ให้เด็กห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เราไม่ได้มองแค่ปัจจุบันแต่
มองไกลไปถึงอนาคต มองไปถึงวันที่เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และต้อง
มารับหน้าที่ดูแลครอบครัวในอนาคต ผมเชื่อว่าการขับเคลื่อนงาน
บุญประเพณีปลอดเหล้าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ดีและมีประสิทธิภาพ
ของดีต้องบอกต่อครับ”

นายประจวบ มะปะเวิ
นายกเทศมนตรีตำบลผาอินทร์แปลง

“อยากเห็นเยาวชนสืบสาน
บุญประเพณีปลอดเหล้า”

สืบสวนเทศกาลลอยกระทง ปลอดภัย

งานลอยกระทง หรืองานประเพณียี่เป็งของภาคเหนือตอนบน เป็นงานประเพณีในระดับชาติ เช่นเดียวกับงานสงกรานต์ ถ้าจะกล่าวว่างานสงกรานต์ เป็นงานที่สนุกสนานตอนกลางวันโดยมีน้ำเป็นตัวสื่อกลางในเดือนที่ร้อนที่สุด ส่วนงานประเพณีลอยกระทง ก็เป็นงานที่สร้างความสนุกสนานในช่วงกลางคืน โดยมีประทีป โคมลอย และกระทงเป็นตัวสื่อกลางในเดือนที่อากาศเย็นๆ โรแมนติก ทั้งนี้ลักษณะปัญหาของงาน 2 เทศกาลนี้ ที่เหมือนกัน คือ อุบัติเหตุ ทะเลาะวิวาท การกระทำไม่เหมาะสม แต่มีแตกต่างกัน คือ งานลอยกระทงมีปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม และอุบัติเหตุที่มาจากโคมลอย

แผนงานฯ ได้เริ่มงานลอยกระทงปลอดภัยแล้ว ในปี 2549 เริ่มจากการสนับสนุนโครงการให้แก่พื้นที่ชุมชนในการจัดงาน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถกำหนดให้เป็นเขตปลอดภัยได้ เช่น ชุมชนบางลำพู ชุมชนวัดอรุณ ต่อมาปี 2550 จึงได้เริ่มใช้ทุนอุปถัมภ์ทดแทนในพื้นที่จัดงานที่มีเจ้าภาพดำเนินการอยู่ คือ เทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่จัดงานเพื่อการท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ เหตุการณ์ที่สามารถเข้าเปลี่ยนแปลงได้เพราะได้

พลังต่อเนื่องมาจากงานเทศกาลสงกรานต์ ที่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้านั้น ซึ่งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้เห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้ลดปัญหาต่างๆ ได้หมดทีเดียว แต่ด้วยความมั่นใจในทิศทางที่ถูกต้อง จึงขอรับทุนสนับสนุนต่อเนื่อง ซึ่งก็ตรงกับยุทธศาสตร์ของแผนงานฯ ที่ต้องการสนับสนุนแบบการทดแทน

จากนั้นปี 2551 นอกจากจะสนับสนุนพื้นที่เชียงใหม่แล้ว ยังได้ทำทนายโดยเข้าไปประสานขอทดแทนการอุปถัมภ์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ในงานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟลอยกระทงจังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นพื้นที่ไฮไลท์ของประเทศอีกพื้นที่หนึ่ง ต่อมาปี 2554 ทางแผนงานฯ ได้รุกไปยึดพื้นที่ลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง จากเทศบาลเมืองตาก ซึ่งมีเอกลักษณ์โดดเด่น โดยก่อนหน้านั้นพื้นที่นี้เต็มไปด้วยลานเบียร์กว่า 32 ร้านบนพื้นที่จัดงาน

ทั้งนี้ กระบวนการนโยบายสาธารณะที่สำคัญในปี 2553 ทางแผนงานฯ ได้จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของพื้นที่จัดงานกว่า 20 แห่ง และได้ประสานฝ่ายนโยบาย โดย ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธก กิต ผู้แทน สสส. นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข และนพ.ชัย กฤติยาภิชาติกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ ผู้แทนสำนักงานองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย เพื่อการลงนามประกาศเจตนารมณ์ในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงในงานประเพณีลอยกระทงปลอดภัย-บุรี ทั้งนี้ ในระยะปี 2558 เป็นต้นมา ปัญหาการใช้โคมลอยในพื้นที่ท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ กลายเป็นปัญหาใหญ่ เพราะสายการบินต้องยกเลิกเที่ยวบินในช่วงงานประเพณี เพื่อความปลอดภัย ทั้งนี้ เป็นการแก้ปัญหาความเสี่ยงเพื่อหวังว่าจะส่งเสริมการท่องเที่ยวนั่นเอง

นอกจากนั้น การใช้ข้อความรณรงค์ (Key Message) ได้มีการพัฒนามาเป็นระยะ ในช่วงแรก

คำประกาศเจตนารมณ์
ในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างเสริมสุขภาพ
และลดปัจจัยเสี่ยงในงานประเพณีลอยกระทงปลอดภัย-บุรี

ด้วยสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมโดยรวม เป็นสาเหตุของการเสียชีวิตของคนทั่วโลกปีละ ๒,๕๐๐,๐๐๐ ราย และของคนไทยปีละ ๒๖,๐๐๐ ราย เป็นสาเหตุของโรคภัยไข้เจ็บมากกว่า ๖๐ โรค เด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของประเทศ กลายเป็นหนักด้นหนักใหม่มากขึ้นปีละกว่า ๒๖๐,๐๐๐ คน ตั้งท้องในวัยเรียน ๑๐,๐๐๐ คน คือปีละสร้างการสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งภาระค่าใช้จ่ายด้านรักษาพยาบาลที่เพิ่มมากขึ้นการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศไทย ขณะเดียวกันเยาวชนไทยกว่า ๑,๗๐๐,๐๐๐ คนเป็นผู้สูบบุหรี่ และยังเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของอุตสาหกรรมยาสูบ รวมทั้งคนไทยร้อยละ ๖๕.๖ ยังคงสัมผัสควันบุหรี่ในสถานที่สาธารณะต่างๆ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมและโดยเจตจำนงยิ่งในงานประเพณีลอยกระทงที่สื่อและโพลล์ต่างๆ ระบุว่าเทศกาลแห่งการเมา-เจ็บ-ตาย-เสียตัวและยังเต็มไปด้วยปัจจัยเสี่ยงทั้งในเรื่องของเหล้าเบียร์ บุหรี่ อุบัติเหตุ รวมไปถึงการเล่นประทัดดอกไม้ไฟการปล่อยโคมลอยด้วยความสีกองและขาดการควบคุม ซึ่งนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินและความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม จนกระทั่งเด็กเยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจคุณค่าความหมายของการจัดงานประเพณีที่ดีงามที่เคยเป็นมา

ดังนั้นเพื่อเป็นการปกป้องเด็กเยาวชนและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทยให้คงอยู่ ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างพลังความร่วมมือในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชน รวมทั้งเป็นการบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ร่วมกันแสดงเจตนารมณ์ในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างเสริมสุขภาพและลดปัจจัยเสี่ยงในงานประเพณีลอยกระทงปลอดภัย-บุรี ดังนี้

๑. ร่วมกันประกาศเป็นนโยบายในการจัดงานประเพณีลอยกระทงปลอดภัย-บุรี เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงและสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ประชาชน
๒. ไม่สนับสนุนให้บริษัทเหล้าเบียร์บุรีฯ ทำการโฆษณาสินค้าหรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการขายในพื้นที่จัดงานประเพณีลอยกระทง
๓. ร่วมกันจัดพื้นที่ในบริเวณงานประเพณีลอยกระทงและพื้นที่โดยรอบให้เป็นเขตปลอดภัย-บุรี ตามกฎหมายกำหนด
๔. ร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมการจัดงานลอยกระทง ให้คงไว้ซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ส่งผลดีต่อสุขภาพทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเด็กเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตสำคัญของชาติ
๕. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการและแนวทาง ในการปกป้องเด็กและเยาวชนให้พ้นจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ทุกวิถีทางร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธก ที่ปรึกษาคณะกรรมการ สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	นพ.ศิริวัฒน์ ทิพย์ธราดล รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข	นพ.ชัย กฤติยาภิชาติกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ ผู้แทนสำนักงานผู้แทนองค์การอนามัยโลก ประจำประเทศไทย
---	--	--

เราใช้คำว่า ลอยกระทงปลอดภัย สั้นๆ ต่อมา ใช้คำว่า ลอยกระทงสุขใจ ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ และมาเพิ่มคำว่า “บุญจะส่งให้เราสุขใจ” ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ บทเรียนของพื้นที่ต้นแบบลอยกระทงปลอดภัย ใน 3 พื้นที่คือ งานประเพณียี่เป็ง เทศบาลนครเชียงใหม่ งานเผาเทียนเล่นไฟจังหวัดสุโขทัย และกระทงสายพันดวง จังหวัดตาก จากพื้นที่ดำเนินการ ทั้งสนับสนุนทุนอุปถัมภ์ และดำเนินการด้วยตนเอง ประมาณ 38 แห่ง ในปี 2557 และเหลือประมาณ 11 แห่งในปี 2560

นอกจากนั้น ในปี 2559 เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เสด็จสวรรคต จึงมีการเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานลอยกระทงเพื่อน้อมอาลัย โดยได้นำร่องคุณศุ บุญเลี้ยง ได้แต่งเพลงลอยกระทงน้อมอาลัยขึ้น ต่อเนื่องมาจนถึงปี 2560

ແລ່ນຍີ່ເປືອເລີຍໃໝ່

ປະທັບປະຫວັດຍຸກສະໄໝໃໝ່ ໃຈແລກອອກ

ภายหลังจากประสบความสำเร็จในการรณรงค์งานเทศกาลปีใหม่เมือง (สงกรานต์) แล้ว เป้าหมายงานใหญ่อีกงานของเชียงใหม่ คืองานประเพณียี่เป็ง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนภาคเหนือตอนบน เป็นงานประเพณีที่มีเรื่องราวความเป็นมาวิถีชีวิตที่แน่นแฟ้นกับคนพื้นเมืองล้านนา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า โดยจารีตแล้วดินแดนล้านนาจัดงานยี่เป็งใช้กระทงลอยน้ำเป็นเพียงหนึ่งความหมายเท่านั้น เรียกว่า “ลอยโขมดหรือลอยไฟ” และมีภาษาเรียกเฉพาะว่า สะเปา นอกจากนี้ยังเป็นการทำบุญใหญ่จัดงานเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกในโอกาสนี้ด้วย จึงมีพิธี “การตั้งธรรมหลวง” และการทำซุ้มประตูที่หน้าบ้าน และประตูดัดเรียกว่า “ประตูป่า” เพื่อต้อนรับพระเวสสันดร และขณะเดียวกันก็มีความเชื่อว่าหากใครฟังเทศน์จนครบ 13 กัณฑ์ จะเป็นสิริมงคลแก่บ้านเมืองและชีวิต ทั้งนี้ การเทศน์ให้ครบทั้ง 13 กัณฑ์ ต้องใช้เวลาจนตลอดวัน ตลอดคืน ชาวบ้านจึงทำโคมค่าง โคมแขวน โคมผัด โคมหูกระต่าย โคมรังมดส้ม โคมเวียน นำไปประดับตามวัด และบ้านเรือน มีการเตรียมกัณฑ์ธรรมหรือกัณฑ์เทศน์ บุพผาลาซาข้าวตอกดอกไม้ เพื่อโปรยเวลามีขบวนแห่ โปรยเวลาเทศน์มหาชาติคืนครกัณฑ์ หากใครถวายเป็นดอกไม้และข้าวตอกบูชา นี่เป็นช่วงเวลาเตรียมงาน 2-3 วัน แต่เมื่อเวลาวันงานขึ้น 15 ค่ำเดือนยี่ ตอนเช้ามีการทำบุญ “ตานขันห้า” ไปหาบรรพบุรุษ พอค่ำก็จะนำกระทงเทียนหรือขี้ผึ้ง เรียกว่า “ผางประทีป” จุดเรียงไว้ตามหน้าบ้านหรือตามรั้วบ้านเท่ากับอายุของคนที่อาศัยอยู่ในบ้านนั้นๆ พร้อมกับจุดโคมยี่เป็งแขวนประดับ และยังมีจุด “โคมควีน” ปลอยในตอนกลางวัน จะเน้นด้วยกระดาดหลากสีเพื่อให้เห็นได้เด่นชัดจะใช้การมควีนในการที่ทำให้โคมลอยขึ้นบนท้องฟ้าเพื่อบูชาพระเกตุแก้วจุฬามณีบนสรวงสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ การจุดโคมลอยที่ปลอยในตอนกลางวันมักจะนำเงิน สิ่งของ หรือเขียนข้อความว่าผู้ใดเก็บโคมนี้ได้ก็นำไปรับรางวัลจากผู้จุด ส่วนโคมลอยที่ปลอย

“ แอ๋อยเป็งเ็ญใหม่ ”

ปลอดประทัดยักษ์ ไร้แอลกอฮอล์

ในตอนกลางคืนซึ่งกลายเป็นจุดขายการท่องเที่ยว แต่มีความเสี่ยงคือ “โคมไฟ” และการเล่นสโปก การเล่นประทัด ดอกไม้ไฟ เป็นสีสันยามค่ำคืน

เมื่อถึงเดือนยี่ซึ่งตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำเดือนพฤศจิกายน เมืองเชียงใหม่สว่างไสวไปด้วย “โคมยี่เป็ง” และ “ผางประทีป” บ้านและวัดสะอาดงดงามด้วย “ซุ้มประตูป่า” แม่น้ำเต็มไปด้วยสายประทีปที่เกิดจากกระทงกาบกล้วยและสะเปา ชมขบวนโคมยี่เป็ง ขบวนกระทงเล็ก ขบวนกระทงใหญ่ การเล่นโคม การเล่นสโปก ดอกไม้ไฟ ผู้คนเบิกบาน เปี่ยมไปด้วยความสุขจากศรัทธาในพระพุทธศาสนา

เพื่อร่วมกันเปลี่ยนแปลงวิถีประเพณีที่กำลังอยู่ในภาวะเสี่ยงอันมีสาเหตุสำคัญ คือ แอลกอฮอล์ เพื่อให้เป็นงานยี่เป็งเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับคนเมืองและนักท่องเที่ยวที่จะสามารถนำพาลูกหลานครอบครัว ออกมาเที่ยวชมงานลอยกระทง ปลอ่ยโคม ได้อย่างสบายใจ

รู้สึกปลอดภัยไม่ต้องกังวลกับอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาทของคนเมา ประทัด พลุดอกไม้ไฟที่จะก่อให้เกิดอันตราย ฯลฯ มาตรการสำคัญ คือ กำหนดเขตจัดงานหลักๆ เป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์ ได้แก่ บริเวณช่วงอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ บริเวณช่วงประตูท่าแพ บริเวณหน้าจวนผู้ว่า และบริเวณริมแม่น้ำปิงข้างสะพานนวรัฐ (ฝั่ง Good View) เป็นต้น

● **ปี 2550** เป็นปีแรกที่เริ่มจัดงาน การควบคุมพื้นที่ และการรณรงค์ยังทำได้จำกัด มีการลงผิดถูกทั้งฝ่ายเยาวชนนักเรียนรณรงค์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เนื่องจากพื้นที่จัดงานเกิดขึ้นทุกมุมในเขตเมือง กระทั่งในวัดซึ่งยังพบเห็นการจัดวางดนตรีทางเครื่องตีมกีนสุรามิเหตุทะเลาะวิวาทในวัด การแก้ปัญหาพยายามแก้กันตามเหตุการณ์เฉพาะหน้า ตามเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ยังได้คำตอบว่า เป็นไปไม่ได้

● **ปี 2551** เมื่อมีกฎหมายควบคุมเครื่องตีมกีนแอลกอฮอล์มาบังคับใช้ และประสบการณ์การจัดงานของทีมงานมากขึ้น นอกจากจะกำหนดพื้นที่ปลอดแอลกอฮอล์แล้ว ปีนี้ ทีมงานได้สร้างทีมเยาวชนนักศึกษา 7 สถาบันขึ้น และขอพื้นที่บริเวณริมแม่น้ำปิงข้างสะพานนวรัฐ (ฝั่ง Good View) นั้น จัดเป็นพื้นที่กิจกรรมสร้างสรรค์ เพราะเดิมพื้นที่นี้เป็นมุมมืด มักเป็นจุดที่ไม่มีความปลอดภัย ประกอบกับเทศบาลได้กำหนดจุดลอยกระทง มีการติดไฟส่องสว่าง ดังนั้น ทีมงานจึงได้ขออาสาเปลี่ยนพื้นที่เสี่ยงเป็นพื้นที่ดี โดยเปิดพื้นที่จัดกิจกรรม

บริเวณ Good View ตลอด 4 วัน เริ่มตั้งแต่เวลา 17.00 - 24.00 น.ทุกวัน ทั้งนี้เวทีดนตรีสร้างสรรค์เปิดให้ทั้งกลุ่มนักแสดง นักดนตรีจากแต่ละสถาบัน และประชาชนทั่วไปได้แสดงความสามารถกันอย่างเต็มที่ มีกาตร้านค้าจากนักศึกษาจากทุกสถาบันในเชียงใหม่ซึ่งมีทั้งอาหารเครื่องตีม ของขบเคี้ยว เสื้อผ้า และของใช้ของที่ระลึก ฯลฯ ร้านกระทงสายบอร์ดแสดงความคิดเห็นการจัดพื้นที่ปลอดภัยในงานนี้เป็ง โดยกิจกรรมทั้งหมดอยู่ในความดูแลของเครือข่ายเฝ้าระวังแอลกอฮอล์ 7 สถาบัน ร่วมกับ

เทศบาลนครเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่เทศกิจ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในครั้งนี้มีกระแสตอบรับและได้รับความสนใจจากคนเมืองและนักท่องเที่ยวในทางที่ดี และเป็นพื้นที่ใหม่สำหรับคนเมืองและนักท่องเที่ยว โดยมีข้อความสะท้อนมาว่า

“...บริเวณนี้อยู่ใกล้บ้านแต่ไม่เคยล่องกระทงหรือปล่อยโคมแฉนี้เลยต้องไปที่อื่น เพราะที่นี่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นหนุ่มสาวและคนมานานแล้ว มันไม่ปลอดภัย โดยปกติทั่วไปไม่ใช่เทศกาลที่นี้ก็น่ากลัวพอแล้ว ยิ่งหน้าเทศกาลต่างๆ ก็หนักเข้าไปอีก คนที่อยู่แฉนี้จึงไม่ค่อยออกจากบ้านกัน...แต่ปีนี้พวกหนุ่มมาจัดกิจกรรม เวทีแบบนี้ก็ดีแล้ว รู้สึกปลอดภัยดี พี่น้องคนเมืองและนักท่องเที่ยวเองก็มากขึ้นเยอะกว่าทุกปี อยากให้ทำต่อไปและทำหลายๆ จุด...”

นี้อาจจะเป็นเพียงแค่เสียงสะท้อนส่วนหนึ่งจากการพูดคุยแต่ก็สะท้อนให้เห็นอะไรหลายๆ อย่างและสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2550-2551 นายกเทศมนตรีคือ ร.อ.หญิง ดร.เดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่ ซึ่งเห็นด้วยกับแนวทางต่อเนื่องมาจากนายกเทศมนตรีคนก่อน แม้จะเป็นคู่แข่งกันก็ตาม และได้พยายามเพิ่มมิติวัฒนธรรม การส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้น

● ปี 2552 - 2560 เป็นช่วงการเปลี่ยนคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่คนใหม่ คือนายทัศนัย บุณยปกรณ์ เป็นนักการเมืองหนุ่มที่เข้ามาแทนที่นักการเมืองสาว แต่ไม่ได้ทำให้นโยบายงานปลอดภัยล่าเปลี่ยนไป นับเป็นโอกาสที่ดีที่เกิดความต่อเนื่องของนโยบาย ทั้งนี้ การสานงานต่อประเพณีเชียงใหม่ที่เน้นความเป็นวัฒนธรรม การมีส่วนร่วม และยังเน้นนโยบายการควบคุม การบังคับใช้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะ การเดินตรวจการชายเหล่าในพื้นที่จัดงาน การควบคุมประทัดยักษ์ และการตรวจค้นอาวุธ

ประกอบกับกิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชน การร่วมมือจากหน่วยงาน โดยเฉพาะ สรรพสามิต กรมเจ้าท่า และหน่วยงานการท่องเที่ยว ที่ได้รับเสียงตอบรับว่าเชียงใหม่มีความปลอดภัยมากขึ้น

● ปี 2550 - 2551 เริ่มการรณรงค์ แต่ยังไม่มีการควบคุมเข้มแข็ง เป็นงานที่น่าเที่ยวแต่ผู้คนรู้สึกกลัวจะมีความรุนแรงและมีความเสี่ยง

● ปี 2552 ภาวะที่เริ่มมีมาตรการควบคุม เริ่มเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน แต่ยังมี ความรุนแรง ความเสี่ยง

● ปี 2553 การก่อเหตุทะเลาะวิวาทน้อยลง อุบัติเหตุน้อยลง ประชาชนรู้สึกปลอดภัยมากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมาก โดยเหตุการณ์สำคัญ การออกแบบเชียงใหม่ปลอดภัยร่วมกัน

● ปี 2554 ผลต่อเนื่อง ประชาชนรับรู้การงดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น และสนับสนุนให้เทศบาล จัดงาน ประเพณีปลอดภัย-เปียร์

นอกจากนั้น เหตุการณ์สำคัญในช่วงนี้ คือ การลอยโคมไฟเป็นกระแสแรงมากขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากรายงานของสนามบินเชียงใหม่พบซากโคมไฟบนสนามบินกว่า 1,000 ลูก มีเหตุไฟไหม้จากโคมไฟตกลงบนหลังคาบ้าน ประชาชนเขตเมืองต้องคอยเฝ้าว่าจะมีโคมไฟตกลงมาไหม ด้วยความเสี่ยงมีมากขึ้น ทำให้รัฐต้องมีมาตรการจำกัดเวลาปล่อยโคม และงดเที่ยวบินในช่วงที่ปล่อยโคม จะเห็นได้ว่าความเสี่ยงของงานประเพณีเชียงใหม่มีมิติความเสี่ยงในหลายมิติ คือ เสี่ยงจากแอลกอฮอล์ เสี่ยงจากการใช้ประทัดยักษ์ และเสี่ยงจากการปล่อยโคมลอย

แผนที่ พื้นที่ควบคุม ปี2551 ผลสำรวจร้านค้าพบ 71-53 จุด

จุดประสานงาน สำหรับสะพาน จุดสกัด ใช้กำลังพลประมาณ 80 นาย 3 จุด สก. แม่ปิ้ง สะพานซิวเหล็ก,หน้าโบสถ์คริสต์,ศรีโฆง

แผนที่ พื้นที่ควบคุม ปี2555 ผลสำรวจร้านค้าพบ 1-3 จุด

จุดประสานงาน สำหรับสะพาน จุดสกัด ใช้กำลังพลประมาณ 80 นาย 3 จุด สก. แม่ปิ้ง สะพานซิวเหล็ก,หน้าโบสถ์คริสต์,ศรีโฆง

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ

1. การรณรงค์และประชาสัมพันธ์งานดังกล่าว

ด้วยสื่อประชาสัมพันธ์และป้ายผ้ารณรงค์ จัดงานแถลงข่าว เผยแพร่สโปดวิทย์ ประชาสัมพันธ์ด้วยรถประชาสัมพันธ์ในตัวเมืองเชียงใหม่และอำเภอรอบนอก จัดทำป้ายโครงเขียว ป้ายติดเสาไฟฟ้า และ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ประชาสัมพันธ์ผ่านวารสารเวียงพิงค์เผยแผ่ให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมไปถึงสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและส่วนกลาง

2. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานประเพณี

เพื่อเป็นแนวทางและแบบอย่างที่ดีในการจัดงานครั้งต่อไป อาทิเช่น การสาธิต การตัดตุง การทำโคมล้านนา ฯลฯ

3. จัดเขตพื้นที่ห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์รอบบริเวณงาน

ซึ่งแต่ละพื้นที่มีวัตถุประสงค์การใช้งานต่างกัน แต่ละพื้นที่สุ่มเสี่ยงต่อภัยแอลกอฮอล์

4. ประสานงานกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมที่ปลอดภัย และบุหรืในพื้นที่การจัดงานและกวดขันการจำหน่ายแอลกอฮอล์

5. สร้างเครือข่ายสัมพันธ์ระหว่างทุกภาคส่วน

เพื่อเป็นแนวทางในการจัดโครงการในครั้งต่อไป

การประเมินความพึงพอใจของประชาชน

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดงานประเพณีี่เป็นในด้านมาตรการการป้องกันการตีหรือจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในบริเวณพื้นที่จัดงาน ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในมาตรการต่างๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หัวข้อ	ผลปี 2557 (%)		ผลปี 2558 (%)	
	พอใจ	ไม่พอใจ	พอใจมาก	พอใจ
พึงพอใจต่อการตรวจจับผู้ขับซิ่งรถยนต์ รถกระบะ และรถจักรยานยนต์ รวมถึง ผู้โดยสารที่มีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดอุบัติเหตุ	พอใจ	92.33%	พอใจมาก	71.32%
	ไม่พอใจ	7.67%	พอใจ	26.61%
			พอใจน้อย	2.07%
ความพึงพอใจต่อการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของประชาชน จากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์	พอใจมาก	84.66%	พอใจมาก	73.83%
	ไม่พอใจ	15.34%	พอใจ	23.58%
			พอใจน้อย	2.59%
พึงพอใจต่อความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ ในการควบคุมการตีและการจำหน่าย เครื่องตีแอลกอฮอล์บริเวณรอบคูเมือง	พอใจ	75.34%	พอใจมาก	74.68%
	ไม่พอใจ	24.66%	พอใจ	23.00%
			พอใจน้อย	2.33%
พึงพอใจในการจัดเจ้าหน้าที่ในการ ตรวจจับเครื่องตีแอลกอฮอล์บริเวณ รอบคูเมือง	พอใจ	95.25%	พอใจมาก	76.29%
	ไม่พอใจ	4.75%	พอใจ	21.91%
			พอใจน้อย	1.80%
พึงพอใจต่อการรณรงค์และห้ามจำหน่าย เครื่องตีแอลกอฮอล์บริเวณรอบคูเมือง ในช่วงที่มีการจัดงาน	พอใจมาก	87.15%	พอใจมาก	81.23%
			พอใจ	17.48%
			พอใจน้อย	1.29%

พระครูสมุห์วิเชียร คุณธมฺโม

เจ้าอาวาสวัดเจติย์แม่ศรี

ประธานศูนย์ประสานงานเครื่อง่ายองค์กรงคเหล่า
จังหวัดเชียงใหม่

“ในอดีตการตีหม้อเหล่าในช่วงเทศกาลงานประเพณี พุทธภาษาชาวบ้านมันมีการตีหม้อมากเป็นร้อยเท่าของวันปกติ คนชายก็ชายได้เป็นร้อยเท่า ทำให้คนลืมนั่นแก่นสารของประเพณี ทางเครื่อง่ายจึงมาทบทวนว่าจะทำอย่างไรที่จะรณรงค์ให้ประชาชนลด ละ เลิก เครื่องตีหม้อแอลกอฮอล์ ซึ่งเราได้ใช้เครื่องมือ 3 มิติ คือ เรื่องของความเชื่อทางศาสนา สารแก่นสารของงานประเพณี และความรู้ ความสูญเสียจากการตีหม้อเครื่องตีหม้อแอลกอฮอล์ ประสานความร่วมมือกับหลายภาคส่วน จัดประชุมระดับจังหวัด ในฐานะองค์กรศาสนา เราใช้หลักศาสนา เรื่องบาป บุญ คุณ โทษ โดยเฉพาะศีล 5 เป็นเครื่องมือการตีหม้อเหล่าก็เป็นการผิดศีลข้อ 5 นอกจากนี้ยังมีการอบรมให้ความรู้ แก่อาสาสมัครอย่างประเพณีลอยกระทงที่ผ่านมาก็ให้ความรู้กับร้านค้า ผู้นำชุมชน มีการเฝ้าระวังจุดเสี่ยงที่อาจจะมีการกระทำผิดกฎหมาย ส่วนหนึ่งอาศัยความสัมพันธ์จากที่ได้ไปจัดเวทีสานพลังความร่วมมือ คัดกรองหมู่บ้านศีล 5 ประสานงานกับผู้นำชุมชน และฝ่ายปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ให้ตรวจสอบหากมีการร้องเรียนเรื่องจำหน่ายจ่ายแจกเครื่องตีหม้อแอลกอฮอล์ ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากประเพณีลอยกระทง สงกรานต์แล้ว ยังมีการขยายการรณรงค์ไปในงานประเพณีอื่นๆ เช่น ประเพณีเตียวขึ้นดอยสุเทพ ซึ่งแต่ก่อนจะมีเครื่องตีหม้อแอลกอฮอล์ตลอดเส้นทางขึ้นดอย มีการพกพาอาวุธด้วย แต่ปัจจุบันเครื่อง่ายฯ ได้ไปเฝ้าสังเกตการณ์ มีเยาวชนเป็นทีมเฝ้าระวัง เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องช่วยกันดูแล ผู้เฝ้าฝืนก็ลดน้อยลงเป็นลำดับ จนปัจจุบันแทบจะไม่มีผู้เฝ้าฝืนเลย”

“อยากเห็นประชาชนสุขภาพดี
ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์”

นายธงชัย ยงยืน

เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดเชียงใหม่

“งานประเพณียี่เป็งก็คือประเพณีลอยกระทง ซึ่งจัดขึ้นริมน้ำปิง ในอดีตริมน้ำปิงมีลานเบียร์บริการเครื่องดื่มอยู่ เดินไปทุกๆ 2 ก้าว ก็จะมีร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถือว่าเป็นมหรสพขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่คนขายได้กำไรสูงสุดในรอบปี สมัยนั้นประมาณปี 2548-2550 ยังไม่มี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่องของการห้ามดื่มในพื้นที่สาธารณะก็ยังไม่มีการบังคับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เดินกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันจากข้อมูลยังพบว่าภาคเหนือตอนบนเป็นภาคที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด มากไปกว่านั้นยังมี

โรงกลั่นสุราในชุมชนมากที่สุดในประเทศ ผมเองได้มีส่วนผลักดัน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในปี 2551 ช่วยหารายชื่อสนับสนุน พ.ร.บ. ซึ่งได้มาทั้งหมด 13 ล้านรายชื่อ เฉพาะภาคเหนือตอนบนได้ 3 ล้านรายชื่อ ดังนั้น พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นความสำเร็จของภาคประชาสังคมที่ช่วยกันขับเคลื่อน นอกจากนี้ยังมีการสร้างกลไกการทำงานตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด และทำงานประสานงานกันระหว่างเครือข่ายอย่างเข้มแข็ง เกี่ยวกับงานยี่เป็งเราไม่ได้โฟกัสที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับเรื่องโคมลอย และประทัดด้วย ขณะที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ก็มีนโยบายในเรื่องนี้อย่างจริงจัง”

“ผมทำงานนี้ตั้งแต่อายุ 24 ปี ตอนนี้อย่างผ่านไปกว่า 10 ปี รู้สึกว่าเป็นช่วงของรอยต่อ และการเปลี่ยนแปลง เดิมนั้นไม่มีคนมาตั้งวงเหล้าริมน้ำปิง การดื่มเป็นที่เป็นทางมากขึ้น แรงแบนตาลใจอีกอย่างหนึ่งของผมเกิดขึ้นประมาณปี 2549 ตอนนั้นมีแม่อยู่มาลอยกระทงตอน 5 โมงเย็น บริเวณสะพานนวรัตน์หน้าจวนผู้ว่าฯ ผมจึงถามแม่อยู่ว่าทำไมมาตอนนี้ แม่อยู่บอกว่ามาตอนค่ำกลัวคนเมา ถ้าจะลอยตอนค่ำต้องไปลอยที่หน้าค่ายกาวีละเพราะมีทหารดูแลจึงจะปลอดภัย เราจึงมาคิดว่าการจัดงานลอยกระทงเพื่อใครไม่ใช่คนเมืองหรือ จึงเดินหารณรงค์ขับเคลื่อนงานกันอย่างเข้มข้น ความสำเร็จในวันนี้ต้องบอกว่ามีหลายปัจจัยส่วนหนึ่งเกิดจากชุมชน หน่วยงานต่างๆ เริ่มเห็นปัญหาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ สรรพสามิต เทศบาลนครเชียงใหม่ เครือข่ายภาคประชาสังคม ฯลฯ สำหรับผมสิ่งที่ภูมิใจ คือเราส่งเสริมให้ชุมชนเป็นเจ้าของปัญหามากยิ่งขึ้น ทำให้เขารู้สึกว่าโอกาสที่จะสร้างเมืองให้ปลอดภัยมีมากขึ้น เพราะชุมชนเริ่มเห็นปัญหาและช่วยกันแก้ปัญหา ประชาชนช่วยกันเฝ้าระวังการดื่มเหล้า หรือการจัดโปรโมชั่นของร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจุบันเรามี 97 ชุมชนที่ร่วมกันขับเคลื่อนงาน งานยี่เป็งเรามี 5 ทำน้ำ 5 ชุมชน แต่ละชุมชนจะดูแลพื้นที่ของตนเอง ทุกวันนี้ทุกชุมชนตระหนักถึงปัญหาและช่วยกันดูแลพื้นที่ให้ปลอดภัย ถึงจะไม่มียงบประมาณสนับสนุนแต่ชุมชนก็จะช่วยกันดูแลต่อไป นี่คือการเข้มแข็งของภาคประชาชนที่ผมคิดว่าประสบความสำเร็จที่ยั่งยืน”

นางสาวอารีรัตน์ ชัยมณี
อาสาสมัครนครนรงค์

“ดิฉันทำหน้าที่ในส่วนของการเฝ้าระวัง หากพบใครดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่ แต่ก่อนจะมีการจัดงานอาสาสมัครจะต้องมาทำเวิร์คชอป เรียนรู้วิธีการทำงาน เฝ้าระวังว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เช่น หากจำเป็นต้องถ่ายรูปผู้ที่กระทำความผิดต้องทำยังไงเพื่อไม่ให้ผู้ที่ถูกถ่ายรูปรู้ตัว ถ้าหากเขารู้ตัวก็อาจจะเกิดความไม่ปลอดภัย เราก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่และสลับโซนกับเพื่อนๆ เพื่อความปลอดภัย ก่อนที่จะมีการรณรงค์มีคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเที่ยวงานเยอะมาก แต่หลังจากรณรงค์แล้วแทบจะไม่เห็นคนดื่มเหล้าหรือเบียร์ในงานประเพณียี่เป็งเลยคะ ดิฉันในฐานะอาสาสมัครนครนรงค์มีความภูมิใจอย่างมากที่ได้มีส่วนร่วมในการทำงานดังกล่าว ส่วนตัวเชื่อว่าความสำเร็จเกิดจากความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ตลอดจนประชาชนนักท่องเที่ยวที่ให้ความร่วมมือคะ ดิฉันอยากให้ประเพณีอันดีงามนี้คงอยู่ต่อไปและเป็นประเพณีที่ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์คะ”

“อยากให้ประเพณีคงอยู่
และมีความปลอดภัย”

ประเพณีลอยกระทงสาย ไหลประทีป ๑๐๐๐ กระทง ๑๐๐ ปีรัตนตึก

ประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวง จังหวัดตาก ที่โดดเด่น และภาคภูมิใจ โดยใช้กะลามะพร้าวาลงลอยเป็นสายที่สวยงาม ซึ่งประกอบด้วยกระทงน้ำ กระทงตาม และกระทงปิดท้าย เพื่อเป็นการขอขมาพระแม่คงคา และบูชา รอยพระพุทธรูปตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับพื้นที่อื่นๆ ปัญหาจาก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่น่าหนักใจ แต่ ด้วยการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ภาคภูมิใจ คือ

● **ปี 2553** มีการสำรวจรูปแบบการจัดงาน พบว่ามีลานเบียร์จำนวน 32 แห่งในสวนสาธารณะ การดื่มเบียร์ชมขบวนแห่ เด็กเยาวชนปะปนในพื้นที่สองข้างถนน พบความไม่เหมาะสมเมื่อเทียบกับคุณค่าของงานประเพณีนี้ ในปีดังกล่าวเกิดเหตุ ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย มีวัยรุ่นถูกยิงเสียชีวิต ในวันแรกของการจัดงาน ดังนั้นในวันที่ 2 ของการจัดงาน ทางคณะผู้จัดได้ยกเลิกลานเบียร์ไม่ให้มีการจำหน่ายในงาน เป็นการเริ่มต้นงานกระทงสาย ปลอดภัยในปีดังกล่าว

● **ปี 2554** เทศบาลเมืองตากรับเป็นเจ้าภาพ ในการจัดงานประเพณีลอยกระทงปลอดภัย มีการ จัดลานวัฒนธรรมแทนลานเบียร์ เพิ่มลานภูมิปัญญา ของกินเมืองระแหง ขบวนแห่ปลอดภัย การจัดงานในปีนี้ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย Thailand Tourism Awards ปี 2554 กระบวนการขับเคลื่อนงานมีการบูรณาการ 3 หน่วยงาน 2 เครือข่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ (แจกแผ่นพับ สติกเกอร์รณรงค์) ออกตรวจเดือนร่วมกับ สคอ. จัดพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชน เช่น การเต้นบ๊อบบี้

● **ปี 2555** ปรีกษาทีมประชาคมงดเหล้าตาก เพื่อขอร่วมสนับสนุนการจัดงาน โดยสนับสนุนงบประมาณให้เจ้าภาพเทศบาล รวมทั้งมองเห็นโอกาส ในการจัดงานเทศกาลอาหารทดแทนลานเบียร์ มีการจัดทีมตรวจเฝ้าระวัง และทีมตรวจของเทศบาล ประกอบกับจากกรมควบคุมโรคโดยตรง โดยมี

“ลอยกระทงสาย ไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวง”

ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจึงได้เกิด การเปลี่ยนแปลงที่ภาคภูมิใจ

กิจกรรมสร้างสรรค์เปิดพื้นที่ให้เยาวชนมาแสดงออก การขับเคลื่อนงาน มีการลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่าง 17 หน่วยงาน ประกาศโซนนิ่ง จัดงาน 1.2 กิโลเมตร ปลอดภัยตลอดปีนี้มีผู้ว่าราชการจังหวัด **นายสุริยะ ประสาทบัญญัติ** ประสานให้เกิดงานกาชาดปลอดภัย ทำให้เกิดความมั่นใจว่าหากมีความมุ่งมั่นแล้วสามารถทำได้ ประกอบ กับทีมเทศบาลที่ดำเนินงานขอความร่วมมือแบบค่อยเป็นค่อยไป ทำให้เสียงคนไม่เห็นด้วยลดลง ในปีนี้เริ่มมีการจัดครัวกระทงสาย

● **ปี 2556** ทีมงานได้ประสานงานต่อเนื่อง สนับสนุนการจัดงาน และเทศกาลอาหาร ประกอบกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามกุฎราชกุมาร ทรงเสด็จมาเป็นองค์ประธานในงาน ประเพณีลอยกระทงสายในครั้งนั้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญว่างาน ประเพณีนี้มีความสำคัญ อย่างไรก็ตามในงานยังมีลานเบียร์ที่จัดโดย บริษัท บุญรอดฯ แต่อยู่ห่างจากพื้นที่จัดงาน มีการจัดดินเนอร์กระทงสาย เกิดมาศคอสน้องลอยใจ การจัดงานปีนี้ได้รับรางวัลอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวไทย Thailand Tourism Awards ปี 2556

● **ปี 2557** ประชาชนพึงพอใจกับประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวง สีสิ้นแห่งสายน้ำ วัฒนธรรมเพ็ญเดือน 12 ปลอดภัยเรื่องดีมีแอลกอฮอล์และบุหรี ประจำปี 2557 เป็นอย่างมาก อีกทั้งประชาชนยังตระหนักถึงโทษและอันตรายจากความเสี่ยงของจากอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ ด้านผู้ประกอบการร้านค้า และร้านอาหารก็มีความพึงพอใจกับเทศกาลที่ไร้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดูจากยอดขายในแต่ละวันบางรายมียอดขายสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าเทศกาลที่ไร้แอลกอฮอล์ก็ไม่ได้หมายความว่านักท่องเที่ยวลดลงเลยแม้แต่น้อย แถมยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดตากอีกด้วย นับเป็นก้าวใหม่ของเทศกาลงานประเพณีปลอดแอลกอฮอล์เลยก็ว่าได้ ภาคีเครือข่ายเพิ่มจาก 17 หน่วยงานเป็น 24 หน่วยงาน มีการขยายพื้นที่สร้างสรรค์ “กาดกระทงสาย”

● **ปี 2558** สคส. ได้จัดงานครบรอบ 12 ปี โดยใช้บทเรียนงานลอยกระทงสายปลอดเหล้าเป็นพื้นที่เรียนรู้ เพื่อต่อยอดในคุณค่าและความภาคภูมิใจของคนตากว่าพี่น้องประชาคมงดเหล้าทั่วประเทศได้มาร่วมชื่นชมความสำเร็จ และย้ำว่าเหตุการณ์งานลอยกระทงที่เต็มไปด้วยลานเบียร์ ความไม่เหมาะสมต่างๆ จะไม่กลับมาอีก มีแต่จะพัฒนาให้เห็นคุณค่าต่อไป มีการจัดตั้งชุดคณะทำงานเฉพาะกิจ มีการ

ลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) กับร้านค้า เพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์และพื้นที่ปลอดภัย

● **ปี 2559** จัดจัดงานประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ แต่ยังคงให้มีการลอยกระทงตามธรรมเนียมวิถีชุมชนในท้องถิ่น และประเพณีของไทยที่ได้ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา เกิดรูปธรรมงานกระทงสายปลอดเหล้า ด้านการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) แนะนำนักท่องเที่ยวต่างชาติห้ามสูบบุหรี่ดื่มในงานลอยกระทงสาย ด้านการขับเคลื่อนมีกลไกการทำงานและแผนงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

● **ปี 2560** ประเพณีกระทงสายปลอดเหล้า ถูกยกระดับให้เป็นแหล่งเรียนรู้งานบุญประเพณีปลอดเหล้า การขับเคลื่อนงานมีการสร้างศูนย์การเรียนรู้กระทงสาย และพิพิธภัณฑ์เรื่องเล่ากระทงสาย

วิธีดำเนินงาน

การดำเนินงานกำหนดกิจกรรมหลัก 7 กิจกรรมหลัก คือ

1. กำหนดกลไกการทำงาน

แต่งตั้งคณะทำงานโครงการประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ เป็นคณะทำงานเฉพาะกิจ มีบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ชัดเจน จัดประชุมคณะทำงานก่อนวันเริ่มงาน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ และเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ กำหนดข้อตกลงและกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน ร่วมกันกำหนดขอบเขตพื้นที่ให้เกิดความชัดเจนตามกรอบที่กฎหมายกำหนดหรือตามมติที่ประชุมกำหนดและถือปฏิบัติร่วมกัน

2. การประชาสัมพันธ์

จัดแถลงข่าวสื่อมวลชนในการจัดงานโครงการประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ ดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองตาก ในการจัดทำ

ป้ายคัทเอาท์ ป้ายรณรงค์ รถประชาสัมพันธ์ สปอตโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยเน้นให้มีข้อความรณรงค์ในการจัดงานประเพณีลอยกระทงฯ ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ได้รับทราบตั้งแต่ก่อนเริ่มงาน และระหว่างการจัดงาน

จัดทำประกาศเทศบาลเมืองตากเรื่องการจัดงานประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ เพื่อเป็นการยืนยันถึงเจตนารมณ์ของเจ้าภาพในการจัดงาน และเป็นเครื่องมือช่วยในการดำเนินงานของเจ้า

หน้าที่รัฐ ตำรวจ เทศกิจ รวมทั้งภาคีเครือข่าย ที่ร่วมรณรงค์และคณะทำงานให้ทำงานได้ง่ายขึ้น โดยนำประกาศดังกล่าวมาสื่อสารสาธารณะ เพื่อสร้างความร่วมมือในวงกว้างให้กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ผู้ประกอบการ ร้านค้าและร้านค้าเร่ ในบริเวณงานได้ทราบ ว่าพื้นที่ที่กำหนดนี้เป็นเขตพื้นที่ Zoning ปลอดเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์และบุหรี และหากมีผู้กระทำความผิดสามารถใช้ประกาศดังกล่าวนี้สนับสนุน พร้อมทั้งแจกเอกสาร แผ่นพับ สติกเกอร์ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ปลอดเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์และบุหรี

3. การสร้างความร่วมมือและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

จัดทำหนังสือราชการแจ้งเวียนขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการทุกภาคส่วน และองค์กรต่างๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงาน สร้างข้อตกลงกับผู้ประกอบการร้านค้า ร้านค้าเร่ ร้านอาหาร แผงลอย ในบริเวณการจัดงานโดยมีหนังสือขอความร่วมมือพร้อมประกาศเทศบาลเมืองตากฯ โดยให้ลงชื่อรับทราบข้อตกลงร่วมกัน อาทิ

- การจัดประชุมผู้ประกอบการ “ลานศรีวาระทองสาย” (ปี 2558)
- การแจกประกาศและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ประกอบการร้านค้าทุกร้านที่มาจองพื้นที่จำหน่ายสินค้าภายในบริเวณการจัดงาน

4. กิจกรรมการรณรงค์ของกลุ่มเยาวชน

ประชุมคณะทำงานฝ่ายรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางเดียวกัน โดยเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องทำหน้าที่ในการตอบข้อซักถาม ไขข้อข้องใจให้กับผู้ประกอบการ ร้านค้า เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงหรือพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

กิจกรรมการรณรงค์ โดยประชาสัมพันธ์เชิงรุกก่อนเริ่มงาน ภายในบริเวณพื้นที่จัดงานเพื่อสร้างข้อตกลงให้กับประชาชน ผู้ประกอบการทุกร้าน ในพื้นที่บริเวณการจัดงาน โดยเครือข่ายเยาวชนรณรงค์งดเหล้าจังหวัดตาก คณะทำงานและภาคีเครือข่าย พร้อมทั้งแจกแผ่นพับ และติดสติกเกอร์ประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน รวมทั้งร้านค้าในบริเวณงาน ซึ่งผู้ประกอบการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

5. การดำเนินการตรวจเฝ้าระวังบังคับใช้กฎหมาย โดยมิเครื่อง่าย ดังนี้

- 1) ตำรวจภูธรเมืองตาก 2) สรรพสามิตพื้นที่ตาก 3) อำเภอเมืองตาก 4) วัฒนธรรมจังหวัดตาก 5) สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตาก 6) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตาก 7) ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตาก 8) สาธารณสุขอำเภอเมืองตาก 9) สี่อสาจังหวัดตาก 10) วิทยาลัยเทคนิคตาก 11) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก 12) เครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดตาก 13) กลุ่มเยาวชนรณรงค์งดเหล้า จังหวัดตาก 14) เครือข่ายเยาวชนงดเหล้า เฝ้าระวังบุหรีจังหวัดตาก

ทั้งนี้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานของคณะทำงานฝ่ายปฏิบัติการทุกฝ่ายทั้งที่มีคำสั่งแต่งตั้งและไม่มีคำสั่งแต่งตั้ง เพื่อเป็นศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียน มีการประชุมฝ่ายปฏิบัติการก่อนออกปฏิบัติการในทุกวัน มีการออกตรวจเฝ้าระวัง บังคับใช้กฎหมาย โดยทีมจากคณะทำงานตามคำสั่งเทศบาลฯ และตรวจบังคับใช้กฎหมายเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนจากทีมเครือข่ายเฝ้าระวังกลุ่มเยาวชน หรือประชาชนทีมเครือข่ายเฝ้าระวังกลุ่มเยาวชนออกปฏิบัติการเฝ้าระวังการกระทำผิด (เชิงลับ) ตลอดทั้งงาน เมื่อพบการกระทำผิดจะรายงานให้ศูนย์ประสานงานทราบทันที การปฏิบัติงานหากได้รับรายงาน หรือพบผู้ตี๋มผู้สูบในบริเวณงาน เจ้าหน้าที่จะเข้าไปทำการประชาสัมพันธ์ จากนั้นจึงขอความร่วมมือในการเก็บเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ หรือทำลาย ซึ่งที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากผู้ตี๋ม ผู้สูบ เป็นอย่างดี

การประเมินความพึงพอใจของประชาชน

จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดงานประเพณีกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ และต้องการให้มีการตรวจตราและบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นสวนสาธารณะอย่างต่อเนื่องเป็นประจำโดยไม่ปฏิบัติเฉพาะการจัดงาน เพราะทำให้สถานที่บริเวณสวนสาธารณะริมฝั่งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หัวข้อ	ผลปี 2557 (%)		ผลปี 2558 (%)	
	พอใจมาก	พอใจ	พอใจมาก	พอใจ
ความพอใจของประชาชนในการณรงค์ และการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณการจัดงาน	พอใจมาก	47.52 %	พอใจมาก	62.24 %
	พอใจ	41.58 %	พอใจ	29.08 %
	ไม่พอใจ	10.89%	ไม่พอใจ	8.70 %
ความเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ในการควบคุมการตีม และการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณการจัดงาน	พอใจมาก	33.66 %	พอใจมาก	54.66 %
	พอใจ	54.46 %	พอใจ	42.36 %
	ไม่พอใจ	11.88 %	ไม่พอใจ	2.98 %
การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการทะเลาะวิวาทของประชาชนจากการตีมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณการจัดงาน	พอใจมาก	38.61 %	พอใจมาก	55.01 %
	พอใจ	52.48 %	พอใจ	41.12 %
	ไม่พอใจ	8.91 %	ไม่พอใจ	3.87 %
ประชาชนต้องการมีการตรวจตราและการบังคับใช้กฎหมาย ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในบริเวณพื้นที่สวนสาธารณะอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยไม่ปฏิบัติเฉพาะช่วงเวลาการจัดงาน เพราะจะทำให้พื้นที่บริเวณสวนสาธารณะมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	87.13 %		92.63 %	
ประชาชนทราบว่างานประเพณีกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ ปลอดภัยจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และบุหรืจากสื่อป้ายไวน์ลและป้ายประชาสัมพันธ์ติดตามสถานที่จัดงานและป้ายแยกหลักของจังหวัด	78.22 %		88.29 %	

กิจกรรมการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการทำงานในปีต่อไป

นายอนันต์ชัย กวีเกื้อกูลกิจ
นายกเทศมนตรีเมืองตาก

“ประเพณีลอยกระทงสายเป็นความผูกพันของชาวจังหวัดตาก สมัยก่อนเรานิยมรับประทานเมี่ยงมะพร้าว ไม่ว่าจะเป็งาน แต่งงาน งานบวช งานศพ ทำให้มีกะลามะพร้าวจำนวนมาก คนสมัย ก่อนนำกะลามาลอยเล่นในแม่น้ำปิง ซึ่งมีร่องน้ำทำให้กะลาลอยเป็น สายไปเรื่อยๆ แม่น้ำปิงเป็นแม่น้ำสายเดียวที่มีร่องน้ำซึ่งสามารถลอย กระทงสายได้ สำหรับการลอยกระทงสายจะใช้กะลา 1,000 ใบ ระยะ 10 ปีให้หลังเราเริ่มจัดให้มีการแข่งขันลอยกระทงสาย โดยแต่ละ ชุมชนต้องลอยกระทงสาย 1,000 ใบ ภายในเวลา 30 นาที รวมการละ เล่นพื้นบ้าน เพื่อแสดงให้เห็นศิลปวัฒนธรรมไทยแต่โบราณ เริ่ม ด้วยกระทงน้ำ ตามด้วยกระทงกะลา 1,000 ใบ และกระทงปิดท้าย นอกจากนี้ยังมีการประกวดประดิษฐ์กระทงด้วย ชาวตากมีความ ภาคภูมิใจและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระองค์ทรงพระราชทานถ้วย รางวัลให้แก่ชาวจังหวัดตาก ในปี 2559 ที่ผ่านมาพระองค์ทรงมีพระ มหากรุณาธิคุณพระทานถ้วยรางวัลมาแล้ว แต่ว่าไม่ได้ถูกนำมาใช้ ตอนนีเราเก็บถ้วยพระราชทานไว้ที่เทศบาลเมืองตาก ซึ่งถ้วยรางวัล ดังกล่าวออกแบบโดยอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

“ในส่วนของการจัดประเพณีกระทงสายไหลประทีป ๑๐๐๐ ดวงฯ เราค่อยๆ ทำและเห็นผลที่น่าพอใจ ก่อนหน้านี้งานประเพณีลอยกระทง จะมีซุ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานเต็มไปด้วยหนุ่มสาว พอเริ่ม รมรงค์ภาพงานเริ่มเปลี่ยนไปเริ่มมีกลุ่มครอบครัวมาเที่ยวงาน แสดง ให้เห็นว่าประชาชนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น ปัญหาเรื่องการทะเลาะ วิวาทก็น้อยลง ความสำเร็จของการรณรงค์มาจากความอดทน และ การทำความเข้าใจ เพราะคนไทยให้ความสำคัญเรื่องสิทธิส่วนบุคคลสูง การรณรงค์ไม่ได้ห้ามดื่ม แต่เน้นว่าหากดื่มแล้วควรอยู่บ้าน เพราะถ้า ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วออกมาขับซึ่รถก็อาจจะทำให้เกิด อุบัติเหตุ เกิดความสูญเสีย การรณรงค์ต้องทำแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นการทำความเข้าใจกับประชาชน และอาศัยการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วน”

“ประเพณีลอยกระทงสาย
ไร้แอลกอฮอล์ หนึ่งเดียวในโลก”

พ.ต.อ.ปัญญา พวงมาลัย
ผู้กำกับสอบสวน (กลุ่มงานสอบสวน)
สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตาก

“ประเพณีกระทงสายปลอดเหล้า
ประชาชนปลอดภัย”

“สมัยก่อนผมอยู่จังหวัดกำแพงเพชร จะได้เห็นกระทงสายของจังหวัดตากลอยไปตามแม่น้ำแล้วก็รู้สึกชื่นชม เมื่อได้มารับราชการอยู่ที่จังหวัดตากก็มีโอกาสได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีนี้ ต้องยอมรับว่าภาคีเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดตากมีความเข้มแข็งมาก ผมเองมีโอกาสดำเนินการร่วมงานเป็นปีที่ 3 เห็นได้ชัดว่าสถิติคดีต่างๆ ที่มีสาเหตุการดื่มสุรามีแนวโน้มลดลง เห็นได้ชัดว่าการดื่มสุราเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดอย่างอื่นตามมา เช่น ความผิดทางเพศ ความผิดเกี่ยวกับการทำร้าย ความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว และสำคัญที่สุดคือการขับรถเมาสุรา ขับรถโดยประมาทเป็นสาเหตุให้เสียชีวิตและเสียหายต่อทรัพย์สิน ที่ผ่านมามีในเทศกาลลอยกระทง มีสถิติเกี่ยวกับการทำร้ายค่อนข้างสูง หลังจากมีการรณรงค์อย่างจริงจังสถิติลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากข้อมูลปี 2557 มีคดีทำร้าย 12 คดี คดีเกี่ยวกับเพศ 8 คดี ปี 2558 คดีทำร้าย 6 คดี คดีเกี่ยวกับเพศ ช่มชื่น ทำอานาจารลดลงเหลือ 4 คดี ปี 2559 คดีทำร้าย ความรุนแรง เหลือ 4 คดี คดีเกี่ยวกับเพศ ช่มชื่น ทำอานาจารลดลงเหลือ 2 คดี

“จากสถิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการรณรงค์ในงานประเพณีลอยกระทงสาย ของภาคีเครือข่ายจังหวัดตากได้ผล นอกจากนี้สถิติเมาแล้วขับก็ลดลง ในบทบาทของตำรวจภูธรจังหวัด เรามีหน้าที่จับกุมและบังคับใช้กฎหมาย ผมได้เสนอแนวคิดไว้ในเรื่องของแอลกอฮอล์ น่าจะมีชุดเฉพาะกิจรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง หลังได้ร่วมงานกับภาคีเครือข่าย ก็ได้เสนอผู้บังคับบัญชาให้จัดตั้งชุดบังคับใช้กฎหมาย 17 ชุด มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจับกุม เน้นคดีเมาแล้วขับและจับกุมการดื่ม และจำหน่ายในที่ห้าม ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา ตำรวจก็จะลงตรวจตราเต็มพื้นที่ ไปประชาสัมพันธ์ว่าวันนี้ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือแม้ว่าเราจะมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย แต่ในอีกมุมหนึ่งเราก็ให้ความรู้แก่ประชาชนควบคู่ไปด้วย ”

“บทบาทของสำนักงานคุมประพฤติ โดยหน้าที่แล้วเราจะอยู่
ปลายทาง หลังจากมีการจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว
หากมีผู้กระทำผิดเราก็จะเข้ามาดูแล ให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา มีการรณรงค์ประเพณีลอยกระทงปลอดภัย
แนวโน้มการกระทำผิดลดลง โดยเฉพาะการกระทำผิดคดีเมาแล้วขับ
ส่วนในงานเทศกาลต่างๆ กลุ่มที่มีความเสี่ยงในการทะเลาะวิวาท
ส่วนใหญ่จะเป็นวัยรุ่นที่อาจจะมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ซึ่งเกิดจาก
ความคึกคะนอง ทางกรมคุมประพฤติเองก็มีมาตรการที่เรียกว่า
ซ็อกเธอร่าปี คือนำเยาวชนผู้กระทำผิดไปดูแลผู้เสียชีวิตในห้องดับจิต
ดูผู้ป่วยอุบัติเหตุมาแล้วขับ เพื่อให้เยาวชนเกรงกลัว เมื่อมีการจับ
ป่วย 1 ราย ความสูญเสียที่จะตามมามีมาก ผู้ป่วย 1 คน ต้องมีญาติ
พี่น้องมาดูแล เสียเวลา เสียเงิน เสียงาน เรานำเยาวชนที่กระทำความ
ผิดเข้าโครงการลักษณะนี้ ผลออกมาเป็นที่น่าพอใจคือไม่มีใครกระทำ
ความผิดซ้ำ สิ่งสำคัญคือการรณรงค์ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก
จะทำให้การเฝ้าระวังเยาวชนให้ห่างไกลจากอบายมุข และการ
ประพฤติดังๆ ประสบความสำเร็จ”

นายยุกกร ธรรมนิตยงกูร
ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดตาก

“ให้ความรู้ สร้างความตระหนัก
คือเคล็ดลับแห่งความสำเร็จ”

นางศิวะพร คงทรัพย์

ผู้ประสานงานเครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดตาก

“แต่เดิมนงานลอยกระทงสาย จะเป็นงานของคนหนุ่มสาว มาตี๋มเหล้าตี๋มเบียร์ สมัยก่อนมีลานเบียร์มากถึง 32 ลานเบียร์ในงานลอยกระทงสาย เห็นแล้วก็รู้สึกกังวลเหมือนกันว่า ตอนนั้นก็มาคิดว่านี่เป็นงานลอยกระทงสาย หรือเทศกาลลานเบียร์ เด็กเยาวชนตี๋มแล้วเมาก็ทะเลาะวิวาทในลานเบียร์ สถานการณ์ตอนนั้นจุดประกายให้คิดว่าประเพณีลอยกระทงสายน่าจะเป็นประเพณีที่งดงาม เป็นประเพณีที่สงบ ประเพณี

“สืบสานประเพณีลอยกระทงสาย
สงบปลอดภัย”

ลอยกระทงสายเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดตาก เราเคยนำไปลอยที่แม่น้ำเจ้าพระยากี่ไม่เป็นสาย เพราะลักษณะทางภูมิศาสตร์ต่างกัน เป็นประเพณีที่ทรงคุณค่าของชาวจังหวัดตาก ดิฉันตั้งใจว่าจะต้องทำให้งานประเพณีลอยกระทงสายปลอดภัยให้ได้ จึงได้ประสานความร่วมมือกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าภาพในการจัดงานคือเทศบาลเมืองตากว่าจะดำเนินการอย่างไรกับประเพณีลอยกระทงสายที่เต็มไปด้วยลานเบียร์ ในฐานะที่เป็นคนจังหวัดตากโดยกำเนิดก็อยากเห็นงานประเพณีลอยกระทงสายที่ปลอดภัย

“ปัจจัยแรกที่เชื่อว่าประเพณีลอยกระทงสายจะปลอดภัยปลอดภัยได้ เพราะเราจัดงานในพื้นที่สวนสาธารณะ ตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ห้ามตี๋มและห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะ ในการดำเนินงานควบคุมผู้ขายเราเชิญผู้ประกอบการทุกรายมาเซ็น MOU รับทราบนโยบายร่วมกัน ซึ่งสามารถควบคุมได้เกือบ 100% ส่วนคนตี๋มเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยากกว่า เพราะว่ามีบางคนตี๋มมาจากที่อื่นก็ต้องมี

“แรกๆ ที่เริ่มทำงานประเพณีกระทงสายปลอดภัย-บุหรีก็มีความกังวลเหมือนกันว่าจะไม่มีคนมาเที่ยว แต่เมื่อเราเอาลานเบียร์ออกไปเราก็ต้องหากิจกรรมมาทดแทน ปีแรกเราทำ กาดกระทงสาย ใครมีดีอะไรอยากรายมาโชว์ จัดมาได้เลย เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มทุกวัยจากลานเบียร์กลายเป็นลานปล่อยของ เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมอีกทางหนึ่ง บางคนทำอาหารอร่อยแต่ไม่เคยขายที่ไหนก็มาลองเปิดตัวที่งานนี้ เด็กวัยรุ่นชอบแต่งรถคลาสสิกก็นำรถมาโชว์ได้ ก็ประสานกับตำรวจให้ช่วยดูแล เราจัดงานโดยคิดถึงไลฟ์สไตล์ของคนรุ่นใหม่ทาง ททท. ก็สนใจเวลาขายแพ็คเกจให้นักท่องเที่ยวก็จะต้องชี้แจงก่อนว่างานนี้ห้ามตี๋มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวงานก็รู้สึกยินดีที่ได้มาร่วมงานประเพณี และชื่นชมที่เราสามารถจัดงานประเพณีปลอดภัยได้ หลังจากทำงานมาอย่างต่อเนื่องนักท่องเที่ยวก็ไม่ได้ลดลงอย่างที่กังวล จากเทศกาลลานเบียร์ที่มีแค่วัยรุ่นหนุ่มสาว ก็กลายเป็นงานของคนทุกวัยเป็นงานของครอบครัว แม้กระทั่งครอบครัวที่มีเด็กอ่อนก็ยังพาลูกมาเที่ยวงาน ถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จได้เป็นอย่างดี”

นางสาวสุภักดิ์ พุกนา
นักวิชาการสสพสาบิตปฏิบัติการพื้นที่ตาก

“**สำ**นักงานสรรพสามิตพื้นที่ตาก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์
ประเพณีกระทงสายปลอดเหล้า กับองค์กรเครือข่ายงดเหล้า
จังหวัดตาก ดูแลในส่วนของบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อก่อน
ที่ยังไม่มีการรณรงค์งานประเพณีลอยกระทงสาย เต็มไปด้วยลานเบียร์
ทั้งบริเวณสวนสาธารณะและบริเวณริมแม่น้ำปิง พอมีการรณรงค์ทาง
สรรพสามิตก็เข้ามาให้ความร่วมมือ และให้คำแนะนำกับผู้ประกอบการ
ร้านค้า หากพบการกระทำผิดครั้งแรกเราก็จะใช้วิธีตักเตือนแนะนำ
ถ้ามีการกระทำผิดซ้ำก็ต้องมีการดำเนินคดีซึ่งมีสถานีตำรวจ
จังหวัดตาก ร่วมขับเคลื่อนด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นการตักเตือนมากกว่า
และผู้ประกอบการก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นอกจากนี้เรายังมีการ
ประชาสัมพันธ์ก่อนงานประมาณ 6 สัปดาห์ โดยเผยแพร่ข้อมูล
ข่าวสารผ่านรายการวิทยุของเรา เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายได้
รับทราบมาตรการต่างๆ ในการรณรงค์ ค่านิยมในการมาเที่ยวงาน
ประเพณีลอยกระทงสายเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่
หรือเด็กเดี๋ยวนี้ไม่มีใครมาดื่มเหล้าในงานประเพณี จากที่เมื่อก่อนจะ
จับกลุ่มดื่มทำงาน เด็กเยาวชนก็ให้ความสนใจมาร่วมเป็นอาสาสมัคร
รณรงค์ ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุ การทะเลาะชกต่อยก็น้อยลงค่ะ”

“สร้างค่านิยมใหม่
ไม่สูบไม่ดื่มในงานประเพณี”

นางวินดา วโรดมบัณฑิต

พยาบาลเทคนิคชำนาญงาน กองสาธารณสุข
และสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองตาก

“เคลื่อนงานลอยกระทงสายปลอดภัย
ด้วย 7 กิจกรรม”

“**กระ**บวนการรณรงค์มีกิจกรรม 7 กิจกรรมหลัก กิจกรรมแรก คือ กำหนดกลไกการทำงาน คือการแต่งตั้งคณะทำงานทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น ตำรวจ สรรพสามิต สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ ภาคีเครือข่าย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ว่าใครจะต้องทำอะไร กิจกรรมที่ 2 คือ การประชุมคณะทำงาน เจ้าภาพในการจัดงานคือเทศบาลเมืองตาก จะนัดภาคีเครือข่ายมาประชุมหารือวางแผนเรื่องการจัดโซนนิ่ง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งประกาศนโยบายสาธารณะ โดยเทศบาลเมืองตาก ลงนามโดยท่านนายกเทศมนตรี เพื่อเป็นการยืนยันเจตนารมณ์ของเจ้าภาพในการจัดงานประเพณีลอยกระทงสายปลอดภัย กิจกรรมที่ 3 สร้างความร่วมมือ โดยทำหนังสือราชการไปถึงท่านผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ซึ่งท่านผู้ว่าฯ จะนำหนังสือนี้เข้าสู่การประชุมระดับจังหวัด และแจ้งให้ทุกฝ่ายรับทราบร่วมกัน

“กิจกรรมที่ 4 เป็นการรณรงค์ เทศบาลเมืองตากจะมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก อย่างในงานลอยกระทงจะมีร้านค้ามาร่วมงานประมาณ 400 ร้าน เราให้ความรู้แจกประกาศ ให้ร้านค้าเซ็นรับทราบประกาศ และแจกสติ๊กเกอร์ เมื่อประชาสัมพันธ์และร้านค้ารับทราบแล้วหากมีการกระทำผิดก็สามารถบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ 5 ได้เลย กิจกรรมที่ 6 ประเมินความพึงพอใจ และกิจกรรมที่ 7 เมื่อทำงานเสร็จแล้วเราจะถอดบทเรียนในการทำงาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไป ส่วนความคิดเห็นของประชาชนนั้นส่วนใหญ่รู้สึกว่าการลอยกระทงสายเป็นงานที่ปลอดภัย สามารถพาลูกหลานมาเที่ยวงานได้อย่างสบายใจ”

นายกำพล สุภาพ

ผู้ประสานงานเครือข่ายเยาวชนนักรณรงค์
จังหวัดตาก

“ ก่อนที่ผมจะมาเป็นนักรณรงค์ ผมเคยตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มาก่อน ตอนอายุ 13 ปี ผมตีแล้วขับมอเตอร์ไซด์ประสบ อุบัติเหตุเพื่อนที่ไปด้วยกันเสียชีวิต หลังจากนั้นผมก็หันหลังให้เครื่อง ตีแอลกอฮอล์ และได้มีโอกาสมาร่วมงานกับเครือข่ายจดเหล่าจังหวัด ตาก เมื่อก่อนคิดว่าการตีเหล่าเป็นเรื่องธรรมดาใครๆ ก็ตี ตีกันทุก เทศกาล แต่พอมาเห็นงานลอยกระทงสายที่เต็มไปด้วยเหล่าเบียร์ ผม คิดว่าไม่ได้แล้วจะต้องเปลี่ยนแปลง เพราะถ้ามีคนเมาอยู่ในงานเยอะๆ ความปลอดภัยก็ยิ่งจะลดลง ปีแรกเราเปลี่ยนให้งานที่มีลานเบียร์ 32 ลานเบียร์หายไปคนเดียว เป็นสิ่งที่ทำหายมาก แต่ก็ได้รับความร่วม มีอย่างดี แต่ก่อนตอนเริ่มณรงค์ใหม่ๆ พ่อค้าแม่ค้าก็จะบ่นว่าไม่ขาย เหล้าแล้วจะขายอะไรแต่สุดท้ายเขาก็เปลี่ยนได้ คือ เปลี่ยนมาขาย อาหาร ขายขนม ความสำเร็จส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการประชาสัมพันธ์ อย่างทั่วถึง ทุกคนรู้ว่ามางานนี้ห้ามตี ห้ามจำหน่าย แม้แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติก็ยิ่งรู้ว่าประเพณีลอยกระทงสายห้ามตีห้ามสูบ อยากฝากถึงเพื่อนๆ เยาวชน แม้ว่าบางคนอาจจะยังตีเครื่องตี แอลกอฮอล์ อยากให้ลองเริ่มจากการลดปริมาณการตี อาจจะลด ละ เลิก ในช่วงเทศกาลวันสำคัญทางศาสนา หากตีเหล่าก็ไม่ควร ขับขี่ไม่อย่างให้ประสบอุบัติเหตุเหมือนที่ผมเคยเจอมา ต้องเสียเพื่อน และเกือบเสียชีวิต”

“อยากให้ประเพณีคงอยู่
และมีความปลอดภัย”

ประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ

ลั่นถันวัดสุโขทัยไร้แอลกอฮอล์ ต้นแบบลอยกระทงปลอดภัย

ประเพณีลอยกระทงและเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย เป็นประเพณีลอยกระทงที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก เป็นวัฒนธรรมอันดีงาม การจัดงานมุ่งย้อนรำลึกถึงอดีตอันรุ่งเรืองของเมืองสุโขทัย ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์

อีกทั้งยังเป็นต้นกำเนิดของการจัดงานประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ตามหลักศิลลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ทั้งนี้ ทางจังหวัดสุโขทัยได้จัดงานประเพณีลอยกระทงและเผาเทียนเล่นไฟ ต่อเนื่องกว่า 40 ปี ตามความเชื่อโบราณเพื่อเป็นการทำความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และบูชาสิ่งอื่นๆ ที่ควรเคารพ เป็นการกราบไหว้พระรัตนตรัย การบูชาพระแม่คงคา ซึ่งสมัยโบราณยังไม่มีไฟฟ้า จึงต้องอาศัย “ตะคัน” เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ก่อนปี 2559 นั้นได้รับพระราชทานพระประทับและกระทงพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 และพระบรมวงศานุวงศ์มาโดยตลอด

ก่อนวันเริ่มงานลอยกระทง เผาเทียนเล่นไฟ ชาวจังหวัดสุโขทัย ได้จัดพิธีบวงสรวงพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และบูรพกษัตริย์สุโขทัยทุกพระองค์ในงานลอยกระทงเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย เป็นประธานพิธี ณ บริเวณลานพระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

นอกจากนี้ก่อนจะถึงวันจัดงาน ทางจังหวัดจะจัดพิธีรับไฟพระฤกษ์ และพระประทับพระราชทานเมื่อถึงวันลอยกระทงจะมีการจุดไฟพระฤกษ์ และอัญเชิญพระประทับ ลงลอยเป็นปฐมฤกษ์ในตระพังตะกวน ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อย่างสมพระเกียรติ นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่เปรียบมิได้ นับเป็นบุญของชาวสุโขทัยและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน

“ลอยกระทงและเผาเทียนเล่นไฟ”

มุ่งย้อนรำลึกถึงอดีตอันรุ่งเรือง

สถานการณ์การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในงานลอยกระทง จังหวัดสุโขทัยก่อนมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นั้น มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมาเที่ยวที่จังหวัดสุโขทัย แม้ในวันปกติที่ไม่มีงานเทศกาล นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ มักนิยมพาครอบครัวหรือมิตรสหาย มานั่งดื่มกินอาหารและเหล้าเบียร์บริเวณรอบๆ ตะพังหรือสระน้ำต่างๆ ช่วงงานลอยกระทงจะมีนักท่องเที่ยวมากขึ้นหลายเท่าตัว ยิ่งกว่านั้นก็มีการจัดลานขายเหล้าเบียร์จำนวนมาก เป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ การก่ออาชญากรรมลวนลามทางเพศมากมายเป็นทวีคูณขึ้นทุกปี จนมีคนเที่ยวงานน้อยลงทุกปี คนท้องถิ่นไม่อยากให้ลูกหลานมาเที่ยวกลางคืนเพราะกลัวอันตราย จึงต้องรีบกลับ

● **ปี 2549-2550** เริ่มมีการรณรงค์งานประเพณีลอยกระทง เผาเทียนเล่นไฟจังหวัดสุโขทัย ให้ปลอดภัยเรื่องดีมีแอลกอฮอล์ โดยมีพระครูสุมนต์ธรรมธาดา เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ขณะเดียวกันถือได้ว่าเป็นยุคแห่งการช่วงชิงพื้นที่กับธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2551** พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ สถานการณ์นี้ได้เปลี่ยนแปลงไป ทางจังหวัดไม่รับการสนับสนุนจากบริษัทเหล้าเบียร์ประกาศการจัดงานลอยกระทงแบบไร้แอลกอฮอล์และยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาควบคุมการดื่มการขายเหล้าเบียร์ในบริเวณงานออกหนังสือขอร้องขอความร่วมมือจากร้านค้าทั้งในงานและชุมชนบริเวณการจัดงานไม่ให้ขายเหล้าเบียร์ช่วงการจัดงาน มีหนังสือสั่งการไปตามหน่วยงานให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่ามียกกฎหมายห้ามดื่มเหล้าเบียร์ในงาน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการร้านค้าและนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ส่งผลให้ไม่มีการทะเลาะวิวาท หรือการก่ออาชญากรรม รวมถึงอุบัติเหตุ ในงานประเพณีลอยกระทงฯ นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี

“ประเพณีลอยกระทงสุโขทัย” ถือเป็นต้นแบบในการจัดงานลอยกระทงปลอดภัย ที่สำคัญพื้นที่ในการจัดงานนั้นเป็นสถานที่ราชการที่ถูกควบคุมตามกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และ พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ปี พ.ศ. 2535 จึงได้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ เผ่าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ งานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา

● **ปี 2552** พัฒนาเป็นกิจกรรมการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติฯ ในงานประเพณีต้นแบบ ประเพณีลอยกระทงและเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย ในปี 2552 แรกเริ่มได้ทดลองนำเอากฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาบังคับใช้ภายในงานจริง ซึ่ง

ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด ในการตรวจเตือน ให้ความรู้ความเข้าใจกับคนภายในงานและผู้ประกอบการ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมาย โดยเครือข่ายวิทยุชุมชนและเครือข่ายเยาวชน

● **ปี 2553** จังหวัดสุโขทัยรับทุนสนับสนุนจากบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอนุญาตให้ตั้งบูธและแจกน้ำดื่มที่มีตราสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตามทางเครือข่ายงดเหล้าและหน่วยงานต่างๆได้จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์งานลอยกระทง และประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย เคลื่อนงานเผ่าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ งานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟจังหวัดสุโขทัยอย่างเข้มข้น และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น จับกุมผู้กระทำความผิด และดำเนินการตามกฎหมาย ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ

● **ปี 2554** คณะทำงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์งานลอยกระทง และประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย ได้ร่วมกันทำหน้าที่ในการควบคุมการโฆษณา การส่งเสริมการขายการดื่มการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามกฎหมาย และรณรงค์สร้างจิตสำนึกไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สูบบุหรี่ในการจัดงานอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าทางผู้จัดงานจะรับการสนับสนุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์ ทั้งนี้มีหน่วยงานบางส่วนถอนตัวบ้าง แต่โชคดีที่เครือข่าย

ภาคประชาชนมีเครือข่ายสมาคมสื่อวิทยุท้องถิ่น เมืองพระร่วง 25 สถานีเข้ามาร่วมมือผลักดัน การขับเคลื่อนงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เสนอให้ถ่ายทอดสด งานประเพณีลอยกระทงฯ มีการจัดลานเบียร์ บริเวณลานจอดรถ ซึ่งอยู่ห่างจากบริเวณจัดงาน ประมาณ 1 กิโลเมตร แต่ไม่ได้รับความสนใจเท่า ที่ควรเนื่องจากคนส่วนใหญ่ต้องการเข้ามาอยู่ใน พื้นที่จัดงาน ประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย ยัง คงทำหน้าที่ในโหมดเฝ้าระวังอย่างเข้มข้น โดยมี รูปแบบการทำงานคืออาศัยสายสายลับ สังเกต พฤติกรรม เมื่อพบผู้กระทำผิดก็จะเชิญมาที่กอง อำนวยการ ทำการทะเลาะ เผาบุหรี่ยึดเตือน และ ปล่อยตัวกลับไป

● **ปี 2555** ประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย ยังคงทำงานในด้านการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง และ เริ่มมีการบังคับใช้กฎหมาย ทดลองปรับ 3,000 บาท สำหรับผู้ทำผิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

● **ปี 2556** ประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย ยังคงทำงานในด้านการรณรงค์เหมือนที่ผ่านมา คือทั้งการรณรงค์ การเก็บข้อมูลผู้กระทำผิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กระตุ้นให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายในวันแรก 13 พฤศจิกายน 2556 ทางเครือข่ายได้ไปตรวจบริเวณ การจัดงานพร้อมด้วยทีมงานเฝ้าระวัง สายลับ ตำรวจอำเภอเมืองสุโขทัย เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย พบผู้กระทำผิด 1 ราย ในภาพรวมชาวบ้าน เริ่มมีการรู้ และเข้าใจเรื่อง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และเริ่มกลัวการถ่ายภาพ เพราะถือว่าเป็นหลักฐานที่ ชัดเจนมากขึ้น

● **ปี 2557** ทำงานรณรงค์ในปีนี้ กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กำลังจากสรรพสามิต มีน้อย การประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย ก็ตาม แต่ส่วนของการทำงานเฝ้าระวังในปีนี้ เรามีกำลังหนุนเสริมจาก กำลังทหาร ที่ทำนุผู้ประสานงานได้ขอกำลังโดยตรงจากกองทัพ ภาควที่ 3 เป็นแรงหนุนเสริมอีก 10 นาย โดยแต่งกายนอกเครื่องแบบ และไม่แสดงตนว่าเป็นทหาร ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทางจังหวัดสุโขทัย จึงตั้งกลุ่มไลน์สำหรับงานเฉพาะกิจว่า “หน่วยปราบแอลกอฮอล์” เพื่อให้สะดวกต่อการส่งสัญญาณภาพ และการพูดคุยกันของทีมงาน ซึ่งแต่ละชุดจะมีหัวหน้าชุดรับผิดชอบ ทำงานเฝ้าระวังตลอดทั้ง 5 วัน ของการจัดงานไม่พบผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นั้นแสดงว่าคนสุโขทัยให้ความร่วมมือเป็น อย่างดี โดยหวังถึงสุขภาพที่ดี ความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

● **ปี 2559** ประชาชนคนไทยยังอยู่ในห้วงเวลาแห่งความ โศกเศร้า จากการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 การจัดงานประเพณีลอยกระทง และเผาเทียนเล่นไฟ งดเว้นกิจกรรมความบันเทิงทุกชนิด คงเหลือไว้เพียงการสืบสานประเพณีลอยกระทง และการถวายความอาลัย โดยมีเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย ร่วมกับภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคม อาทิ สมาคมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย สมาคม การค้า ประชาชน และเยาวชนในพื้นที่ ฯลฯ ขับเคลื่อนงานประเพณี ลอยกระทงปลอดภัย

● **ปี 2560** โครงการเฝ้าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ งานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย มีการขับเคลื่อนงานอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย จังหวัดสุโขทัย สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดสุโขทัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย เครือข่ายประชาคมงดเหล้าระดับอำเภอ ตำบล จังหวัดสุโขทัย ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายภาคประชาชน อสม. แกนนำชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กศน. เครือข่ายพระสงฆ์ที่มีจิตอาสา ฯลฯ สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนามินทราชนิ เมืองเก่าสุโขทัย เครือข่ายวิทยุชุมชนท้องถิ่นเมืองพระร่วง สุโขทัย สถานีตำรวจเมืองเก่า ตำรวจจรตระเวนชายแดน เครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดสุโขทัย เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสุโขทัย สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

งานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย จัดขึ้นเป็นเวลา 5 วัน 5 คืน ประกอบด้วยกิจกรรมรับอรุณแห่งความสุข โดยประชาชนจะร่วมกันตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง และถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์ที่วัดตระพังเงิน อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ในตอนเช้าตรู่เริ่มตั้งแต่เวลา 06.00 น. เป็นต้นไป นอกจากนี้ยังมี การประกวดนางนพมาศ กิจกรรมลานเทศน์ลานธรรม รมรงค์ การไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา และการป้องกันอุบัติเหตุ โดยเด็กและเยาวชน กิจกรรมน้ำดื่มทางเลือก ฯลฯ

การดำเนินงานลอยกระทงปลอดเหล้า

กิจกรรมก่อนวันงาน

- ประชุมหารือคณะทำงาน ประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด / คณะอนุกรรมการฯ
- พลักดันให้เกิดการประกาศเป็นนโยบายจัดงานปลอดเหล้าระดับจังหวัด / พื้นที่เพื่อสื่อสารกับร้านค้าต่างๆ และผู้ที่จะมาร่วมงาน
- สื่อสารเสียงตามสาย วิทยุชุมชน เคเบิลท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดเป็นกระแส
- ทำความเข้าใจผู้ประกอบการเพื่อหาแนวทางปกป้องเด็กเยาวชนและขอความร่วมมือ
- จัดเวทีเตรียมการกิจกรรมรณรงค์เด็กเยาวชน
- จัดเวทีเตรียมการเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย ร่วมกับตำรวจ สรรพสามิต และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- ผลิตป้ายคัดอากร์ ใบปลิวและสื่อสาร โดยสื่อสารประเด็นปลอดเหล้าเข้าเป็นส่วนหนึ่งของช่องทาง ฯลฯ

กิจกรรมระหว่างจัดงาน

- การเฝ้าระวังและบังคับใช้กฎหมาย
- การรณรงค์ของเด็กเยาวชน การทำน้ำดื่มทางเลือกเพื่อสุขภาพทดแทนน้ำเมา
- สำรวจความคิดเห็น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น “เห็นด้วยหรือไม่กับการจัดงานที่ปลอดเหล้า” “อยากให้ปีต่อไป ไปจัดงานแบบนี้อีกหรือไม่” “ท่านรู้สึกอย่างไรกับการจัดงานที่ปลอดเหล้าเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา”
- เก็บสถิติที่สำคัญจากการจัดงาน อาทิ สถิติการทะเลาะวิวาท / อุบัติเหตุ จำนวนผู้มาเที่ยวชมงาน
- จำนวนยอดขายของร้านค้าต่างๆ ที่ร่วมในงาน
- จัดทำแผนที่จุดเสี่ยงภายในพื้นที่จัดงาน

กิจกรรมหลังการจัดงาน

- ประชุมสรุปบทเรียนการทำงานคณะทำงาน และจัดทำเอกสารรายงาน
- ประชุมสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกับคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด
- จัดทำป้ายคัดเอาท์ สื่อสารผลผลิตจากการทำงาน ทั้งแบบสอบถามและสถิติ การตีกัน อุบัติเหตุ การเสียชีวิต โดยขอบคุณผู้ว่าฯ นายกเทศมนตรี ภาคส่วนต่างๆ ที่ร่วมผลักดันเพื่อปกป้องเด็กเยาวชน-วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
- การจัดทำข้อมูลชุดความรู้ เพื่อต่อย้ำรูปธรรมและผลสำเร็จจากการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ปลอดน้ำเมา

พระครูสุมนต์ธรรมธาดา เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดสุโขทัย

“อันที่จริงเราทำงานรณรงค์กันตั้งแต่ปี 2550 ก่อนหน้าที่จะมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทางจังหวัดร่วมรณรงค์ลอยกระทงปลอดเหล้าอย่างจริงจัง ต่อมาปี 2553-2554 ทางจังหวัดรับทุนจากรัฐกิจแอลกอฮอล์ แม้ว่าจะไม่มีการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในงาน แต่ก็มี การเปิดภาพยนตร์โฆษณาสินค้าประเภทแอลกอฮอล์ คณะทำงานได้เก็บหลักฐานการกระทำความผิด และแจ้งไปทางจังหวัดหากธุรกิจแอลกอฮอล์ยังกระทำความผิดซ้ำก็จะส่งเรื่องฟ้องศาล ทางธุรกิจแอลกอฮอล์ก็ยอมทำตามกฎหมาย ภาคประชาชนทำงานภายใต้กฎหมายอย่างเข้มข้น เรากวดขันไม่ให้มีโฆษณาแฝง ในปีต่อๆ มาธุรกิจแอลกอฮอล์ก็ถอย ไม่ได้ให้งบประมาณสนับสนุน ส่วนเครือข่ายฯ เรายังงบประมาณสำหรับรณรงค์เฝ้าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ งานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย อย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมาคณะทำงานต้องทำงานภายใต้ความกดดันหลายอย่าง แต่เราไม่ยอมถอยเพราะประชาชนมีความต้องการงานลอยกระทงที่ปลอดภัย แม้ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายปกครองกับคณะทำงานจะไม่ราบรื่นนัก แต่ก็ต้องขอบคุณทางจังหวัดที่มีหนังสือแต่งตั้งคณะทำงาน และออกประกาศนโยบายสาธารณะ เพื่อให้การรณรงค์เฝ้าระวังดำเนินไปได้ แม้จะล่าช้าไปบ้างก็ตาม

“หลังจากรณรงค์อย่างต่อเนื่องกว่า 10 ปี ปัจจุบันแทบจะไม่พบผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามเราทำงานภายใต้กฎหมาย นั่นก็คือ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พื้นที่จัดงานลอย

กระทรวงเป็นสถานที่ราชการ ตาม พ.ร.บ.๓ เป็นเขตปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากทางราชการปล่อยให้มีการจำหน่ายหรือนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาในพื้นที่จัดงาน ก็อาจจะถือได้ว่าละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนตัวอาจมองว่าการทำงานรณรงค์เป็นมาตรการสำหรับคนดี คนดีแค่บอกกล่าวให้ข้อมูลความรู้เขาก็ยินดีที่จะทำตาม ส่วนการบังคับใช้กฎหมายยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนอีกกลุ่มหนึ่ง ขอเรียกว่า ‘ขาใหญ่’ คนกลุ่มนี้ไม่สนใจคำเตือน หรือข้อห้ามในเชิงการรณรงค์ จำเป็นต้องบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว”

สำหรับการทำงานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา คณะทำงานถือว่าประสบความสำเร็จ จากตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

1. ทำให้ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กับทางฝ่ายปกครอง เลิกราต่อกัน ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่สามารถให้การสนับสนุนงานลอยกระทงแบบตามใจชอบ
2. การประสานงานกับผู้นำองค์กรต่างๆ ต้องเปลี่ยนทัศนคติ ผู้นำให้ได้ และชี้ให้เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สร้างปัญหาต่องานประเพณีลอยกระทง ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย โดยใช้ข้อมูลเชิงสถิติที่เก็บรวบรวมได้จากการจัดงาน ชี้ให้เห็นว่างานลอยกระทงปลอดภัย มีความปลอดภัย ไม่มีการทะเลาะวิวาท ไม่มีอุบัติเหตุ ประชาชนพอใจ มีนักท่องเที่ยวล้นหลามร่วมงานมากขึ้น
3. ผู้ประกอบการร้านค้าให้ความร่วมมือไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน

4. มุ่งเน้นให้เจ้าของพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นประชาชน เยาวชน ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ งานประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย สร้างความตระหนักให้เขาเห็นว่าไม่ควรปล่อยให้งานลอยกระทงกลับไปเป็นเหมือนสมัยก่อนปี 2550 งานที่เต็มไปด้วยคนเมา มีแต่การทะเลาะวิวาท เมื่อมีการทะเลาะวิวาท ทุกคนไม่อยากย้อนไปอยู่ ณ จุดนั้น จึงช่วยกันทำงานเฝ้าระวังอย่างแข็งขัน

แม้ว่าการทำงานเราจะมีอุปสรรคมาก แต่เราอยากจะทำความสำเร็จที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนให้กับพื้นที่อื่นๆ การทำงานจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ต้องอาศัย

1. เครือข่าย
2. บังคับใช้กฎหมาย
3. เคารพกฎหมาย
4. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม”

ประเพณีแข่งเรือยาวปลอดเหล้า ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ

การขับเคลื่อนงานแข่งเรือปลอดเหล้า

Time Line of Thai Longboat Festival NO L

- * ปีแรกของประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า
- * ปีที่เริ่มขยายผลไปทั่วประเทศ
- * ปีที่เริ่มมีกฎหมาย
- * พจนานุกรมว่าด้วย PMS 15 ขวบ
- * ความสำเร็จของงานแข่งเรือปลอดเหล้า

เส้นเวลาการขับเคลื่อนงานแข่งเรือปลอดเหล้า

- ปีแรกของประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า
- ปีที่เริ่มขยายผลไปทั่วประเทศ
- ปีที่เริ่มมีกฎหมาย
- พจนานุกรมว่าด้วย PMS 15 ขวบ
- ความสำเร็จของงานแข่งเรือปลอดเหล้า

แข่งเรือปลอดเหล้า

โครงการแข่งเรือปลอดเหล้า
เริ่มต้นจากการรณรงค์ในจังหวัดน่าน
จึงถือว่าเป็นจังหวัดต้นแบบแข่งเรือ
ปลอดเหล้าของประเทศไทย โดยเริ่ม
ต้นในปี 2550

● **ปี 2551** ดำเนินการเฉพาะจังหวัดน่าน และทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้เริ่มต้นถ่ายทอดสดแข่งเรือ

● **ปี 2552** ได้ขยายพื้นที่สนับสนุนงานไป 18 สนามแข่ง ใน 10 จังหวัด

● **ปี 2553** ขยายออกไปอีก 26 สนามแข่ง จำนวน 14 จังหวัด

● **ปี 2554** ขยายออกไปจำนวน 41 สนาม จำนวน 29 จังหวัด

● **ปี 2555 - 2558** เป็นปีที่การรณรงค์แข่งเรือปรับจากการขยายพื้นที่จัดงานเป็นการพัฒนาให้มีคุณภาพ ได้แก่ รักษาและพัฒนาพื้นที่รูปธรรมมวลวิกฤติเชิงคุณภาพ (Quality Critical Mass) บนฐานการดำเนินการปี 2554 เพิ่มโดยการผนึกพลังและบูรณาการภาคีเชิงนโยบายเพื่อขับเคลื่อนแข่งเรือปลอดภัย การสื่อสารสาธารณะเพื่อให้สังคมเกิดความตื่นตัว ทำให้เป็นประเด็นสาธารณะเพื่อให้ผู้คนหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมขับเคลื่อนเชิงนโยบายและเป็นเจ้าของประเด็นในการทำงานร่วมกัน การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายระดับชาติและระดับพื้นที่และมาตรการร่วม มีการพัฒนางาน Co Sponsor / Media Partner เน้นพัฒนาการกระบวนการทำงาน

โดยดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและพัฒนาการทำงาน รวมถึงให้ความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมให้แก่ภาคีเครือข่าย

● **ปี 2556** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแข่งเรือยาวอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อ.หัวหิน เป็นการส่วนพระองค์ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสได้ถ่ายทอดสดในวันที่ 26 กันยายน 2556 ทำให้วงการแข่งเรือต่างปลาบปลื้มกันถ้วนหน้า เป็นเกียรติประวัติของงานประเพณีแข่งเรือกันเลยทีเดียว

● **ปี 2558** ภาคีเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกับ Thai PBS เป็นปีที่ 8 แต่ความท้าทายใหม่คือทีวีดิจิตอลช่องทางใหม่ๆ มีการถ่ายทอดสดงานแข่งเรือ ได้แก่ ช่องไทยรัฐทีวี จึงทำให้ตราสัญลักษณ์ธุรกิจแอลกอฮอล์แอบแฝงเป็นสปอนเซอร์ และทำให้การรณรงค์ผ่านช่องทางสื่อสารทีวีมีคู่แข่ง มีความท้าทายมากขึ้น

● **ปี 2559** นอกจาก ThaiRathTV แล้วยังมี NBT และ ThaiLongboat.com ที่เข้ามาถ่ายทอดสด การกระจายช่องทางสื่อสารมากขึ้น ธุรกิจใช้ตราสินค้าเหมือนแอลกอฮอล์ เช่น น้ำแร่ โซดา ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ แผนงานฯ ได้ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าไปมีบทบาทในการจัดงาน ตั้งแต่การเป็นนักพากย์เรือยาวชน การสร้างเครือข่ายนักพากย์เรือ 4 ภูมิภาค เพื่อให้เป็นแนวหน้าช่องทางในการคุมสภาพการสื่อสารในพื้นที่จัดงาน การทำหนังสือหรือสารคดี การประกวดภาพวาด ภาพถ่าย และสนับสนุนให้มีเวทีสาธารณะระดับพื้นที่ เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมหรือฟื้นคืนคุณค่าวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ

สรุปพื้นที่จัดงานแข่งเรือปลอดภัยในพื้นที่ต่างๆ กว่า 50 พื้นที่ ได้แก่ น่าน/สตึก/หลังสวน/มาบประชัน/บ้านโป่ง / โปธิ์ประทับช้าง จันทบุรี เกาะปันหยี / สมุทรสาคร / ยโสธร / ท่าตูม สุรินทร์ / มหาสารคาม / นครนายก (อบต.ทรายมูล-อบต.ชุมพล) / อำนาจเจริญ ราชสีไศล ศรีสะเกษ / สกลนคร / สุราษฎร์ธานี / อบต.บ้านแจ้ง ร้อยเอ็ด / เชียงคาน เลย / น่าน(ท่าวังผา-ฝายแก้ว-เวียงสา-ตุ๊ใต้)

ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และผู้เกี่ยวข้องต่อการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า ปี 2558

จากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 2,882 ตัวอย่าง จากกลุ่มผู้ร่วมงาน 1,873 ตัวอย่าง กลุ่มผู้ร่วมจัดงาน 328 ตัวอย่าง กลุ่มผู้จำหน่ายสินค้า 337 ตัวอย่าง และกลุ่มผู้สืบสานงานประเพณี 344 ตัวอย่าง (พื้นที่แข่งเรือจำนวน 6 พื้นที่ โดยเป็นพื้นที่ที่มีการณรงค์ปลอดเหล้า 3 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลหัววังพ่วงตัก จ.ชุมพร, อ่างเก็บน้ำเขาเต่า จ.ประจวบคีรีขันธ์ และ อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด กับพื้นที่ที่ไม่มีการณรงค์ 3 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลเสาไห้ จ.สระบุรี, เทศบาลตำบลสตึก จ.บุรีรัมย์ และวัดใหญ่ จ.พิษณุโลก)

1. โดยภาพรวมทั้ง 4 กลุ่มตัวอย่างพบว่า ร้อยละ 86.7 เห็นว่าการจัดงานแข่งเรือแบบปลอดเหล้า ดีกว่าแบบไม่ปลอดเหล้า ในทั้ง 6 ประเด็นสำคัญที่มีการสำรวจ ได้แก่ ปัญหาการทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุ การลักขโมยฉกชิงวิ่งราว การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การสืบสานประเพณีวัฒนธรรม และความสนุกสนานรื่นเริง โดยมีรายละเอียดแต่ละกลุ่มดังนี้

- กลุ่มผู้เข้าร่วมงาน ร้อยละ 89.2 เห็นว่าการจัดงานแข่งเรือแบบปลอดเหล้า ดีกว่า แบบไม่ปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้ร่วมจัดงาน ร้อยละ 93.6 เห็นว่าการจัดงานแข่งเรือแบบปลอดเหล้า ดีกว่า แบบไม่ปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าในงานร้อยละ 73.3 เห็นว่าการจัดงานแข่งเรือแบบปลอดเหล้าดีกว่าแบบไม่ปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้สืบสานงานประเพณี ร้อยละ 80.2 เห็นว่าการจัดงานแข่งเรือแบบปลอดเหล้าดีกว่าแบบไม่ปลอดเหล้า

2. กลุ่มผู้เข้าร่วมงานร้อยละ 46.1 ไม่สามารถแยกแยะระหว่างโลโก้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับโลโก้เครื่องดื่มอื่นๆ โดยเห็นว่ามียี่ห้อที่เหมือนกัน ร้อยละ 41.7 ระบุว่าเมื่อเห็นผลิตภัณฑ์ที่มีโลโก้คล้ายคลึงกับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาทิ น้ำดื่ม โซดา ทำให้นึกถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยี่ห้อดังกล่าว และยังมีร้อยละ 13.1 ที่เห็นแล้วรู้สึกอยากดื่มขึ้นมาอีกด้วย

3. ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.3 เห็นด้วยว่า การจัดงานแข่งเรือควรเป็นงานปลอดเหล้า โดยมีรายละเอียดแต่ละกลุ่มดังนี้

- กลุ่มผู้เข้าร่วมงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.9 เห็นด้วยว่า การจัดงานแข่งเรือควรเป็นงานปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้ร่วมจัดงาน ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.2 เห็นด้วยว่า การจัดงานแข่งเรือควรเป็นงานปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้จำหน่ายสินค้า ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.6 เห็นด้วยว่า การจัดงานแข่งเรือควรเป็นงานปลอดเหล้า
- กลุ่มผู้สืบสานงานประเพณี ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.6 เห็นด้วยว่า การจัดงานแข่งเรือควรเป็นงานปลอดเหล้า

4. ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.8 เห็นด้วยว่า เจ้าภาพจัดงานต่างๆ ควรได้รับสปอนเซอร์จากธุรกิจเหล้าเบียร์เพื่อปกป้องเด็กเยาวชน

5. ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.8 เห็นว่าไม่เหมาะสมที่ธุรกิจแอลกอฮอล์จะเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนการจัดงานแข่งเรือ ขณะที่ร้อยละ 17.1 เห็นว่าเหมาะสม และร้อยละ 39.1 ยังไม่แน่ใจ

น่านโมเดล...ประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าต้นแบบ ถนนานภูมิใจ แข่งเรือยิ่งใหญ่ บมืเหล้าเบียร์

งานประเพณีแข่งเรือของจังหวัดน่าน เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานานกว่า 100 ปี ชาวเมืองน่านจะจัดประเพณีแข่งเรือขึ้น ประมาณเดือนกันยายน - ตุลาคม เป็นประจำทุกปี โดยถือเอาวันเปิดสนามแข่งเรือ ตามวันถวายสลากภัตรของวัดช้างค้ำวรวิหารซึ่งเป็นวัดหลวง จังหวัดน่านเอกลักษณ์เฉพาะตัวอันโดดเด่น จะมีรูปปลั๊กเรือแข่งที่มีหัวเรือแกะเป็นรูปพญานาค ชูคอสง่างามหางเรือเป็นหางพญานาคองสูง แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์

การแข่งเรือของเมืองน่าน เปรียบเสมือนชีวิตและจิตใจเป็นการรวมน้ำใจรวมจิตวิญญาณผสมผสานของภูมิปัญญาชาวบ้าน ในชุมชนหมู่บ้านที่มีเรือแข่งหากถึงเทศกาลแข่งเรือก็จะนำเรือลงน้ำเพื่อฝึกซ้อมก่อนการแข่งขัน ชาวบ้านจะช่วยกันสนับสนุนด้วยการนำข้าวหอม และเงินทองมาช่วยหมู่บ้านของตน นับเป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้ผู้คนได้มีปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือ แบ่งปัน เป็นกุศโลบายให้ชาวชุมชนเสียสละทั้งเวลา กำลังกาย และกำลังทรัพย์

“ ตนน่านภูมิใจ ”

แข่งเรือยิ่งใหญ่ บรมิเหล่าเบียร์

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปจากงานประเพณีดั้งเดิม เปลี่ยนเป็นงานมหกรรมอันยิ่งใหญ่ แต่ละปีจะมีผู้คนล้นหลามเที่ยวงานประเพณีแข่งเรือเมืองน่านนับแสนคน ขณะที่กระแสทุนนิยมโดยเฉพาะธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เริ่มคืบคลานเข้ามาในงานประเพณีในรูปแบบสปอนเซอร์ผู้สนับสนุน เมื่อปี 2542-2543 เป็นการฉกฉวยโอกาสเพื่อส่งเสริมการตลาดในงานบุญประเพณี ภาพของงานประเพณีแข่งเรือเมืองน่านในยุคหนึ่ง จึงเต็มไปด้วยตราสัญลักษณ์ของธุรกิจแอลกอฮอล์ ทั้งสองฝั่งลำน้ำน่านมีการจำหน่าย และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรยากาศของงานประเพณีแข่งเรื่อน่านยุคหนึ่ง มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างสูง พฤติกรรมการดื่มเริ่มตั้งแต่มีก่อนแข่งขันระหว่างแข่งขัน และหลังจากแข่งขัน รวมถึงคณะกองเชียร์ซึ่งยกทีมกันมาเชียร์ตั้งแต่เช้าจรดเย็น ประกอบกับผลการประกอบกับผลการสำรวจสถิติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัดน่าน ครองแชมป์อันดับ 1 ของประเทศ โดยนายแพทย์กันต์ เขียวรุ่งโรจน์ และคณะทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างอายุ 15 ปี ขึ้นไป ระหว่างปี 2547 -2548 พบว่า จังหวัดน่านมีอัตราการดื่มสูงสุดร้อยละ 52.67 (ค่าเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 35.26) และปี 2548 ชาวเมืองน่านมีอัตราการดื่มร้อยละ 48.79 (ค่าเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 37.44) ตัวเลขดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า **คนเมืองน่านขึ้นมาเป็นอันดับ 1 ของประเทศ** นั่นเอง

ที่สำคัญผู้คนส่วนใหญ่ต่างหลงลืมคุณค่าดั้งเดิม และรากเหง้าของประเพณีวัฒนธรรม แต่ให้ความสำคัญกับความรื่นเริงที่มาพร้อมงานเทศกาลงานบุญ ละเลยการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันและการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามผ่านงานบุญประเพณี ขณะที่เจ้าภาพจัดงานก็ปล่อยให้ธุรกิจแอลกอฮอล์เข้ามาทำร้ายเยาวชนถึงในบ้านโดยไม่รู้เท่าทัน เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางศีลธรรมในหมู่เด็กและเยาวชนในเทศกาลต่างๆ ภายหลังจากที่ดื่มน้ำเมา เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ฯลฯ

ปัญหาดังกล่าวได้ถูกหยิบยกมาพูดคุยในเวทีสาธารณะ เกิดคำถามว่าจะสืบทอดเทศกาลงานประเพณีอันดั้งเดิมไปสู่คนรุ่นหลังอย่างไร ต่อมาปี 2545 เครือข่ายสร้างสุขภาพคนน่าน (Node สุขภาพ) ได้เริ่มรณรงค์เรือแข่งปลอดน้ำเมาในสนามแข่งขันเรือยาวชน โดยมีเรือยาวชนได้รับงบประมาณในการสนับสนุนงบประมาณในการรณรงค์ 2 ลำ ได้แก่ โครงการชมรมเรือยาวเพื่อสุขภาพโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร และโครงการแข่งเรือเพื่อเยาวชนก้าวทันสิ่งเสพติดโรงเรียนสตรีศรีน่าน

● **ปี 2546** มีเรือแข่งเข้าร่วมโครงการรณรงค์เรือแข่งปลอดเหล้า เพิ่มเป็น 7 ลำ และมีการดำเนินโครงการรณรงค์อย่างต่อเนื่องส่งผลให้ปี 2548 มีเรือแข่งเข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มเป็น 23 ลำ

● **ปี 2549** ภาคิสุขภาพจัดหัวหน้านานประกาศเจตนารมณ์ “2549 ปีใหม่ หัวใจใหม่ ไร้แอลกอฮอล์” มีกระแสเรียกร้องจากกลุ่มผู้นำต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มฮักเมืองน่าน ศูนย์ประสานงานประชาคมจังหวัดน่าน สสส. ฯลฯ เสนอให้เทศบาลเมืองน่าน จัดงานแข่งเรือปลอดน้ำเมา ประกอบกับมาตรการห้ามโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดความลังเล เทศบาลเมืองน่านจึงตัดสินใจไม่รับการสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2550** สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. ภายใต้ชื่อแผนงานทุนอุปถัมภ์เชิงรุก เพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์ด้านงานประเพณีวัฒนธรรมโดยรูปแบบการใช้งบประมาณที่มุ่งสร้างความร่วมมือกับเจ้าภาพจัดงานที่เคยได้รับทุนสนับสนุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์โดยการให้ทุนทดแทน

และพัฒนาไปสู่เทศกาลงานประเพณีที่สร้างเสริมสุขภาพ มีการพูดคุยกับเจ้าภาพแต่ละสนาม โดย สสส. ให้การสนับสนุนทุนอุปถัมภ์เชิงรุก เพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์ ขณะเดียวกันก็เคลื่อนงานด้านนโยบายระดับจังหวัด โดยได้รับความร่วมมืออย่างดีจากนายสมพงษ์ อนุยุทธพงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน (ในขณะนั้น) ซึ่งมีประสบการณ์จากการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากจังหวัดสุรินทร์

ขั้นตอนต่อมาคือการพัฒนาโครงการร่วมกับเจ้าภาพของแต่ละสนาม ได้แก่ เทศบาลเมืองน่าน เทศบาลตำบลเวียงสา อบต.ฝายแก้ว อำเภอภูเพียง อบต.น้ำบัว อำเภอเวียงสา ชมรมแข่งเรืออำเภอท่าวังผา รวม 8 สนาม การเริ่มต้นในปีแรกมีการรณรงค์ให้ร้านค้าปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ต้องมีใบอนุญาต ขายตามเวลา ไม่ขายให้แก่เด็ก ภายหลังการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าแล้วเสร็จ ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ประสานขอรับการสนับสนุนทดแทนการสนับสนุนของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางกาชาตจังหวัดน่าน เป็นเสมือนการต่อยอดนโยบายของทางจังหวัด ในการขับเคลื่อนนโยบายลดละเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2551** พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 เป็นโอกาสที่เจ้าภาพของแต่ละสนามจะได้ใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ได้มีคำสั่งลงวันที่ 29 สิงหาคม 2551 มอบหมายให้มีชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจออกตรวจการณ์ สํารวจและติดตามผลห้ามจำหน่ายหรือโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการแข่งขันเรือสนามแรกในงานประเพณีตานก๋วยสลากห่อข้าวดำดินบ้านฝายมูล อำเภอท่าวังผา สคล. ได้สนับสนุนเยาวชนให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมรณรงค์ เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมบ้านเกิด ส่วนภาพรวมในการจัดงานพบว่า มีอุบัติเหตุตุน้อยลง และไม่มีผู้เสียชีวิต

● **ปี 2552** เป็นปีที่ 3 ของการจัดงาน ประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าจังหวัดน่าน จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองน่าน จำนวน 3,401 คน พบว่าร้อยละ 95.30 เห็นว่าควรจัดงานประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าเปียร์ต่อไป ร้อยละ 96.70 รู้สึกปลอดภัยและอุ่นใจ ไม่ต้องกลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุทะเลาะวิวาทในงาน และจากต้นแบบงานแข่งเรือปลอดเหล้า 1 จังหวัด 9 สนาม จึงเกิดการขยายพื้นที่แข่งเรือปลอดเหล้าไปทั่วประเทศรวม 10 จังหวัด ได้แก่ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดสุรินทร์, อำเภอบึงมะลิ จังหวัดบุรีรัมย์, อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร, อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร, อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก, อำเภอเมืองและอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี, อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี, อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

● **ปี 2553** ความสำเร็จที่เริ่มจากประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าจังหวัดน่าน ได้ขยายแนวคิดไปสู่พื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ รวม 26 พื้นที่ 14 จังหวัด ในพื้นที่จังหวัดน่าน สนาม อบต.ฝายแก้ว มีการสำรวจความคิดเห็นประชาชนพบว่า ร้อยละ 99 เห็นด้วยกับการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า

● **ปี 2554** ปีนี้เทศบาลเมืองน่านจัดงานประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน (นัดเปิดสนาม) “ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ” ปลอดเหล้า - เปียร์ ประจำปี 2554 ในวันที่ 17-18 กันยายน 2554 ณ บริเวณแม่น้ำน่าน (เชิงสะพานพัฒนาภาคเหนือ) เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีอันดีงามของชาวจังหวัดน่าน และล้าหน้าไทย เทศกาลแข่งเรือ ทุกคนต่างพร้อมใจกันสนับสนุนช่วยเหลือ ร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมงานประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ในปีนี้มีการรณรงค์กันอย่างต่อเนื่อง

● **ปี 2555** งานประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ ประจำปี 2555 นัดเปิดสนาม

จัดระหว่างวันที่ 15-16 กันยายน 2555 และนัดเปิดสนาม จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-11 พฤศจิกายน 2555 ภายในงานจะมีการออกร้านอาหาร จำหน่ายสินค้าต่างๆ สินค้าพื้นเมือง สินค้าโอท็อป และมีการรณรงค์ เฝ้าระวังควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทีมเยาวชนร่วมกันจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

● **ปี 2556** ประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน ซึ่งถ้วยพระราชทานฯ ประจำปี 2556 นอกจากจะเป็นการรักษาสืบทอดประเพณีการแข่งขันแข่งเรือของจังหวัดน่าน ซึ่งเป็นประเพณีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นให้คงอยู่แล้วยังมีการพัฒนารูปแบบการแข่งขันให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นประเพณีแข่งเรือต้นแบบปลอดแอลกอฮอล์ ฝึพาย กองเชียร์ ต่างให้ความร่วมมือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2557** หน่วยงานต่างๆ อาทิ ตำรวจ สรรพสามิต เทศบาลเมืองน่าน เจ้าหน้าที่เทศกิจ อสม. อปพร. ในงานเฝ้าระวังบังคับใช้และควบคุมการดื่มและการขายในงาน “ให้เป็นศูนย์” ตามนโยบายของ **นายสุรพล เจริญสูตร** นายกเทศมนตรีเมืองน่าน ด้านเยาวชนนักเรียนรณรงค์จากประชาคมงดเหล้า จังหวัดน่าน จำนวน 150 คนมารณรงค์สร้างกระแส พร้อมกับกิจกรรมบวมเชียร์ที่เป็นเอกลักษณ์ของ การเชียร์ของเยาวชนน่าน มีนักพากษ์เยาวชนขับเคลื่อนกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ในการใช้วิธีการ พากษ์เรือที่เป็นเอกลักษณ์ ความโดดเด่น ของลักษณะบุคคล มีการพากษ์เรือที่สนุกและเร้าใจ ประชาสัมพันธ์ประเพณีที่ดีงามเพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ได้สืบทอดประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า

• **ปี 2558** งานประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน ซึ่งด้วยพระราชทานฯ ประจำปี 2558 ขึ้น โดยนัดเปิดสนาม ในระหว่างวันที่ 26 - 27 กันยายน 2558 และนัดปิดสนาม ในระหว่างวันที่ 6 - 8 พฤศจิกายน 2558 ณ บริเวณแม่น้ำน่าน (เชิงสะพานพัฒนาภาคเหนือ) อำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีกิจกรรมสร้างสรรค์ณรงค์งานแข่งเรือปลอดภัย มีการออกร้านอาหาร จำหน่ายสินค้าต่างๆ ทั้งสินค้าพื้นเมือง สินค้าโอท็อป และที่สำคัญไม่มีการจำหน่ายสุรา และเครื่องดื่มของมีนเมาภายในงาน

• **ปี 2559** การดำเนินงานประเพณีแข่งเรือปลอดภัย (นัดเปิดสนาม) ซึ่งด้วยพระราชทานฯ ปลอดภัย-เปียร์ ของจังหวัดน่าน โดยกำหนดให้มีพื้นที่ปลอดภัยบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำน่าน (ตั้งแต่จุดปล่อยเรือถึงจุดตัดสิน หรือเหนือ-ใต้ สะพานพัฒนาภาคเหนือ) บริเวณกาดแลง บริเวณลานรวมใจ และบริเวณโดยรอบบ้านพักอัยการจังหวัดน่าน (สถานที่ตั้งคาราวานสินค้าราคาถูก) ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาท ไม่มีอุบัติเหตุ ไม่มีการจับกุมผู้กระทำความผิด ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

• **ปี 2560** งานแข่งเรือประเพณีปลอดภัย-เปียร์ ประจำปี 2560 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 11-12 พฤศจิกายน 2560 บริเวณลำน้ำน่าน เชิงสะพานพัฒนาภาคเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ซึ่งการแข่งขันที่ปลอดภัย - เปียร์ เป็นกิจกรรมที่สร้างสุขภาพครบทุกมิติทั้งสุขภาพกาย จิตใจ สังคม และจิตสำนึกสาธารณะ ลดการสูญเสียทางด้านชีวิต และทรัพย์สิน โดยเทศบาลเมืองน่านเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานประสานงาน ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งมีการจัดการแข่งเรือปีละ 2 ครั้ง คือ นัดเปิดสนาม จัดประมาณเดือนกันยายน และ

นัดปิดสนามจัดประมาณเดือนตุลาคมหรือต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี จึงถือได้ว่า “การแข่งขันเรือเมืองน่านถือเป็นสมบัติ เป็นมรดกอันล้ำค่าของคนเมืองน่าน คนเมืองน่านรักและภาคภูมิใจในงานประเพณีแข่งเรือ” เป็นอย่างยิ่ง

งานแข่งเรื่อน่าน เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรต่างๆ ได้แก่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้า สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทวีไทย ธนาकारไทยพาณิชย์ ธนาकारอมสิน ปุ๋ยอินทรีย์ ตราดาวปูแดง องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน และเครือข่ายเสริมสร้างสุขภาพคนน่าน การมีส่วนร่วมจากชุมชนที่มีเรือแข่งทั่วทั้งจังหวัดน่าน เช่น อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา อำเภอภูเพียง อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว และอำเภอเชียงกลาง ซึ่งมีเรือเข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุดในประเทศมีจำนวน 200 ลำ (ขึ้นทะเบียนที่เทศบาลเมืองน่านจนถึงปัจจุบัน) และมีการชิงถ้วยพระราชทานฯ มากที่สุดในประเทศ จำนวน 5 ใบ ได้แก่ **ประเภทเรือใหญ่** ถ้วยพระราชทานฯ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร **ประเภทเรือกลาง** ถ้วยพระราชทานฯ ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (ขณะทรงดำรงพระยศ พระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมารฯ) **ประเภทเรือเล็ก** ถ้วยพระราชทานฯ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ **ประเภทเรือสวยงาม** ถ้วยรางวัลประทานฯ ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ และรางวัล **กองเชียร์** ถ้วยรางวัลประทานฯ ของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และเสน่ห์การแข่งขันเรือของจังหวัดน่าน

7 กลยุทธ์เคลื่อนงานแข่งเรือปลอดเหล้า

- 1. การสร้างกระแสสังคมแนวกว้างอย่างเข้มงวด** ครอบคลุมพื้นที่ ผ่านสื่อวิทยุ นักจัดรายการวิทยุ หนังสือพิมพ์ ทีวี ป้ายโฆษณา การพากย์เรือแข่ง โฆษกหรือพิธีกรในสนาม ทีมบรรณรักษ์จาก สศล. และ สสส. ที่ร่วมด้วยช่วยกันเป็นกระบอกเสียงรณรงค์ทั้งก่อนงานและในช่วงเทศกาล
- 2. การกระตุ้นจิตสำนึกของผู้นำทักภาครัฐ** ท้องถิ่นและภาคประชาสังคม โดยเน้นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีการเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนในการลดละเลิกอบายมุข รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่างๆ มีการเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุและดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ที่ขับเคลื่อนโดยกลไกสำคัญหลายกลุ่มเช่น เครือข่ายสุขภาพภาคประชาชน เครือข่ายหมออนามัย องค์กรพัฒนาเอกชนประชาคมต่างๆ ซึ่งมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะหรือวาระของจังหวัด
- 3. มีการจัดการความรู้ใช้ข้อมูลความรู้ในการบ่งชี้สถานการณ์และสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหาระดับต่างๆ** รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียนตลอดจนเฝ้าระวังและประเมินผลการดำเนินงาน
- 4. มีการกำหนดกฎ กติกา และระเบียบร่วมกับ** ทั้งที่มาจากมาตรฐานชุมชนที่ได้มีการรณรงค์และนำต้นแบบนาร่องงานประเพณีปลอดเหล้าอื่นๆ มาประกาศใช้ในช่วงเทศกาลแข่งเรือเพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนและทุกภาคส่วน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่นกำหนดพื้นที่บริเวณจัดงานเป็นพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น
- 5. มีการตรวจตราและเฝ้าระวังการฝ่าฝืนระเบียบกฎหมาย** โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลจากงานของชุดปฏิบัติการที่มีหน้าที่ดูแลควบคุม
- 6. ทางจังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีการประกาศนโยบายสนับสนุนอย่างชัดเจน** ส่งผลให้หน่วยงานและองค์กรในระดับปฏิบัติการ สามารถทำงานได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ
- 7. มีการทำงานสร้างความเข้มแข็งจากรากฐานชุมชนอย่างต่อเนื่อง** โดยผู้นำชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องหลายชุมชนกลายเป็นต้นแบบ มีการนำความดีมาสื่อสารสร้างการรับรู้และเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนอื่นๆ

7 ขั้นตอนจัดงานแข่งเรือให้ปลอดภัย ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

1. ชวนเจ้าภาพที่มีใจมีวิสัยทัศน์ ประกาศนโยบายจัดแข่งเรือปลอดภัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดูแลปกป้องเด็กและเยาวชนและพยายามรักษาขนบธรรมเนียมคุณค่าทางวัฒนธรรมของตนเอง เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดและส่วนราชการต่างๆ ดังนั้นหากเป็นไปได้ควรผลักดันให้เกิดความร่วมมือให้เจ้าภาพส่วนต่างๆ ประกาศเป็นนโยบายในการปลอดภัย-เบียร์

2. ทำงานความคิดกับคนเรือ ฝีพาย หมอกำบังวิทยุเรือ นักพากย์เรือ พระ ผู้นำชุมชน

หลายพื้นที่ออกกฏศัลบายให้ทีมงานไม่ว่าจะเป็นคนเรือ ฝีพาย ปฏิญาณตนก่อนแข่งงดเหล้าตลอดเทศกาลแข่งเรือเพื่อสร้างขวัญกำลังใจจากศรัทธาและความเชื่อทางศาสนา อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของทีม

3. เปิดเวทีทำความเข้าใจระดมความคิดเห็นของคนในชุมชนท้องถิ่น

ชี้ให้ทุกคนเห็นถึงสถานการณ์ปัญหาที่ผ่านมาโดยเฉพาะเรื่องอุบัติเหตุการทะเลาะวิวาท วัยรุ่นตีกันการบาดเจ็บหรือพิการ ภาพของงานที่เต็มไปด้วยคนเมาทั้งที่เป็นงานบุญของท้องถิ่น ชี้ให้เห็นว่างานบุญที่เปื้อนเหล้ามักนำความเศร้ามาสู่ตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังเป็นภัยต่อลูกหลานในอนาคต

4. สื่อสารเสียงดังให้เป็นที่รับรู้ทั่วกัน ว่างานบุญแข่งเรือบ้านเรารณรงค์ปลอดภัย

โดยเฉพาะการสื่อสารในช่วงก่อนงานซึ่งมีความสำคัญทำให้คนที่คิดจะดื่มรวมไปถึงบรรดากองเชียร์ร้านค้าทั้งภายในและภายนอกที่คิดจะกักตุนสินค้าไว้อาจจะได้เตรียมตัวเตรียมใจล่วงหน้า การประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าจะนำไปสู่การสร้างพลังความร่วมมือ เพราะคนส่วนใหญ่ย่อมอยากเห็นการจัดงานที่ปลอดภัย มาเที่ยวอย่างสบายใจไม่ต้องกลัวว่าจะมีเหตุทะเลาะวิวาท

5. จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือเครื่อง่ายประชาคมเฝ้าระวังแอลกอฮอล์ดูแลในงาน

ออกเป็นคำสั่งแต่งตั้งผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังผู้ที่ลักลอบแอบขายหรือจัดทำแผนที่จุดเสี่ยงโดยประสานความร่วมมือกับเกี่ยวข้องทั้ง ตำรวจ สรรพสามิต สาธารณสุข เจ้าหน้าที่เทศกิจ และ อปพร. รวมทั้งเตรียมแนวทางและมาตรการในการดำเนินการภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

6. จัดให้มีกิจกรรมดีๆ สำหรับเยาวชน เปิดพื้นที่และกิจกรรมสร้างสรรค์

สนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมโดยจัดกิจกรรมดีๆ ทั้งดนตรี กีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การละเล่นสนุกย้อนยุคแบบไทยๆ การประกวดภาพถ่ายเรือ จัดถนนเด็กเดิน ภาพเก่าเล่าเรื่อง การฝึกอบรมนักพากย์เรือเยาวชน การฝึกอบรมฝีพายโดยการนำหลักวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้ และการนำแนวคิดการฟื้นฟูวัฒนธรรมลุ่มน้ำเข้ามามีส่วนร่วม

7. เช็ครถตั้งความสูง กำโพล์สำรวจความคิดเห็นและสรุปบทเรียนร่วมกัน

จงเชื่อมั่นว่างานที่จัดขึ้นโดยปราศจากแอลกอฮอล์นั้นดีต่อทุกคน และจำเป็นที่จะต้องสำรวจความเห็นและการรวบรวมสถิติที่เกิดขึ้นในงานโดยเฉพาะเรื่องทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ จะทำให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นจากการรณรงค์ การมีเวทีสรุปบทเรียนแลกเปลี่ยนจะทำให้คนในชุมชนและผู้คนที่เกี่ยวข้อง เกิดความมั่นใจต่อแนวทางการจัดงานปลอดภัยที่ได้ดำเนินงานร่วมกันมา

นายสุรพล เรียงสูตร
นายกเทศมนตรีเมืองน่าน

“ครั้งแรกที่มารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองน่าน ผมเองมีวิสัยทัศน์ว่า ‘จะทำเมืองให้เป็นเมืองคนอายุยืน’ เมื่อไปดูค่าเฉลี่ยอายุในปี 2551 ค่าเฉลี่ยอายุของคนน่านลดต่ำลง ข้อมูลที่ได้จากโรงพยาบาลน่านพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่มาจากอุบัติเหตุ เด็กและเยาวชนเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาในช่วงแข่งเรือที่มีการดื่มสุราปริมาณสูง มีการขายเหล้าในสนามแข่งขันค่อนข้างมาก เวลาเดินทางกลับบ้านก็มักจะเกิดอุบัติเหตุ ทุกปีช่วงแข่งเรือโรงพยาบาลน่านต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับอุบัติเหตุมาโดยตลอด ยังมีเรื่องการทะเลาะวิวาทอีกด้วย สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ช่วงนั้นในแวดวงของการแข่งเรือด้วยสภาพที่มีการดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างมากทุกคนก็กังวลว่าลูกหลานที่มาเที่ยวงานแข่งเรือจะปลอดภัยหรือไม่ จะเกิดเหตุทะเลาะวิวาท หรือเกิดอุบัติเหตุหรือไม่ เพราะมีคนดื่มเหล้าแล้วตีกันเป็นประจำคนจัดงานก็เหนื่อยประชาชนที่มาเที่ยวงานก็ต้องระมัดระวังตนเอง

“มองดูจากสภาพการแล้วในฐานะผู้นำท้องถิ่นก็ไม่อยากให้บ้านเมืองมีสภาพแบบนี้ จำเป็นที่จะต้องกล้าตัดสินใจแม้ว่าหลายฝ่ายอาจจะไม่เห็นด้วย แต่เมื่อตัดสินใจทำงานแข่งเรือปลอดเหล้าก็คุยกับผู้ใหญ่ระดับจังหวัด ทางผู้ว่าราชการจังหวัดก็ให้การสนับสนุน ประกอบกับช่วงนั้น สสส. ได้เข้ามาณรงค์ขอเทศบาลฯ ในฐานะเจ้าภาพสนามแข่งเรือ ร่วมจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า ตอนนั้นก็ถูกคนปรามาสว่าไม่สามารถทำได้หรอก เพราะการดื่มในช่วงเทศกาลมีมานานแล้ว ถ้าไม่มีเหล้างานแข่งเรือจะสนุกได้ยังไง แต่ในปีนั้นเราก็ตัดสินใจไม่รับการสนับสนุนจากรัฐกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมี สสส. ช่วยสนับสนุนงบประมาณบางส่วน เรามีการจัดพื้นที่โซนนิ่ง ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการณรงค์ ตั้งแต่นั้นมาจังหวัดน่านก็จัดงานแข่งเรือปลอดเหล้ามาโดยตลอด

“เริ่มจากแข่งเรือปลอดเหล้า
สู่การสร้างเมืองน่านเมืองคนอายุยืน

“ความสำเร็จเกิดจากหลายปัจจัย ส่วนหนึ่งมาจากความร่วมมือจากเครือข่าย สสส. เครือข่ายเยาวชน สรรพสามิต ตำรวจ อพปร. มาช่วยกันขับเคลื่อนงานตามนโยบาย และสื่อสารออกไปให้ทุกคนได้ทราบ ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในสนามแข่งเรือไม่ว่าจะเป็นฝีพาย กองเชียร์ก็ต้องสื่อสารให้เขารับรู้ และจำกัดพื้นที่โซนนิ่งอย่างชัดเจน เมื่อทุกคนรับรู้และยินดีที่จะปฏิบัติตาม การดำเนินงานปีแรก ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ ปีต่อไปการรณรงค์ก็เข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ

“ก่อนหน้านี้เรามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในจังหวัดนับ 100 ราย หลังจากเรารณรงค์อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันสถิติอุบัติเหตุมีเพียง 9 ราย ตัวเลขลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญ และคนได้รับอุบัติเหตุและเสียชีวิตน้อยลงมากปี 2550 เสียชีวิต 2 ราย หลังจากนั้นก็ไม่มีการเสียชีวิตอีกเลย การสื่อสารถึงผลของการรณรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ว่าอุบัติเหตุลดลงจริงหลังจากเราร่วมกันจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า เรามีการสำรวจความคิดเห็นทำประชาคมให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านแต่ละอำเภอหย่อนบัตร

เหมือนตอนเลือกตั้ง ตอนนั้นมีประชาชนประมาณ 4,000 คน จาก 28 ชุมชน มาหย่อนบัตร พร้อมทั้งแจกแบบสอบถามความคิดเห็น ผลออกมาว่าประชาชนเห็นด้วยกับการแข่งเรือปลอดเหล้า 95% มี 3% ไม่ออกความเห็น จากนั้นเราขยายผลไปสู่กิจกรรมประเพณีอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสงกรานต์ถนนข้าวแต๋นปลอดเหล้า สิ่งเหล่านี้สามารถดึงเด็กๆ เยาวชนเข้ามาร่วมทำกิจกรรมสร้างสรรค์โดยไม่ต้องพึ่งพาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เล่นน้ำสนุกได้ เราเกิดความมั่นใจที่จะทำกิจกรรมอื่น เช่น งานศพปลอดเหล้า 100%

“ผมเชื่อว่าสิ่งที่เราทำนั้นจะส่งผลให้อายุค่าเฉลี่ยของประชาชนเพิ่มขึ้น หากเราลดอุบัติเหตุได้ความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุส่วนหนึ่งก็มาจากการดื่มเหล้า ไม่ง่ายเลยที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของสังคมที่มีมายาวนาน ดังนั้น เราต้องทำงานอย่างเอาจริงเอาจัง สนับสนุนเยาวชนให้มีส่วนร่วม ถ้าเราคิดว่าอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งไม่ใช่เป็นเพราะเวอร์กรรมหรือความโชคร้าย แต่มันเกิดจากพฤติกรรมที่ประมาทรวมทั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถ้าเราคิดว่าสิ่งเหล่านี้มีเหตุปัจจัยเราต้องกล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง สำหรับจังหวัดน่านกล่าวได้ว่าเป็นต้นแบบการแข่งเรือปลอดเหล้า ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องกว่า 10 ปี เรายินดีที่จะแบ่งปันประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้แนวคิดงานเทศกาลปลอดเหล้าขยายไปทั่วประเทศ”

นางอริสา บุญสม
รองนายกเทศมนตรีเมืองน่าน

“ใน ยุคแรกเริ่มที่มีการรณรงค์สมัยนั้นดิฉันเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา กองการศึกษา เทศบาลเมืองน่าน งานประเพณีแข่งเรือในช่วงนั้นขึ้นกับกองการศึกษา จากสมัยก่อนการแข่งเรือมีการดื่มเหล้า กันเป็นเรื่องปกติ สิ่งที่ตามมาคือเรื่องอุบัติเหตุ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสีย ทั้งสูญเสียทรัพย์สินไปจนถึงเสียชีวิตช่วงนั้น เรามีนโยบายของเทศบาลเมืองน่านว่า ‘เทศบาลน่านเมืองน่าอยู่’ ปัจจัยที่จะทำให้เมืองน่าอยู่ก็คือความปลอดภัย มีวัฒนธรรม ในช่วงปี 2551 สสส. ได้เข้ามารณรงค์งานเทศกาลปลอดเหล้า ท่านนายกฯ สุรพล ก็เห็นด้วยกับการรณรงค์งานแข่งเรือปลอดเหล้า ทางเทศบาลฯ จึงได้ร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดน่าน โรงพยาบาลน่าน ซึ่งนำโดยคุณหมอบอย นพ.พงศ์เทพ วงศ์วัชรไพบูลย์ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลน่าน มีการตั้งคณะทำงาน ออกตรวจพฤติกรรมเยาวชน ขณะเดียวกันก็ดึงเยาวชนมาร่วมในทีมรณรงค์ ประกาศให้ทุกคนทุกฝ่ายทราบว่าปีนี้เทศบาลน่านจะจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า ขอความร่วมมือห้ามดื่ม ห้ามจำหน่ายในพื้นที่ริมแม่น้ำน่าน เพื่อลูกหลานจะได้ไม่ถูกมอมเมาด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดโทษมากมาย ค่านิยมของสังคมที่บอกว่าการดื่มเหล้าเป็นเรื่องปกติ นั้นเราต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สร้างความตระหนัก เชิญผู้นำชุมชน ร้านค้าต่างๆ มาร่วมทำบันทึกข้อตกลงในการที่จะร่วมกันขับเคลื่อนงานแข่งเรือปลอดเหล้าจนประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน”

“เทศบาลเมืองน่านน่าอยู่
ผู้คนปลอดภัย”

พ.พงศ์เทพ วงศ์วัชรไพบูลย์
รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลน่าน

“แข่งเรือปลอดภัย
คนน่านปลอดภัย ไม่ตาย ไม่เจ็บ”

“ในอดีตประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน มักจะเกิดอุบัติเหตุจำนวนมาก สถิติเมื่อปี 2550 เฉพาะวันเปิด-ปิด สนาม 2 วัน มีอุบัติเหตุจากการตีมเหล่าขาวแล้วขับชี้จักรยานยนต์และอุบัติเหตุอื่นๆ รวม 104 ราย คินเดียวมีผู้ป่วย 50 ราย ที่แพทย์และพยาบาลต้องให้การดูแลรักษา ทั้งเย็บแผล ทำแผล บางรายผ่าตัดสมอง ผ่าตัดกระดูกหัก โรงพยาบาลน่านต้องเตรียมคลังเลือดไว้เพื่อรองรับอุบัติเหตุ ประกอบกับช่วงนั้นจังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีการตีมเหล่าเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ก่อนที่จะมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ทางผู้บริหารจังหวัดน่าน ไม่ว่าจะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี ภาคประชาสังคมเห็นร่วมกันว่าจังหวัดน่านมีสถิติอุบัติเหตุสูง จึงเห็นด้วยที่จะจัดงานแข่งเรือปลอดภัย ขณะที่ธุรกิจเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้ตอบเราว่า เราทำประชาคม 300 คน จะเอาเสียง 300 เสียง มาตัดสินคนทั้งจังหวัด ท่านนายกฯ สุรพล จึงบอกว่าการกำลังจะทำประชาคมติเรื่องหนึ่งอยู่ ถ้าอย่างนั้นจะนำเรื่องการแข่งเรือปลอดภัยเพิ่มเข้าไปด้วยให้ประชาชนช่วยตัดสิน ผลปรากฏว่าประชาชน 94-95% เห็นด้วยกับการจัดงานแข่งเรือปลอดภัย เป็นสิ่งสะท้อนที่ชัดเจนว่า ชาวเมืองน่านไม่ยอมให้มีเหล่าในงานเทศกาล หลังจากนั้นวัยรุ่นที่เคยตีกันในงานก็หายไป ส่วนสถิติอุบัติเหตุ จาก 100 กว่าราย ในปี 2550 ปีถัดมา (2551) ลดลงเหลือ 38 ราย ปี 2552 เหลือ 20 ราย ปี 2553 เหลือ 10 ราย ปัจจุบันเหลือ 5-6 ราย ส่วนสถิตินอนโรงพยาบาลจาก 93 ราย ปัจจุบัน เหลือ 8 ราย (ปี 2559) และไม่มีผู้เสียชีวิต อาจมีคำถามว่างานแข่งเรือปลอดภัยจะยั่งยืนหรือไม่

คำตอบคือปัจจุบันคนน่านปลอดภัย คนน่านไม่เสียชีวิต จัดงานแข่งเรือแล้วมีความสุข ตั้งแต่เปิดสนามแข่งขันสนามแรกไปจนถึงสนามสุดท้ายปิดสนาม ส่วนตัวคิดว่าประเพณีแข่งเรือปลอดภัยแล้วมีความยั่งยืนแน่นอน

“ปัจจัยแห่งความสำเร็จสิ่งสำคัญคือความร่วมมือของคนน่าน เมืองน่านเป็นเมืองปิด คนส่วนใหญ่เป็นคนน่านโดยกำเนิด เป็นญาติมิตรกัน เห็นอะไรดีๆ ที่เป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวมก็จะช่วยกันขับเคลื่อน เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรทุกภาคส่วน นี่คือเสน่ห์ของคนน่าน ปัจจัยเสริมที่สำคัญก็คือข้อมูล สถิติต่างๆ การเป็นจังหวัดที่มีคนเมาอันดับ 1 ของประเทศ ไม่ใช่เรื่องน่ายินดี เมื่อปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นมาประกอบกัน ก็นำไปสู่การขับเคลื่อนงานจนประสบความสำเร็จ ในฐานะหมอผู้ให้บริการเราภูมิใจที่มีส่วนช่วยให้มีคนใช้น้อยลงทุกครั้งที่เกิดอุบัติเหตุเราเสียใจที่เราช่วยเด็กบางคนไม่ได้ บางคนเสียชีวิต บางคนพิการทางสมองเป็นภาระของครอบครัว เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ความภูมิใจในฐานะหมอที่ร่วมรณรงค์งานแข่งเรือปลอดภัยคือผลจากการทำงานไม่มีคนเสียชีวิต ไม่มีผู้พิการทางสมอง ดังนั้นการรณรงค์เป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง”

นางเยาวลักษณ์ อนุรักษ์ อดีต รอง นว.สสจ.น่าน

“เหตุผลที่ริเริ่มจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า เริ่มจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่านได้วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนว่าปัญหาสุขภาพของประชาชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวข้องในเรื่องใดบ้าง ส่วนใหญ่พบว่าปัญหาสุขภาพมาจากการดื่มสุราสูบบุหรี่ ในช่วงนั้นเป็นช่วงที่ สสจ. ได้ก่อตั้งขึ้นมา จังหวัดน่านจึงได้จัดทำโครงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพด้วยตนเอง มีการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพในพื้นที่และหาแนวทางแก้ไขโดยเฉพาะปัญหาการดื่มสุรา ต่อมาปี 2547 กระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักควบคุมโรคติดต่อได้สำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของประเทศไทยใน 41 จังหวัด ผลการสำรวจพบว่าจังหวัดน่านครองแชมป์อันดับ 1 ในการดื่มสุรา เราก็มีคำถามต่อมาว่าเทศกาลใดที่คนน่านดื่มเหล้ามากที่สุดคำตอบก็คือเทศกาลแข่งเรือ ซึ่งมีการดื่มเหล้าเบียร์ ริมฝั่งแม่น้ำน่านทั้งสองฝั่ง ขณะเดียวกันธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เข้ามาเป็นสปอนเซอร์ในการจัดการแข่งเรือ

“ถือว่าเป็นการทำงานที่สวนกระแสสังคมอย่างมาก ในช่วงแรกที่เราเริ่มทำประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า ก็มีการต่อต้านจากบางกลุ่มที่มองว่าแข่งเรือไม่ดื่มเหล้าจะสนุกได้อย่างไร มีการทำลายป้ายประชาสัมพันธ์ของเรา เราได้ปรึกษาหารือกับสภาวัฒนธรรมมีการสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกันในด้านสุขภาพ ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดก็เห็นชอบกับการแข่งเรือปลอดเหล้า โดยเริ่มจากการแข่งเรือเยาวชนปลอดเหล้าก่อนในปีแรก ให้เยาวชนเป็นตัวอย่างและตีแผ่ข้อมูลปัญหาสุขภาพจากการดื่มเหล้าเบียร์ ต่อมาก็เริ่มขยายไปที่เรือผู้ใหญ่ซึ่งมาร่วมสมัครเข้าร่วมโครงการแข่งเรือปลอดเหล้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เราเริ่มขับเคลื่อนเรื่องนี้ก่อนจะมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เราสำรวจร้านค้าริมฝั่งแม่น้ำน่านดื่มไปด้วยร้านค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นับร้อยร้าน คนที่มาเชียร์การแข่งขันเรือสามารถออเดอร์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ทันทีไม่ต้องใช้เวลาในการเดินไปซื้อ ต่อมาปี 2550 ทางผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดต่างให้ความสำคัญกับการควบคุมการดื่มในช่วงเทศกาลแข่งเรือ ปี 2550 สนามแข่งเรือเทศบาลนครน่านก็ประกาศเป็นงานแข่งเรือปลอดเหล้าประกอบกับมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ออกมาบังคับใช้ ทำให้การรณรงค์มีพลังมากขึ้นมาช่วยเสริมแรงได้เป็นอย่างดี มีมาตรการควบคุมตามกฎหมาย

“จากการรณรงค์อย่างต่อเนื่องผลที่ปรากฏวัฒนธรรมการดื่มของคนจังหวัดน่านเปลี่ยนไปในภาพรวม แต่ก่อนพฤติกรรมกรรมการดื่มในงานเยอะมากทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้หญิง ที่มาชมงานจะต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันแต่ปัจจุบันเมื่อมีการรณรงค์อย่างจริงจังสภาพการดื่มก็ลดลงและเริ่มหายไปในที่สุดภาพรวมของงานประเพณีที่ดี ความภูมิใจในฐานะที่มีส่วนในการริเริ่มเทศกาลแข่งเรือปลอดเหล้าก็คือปัจจุบันยังมีความต่อเนื่องในการทำงานรณรงค์ เมื่อก่อนเวลาจัดงานหรือมีขบวนแห่ต่างๆ มักจะมีภาพคนเมาเข้าร่วมขบวนแต่ปัจจุบันภาพเหล่านั้นหายไปแล้ว แต่ในระดับบุคคลก็ยังเป็นเรื่องที่จะต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เพราะยังมีผู้ป่วยจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 70% สิ่งที่น่ากังวลก็คือการดื่มในระดับบุคคล มีแนวโน้มที่เด็กและผู้หญิงจะดื่มมากขึ้น เป็นเรื่องที่ต้องหามาตรการแก้ไขต่อไป”

นายเอนก สิกธิ
ประชาคมงดเหล้าจังหวัดน่าน

“ในงานประเพณีแข่งเรือเราอยากให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา อยากรู้ให้พื้นที่ปลอดภัยมีความสุข สนามแข่งเรือของจังหวัดน่านมีทั้งหมด 10 สนาม เราใช้เวลาแข่งขันทั้งสิ้น 17 วัน จากการสำรวจข้อมูลเป็นที่ทราบกันว่าในช่วงประเพณีแข่งเรือมีการดื่มเหล้ามากที่สุด จึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องจัดโครงการประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ การดำเนินงานที่ผ่านมาเรามีการวางแผนและปรับปรุงแนวคิด นำแผนงานเสนอชุมชน โดยใช้โมเดลของการมีส่วนร่วมของชุมชน

“การดำเนินงานในช่วงแรกเราจะมีสายตรวจเดินเท้ารอบบริเวณ หากพบร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะเข้าไปพูดคุยชี้แจงให้ทราบว่านโยบายจังหวัดน่านประกาศให้งานแข่งเรือเป็นพื้นที่ปลอดเหล้า และชี้แจงข้อกฎหมายต่างๆ ให้ร้านค้าได้รับทราบ ก็ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการพอสมควร ในปีต่อๆ มาการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องในที่สุดเราก็ได้รับความร่วมมือจากร้านค้า 100% ร้านค้าให้ความร่วมมือไม่ขายเหล้าเบียร์ ปัจจัยความสำเร็จของเรา น่าจะมาจากเมืองน่านเป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่และมีความเข้มแข็ง เมื่อเราสร้างแกนนำเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งร่วมกันทำงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรเชื่อมโยงการทำงานกับชุมชน และผลักดันเรื่องการแข่งเรือปลอดเหล้าให้เป็นวาระของจังหวัด จนประสบความสำเร็จในการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้ากลายเป็นต้นแบบแห่งแรกของประเทศ และขยายไปสู่ 44 จังหวัดซึ่งมีการแข่งเรือ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนค่านิยมไม่ดื่มเหล้าในงานประเพณีแข่งเรือได้เกือบ 100% อนาคตอยากให้ประเพณีแข่งเรือเป็นแบบนี้ตลอดไป”

“แข่งเรือเมืองน่าน
ปลอดเหล้า 100%”

ว่าที่ ร.ต.วินัย ลำไธสง
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่น่าน

“ร่วมสร้างวัฒนธรรมคนน่าน
ไม่ดื่มในงานบุญ”

“ผมได้เข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงานแข่งเรือปลอดภัย ในช่วงปี 2555-2556 ได้รับมอบหมายให้ร่วมบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งสำนักงานสาธารณสุข รวมไปถึงสำนักงานสรรพสามิต ในช่วงที่เข้ามาร่วมทำงานเชิงบูรณาการ การทำงานมีความราบรื่นเป็นอย่างดี เนื่องจากผ่านการรณรงค์อย่างต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว คนน่านเริ่มปรับรูปแบบและเรียนรู้วัฒนธรรมไม่ดื่มในช่วงเทศกาลแข่งเรือได้แล้ว ในส่วนของวัฒนธรรมในการทำงานตามแบบฉบับของคนน่าน เราจะไม่มีการจับกุม แต่เราจะใช้วิธีรณรงค์สร้างความเข้าใจด้านกฎหมาย และขอความร่วมมืออันญาติพี่น้อง ในช่วงแรกร้านค้าอาจมีลักลอบขายบ้าง แต่ด้วยความตั้งใจ ประกอบกับความเข้มแข็งของทุกภาคส่วน จึงส่งผลให้เกิดความสำเร็จมาจนถึงปัจจุบัน

“ในแง่ของการผลิตสุราขาว 40 ดีกรี สุรากลั่น ในพื้นที่จังหวัดน่าน สมัยก่อนจังหวัดน่านมีสุราชุมชนเต็มไปหมดแต่ปัจจุบันเหลือเพียง 250 โรง เนื่องจากผู้ประกอบการต้องทำตามขั้นตอนและกระบวนการของสรรพสามิตที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ผู้ประกอบการที่ไม่สามารถทำการกระบวนการที่กำหนดไว้ได้ก็ต้องเลิกกิจการไป

“สำหรับการรณรงค์ขยายไปงานบุญอื่นๆ เช่น งานศพปลอดภัย งานผ้าป่าปลอดภัย ภาพรวมของจังหวัดดีขึ้นมาก มีการยอมรับมากขึ้น ทางสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่น่านมีความภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการขาย ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่ม ทำให้จังหวัดน่านมีชื่อเสียงในเรื่องงานแข่งเรือปลอดภัย การดื่มสุราไม่มีในทุกสังคมนอกทุกบริบทของจังหวัดน่านในวิถีชีวิตมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่แล้ว แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปก็คือการยอมรับเงื่อนไข และยอมรับกติกาไม่ดื่มไม่ขายในงานแข่งเรือ จึงเป็นเอกลักษณ์ที่จะช่วยเพิ่มเสน่ห์ให้เมืองน่านให้เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน”

นางนงเยาว์ การักษ์
ประธาน อพพร. เทศบาลเมืองน่าน

“ก่อนที่จะมีการรณรงค์งานแข่งเรือปลอดเหล้า ความกังวลใจใน
พื้นฐานะ อพพร. ซึ่งมีหน้าที่รักษาความปลอดภัย และอำนวยความสะดวก
ความสะอาดต่างๆ ภายในงาน มีความเป็นห่วงเรื่องการทะเลาะวิวาท
เวลาดื่มเหล้าเมาขาดสติ มักจะมีเหตุทะเลาะชกต่อยเป็นประจำ ใน
ฐานะที่เป็นคนน่าน และมีหน้าที่ดูแลเรื่องนี้โดยตรง เห็นด้วยกับการ
จัดงานประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้าอย่างมาก ตั้งแต่เริ่มมีการรณรงค์
จนถึงปัจจุบัน ปัญหาต่างๆ ก็ลดลง ไม่มีการทะเลาะวิวาท ไม่มีร้านขาย
เหล้าเปียร์ในงานแข่งเรือ ขณะที่บรรยากาศงานแข่งเรือก็ยังคงสนุก
เหมือนเดิม ในอนาคตคาดหวังอยากให้ประเพณีอันดีงามสืบทอดกันมา
ทุกประเพณีเป็นงานบุญประเพณีปลอดเหล้า”

เด็กชายพงศพัศ กิวัฒนา
นักพายเรือเยาวชน นักพายเรือรุ่นจ้าว

“แข่งเรือปลอดเหล้า
ดีต่อตับ ดีต่อเด็ก”

“ตอนที่พ่อกับแม่ก็จะพาผมไปดูแข่งเรือ ทำให้มีความชื่นชอบงานแข่งเรือ และมีความสนใจเกี่ยวกับเรือมาตั้งแต่เด็กๆ ในงานแข่งเรือภาพที่จำได้มักจะมีคนเมา ชกต่อยกันเป็นประจำ พอขับรถกลับบ้านก็ประสบอุบัติเหตุกันจำนวนมาก หลังจาก สสส. เข้ามาณรงค์ บรรยากาศงานแข่งเรือแตกต่างโดยสิ้นเชิง ตอนนี้ไม่มีการทะเลาะชกต่อยกันแล้วครับ ผมได้ฝึกพายเรือตอนอายุ 3 ขวบ ต่อมาได้มีโอกาสพายเรือครั้งแรกตอนเรียนอยู่อนุบาล 3 ที่เวทีช่วงเมื่อนาน จากนั้นก็ฝึกฝนตนเองโดยตลอด เวลาพายเรือก็จะสอดแทรกสาระความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปด้วย เช่น ดื่มแล้วมันเป็นสิ่งไม่ดี ทำให้ขาดสติ ทำลายอวัยวะส่วนต่างๆ ร่างกายทรุดโทรม อย่างนี้เป็นต้นครับ เวลาพายเรือจะมีผู้ใหญ่ร่วมพายด้วย 4-5 คน แบ่งกันพายนักพายเรือจะรู้จังหวะรับส่ง ถ้าคนแรกลากเสียงยาวๆ คนที่สองก็จะเข้ามารับต่อ ผมได้เห็นงานแข่งเรือที่มีเหล้าตั้งแต่เด็ก จนปัจจุบันงานแข่งเรือไม่มีเหล้าแล้ว ในมุมมองของเยาวชนถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กๆ จะได้รับรู้เท่าทันโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครับ”

ด.ต.กศพร กัททะ
ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลคูใต้

“เทศบาลตำบลคูใต้ จัดการแข่งขันเรือประเพณี ตานสลากจุมปู ปลอดเหล้า - เบียร์ ตั้งแต่ปี 2555 โดยสภาวัฒนธรรมตำบลคูใต้ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลคูใต้ และงบประมาณสนับสนุน จาก สสส. โดยจัดงานแข่งเรือ ณ สนามท่าน้ำบ้านเจดีย์ หมู่ 15 ตำบลคูใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน พื้นที่ของเราจัดเป็นสนามที่ 2 หลังจากนัดเปิดสนาม เราเห็นผลจากการดำเนินงานแข่งเรือปลอดเหล้าของเทศบาลเมืองน่าน จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาดำเนินงานในประเพณีตานสลากจุมปู ของพื้นที่ตำบลคูใต้

“นอกจากนี้ยังมีการแข่งเรือยาวชน ปลอดเหล้า-เบียร์ ซึ่งด้วยพระราชทานของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชมารดา โดยสมาคมเรือแข่งจังหวัดน่าน ร่วมกับ ชมรมกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านตำบลคูใต้ - บ้านเจดีย์ - ยาวชนตำบลคูใต้ มีการแข่งเรือเล็ก 30 ฝีพาย และประเภท เรือกลาง 40 ฝีพาย ของเรือยาวชนจากทั่วทุกอำเภอในจังหวัดน่าน โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดน่าน เครือข่ายยาวชนองค์กรงดเหล้า จ.น่าน และยาวชนตำบลคูใต้ อสม. พร้อมคณะทำงาน ร่วมรณรงค์สร้างความเข้าใจในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดไปจนถึงการเฝ้าระวังการไม่ให้ผู้ดื่มได้ดื่มเหล้า เบียร์ในพื้นที่แข่งขัน ที่มีระยะทางที่ยาวมาก จะมีผู้คนที่คอยนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เข้ามาดื่มบริเวณงาน มีการตั้งจุด กองอำนวยการในการเฝ้าระวัง การไม่ดื่มเหล้า-เบียร์ ร่วมกับสถานีตำรวจอำเภอเมืองน่าน เพื่อให้การทำงานได้คล่องตัว จากการรณรงค์เฝ้าระวังอย่างเข้มข้นไม่พบผู้ดื่มและผู้จำหน่ายในพื้นที่เลย จะพบแต่ผู้ที่มาร่วมงานที่ได้ดื่มมาจากพื้นที่อื่นๆ ก่อนเข้ามาดูการแข่งเรือ และพบในปริมาณน้อย”

“สืบสานประเพณี ตานสลากจุมปู
ปลอดเหล้า - เบียร์”

แข่งเรือปลอดเหล้าหัววัง—พนั่งตัก ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

เมืองชุมพร มีลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งอยู่ในที่ลุ่มโดยมีภูเขาสูงทางทิศตะวันตกซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่ไหลผ่านมายังเมืองชุมพร โดยมีแม่น้ำสายหลักคือแม่น้ำท่าตะเภา ซึ่งรับน้ำในพื้นที่อำเภอท่าตะเภา และอำเภอบางสะพานบางส่วน ไหลลงสู่ทะเลที่ปากน้ำชุมพร และอีกสายหนึ่งคือแม่น้ำชุมพร ซึ่งมีแหล่งต้นน้ำอยู่ในบริเวณเขตป่าเขา รอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดระนองไหลผ่านมายังเขตชุมชนในเมือง และไหลออกทะเลที่อ่าวทุ่งคา ตั้งแต่อดีตกาลมาจังหวัดชุมพรจะประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำทุกปี และปีหนึ่งอาจเกิดขึ้นหลายครั้งสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินและความเดือดร้อนให้กับประชาชนมาตลอด

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 ได้เกิดมหาวัตภัย ได้ฝุ่นเเก้ และเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่เนื่องจากพายุไต้ฝุ่นเเก้เคลื่อนเข้าสู่ฝั่งบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอปะทิว และเคลื่อนตัวผ่านไปยังอำเภอท่าตะเภา ก่อนที่จะเคลื่อนผ่านไปยังทะเลอันดามันทางจังหวัดระนอง ผลของพายุทำให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือน ทรัพย์สิน ไร่นา รวมทั้งมีผู้เสียชีวิตเกือบ 1,000 คน ยังความเดือดร้อนให้แก่ชาวชุมพรอย่างแสนสาหัส ความทุกข์อันแสนสาหัสของชาวชุมพรทราบถึงพระเนตรพระกรรณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้ทรงศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ชาวชุมพร กรมชลประทานจัดทำโครงการขุดคลองเพื่อระบายน้ำจากแม่น้ำท่าตะเภาบริเวณบ้านหัววัง ตำบลบางลึก อำเภอเมืองชุมพร มาลงทะเลบริเวณอ่าวพังก้า ตำบลนาทุ่ง อำเภอเมืองชุมพร ขึ้นอีกสายหนึ่ง เรียกว่า **คลองหัววัง-พังก้า** หรือคลองในหลวง ซึ่งเป็นชื่อที่ประชาชนรู้จักกันดีระยะทางยาว 8,100 เมตร และพัฒนาพื้นที่หนองน้ำสาธารณะบริเวณหนองใหญ่ ตำบลบางลึก เป็นแก้มลิงธรรมชาติ เป็นแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม และเป็นแหล่งน้ำสำรองของจังหวัดชุมพรในอนาคต พระองค์ท่านได้มอบหมาย

“ หัววัง-พังก้า ”

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ให้นายดิสร วัชรทัย ผู้อำนวยการกองงานส่วนพระองค์มาให้ความช่วยเหลือและแนะนำอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งในระหว่าง วันที่ 18-22 สิงหาคม 2540 เกิดพายุโซนร้อนซีต้า พัดขึ้นฝั่งบริเวณประเทศเวียดนามตอนบน ผ่านไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของไทย อิทธิพลของพายุโซนร้อนซีต้าทำให้ฝนตกหนักมากทั่วทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร น้ำในคลองต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลันในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตเมืองชุมพร น้ำท่วมมีระดับสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของชาวชุมพร มากกว่าน้ำท่วมที่เกิดจากพายุไต้ฝุ่นเเก้ จนเข้าสู่ภาวะปกติในวันที่ 31 สิงหาคม 2540 เหตุดังกล่าวได้สร้างความเสียหายจำนวนมากทั้งชีวิต ทรัพย์สิน เรือกสวนและไร่นาจนมิอาจประเมินค่าได้

ต่อมาเดือนพฤศจิกายน ในปีเดียวกันนั้น กรมอุตุฯนิยมนิเวศวิทยา ประกาศเตือนว่า “พายุลินดา” ซึ่งเป็นพายุที่มีลักษณะการก่อตัว บริเวณเดียวกันกับพายุเกย์ และพยากรณ์ว่าจะมีความรุนแรงใกล้เคียงกัน จะขึ้นฝั่งบริเวณจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นวาระครบรอบ 8 ปี แห่งการเกิดมหาวาตภัยใต้ฝุ่นเกย์พอดี สร้างความตื่นตระหนกให้กับชาวชุมพรอย่างยิ่ง เพราะเพิ่งประสบอุทกภัยอย่างรุนแรงผ่านมาเพียง 3 เดือน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงเป็นห่วงถึงความเดือดร้อนของราษฎรชาวชุมพร ทรงเร่งรัดให้ทำการขุด คลองหัววัง-พนักตัก ให้แล้วเสร็จ เพื่อสามารถระบายน้ำลงสู่ทะเลได้ก่อนที่พายุจะขึ้นฝั่ง ตั้งพระราชดำรัสที่พระราชทานให้แก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันพฤหัสบดีที่ 4 ธันวาคม 2540 ความว่า

“สำหรับการขุดคลองให้สำเร็จนั้น ทางมูลนิธิชัยพัฒนาจะสนับสนุนเงินสิบล้านบาท ซึ่งถ้าทางราชการมอบเงินตามงบประมาณได้เมื่อไร ก็ขอคืน แต่ไม่ทราบว่ทางราชการจะสนับสนุนเงินนี้หรือไม่ แต่ก็ไม่ใช่เป็นโรมูนิริยยอมที่จะเสียประโยชน์ไปบ้าง ทำอย่างนี้เพราะเห็นว่าการลงทุนแม้จะมีเงินน้อย แต่การลงทุนเพื่อให้มีผลผลิตมากขึ้นข้อหนึ่ง การลงทุนเพื่อให้ไม่ต้องเสียเงินอีกข้อหนึ่ง เป็นสิ่งที่คุ้มเพราะถ้าเราไม่ทำ ก็เชื่อว่าการที่มีน้ำท่วมทั้งที่ทำการเพาะปลูก ทั้งสถานที่ราชการหรือเอกชนเสียหายนั้น จะต้องเสียเงินมากกว่ามาก คือเสียเงินสงเคราะห์ผู้เสียหาย ถ้าไม่มีความเสียหายก็ไม่ต้องเสียเงิน ประชาชนจะได้ทำมาหากินอย่างปกติ ฉะนั้นการที่ลงทุนเพื่อให้สำเร็จภายในเดือนนั้น สิบล้านบาทกว่าก็น่าจะคุ้มค่า เป็นการประหยัดเงินของประชาชน และงบทางราชการด้วย”

เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2541 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงต่อชาวชุมพรอีกครั้งหนึ่ง ยังความปลาบปลื้มอันหาที่สุดมิได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นประธานในการเปิดป้ายโครงการแก้มลิงหนองใหญ่ตามพระราชดำริ ทอดพระเนตรและติดตามงานการขุดคลองหัววัง-พนักตัก เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ขณะที่ทรงงานบนสะพาน “อาภากร” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัสว่า “น่าจะจัดแข่งเรือบริเวณนี้ เพราะมีคันคลองเป็นชั้นๆ เหมือนอัมจันทร์” จังหวัดชุมพร จึงได้จัดแข่งขันเรือเพื่อสนองพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541 ณ คลองหัววัง-พนักตัก ณ โรงเรียนเมืองชุมพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานถ้วยรางวัลสำหรับการแข่งขันเรือยาวประเภท 16 ฝีพาย

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร จึงได้จัดงานวันสำนึกในมหากรุณาธิคุณในหลวงของเราและการแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนำเอาวัฒนธรรมประเพณีแข่งเรือขึ้นโขนชิงธง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์การแข่งเรือของอำเภอหลังสวน มาจัดเป็นงานแข่งเรือขึ้น ณ คลองหัววัง-พนักตัก

งานประเพณีแห่พระแข่งเรือขึ้นโขนชิงธงหัววัง-พนักตัก เป็นประเพณีวัฒนธรรมดีงาม เป็นงานวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสมควรแก่การอนุรักษ์ไว้ เป็นมรดกแก่ลูกหลาน แต่ปัจจัยคุกคามที่บั่นทอนความดีงามลงปัจจัยหนึ่งคือภัยคุกคามจากธุรกิจแอลกอฮอล์ ที่หวังใช้งานบุญเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม กระตุ้นการดื่มการขายเพียงหวังกำไร ไม่เว้นแม้กระทั่งเด็ก เยาวชนที่เป็นลูกเป็นหลาน ส่งผลให้มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากกลายเป็นนักดื่ม

หน้าใหม่เข้าสู่วงการตีหมาประจำในที่สุด ซึ่งจากการตีหมาในงานบุญส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาท ลวนลาม และสร้างความรำคาญให้กับสังคม ซึ่งจะส่งผลให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมถูกทำลายไปไม่มีคนสืบทอด

ในขณะที่เดียวกันธุรกิจแอลกอฮอล์ก็ยังคงกระตุ้นทางธุรกิจให้เกิดการอยากรู้อยากลองโดยใช้ช่องทางงานบุญวัฒนธรรม การรณรงค์สร้างกระแสให้รู้ถึงพิษภัยของแอลกอฮอล์จึงยังมีความจำเป็นที่จะต้องแสดงตัวตนทางสังคมและการใช้ข้อมูลในการสร้างการรับรู้เพื่อผลักดันทางนโยบายจึงมีความสำคัญ เครื่องหมายขององค์กรงดเหล้าจังหวัดชุมพร จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมเมืองชุมพรเพื่ออนุรักษ์ประเพณีการแข่งขันเรือยาวและขึ้นโขนชิงธง รวมทั้งรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จึงจัดให้มีการรณรงค์งดเหล้าในงานประเพณีแห่พระแข่งเรือขึ้นโขนชิงธงหัววัง-พนังตัก ปลอดแอลกอฮอล์ ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 2553 (ปีที่ 12 ของการแข่งขันโขนชิงธงหัววัง-พนังตัก)

● ปี 2556 จากการเก็บสำรวจความคิดเห็นจำนวน 300 ชุด ก็จะได้เห็นว่าประชาชนทั่วไปอยากเห็นเรื่องของงานที่จัดแล้วไม่มี เหล้า เบียร์ บุหรี่ 96.7% เพราะจะทำให้มีความปลอดภัยในการมาเที่ยวงานส่งผลให้ประเพณีวัฒนธรรมยั่งยืน และที่มากกว่านั้นจากการประเมินผลได้มีการนำผลจากการสำรวจความคิดเห็นประกาศผ่านสื่อเคเบิลทีวีและวิทยุกระจายเสียง มีแนวทางที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูวัฒนธรรมอันดั้งเดิมด้วยการจัดงานที่ปลอดเหล้าเบียร์มีมาตรการทางการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ชัดเจนขึ้น

● ปี 2558 ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดชุมพรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก้ปัญหาอุทกภัยให้ชาวชุมพร

ทุกคนได้รอดพ้นจากภัยพิบัติ ประชาชนชาวจังหวัดชุมพรร่วมกันสืบสานและถ่ายทอดการอนุรักษ์ประเพณีการแข่งขันเรือยาว มีการประชาสัมพันธ์จังหวัดชุมพรให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป มีประกาศนโยบายสาธารณะโดย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ผลการดำเนินงานก่อให้เกิดรูปแบบความร่วมมือในการทำงานรณรงค์ทางสังคมมากขึ้น มีภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เกิดพื้นที่สร้างสรรค์สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชน การจัดงานไม่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่จัดงาน ไม่พบเห็นผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ผู้ประกอบการเข้าใจมากขึ้นสำหรับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ที่เทศบาลจัดต้องไม่ใช่สินค้าที่เป็นเหล้า เบียร์

อุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาทลดลง เกิดความสามัคคีในชุมชน เรื่องของกองเชียร์ที่หมู่บ้านใครก็มาเชียร์ของตัวเองทำให้เกิดความสนุกสนานและความสามัคคีกองเชียร์ให้ความร่วมมือมากขึ้น

● ปี 2559 อบจ.ชุมพร กำหนดจัดงานระหว่างวันที่ 22-25 กันยายน 2559 มีการแข่งขันเรือยาว 4 ประเภทคือ 1.เรือยาวประเภทไม่เกิน 8 ฝีพาย ซึ่งถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี 2.เรือยาวประเภทไม่เกิน 16 ฝีพาย ซึ่งถ้วยพระราชทาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 3.เรือยาวประเภทไม่เกิน 32 ฝีพาย ซึ่งถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ 4.เรือยาวประเภทไม่เกิน 32 ฝีพาย (ผู้นำท้องถิ่น) ซึ่งถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งในบริเวณงานยังมีพิธีการพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ประชุมร่วมกับคณะจัดงานและเจ้าภาพจัดงาน

เพื่อให้ข้อคิดเห็นต่อการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า โดยนำเสนอแนวทางการจัดงานและหาทางออกกรณีที่มีปัญหา ซึ่งข้อเสนอที่ประชาคมเสนอแนะไปและทางเจ้าภาพจัดงานรับที่จะดำเนินการ คือ

- 1.1 ออกประกาศนโยบายแข่งเรือปลอดเหล้า โดยจัดทำเป็นแผ่นป้ายไวโนลขนาดใหญ่ติดไว้หน้างาน
- 1.2 นำประกาศนโยบายแจกจ่ายให้กับร้านค้าเพื่อขอความร่วมมืองดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 1.3 สื่อสารประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชนทั่วไปด้วยงานแข่งเรือปลอดเหล้า
- 1.4 ขบวนแห่ธรรงค์ใช้คอนเสิร์ตคุณค่าความดีงามปลอดเหล้าบุหรืและสารเสพติด
- 1.5 ป้ายเวทีกองเชียร์ชุมนุมมีการธรรงค์งดเหล้าทุกป้าย ฯลฯ

2. ประชาคมร่วมงานทุกขั้นตอน

- 2.1 ขบวนธรรงค์เพื่อสร้างสีสันรวมทั้งสร้างกระแสในเทศบาล
- 2.2 จัดบุธธรรงค์ในงานเพื่อเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์และสร้างการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมทั้งการธรรงค์ตลอดงาน
- 2.3 เผื่อระวังร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ตรวจสอบ จัดทำแผนที่จุดเสี่ยงเสนอต่อผู้จัดงานและผ่านสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อลดความเสี่ยง
- 2.4 จัดทำโพลสำรวจความคิดเห็นเพื่อนำเสนอผ่านการถ่ายทอดสดไทยพีบีเอสและนำสู่การรับรู้และพัฒนาในปีต่อไป

3. ประชุมร่วม

สรุปงานและกำหนดแนวทางในการจัดงานครั้งต่อไป

4. รายงานผลการจัดกิจกรรม

นางแสงนภา สุทธิภาค ประชาคมงดเหล้าจังหวัดชุมพร

“ประเพณีแข่งเรือหัววัง-พนังกัดก เป็นการนำเอาเอกลักษณ์ การแข่งเรือขึ้นโขนชิงธง อีกทั้งยังจัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล บรมนาถบพิตร ก่อนที่เครือข่ายจะเข้าไปรณรงค์การจัดงานมีร้านค้าเอกชนเข้ามาตั้ง ลานเปียร์ มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน มีเหตุทะเลาะวิวาท ทางเครือข่ายและหลายฝ่ายจึงมีความกังวลใจต่อสถานการณ์ดังกล่าว ความเชื่อมั่นของประชาชนอาจจะลดน้อยลงไป จึงได้ประสานกับทาง อบจ.ชุมพร ซึ่งเป็นเจ้าภาพในการจัดงาน เพื่อขอเข้าไปร่วมจัดงานรณรงค์ ไม่ดื่ม ไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณจัดงาน เมื่อประมาณ 5 ปี ที่ผ่านมา โดย สศค. ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดงานส่วนหนึ่ง อบจ.ชุมพร ได้ออกประกาศห้ามดื่มห้ามขายบริเวณพื้นที่จัดงาน ซึ่งเป็นการกำกับเชิงนโยบาย ขณะที่เครือข่ายก็เข้าไปทำงานเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ตรวจจับ ให้ความรู้จัดบูธกิจกรรมโดยมีเยาวชนร่วมขับเคลื่อนงาน

“การทำงานเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเจ้าภาพ เครือข่าย งดเหล้า ผู้เข้าร่วมงาน และผู้ประกอบการ อีกทั้งมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น ทำให้งานแข่งเรือหัววัง-พนังกัดก มีรูปธรรมที่ชัดเจน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการสร้างความร่วมมือ ร่วมกันระดมความคิด ออกแบบงานแข่งเรือปลอดภัยที่ทุกคนเห็น ประสานงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง สสจ. สรรพสามิต ตำรวจ เจ้าหน้าที่ มีการรณรงค์เผยแพร่ข้อมูล พ.ร.บ.ฯ ผ่านนักพากย์เรือ

“สำหรับความยั่งยืนในการเคลื่อนไหวงาน เจ้าภาพจัดงานมีความตระหนักว่างานแข่งเรือปลอดภัย เป็นแนวทางที่ดี และช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์แก่งงานแข่งเรือ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 ในหลวงรัชกาลที่ 10 และพระบรมวงศานุวงศ์ ขณะที่หน่วยงานรัฐ อาทิ สสจ. ก็เป็นหน่วยงานที่มีความเข้มแข็ง ทำงานต่อเนื่องตลอดทั้งปี อีกส่วนคือภาคประชาสังคมมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทั้งเครือข่ายคนทำงาน เครือข่ายเยาวชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการรณรงค์ มีการยอมรับในระดับจังหวัด ทุกภาคส่วนพร้อมให้การหนุนเสริมกิจกรรม ชี้ให้เห็นถึงการยอมรับในการมีตัวตนของเรา ทำให้การทำงานราบรื่นและก่อให้เกิดความยั่งยืน กลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ก็เรียนรู้

พื้นที่จังหวัดชุมพร มีการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีเครือข่ายที่เข้มแข็งเช่นกัน อีกส่วนหนึ่งคือผู้นำ ถ้าผู้นำไม่เอาจริงเอาจริง การทำงานเหล่านี้ก็เคลื่อนไปได้ช้า ทั้งหมดเป็นปัจจัยหนุนเสริมการทำงานให้ประสบความสำเร็จ และต้องไม่ลืมว่าคนทำงานต้องทำงานด้วยใจที่เข้มแข็งจริงจัง จะนำไปสู่ความยั่งยืน”

“เคลื่อนไหวประเพณีปลอดภัย ด้วยหัวใจที่เข้มแข็ง จริงจัง สู่ความยั่งยืน”

ประเพณีแข่งเรือราชีไศล

แข่งเรือบ้านเสาบ่มีเหล้า กะม่วนใต้

ชาวอำเภอราชไศลมีความเชื่อว่าหลังออกพรรษา ต้องมีการบวงสรวงเทพเจ้าแห่งลุ่มแม่น้ำมูล ซึ่งพิธีการบวงสรวงนั้น ส่วนหนึ่งก็คือ การแข่งเรือหรือแข่งเรือยาวโดยชุมชนที่อาศัยอยู่ในลุ่มแม่น้ำมูล ลุ่มน้ำเสียว ซึ่งประกอบด้วย อำเภอราชไศล อำเภอศีลาลาด อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ อำเภอโพธิ์ทราย อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ จะต้องนำเรือยาวมาแข่งขันบวงสรวงถวายศาลเจ้าพ่อตงภูดิน ซึ่งตั้งอยู่ป่าสงวนแห่งชาติตงภูดิน ริมฝั่งแม่น้ำมูลบ้านฝิ่ง ตำบลหนองแค อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ โดยกำหนดเอาวันพุธแรกหลังวันออกพรรษา เป็นวันบวงสรวงและแข่งขัน หลังจากนั้นสนามแข่งขันสนามที่ 2 คือสนามแข่งขันบวงสรวงที่ทำน้ำ วัดบ้านห้วย ตำบลบัวหุ้ง อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อเสร็จสิ้นแล้วจึงจะเป็นสนามแข่งขันของอำเภอราชไศล โดยเทศบาลตำบลเมืองคงร่วมกับอำเภอราชไศล และส่วนราชการต่างๆ จัดงานประเพณีดังกล่าวเพื่อสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

ประเพณีการแข่งขันเรือยาวของอำเภอราชไศล ถือได้ว่าเป็นประเพณีที่อนุรักษ์สืบมาแต่โบราณ มีการจัดการแข่งขันและสามารถสืบสานต่อเนื่องมาได้จนถึงปัจจุบันนี้ โดยมีสิ่งที่เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวและมีความแตกต่างจากการแข่งขันที่อื่น คือในการแข่งขันเรือยาวของอำเภอราชไศล จะมีการเป่าสะโน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของชนเผ่าเยอ ที่ทำมาจากเขาสัตว์ โดยเฉพาะเขาควาย ทำให้เกิดเสียงโดยการดูดลมเข้า เป็นเครื่องเป่าหรือเครื่องดูดซึ่งชาวเรือใช้เป็นสัญญาณในการรวมพลให้ฝีพายมีจิตใจฮึกเหิมและนัดหมายเวลา ซึ่งปัจจุบันมีการเป่าสะโนประกอบดนตรีอื่นๆ เช่น พิณ แคน โหวด ฯลฯ

ปัจจุบัน “ประเพณีบุญแข่งเรือ” มีความเปลี่ยนแปลงจนแทบไม่เหลือประเพณีดั้งเดิม ซึ่งเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ผูกผสานเป็นหนึ่งเดียวกัน

“ ราชไศล ”

แข่งเรือบ้านเขาบมีเหล่า กะม่วนได้

มาโดยตลอดนับจากอดีตจนปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งในบุญประเพณีนี้คือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมจากบุญประเพณีที่รับใช้คนท้องถิ่นซึ่งเน้นการสืบทอดคุณค่าและรูปแบบของบุญประเพณีที่เรียบง่าย ให้กลายเป็นประเพณีเพื่อการท่องเที่ยวที่ตอบสนองกลุ่มคนหลายกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในพื้นที่ของประเพณีบุญแข่งเรืออย่างเข้มข้น ไม่เว้นแม้กระทั่งกลุ่มบริษัทน้ำเมาที่เข้ามาใช้พื้นที่ของบุญประเพณีในการแสวงหาประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจน้ำเมา โดยไม่สนใจผลกระทบด้านลบที่เกิดกับคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งประเพณีบุญแข่งเรือของอำเภอราชไศล ก็เป็นหนึ่งในเป้าหมายของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เนื่องจากประเพณีบุญแข่งเรือเป็นงานบุญประเพณีที่สนุกสนาน แต่ละปีจึงพบเห็นรถเร่และร้านค้าชั่วคราวจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไปจนถึงมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างเปิดเผยในพื้นที่ของการจัดงาน สร้างความรำคาญให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวงาน และกลายเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุและความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้น เด็กและเยาวชนที่มาเที่ยวงาน

เมื่อเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เข้ามามีบทบาทกับงานบุญประเพณี ทำให้ผู้ที่ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ในปริมาณมาก มีพฤติกรรมเปลี่ยนไป มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการทะเลาะวิวาท ปัญหาทางด้านอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ เกิดการบาดเจ็บทางร่างกาย ปัญหาอาชญากรรม การข่มขืน หรือ ปัญหาหมักสุมนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่กลายเป็นภาระให้สังคม

อำเภอราชสีไศลร่วมกับ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สภาวัฒนธรรมอำเภอราชสีไศล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลตำบลเมืองคง องค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล) ส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมดำเนินการในการที่จะสร้างเสริมจิตสำนึกให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมลด ละ เลิก เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ปกป้องเด็กและเยาวชนให้พ้นภัยจากเครื่องตีที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เฝ้าระวังและการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในงานประเพณีแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยจัดงานประเพณีบุญแข่งเรือปลอดเหล้า วัฒนธรรมสร้างสุข ของอำเภอราชสีไศล ซึ่งมีการจัดงานติดต่อกันมานานจนกลายเป็นประเพณีสำคัญของท้องถิ่น และงานได้มีการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปตามลำดับซึ่งนับว่าเป็นประเพณีสำคัญของท้องถิ่นที่ได้มีการแสดงออกถึงวัฒนธรรมชุมชน และภูมิปัญญาของท้องถิ่นโดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม สืบต่อวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น เพื่อ

ความสนุกสนานรื่นเริง เกิดความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน อันเป็นการแสดงออกถึงความสมัครสมานสามัคคีในการรักษาประเพณีอันดีงามให้คงไว้ตามความเชื่อโบราณ การแข่งเรือ การแข่งสะโนถือว่าเป็นการบูชาเทพเจ้าแห่งแม่น้ำ บวงสรวงเจ้าพ่อคงภูดิน พระยาเกตะศิลา บูชาบรรพบุรุษ เมื่อได้ทราบจะบันดาลให้น้ำท่าอุดมสมบูรณ์ชาวบ้านทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหารเจริญงอกงามอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข สืบไป

กิจกรรมการจัดงานบุญแข่งเรือปลอดเหล้าของอำเภอราชสีไศล จัดอย่างยิ่งใหญ่ต่อเนื่องกันมาหลายปี ในแต่ละปีจะมีส่วนราชการในพื้นที่อำเภอ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สภาวัฒนธรรมอำเภอ และตำบล หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ เทศบาลตำบลเมืองคง องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ่อค้า ประชาชนในอำเภอราชสีไศล ได้ร่วมจัดงานบุญแข่งเรือ และร่วมส่งกิจกรรมการประกวดธิดาแม่ย่านาง การประกวดซุ้มสินค้า OTOP การแข่งเรือยาวประเภทต่างๆ เรือหาปลา เรือยาว 44 ฝีพาย เรือท้องถิ่น และเรือชิงถ้วยพระราชทานฯ เรือยาวใหญ่ 55 ฝีพาย การแห่เรืออย่างยิ่งใหญ่ตระการตาด้วยสีสันทันการตกแต่งที่สวยงาม เรือทุกลำมีการประดับสวยงาม โดยในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวประเพณีบุญแข่งเรือ อ.ราชสีไศลถึงปีละประมาณ 4-5 หมื่นคน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว คณะกรรมการจัดงาน มีความเชื่อว่า หากได้มีการรณรงค์เสนอแนะ ให้มีการจัดระเบียบเหล้า เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ให้อยู่ในที่ที่เหมาะสม ดังนั้น ในประเพณีบุญแข่งเรือปีนี้ทางอำเภอราชสีไศลนำโดยนายอำเภอ **ไพรัช หอมกลิ่น** ร่วมกับ **นางผ่องศรี แซ่จิ้ง** ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอราชสีไศล ส่วนราชการทุกส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มพลังมวลชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการรณรงค์ให้

งานบุญประเพณีบุญแข่งเรือปีนี้เป็นประเพณีบุญแข่งเรือปลอดเหล้าปลอดการพนัน ภายใต้ชื่อ “วัฒนธรรมสร้างสุข สนุกปลอดภัย ใจแข็งแรง” (บุญสว่างเฮือนบ้านเฮา บ่มีเหล้าก็สนุกได้) ซึ่งในปีนี้เป็นปีที่พร้อมในการขับเคลื่อนงานรณรงค์ลดละเลิกเหล้าและงานบุญปลอดเหล้าอย่างเต็มที่เพราะมีต้นทุนการทำงานหลายประการเช่น

1) มีนายอำเภอ ที่เป็นเครือข่ายนายอำเภอต้นแบบนักณรงค์ ที่เข้าร่วมมอบโล่จากอธิบดีกรมการปกครอง นับเป็นหน้าตา และความภาคภูมิใจของชาวราชสีไศล

2) มีต้นทุนจากการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าที่มีเทศบาลเมืองคองเป็นเจ้าภาพ ซึ่งได้รับการตอบรับจากหน่วยงานในพื้นที่ รวมถึงมีเสียงตอบรับที่ดีจากประชาชนในอำเภอ

3) นโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดที่ประกาศให้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดนำร่องการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีปลอดเหล้าทั้งจังหวัด

4) คำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศให้อำเภอเดินทางขับเคลื่อนงานรณรงค์ ลดอบายมุขทุกประเภท

● **ปี 2553** กำหนดกติกาแข่งเรือปลอดเหล้า มีภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานรณรงค์ โดยมีสถานีโทรทัศน์ ThaiPBS ถ่ายทอดสดประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า

● **ปี 2554** มีการเกิดวาทกรรม “แข่งเรือราชสีไศลปลอดเหล้า” และ “แข่งเรือปลอดเหล้า เฮากะมันได้” มีความเข้มข้นของกติกางานปลอดเหล้า มีเครือข่ายกระจายข่าว ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีการ MOU กับ 14 อปท. ในพื้นที่ และส่วนราชการ สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS ยังคงให้ความร่วมมือถ่ายทอดสดประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า เริ่มมีการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมถ่ายทอดสู่เด็กเยาวชน

● **ปี 2555** มีการสนับสนุนเยาวชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในประเพณีแข่งเรือมากขึ้น เกิดกิจกรรม

นักพากย์เรือเยาวชน ต่อยอดจากการอบรมนักพากย์เรือ จาก สสส. กิจกรรมสร้างสรรค์ การจัดค่ายจิตอาสา สร้างกลุ่มเยาวชนจิตอาสา กลุ่มรักสะอาด กลุ่มรณรงค์ ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหายะยะ ซึ่งจะเกิดขึ้นจำนวนมากในช่วงที่มีการจัดงาน ถ่ายทอดสดผ่าน YouTube

● **ปี 2556** จัดงานประเพณี “บุญแข่งเรืออำเภอราชสีไศลประจำปี 2556” มีการจัดในวันที่ 11-13 ตุลาคม 2556 โดยอำเภอราชสีไศลร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สภาวัฒนธรรมอำเภอราชสีไศล เทศบาลตำบลเมืองคอง องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานในพื้นที่จึงได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนกิจกรรมรณรงค์ให้เป็นประเพณีบุญแข่งเรือปลอดเหล้า ปลอดการพนัน โดยการบูรณาการทุนในพื้นที่ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่านทางกลุ่มงาน SPONSORSHIP สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เพื่อให้ประเพณีบุญแข่งเรือของชาวราชสีไศล เป็นวัฒนธรรมแห่งความสุข สนุกปลอดภัย ไร้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเว้นจากอบายมุข

การจัดงานประเพณีแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานอำเภอราชสีไศล ประจำปี 2556 ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากทุกภาคส่วน อาทิ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ ที่เอื้ออำนวยในการจัดงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนล่าง ที่สนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์การจัดงานปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม นายประทีป กิทธิเรขา ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ นางอุดมลักษณ์ ประทุมรักษ์ วัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ นายไพรัช หอมกลิ่น นายอำเภอราชสีไศล นางผ่องศรี แซ่จิ่ง ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอราชสีไศล นายเชษฐา สมทรัพย์ นายกเทศมนตรีตำบลเมืองคอง (ในขณะนั้น) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 13 ตำบล สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ นายณรงค์ โพธิบุตร ผู้อำนวยการโรงเรียนราชสีไศล ดร.ภูวนันท์ ยุกตะวัน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลราชสีไศล นายเสถียร พันธุ์งาม ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองคอง (คงคาวิทยา) สมาชิกชมรมจิตอาสาราชสีไศลทุกคน หน่วยงานกู้ภัยราชสีไศล ศูนย์ช่วยเหลือกู้ภัยทางน้ำจังหวัดศรีสะเกษ ชมรมวิทยุอำเภอราชสีไศล ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สวท.ศรีสะเกษ โดย คุณทองจันทร์ ศรีสุธรรม สมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ห้างร้าน ผู้บริหารหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ธนาकार ที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร ในการจัดกิจกรรม

และขับเคลื่อนกิจกรรมงานบุญแข่งเรือปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ในปีนี้เกิดตึกกาในการแข่งขันเพิ่มขึ้น คือ ห้ามฝ้ายตีเครื่องตีแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาด เนื่องจากมีฝ้ายเสียชีวิตระหว่างการแข่งขัน

● **ปี 2557** เน้นการสร้างเครือข่ายเยาวชน ธรรมรงค์ศักดิ์นักตีหน้าใหม่ สร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ กลุ่มเยาวชน สถานศึกษาธรรมรงค์ เช่น ประกวดวาดภาพ ประกวดภาพฉาย เรียงความ การแสดงดนตรีพื้นบ้าน มีกองเชียร์เยาวชน สนับสนุนเครื่องตีปลอดแอลกอฮอล์ มีพลังเครือข่ายภาคี สสส. ลงพื้นที่ ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีการถ่ายทอดสดผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ คลื่นวิทยุชุมชน ฯลฯ

● **ปี 2558** สร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมเยาวชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมสร้างสรรค์ในงานแข่งเรือ มีการกำหนดกติกาการแข่งขันเพิ่มขึ้น คือ ฝ้ายต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษเท่านั้น มีการขยายเวทีไปสู่ชุมชน จากความร่วมมือในครั้งนี้พบว่าไม่มีการทะเลาะวิวาทและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดงานในเขตพื้นที่ควบคุม ประชาชนในอำเภอราชไศล พี่น้องชาวเรือจากจังหวัดต่างๆ และประชาชนโดยทั่วไปที่มาร่วมงาน เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมธรรมรงค์ปลอดเหล้า ในงานประเพณีแข่งเรือ และเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรทำเป็นต้นแบบเป็นประจำทุกปี ควรขยายผลการธรรมรงค์ปลอดเหล้าไปยังงานประเพณีอื่นในตำบลต่างๆ รวมทั้งในงานเทศกาลต่างๆ และงานบุญอื่นๆ ของอำเภอราชไศล ต่อไป

ภาพสะท้อนจากการจัดงาน นอกจากผลสรุปว่าประชาชนเห็นด้วยกับการจัดงานประเพณีบุญแข่งเรือปลอดเหล้าแล้ว ยังพบว่า

1. คณะกรรมการจัดงานทุกคนต่างชื่นชมยินดีที่การจัดงานบุญแข่งเรือปลอดเหล้า อำเภอราชไศล ในปีนี้ประสบผลสำเร็จ ทุกภาคส่วนต่างให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะของอำเภออย่าง

เคร่งครัด เนื่องจากไม่พบว่ามีผู้ใดฝ่าฝืนมาตรการของอำเภอ ส่งผลให้การจัดงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีคนตีสุราทั้งที่ตีในงานหรือตีจากภายนอกงาน และไม่พบอุบัติเหตุแต่อย่างใด

2. เห็นควรสืบสานงานบุญแข่งเรือปลอดเหล้า เนื่องจากได้สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับอำเภอราชไศล คนจะมองในแง่ดี มีความปลอดภัย งานแข่งเรือต้นแบบปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมาราชไศล จากการประกาศนโยบายสาธารณะของอำเภอราชไศลร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนและส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้การจัดงานดังกล่าวปลอดเหล้า ทำให้ภาพพจน์ในด้านลบหายไป จึงควรสืบสานการจัดงานนี้สืบเนื่องไปทุกปี

3. ในปีต่อไปให้มีการธรรมรงค์ ประชาสัมพันธ์การจัดงานปลอดเหล้า ปลอดการพนันไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีบทบาทและเป็นเครือข่ายร่วมกัน ในการจัดงานรวมทั้งกันัน ผู้ใหญ่บ้านทุกคน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ อสม. เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกับการจัดงานในตำบล หมู่บ้านมากที่สุด

4. ให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดงาน โดยจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ (คัทเอ๊าท์) ติดตั้งสี่มุมเมืองราชไศล และหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล สื่อแกระหว่างอำเภอและจังหวัด และเร่งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทุกช่องทางให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภอและพื้นที่ใกล้เคียง

5. ให้ขยายผลการจัดงานบุญแข่งเรือปลอดเหล้าไปยัง ตำบล หมู่บ้าน ในอำเภอราชไศล และพื้นที่อื่นๆ

6. ให้หน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข รพ.สต. ทุกแห่ง ประชาสัมพันธ์และธรรมรงค์งานบุญปลอดเหล้าให้กับประชาชนในตำบลได้ทราบ รวมทั้งมาตรการต่างๆ การรักษสุขภาพที่ถูกต้อง

7. เกิดปรากฏการณ์ใหม่ในการจูงลูกหลานเที่ยวชมงาน นับเป็นนิมิตหมาย เป็นปรากฏการณ์ที่ได้รับทราบงานบุญบ้านเขาไม่มีเหล้า ไม่มีคนเมา

ไม่มีคนตีกัน ชีวิตของลูกหลานปลอดภัย จึงร่วมชมงานอย่างล้นหลาม

8. การจำหน่ายเหล่าเปียร์ตามร้านค้าต่างๆ ที่คณะกรรมการจัดงานได้ประชาสัมพันธ์และแจ้งทางหนังสือราชการ รวมทั้งคณะทำงานได้ร่วมกันรณรงค์หลากหลายรูปแบบ พบว่าผู้ประกอบการร้านค้า ต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่มีการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาด และเข้าใจเรื่องระเบียบกฎหมายเป็นอย่างดี

9. เกิดกิจกรรมเยาวชนจิตอาสา ซึ่งกลุ่มเยาวชนจิตอาสา เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลราชสีไศล โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา) และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราชสีไศล โดยมีโรงเรียนบ้านเพี้ยมาต โรงเรียนสัมป่อยพิทยาคม โรงเรียนเมืองแคนวิทยา วัดอุประสงค์เพื่อรวมกลุ่มกันช่วยเหลืองานด้านสาธารณประโยชน์ต่างๆ แจกเบาะแสให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐได้ทราบหากพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและส่อไปในทางที่อาจทำให้เกิดความเสียหาย ในการดำเนินงานรณรงค์ปลอดเหล้า ปลอดการพนัน จึงมีความจำเป็นที่ต้องประสานงานกับเยาวชนกลุ่มนี้

เพื่อช่วยเหลือ และเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ถือได้ว่ากิจกรรมของเด็กเยาวชนกลุ่มนี้ได้เสียสละและร่วมสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคมเป็นอย่างมาก

● **ปี 2559 นายสุริยา บุตรจินดา** นายอำเภอราชสีไศล เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนสู่งานบุญประเพณีปลอดเหล้าเต็มพื้นที่อำเภอราชสีไศล มีการคืนข้อมูลงานบุญปลอดเหล้า มีการ MOU ประกาศงานบุญปลอดเหล้า ได้แก่ งานศพ งานบวช งานกฐิน งานบุญอัฐิ งานสงกรานต์ งานแข่งเรือ งานลอยกระทง ไหลเรือไฟ นำเข้าสู่ประเด็น สมัชชาสุขภาพ

● **ปี 2560 นายสุพจน์ แสนมี** นายอำเภอราชสีไศลคนใหม่สานต่อนโยบาย กระตุ้นให้เห็นการแข่งเรือปลอดเหล้าทั้งจังหวัด เปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันเฉพาะเรือ และผีพายในจังหวัดศรีสะเกษ

สถิติการเกิดอุบัติเหตุในช่วงการจัดงาน ประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า ปี 2557-2558

ปี 2557 ระหว่างวันที่ 17 - 18 ตุลาคม 2557

- อุบัติเหตุในช่วงแข่งขัน ไม่มี
- การทะเลาะวิวาท ไม่มี
- ในบริเวณงาน ไม่มีการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น

ปี 2558 ระหว่างวันที่ 17 - 18 ตุลาคม 2558

- ข้อมูลจาก รพ.ราชสีไศล ไม่มีอุบัติเหตุในงานประเพณี
- ข้อมูลจาก สภ.ราชสีไศล ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาท

ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ

- 1. การดำเนินการจัดกระบวนการพื้นที่ปลอดภัย** ด้วยการรณรงค์ของเยาวชน ประชาสัมพันธ์การแถลงข่าว กำหนดนโยบายที่ชัดเจน การขึ้นป้ายคัทเอาต์ตามจุดสำคัญ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การประชุมเครือข่ายคณะทำงาน
- 2. การจัดโซนนิ่งพื้นที่ปลอดภัย** พื้นที่สุ่มเสี่ยงต่อการดื่มและจำหน่าย โดยการสำรวจและประกาศพื้นที่ประกาศนโยบายห้ามดื่ม ห้ามจำหน่าย บริเวณตลิ่ง สถานที่จัดงาน เส้นชัย ณ วัดกลาง สะพานข้ามแม่น้ำมูล สีแยกไฟแดงและตามถนนสายบริหาร
- 3. ความร่วมมือ** ได้แก่ เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการจัดงานให้เป็นพื้นที่ปลอดเหล้า โดยร่วมกับเครือข่ายเยาวชนและสถานศึกษา อาทิ โรงเรียนเมืองคง (คงคาวิทยา) โรงเรียนราชสีไศล โรงเรียนอนุบาลราชสีไศล โรงเรียนสัมป่อยพิทยาคม และโรงเรียนบ้านหนองหมี่หัวดง
- 4. การสร้างเครือข่ายภาคี** เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมแบบยั่งยืนและมีการต่อเนื่องไปยังรุ่นต่อรุ่น

นางผ่องศรี แซ่จิ่ง
ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอราชินี

“ การขับเคลื่อนงานประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า มีความต่อเนื่อง และดำเนินงานอย่างจริงจัง จนเป็นที่รับรู้กันในสังคมว่างานแข่งเรือราชินีปลอดเหล้า ในการรณรงค์เราให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงาน ขณะเดียวกันวันงานไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ผู้บริหารต่างก็ร่วมเดินรณรงค์ด้วย เพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้ มีการออกประกาศพื้นที่แข่งเรือปลอดเหล้า การทำงานต่อเนื่อง ส่งผลให้วันนี้คนในสังคมรับรู้ เกิดวาทกรรม “แข่งเรือบ้านเฮาบมีเหล้า กะม่วนได้” ถือเป็นการเคลื่อนงานที่มีความท้าทายอย่างมาก

“นอกจากนี้ยังมีการขยายผลไปยังระดับตำบล ทุกตำบล กล่าวคือ ทุกตำบลมีเวทีประชาคม มีการวางแผนงานประจำปีว่าในแต่ละปี จะจัดงานบุญปลอดเหล้า กี่งาน บางตำบลก็จัด 4 งาน บางตำบลมีมากถึง 8 งาน เป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงาน ความยั่งยืนของงานประเพณีแข่งเรือปลอดเหล้า ส่วนตัวมุ่งไปที่สถานศึกษา ที่ผ่านมามีโอกาสได้พบปะกับผู้บริหารโรงเรียนสังกัด อบจ.ศรีสะเกษ ก็ได้เสนอแนวทาง กิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข เพื่อขยายผลการดำเนินงานไปสู่โรงเรียน ก็มี 2 โรงเรียนให้ความสนใจในการจัดกิจกรรม เป้าหมายก็เพื่อสร้างเวทีให้เด็กๆ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอบายมุขทั้งหลาย เพื่อทำให้เกิดความยั่งยืนในทุกมิติ นอกจากนี้ส่วนตัวมีความเห็นว่า การดำเนินงานจะเคลื่อนไปได้ดี ควรมีการตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอ เพราะการทำงานในฐานะภาคประชาสังคม แม้เราจะเคลื่อนงานไปได้ แต่เราไม่มีอำนาจสั่งการใดๆ การมีคณะกรรมการระดับอำเภอ อาจจะประกอบไปด้วยฝ่ายปกครองระดับต่างๆ การเคลื่อนงานน่าจะมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป”

“แข่งเรือบ้านเฮาบมีเหล้า กะม่วนได้
บทพิสูจน์ความทำงานที่ท้าทาย”

“ความสำเร็จของงานแข่งเรือปลอดเหล้า ต้องมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ปีแรกที่เราได้รับความไว้วางใจจาก สสส. ให้การสนับสนุนและรณรงค์งานแข่งเรือปลอดเหล้า จะต้องทำความเข้าใจกับสังคมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน พ่อค้า ประชาชนทั่วไปพยายามทำให้ทุกส่วนงานมีบทบาทหน้าที่ในงานประเพณีแข่งเรือ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุม เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ เมื่อทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทหน้าที่แล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือ ความเป็นเจ้าของร่วมกัน ความรู้สึกดังกล่าว่ามีพลังนำไปสู่การขับเคลื่อนงานอย่างเต็มกำลัง มีการประชุมหารือและตกผลึกทางความคิดร่วมกันทุกภาคส่วนที่มีบทบาท ช่วยกันดำเนินงาน ดูแลงานให้มีความราบรื่น

“ในยุคบุกเบิกนั้นต้องบอกว่าอาจารย์ผ่องศรี ท่านมีบทบาทสำคัญมาก ท่านไปที่ไหนท่านก็จะพูดเรื่องนี้เสมอ ท่านให้แนวทางว่าสังคมที่ปลอดเหล้า ปลอดการพนัน หากทำได้สังคมนั้นๆ ก็จะเกิดความสุข แรกๆ ที่ท่านพูดเรื่องนี้คนยังไม่เข้าใจ บางคนถึงกับให้ท่านเลยก็มี แต่ท่านก็ทำงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และเกิดผลสำเร็จที่น่าชื่นชม การจัดงานบุญต่างๆ เดียวนี้เจ้าภาพประหยัดเงินได้มาก งานแข่งเรือก็เป็นพื้นที่ปลอดภัย ในยุคแรกๆ ที่เคลื่อนงานกันเราให้ความสำคัญกับเยาวชน ดึงเขามามีส่วนร่วมในการเคลื่อนงาน จัดกิจกรรม นักพากย์เรือเยาวชน มีการจัดกิจกรรมเข้าค่ายเยาวชน เชิญนักเรียนจากตำบลต่างๆ มาร่วมกิจกรรม ส่วนตัวผมคิดว่าเยาวชนคือพื้นฐานของความเจริญ การที่เราให้ความสำคัญกับเยาวชน สร้างเวทีให้เขามาแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เยาวชนจะเป็นตัวกลางในการดึงผู้ปกครองให้ตามมาร่วมกิจกรรม ตามมาให้กำลังใจลูกหลาน ขณะเดียวกันเมื่อผู้ปกครองมา ลูกเล็กเด็กแดงที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการก็ตามมาด้วย กลุ่มคนเหล่านี้จะได้เข้ามาสัมผัสแนวคิดกิจกรรมปลอดเหล้า เกิดการขยายผลอย่างเป็นธรรมชาติ สมัยผมดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองคง ผมคิดว่าน่าจะเป็นแบบนี้ ก็มีคุณบรรจบ นันทะเสน ซึ่งเป็นเลขาธิการของผมในขณะนั้น และก็ยังเป็นโฆษกประจำอำเภอด้วย นอกจากนี้ก็มีทีมงานช่วยผลักดันอีกหลายท่าน

นายเฟชัญ สมกริพย์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลราชินี อดีตนายกเทศมนตรีตำบลเมืองคง

“งานประเพณีและงานบุญปลอดเหล้า ผมคิดว่ามีความสำคัญมาก อย่างที่ท่านอาจารย์ผ่องศรีท่านได้ให้แนวทางไว้ สังคมที่ปลอดเหล้า จะนำไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ได้ในอนาคต แต่ต้องไม่ลืมเยาวชนเพราะเยาวชนคือกำลังสำคัญในอนาคต ปัจจุบันผมเป็นกรรมการสถานศึกษาก็จะให้แนวทางโรงเรียนในเรื่องนี้เสมอ ที่สำคัญการรณรงค์ต้องทำอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ไม่ใช่ถึงฤดูกาลแล้วค่อยทำหรือทำแค่จบงานแล้วก็จบไป แต่ควรขยายผลไปสู่งานอื่นๆ และกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนสร้างจิตสำนึกให้ได้”

“ความเป็นเจ้าของร่วมกัน
คือพลังสู่ความสำเร็จ”

ประเพณีแข่งเรือยาวปลอดเหล้า ส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสายน้ำ สบต. ชัยมงคล

อบต.ชัยมงคล กำหนดพื้นที่จัดงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมสายน้ำแข่งเรือยาวประเพณี จังหวัดสมุทรสาคร ปลอดภัยดีมีแอลกอฮอล์ ระยะทาง 1 กิโลเมตร ทั้งสองฝั่งคลองชลประทานดี 7 (คลองตาข้า) หน้าสนามแข่งเรือ อบต.ชัยมงคล ตำบลชัยมงคล อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยได้ดำเนินการรณรงค์การแข่งขันเรือปลอดภัยได้ทำข้อตกลง MOU ร่วมกัน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดจำหน่าย งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยไม่พบผู้ขายแอลกอฮอล์และผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่การจัดงาน

ทั้งนี้การจัดประเพณีแข่งเรือยาว เป็นการสะท้อนถึงวิถีชีวิตของคนลุ่มน้ำท่าจีน การจัดงานแข่งขันเรือยาวประเพณีได้สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนสมุทรสาครเพราะเป็นการจัดงานประเพณีที่ปลอดภัย ถือเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ทุกภาคส่วน โดยการแข่งขันเรือยาวประเพณี ประกอบด้วย เรือ 5 ฝีพาย ประเภทเยาวชนและประชาชน เรือยาว 23 ฝีพาย เรือ 30 ฝีพาย มี 2 ประเภท คือ เรือประกอบและเรือชุด และเรือ 55 ฝีพาย และกีฬาพื้นบ้าน ตลอดกิจกรรมต่างๆ

“อบต. ชัยมงคล”

แข่งเรือไล่กระกะ เขียวเรือติดขอบสนาม
สนุก ปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

กิจกรรมรณรงค์

1. กิจกรรมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำน้ำดื่มสมุนไพรมาให้ผู้ร่วมงานแข่งเรือดื่มฟรีลดการดื่มสุรา หันมาดื่มเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ
2. กิจกรรมขอความร่วมมือโรงเรียนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์และจัดส่งนักเรียนระดับมัธยมต้นเขียนเรียงความเกี่ยวกับวัฒนธรรมสายน้ำ หรือเรื่องเกี่ยวกับเรือ เข้ามาประกวด โดยให้เด็กๆ ไปสอบถามจากคนรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ให้เล่าให้ฟัง แล้วนำมาเขียนเรียงความและวาดภาพประกอบเรียงความนั้นๆ
3. กิจกรรมเปิดพื้นที่ให้เด็กได้แสดงการวาดภาพของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาวาดภาพเกี่ยวกับสายน้ำและเรือในท้องถิ่น
4. กิจกรรมเชิญชวนให้ประชาชนทั่วไปนำภาพถ่ายเก่าแก่ที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำและเรือในท้องถิ่นมาประกวด พร้อมบอกที่มาว่าเป็นภาพอะไร อายุของภาพนั้นเท่าใด ปัจจุบันใครเป็นผู้ครอบครองภาพนั้น เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมสายน้ำในจังหวัดสมุทรสาคร และสร้างความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดที่มีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำและการรักษาสภาพแม่น้ำลำคลองให้มีสภาพสะอาดอยู่เสมอ
5. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ คืบความสูงให้ประชาชน โดยนำประเด็นจัดงานแข่งเรือปลอดภัย ประชาสัมพันธ์ตลอดงาน ร่วมรณรงค์ไม่ดื่ม ไม่สูบบุหรี่ในงาน ณ ที่ทำการ อบต.ชัยมงคล มีการประชาสัมพันธ์โดยการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดตั้งตลอดแนวชายคลองและบริเวณการจัดการแข่งขัน

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมคณะกรรมการการจัดงาน เพื่อปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงาน โดยมีการประชุมติดตามต่อเนื่องหลายครั้ง
2. ร่วมประชาสัมพันธ์เรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมสายน้ำในการแข่งขันเรือยาวประเพณีจังหวัดสมุทรสาคร โดยจัดสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เขตตำบลชัยมงคลให้เข้าร่วมสมัครในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การวาดภาพระบายสี การประกวดเขียนเรียงความ การนำภาพเก่าเกี่ยวกับเรือเข้าร่วมประกวด ในวันแถลงข่าวการจัดการแข่งขันเรือยาวประเพณีจังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ 7 สิงหาคม 2557
3. ประชาสัมพันธ์ โดยการจัดแถลงข่าว การติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ ไปสเตอร์ โดยให้ผู้เข้าร่วมการแข่งขันต้องดำเนินการตามกฎหมาย

● **ปี 2556** อบต.ชัยมงคล ร่วมกับผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการจัดการแข่งขันเรือยาวประเพณี ครั้งที่ 11 โดยมีข้อตกลงว่า “เราจะร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกัน ในการขับเคลื่อนการทำงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ร่วมกันจัดงานแข่งขันกีฬาเรือยาวประเพณี จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งที่ 11 ประจำปี 2556 โดยปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด”

● **ปี 2557** การดำเนินโครงการกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมสายน้ำในงานแข่งขันเรือยาวประเพณีจังหวัดสมุทรสาคร ครั้งที่ 12 ได้รับความสนใจจากเด็ก เยาวชน ประชาชน นักท่องเที่ยว ที่เข้าร่วมงาน โครงการดังกล่าวในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้เข้าร่วมงานปฏิบัติตามข้อตกลงในการลด ละ เลิก การดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งร้านค้าต่างๆ ที่เข้ามาร่วมในการจำหน่ายสินค้าในงาน ไม่มีร้านใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผู้เข้าร่วมงานทุกคนไม่มีบุคคลผู้ใดดื่มหรือนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในบริเวณการจัดงาน จากการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน ในหัวข้อเรื่องการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าเป็นสิ่งดีหรือไม่

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏว่า ผู้ร่วมตอบมีความพึงพอใจเห็นดีกับการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้า โดยความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 98 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริม

วัฒนธรรมสายน้ำในงานแข่งขันเรือยาวประเพณี จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งที่ 12 ประจำปี 2557 ประสบผลสำเร็จในการประชาสัมพันธ์การลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็ก เยาวชน ประชาชนในพื้นที่ในการร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมทางสายน้ำที่ดีต่อไป เยาวชนมีความรัก ห่วงแหนวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำ รักษาสภาพแม่น้ำลำคลองให้สะอาด และภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิด รวมทั้งสร้างโอกาสให้คนในชุมชนได้เกิดความภาคภูมิใจและร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป

● **ปี 2558** จัดการแข่งขันเรือยาวประเพณี จังหวัดสมุทรสาคร ขึ้นเป็นครั้งนี้เป็นครั้งที่ 13 เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีแข่งขันเรือยาว ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนและเยาวชนมีความหวงแหนแม่น้ำลำคลอง สร้างเสริมความสามัคคี โดยมีกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามของตำบลชัยมงคล โดยจัดทำน้ำดื่มทางเลือกเพื่อสุขภาพของ

ชุมชนต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและทดแทนการตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์หรือเสฟสิ่งเสฟตี๋ด และจัดกิจกรรมประกวดการเขียนเรียงความและระบายสี ในเรื่องเกี่ยวกับเรือของเยาวชนในพื้นที่ตำบลชัยมงคล เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนรักและห่วงแห่นประเพณีการแข่งเรืออันเป็นประเพณีที่งดงาม ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏว่าผู้ร่วมตอบแบบสอบถามความพึงพอใจเห็นด้วยกับการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าโดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับตี๋มมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 98 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการลดละ เลิก การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในงานบุญประเพณีการแข่งเรือยาวประเพณีในครั้งนี๋ ได้ 100% ไม่มีใครในพื้นที่นำเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์มาตี๋มหรือจำหน่ายในบริเวณการจัดงานทั้ง 2 วัน ซึ่งส่งผลต่อการจัดงานบุญต่างๆ ที่สามารถนำข้อตกลงการลด ละ เลิก การตี๋มเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ไปใช้ในการปฏิบัติตนในการจัดงานบุญต่างๆ ได้

คนในชุมชน ประชาชน เยาวชน ที่เข้าร่วมการแข่งขันหรือเข้าร่วมการชมงานแข่งขันเรือยาว

ประเพณีฯ ครั้งที่ 13 ประจำปี 2558 รู้ถึงพิษภัยการตี๋มสุรา และยาเสฟตี๋ดชนิดอื่นฯ เขาสามารถเข้าใจถึงภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นถ้าตี๋มสุราหรือไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสฟตี๋ดชนิดอื่นได้จากการประชาสัมพันธ์ ป้ายการณรงศ์ต่างๆ ที่เตี๋กๆ ที่เข้าร่วมการณรงศ์ได้แสดงออกให้ผู้ร่วมงานได้ดู สื่อต่างๆ ที่ตี๋ดประชาสัมพันธ์ และได้ร่วมกิจกรรมในช้่มทำให้ได้รับรู้ถึงโทษ และยังสามารสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนได้เข้าใจถึงโทษของยาเสฟตี๋ด ผลดีของการไม่ตี๋มเหล้าในการจัดงานต่างๆ

● ปี 2559 การดำเนินโครงการกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมสายน้ำในงานแข่งขันเรือยาวประเพณีจังหวัดสมุทรสาคร ครั้งที่ 14 ประจำปี 2559 ได้รับความสนใจจากทั้งเด็ก เยาวชน ประชาชนนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมงานโครงการดังกล่าวจำนวนมาก ผู้เข้าร่วมงานปฏิบัติตามข้อตกลงในการลด ละ เลิก การตี๋มแอลกอฮอล์ รวมทั้งร้านค้าต่างๆ ที่เข้ามา่วมในการจำหน่ายสินค้าในงาน ไม่มีร้านใดขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ และผู้เข้าร่วมงานทุกคนไม่มีบุคคลผู้ใดตี๋มหรือนำเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์เข้ามาในบริเวณการจัดงาน จากการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน ในหัวข้อเรื่องการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าเป็นสิ่งตี๋หรือไม่ ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏว่าผู้ร่วมตอบแบบสอบถามความพึงพอใจเห็นด้วยกับการจัดงานแข่งเรือปลอดเหล้าโดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับตี๋มมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 95 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

เครือข่ายร่วมจับเคลื่อนงาน

1. อบต.ชัยมงคล จังหวัดสมุทรสาคร
2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. สมาคมกีฬาจังหวัดสมุทรสาคร
4. ชมรมเรือพายจังหวัดสมุทรสาคร
5. สำนักงานชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร
6. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
7. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น
8. ประชาชนตำบลชัยมงคล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยมงคล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยมงคล

“ในการจัดการแข่งขันเรือยาวประเพณีจังหวัดสมุทรสาคร อบต.ชัยมงคล ได้ดำเนินการรณรงค์การแข่งขันเรือปลอดเหล้า ได้ทำข้อตกลง MOU ร่วมกัน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจดจำหมาย งดดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยไม่พบผู้ขายแอลกอฮอล์และผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่จัดงาน ในส่วนของประชาชนในพื้นที่ตำบลชัยมงคลมีความภาคภูมิใจในการร่วมการจัดกิจกรรมการแข่งขันประเพณีการแข่งขันเรือยาวประเพณีปลอดเหล้า ในสายน้ำที่สำคัญของท้องถิ่น และจะร่วมกันจัดกิจกรรมดังกล่าวเพื่อเป็นการสืบสานประเพณีอันดีงามนี้ไว้ให้ชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป โดยเห็นได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของการจัดงานการแข่งขันเรือยาวประเพณีปลอดเหล้า ในครั้งนี้ จากการตอบแบบสอบถามทุกคนมีความคิดเห็นเหมาะสมควรให้จัดกิจกรรมประเพณีนี้ไปทุกๆ ปี เพื่อสืบสานประเพณีของชาวตำบลชัยมงคลให้อยู่ตลอดไป

“สำหรับเด็กและเยาวชนมีพื้นที่ในการจัดกิจกรรม ให้เด็กได้แสดงออกในความคิด ความรู้ ความสามารถของตนเอง มีเวทีที่ให้เด็กแสดงออกอย่างถูกต้อง มีกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางสายน้ำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ รับรู้ถึงเรื่องราวในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้สำนึกรักบ้านเกิดสำนึกรักสายน้ำของชุมชน และเกิดความรักและหวงแหนในธรรมชาติของชุมชน”

กาชาดสร้างสุข

งานกาชาดประจำจังหวัด ถือได้ว่าเป็นงานใหญ่ประจำปีของจังหวัด ประชาชนจากทั่วทุกสารทิศ ต่างจูงไม้จูงมือลูกหลานมาเที่ยวงานกาชาด เรียกว่าเป็นเทศกาลใหญ่ ที่มีคนทุกเพศทุกวัยมารวมตัวกัน มีหน่วยงานราชการร่วมออกบูธ และร้านค้าขายอาหารและเครื่องดื่ม โดยเฉพาะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาด้านสุขภาพ การทะเลาะวิวาท มาแล้วจับ ก่อให้เกิดความสูญเสียมากมาย ปี 2550 เริ่มมีการจัดงานกาชาดปลอดเหล้า เทศกาลอาหารปลอดเหล้าในหลายพื้นที่ ได้แก่ งานกาชาดสามชุก จ.สุพรรณบุรี งานกาชาด จ.น่าน งานเทศกาลกินปลาภู จ.สมุทรสงคราม

จ.จันทบุรี งานอาหารเขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ งานวัฒนธรรมภาคกลาง จ.ปทุมธานี ในปี 2552 จังหวัดสุรินทร์ เห็นความจำเป็นในการแก้ปัญหาการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในบริเวณพื้นที่จัดงาน เทศกาล จึงได้จัดงานช้างสุรินทร์ปลอดเหล้า จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันหน่วยงานราชการ เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนงานกาชาด งานเทศกาลอาหาร งานวัฒนธรรม ปลอดเครื่องตีมแอลกอฮอล์ รวมทั้งสิ้น พื้นที่ ทั่วประเทศ นับเป็นก้าวสำคัญในการแก้ปัญหาจากการตีม เครื่องตีมแอลกอฮอล์ ซึ่งมีผลกระทบทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับประเทศ

มหัศจรรย์ งานช้างสุรินทร์ปลอตเหล้า

บทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนงานมหัศจรรย์ งานช่างปลอดภัย จังหวัดสุรินทร์

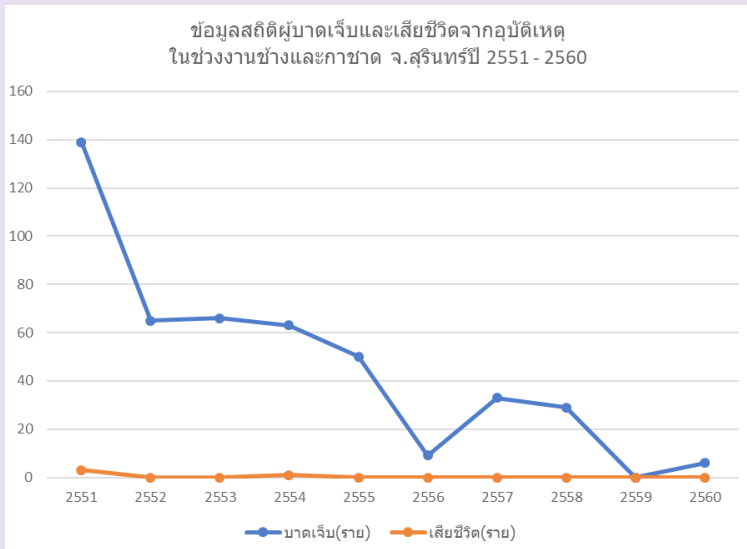
งานช่างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ปี 2552-2560 ในปัจจุบัน มีพัฒนาการขับเคลื่อนอย่างไร เกิดผล
การเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยสรุปคือ

- ปี 2549** เริ่มศึกษาความรุนแรงในงานช่าง มีการส่งคนไปถ่ายวิดีโอในพื้นที่การแสดงดนตรี พบเหตุการณ์
ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย
- ปี 2550** ได้นำเอาผลการเฝ้าระวังและศึกษาความรุนแรงในงานช่าง ต่อคณะกรรมการจัดงานของจังหวัด
- ปี 2551-52** คณะกรรมการจัดงานยอมรับในแนวทางการจัดงานช่างปลอดภัย
- ปี 2553-55** ภาคประชาสังคม ได้เสนองานกาชาดสร้างสุข และ วัฒนธรรมสร้างสุข
- ปี 2556** เพื่อเปิดพื้นที่สร้างสรรค์ให้แก่วัฒนธรรมท้องถิ่น เราได้สนับสนุนคอนเสิร์ตกันตรึมออเคสตรา
162 ชีวิต ในงานพิธีเปิด
- ปี 2557** สนับสนุนให้เกิดงานช่างเป็นงานศิลปวัฒนธรรมชุมชน
- ปี 2558** เราสนับสนุนคอนเสิร์ตกันตรึม
- ปี 2560** เรายังได้เห็นคอนเสิร์ตกันตรึม แต่สิ่งที่ยังเห็นไม่เต็มที่ คือ กาชาดสร้างสุขที่แท้จริง

“สรุปโดย อาจารย์ศักดา เชื้ออินทร์ ประชาคมงดเหล้าจังหวัดสุรินทร์”

ข้อมูลสถิติอุบัติเหตุ การทำร้ายร่างกายในงานช่างงานกาชาดสุรินทร์

ปี	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	ใช้เครื่องดับ แอลกอฮอล์	เกิดเหตุนอกงาน/หมายเหตุ
ก่อนการรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2551	139	3	NA	NA
เริ่มการรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2552	65	-	81.5%	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2553	66	-	76.7%	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2554	63	1	87%	หลังเลิกงานบาดเจ็บ 35 ราย
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2555	50	-	NA	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2556	9	-	NA	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2557	33	-	NA	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2558	29	-	NA	NA
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2559	-	-	NA	งานขนาดเล็กเนื่องจากเป็นช่วง ไว้อาลัย
การรณรงค์งดเหล้าในงานช่างปี 2560	6	-	NA	NA

เหตุการณ์และข้อมูลสำคัญในแต่ละปี สรุป เหตุการณ์ปี 2554

- วัยที่ก่อเหตุส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุระหว่าง 15-20 ปี รองลงมาคือ 21-25 ปี
- เวลาที่เกิดเหตุ ภายในงาน 22.00 น.- 01.00 น. นอกรงาน หลังเลิกงานถึงรุ่งเช้า
- สถานที่เกิดเหตุภายในงาน บริเวณเวที ทางเข้า-ออกคอนเสิร์ต หน้าห้องน้ำ ลานจอดรถงานช่าง บริเวณพื้นที่จัดงานกาชาด ภายนอกงาน หน้าประตูทางเข้า ร้านอาหาร สถานบันเทิง ปับ สวนสาธารณะ หอพัก บริเวณตลาด บนท้องถนนช่วงเดินทางกลับ
- อาวุธมีคม ก้อนหิน ขวด ใช้กำลังทำร้ายกัน บาดเจ็บ (ทั้งในงานและนอกรงานรวม 98 ราย เสียชีวิตที่โรงพยาบาล 1 ราย

มาตรการ/ควบคุม

ด้านนโยบาย

1. จังหวัดประกาศนโยบาย “งานช่างงานกาชาดปลอดภัยปลอดภัย
2. ประชุมส่วนราชการสั่งการ/โดยผู้ว่า
3. แกล่งข่าว/งานช่าง “มหัศจรรย์งานช่าง” ปลอดภัย ปลอดภัยแข็งแรง เป็นเจ้าภาพที่ดี
4. ออกสปอติวิทยุ/ไปสเตอร์/หน่วยงานทำป้ายประชาสัมพันธ์
5. ประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด
  - ออกมาตรการเพิ่ม สรรพสามิตควบคุมร้านค้า ไม่ออกใบอนุญาตขายเหล้าช่วงเทศกาลงานช่าง ไม่ออกใบอนุญาตชั่วคราวเด็ดขาด
  - ประชุมทำความเข้าใจ/ออกตรวจจับ
6. สสจ. ติดป้ายประกาศบริเวณงานนอกรงาน ออกตรวจ/จัดตั้งศูนย์รื้อบร็องเรียน
7. ดำรวจจัดตั้งหน่วยเฝ้าระวังเข้มข้นร่วมกับปกครองส่วนท้องถิ่น 900 นาย
8. ตรวจจับเข้ม
  - มีการจับผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบริเวณคอนเสิร์ตอย่างจริงจังแม้จะมีการปลอมแปลงเปลี่ยนภาษาชนะก็ตามโดยหากสงสัยก็จะมีการขอเข้าตรวจทันที

- มีมาตรการตรวจคนเข้างานหากมีอาการ
มีนเมามากก็จะไม่ให้เข้างาน
- หลังคอนเสิร์ตเสร็จสิ้นเจ้าหน้าที่จะรีบ
ไปประจำจุดต่างๆ นอกงานและ
กำลังส่วนหนึ่งที่อยู่ในงานก็จะผลักดัน
ผู้เที่ยวงานให้กลับบ้านโดยเร็ว
- มีการยื่นตรวจประจำตามร้านค้าที่
จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ
สถานที่ที่มักเกิดความรุนแรง
- หากดื่มสุราเข้าไปในบริเวณงาน จะถูกจับ
ในข้อหาดื่มสุราในสถานที่ราชการ มีโทษ
ปรับเป็นเงิน 1, 200 บาท มีการจับกุม
ผู้กระทำความผิดการดื่มในบริเวณคอนเสิร์ต
จำนวน 71 ราย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรง

1. บริเวณรอบงานยังมีการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์อยู่
2. กลุ่มวัยรุ่นกลุ่มใหญ่ๆ มักเป็นเหตุของ
ความรุนแรง
3. การกระทบกระทั่งระหว่างบุคคลมีอาการ
มีนเมา
4. วัยรุ่นที่รวมตัวกันตามจุดต่างๆ นอกงาน
ส่งเสียงก่อกวนวันรุ่นอีกกลุ่มที่ผ่านไปผ่านมา

ข้อมูลจากการสอบถามผู้มีส่วนร่วมในงานเบื้องต้น

1. พ่อค้าคนหนึ่งบอกว่า “การจัดงานมหัศจรรย์งานช้างปลอด
แอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่ดีเห็นด้วย เพราะถ้ามีคนดื่มแอลกอฮอล์
แล้วเที่ยวงานปัญหานั้นมากมายเหลือเกิน แต่ยังมีเจ้าหน้าที่
บางกลุ่ม (ส่วนน้อย) ทำผิดเสียเองและยังทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น
เมื่อพบเห็นผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งยังอยากให้พื้นที่
ที่ติดกับงานปลอดด้วยถึงเป็นที่ขายประจำก็อยากขอให้ปลอด
เพราะพบเห็นผู้ดื่มบริเวณติดกับงานจำนวนมากซึ่งไม่ห่าง
จากงานเลย”
2. กลุ่มวัยรุ่นที่มาเที่ยวงานกลุ่มหนึ่งซึ่งมีข้อเสนอแนะนำบอกว่า
“ในบริเวณงานนั้นที่ยังมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ก็เพราะ
มีการลักลอบโยนข้ามไปบริเวณที่ไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ มีบางคน
นำใส่มาในยานพาหนะ อีกทั้งเรื่องอาวุธมีการนำมาเก็บไว้ตั้งแต่
กลางวันแล้วเนื่องจากในเวลากลางวันไม่มีการตรวจอาวุธ
จะให้ดีควรห้ามร้านติดบริเวณงานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ด้วย อีกทั้งควรมีการตรวจหลังเวทีคอนเสิร์ตด้วย”
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้หนึ่งกล่าวว่า “ทุกวันนี้การจัดงานที่ปลอด
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เราทำงานได้ง่ายขึ้นมาก อีกทั้งมี
กฎหมายรับรองในการบังคับใช้ ทุกหน่วยงานทุกฝ่ายให้การ
สนับสนุน บริเวณคอนเสิร์ตเราไม่กังวลเนื่องจากสามารถ
ควบคุมได้ ไม่เกิดความรุนแรงเหมือนที่ผ่านมา เมื่อพบเห็น
เหตุการณ์ไม่น่าไว้วางใจเราจะรีบเข้าตรวจทันที แต่หลังจากที่
คอนเสิร์ตจบจะมีกลุ่มวัยรุ่นแยกย้ายกลับและมักเกิดเหตุ
ความวุ่นวายบริเวณภายนอกคอนเสิร์ต”

ผลสำรวจความเห็นประชาชนที่มาร่วมงานจำนวน 500 ตัวอย่าง

งานช้าง งานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ปลอดแอลกอฮอล์ (เหล้า เบียร์) และบุหรี่ปริประจำปี 2554
ระหว่างวันที่ 10 - 21 พฤศจิกายน 2554 ณ บริเวณสนามกีฬาจังหวัดสุรินทร์

คำถาม	% ความคิดเห็น	เหตุผล
1. ท่านเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับการจัดงานช้าง และกาชาดสุรินทร์ปลอดเหล้า เบียร์ (แอลกอฮอล์)	ร้อยละ 95.8% เห็นด้วย	1. ทำให้งานช้าง งานกาชาดมีคุณค่าทางจิตใจ และมีความภาคภูมิใจของคนสุรินทร์ 2. มีความสุข และมีความปลอดภัยในการมาเที่ยวชมงาน 3. ลดการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุและความรุนแรง 4. มีความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นแบบอย่างที่ดี
	ร้อยละ 4.2% ไม่เห็นด้วย	เพราะกลัวว่าจะไม่สนุก
2. ความกังวลใจของท่าน ในการมาเที่ยวชมงานช้าง และงานกาชาดสุรินทร์มากที่สุด คืออะไร	ร้อยละ 45.4% ความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	เพราะยังพบเห็นการขาย การดื่มเหล้า แอลกอฮอล์ทั้งภายในบริเวณจัดงาน และบริเวณรอบๆการจัดงาน พบว่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีจำนวนคนที่มีลักษณะมีเมา มากันกลุ่มใหญ่ มีเจตนาที่จะก่อการทะเลาะวิวาท ความรุนแรงได้ตลอดเวลา
	ร้อยละ 54.6% การทะเลาะวิวาท+ความรุนแรง	
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ให้มีการประกาศควบคุม การจำหน่าย การดื่มเหล้า เบียร์ (แอลกอฮอล์) ในบริเวณรอบพื้นที่จัดงานช้าง	ร้อยละ 94.6% เห็นด้วย	1. เห็นด้วย และดีมาก ๆ ถ้าสามารถขอความร่วมมือและควบคุมให้บริเวณรอบพื้นที่จัดงานช้าง มีการควบคุมการจำหน่าย การดื่มเหล้า เบียร์ (แอลกอฮอล์) อย่างจริงจัง 2. ประชาชน พ่อค้า แม่ค้า และผู้มาเที่ยวชมงานจะได้รับทราบ เรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อตกลง ข้อบังคับฯ 3. จะช่วยลดอุบัติเหตุและการทะเลาะวิวาท ความรุนแรงได้จริง เพราะพบเห็นการทะเลาะวิวาททุกวันในบริเวณข้างนอกงาน
	ร้อยละ 5.4% ไม่เห็นด้วย	1. เป็นการจำกัดสิทธิมากเกินไป 2. ทำให้ขาดรายได้

แอลกอฮอล์ปี 2555

การดำเนินงานมหัศจรรย์งานช้างงานกาชาดปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 8 วันผ่านมาแล้ว จากการทำงานของทุกฝ่ายทำให้งานช้างปีนี้ดูปลอดภัยและเหตุความรุนแรงด้วยกว่าทุกๆ ปี อันเนื่องมาจาก

1. มาตรการของจังหวัด
2. การปฏิบัติหน้าที่และการบังคับกฎหมายของเจ้าหน้าที่
3. กิจกรรมเฝ้าระวังของทีมงานวิทยุสมัครเล่นและเยาวชน
4. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างกระแสมหัศจรรย์งานช้างงานกาชาดปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) มาตรการจังหวัด มีดังนี้

- 1.1 ให้หน่วยงานต่างๆ ทำป้ายประชาสัมพันธ์งานช้างงานกาชาดปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หน้าหน่วยงานของตน
  - 1.2 ประกาศให้พื้นที่จัดงานเป็นเขตห้ามดื่ม-ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2) การปฏิบัติหน้าที่และการบังคับกฎหมายของเจ้าหน้าที่ มีดังนี้

- 2.1 สรรพสามิตจะไม่มี การออกใบอนุญาต แก่ร้านค้าที่ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อย่างเด็ดขาด
- 2.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งจุดตรวจอาวุธ และเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกมุมเมือง โดยการตรวจยานพาหนะทุกคัน และ ตรวจร่างกายผู้ขับขี่ที่มาเที่ยวงาน แสดงข้าง ตรวจว่าได้นำอาวุธและ เครื่องตี้มแอลกอฮอล์มาเที่ยวงาน หรือไม่ หากพบก็จะทำการตรวจยึด
- 2.3 เจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งจุดตรวจเฝ้า ระวังจุดเสี่ยงทุกจุดบริเวณภายใน งานและนอกงาน
- 2.4 เจ้าหน้าที่ตำรวจและสรรพสามิต พร้อมที่จะจับกุมผู้ที่จำหน่ายและ ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอด เมื่อได้รับแจ้งทีมงานหรือจากการ พบเห็น
- 2.5 มีมาตรการผลักดันคนให้ออกจาก งานหลังงานเลิกเวลา 00.00 น. โดย ไม่ให้ตั้งกลุ่มอยู่ภายในงานหลัง งานเลิกแล้วให้พากันกลับบ้านหรือ ที่พัก และกระจายกำลังไปยังจุดสำคัญ ที่อาจเกิดเหตุทะเลาะวิวาท

- 3) กิจกรรมเฝ้าระวังของทีมงานวิทยุสมัครเล่นและเยาวชน
  - 3.1 ช่วยเป็นหูเป็นตาและแจ้งเหตุแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหาก พบผู้กระทำความผิด
  - 3.2 รายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหวแก่ศูนย์เพื่อประชา- สัมพันธ์ทางวิทยุ
- 4) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างกระแสสมัครงานช่าง งานกาชาดปลอดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
  - 4.1 เยาวชนทำการรณรงค์ตลอดงานตั้งแต่พิธีเปิดงาน และ ทุกกิจกรรมสำคัญภายในงาน มีการแจกน้ำตี้มทางเลือก แจกสติ๊กเกอร์รณรงค์ ร้องเพลงรณรงค์ กิจกรรมพื้ดทำมือ ปาลูกโป่งด้วยแวนจำลองความเมาประชาสัมพันธ์สมัครงานช่างงานกาชาดปลอดแอลกอฮอล์
  - 4.2 มีการเดินขบวนรณรงค์ภายในงานและนอกงานเพื่อ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้จำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย
  - 4.3 มีการสำรวจจุดเสี่ยง ร้านค้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ภายใน งานและรอบบริเวณจัดงาน

จากการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่ผ่านมาสิ่งที่ได้พบเห็นชัดเจนคือ

1. ผู้เที่ยวงานทราบว่าสมัครงานช่างปีนี้ปลอดเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ และรู้สึกดีที่จัดงานลักษณะนี้จากการสู่มกลุ่ม ตัวอย่าง 10 คน
2. นักท่องเที่ยวให้ความสนใจกิจกรรมรณรงค์ของเยาวชนโดย การร่วมสนุกด้วย
3. ความรุนแรงภายในงานลดน้อยลงมากกว่าทุกๆ ปียังไม่พบ ผู้เสียชีวิตในงานภายในงาน และการทะเลาะวิวาทมีบ้างเล็กน้อย ไม่มากครั้งซึ่งถือเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ยากกว่าทุกๆ ปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างกระแสของทุกฝ่าย ทำให้ผู้มาเที่ยวงานให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี
4. ยังพบเห็นการทะเลาะวิวาทหลังงานเลิกแล้วออกไปจาก บริเวณจัดงานประมาณ 7-15 กิโลเมตร แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ก็กระจายกำลังออกตรวจทำให้เหตุการณ์ไม่รุนแรงมาก

ปี 2556 เรามั่นใจว่าคณะทำงานด้านการควบคุมเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์มีประสบการณ์และความตั้งใจในการปฏิบัติ โดยเฉพาะ คณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนจังหวัด ซึ่ง

บทเรียนที่พบคือ เราสามารถควบคุมในพื้นที่โซนจัดงานได้ดีแล้ว แต่ควรเชิงรุกให้ตั้งจุดควบคุมรอบนอกงานในเส้นทางมาจากต่างอำเภอ เพื่อจัดการอุบัติเหตุ จึงมีการตั้งด่านตำรวจ 4 มุมเมือง ทำให้เกิดการควบคุมอย่างเข้มข้นทั้งรอบใน รอบนอกตัวเมืองสุรินทร์

นอกจากนั้น คณะทำงานสุรินทร์สร้างสุขได้เห็นโอกาสทำให้รูปแบบงานมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นจึงใช้แนวคิดงานกาชาดสร้างสุข สนับสนุนคอนเสิร์ตกันตรึมออเคสตรา 162 ชีวิต เป็นครั้งแรก

บทเรียนการเปลี่ยนแปลงงานกาชาดและงานช้างสุรินทร์ โดยมีรายละเอียดกระบวนการทำงานดังนี้

● การเตรียมงาน

การจัดงานช้าง-งานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ มีหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งขับเคลื่อนภายใต้แนวคิด “วัฒนธรรมสร้างสุขงานช้างปลอดภัย” ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นคณะทำงาน “ประชาสังคมสุรินทร์สร้างสุข” โดยมีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ กลุ่มคนเลี้ยงช้าง ภาคประชาสังคม ไปจนถึงกลุ่มสื่อมวลชนและนักธุรกิจในจังหวัด โดยคนกลุ่มนี้จะร่วมกันคิดและกำหนดกรอบการทำงานเพื่อเปลี่ยนภาพลักษณ์ของงานช้างสุรินทร์ซึ่งเป็นงานอัตลักษณ์ของจังหวัดให้เป็นงานท่องเที่ยวปลอดภัย ปลอดภัย เป็นงานที่สะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวสุรินทร์ เป็นงานที่คนสุรินทร์ได้ประโยชน์ รวมทั้งทำหน้าที่ในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ดูแลการจัดงานช้างซึ่งมีอยู่หลายหน่วยงาน

นอกจากนั้นกลไกประชาสังคมสุรินทร์สร้างสุขยังทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมกลไกอาสาสมัครที่เข้าร่วมในการทำกิจกรรมในช่วงเทศกาลงานช้าง โดยประสานความร่วมมือกับสำนักงานจังหวัดและสาธารณสุขจังหวัดเพื่อแบ่ง ประเด็นการทำงานในช่วงงานช้าง ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์งานมหัศจรรย์งานช้างปลอดภัย ส่วนนี้สำนักงานจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีการกำหนดข้อความในป้ายณรงค์ ในทุกหน่วยที่มาร่วมสนับสนุนให้ใช้ข้อความประชาสัมพันธ์ชื่อว่า “มหัศจรรย์งานช้างสุรินทร์ ปลอดภัยเรื่องดีเยี่ยม แอลกอฮอล์” ซึ่งผลิตเป็นป้ายขวางถนน และป้ายประชาสัมพันธ์ในพื้นที่จัดงานกาชาดและงานแสดงช้าง อีกประเด็นที่สำคัญของกลไกนี้คือการเชื่อมประสานกับหน่วยงานระดับนโยบายในจังหวัดให้กำหนดมาตรการหรือข้อปฏิบัติเป็นคำสั่งจังหวัดที่จะช่วยป้องกันความรุนแรงและการละเมิด พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รับทราบ

จัดเวทีสาธารณะ “งานช้างของคนสุรินทร์ควรเป็นอย่างไร” เพื่อสร้างความคิดร่วมในการเป็นเจ้าของงานช้างของคนสุรินทร์ มีประเด็นตั้งแต่การจัดแสดงช้างที่เป็นการแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ของช้างสุรินทร์ การจัดรูปแบบจากงานแฟร์ การประชุมเป็นการเปิดโอกาสให้คนสุรินทร์มีโอกาสมาแสดงความคิดเห็น การป้องกันปัญหาความเสี่ยงต่างๆ เช่น การป้องกันปัญหาการขाय การดื่ม การจัดการปัญหาอุบัติเหตุและอาชญากรรมในช่วงงานช้าง และการส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมของคนสุรินทร์ โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมาร่วมแสดงความคิดเห็นและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อคนสุรินทร์ที่แท้จริง

อีกทั้งยังมีการจัดแถลงข่าวการจัดงานมหัศจรรย์งานช้างสุรินทร์ปลอดภัยเรื่องดีเยี่ยมแอลกอฮอล์ โดยสำนักงานจังหวัดเป็นเจ้าภาพหลักในการแถลงข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์งานให้ประชาชนรับรู้อย่างต่อเนื่อง

2) การเตรียมเฝ้าระวังบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จัดงาน โดยมีคณะอนุกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นคณะดำเนินการ มีการวางแผนการตรวจการละเมิดการขाय และการดื่มในพื้นที่จัดงานทุกคืน ตั้งแต่เวลา 19.00 - 24.00 น.มีการ

เก็บสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดและดำเนินคดี จับ - ปรับ - จরি ทั้งผู้แอบขายและแอบดื่ม

3) การเตรียมรณรงค์ในพื้นที่จัดงาน โดย ประชาสังคมสุรินทร์สร้างสุข จะร่วมจัดนิทรรศการ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ เปลี่ยนพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่ดี โดยเครือข่ายเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงจังหวัดสุรินทร์ ทุกคืน จะมีการประชุมแกนนำเพื่อออกแบบการรณรงค์ให้สร้างสรรค์ มีความน่าสนใจและสร้างความรู้เรื่องโทษพิษภัยของแอลกอฮอล์ได้ โดยเน้น การให้ความรู้เท่าทันโทษพิษภัยของแอลกอฮอล์ การเล่นเกมส์ การทำให้พื้นที่เป็นลานสร้างสรรค์ ของครอบครัว นักท่องเที่ยวสามารถพาบุตรหลาน มาร่วมทำกิจกรรมภายในบูธได้ เช่น การวาดภาพระบายสี การเล่นเกมส์

ในส่วนของการผลักดันเรื่องการแสดงศิลปวัฒนธรรมของคอนเสิร์ต “กันตรึมออคเคสตรา” ก็ มีการประสานงานกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ขอให้มีพื้นที่ของศิลปิน นักแสดงท้องถิ่นแสดงความสามารถในช่วงงานช้างด้วย

● ช่วงดำเนินการ

ประชาสังคมสุรินทร์สร้างสุขมีบทบาทสำคัญ 4 ภารกิจด้วยกันที่ไปหนุนให้งานช้างปลอดภัย คือ

1) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์งานช้างปลอดภัย โดยมีการตั้งโต๊ะประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ให้ประชาชน นักท่องเที่ยวรับรู้ว่าเป็นงานช้าง

ปลอดภัย และมีการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ของเครือข่ายเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงในทุกวันที่จัดงาน เช่น การเล่นเกมส์ รำไทย เล่นเกมส์ ขวบครอครัวมาร่วมกิจกรรมวาดภาพ ระบายสี รวมทั้งการรณรงค์ในวันแสดงช้าง ซึ่งจัดที่สนามกีฬาศรีณรงค์เป็นประจำทุกปี

2) การเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแสการกระทำความผิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในบริเวณพื้นที่จัดงาน มีการตั้งเป็น “WAR ROOM ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” บริเวณลานคอนเสิร์ต โดยเครือข่ายสื่ออาสาและเยาวชนลดปัจจัยเสี่ยงร่วมเป็นคณะทำงานเฝ้าระวังกับอนุกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตรวจสอบเตือนร้านที่มาขายสินค้า และเฝ้าระวังการขาย - ดื่มในบริเวณจัดคอนเสิร์ตทุกคืนตั้งแต่เวลา 19.00 - 24.00 น. มีการเก็บสถิติการกระทำความผิดเพื่อส่งต่อให้ตำรวจภูธรเมืองสุรินทร์ ดำเนินการต่อ

3) สำรวจข้อมูล ความคิดเห็น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีเฉพาะบางปีที่ได้สำรวจ เพื่อให้เห็นว่าทัศนคติของนักท่องเที่ยวเห็นด้วยเพียงใดที่มีการจัดงานปลอดภัย โดยเก็บข้อมูลปี 2554 / 2556 และ 2559

4) การแสดงศิลปวัฒนธรรมสุรินทร์ให้เป็นวัฒนธรรมสร้างสุข โดยประสานความร่วมมือกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ร่วมกันผลักดันให้มีเวทีแสดงศิลปวัฒนธรรม และคอนเสิร์ตที่เป็นศิลปินนักร้องชาวสุรินทร์ ในปี 2560 เริ่มมีการแสดงคอนเสิร์ตกันตรึมแล้วในลานคอนเสิร์ต (ที่ผ่านมาไม่สามารถแสดงได้เพราะศิลปินมีอ็อกแนลซ์เซอร์เตรียมไว้แล้ว)

● หลังการจัดงาน

ประชาสังคมสุรินทร์สร้างสุข จัดเวทีสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อได้ร่วมกันทบทวนมาตรการการทำงาน และหาแนวทางในการยกระดับการทำงาน ทั้งคณะทำงานประชาคมสุรินทร์สร้างสุข คณะอนุกรรมการฯ และสำนักงานจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพผู้จัดงาน

กระบวนการโดยสรุปดังกล่าว จะเห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ทุกท่านที่เข้ารับตำแหน่งต่างมีนโยบายในการจัดงานช้างงานกาชาด ให้เป็นงานมหัศจรรย์งานช้างปลอดภัยแอลกอฮอล์ เพราะการใช้ข้อมูล และการเสนอหลักการเรื่อง “คนสุรินทร์ไม่กินสุรา เป็นเทวดาสุรินทร์” กลายเป็น Motto ที่กระพือใจคนสุรินทร์ และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่าน และได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี

นพ.โกเมน กิวทอง

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์

“งานกาชาดสร้างสุข
มาสุรินทร์ไม่กินสุรา
เป็นเทวดาสุรินทร์”

“ในอดีตช่วงเทศกาลงานช่างสุรินทร์ มักจะมีเรื่องของอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาทให้เห็นอยู่เป็นประจำ สถิติผู้เสียชีวิตเฉลี่ย วันละ 1-2 คน แต่ปัจจุบันหลังจากรณรงค์งานช่างปลอดเหล้าแล้ว ไม่มีผู้เสียชีวิต กลวิธีสำคัญ คือการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องว่าในงานช่างสุรินทร์เป็นพื้นที่ห้ามดื่ม ห้ามจำหน่าย มีการเผยแพร่ผ่านโซเชียลมีเดีย ทางจังหวัดมีนโยบายที่ชัดเจน ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่างรับทราบและปฏิบัติตามนโยบายของ ทางจังหวัด และแจ้งเตือนลูกบ้านที่จะมาร่วมงานช่างสุรินทร์ ให้ ปฏิบัติตามกฎหมาย ส่วนผู้ประกอบการก็จะมีการกวดขันและให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษ ที่กฎหมายกำหนด มีการสุ่มตรวจอย่าง เคร่งครัด มาตรการต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้งานกาชาด งานช่างสุรินทร์ปลอดเหล้าประสบความสำเร็จ หน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานสรรพสามิตก็มีหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการด้วย แต่ก่อนเรามักได้ยินคำกล่าวที่ว่า ‘มาสุรินทร์ ต้อง กินสุรา’ แต่หลังจากที่เรารณรงค์งานกาชาด งานช่างปลอดเหล้า เรา พยายามสร้างวาทกรรมใหม่ คือ ‘มาสุรินทร์ไม่กินสุรา เป็นเทวดา สุรินทร์’ ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุที่ผ่านมา 80% ของผู้ประสบอุบัติเหตุ เกิดจากความเมา ในจำนวน 60-70% มีปริมาณแอลกอฮอล์ใน ร่างกายเกินกำหนด อย่างไรก็ตามนี่คือปัญหาปลายน้ำ สิ่งที่เราต้องทำ ก็คือพยายามลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ ซึ่งเป็นการเริ่มแก้ปัญหากว่าที่ ต้นน้ำ ”

นายศักดิ์ดา เชื้ออินทร์
ประธานชมรมสุรินทร์สร้างสุข

“งานช่างในอดีตเป็นเทศกาลกินเหล้า เป็นช่วงเวลาแห่งความสนุกสนานประจำปี เดิมเรียกกันว่างานช่างแพร์ มีการออกบูธคาราวานสินค้า ซึ่งที่ผ่านมามีปัญหาคนเมาทะเลาะวิวาท เป็นประจำ ปี 2550 เราเก็บข้อมูลแล้วนำมาฟ้องด้วยภาพเป็นภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นในงาน เพื่อให้คณะกรรมการเห็นถึงความรุนแรงของปัญหา ต่อมาปี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปีเดียวกัน ถือว่าเป็นปัจจัยเอื้อสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย สดล. เข้ามาเสนอขอบประมาณในการจัดงานกาชาดปลอดเหล้า มีการทำข้อตกลงกับทางจังหวัด รมรณรงค์ห้ามดื่ม ห้ามจำหน่ายในงานกาชาดปลอดเหล้า มีมาตรการเฝ้าระวังที่เข้มขึ้นเป็นลำดับ จากงานกาชาดปลอดเหล้า พัฒนาเป็นกาชาดสร้างสุข อบอุ้น อบอวล ปลอดเหล้า ปลอดภัย กล่าวคือ อบอุ้นไปด้วยบรรยากาศครอบครัว อบอวลไปด้วยศิลปวัฒนธรรม นำเสนอสิ่งดีๆ ของเมืองสุรินทร์ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาต่างๆ พยายามสนับสนุนกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ปี 2556 มีการแสดงกันตรึมออเครสตัด้า โดยมีนักแสดง 162 ชีวิตร่วมแสดงในพิธีเปิดงาน เป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสุข ร่วมกับเครือข่ายศิลปะพื้นบ้าน การจัดงานในระยะหลังๆ บรรยากาศของครอบครัวเริ่มกลับคืนมา พ่อแม่มีความไว้วางใจให้ลูกมาเที่ยวงานช่างได้อย่างสบายใจ เราพยายามเสนอแนวคิงานช่างทางเลือก ที่ผสมผสานไปด้วยศิลปวัฒนธรรมและการแสดงช่าง”

“งานกาชาดสร้างสุข
อบอุ้น อบอวล
ปลอดเหล้า ปลอดภัย”

นายสุดใจ สะอาดยิ่ง

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์

“ชาว จังหวัดสุรินทร์ สืบเชื้อสายมาจากชาติพันธุ์กุ่ม หรือ กวย มีภูมิปัญญาการเลี้ยงช้างสืบทอดกันมาช้านาน ต่อมาปี 2503 เริ่มมีการแสดงช้างที่อำเภอท่าตูม ซึ่งมีช้างอยู่จำนวนมาก ต่อมาปี พ.ศ. 2505 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้การจัดงานแสดงช้างสุรินทร์ เป็นงานประจำปีของชาติ และให้ส่วนราชการต่างๆ สนับสนุนในการจัดงาน วัฒนาการงานช้างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ปี 2549 ท่านมู๋ หม่อมเจ้าชาตรี เฉลิมยุคล เข้ามาดูแลเรื่องโปรดักชั่น การแสดงช้าง ปี 2551 จำลองฉากชนช้างสมัยอยุธยา ต่อมาก็มีการจัดงานถนนคนเดินสายวัฒนธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

“งานมหัศจรรย์งานช้างสุรินทร์ เป็นงานประจำปีของจังหวัด ซึ่งในการจัดงานดังกล่าว เป็นงานที่มีความยิ่งใหญ่และเป็นที่ยู่อักแพร์หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในงานมีกิจกรรมมากมาย ประกอบด้วย ส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท หน่วยงานเอกชน ได้นำผลงาน ผลิตภัณฑ์ บริการ และสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ได้รับมาตรฐาน มาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้สนใจได้ทราบ ซึ่งกิจกรรมหลักของการจัดงานมหัศจรรย์งานช้างสุรินทร์ คือ งานแสดงช้าง ซึ่งกำหนดจัดการแสดงในสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน เป็นประจำทุกปี”

“งานช่างปลอดเหล้า”

“การขับเคลื่อนงานช่างสุรินทร์ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ต้องสร้างการรับรู้ให้แก่คนที่มาเที่ยวในงานอย่างต่อเนื่อง ว่างานกาชาด งานช่างสุรินทร์ ปลอดเหล้า และฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมกลับมา ในการทำงานยุคแรกๆ ทีมสื่อสาร เราใช้วิธีบอกกล่าว ตรวจเตือน ต่อมาก็มีมาตรการเข้มข้นขึ้น คือการจับปรับดำเนินคดี แรกผู้ชายก็มีการปรับกลยุทธ์บ้างเหมือนกัน แต่เราก็มีการเฝ้าระวังอย่างเข้มข้น ผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์เห็นได้ชัดว่าเมื่อมีการจัดงานช่างปลอดเหล้า อุบัติเหตุลดลง การทะเลาะวิวาทก็เช่นกัน การทำงานต้องมีการเก็บข้อมูลเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การผลักดันเชิงนโยบาย สร้างการรับรู้งานช่างปลอดเหล้า ให้เป็นที่รู้จักทั่วจังหวัดและทั่วประเทศ การทำงานในพื้นที่ต้องเป็นนักประสานงานที่ดี เพราะการทำงานมีหลายส่วนงานมาเกี่ยวข้อง ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขมีเรื่องเขตสุขภาพ ซึ่งเราก็สามารถทำงานเชิงบูรณาการร่วมกันได้ ส่งเสริมให้แต่ละพื้นที่ ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างงานช่างปลอดเหล้า ก็เป็นการจำกัดพื้นที่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดปริมาณการดื่มในช่วงเทศกาล ที่เคยเป็นเทศกาลประจำปีที่มีการดื่มในปริมาณมากที่สุด ก่อให้เกิดผลกระทบจากการดื่ม เกิดความรุนแรงจากการทะเลาะวิวาท ทำให้เกิดภาพลบแก่จังหวัดสุรินทร์ แต่ปัจจุบันภาพเหล่านั้นเลือนหายไปแล้ว และมีภาพงานกาชาดสร้างสุขมาแทนที่”

กัญญานันท์ ตาทิพย์
ผู้ช่วยผู้ประสานงานเครือข่ายงดเหล้า
ภาคอีสานตอนล่าง 9 จังหวัด

“สร้างการรับรู้ งานช่างปลอดเหล้า
งานช่างสร้างสุข”

งานเทศกาลกินปลาแม่กลอง

อร่อยได้โดยไร้แอลกอฮอล์ สิบวันในหนึ่งปีคนคิดดีมาร่วมกัน

งานเทศกาลกินปลาหู เป็นงานใหญ่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งจัดต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2560 ถือเป็นการจัดงานครั้งที่ 20 ย้อนไปเมื่อประมาณปี 2541 หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมาจากการจับมือกันของกลุ่มคนหลายสาขา อาชีพ ทั้งเกษตรกรชาวไร่ ชาวนา คนทำโปงพาง ชาวประมง อาสาเข้ามาทำงานด้านเศรษฐกิจและปากท้องของคนสมุทรสงคราม แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ในปี 2541 จึงได้มีการจัดงาน “กินปลาหู” เพื่อหารายได้มาใช้ในการดำเนินงาน ต่อมาปี 2547 วัตถุประสงค์ของการจัดงานเริ่มเปลี่ยนไป โดยประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม ในขณะนั้น มีแนวคิดอยากให้งานเทศกาลกินปลาหู เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ชาวสมุทรสงคราม มีความรักและภูมิใจในแผ่นดินเกิด หวงแหวน ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเริ่มนำเรื่องราวของ “ปลาหู” มาผูกโยงและสะท้อนวิถีชีวิตของคนสมุทรสงคราม และชูแนวคิด **“สิบวันในหนึ่งปีคนคิดดีมารวมกัน”** นับแต่นั้นมางานเทศกาลกินปลาหู จึงได้นำเสนอสิ่งที่ดีทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวิถีชีวิตดั้งเดิม ด้านพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ในปี พ.ศ. 2541 คุณกัมพล โชติบุญโญ (ผาดิกุลดิลก) ประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม (คนที่ 3) ปีการบริหาร 2540-2541 ได้เสนอญัตติต่อคณะกรรมการหอการค้า และที่ปรึกษาหอการค้า ให้มีการจัดงานเทศกาลกินปลาหู และของดีเมืองแม่กลอง เพื่อส่งเสริมอาชีพการประมง การเกษตร ตลอดจนธุรกิจ และอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการประมง และการเกษตร

คณะกรรมการหอการค้า ได้มีมติเห็นชอบให้จัดงานดังกล่าวขึ้น โดยประสานความร่วมมือกับทางราชการจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมี**นายกศักดิ์ ลีวมโนมนต์** ผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นร่วมกันจัดงานเทศกาลกินปลาหูและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 1 ขึ้นในปี พ.ศ. 2541 โดยหอการค้าจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการ

“ เทศกาลกินปลาหู ”

อร่อยได้โดยไร้แอลกอฮอล์
สิบวันในหนึ่งปีคนคิดดีมารวมกัน

หลังจากนั้นก็ได้มีการจัดงานดังกล่าวเป็นงานเทศกาลประจำปีของจังหวัดต่อเนื่องมาทุกปี โดยมีหอการค้าจังหวัด หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และองค์กรภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบริษัทห้างร้าน ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น วิฑู โทรททัศน์ และสื่อต่างๆ ได้ร่วมสนับสนุนการจัดงานด้วยดีตลอดมาเป็นเวลา 5 ปี โดยร้านอาหารปลาหูของหอการค้าและใช้ปลาหูแม่กลองเป็นวัตถุดิบในการปรุงอาหารทุกเมนูเพื่อแสดงให้เห็นว่าปลาหูที่ดีสามารถประกอบเป็นอาหารได้หลากหลายอย่างไร โดยหอการค้าได้เชิญชวนร้านอาหารให้มาร่วม แต่เนื่องจากเป็นงานใหม่ร้านอาหารยังไม่มั่นใจที่จะเข้าร่วมงานกลัวขาดทุน หอการค้าจึงได้จ้างแม่ครัวในพื้นที่ผู้มีความชำนาญ และมีประสบการณ์คุ้นเคยกับการทำอาหารทะเล ทำให้งานเทศกาลกินปลาหูฯ ได้รับความเชื่อถือยอมรับอย่างกว้างขวาง เป็นคุณูปการของแม่ครัวพื้นบ้านที่ให้งานปลาหูได้รับความเชื่อถือมาเป็นเวลา 5 ปี และสำหรับผู้มีรสนิยมในการกินต่างยอมรับว่าแม่ทุกวันนี้รสชาติอาหารก็อร่อยสู้การใช้แม่ครัวพื้นบ้านไม่ได้ เพราะแม่ครัวไม่ต้องคำนึงถึงต้นทุน ซึ่งหอการค้าเป็นผู้รับภาระแต่ผู้เดียว

ต่อมาในการเตรียมการจัดงานเทศกาลกินปลาหู และของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2546 คณะกรรมการหอการค้า ได้เริ่มประชุมเตรียมงานตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2546 โดยได้มีการปรับปรุงพัฒนาแนวคิดในการจัดงาน แนวคิดในการบริหารจัดการ แนวคิดในการให้ภาคส่วนต่างๆ ตลอดจนองค์กรภาคีเครือข่ายในภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน และท่านที่ปรึกษา**นายอเนก สุขภูมิ** ได้เสนอแนวความคิดว่างานเทศกาลกินปลาหู ที่ได้จ้างแม่ครัวผู้มีฝีมือในการปรุงอาหารจนงานมีชื่อเสียงได้รับความเชื่อถือนี้เป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่องานเติบโตขึ้นแล้ว มีผู้คนจากจังหวัดต่างๆ มา

เที่ยวงานติดใจในชื่อเสียงของปลาทุแม่กลองแล้ว ยังสามารถต่อยอดหรือกระจายขยายผลไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ ได้อย่างไร จะตามไปกินที่ไหน นอกจากตามงานวัดหรือตามงานบวชลูกชาวบ้าน

คณะกรรมการหอการค้า ในปีการบริหาร 2546 - 2547 โดยมี **นายสุรจิต ชีรเวทย์** เป็นประธานจึงได้พิจารณาแล้วเชิญชวนชมรมร้านอาหาร มาประชุมและต่อมาได้จัดอนุกรรมการไปประชุมร่วมกันพิจารณหาแนวทางวางหลักการ กฎ กติกา ในการทำงานร่วมกัน โดยหอการค้าประกันราคาวัตถุดิบ และการจัดงานวัตถุดิบ เพื่อควบคุมแหล่งที่มาของปลาทุ ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐก็เข้ามาร่วมมือดูแลในเรื่องมาตรฐาน การประกอบอาหาร สุขอนามัย ทางหอการค้าก็ได้ปรับปรุงรูปแบบของงานในมิติอื่นๆ ไปพร้อมกันทุกด้าน การวางแนวคิดของงาน สัญลักษณ์ตัวนำโชค การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ให้งานเทศกาลกินปลาทุเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของหอการค้า ซึ่งเป็นองค์กรอาชีพของประชาชนชาวแม่กลอง การปรับปรุงพัฒนากิจกรรมมหรสพบนเวทีกลาง ให้โรงเรียนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การแถลงข่าว ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเข้าใจ “คุณค่า” ของปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง การแยกประเภทการจัดการร้านค้าในงาน การปรับปรุงแบบสำรวจประเมินผลการจัดงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาข้อมูล ฯลฯ และเป็นหอการค้าแห่งแรกของประเทศ ที่นำโครงการเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และได้รับการอนุมัติ

ในปี พ.ศ. 2546 หอการค้าได้กำหนดชื่องาน และชื่อบทตอน เพื่อให้เกิดคำถามและท้าทายให้คิดแสวงหาความรู้ หรือคำตอบว่า “งานเทศกาลกินปลาทุ และของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 6 ตอน : กินปลาทุแม่กลองให้แม่วาย” ในวันที่ 12 - 21 ธันวาคม 2546 และในปี พ.ศ. 2547 หอการค้าได้กำหนดชื่องาน และชื่อบทตอนว่า “งานเทศกาลกินปลาทุ และของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 7 ตอน : ปลาทุหน้าอ” ในวันที่ 10 - 20 ธันวาคม 2547 เพื่อนำไปสู่ประเด็นเรื่องมาตรการอนุรักษ์ปลาทุในฤดูปลาวางไข่ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มเติมข้อมูล และจุดประกายความคิดเรื่องการรักษาฐานทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องตามยุทธศาสตร์จังหวัด (ในขณะนั้น) ข้อแรกในเรื่องการเป็นศูนย์อาหารทะเลสด และผลไม้ปลอดสารพิษ โดยใช้ชื่อเสียงของปลาทุแม่กลองเป็นธงนำในการสื่อสารทำความเข้าใจถึงเหตุปัจจัยต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นงานในภาคปฏิบัติร่วมกันระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ โดยมีหลักการ และวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อรักษาชื่อเสียง และคุณภาพของปลาทุแม่กลองไว้ให้ลูกหลานต่อไป
2. เพื่อรักษาสถานภาพความเป็นศูนย์อาหารทะเลสดคุณภาพดีของจังหวัดสมุทรสงคราม (แม่กลอง) โดยให้ความมั่นใจแก่ผู้บริโภคในเรื่องคุณภาพความปลอดภัย และสร้างความมั่นคงแก่อาชีพประมง ธุรกิจต่อเนื่องกับการประมง ธุรกิจการค้าขายอาหาร การประกอบอาหาร
3. ส่งเสริมเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของดีเมืองแม่กลอง แหล่งท่องเที่ยวและความเข้าใจในวิถีชีวิตวัฒนธรรมของเมืองแม่กลองที่เป็นบ้านสวนกึ่งทะเล และเป็นวิถีชีวิตวันออกสุดท้ายของประเทศนี้
4. เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมความเข้าใจใน ความสำคัญของระบบนิเวศ 3 น้ำ (จืด-กร่อย-เค็ม) และระบบนิเวศปากแม่น้ำที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลชั้นยอดไว้เป็นมรดกของชาติและของชาวแม่กลอง
5. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเหตุ ปัจจัยต่างๆ อย่างรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูรักษาฐานอาชีพและฐานทรัพยากรทางการประมง และการเกษตร เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากวันนั้นถึงวันนี้ ปลาทุแม่กลองกลายเป็นแบรนด์เนมของจังหวัดสมุทรสงคราม อย่างสมบูรณ์ ประกอบกับงานเทศกาลกินปลาทุแม่กลองได้สร้างการมีส่วนร่วมให้กับคนสมุทรสงคราม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกคนจึงเฝ้ารอที่จะมาร่วมงานนี้ ทั้งในฐานะผู้มาร่วมจัด ร่วมชม ร่วมจับจ่าย หรือร่วมรับประทานอาหารจากปลาทุ

โดยมีชื่อตอนงานปลาฤดูในแต่ละปี เริ่มจาก

12-21	ธันวาคม 46	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 6	ตอน กินปลาฤดูให้แมวอายุ
10-20	ธันวาคม 47	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 7	ตอน ปลาฤดูหน้าอ
9-18	ธันวาคม 48	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 8	ตอน ปลาฤดูไม่เครียด
8-17	ธันวาคม 49	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 9	ตอน ปลาฤดูเต็มสาว
7-16	ธันวาคม 50	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 10	ตอน กินปลาฤดูแล้วฉลาด (รู้จักพอ)
11-21	ธันวาคม 51	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 11	ตอน ปลาฤดูรักษาดี
10-20	ธันวาคม 52	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 12	ตอน ปลาฤดูไม่เห็นแก่ตัว
10-19	ธันวาคม 53	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 13	ตอน อาหารของผู้มีบุญ
16-25	ธันวาคม 54	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 14	ตอน กินอยู่พอเพียง
14-23	ธันวาคม 55	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 15	ตอน ตามหาอ่าว ก.โก๋
13-22	ธันวาคม 56	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 16	ตอน ชักแม่น้ำทั้ง 5
12-21	ธันวาคม 57	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 17	ตอน กินอย่างมีวัฒนธรรม
17-26	ธันวาคม 58	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 18	ตอน ราชนิคมอร่อย
16-25	ธันวาคม 59	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 19	ตอน พ่อบอกให้เรารักกัน
8-17	ธันวาคม 60	งานเทศกาลปลาฤดูและของดีเมืองแม่กลองครั้งที่ 20	ตอน ปลาฤดูนอกเข่ง ถึงจะเก่งแต่ไม่สู้ความเป็นไทย

งานเทศกาลกินปลาฤดูแม่กลอง เป็นงานประเพณีประจำปีที่จัดต่อเนื่องกันมาเป็นงานที่มีเนื้อหาแสดงถึงวิถีชีวิตเชิงวัฒนธรรมของคนสมุทรสงครามเป็นงานที่กระตุ้นเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสงครามจากการประเมินผลของวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม พบว่าในในสัปดาห์ของงานมีผู้คนหมุนเวียนมาเที่ยวชมงานและจับจ่ายใช้สอยถึง 400,000 คน แต่ละคนใช้จ่ายเฉลี่ย 517 บาทต่อคน จนมีเงินหมุนเวียนทั้งระบบ 200 กว่าล้านบาท มีผู้คนทุกเพศทุกวัย เข้ามาร่วมกิจกรรมและชมสาระในงานนอกจากมารับประทานอาหาร

รูปแบบการจัดงาน แบ่งเป็น 3 โซน

ร้านอาหาร

ประกอบไปด้วยเมนูสุขภาพ
ปรุงจากปลาที่ขึ้นชื่อ อ่าว ก.ไก่

นิทรรศการด้านศิลปะและสาระความรู้

ได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายภาคประชาชน ภาคการศึกษา โดยมีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยศิลปากร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้วางรูปแบบร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน นอกจากนี้ยังมีการแสดงผลงานภาพวาดจากศิลปินต่างๆ

เวทีกลาง

ผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่ากับศิลปะสมัยใหม่ ประกอบด้วยการแสดงโขนกลางแปลง การบรรเลงดนตรีไทย การนาฏศิลป์ของเยาวชน การประชันแตงวงพื้นบ้าน การประกวดร้องเพลงลูกทุ่ง การประกวดดนตรีแม่กลองมิวสิคอวอร์ด และการแสดงคอนเสิร์ตศิลปินชาวสมุทรสงคราม

หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม จึงมีแนวคิดที่จะสร้างงานนี้ให้ยั่งยืน สืบเนื่องไปยังลูกหลานสมุทรสงครามในอนาคต จึงได้เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานนี้ เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจ ความผูกพันในปลาทุแม่กลอง และเพื่อแสดงถึงการให้ความสำคัญกับเด็กผู้ที่จะมาสืบสานงานนี้ แม้ว่าชื่อตอนที่พวกเขาตั้งขึ้นมา อาจไม่ลุ่มลึกเหมือนชื่อตอนที่ผ่านมา แต่ชื่อนี้จะถูกทดแทนด้วยความสดใส ความบริสุทธิ์ ความรักที่เขามีต่อ

ปลาทุแม่กลอง อันจะส่งผลให้งานเทศกาลกินปลาทุแม่กลอง มีผู้สืบทอดต่อไปอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ในการจัดงานที่ผ่านมามีความพยายามเพิ่มคุณค่าให้กับงานเทศกาลกินปลาทุ โดยสอดแทรกมิติด้านสังคม และปัญหาเข้าไปในเทศกาลนี้ เช่น มิติด้านสุขภาวะ โดยหวังว่าจะให้สังคมของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นสังคมที่อุดมสุข

ในทุกมิติ และมีการดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงท่ามกลางสังคมบริโภคในปัจจุบัน เป็นการสร้างแนวร่วมในการสร้างสังคมให้ดีขึ้น และเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีหน่วยงาน 3 ส่วนหลักร่วมขับเคลื่อน ได้แก่ หอการค้าจังหวัด ส่วนราชการ และเครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ปรับรูปแบบของการทำงานในอดีต ที่เน้นการทำงานแบบองค์กรเดียว มาเป็นการทำงานแบบเครือข่ายที่ทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่ม ทั้งด้านแนวคิด จนถึงการปฏิบัติ โดยเครือข่ายนี้จะประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต่อยอดการจัดงานเทศกาลกินปลาทุกปีที่ผ่านมา

2. นำเสนอสิ่งที่ดีที่นักภูมิใจของจังหวัดตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันเพื่อให้เกิดความภูมิใจ และนำเสนอด้านคุณธรรมและความดีเพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการร่วมทำสิ่งดีเพื่อสังคม

3. สร้างกิจกรรมร่วมกัน ของผู้คนกลุ่มต่างๆ ในสังคม อาทิ เช่น การเสวนา การร่วมสอน การสาธิต นำเสนอ ศิลปะ และ วัฒนธรรม ในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านสุขภาพ

4. เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ในลานวัฒนธรรมนี้ โดยนำเอากิจกรรม ด้านดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา มาเป็นสื่อ

5. สร้างแกนนำของเครือข่ายต่างๆ ขึ้นมา เพื่อที่จะต่อยอดของการสร้างสังคมอุดมสุขขึ้น โดยมีการวางแผนงานในอนาคตที่เป็นรูปธรรม

6. นำเสนอพฤติกรรมด้านสุขภาพที่เหมาะสม รวมทั้งการดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณค่า โดยใช้คำประชาสัมพันธ์ว่า “สนุก และอรร่อยได้ โดยไม่มีแอลกอฮอล์”

7. สร้างทีมเฝ้าระวังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในการให้ความรู้ด้านกฎหมาย ขอความร่วมมือประชาชนที่มาเที่ยวชมงานนี้

8. นำเสนอแนวคิดด้านสังคมอุดมสุข ที่มีการดำเนินวิถีชีวิตแบบคนแม่กลอง สามารถมีความสุขได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และเอาหลักศิลปะในการดำเนินชีวิตมาใช้ เพื่อผลักดันให้เป็นนโยบายท้องถิ่น และจังหวัดในอนาคต

อีกทั้งรูปแบบการจัดงาน ที่ส่วนใหญ่ทางจังหวัดเป็นผู้กำหนดทิศทางแล้วส่งไปยังส่วนล่างโดยภาคประชาชนไม่ค่อยมีโอกาสร่วม โดยเฉพาะด้านแนวคิด ผลที่ได้คือความไม่ยั่งยืนของโครงการต่างๆ แต่สำหรับงานเทศกาลกินปลาทุกปี ทางหอการค้าจังหวัดได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดใหม่โดยมุ่งเน้นด้านการทำงานจากระดับล่างขึ้นมาอย่างข้างบน เน้นการทำงานที่ประชาชนมีส่วนร่วม ทั้งด้านแนวคิดและด้านปฏิบัติ โดยเอาลานวิถีชุมชนเป็นตัวกลางในการดำเนินงาน ได้เปิดเวทีคุยกับกลุ่มชาวบ้าน เครือข่ายผู้รักศิลปะ เครือข่ายด้านดนตรี เครือข่ายด้านสุขภาพ กลุ่มเยาวชน ฯลฯ จนได้แนวคิด และรูปแบบของลานวัฒนธรรมขึ้น และนำโครงการไปเสนอต่อคณะกรรมการบริหารจังหวัดสมุทรสงคราม และทำการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และเห็นความสำคัญ จากนั้นเมื่อได้รับการสนับสนุนงบประมาณแล้วจึงทำการดำเนินงาน โดยแบ่งการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

- เปิดเวทีประสานงานขึ้นโดยพยายามให้เป็นการทำงานแบบเครือข่ายทั้งด้านแนวคิด และด้านการปฏิบัติงาน โดยให้มีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในช่วงก่อนงาน

- นำเสนอสิ่งที่ดีของจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และเพื่อเป็นแรงจูงใจในการร่วมกันทำสิ่งที่ดีในระหว่างงาน

- สร้างกิจกรรมร่วมกัน ของกลุ่มผู้คน ตั้งแต่ร่วมลงแรงในการสร้างสถานที่ (ช่วงเตรียมงาน) และจัดกิจกรรมเสวนา การสาธิตต่างๆ (ในระหว่างจัดงาน)

- สร้างกิจกรรม โดยเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับงาน โดยนำเอาศิลปะ ดนตรี และกลุ่มจิตอาสา มาเป็นสื่อในระหว่างงาน

- นำเสนอการรณรงค์เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพที่เหมาะสมให้กับสังคมในระหว่างงาน เช่น การไม่สูบบุหรี่ และการไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะ

- สรรหา และสร้างแกนนำของแต่ละเครือข่าย และต่อยอดของการดำเนินงานในการสร้างสังคมอุดมสุข

- สรุปแนวคิดด้านสังคมอุดมสุข ให้กับภาครัฐ และท้องถิ่น เพื่อผลักดันให้เป็นนโยบายของจังหวัด หรือท้องถิ่นในอนาคต

นอกจากนี้เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสมุทรสงคราม ยังได้รณรงค์ให้ความรู้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายในงานเทศกาลกินปลาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างทัศนคติงานเทศกาลปลอดแอลกอฮอล์ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงข้อห้ามต่างๆ ตลอดจนโทษตามกฎหมาย ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาดื่ม-ขายในงานเทศกาล โดยผ่านกิจกรรมเกมและป้ายประชาสัมพันธ์ ภายในบูธรณรงค์ของเครือข่ายองค์กรงดเหล้าฯ รวมถึงให้บริการน้ำดื่มทางเลือกซึ่งเป็นน้ำสมุนไพรให้กับผู้ที่มาเที่ยวงาน และร่วมกิจกรรมทางเครือข่ายองค์กรงดเหล้าฯ

● **ปี 2547-2550** เป็นยุคเริ่มต้นของเทศกาลกินปลาทุ มีคาราวานสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รถบั้ง ปาโป่ง มีเหตุการณ์เมาทะเลาะวิวาทเป็นประจำ ทำให้ประชาชนที่มาเที่ยวงานเกิดความกังวล

● **ปี 2551** เครือข่ายฯ เริ่มเข้ามารณรงค์ในงานเทศกาลกินปลาทุ โดยแจกแผ่นพับข้อมูล พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ห้ามดื่ม ห้ามซื้อ ห้ามขาย ในสถานที่ราชการ เนื่องจากประชาชนมีข้อร้องเรียนต่างๆ ในลักษณะที่ว่างงานปลาทุมีความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทางหอการค้าฯ ก็ขอความร่วมมือคาราวานสินค้าให้งดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2552** การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง มีการรณรงค์ ขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการร้านค้า และสามารถเอาเหล้าออกจากงานได้ในปีนั้น

● **ปี 2553** งานเทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 13 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10 - 19 ธันวาคม 2553 ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดและบริเวณสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม คณะกรรมการจัดงานกำหนดชื่อก่อนว่า “อาหารของผู้มีบุญ” โดยมีแนวคิดว่าคุณค่าอุดมสมบูรณ์ของปลาทุรวมถึงสัตว์ทะเลชนิดอื่นๆ กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ อนาคตข้างหน้าอาจจะหารับประทานยากขึ้นหรือมีราคาแพงขึ้น

● **ปี 2554** งานเทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 16 - 25 ธันวาคม 2554 ณ บริเวณรอบศาลากลางจังหวัดและบริเวณสวนสุขภาพเฉลิมพระเกียรติ โดยมีชื่อก่อนว่า “กิน อยู่ พอเพียง”

● **ปี 2555** งานเทศกาลกินปลาทุ และของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 15 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14 - 23 ธันวาคม 2555 ณ บริเวณรอบศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม และในบริเวณสวนสุขภาพ

เฉลิมพระเกียรติเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม มีชื่อตอนว่า “ตามหาอ่าว ก.ไก่” โดยในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปี จะเป็นช่วงที่ปลาทุกำลังเติบโตเต็มที่เดินทางจากภาคใต้มาหากินที่ปากอ่าวไทย (อ่าว ก.ไก่) ซึ่งมีอาหารอุดมสมบูรณ์ ปลาทุที่จับได้ในบริเวณปากอ่าวแม่กลองจึงเป็น “ปลาทุสาว” ซึ่งอุดมไปด้วยคุณค่าทางโภชนาการ

● **ปี 2556** เทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 16 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13-24 ธันวาคม 2556 มีชื่อตอนว่า “ซึกแม่น้ำทั้งห้า” โดยหวังว่าจะเป็นทางหนึ่งในการสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสเทคโนโลยีและวัฒนธรรมตะวันตกที่จะหลั่งไหลเข้ามาในอนาคต อีกทั้งรณรงค์ให้ประชาชนหันมาบริโภคอาหารที่มีคุณค่ารวมทั้งลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พร้อมนำเสนอ ลานสาระในสวนตามแนวคิด “เพียงเริ่มจากการให้ แล้วใจจะเปลี่ยน” เพื่อให้เยาวชนหรือประชาชนได้พบปะแลกเปลี่ยน โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ

● **ปี 2557** เทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 17 มีชื่อตอนว่า “กินอย่างมีวัฒนธรรม” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12 - 21 ธันวาคม 2557

● **ปี 2558** เทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 18 ใช้ชื่อตอนว่า “ราชินีความอร่อย” โดยจัดงานระหว่างวันที่ 18 - 27 ธันวาคม 2558 นวัตกรรมที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานการรณรงค์และเฝ้าระวังเทศกาลกินปลาทุ ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์ ได้แก่ งานเทศกาลกินปลาทุของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นต้นแบบในการจัดงานที่ร้านค้าที่มาจากของภายในงานให้ความร่วมมือในการไม่นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาขายทำให้เป็นงานที่ปราศจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้คนที่มาเที่ยวงานตระหนักว่างานเทศกาลกินปลาทุเป็นงานปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์ กลุ่ม YEC สมุทรสงคราม มาร่วมผลักดันให้เยาวชนแสดงออก เช่น การแสดงดนตรี วาดภาพในลานชุมชน ฯลฯ

● **ปี 2559** เทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 19 มีชื่อตอนว่า “พอบอกให้เรารักกัน” จัดขึ้นเพื่อร่วมไว้อาลัยและระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้แก่ นิทรรศการระลึกถึงพระคุณของในหลวงรัชกาลที่ 9 คีตบรรเลง บทเพลงพระราชนิพนธ์ แกลลอรี่ภาพถ่ายและงานศิลปกรรมล้ำค่า รวมถึงมีจำหน่ายสินค้าคุณภาพหลากหลายของดีเมืองแม่กลอง จัดขึ้นระหว่างวันที่ 16 - 25 ธันวาคม 2559 ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม

● **ปี 2560** เทศกาลกินปลาทุและของดีเมืองแม่กลอง ครั้งที่ 20 มีชื่อตอนว่า “ปลาทุนอกเข่ง ถึงจะเก่งแต่ไม่ลืมความเป็นไทย” นับเป็นครั้งแรกที่มีการใช้ชื่อตอนซึ่งเปิดให้เด็ก ๆ ส่งชื่อเข้าประกวด (ชื่อตอนดังกล่าวเป็นชื่อที่ชนะการประกวดในปี 2559 แต่ในปีดังกล่าวการจัดงานเทศกาลกินปลาทุเป็นการจัดงานขึ้นเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลและระลึกถึงพระคุณของในหลวงรัชกาลที่ 9 จึงได้นำชื่อตอนมาใช้ในการจัดงานปี 2560)

จากแบบประเมินผลประชาชนที่มาร่วมงานเทศกาลกินปลาทุ ครั้งที่ 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 และ 17 ซึ่งเป็นงานที่นำแนวคิดด้านสุขภาพ สาระ ทั้งศิลปะ คุณธรรม มาผสมผสานกับงานประจำปีของจังหวัด พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านลานวิถีชุมชน ด้านอาหารปลาทุที่มีคุณค่าและสะอาด ด้านที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน ด้านการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมตามลำดับ อีกทั้งประชาชนมีความภูมิใจที่เป็นคนจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง และพร้อมที่จะทำสิ่งที่ดีให้กับถิ่นกำเนิดของตนเองถ้ามีโอกาส

การดำเนินงานเทศกาลกินปลาทุ ก่อให้เกิดกระแสของการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ภาคีเครือข่ายที่ร่วมผลักดันงานเทศกาลกินปลาทุ ประกอบด้วย หอการค้าฯ สสจ. สรรพสามิต ปก.ตำรวจ ทหาร เครือข่ายเยาวชน ฯลฯ ซึ่งมีการทำงานแบบเครือข่าย สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการจัดงานเทศกาลที่สามารถทรงคุณค่าได้โดยไม่ต้องมีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ตามแนวคิดที่ว่า “อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์” อีกทั้งได้แนวคิดของการสร้างสังคมของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่จะต้องดำเนินตามแนวทางตามวิถีไทย โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ทุกครั้งที่จัดงานเทศกาลกินปลาทุ คนสมุทรสงครามจะไม่มีใครดื่มเหล้า หรือนำเหล้าเข้ามาในงาน ร้านค้าผู้ประกอบการรวมทั้งนักท่องเที่ยวต่างก็รับรู้และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นายมงคล สุทธิวิญญา
ประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม

“เทศกาลกินปลาทุปลอดภัย
ไม่ขายเหล้าเบียร์ 100%”

“ใน การจัดงานเทศกาลกินปลาทุ เราคำนึงถึงสุขภาพของผู้คนที่มาเที่ยวงานเป็นหลัก คือเป็นการส่งเสริมให้ได้บริโภคอาหารทะเลที่มีประโยชน์ สมัยก่อนก่อนที่จะมีการรณรงค์ก็มีปัญหาวัยรุ่นตีกัน พี่น้องประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องก็ได้รับผลกระทบไปด้วยอีกอย่างเราจัดงานในสถานที่ราชการ ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ไม่อนุญาตให้จำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่แล้ว หลังจากที่เราจัดงานหลายปีก็ถือว่าได้ผลที่น่าพอใจ ผู้ประกอบการร้านค้าไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 100% ถือว่าเรามีมาตรการที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เพราะเราณรงค์ต่อเนื่องมากกว่า 12 ปี ช่วงแรกๆ อาจจะพบปัญหาอยู่บ้างแต่ 10 ปีให้หลังมานี้ ทุกคนรับรู้รับทราบว่ามางานเทศกาลกินปลาทุ งานนี้ไม่มีเหล้าเบียร์ ผู้คนมีความสุขกับการบริโภคเมนูปลาทุ นอกจากนี้แต่ละปีเราจะมีชื้อต่อน หรือริมงานแตกต่างกันออกไป ในอดีตจะมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของจังหวัดสมุทรสงครามเป็นคนช่วยตั้ง ต่อมาปี 2559 เราให้เด็กๆ ส่งชื้องานเข้าประกวด ได้ชื้อต่อนว่า ปลาทุนอกเข่ง ถึงจะเก่งแต่ไม่ลิ้มความเป็นไทย ความหมายก็เหมือนกับปลาทุสามารถออกมาอยู่นอกเข่งได้ เหมือนกับคนเราสามารถที่จะคิดนอกกรอบได้เช่นกัน งานนี้หอการค้าฯ เป็นเจ้าภาพหลัก และต้องขอขอบคุณ สสส.ที่ให้การสนับสนุน ทำให้งานของเราสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น”

“สมัยก่อนงานเทศกาลกินปลาหู ก็เหมือนงานทั่วไป มีร้านอาหาร มีเวทีการแสดง มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีคนเมาที่ควบคุมตัวเองไม่ได้เดินไปเดินมา จนทำให้กลายเป็นงานที่ไม่สนุก บางคนก็เริ่มเป็นห่วงความปลอดภัยของลูกหลาน ต่อมาประมาณปี 2548 ทาง สสส. ได้มาเชิญชวนให้ช่วยกันจัดงานที่ไม่มีแอลกอฮอล์สักงาน เมื่อ สสส. เข้ามาสนับสนุน ทำให้มีงบประมาณในการจัดพื้นที่เพิ่ม เราจึงเพิ่มพื้นที่สำหรับลานวิถีชุมชน มีมิติของสังคม ศิลปะ ดนตรี และสาระความรู้ต่างๆ เพิ่มเข้ามาในเทศกาลกินปลาหู ปีแรกที่เริ่มจัดเทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า อาจจะมีคนดื่มเหล้า หรือนำเหล้าเข้ามาในงานบ้าง แต่พอปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายเริ่มเปลี่ยนไป กลายเป็นกลุ่มเด็ก เยาวชน กลุ่มแม่บ้านมาจับจ่ายซื้ออาหาร ขณะที่ร้านอาหารต่างๆ ยอดขายไม่ตก และยิ่งขายได้มากขึ้น กลุ่มที่เคยดื่มในงานเราเข้าไปพูดคุยว่างานนี้ห้ามดื่มห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งผิดกฎหมาย เขาก็ให้ความร่วมมือ กลุ่มนี้ก็จะหายไปในที่สุด เปลี่ยนเป็นกลุ่มครอบครัว และกลุ่มวัยรุ่น เรานำกิจกรรมที่วัยรุ่นสนใจ มาเสริม เช่น การประกวดดนตรีแม่กลองมิวสิค เกี่ยวกับผู้ประกอบการ ร้านค้าก็ให้ความร่วมมืออย่างดีมาก ในปีแรกที่เรายุติถึงแนวทางการจัดการงานเทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า ผู้ประกอบการรับทราบนโยบายและยินดีที่จะนำสินค้าอื่นมาจำหน่ายแทนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้งานเทศกาลปลาหูปลอดเหล้า กลายเป็นตัวอย่างให้พื้นที่อื่นๆ ขณะที่เจ้าหน้าที่ตำรวจก็เห็นด้วยกับการจัดงานในรูปแบบนี้ เพราะในอดีตมักจะมีเหตุคนเมาทะเลาะวิวาท พอปล่อยกลับบ้านก็ไปประสพอุบัติเหตุ หลังจากกรณรงคงานเทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า แม้แต่ตำรวจเองก็สามารถเดินเที่ยวงานได้อย่างสบายใจ ส่วนตัวมั่นใจว่างานเทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้าไร่แอลกอฮอล์ เป็นงานที่มีความยั่งยืนได้ เพราะปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่างานนี้ปลอดภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนหนึ่งต้องยอมรับว่าถ้า สสส.ไม่เข้ามาอาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะงบประมาณที่สนับสนุนมาทำให้เรากล้าที่จะลองเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันเครือข่ายก็มีความเข้มแข็งและให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานมาโดยตลอด”

กพ.มานะชัย กองยัง
รองประธานหอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม

“เทศกาลกินปลาหู
ปลอดเหล้า ปลอดภัย”

การเติบโตของ
เทศกาลกินปลาหู ไร้แอลกอฮอล์

นางกานดา พาเจริญ
ประธานฝ่ายร้านค้า

นายกาญจนา รอมสุวน
ประธานชมรมร้านอาหาร
จังหวัดสมุทรสงคราม

“ย้อนไปในช่วงปีแรกๆ ที่เรารณรงค์งานปลาหูเป็นงานที่คนมากินปลาหู และดื่มเหล้าสังสรรค์ แม้กระทั่งร้านค้าเขาก็ดื่ม พอเราไปบอกว่างานนี้ขอความร่วมมืองดจำหน่ายเครื่องดื่ม บางรายก็ไม่เข้าใจ ทำงานปีแรกๆ ยากและอึดอัดมาก แม้กระทั่งเกมลุ้นโชคต่างๆ ที่มีเหล้าเป็นรางวัล เราก็ขอความร่วมมือให้งด เรารณรงค์อย่างจริงจังต่อเนื่อง และร่วมมือกับหลายฝ่ายในการทำงาน ทั้งตำรวจ หน่วยงานราชการ ภาคประชาสังคม จนในที่สุดก็ทำให้คนมาเที่ยวงาน รับรู้และเข้าใจว่างานนี้ปลอดเหล้า งานปลาหูเราจัดขึ้นเพื่อคนทั้งประเทศ ปีหนึ่งมีครั้งเดียว ในฐานะผู้จัดงานเราอยากให้ผู้ที่มาเที่ยวงานมีความสุข ไม่ต้องกังวลกับเหตุทะเลาะวิวาทหรือเหตุการณ์ไม่คาดคิดต่างๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายในงานจะติดป้ายประชาสัมพันธ์ทั่วงาน เพื่อสื่อสารว่างานนี้ปลอดแอลกอฮอล์ ทุกคนที่มาเที่ยวงานก็ให้ความร่วมมืออย่างดีค่ะ”

“ในปีแรกที่เราจัดงานรณรงค์ไม่ขายเหล้าเบียร์ เราได้เชิญร้านค้ามาพูดคุยว่าถ้าในงานไม่ขายเหล้าจะเป็นไปได้มั้ย เพราะงานปลาหูเราเน้นขายอาหารอยู่แล้ว ก็มีความเห็นหลายอย่าง แรกๆ ก็มีผลกระทบบ้าง แต่พอเอาเข้าจริงพอไม่มีเหล้า คนก็มุ่งมารับประทานอาหารอย่างเดียว ไม่นั่งดื่มนานเหมือนเมื่อก่อน เพราะสถานที่เราคับแคบไม่เหมาะกับการนั่งนานๆ เราเป็นชมรมร้านอาหารรวมตัวกันมาประมาณ 20 กว่าปี มีสมาชิกประมาณ 120 ร้าน เมื่อก่อนเราเคยจัดงานเทศกาลอาหารทะเล เพื่อหารายได้มาบริหารชมรม ต้องขายบัตรให้คนมารับประทานอาหาร แต่งานปลาหูไม่ต้องเร่ขายบัตรมีแต่คนเข้ามาหา เราจึงเลิกจัดงานเทศกาลอาหารทะเล และมาร่วมมือกับหอการค้าจัดงานเทศกาลกินปลาหู ซึ่งจะคัดเลือกเข้ามาเพียง 7 ร้าน โดยต้องเป็นร้านที่มีความพร้อม มีการตรวจสอบคุณภาพ บางครั้งกรรมการต้องไปชิมรสชาติอาหารก่อนด้วย เมนูไฮไลท์ในงานจะเป็นเมนูปลาหูที่มีรสชาติอร่อยไม่เหมือนที่อื่น เช่น ปลาหูหนึ่งมะดัน ปลาหูตาเตี้ยะ ปลาหูฉูฉี่ ห่อหมกน้ำ ทำมาจากเนื้อปลาหูที่นำมาแช่น้ำกะทิ งานเทศกาลกินปลาหูวันนี้เป็นงานปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ในอนาคตแม้ว่าจะมีธุรกิจแอลกอฮอล์สนใจสนับสนุนเราคงปฏิเสธ เพราะเราถือกฎกติกาว่างานนี้ไร้แอลกอฮอล์ครับ”

“เทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า
ปลอดภัยไร้กังวล”

“งานปลาหูปลอดเหล้า
กินปลาหูอร่อยสุขใจ”

การเติบโตของ
เทศกาลกินปลาหู ไร่แอลกอฮอล์

นายคงเดช กองเรือง
กรรมการหอการค้า
จังหวัดสมุทรสงคราม /
รองประธานโอทอป
จังหวัดสมุทรสงคราม

นายอภิชาติ กิมรัมย์
ร.ร.วัดบางกะพ้อม

“ในฐานะผู้ประกอบการร้านค้าเราเห็นด้วยอย่างยิ่งกับงานปลาหูปลอดเหล้า เพราะเมืองสมุทรสงครามเราเป็นเมืองที่มีวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่ดีมากที่เราสามารถจัดงานใหญ่ๆ โดยไม่มีเหล้าเข้ามาเกี่ยวข้อง หากมีคนมาเข้ามาเดินในงานเราเองก็มีความกังวล แต่เราก็จัดงานปลอดเหล้ามาหลายสิบปีและมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เกิดความร่วมมือร่วมใจของผู้จัดงาน พี่น้องชาวสมุทรสงครามและนักท่องเที่ยวที่มาร่วมงาน อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชน สร้างพื้นที่ดีๆ ให้เด็กๆ ได้แสดงออก ปัจจุบันถือว่างานเทศกาลกินปลาหูประสบความสำเร็จในการรณรงค์แล้วครับ เพราะเป็นงานที่มีชื่อเสียงไปทั่วประเทศ ที่สำคัญทุกคนรับรู้ว่างานนี้ไม่มีเหล้า เป็นความภาคภูมิใจของเราชาวเมืองแม่กลองครับ”

“ที่ผ่านมาทางโรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดงานศิลปะ ในงานเทศกาลกินปลาหูเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2559 ทางโรงเรียนได้รับคำเชิญให้ไปร่วมแสดงงานศิลปะ ถือเป็นโอกาสที่ดีที่เด็กๆ จะได้มีประสบการณ์ที่สำคัญในงานยังมีการเชิญศิลปินที่มีชื่อเสียงในจังหวัดของเรา มาร่วมแสดงงานศิลปะด้วย เด็กๆ ก็จะได้เรียนรู้การทำงานของศิลปินแต่ละท่าน เราส่งเสริมให้เด็กอยู่กับงานศิลปะโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข งานเทศกาลกินปลาหูถือได้ว่าเป็นการสร้างทางเลือก สร้างพื้นที่ให้เด็กๆ ได้แสดงออกในทางสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีกลางลานงานปลาหู การประกวดวาดภาพการแสดงงานศิลปะ สิ่งเหล่านี้จะหนุนเสริมให้เด็กๆ มีความภูมิใจ ขอเพียงให้มีพื้นที่ให้เด็กๆ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ อย่างงานปลาหูปลอดเหล้า เชื่อว่าจะมีความยั่งยืนได้ เพราะเด็กๆ เขาประจักษ์แล้วว่าไม่จำเป็นต้องพึ่งพาแอลกอฮอล์ ก็ประสบความสำเร็จได้”

“งานปลาหูปลอดเหล้า
ความภูมิใจของคนแม่กลอง”

“เทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า
คือพื้นที่สร้างสรรค์ของเด็กๆ”

นางสาวเรณู ภู่อารณ
เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสมุทรสงคราม

“งานปลาหูปลอดเหล้า
เยาวชนปลอดภัย”

“ก ิอนจะมีการรณรงค์งานปลาหูปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ งานปลาหูมักจะมีเหตุทะเลาะวิวาท ต่อยตีกัน เคยถามแม่ค้า ที่มาขายของในงานว่ามีลูกมั๊ย เขาบอกมีลูกชาย พอถามต่อว่าให้ลูก มาเที่ยวงานมั๊ย เขาบอกไม่ให้มาเป็นห่วง กลัวเพราะมีเรื่องเหล้ามา เกี่ยวข้อง แต่หลังจากมีการรณรงค์งานเทศกาลกินปลาหูปลอดเหล้า แม่ค้าที่มีลูกสาวเขาก็บอกเห็นด้วย และปล่อยให้ลูกสาวเดินเที่ยวงาน ได้อย่างสบายใจ ช่วงแรกๆ ทำงานยากพอสมควร เราเป็นภาคประชาชน ไม่มีอำนาจในมือ แต่เราอาศัยการพูดคุยในฐานะประชาชนด้วยกันว่า งานนี้ห้ามดื่มห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เราเตือนในฐานะเป็น ประชาชนด้วยกัน แต่ถ้ามีครั้งต่อไปคราวหน้าเจ้าหน้าที่อาจจะดำเนิน ตามกฎหมาย เราไม่มีกฎหมายอยู่ในมือแต่เราทำด้วยใจ ทำเพื่อคน สมุทรสงคราม เราทำงานและมีการสอบถามคนมาร่วมงาน จำเป็นมั๊ย ที่งานปลาหูต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คำตอบคือไม่จำเป็น พ่อแม่ สามารถปล่อยให้ลูกหลานมาเที่ยวงานได้อย่างสบายใจ ในฐานะผู้ที่ ร่วมขับเคลื่อนงานมาตั้งแต่ต้นคิดว่าปัจจุบันประสบความสำเร็จกว่า 90% ปัจจัยสำคัญมาจากความร่วมมือของหลายฝ่าย ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ รวมไปถึงภาคเอกชน นอกจากนี้การสื่อสารก็สำคัญ ดิฉัน จัดรายการวิทยุด้วย ก็จะพูดในรายการเสมอว่าการจัดงานที่ไม่มีเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ช่วยลดความเสี่ยงหลายอย่าง ไม่ต้องกังวลเรื่องรถจะหาย ไม่สิ้นเปลืองเงินทอง สิ่งสำคัญ คือการให้ความรู้เรื่อง พ.ร.บ.ควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพื่อให้ทุกคนรับรู้และปฏิบัติตาม ส่วนสถานการณ์การดื่มโดยเฉพาะในวัยรุ่นชาย จากประสบการณ์ใน การทำงาน ณ จุดนี้ มองว่าเยาวชนชายดีขึ้น แต่สำหรับเยาวชนหญิง กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สิ่งนี้เป็นเรื่องที่น่ากังวล และยังคงต้องทำงาน กันต่อไป สำหรับรูปแบบวิธีการในการรณรงค์ในงานเทศกาลกินปลาหู คิดว่าเป็นสิ่งที่ดีแล้ว แต่ที่ผ่านมามีงบประมาณสนับสนุนจาก สสส. ลดลง ทำให้ภาคประชาชนทำงานยากขึ้น ส่วนตัวคิดว่าภาชิเหล่าบุหรี ควรนำมาดูแลเยาวชนในประเทศ ให้รู้เท่าทันถึงโทษของเหล้าและ บุหรีให้มากขึ้น”

น.ส.นภัสสร เล็กเจริญ
กราฟิกดีไซน์เนอร์
งานเทศกาลกินปลาทุ

น.ส.ปิยาภรณ์ พุ่มพวง
แกนนำเยาวชนเครือข่าย
องค์กรงดเหล้า
จังหวัดสมุทรสงคราม

“**สำ**หรับงานปลาทุ เป็นเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี ความรู้ต่างๆ ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เข้ามาเกี่ยวข้องงานก็สนุกได้ ในฐานะที่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการจัดงาน ส่วนตัวคิดว่างานปลาทุ ทำให้คนสนใจเรื่องบ้านเมืองของตนเองมากขึ้น ได้เข้าไปศึกษา พร้อมๆ กับค้นหาว่าเรามีส่วนร่วมอย่างไรได้บ้าง เช่น ดนตรี ศิลปะ วาดรูป ถ่ายภาพ ฯลฯ สำหรับงานปลาทุปลอดเหล้าที่ยั่งยืน ส่วนหนึ่งควรจะมีการขยายไปที่คนรุ่นใหม่ เชิญชวนให้เข้ามาร่วมทำงานให้มากขึ้น รวมไปถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้ช่วยกันพัฒนาบ้านเมือง ก็น่าจะเป็นความยั่งยืนได้ค่ะ”

“**แรง**บันดาลใจที่ทำให้มาร่วมงานรณรงค์เรื่อง แอลกอฮอล์ เนื่องจากเมื่อก่อนพ่อดื่มเหล้า ต่อมาก็เลยชวนพ่องดเหล้าเข้าพรรษา เพราะอยากให้พ่อเลิกดื่มเหล้า พ่อดื่มเหล้ามาตั้งแต่วัยหนุ่ม เวลาเห็นพ่อดื่มจะรู้สึกไม่ดี เมื่อได้มาร่วมงานกับพี่เรณูก็ยังเห็นโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ยิ่งอยากให้พ่อเลิกดื่มให้ได้ค่ะ ส่วนงานรณรงค์ก็อยากจะย้ำให้ทุกคนเห็นว่างานเทศกาลกินปลาทุ ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว อยากให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎของสังคม ในส่วนของเยาวชนที่มีค่านิยมว่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วเท ส่วนตัวไม่เห็นด้วยกับความคิดนี้ เพราะความเท ควรจะออกมาจากข้างใน จิตใจ และจิตใต้สำนึกมากกว่าค่ะ”

“คนรุ่นใหม่คือคำตอบของความยั่งยืน”

บุญสารทเดือนสิบ วิถีคนคอน สุขใจปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์

สารทเดือนสิบ หรือที่ชาวนครศรีธรรมราชเรียกกันว่า “ประเพณีทำบุญเดือนสิบ” เป็นประเพณีทำบุญกลางเดือนสิบ เพื่อนำเครื่องอุปโภคและเครื่องบริโภค ประกอบด้วย ขนมสำคัญ 5 อย่าง ไปถวายพระ แล้วอุทิศส่วนกุศลแต่บรรพบุรุษของตน ลูกหลานชาวนครศรีธรรมราชไม่ว่าจะไปตั้งรกรากไกลเพียงใด เมื่อถึงช่วงทำบุญเดือนสิบก็จะกลับภูมิลำเนามาร่วมทำบุญ ด้วยความสำคัญกตัญญูที่ฝังแน่นอยู่ในจิตใจมาแต่เยาว์วัย

อีกทั้งความเชื่อของพุทธศาสนิกชนชาวนครศรีธรรมราชเชื่อว่าบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วหากทำความดีไว้เมื่อครั้งที่ยังมีชีวิตอยู่ จะได้ไปเกิดในสรวงสวรรค์ แต่หากทำความชั่วจะตกนรกกลายเป็นเปรต ต้องทนทุกข์ทรมานในอเวจี ต้องอาศัยผลบุญที่ลูกหลานอุทิศส่วนกุศลให้แต่ละปีมายังชีพ ดังนั้น ในวันแรม 1 ค่ำเดือนสิบ คนบาปทั้งหลายที่เรียกว่า “เปรต” จึงถูกปล่อยตัวกลับมายังโลกมนุษย์เพื่อมาขอส่วนบุญจากลูกหลานญาติพี่น้องและจะกลับไปนรก ในวันแรม 1 ค่ำ เดือนสิบลูกหลานและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่จึงนำอาหารไปทำบุญที่วัด เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทิต

งานบุญเดือนสิบจึงเปรียบเสมือนงานรวมญาติของคนนครศรีธรรมราช ซึ่งทางจังหวัดได้มีการจัดงานยิ่งใหญ่ ที่นครฯ เรียกว่า “งานเดือนสิบ” โดยมีระยะเวลาในการจัดงาน 10 วัน 10 ค่ำ ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ 84 (ทุ่งท่าลาด) กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย การแสดงดนตรี แสง สี เสียง ในอดีตกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าจึงแอบนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงเยาวชน ซึ่งอาจก่อเหตุทะเลาะวิวาท และเป็นอันตรายต่อผู้ที่มาเที่ยวงานได้

ประชาคมองค์กรงดเหล้าได้ต่อสู้กับธุรกิจน้ำเมาในพื้นที่ และขับเคลื่อนงานจนเกิดประกาศห้ามขาย หรือห้ามดื่มในสถานที่สาธารณะ การจัดงานบุญประเพณีปลอดเหล้า นับเป็นกระแสที่ดีมาก

“ วิถีคนคอน ”

สุขใจปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์

และกำลังเกิดทั่วทั้งจังหวัดนครฯ โดยปีนี้ ยกกระดับเป็นพื้นที่ที่มีการเปิดป้ายงานบุญนครฯ ปลอดเหล้า งานบุญปลอดเหล้า 100% ร่วมกับทางคณะเจ้าภาพจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการประสานร่วมมือร่วมใจครั้งยิ่งใหญ่ที่ก่อให้เกิดกระแสจัดงานบุญปลอดเหล้าในงานอื่นๆ ต่อไป

งานสารทเดือนสิบ จ.นครศรีธรรมราช งานประจำปีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดจัดในพื้นที่ 3 โซนได้แก่

โซนที่ 1

หน้าวัดพระมหาธาตุ จะเป็นงานเชิงวัฒนธรรม ปลอดภัย 100% ตั้งแต่อดีต

โซนที่ 2

สนามศรียธรรมโคกกราช (หน้าจวนผู้ว่าฯ) เป็นพื้นที่เชิงวัฒนธรรมด้านอาหาร ในอดีตเคยมีเหล่าบ้าง แต่เป็นพื้นที่สวนสาธารณะจึงเข้ม ห้ามมีการขาย การดื่มในพื้นที่

โซนที่ 3

สวนสาธารณะ หุ่นท่าลาดเป็นพื้นที่จัดงานที่ใหญ่ที่สุด เน้นสินค้า การแสดง อาหาร บูธองค์กร ในอดีตจึงเป็นพื้นที่เสี่ยงและมีเหตุทะเลาะวิวาททุกปี จนมีการเริ่มขับเคลื่อนผลักดันงานสารทเดือนสิบ ปลอดภัยเมื่อปี 2553 จนถึงปัจจุบัน

● **ปี 2553** เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ร่วมกับเครือข่ายงดเหล้า ดำเนินงานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายในงานสารทเดือนสิบในพื้นที่สวนทุ่งท่าลาด พร้อมทั้งทำแผนที่ผังงาน พบร้านค้าจำนวน 74 ร้าน และ 2 ลานเบียร์หน้าลานคอนเสิร์ต จึงนำแผนที่และข้อมูลสำรวจยื่นร้องเรียนกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (หมอสมาณ) /รองผู้ว่าราชการจังหวัด (รับผิดชอบเรื่องเหล้า) ผู้กำกับการ สภ.จ.นครศรีธรรมราช และสื่อมวลชน จนเกิดกระแสและการดำเนินคดีคณะกรรมการจัดงาน รวมถึงมีการร่วมมือการรณรงค์การจัดงานเดือนสิบปลอดเหล้าในพิธีแห่หมับและภายในพื้นที่งาน

● **ปี 2554** เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ร่วมกับเครือข่ายงดเหล้า และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 จ.นครศรีธรรมราช ดำเนินงานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงาน พบมีร้านค้า 16 ร้าน จึงนำข้อมูลประสานหน่วยงานภาครัฐ และเฝ้าระวังภายในงานตลอดการจัดงาน รวมถึงรณรงค์ในงานแห่หมับและภายในพื้นที่งานเพื่อสร้างกระแสสาธารณะและมีการสำรวจความคิดเห็นประชาชนทั่วไปเพื่อผลักดันงานปลอดเหล้า จากนั้นเข้าพบปลัดจังหวัดเพื่อรายงานผล

● **ปี 2555** เครือข่ายงดเหล้าและหน่วยงานภาครัฐร่วมประชุมเตรียมงานสารทเดือนสิบ และผลักดันเป็นงานบุญปลอดเหล้าและเข้าพบผู้ว่าฯ (วิโรจน์) โดยมีคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดให้กวดขัน ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายใน มีการตรวจเตือน ตรวจจับภายในงานพบมีการแอบขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงดำเนินการตามกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และมีการตั้ง War Room ภายในงานโดยมีผู้ว่าราชการ บัญชาการให้คณะทำงานตรวจจับ (มี สคร. 11 / สสจ. / ตำรวจ / สรรพสามิต / เทศบาล / สคส.) และในปีเดียวกันผู้ว่าฯ ประกาศแต่งตั้งชุดเฉพาะกิจพื่อเมืองในการตรวจเตือนตรวจจับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่

ผลลัพธ์

1. เกิดการรับรู้และกระแสในจังหวัด
2. ภาครัฐตื่นตัว

ผลลัพธ์

1. มีการบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในงานโดยชุดเฉพาะกิจ ศรียุทธ และ สคร.11 โดยจับกุมผู้ขายและแกลงข่าว (จนเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์)
2. ร้านค้าน้อยลง
3. ข้อมูลสำรวจความคิดเห็นประชาชน จำนวน 1,000 ชุด 90.2% ไม่เห็นด้วยกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเดือนสิบ

ผลลัพธ์

1. ไม่มีการโฉบผลัดกันในการขาย แต่แอบขายในรูปแบบต่างๆ
2. การเฝ้าระวังและตรวจจับเข้มข้น
3. มีคำสั่งตั้งชุดปฏิบัติการพิเศษในการบังคับใช้กฎหมาย

<p>● ปี 2556 มีการรณรงค์เข้มข้นเพื่อให้งานบุญประเพณีปลอดเหล้า เป็นช่วงเวลาแห่งการช่วงชิงพื้นที่จากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ในโหมดเฝ้าระวัง ไม่ได้เป็นสปอนเซอร์ในการจัดงาน มีการประกาศนโยบายจัดงานสารทเดือนสิบ ปลอดเหล้า และไม่พบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานเลย แต่ยังคงพบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ้าง ทั้งนี้มีการกวดขันการบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดการจัดงานและทำรายงาน เข้าพบผู้กำกับจังหวัด (ท่านรณพงษ์)</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พบการขาย 100% 2. ตำรวจ / เทศบาลฯ เริ่มเข้ามา ร่วมตรวจเดือน
<p>● ปี 2557 แลกเปลี่ยนงานปลอดเหล้า และร่วมกันประชาสัมพันธ์ ทั้งจังหวัด โดยมีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ บริเวณแยกในพื้นที่เขตเมือง 4 มุมเมือง และป้ายขวางถนน / ป้ายหน้างานและ การเฝ้าระวังภายใน งานตลอดงานรวมถึง การรณรงค์ตลอดการจัดงานโดย ตำรวจ และ สสจ. จัดเวร 3 กลุ่มตลอดงานคือ</p> <p>กลุ่ม 1 เวนหน้าทางเข้าประตูงานเพื่อตรวจอาวุธ และเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ก่อนเข้างาน</p> <p>กลุ่ม 2 ตั้งด่าน 4 มุมเมืองตรวจ เมาแล้วขับ</p> <p>กลุ่ม 3 เดินตรวจภายในงาน</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการบูรณาการแผนลดอุบัติเหตุ จังหวัด 2. ไม่มีการขาย 100% 3. ใช้แนวการดำเนินงานนี้ไปขยายผล งานซีกพระปลอดเหล้า อ.สีชล 4. เขต 11 ยกเป็นงานต้นแบบในการ ขับเคลื่อนงานปลอดเหล้า (สคร.11)
<p>● ปี 2558 มีการแลกเปลี่ยนงานสารทเดือนสิบปลอดเหล้า และมีการตั้งคณะทำงานร่วมระดับจังหวัด มีการตั้งสถานีตำรวจย่อยในงาน และประชาสัมพันธ์ตลอดงาน / รองผู้ว่าฯ ลงตรวจร้านค้า / แผนบูรณาการตำรวจ และ สสจ. ในการลดอุบัติเหตุจังหวัด</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่พบอุบัติเหตุและทะเลาะวิวาท (ข้อมูลตำรวจ) 2. การบูรณาการแผนร่วมระดับจังหวัด
<p>● ปี 2559 มีการแลกเปลี่ยน และคณะทำงานบูรณาการแผนร่วม เหล้า - บุหรี่ - อุบัติเหตุ และตั้งชื่อ งานสารทเดือนสิบปลอดเหล้าปลอดภัย</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปลอดเหล้า 100% 2. ไม่มีผลกระทบ อุบัติเหตุ / แต่มีทะเลาะวิวาท 1 กรณี (ไม่มีผลจากเหล้า)
<p>● ปี 2560 มีการแลกเปลี่ยนโดยจัด MOU กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานรัฐ / ผู้ประกอบการ / เจ้าภาพงาน และ มีการบูรณาการ เหล้า - บุหรี่ - อุบัติเหตุ จนตั้งชื่อ งานสารทเดือนสิบปลอดเหล้า - ปลอดบุหรี่ โดยมีการบังคับใช้กฎหมายเหล้า - บุหรี่</p>	<p>ผลลัพธ์</p> <p>มีการสนับสนุนงานโดยภาครัฐ (มีโลโก้ไทยเบฟฯ) แต่ไม่พบการขาย และโฆษณาใดๆ 100%</p>

พญ.ศิริลักษณ์ ไทยเจริญ
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 11 (สคร.11)
จังหวัดนครศรีธรรมราช

“โครงการปลอดเหล้าปลอดบุหรี่ในงานสาธารณสุขเดือนสิบ ดำเนิน
การมาอย่างต่อเนื่อง สำหรับปีที่ผ่านมา (2559) มีการทำงาน
เข้มข้นขึ้นมีการนำเรื่องบุหรี่เข้ามาด้วย เป็นงานสาธารณสุขเดือนสิบปลอดเหล้า
ปลอดบุหรี่ การดำเนินการเบื้องต้น จะเรียกร้านค้ามารับฟังคำชี้แจง
ขอรับรองไม่ให้เกิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
เพราะว่ามีบทลงโทษสูง เชิญตำรวจ และกระทรวงสาธารณสุข มาให้
คำแนะนำ จัดตั้งทีมงานไปติดแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ตามร้านค้าที่มี
ความเสี่ยง มีทีมคอยตรวจตราตั้งแต่ทางเข้าและดูแลอยู่ในงานตลอด
การจัดงานทั้ง 10 คืน หากมีการฝ่าฝืนเบื้องต้นจะกล่าวตักเตือนก่อน
ยังไม่ใช้ข้อกฎหมายทันที

การดำเนินงานปีนี้ร้านค้าให้ความร่วมมือดี ไม่พบมีการทำผิด
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ แถมยังช่วยรณรงค์ด้วย คนต่างถิ่น
ก็ให้ความร่วมมือดีไม่มีปัญหาการชกต่อย เพราะมีการปราบปรามก็
ไม่มีการทำผิด

และเรายังทำโครงการ Safe Road ลดความเร็ว ลดอุบัติเหตุ
ถนน 3 สายในเขตเทศบาลควบคุมไปด้วย คือบริเวณจุดตรวจ 4 มุมเมือง
ได้แก่ ถนนสายราชดำเนิน ถนนพัฒนาการคูขวาง ถนนกะโรม โดยเรา
สนับสนุนข้อมูลวิชาการ เชื่อมการทำงานกับตำรวจเรื่องการบังคับใช้
กฎหมาย พัฒนาบุคลากรตักเตือนวงจรปิด ปรากฏว่าในรอบปีที่ผ่านมา
ช่วยลดอัตราการตายลงได้ 60% และลดการบาดเจ็บได้กว่า 50%

“จากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง
ทำให้ประชาชนเข้าใจ และได้รับข้อมูลก่อนปฏิบัติงานจึงทำให้เกิด
ผลความสำเร็จ ก็คาดหวังอยากขยายพื้นที่การทำงานไปยังเขตเมือง
ที่อื่นด้วย”

“ทีมงานเข้มแข็ง
งานสาธารณสุขปลอดเหล้ายั่งยืน”

นางเพลินพิศ กัศน์นิยม

เจ้าพนักงานสาธารณสุข สสจ.นครศรีธรรมราช

“ผู้ก่อการดี ร่วมเคลื่อนงาน
สารทเดือนสิบปลอดเหล้า”

“ดิฉันมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลรับผิดชอบประสานสนับสนุน การบริโภคยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้เข้ามาร่วม ขับเคลื่อนงานสารทเดือนสิบปลอดเหล้าตั้งแต่ยุคเริ่มต้น สมัยก่อน จะจัดงานที่สนามหน้าเมือง ต่อมาย้ายมาจัดที่ทุ่งท่าลาด งานเดือนสิบ มีมาตั้งแต่บรรพชน ต่อมา พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดว่า สวนสาธารณสุข ห้ามซื้อ ห้ามขาย สมัยนั้นเป็นเรื่องใหม่ เจ้าหน้าที่ยังไม่ชัดเจน ปี 2553 มีเด็กเยาวชนไปพบว่าในงานมีร้าน ขายเหล้าเบียร์จำนวนมาก มีทั้งลานเบียร์ ร้านขาย เขาทำเรื่องร้องเรียน สคร. ร้องเรียนไปที่สำนักคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คุณหมอสมาน พุตระกูล จึงได้เดินทางมาตรวจงานสารทเดือนสิบ ตอนนั้นดิฉันก็ได้ร่วมเดินเคียงคู่กับหมอสมาน จำได้ว่าทีมเล็กมาก แต่ก็ไม่รู้สึกกลัวเลย ครั้งนั้นมีการฟ้องร้องประธานจัดงาน ถือเป็น จุดเริ่มต้นของการทำงานที่ต้องเอาจริงเอาจังเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานสารทเดือนสิบ

“ทั้งๆ ที่สมัยนั้นมีป้ายติดเหมือนกันว่าสถานที่นี้ห้ามขาย ห้าม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังไม่มีใครให้ความสำคัญ เราได้บทเรียนมาว่า เมื่อไหร่ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ฝอ ไม่รู้บทบาทไม่ทำหน้าที่ภาคธุรกิจ แอลกอฮอล์ก็จะฟู เมื่อไหร่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ ที่เรียกว่า ‘ผู้ก่อการดี’ เยาวชน มองเห็นว่า ตรงนี้เป็นบ่อเกิดปัญหาธุรกิจ แอลกอฮอล์ก็จะฝอ

“เมื่อก่อนเมื่อพูดถึงงานสารทเดือนสิบ ครอบครัวไม่อยากให้ ไปเที่ยว เขาบอกว่าไปทำไม เขาตายกันทุกปี เด็กวัยรุ่นตีกัน ต้มเหล้า เมาในงาน เป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาท ตำรวจก็จะชนศพออก จากงานเป็นที่รู้จัก หลังจากนั้นก็เริ่มมีการสร้างกระแส ทุกภาคส่วนเริ่ม ช่วยกันหาทางแก้ไข ภาคประชาสังคมก็เข้ามา จนมาถึงปี 2557-2558 ตำรวจเริ่มเห็นความสำคัญ เพราะเริ่มเหนื่อยกับการมาจัดงานเดือนสิบ

เหนื่อยกับเคส พนักงานสอบสวน ร้อยเวร ไม่มีความสุขในการทำงานเลย จึงเกิดการประสานงานมากขึ้น มีการยื่นหนังสือถึงผู้ว่าฯ ว่าทำอย่างไรขอพื้นที่ให้ปลอดภัย ในช่วงแรกๆ ก็กังวลว่าจะเป็นไปได้หรือ จะทำได้จริงมั้ย ดิฉันในฐานะที่เป็นคนถือ พ.ร.บ. ก็จะหนุนเสริมภาคประชาชน ภาคประชาสังคมเป็นคนยื่น เราเป็นคนให้ข้อมูล ทาง พ.ร.บ. ให้เขาดู หลังจากนั้นเมื่อตำรวจเห็นด้วย ก็เกิดการประสานความร่วมมือ เกิดสภ.ย่อยในงานสารทเดือนสิบ มีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ร้อยเวรตลอด 24 ชั่วโมง

“พอใกล้งานเดือนสิบ ทางตำรวจก็จะเชิญทีมงานประชุมหารือวางแผน เพราะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน ตำรวจให้ความร่วมมืออย่างดีมาก คนทำงานก็ค่อนข้างอุ้มน้ำใจที่จะเดินหน้า ปีหลังๆ เราณรงค์จนไม่พบคนขาย แต่ยังพบคนตี๋ม ก็เริ่มปรับคนตี๋ม ก่อนเข้างานมีจุดสกรีนตรวจเหล่า ยึดเหล่า ตอนหลังมีการบูรณาการเรื่องอาวุธ เพราะเด็กนครฯ ตุมมาก ถ้าเจออาวุธจะปรับครั้งละ 1,000 บาท ปี 2561 เราจะเริ่มปรับคนสูบบุหรี่ ปัจจุบันการสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะปรับ 5,000 บาท ในงานเดือนสิบเราอาจจะเริ่มปรับ 200 บาท

“นอกจากนี้การทำงานเรามีทีม จก.พ่อเมือง เป็นทีมแบล็กอัฟ แม้ว่าจะเปลี่ยนผู้ว่า แต่นโยบายไม่เปลี่ยน ประชาคมที่อยู่ในพื้นที่เข้มแข็ง ภาคประชาสังคมเดินหน้า มีสื่อมวลชนมาช่วยทำงาน ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่จะเป็นกระบอกเสียง เรามีการสื่อสารความเสี่ยง และผลกระทบของเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง เชื่อว่าเทศกาลงานเดือนสิบปลอดภัยจะไม่เปลี่ยน อย่างไรก็ตามเรื่องงบประมาณยังมีความจำเป็น หากกรอบประมาณราชการอย่างเดียวก็ทำงานลำบาก ยุ่งยากในเรื่องใช้จ่าย เช่น ค่าตอบแทน เจ้าหน้าที่ งานสุรา บุหรี่ ที่ทำอยู่ทุกวันนี้เป็นงบประมาณ ของ สสส. เกือบทั้งหมด ถ้างบประมาณขาดหายไปในอนาคตก็อาจจะกระทบกับการดำเนินงานได้”

งานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย

ปลดปล่อย ปลอดบุนรี ปลอดการพนัน

การรณรงค์งานศพปลอดเหล้าของพื้นที่ ตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อปี 2550 จนกลายเป็นรูปธรรมแบบอย่างให้แก่ อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณทุกพื้นที่ ดินดีและร่วมกันรณรงค์ จนเป็นพื้นที่ปลอดเหล้าทั้งอำเภอ เป็นโมเดลสำคัญ เรียกว่า “เสียวโมเดล” ก่อนจะพัฒนาเป็น “โพธิ์ศรีสุวรรณโมเดล” โดยกำหนดให้วันที่ 14 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันสำคัญ วันคืนข้อมูลการจัดงาน ปลอดเหล้า ให้แก่ ชุมชนโพธิ์ศรีสุวรรณ ด้วยเหตุผล มาจากเป็นวันกำเนิดงานปลอดเหล้าโพธิ์ศรีสุวรรณ คือประกาศเจตนารมณ์ทั้งอำเภอ เมื่อ 14 ธันวาคม 2550 ทุกตำบลร่วมมือกันจัดงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดงานคืนข้อมูลในวันนี้ พัฒนา เป็นวัฒนธรรมของอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณที่เข้มแข็ง สู่การขยายผลเป็นนโยบายร่วมกันในระดับจังหวัด ภายใต้ประเด็นร่วม คือ “ศรีสะเกษงานบุญปลอด เหล้าเทิดไถ่องค์ราชัน” เป็นจังหวัดนำร่องการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีปลอดเหล้าทั้งจังหวัด ตั้งแต่ปี 2553 เป็นต้นมา

ย้อนไปก่อนจะมีการรณรงค์งานบุญปลอด เหล้าในงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย (ชนสี่เผ่าไทย ศรีสะเกษ ประกอบด้วย ชนเผ่าลาว ส่วย เขมร และเยอ) อย่างจริงจัง ภาพแห่งความหลังของงาน กษาดประเพณีสี่เผ่าไทยศรีสะเกษ คือ เคยรับทุน จากกลุ่มธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาใช้เป็นทุน ในการทำงาน มีการจำหน่ายเหล้า มีลานเบียร์ ซึ่งดื่มกินอย่างปกติ และมักจะมีการทะเลาะวิวาท มีการใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย ความรุนแรงมีทั้งบาด เจ็บและถึงขั้นเสียชีวิต หลังจบงานทุกปีจะมีการ สรุปรูข้อมูลความสูญเสีย จำนวนบาดเจ็บและเสียชีวิต อย่างเป็นปกติเสมอมา นำมาซึ่งความกังวลของ หลายฝ่าย

ดังนั้น เพื่อให้เกิดค่านิยมที่เหมาะสม และ สร้างค่านิยมที่ยั่งยืน หน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย ภาครัฐ ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ สถานีตำรวจภูธร จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่

“ สี่เผ่าไทย ”

ปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ ปลอดการพนัน

ศรีสะเกษ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัด ศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ สภาเด็กและเยาวชนจังหวัด ศรีสะเกษ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ องค์การบริหารส่วน จังหวัดศรีสะเกษ ในส่วนของภาคเอกชน ได้แก่ เครือข่ายองค์กร งดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ เครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคอีสานตอนล่าง มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาไม่สูบบุหรี่ เอสบีเอส เคบีทีวี เครือข่ายวิทยุ ชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ และเครือข่ายเด็กและเยาวชนปลอดเหล้า จังหวัดศรีสะเกษ ร่วมกันจัดงานโครงการรณรงค์เทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย ศรีสะเกษ ปลอดเหล้า ปลอดการพนัน สร้างความปลอดภัยแก่ชุมชน สร้างอัตลักษณ์อันดีงามให้อยู่คู่กับจังหวัดศรีสะเกษ

● **ปี 2553** นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ (ในขณะนั้น) ประกาศให้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดนำร่องการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีปลอดเหล้าทั้งจังหวัด ซึ่งเป็น 1 ใน 10 จังหวัดนำร่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายงานกาชาดปลอดเหล้าปลอดโฆษณา ในยุคของนายชวรัตน์ ชาญวีรกูล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การประกาศเจตนารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษงานบุญปลอดเหล้าเทิดพระเกียรติ 84 พรรษา มหาราชฯ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2553 มีแนวคิดในการขับเคลื่อนงานบุญประเพณีในพื้นที่ให้เป็นงานปลอดเหล้าทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับหมู่บ้าน โดยกำหนดให้งานระดับจังหวัดปลอดเหล้า ดังนี้ 1) งานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยศรีสะเกษ 2) งานเทศกาลดอกคำวนบานสืบสานประเพณีสี่เผ่าไทยศรีสะเกษ และ 3) เทศกาลงานเงาะ ทุเรียนและของดีจังหวัดศรีสะเกษ ในระดับอำเภอให้งานเทศกาลระดับอำเภอเป็นงานปลอดเหล้า และยังมีหมู่บ้านที่สมัครใจเข้าร่วมดำเนินจัดงานบุญปลอดเหล้า จำนวน 2,448 หมู่บ้าน

● **ปี 2554 - 2555** ประชาคมงดเหล้าจังหวัดศรีสะเกษ เดินหน้ารณรงค์งานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยศรีสะเกษ ปลอดเหล้าปลอดการพนันอย่างจริงจัง

● **ปี 2556** พื้นที่จัดงานกาชาดประเพณีสี่เผ่าไทยศรีสะเกษ ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ไม่มีการจำหน่ายเหล้าและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยความร่วมมือในการรณรงค์ ของตำรวจทหาร และผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ สรรพสามิต เขตพื้นที่ศรีสะเกษ ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยเฝ้าระวังเกิดคุณค่าวัฒนธรรมสร้างสุข ผู้คนเข้าใจว่างานปีใหม่ปลอดเหล้ามีความปลอดภัย เป็นแบบอย่างขยายสู่พื้นที่รอบนอก

● **ปี 2557** จัดงานเทศกาลปีใหม่ สี่เผ่าไทยศรีสะเกษ ประจำปี 2558 ภายใต้ประกาศนโยบายในการจัดงานเทศกาลประจำจังหวัด ให้เป็นงานเทศกาลปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ และปลอดการพนันจากการดำเนินการเฝ้าระวัง และเก็บข้อมูลในงานการขาด ปี 2557 พบการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติเหล้าและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่บ้าง แบ่งประเภทของผู้ดื่ม ได้แก่ ประชาชน พ่อค้าเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร แบ่งตามประเภทของเครื่องดื่มที่พบ ได้แก่ เบียร์ สุรา และอื่นๆ บริเวณที่มีการดื่มมากที่สุด ได้แก่ ลานแสดงคอนเสิร์ต ลานหน้าที่ว่าการอำเภอเมือง และร้านอาหารบริเวณจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน มติที่ประชุมให้มีการจัดงานเทศกาลให้ปลอดเหล้า ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการพนันอย่างเข้มข้น ทั้งในส่วนของกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีความครอบคลุมการเฝ้าระวังการกระทำผิด

● **ปี 2558** สร้างค่านิยมแห่งความปลอดภัยของผู้เดินทางมาเที่ยวชมงาน ให้เห็นคุณค่าของการร่วมมือ ภายใต้วาทกรรม “งานปีใหม่สี่เผ่าไทยศรีสะเกษเป็นแบบอย่างสานสุขชุมชน” เกิดการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการร่วมจัดงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยศรีสะเกษที่สืบสานประเพณีดีงาม ปลอดการทะเลาะวิวาท เกิดการรณรงค์สร้างกระแสงานปลอดเหล้าและสร้างจิตสำนึกในการร่วมรักษาประเพณีวัฒนธรรมของกลุ่มเยาวชนจิตอาสาจังหวัดศรีสะเกษ

● **ปี 2559 - 2560** เกิดค่านิยมเรื่องงานบุญปลอดเหล้า ประชาชนตระหนักถึงความปลอดภัยในการเดินทางมาเที่ยวงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยลดปัจจัยเสี่ยงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กระบวนการดำเนินงาน

1. การดำเนินงานช่วงก่อนงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย

1.1 ประชุมเตรียมความพร้อมคณะทำงาน

- ชี้แจงแผนและกำหนดแผนการทำงาน
- แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- กำหนดกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ประชุมแกนนำเยาวชน

- ชี้แจงความเข้าใจและกิจกรรมการรณรงค์ในงานเทศกาลปีใหม่
- แบ่งบทบาทของเยาวชนในการทำกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเฝ้าระวังในหน้าประตูทางเข้าพื้นที่จัดงาน กิจกรรมรณรงค์บริเวณจัดงาน ชุมเฝ้าระวังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกิจกรรมการลาดตระเวนเพื่อเฝ้าระวังในทั่วทุกบริเวณงาน

1.3 การเตรียมประชาสัมพันธ์งานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยศรีสะเกษปลอดเหล้า ปลอดการพนัน

- นำทีมเยาวชน จัดขบวนรณรงค์ ทั่วเมืองศรีสะเกษ

การดำเนินงานช่วงจัดงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย

1. จัดขบวนเยาวชนรณรงค์ในช่วงพิธีเปิดงาน

2. จัดทีมเยาวชน ประจำพื้นที่สร้างสรรค์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมควบคุมการกระทำผิด พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯ และเฝ้าระวังการเล่นการพนัน

- จัดเยาวชนประจำที่หน้าประตูทั้ง 5 ด้าน และรณรงค์แจกสื่อประชาสัมพันธ์ ทั้ง 10 วัน
- จัดทำแผนที่จุดเสี่ยงรายวัน เพื่อเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงในการละเมิด พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- นิทรรศการผลการดำเนินงานจังหวัดศรีสะเกษงานบุญปลอดเหล้า ปลอดการพนัน ตลอดระยะเวลาการจัดงาน
- สรุปรายงานประจำวัน

การดำเนินงานหลังงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย

สรุปบทเรียนร่วมกันระหว่างพื้นที่ / ประชาคม คณะกรรมการจัดงาน และเยาวชน

นายจันทร โต๊ะสิงห์

ประธานสภาวัฒนธรรม ตำบลเสียว จังหวัดศรีสะเกษ

“ก่อนมีสหกรณ์เข้ามาเยอะ มีการขายเหล้าบริเวณงาน ทำให้ควบคุมคนลำบาก พอเริ่มต้นโครงการระยะแรก ก่อนปี 2551 ยังมีปัญหาทะเลาะวิวาทชกต่อยกันอยู่บ้าง ระยะเวลาที่ 2 ประมาณปี 2551 - 2553 หลังประกาศใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ ผู้คนก็ยังไม่ชินกับการงดเหล้า ยังมีการดื่มกินในงานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทยอยู่ สิ่งที่ตามมาก็คือปัญหาเดิมๆ มีการทะเลาะวิวาทชกต่อย ซึ่งมีอยู่พอสมควร

“ต่อมาในการทำงานระยะที่ 3 ปี 2553 สมัยท่านผู้ว่าฯ สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต จังหวัดศรีสะเกษ ได้ประกาศเป็นงานบุญปลอดเหล้า รวมหลายงานบุญ งานกาชาด งานศพ งานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย หลังจากนั้นมาประชาชนก็เริ่มเข้าใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น เป็นลำดับ อย่างในงานกาชาดหรืองานเทศกาลปีใหม่สี่เผ่าไทย จัดงาน 10 วัน สามารถควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เป็นอย่างดี

“มาต้นปี 2560 งานบุญปลอดเหล้ากลายเป็นเรื่องปกติไปแล้ว แต่ก็ยังมีฝ่าฝืนแอบดื่มบ้าง เราจะมีกลุ่มนักรณรงค์ กลุ่มสอดส่องคอยเป็นหูเป็นตาว่าห้ามดื่มเหล้า ห้ามสูบบุหรี่ในงาน มีวันบุหรี่ปั่นตรงไหน ตำรวจจะเข้าไป ณ จุดนั้นอย่างรวดเร็ว แต่ละปีมีการจับกุมประมาณ 30 - 40 ราย ปรับรายละ 3,000 บาท สำหรับผู้กระทำผิด

“ส่วนตัวเชื่อว่า คำว่างานบุญประจำปี ไม่มีค่านิยมว่าต้องดื่มเหล้า แต่เป็นวัฒนธรรมความดีงาม ก็อยากจะฝากถึงผู้จัดงาน รวมทั้งผู้ใหญ่ทุกท่านให้ช่วยกันสร้างความปลอดภัยให้กับสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกหลานเยาวชนของเราตลอดไป”

กญ.จิตติพร อินศร

เกสชกรชำนาญการ สสจ.ศรีสะเกษ

“งาน ภาชาดปลอดเหล้า ที่ประสบความสำเร็จและสามารถดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ส่วนแรกมาจากผู้นำเห็นความสำคัญ เริ่มตั้งแต่ยุคท่านผู้ว่าฯ สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต เป็นต้นมา จนวันนี้คอนเซ็ปต์ของงานบุญปลอดเหล้า ขยายไปสู่ทุกระดับทั้งระดับชุมชน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด ซึ่งงานระดับจังหวัดก็ต้องยกให้งานปีใหม่สีเขียวไทย ซึ่งเป็นงานใหญ่ของจังหวัดศรีสะเกษ การรณรงค์เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ได้ทำเพียงจุดเดียว แต่เราดำเนินงานแบบบูรณาการทั้งจังหวัด ชุมชน ประชาชนจึงเกิดความตระหนัก เกิดการรับรู้่างานภาชาดในปัจจุบันเป็นงานปลอดเหล้า มีการประกาศเจตนารมณ์อย่างเป็นทางการ มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องให้เกิดการรับรู้ ต่อจากนั้นก็บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ควบคุมกันไป เครือข่ายภาคประชาชน เยาวชนก็มาหนุนเสริมการทำงาน เราทำงานแบบ ‘กลมกล่อม’ และ ‘กลิ้งไปด้วยกัน’ ไม่มีเงินก็ขอเงิน ไม่มีแรงก็ขอแรง มีความชัดเจนร่วมกัน และมี ‘เคมีที่ตรงกัน’ คุยกันรู้เรื่อง หรืออาจจะเรียกได้ว่า ‘จิตวิญญาณเดียวกัน’ เรื่องนี้ส่วนตัวคิดว่ามีความสำคัญมากที่ทำให้เราเคลื่อนไหวได้อย่างราบรื่น

“ความโดดเด่นของจังหวัดศรีสะเกษ เรามีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อปท. โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความอินเนอร์กับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อย่างมาก คือเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเข้าใจ และบังคับใช้อย่างจริงจัง ไม่เกี่ยงว่านี่เป็นกฎหมายของสาธารณสุข ปัจจุบันต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนหนุนเสริมให้เกิดความสำเร็จในวันนี้ ภาคประชาสังคมมีอาจารย์จันทร์ โต๊ะสิงห์ เป็นแกนนำหลัก หน่วยงานราชการก็เข้มแข็ง ทั้ง สสจ. ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ฯลฯ รวมทั้งกลุ่มเยาวชนก็มี น้องเจมส์ พงษ์ภักดิ์ มงคลชัยพาณิชย์ สามขาที่เข้มแข็ง นำไปสู่การเคลื่อนไหวอย่างได้ผลและประสบความสำเร็จค่ะ”

“ความสำเร็จเกิดจากกลุ่มคนที่มี
จิตวิญญาณเดียวกัน มีเคมีที่ตรงกัน”

นายพงษ์ศักดิ์ เมงคลชัยพานิชย์

สมาพันธ์เด็กและเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ

“บท

บาทของเยาวชนในงานกาชาดสีเขียวไทย เราทำหน้าที่ในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ จัดบูธกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ การรณรงค์ในยุคแรกๆ อย่างปี 2554 ยังคงมีคนแอบนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาในงาน ต่อมาเริ่มทำความเข้าใจกับออกกานท์ที่จัดงานให้เขาไปสื่อสารกับพ่อค้าแม่ค้า และก็มีกลไกของกฎหมาย เข้ามาบังคับใช้อย่างจริงจัง โดยไม่ละเว้น จับจริง ปรับจริง หากพบว่ามีกานท์นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาดื่มในงาน จะปรับเป็นรายคนดื่ม 3 คนก็ปรับทั้ง 3 คน ทยละ 3,000 บาท ปัจจุบันจึงไม่พบผู้ฝ่าฝืน

“ในฐานะเยาวชนที่เข้าร่วมขับเคลื่อนงานนี้ แรกเริ่มนั้นผมได้รับทราบข้อมูลว่าปี 2554 จังหวัดศรีสะเกษมีนักดื่มหน้าใหม่คือกลุ่มเยาวชนเป็นอันดับ 5 ของประเทศ ข้อมูลในวันนั้นผลักดันให้เข้ามายืน ณ จุดนี้ เราอยากแก้ไขปัญหาลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ปัจจุบันเครือข่ายเยาวชน ประกอบด้วยสมาพันธ์เด็กและเยาวชนจังหวัดศรีสะเกษ สภาเด็กและเยาวชน และเครือข่ายอื่นๆ รวมตัวกันเป็นเครือข่ายเยาวชนรณรงค์เพื่อลดปัจจัยเสี่ยง เพื่อเคลื่อนงานเรามีตรงร่วมกันคือลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ เพราะปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเรื่องใกล้ตัวและมีผลกระทบในด้านต่างๆ มากมาย เยาวชนคือคนรุ่นใหม่ที่มีความสำคัญในการร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในส่วนของงานกาชาด ที่ผ่านมาระบุพบผู้กระทำผิดที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เราทำได้เพียงตักเตือน เพราะมีเรื่องสิทธิเด็กเข้ามาเกี่ยวข้อง อนาคตอยากให้มึหน่วยงานที่ดูแลเรื่องเด็กเข้ามามีส่วนร่วม เช่น อาจจะมีการตั้งศูนย์ตำรวจธรรมเคลื่อนที่ในงานกาชาด เพื่อรองรับกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 18 ปี มีมาตรการและกระบวนการติดตามอย่างต่อเนื่อง คาดว่าน่าจะช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดดังกล่าวได้ครับ”

นายวัตรชัย นิสัยกล้า

แกนนำเยาวชน 9 จังหวัดภาคอีสานตอนล่าง

“ผมเองเริ่มต้นมาจากคนในครอบครัวดื่มเหล้า ก็เลยคิดว่าถ้าเราอยู่เฉยๆ วันหนึ่งก็คงอยู่ในวงจรนั้น จึงลุกขึ้นมาทำกิจกรรมหยุดการดื่มของคนรุ่นหลังกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เริ่มต้นจากการเป็นอาสาสมัครรวมทีมเพื่อนในจังหวัดมาทำงานบุญประเพณี ชวนเยาวชนมาทำสงกรานต์ปลอดเหล้าเอาน้ำแลกขวดที่เขาดื่มไปขายจ่ายค่าอาหารกินเองโดยไม่มีเบียร์เลี้ยงอะไรซึ่งมันสะท้อนไปถึงสังคมและคนในครอบครัว เชื่อไหมครับว่า 3-4 ปีที่ผ่านมา พ่อผมเลิกเหล้าเพราะว่าลูกๆ ทำกิจกรรมเหล่านี้ เราจึงขยายผลชวนเยาวชนคน Gen Z อีก 7 - 8 จังหวัด มาทำอย่างจริงจัง เรามีกลุ่มสมาพันธ์เด็กและเยาวชน จังหวัดศรีสะเกษ ที่ทำเรื่องงดเหล้าและสิ่งแวดล้อม ทำเรื่องบุหรี่ยุติในโรงเรียน โดยแกนนำเข้าไปทำงานกับครูให้ส่งต่อโรงเรียน ส่งต่อเด็ก ความยากอยู่กับกระแสสังคมเพราะธุรกิจแอลกอฮอล์ก็ลุกขึ้นมาสร้างกระแสไปพร้อมๆ กับเรา

“นอกจากนี้ผมยังได้ชวนเยาวชนคิดดีไซน์กิจกรรมใหม่ๆ เช่น สูดปลอดเหล้าในสวนสุขภาพ ชวนเขาสร้างเมา จากข้อมูลทางวิชาการพบว่า การออกกำลังกายจะช่วยให้ร่างกายขับแอลกอฮอล์ออกไปได้ จึงช่วยให้สร้างเมานั่นเอง อย่างที่ราชินีไสลน้องๆ เยาวชนช่วยกันแต่งเพลง Non Stop Alcohol ชวนกันเดินตามท้องถนน เพราะเชื่อว่าถ้าเด็กพร้อมกันพูดเรื่องนี้บ่อยๆ ผมว่ามันจะอยู่ในสายเลือดเขาจนโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ในอนาคต

“การได้มีส่วนร่วมรณรงค์งานบุญประเพณีปลอดเหล้า ตลอดงานปีใหม่ไทยสีเขียว ส่วนตัวผมคิดว่าความสำเร็จ 80% ที่เราทำสำเร็จมาจากกลุ่มแกนนำสมาพันธ์เด็ก จ.ศรีสะเกษ และกลุ่มวัยรุ่นจิตอาสา สิ่งสำคัญของงานเยาวชนที่ต้องขบคิดคือในอนาคตนี้เองๆ ต้องไปเรียนต่อที่อื่นๆ การเคลื่อนไหวงานอาจจะขาดช่วง ดังนั้น การส่งต่อกระบวนการต่างๆ สู่วัยรุ่นหลังเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพื่อให้งานขับเคลื่อนไปได้โดยไม่สะดุด”

ເທສການອານາຈັກໄຊທະວະໄລ

ຮ່ອນ ສົມ ສິດ ອຳນາດປະເທດ ໄຊ້ແລະກອນ

เทศบาลนครสงขลาได้เริ่มดำเนินการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล ครั้งแรกเมื่อปี 2542 และดำเนินการต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ด้วยภูมิประเทศที่ขนาบด้วยทะเลสองด้าน คือ ทะเลอ่าวไทย และทะเลสาบสงขลา ทำให้ชาวสงขลามีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับทะเล ไม่ว่าจะเป็นด้านการประกอบอาชีพ การคมนาคม หรืออาหารที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะถิ่น และเป็นที่มาชื่องานเทศกาลอาหารสองทะเล

การจัดงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อาหารพื้นบ้าน อาหารทะเลที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสงขลา ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา กระตุ้นเศรษฐกิจเมือง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ โดยการจัดงานดังกล่าวเทศบาลนครสงขลาได้รับความร่วมมือจากร้านค้า ร้านอาหารต่างๆ ภายในเขตเทศบาลและพื้นที่ใกล้เคียงมาออกร้านจำหน่ายสินค้า กว่า 250 ร้าน มีการแสดงดนตรี และการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่างๆ นับว่าเป็นงานเทศกาลอาหารที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ งานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล จัดขึ้น ณ บริเวณสระบัว แหลมสมิหลา จังหวัดสงขลา

รูปแบบการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเลเดิมจะมีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสปอนเซอร์สนับสนุนงาน และมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตลอดทั้งงาน เกิดเหตุการณ์เมาเหล้าและทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ ต่อมาในปี 2553 เทศบาลนครสงขลาจึงร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จัดงานเทศกาลอาหารภายใต้ชื่อโครงการ “เทศกาลอาหาร 2 ทะเล อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์” ครั้งที่ 11 เพื่อร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และร่วมสร้างจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวประชาชนที่มาร่วมงาน ตลอดจนผู้ประกอบการได้ตระหนักถึงผลกระทบหลายๆ ด้าน และปัญหาสังคมที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านสื่อและกิจกรรมต่างๆ ภายในงานซึ่งได้รับการตอบ

“อร่อยไทย ทะเลสาบสงขลา”

อร่อยปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์

รับจากนักท่องเที่ยวและผู้ร่วมโครงการเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่การท่องเที่ยวและองค์กร

● **ปี 2553** ทีมงานโครงการอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ “อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์” ได้ลงพื้นที่ติดต่อขอพบนายพีระ ตันติเศรณี นายกเทศมนตรีนครสงขลา ในขณะนั้น เพื่อหารือเรื่องการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล ที่จัดในพื้นที่สวนสาธารณะ (สวนสระบัว) ซึ่งผิดกฎหมาย ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งทางคณะผู้จัดงานรับทราบในเรื่องดังกล่าว แต่ยังคงติดขัดปัญหาหลายประการ หากจะให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในทันทีทันใดนั้น คงจะทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคที่มากมาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดงานเป็นอย่างมาก แต่ทางท่านนายกฯ พีระ ตันติเศรณี ก็ได้รับข้อเสนอต่างๆ ที่ทางทีมงานฯ ได้เรียนให้ทราบและขอนำกลับไปพิจารณาพร้อมกับทีมงานคณะผู้บริหารต่อไป

14 วันก่อนการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล ประจำปี 2553 ทีมงานฯ ได้รับการติดต่อจากนายกฯ พีระ เชิญให้ทีมงานฯ ไปพบเพื่อประชุมเตรียมการจัดงาน เทศกาลอาหารสองทะเลปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปีแรก นายกฯ พีระ รวมถึงผู้บริหารท่านอื่นๆ ได้ลงพื้นที่ทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและประชาชน บอกกล่าวให้ทราบนโยบายการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล ปลอดแอลกอฮอล์ ห้ามดื่ม ห้ามจำหน่าย เปลี่ยนแปลงงานเทศกาลอาหารจากลานเปียร์ที่มีมูลค่า รายได้เงินหมุนเวียนจากการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นบริษัท เปียร์ สีเหลืองมาเป็นงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์” ซึ่งทาง สสส. ได้ใช้งบประมาณสนับสนุนการจัดงาน 350,000 บาท สนับสนุนสื่อรณรงค์ เช่น ผ้ากั้นเป็อนไว้นิลประชาสัมพันธ์งานโปสเตอร์ สติกเกอร์รณรงค์ เสื้อรณรงค์ รวมมูลค่าโดยประมาณทั้งสิ้น 500,000 บาท และให้ทางเจ้าภาพ

ยืมอุปกรณ์เพื่อการจัดงาน เช่น เต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเจ้าภาพยินดีรับข้อเสนอและเงื่อนไขต่างๆ ตามที่ทาง สสส. เสนอการสนับสนุน ทั้งนี้ เจ้าภาพ โดยท่านนายกฯ พิระ ได้ปฏิเสธรับการสนับสนุนจากทุนธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เบียร์โต๊ะสี่เหลี่อง) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีอุดมการณ์ที่จะสร้างชุมชนน่าอยู่ พาประชาชนอันเป็นที่รัก และลูกหลานที่น่าเอ็นดูให้ห่างไกลจากการมอมเมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์” ประจำปี 2553 เป็นการจัดงานที่ไม่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในบริเวณงานโดยสิ้นเชิง แต่ในระหว่างการจัดงานได้เกิดสิ่งที่ไม่คาดคิดว่าบริษัทธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะไม่ยอมสูญเสียพื้นที่และลูกค้าเบียร์ไป ได้มีการนำรอมบายเคลื่อนที่มาเปิดจำหน่ายใกล้ๆ บริเวณจัดงาน และได้ส่งสาวเชียร์เบียร์ให้เข้ามาประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการขายเป็นระยะๆ จึงทำให้ภายในบริเวณการจัดงานมีการแอบและหลบซ่อนเครื่องดื่มอยู่ประมาณ 80% ทุกโต๊ะรับประทานจะมีเบียร์โลโก้สี่เหลี่องเกือบทุกโต๊ะ ประกอบกับภายในบริเวณการจัดงานมีการจำหน่ายอาหารประเภทกับแกล้ม มากกว่า 80% กล่าวได้ว่าการจัดงานในปี 2553 จึงเป็นประสบการณ์ที่ดียิ่ง ที่จะต้องค้นหาหนทางแก้ไขของคณะผู้จัดงานกันต่อไป เพื่อต่อสู้กับกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

●ปี 2554 ทางโครงการฯ ได้ติดต่อท่านนายกฯ พิระ และคณะผู้จัดงาน ตั้งแต่เนิ่นๆ และมีการประชุมหารือ ถอดบทเรียนของการจัดงาน ที่ผ่านมา มีการวางแผนงานเพื่อการขับเคลื่อนงานเทศกาลอาหารสองทะเล อย่างเป็นระบบ และมียุทธวิธีการทำงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับหน่วยงานและภาคประชาสังคมมากยิ่งขึ้น เช่น มีการทำงานร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน เพื่อให้ร่วมกิจกรรมการณรงค์และเฝ้าระวังเข้มข้นยิ่งขึ้น

ไม่รับทุนสนับสนุนใดๆ จากบริษัทธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ครอบๆ บริเวณการจัดงาน ไม่มีรอมบายมาจอดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะมีหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบได้มาตรวจและควบคุม มีการปรับรูปแบบและเวลาการจัดงานให้มาเชื่อมสัมพันธ์กับงานสมโภชปูทวดเขาแดง แต่การจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล ในปี 2554 ก็ยังคงพบได้ว่ามีผู้ประกอบการบางรายที่ยังไม่เข้าใจ และรับรู้ในเรื่อง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ยังคงนำเบียร์กระป๋องมาแอบวางขายภายในงาน เพราะเนื่องจากงานสมโภชปูทวดเขาแดงยังคงเป็นงานที่ไม่ได้ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะส่งผลให้ภาพงานที่นำมารวมกัน มีการนำเหล่าเบียร์มาภายในบริเวณงาน ประมาณ 30%

●ปี 2555 พฤติกรรมผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนไป ส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นงานจะไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย จึงมีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากภายนอกเข้ามาดื่มในงานบ้างเป็นบางส่วน จากการศึกษากรณีแบบมีส่วนร่วมของทีมงานโครงการอาหารเพื่อสุขภาพ “อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์” พบเห็นได้ว่าพฤติกรรมของนักดื่มมีการห่อหุ้มปกปิดมิดชิด และแอบซ่อนมาในลักษณะของรูปแบบเครื่องดื่มในขวดชาเขียว มีการแอบซ่อนไว้ในกระเป๋าสะพาย แอบซ่อนไว้ใต้โต๊ะรับประทานอาหาร เป็นต้น โดยมีพฤติกรรมดังกล่าว ประมาณ 5% ของผู้มาเที่ยวงาน แต่สิ่งที่พบเห็นได้อีกประการ คือ ในกลุ่มโซนของเครื่องเล่น มีการนำกิจกรรมที่เป็น

การพนัน โดยมีรางวัลเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบต่างๆ มาเป็นองค์ประกอบสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ การจัดงานในปีนี้ เริ่มเกิดการพัฒนา และสร้างนวัตกรรมใหม่ ในการจัดงานเทศกาลอาหาร คือมีการจัดทำอ่างล้างมือที่ถูกล้างสุขาภิบาลอาหารมาบริการแก่นักชิมด้วย โดยมีการรณรงค์กินร้อนช้อนกลางล้างมือ เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี แต่มุมกิจกรรมดังกล่าวนี้ยังไม่มีโหมดเด่นและชัดเจนเท่าที่ควร ผลที่ตามมาจึงทำให้ได้รับการตอบสนองและการรับรู้จากนักท่องเที่ยวน้อยมาก

● **ปี 2556** การจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร้อยได้ ไร่แอลกอฮอล์” เกิดการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เนื่องจากท่านนายภาฯ พีระ ตันติเศรณี ถูกยิงเสียชีวิต นายสมศักดิ์ ตันติเศรณี (รองนายกเทศมนตรีสมัยท่านพีระ) ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครสงขลาคนใหม่ ซึ่งท่านฯ นายสมศักดิ์เป็นนักบริหาร นักพัฒนาที่มีแนวความคิดห่วงใยด้านสุขภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลักนำ ดังนั้น การจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร้อยได้ ไร่แอลกอฮอล์” จึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากท่านอย่างมีพลัง การเคลื่อนงานค่อนข้างสมบูรณ์แบบอย่างมาก การจัดงานในปีนี้ เริ่มเกิดการรณรงค์ในเรื่อง ลด ละ เลิกการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร ภายในงานมีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้มข้น และมุ่งเน้นให้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ผลการจัดงานเป็นที่น่าภาคภูมิใจที่สาธารณชนมีปฏิกิริยาตอบรับในเชิงบวก อีกทั้งให้ความร่วมมือและร่วมตระหนักถึงผลดีของการลด ละ เลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

● **ปี 2557** เป็นการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเลเป็นครั้งที่ 15 “งานเริ่มดีขึ้น” เป็นคำชมที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ สสส. ที่ได้เข้าร่วมงาน

เทศกาลอาหารสองทะเลตลอดระยะเวลาตั้งแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากลานกับแกล้ม มาเป็นลานกับข้าว

● ในปีนี้มีการทำสำรวจพฤติกรรม การรับรู้ของผู้ที่มาเที่ยวงานจากการสำรวจพบว่า มีประชาชนมากกว่าร้อยละ 90 เกิดการรับรู้ในเรื่อง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพิ่มมากขึ้น จากปีที่ผ่านมา

● พิธีกร ดำเนินรายการ มีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ตลอดเวลา ว่างานเทศกาลอาหารสองทะเลเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อสุขภาพที่ดี โดยปลอดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

● ภายในงานมีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ในการรณรงค์ลด ละ เลิก การใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร สามารถเก็บข้อมูลได้ว่าในการจัดงานครั้งนี้ มีผู้ประกอบการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร ลดลงถึง 20% จากปี 2556 โดยได้ข้อมูลอ้างอิงการสำรวจจากยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม ที่มียอดจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น 30% จาก ปี2556

● **ปี 2558** การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ ประชาชนให้ความร่วมมือในการรณรงค์ให้พื้นที่การจัดงานเป็นพื้นที่ที่ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพื้นที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย สำรวจตรวจจับการกระทำที่ผิดกฎหมายตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในช่วงระยะเวลาการดำเนินงาน เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอย่างจริงจัง ในปีนี้ได้มีการประชุมผู้ประกอบการค้า และร้านอาหารที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อประชุมทำความเข้าใจในประเด็นและทำความเข้าใจ เพื่อเกิดการรับรู้ในกฎระเบียบ ของการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น งานนี้เป็งานที่จัดโดย ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รณรงค์ลด ละ เลิก การใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร ภายในงานมีการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ทดแทนการใช้ภาชนะโฟมในราคาพิเศษให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้เลิกใช้โฟมบรรจุอาหาร แต่ภายในงานยังคงตรวจพบโซนเครื่องเล่น ปาเป้า ปาโป่ง อบายมุข และการพนันที่ยังคงมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นรางวัลจูงใจ

● **ปี 2559** เป็นปีที่มีการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร้อยได้ ไร่แอลกอฮอล์” แบบปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 99% เพราะจากการทำเฝ้าสังเกตการณ์ของเครือข่ายงดเหล้าจังหวัดสงขลา ที่ได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมและทำกิจกรรมรณรงค์ ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกวัน ตลอดการจัดงาน นอกจากจากนี้ ยังให้

ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยมีคีร์เวิร์ดสำคัญคือ “SAY NO TO FOAM” ภาชนะที่ใส่อาหารต้องปลอดโฟม 100% โดยกิจกรรมภายในงานเริ่มมีการจัดซุ้มนิทรรศการ ให้องค์ความรู้เรื่องโทษ พิษภัย จากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการใช้ภาชนะบรรจุอาหาร ซึ่งจากการสังเกตการณ์ด้วยทีมงานเครือข่ายงดเหล้าจังหวัดสงขลา ผลลัพธ์ที่ได้คือประชาชนให้ความสนใจ และเกิดการรับรู้เพิ่มมากขึ้น ในกลุ่มโชนของเครื่องเล่น ยังคงพบเห็น กิจกรรมปาร์ตี้ และอบายมุขการพนันที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะเนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการเหล่านี้ มาพร้อมกับทีมของ ออแกนไนท์ ที่จัดงาน จึงทำให้ควบคุมค่อนข้างยาก และลำบากในการแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะถูกกำหนดด้วยเงื่อนไข ซึ่งในพื้นที่การจัดงานเริ่มสร้างกระแส และกระตุ้นด้วยประกาศนโยบายสาธารณะ

● **ปี 2560** การจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล “อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์” ครั้งที่ 18 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน 2560 ณ บริเวณสระบัว แหลมสมิหลา ผู้ประกอบการร้านอาหารให้ความสนใจเป็นอย่างมากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเนื่องจากสอบถามผู้ประกอบการ แล้ว พบว่า เป็นงานที่มียอดการขายดีมาก และมีประชาชนมาเที่ยวงานจำนวนมาก จึงทำให้สินค้าขายดีมาก โดยเฉพาะ อาหารที่ไม่ใช่กับแกล้ม แต่เป็นอาหารที่เป็นกับข้าว” สิ่งที่พบเห็นได้ภายในงานด้านเชิงคุณภาพ คือ ความอบอุ่นของครอบครัว ที่มีเพิ่มมากขึ้น สังเกตได้จากการจูงลูกจูงหลานเพื่อนั่งทานอาหารกันเป็นแบบครอบครัวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และในขณะเดียวกัน กลุ่มวัยรุ่น ชี้เมา มีปริมาณจำนวนที่ลดลงอย่างมาก

- เป็นพื้นที่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อย่างเข้มแข็ง
- ยังคงมีการรณรงค์ลด ละ เลิกการใช้โฟมเป็นภาชนะบรรจุอาหาร
- มีกิจกรรมการรณรงค์ของเครือข่ายงดเหล้าจังหวัดสงขลา
- สามารถเป็นพื้นที่ต้นแบบแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการในการจัดงานเทศกาลอาหารที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

การจัดงานปี 2558 ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ / ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ร้อยละ 81 ในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 89 กล่าวคือ ประชาชนต้องการให้การจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเลฯ เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อที่จะให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ของสาธารณสุขอย่างแท้จริง และประชาชนทุกช่วงกลุ่มอายุสามารถเข้ามาร่วมงานได้

หัวข้อ	ผลปี 2558 (%)	ผลปี 2559 (%)
การจัดงานเทศกาลอาหารควรปลอดการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	ใช่ 81% ไม่ใช่ 15% ไม่แน่ใจ 4%	ใช่ 89% ไม่ใช่ 9% ไม่แน่ใจ 2%
งานเทศกาลอาหารเป็นงานสำหรับทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าร่วมได้	ใช่ 94% ไม่ใช่ 4% ไม่แน่ใจ 2%	ใช่ 96% ไม่ใช่ 4% ไม่แน่ใจ -
การเข้ามาสนับสนุนการจัดงานของสินค้า/องค์กรต่างๆ เป็นช่องทางที่ทำให้สินค้า/ องค์กร เหล่านั้นเป็นที่รับรู้ กว้างขวางยิ่งขึ้นในสาธารณสุข	ใช่ 86 % ไม่ใช่ 11% ไม่แน่ใจ 3 %	ใช่ 85% ไม่ใช่ 12% ไม่แน่ใจ 3%

“**อบจ.** สงขลา ได้ร่วมกับเทศบาลนครสงขลา จับมือกันจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล เป็นเวลายาวนานแรกๆ ก็มีการต่อต้านบ้างตึ๋มเหล่านี้ดๆ หน้อยๆ ไม่เห็นจะเป็นอะไร แต่เราก็ยืนยันว่าเราจะจัดงานเทศกาลอาหารปลอดเหล้า เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นว่างานเทศกาลอาหารสนุกปลอดภัยได้ โดยไม่ต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นภัยต่อตนเอง คนใกล้ชิด รวมไปถึงคนที่ไม่ใกล้ชิด อาจจะได้รับผลกระทบด้วย เช่น ตึ๋มแล้วขับรถอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ สิ่งที่มาคือความสูญเสีย เสียทรัพย์สิน ไปจนถึงเสียชีวิต ผลการพิสูจน์ทางการแพทย์บ่อยครั้งชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุมาจากเมาแล้วขับ อบจ. เองมีบริการรถฉุกเฉิน 1669 เราเริ่มเห็นข้อเท็จจริงว่าความเจ็บป่วยฉุกเฉินส่วนใหญ่ มักจะเป็นเรื่องของอุบัติเหตุ และเมื่อย้อนไปถึงสาเหตุของอุบัติเหตุ ก็คือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ก็ยังมีอาการเจ็บป่วยฉุกเฉินจากโรคหลอดเลือดสมองด้วย แต่ต้องยอมรับว่าอุบัติเหตุก็เป็นปัจจัยหลัก ทำอย่างไรจะลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ ปัจจุบันสถิติการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุประเทศไทยเป็นอันดับที่ 2 ของโลก เสียชีวิตปีละ 2 หมื่นกว่าราย เทศกาลสงกรานต์ปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เสียชีวิตในช่วง 7 วันอันตรายเฉลี่ยปีละ 300-400 ราย เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องปกติ แต่เราก็ทำเหมือนเป็นเรื่องปกติของประเทศไทย

“เพราะฉะนั้นการจัดงานปลอดแอลกอฮอล์ น่าจะเป็นแนวทางที่ดีแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เราพยายามทำให้ชุมชนตระหนักว่าแท้ที่จริงแล้วการจัดงานใดๆ ก็ตามไม่จำเป็นต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างที่ตลาดน้ำคลองแดน ชาวบ้านร่วมกันพัฒนาจนได้รับการรับรองตลาดต้องชม ของกระทรวงพาณิชย์ มีธุรกิจแอลกอฮอล์เสนอเข้าไปทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้ สุดท้ายชุมชนก็คุยกันว่าไม่ขอรับการสนับสนุนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นตัวอย่างหนึ่งของการขยายแนวคิดงานเทศกาล ตลอดจนถึงกิจกรรมทางการตลาดที่ปลอดแอลกอฮอล์ สำหรับปัจจัยความสำเร็จผู้นำมีส่วนสำคัญมาก คือ ผู้นำต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง เพราะผู้นำหรือผู้บริหารคือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าไม่กล้าเปลี่ยนความคิด ไม่กล้าเปลี่ยนแปลง ไม่กล้าเป็นผู้นำทางความคิด

นายนิพนธ์ บุญญามณี นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

สิ่งใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ก็อาจจะไม่เกิดขึ้น ช่วงเริ่มต้นอาจจะมีเสียงคัดค้าน แต่ถ้าหากเรามีความมั่นใจในแนวทางที่เราเลือกเดิน ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ก็จะต้องยืนหยัดต่อไป และต้องไม่ละเลยที่จะทำ ความเข้าใจกับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย การทำงานจึงจะประสบความสำเร็จ”

“ผู้บริหารต้องกล้าเปลี่ยนความคิด เพื่อสร้างสรรค์งานเทศกาลดีๆ ที่ปลอดเหล้า”

นางสาววัลย์รัตน์ ตันติเศรณี
รองนายกเทศมนตรีนครสงขลา

เทศกาลอาหาร 2 ทะเล เทียวสุขใจ ไร้กังวล

“ก่อนหน้าที่จะมีการรณรงค์เทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัย แอลกอฮอล์ คนที่มาเที่ยวชมงานมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบเป็นปกติ ทำให้เกิดปัญหาชกต้อย ทะเลาะวิวาท ท่านนายกฯ พี่ระ ตันติเศรณี ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครสงขลา ในขณะนั้น (ปี 2553) ท่านมีความกังวลและต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบกับในปีนั้น ทาง สสส.ได้เข้ามาเชิญชวนให้เทศบาลจัดงานเทศกาลอาหารปลอดภัยแอลกอฮอล์ โดยทาง สสส.จะให้การสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการจัดงานด้วย ท่านนายกฯ พี่ระ จึงตัดสินใจเปลี่ยนงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ให้เป็นเทศกาลอาหารปลอดภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปีนั้นเอง หลังจากจัดงานมาหลายปีติดต่อกัน จะเห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ได้ลดลงเลย เป็นตัวชี้วัดสำคัญว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความจำเป็นต่อการจัดงาน ต่อมาในยุคท่านนายกฯ สมศักดิ์ ตันติเศรณี เป็นนายกเทศมนตรีนครสงขลา ก็ได้สานต่อนโยบายเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัย แอลกอฮอล์ เราได้ทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการเสมอมาว่า เรื่องของผลประกอบการของเขานั้นไม่ได้อยู่ที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ แต่อยู่ที่คุณภาพอาหาร รสชาติดี สะอาดถูกหลักอนามัย ราคายุติธรรมสมเหตุสมผล สิ่งเหล่านี้ต่างหากที่เป็นตัวชี้วัดผลประกอบการ เราพยายามชี้ให้ทุกฝ่ายเห็นว่ามางานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล แล้วมีความสุข ปลอดภัย ไม่ต้องหวาดระแวงว่าจะมีคนเมาตีกัน ทุกปีจะมีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และสิ่งที่พบคือร้านค้าไม่ลดลงเลย จำนวนนักท่องเที่ยวก็เช่นกันไม่ลดลง ไม่มีใครต้องการให้นำเหล้ามาขายในงานเลย ต้องขอบคุณทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี การขับเคลื่อนเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ในปีต่อไป ท่านนายกฯ สมศักดิ์ มีนโยบายอยากให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น เปิดพื้นที่ให้กับชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาแสดงมากขึ้น อย่างนี้เป็นต้น เกี่ยวกับเรื่องรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ในงานเราก็ดำเนินการควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ก็มีเรื่องการรณรงค์ใช้โฟมบรรจุอาหาร ซึ่งก็คงต้องทำต่อเนื่องควบคู่กันไป”

“แต่” เดิมการจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล เราได้รับการสนับสนุนจากธุรกิจแอลกอฮอล์ ต่อมาคุณฉวีญา แก้วนุ้ย ผู้ประสานงานเครือข่ายงดเหล้า ได้เข้าหารือกับผู้บริหาร คือท่านนายกฯ พิระ ตันติเศรณี ทางผู้บริหารก็ได้ประชุมหารือกัน เสียงส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัยแอลกอฮอล์ จากงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล และอาหารพื้นบ้าน เป็นงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล และอาหารพื้นบ้าน อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์ และก็หาพันธมิตรที่ไม่ใช่ธุรกิจเหล้าเบียร์ มาร่วมสนับสนุนงาน หลังจากจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัยแอลกอฮอล์ มีนักท่องเที่ยวล้นหลามเข้ามาเที่ยวงานมากขึ้น จนทางเทศบาลต้องขยายพื้นที่จัดงานออก เมื่อก่อนจะตั้งโต๊ะเฉพาะบริเวณหน้าเวทีเท่านั้น แต่ปัจจุบันต้องเพิ่มโต๊ะสำหรับนั่งรับประทานอาหารไปรอบๆ สระบัว เพราะนักท่องเที่ยวมากขึ้น เมนูไฮไลท์ประจำวัน ได้แก่ ปลากระพงเผาเกลือ แต่ละวันนักท่องเที่ยวจะมาเข้าแถวรอซื้อ เนื่องจากมีรสชาติดี นอกจากนี้ยังมีเมนูอาหารทะเลอื่นๆ อีกมากมาย

“ในส่วนของจัดงาน เทศบาลนครสงขลาจะบริหารจัดการงานทั้งหมด โดยแต่ละสำนัก จะมีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไป เช่น สำนักช่าง ดูแลเรื่องการจัดเวที ตั้งแต่การออกแบบ ก่อสร้าง ฯลฯ สำนักการศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล 5 โรงเรียน ก็จะจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมมาโชว์ในงาน สำนักสาธารณสุข ก็จะดูแลเรื่องสุขาภิบาลอาหาร เป็นต้น ปัจจัยความสำเร็จในการจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว ที่ให้ความร่วมมือทำให้งานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัยแอลกอฮอล์”

นางบุษกร จันทร่แป้น
หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาลนครสงขลา

พ.ต.ท.เดชา คำวงศ์

สารวัตรกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 43

เทศกาลอาหารปลอดภัย
เพื่อทุกคนปลอดภัย

“ใน ส่วนของการรักษาความปลอดภัยภายในงาน กองกำกับการตระเวนชายแดนที่ 43 เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะการตรวจหาวัตถุระเบิด ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยเรา ก่อนหน้าที่จะมีการรณรงค์งานเทศกาลอาหาร 2 ทะเลปลอดภัย ก็มีคนมาเดินอยู่ทั่วงาน บางครั้งก็มีการทะเลาะวิวาทหัวร้างข้างแตก พอมีการรณรงค์ไม่ให้มีเหล้าเบียร์ ในแง่ของการรักษาความปลอดภัยเราทำงานง่ายขึ้นมาก เมื่อก่อนหากเจอกระเป๋าวางทิ้งไว้ หรือวัตถุต้องสงสัย เราไปถามคนเมาก็คุยกันไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าเป็นคนที่มีความสัมพันธ์กับคนรอบตัว ก็พูดคุยกันรู้เรื่อง การทำงานได้ง่ายขึ้น เรื่องรถยนต์ก็สำคัญ เราไม่อนุญาตให้เข้ามาจอดบริเวณงาน แต่จัดสถานที่จอดรถไว้ให้เพราะเรื่องรถยนต์ต้องมั่นใจจริงๆ ว่าเป็นรถยนต์ของทีมงาน เจ้าหน้าที่ มีการประสานงานไว้ล่วงหน้า หรือหากเป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องแสดงตัวมีบัตรเจ้าหน้าที่ เพื่อความปลอดภัยของทุกคนภายในงาน

“สำหรับวัตถุต้องสงสัยที่ต้องเฝ้าระวังภายในงาน เช่น กระเป๋าวางผิดที่ผิดทาง วางในที่ที่ไม่ควรอยู่ มีเศษสายไฟยื่นออกมา มีคราบน้ำมัน สันนิษฐานว่าไม่มีเจ้าของ ถ้าหากมีเจ้าของก็จับไม่ใช้วัตถุต้องสงสัย กระบวนการสำคัญคือการหาเจ้าของให้เจอ ดังนั้นการพูดคุยสื่อสารจึงเป็นเรื่องสำคัญ อย่างที่กล่าวไปแล้วในตอนต้น เมื่องานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ปลอดภัย จึงเชื่อมโยงไปสู่ความปลอดภัยบรรยากาศในงานส่วนใหญ่จะมาเป็นครอบครัว ยิ่งในช่วงหลังๆ ยิ่งเห็นบรรยากาศครอบครัวชัดขึ้น ส่วนหนึ่งต้องยอมรับว่าเมื่องานปลอดภัยย่อมมีความปลอดภัยตามมาด้วย”

“ในการจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ที่ผ่านมามีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นฐานมาโดยตลอด เราจึงเข้าไปคุยกับผู้บริหารเทศบาลนครสงขลา ช่วงจัดงานครั้งที่ 10 โดยชี้แจงให้ผู้บริหารทราบถึงความจำเป็นที่ต้องจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเลปลอดแอลกอฮอล์ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ไปถึงแหลมสมิหราซึ่งเป็นสถานที่จัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล ด้วย ที่สำคัญงานเทศกาลอาหารที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ่งที่ได้ตามมาก็คือ ลดปัญหาการทะเลาะวิวาท ครอบครัวยุบอุ่น เมื่อไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะมีเม็ดเงินส่วนหนึ่งคืนกลับมาจากการขายอาหาร ท่านนายกฯ พิระ ตันติเศรณี ซึ่งเป็นผู้บริหารในขณะนั้นท่านเปลี่ยนความคิดภายใน 14 วัน โดยท่านนายกฯ พิระ ตันติเศรณี มาเชิญไปร่วมประชุมจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเลปลอดเหล้า สิ่งที่ได้ยินตอนนั้นเปรียบเสมือน เด็กที่ได้รับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ เป็นพลังแห่งการกระหายความดี ที่เจ้าภาพจัดงานเทศกาลอาหารที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เกิดแนวความคิดต้องการเปลี่ยนแปลง โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง มีการประชุมกับผู้บริหาร และสามารถจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเลปลอดเหล้าปลอดแอลกอฮอล์ ครั้งแรก เมื่อปี 2553 เป็นการนับหนึ่งครั้งแรก ลักษณะของงานเทศกาลอาหาร จะมีประชาชนมาเที่ยวงานเป็นครอบครัว บางคนมีเพื่อนฝูงมาหาก็คะพามาเลี้ยงที่นี่ ถือว่าเป็นวิถีของคนที่นี่

“เกี่ยวกับกระบวนการทำงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ในระดับพื้นที่ควรสร้างความต่อเนื่อง มีการเน้นย้ำบ่อยๆ เกี่ยวกับความสำคัญของผลกระทบจากแอลกอฮอล์ เพราะว่าเราจัดงานเทศกาลอาหาร ปีละ 1 ครั้ง อาจจะขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น จึงควรสร้างเครือข่ายระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง หากมีเครือข่ายที่เข้มแข็งการทำงานในระดับพื้นที่ก็จะง่ายขึ้นค่ะ”

นางสาวณัจยา แก้วบุญ
ผู้จัดการโครงการส่งเสริมอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ
อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์

เครือข่ายเข้มแข็ง
งานเทศกาลอาหารปลอดเหล้ายั่งยืน

นางสาวธิดา ยศวัฒน์กุล
ประธานมณฑลจังหวัดสงขลา

“สำหรับรูปแบบกิจกรรมในการรณรงค์มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมไปเรื่อยๆ หลักๆ ในงานก็จะมึน่องๆ ทีมรณรงค์เดินถือป้ายประชาสัมพันธ์ มีมาสคอตเดินรณรงค์ทำงาน พร้อมทั้งสังเกตและเฝ้าระวังตลอดทั้งงาน โดยจะมีเจ้าหน้าที่เทศกิจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยในงาน หากเจอคนดื่มหรือนำเครื่องดื่มเข้ามาก็เข้าไปขอความร่วมมือ ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ทางเจ้าภาพ คือเทศบาลนครสงขลา ดูแลอย่างเข้มข้นในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา การจัดงานเทศกาลอาหาร 2 ทะเล มีการขยายประเด็นไปที่เรื่องภาชนะโฟม เรารณรงค์กับผู้ประกอบการให้งดใช้โฟมบรรจุอาหาร ซึ่งเชื่อมโยงกับเรื่องสุขภาพของผู้บริโภค พื้นที่ที่เทศบาลฯ รับผิดชอบบริเวณหน้าเวทีไม่ค่อยพบปัญหา ถือว่าได้รับความร่วมมือพอสมควร แต่ในโซนที่ออร์กาไนซ์ดูแลยังไม่มีการควบคุมเท่าที่ควร ก็คงต้องนำสิ่งที่พบในปีนี้เป็นไปปรับปรุงการทำงานในปีถัดไปค่ะ”

นางวิภาณี วิเชียร
ร้านกึ่งอบวุ้นเส้น

“สมัยก่อนมาขายเหล้าเบียร์ในงานเทศกาลอาหาร ขายอยู่หลายปี จน สสส.เข้ามารณรงค์เป็นเทศกาลอาหารปลอดเหล้าเบียร์ แรกๆ ลูกค้าก็มาถามหาเหล้าเบียร์ เราก็บอกไปว่าในงานนี้ไม่มีการขายเหล้าเบียร์แล้ว ตอนหลังลูกค้าก็เริ่มเข้าใจและไม่มาถามหาแล้ว เมื่อก่อนมีเคาท์เตอร์เบียร์ เตี้ยๆมีแต่เคาท์เตอร์น้ำดื่ม แรกๆ ยอดขายก็ตกเหมือนกันแต่เราก็ต้องทำตามระเบียบ ห้ามขายเหล้าเบียร์ เราก็ขายอาหารแทน เมนูอาหารที่ขายก็เป็นพวกกึ่งอบวุ้นเส้น อาหารทะเล ข้าวไข่เจียว พอไม่มีเหล้า คนก็มากินข้าว กินเสร็จแล้วก็กลับบ้าน สิ่งที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดก็คือไม่มีคนเมาทะเลาะวิวาทเหมือนเมื่อก่อนค่ะ”

เทศกาลอาหารปลอดเหล้า
= ปลอดคนเมา
ปลอดเหตุทะเลาะวิวาท

มหกรรมอาหารปลอดภัย อร่อยได้...ไว้แอลกอฮอล์ ในงานบาราพีชซึ่งคัพท่าบลปากน้ำ จังหวัดสตูล

เสน่ห์จังหวัดสตูล สงบ สะอาด บริสุทธิ์ มีการดำเนินวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พร้อมกับการอนุรักษ์ธรรมชาติเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนทั้งสงบ สะอาด และสวยงาม องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ (อบต.ปากน้ำ) เป็นพื้นที่หนึ่งในจังหวัดสตูลที่มีท่าเทียบเรือปากบารา คือ จุดเริ่มต้นและบทสรุปความประทับใจของเส้นทางการท่องเที่ยว (ทะเลอันดามัน) ด้านจังหวัดสตูล และขณะเดียวกันท่าเทียบเรือปากบาราก็คือชุมทางของการท่องเที่ยวทะเลสตูลด้วยมีท่าเทียบเรือซึ่งเป็นท่าเทียบเรือเชิงพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ โดยวางแผนจัดระเบียบการท่องเที่ยวใหม่ทั้งหมด เพื่อเปิดต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศปีละไม่ต่ำกว่า 100,000 คน พร้อมอำนวยความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นประกอบไปด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ มีหมู่เกาะงดงามที่โด่งดังระดับโลก มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ด้วยความหลากหลายเช่นนี้ จังหวัดสตูล จึงนับได้ว่าเป็นเพชรอีกเม็ดหนึ่งของภาคใต้ฝั่งอันดามัน อันเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมของนักท่องเที่ยว เช่น เกาะไข่ เกาะตะรุเตา หมู่เกาะบูโหลน เกาะหลีเป๊ะ เป็นต้น

● ปี 2556 องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ ได้ประสานความร่วมมือกับทาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดสตูล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล ชมรมร้านอาหารและแผงลอยอำเภอละงู ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลปากน้ำ และหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน จัดโครงการมหกรรมอาหารปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ ในงานบาราฟิชซิ่งคัพตำบลปากน้ำ ในปี พ.ศ. 2556 เป็นครั้งแรก (นับเป็นปีที่ 13 ของการจัดงาน) โดยเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุข

“จังหวัดสตูล”

มหกรรมอาหารปลอดภัย อร่อยได้ ไร้แอลกอฮอล์

อนามัยที่ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักสุขภาพโภชนาการ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้มาตรการด้านกฎหมายเพื่อควบคุมสถานประกอบการด้านอาหาร ให้ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ปลอดพิษ เพื่อคุ้มครองให้ผู้บริโภคได้รับอาหารที่สะอาด รสชาติอร่อย ปลอดภัย มีคุณภาพดีและมีคุณค่า ถูกตามหลักโภชนาการ สำหรับการจัดมหกรรมอาหารอร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ตำบลปากน้ำ เป็นกิจกรรมหนึ่งในการสนับสนุนต่อ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และนโยบายอาหารปลอดภัยของรัฐบาลพร้อมการรณรงค์กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ (มีอ่างล้างมือไว้บริการนักท่องเที่ยว) เพื่อดูแลด้านสุขวิทยาส่วนบุคคล มีการประกาศนโยบายสาธารณะเพื่อเป็นพื้นที่ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2557** ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สามารถประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและของดีตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ผ่านผู้มาเที่ยวชมงานไม่ต่ำกว่า 17,000 คน ต่อคืน ผู้ที่มาเที่ยวชมงานสามารถ ลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงาน คิดเป็นร้อยละ 99% ของผู้มาเที่ยวชมงานและมีการเริ่มรณรงค์การไม่ใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร

● **ปี 2558** อบต.ปากน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ มีประกาศเรื่อง กำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มหกรรมอาหารอาหารสะอาด ปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ตำบลปากน้ำ และการแข่งขันตกลาบาราพิซซิ่งคัพ ครั้งที่ 15 เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดให้พื้นที่การจัดกิจกรรมงานมหกรรมอาหารปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ ณ จุดชมวิวยายหาดปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าระวังและควบคุมกำกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และผู้ที่มีอาการมีเมฆาจนครองสติไม่ได้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้มงวดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ผิด พ.ร.บ. ตามมาตรา 30 เช่น การเร่ขาย การลดราคา การแลก แจก แถม ให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสินค้าอื่น

หากพบการกระทำความผิดให้ดำเนินการตามกฎหมาย ให้ส่วนราชการต่างๆ ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัดและรณรงค์ในสถานที่ราชการ เพื่อเป็น

แบบอย่างที่ดี ขอความร่วมมือผู้ประกอบการ ผู้จัดงาน ในการจัดกิจกรรมการแสดงคำนึงถึงการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และปฏิบัติตามกฎหมายว่า ด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยจำนวน ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุการจราจรลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ประชาชนในตำบลปากน้ำ จังหวัด สตูล และผู้ที่มาเที่ยวชมงานสามารถ ลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงาน คิดเป็น ร้อยละ 99% ของผู้มาเที่ยวชมงาน และมีการจัด ตั้งคณะทำงานออกปฏิบัติงานเพื่อบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และการ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ดูแลเรื่องหลัก สุขภาพโภชนาการ ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ ปลอดภัย และมีการประกาศนโยบายสาธารณะใน การไม่ใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหารอีกด้วย

• ปี 2559 สสส. ร่วมกับ อบต.ปากน้ำ เครือข่ายประชาคมงดเหล้าจังหวัดสตูล มูลนิธิกองทุนชุมชนเพื่อพัฒนาการที่ยั่งยืนจังหวัดสตูล และกลุ่มสานฝันเยาวชนสตูล ร่วมรณรงค์ในงานมหกรรมอาหารสะอาด ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์ ตำบลปากน้ำ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่มาขายในงานงดใช้กล่องโฟมใส่อาหาร รณรงค์ให้ใช้กล่องกระดาษจากข้าวโพดเพื่อสุขภาพที่ดีของผู้ร่วมงาน และส่งเสริมการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพตลอดจนรณรงค์ให้ประชาชนลดละเลิก จากการบริโภคเครื่องดื่มที่มาจากแอลกอฮอล์

กระบวนการทำงาน

1. **ก่อนงานจัดประชุมเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจงาน เทศกาลอาหารที่ปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์**
2. **ภายในงานมีการประชาสัมพันธ์โครงการมหกรรมอาหาร** รณรงค์งดการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร และการรณรงค์ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่สูบบุหรี่โดยเดินรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ภายในงานอาหารทุกคืนตลอดการจัดงาน
3. **จัดบูธรณรงค์ในงานมหกรรมอาหารฯ** กิจกรรมภายในบูธ ได้แก่
  - บริการน้ำดื่มทางเลือก/น้ำดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
  - การเล่นเกม แจกของรางวัล (อุปกรณ์เครื่องเขียน/ เสื้อรณรงค์)
  - วาดรูประบายสี
  - การสาธิตการใช้ภาชนะโฟมบรรจุอาหาร จะส่งผลที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างไร และบรรยายถึงโทษพิษภัยจากการใช้ภาชนะโฟม
4. **ทีมสังเกตการณ์ในงาน (เผ่าระวัง)** ทีมเก็บข้อมูลงานเทศกาลอาหารฯ และเผ่าระวังสังเกตการณ์ 3 ทีม โดยเก็บข้อมูลในงาน ได้แก่ ร้านค้าในงาน ผู้มาเที่ยวงาน และเจ้าหน้าที่ผู้จัดงาน

• ปี 2560 รูปแบบของกิจกรรมประกอบด้วย การแข่งขันตกปลาในท้องทะเลอันดามัน ซึ่งรางวัลกว่า 2 แสนบาท ซึ่งกิจกรรมจะมีพิธีการปล่อยเรือตกปลา ในวันที่ 8 ธันวาคม 2560 ณ ท่าเรือทัวร์เบ็ดปากบารา ชมปลาที่นักกีฬาตกปลาส่งเข้าแข่งขัน การแสดงนิทรรศการและการออกร้านของกลุ่มอาชีพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลปากน้ำ บูธจำหน่ายอาหาร การแสดงด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงของนักเรียน นักศึกษา สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้สำหรับกิจกรรมมหกรรมอาหารสะอาดปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ ได้รับความร่วมมือจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสตูล และชมรมร้านอาหารอำเภอละงู ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข ตำบลปากน้ำ และหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในการดำเนินงานและกิจกรรมในงานสุขภาพีบาลอาหาร โดยเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักสุขภาพีบาลอาหาร

เครือข่ายร่วมจับเคลื่อนงาน

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
2. สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสตูล
3. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอละงู จังหวัดสตูล)
4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (อบจ.สตูล)
5. องค์การบริหารส่วนตำบล ปากน้ำ
6. สถานีวิทยุ 3 สถานี
7. สภาเด็กและเยาวชน จ.สตูล
8. สภาเด็กและเยาวชนตำบลปากน้ำ
9. โรงเรียนสังกัด อบต.ปากน้ำ
10. ประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล
11. สถานีตำรวจภูธรอำเภอละงู
12. วิทยาลัยการอาชีพละงู
13. เครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสตูล
14. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล
15. เครือข่ายประชาคมอาหารเพื่อสุขภาพจังหวัดสตูล ฯลฯ

นายตรา เหมโคกน้อย

ปลัด อบต.ปากน้ำ

“องค์การบริหารส่วนตำบลปากน้ำ จัดงานมหกรรมอาหาร
อาหารสะอาด ปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ตำบล
ปากน้ำ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ตอนเริ่มแรกคุณฉวีญา แก้วนุ้ย
ผู้จัดการโครงการส่งเสริมอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ อร่อยได้
ไร้แอลกอฮอล์ และเครือข่าย งานเทศกาลอาหารปลอดภัยอย่างยิ่งย่น
ได้เข้าพบผู้บริหาร อบต.ปากน้ำ และเชิญชวนให้ร่วมรณรงค์จัดงาน
เทศกาลอาหารปลอดภัยเรื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยนำเสนอประสบการณ์
จากการจัดงานเทศกาลอาหารสองทะเล จังหวัดสงขลา เป็นแนวทาง
ส่วนหนึ่ง

“หลังจากการจัดงานเทศกาลอาหารปลอดภัย อบต.ปากน้ำ
ก็ขยายผลการรณรงค์เรื่องประเด็นเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่อง
ของการกำหนดให้บริเวณจุดชมวิวยายหอดปากบารา ซึ่งจะมีการ
กำหนดให้ผู้ประกอบการร้านที่มาจำหน่ายสินค้าในวันเสาร์และอาทิตย์
งดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากฝ่าฝืนจะถูกยึดใบอนุญาต และ
ขอความร่วมมือร้านค้าบริเวณนั้นให้งดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในส่วนของชายหาดปากบารา เราได้ตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ขอความ
ร่วมมือนักท่องเที่ยว ไม่ให้นำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาดื่มในพื้นที่
ชายหาดปากบารา นอกจากนี้ทาง อบต.ปากน้ำ ยังมีแนวคิดที่จะ
ขยายการรณรงค์ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการขอรับการ
สนับสนุนจากกองทุนสุขภาพตำบล อบต.ปากบารา เพื่อเคลื่อนงาน
ส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค โดยมีเรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นวาระ
สำคัญในการเคลื่อนงาน”

นางสาวณิชา แก้วบุญ

ผู้จัดการโครงการส่งเสริมอาหารปลอดภัยเพื่อสุขภาพ
อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์

“มหัศจรรย์” อาหารปลอดภัย อร่อยได้ไร้แอลกอฮอล์ ในงาน บาราพิชชิงค์พ ได้เริ่มต้น ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อการสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของประชาชน นอกจากการจัดงานจะปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ แล้วยังมีการณรงค์เรื่องปลอดภาชนะโฟมในการใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหาร การณรงค์กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ ที่สำคัญคือก่อนเข้างานต้องมีอ่างล้างมือให้กับผู้มารับประทานอาหารและนักท่องเที่ยว รวมถึงมีการณรงค์การไม่ใช้น้ำมันทอดซ้ำ และดูแลสุขภาพภิบาลโดยมี ผ้ากันเปื้อน สวมหมวกคลุมผม ตลอดเวลา พยายามพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลในการช่วยลดโรคเรื้อรังที่ไม่ติดต่อ (NCD's) แก่ประชาชน ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพที่สมบูรณ์ ขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน กาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่

“การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยม ของผู้บริโภคนั้นอาจจะเป็นเรื่องยาก แต่หากไม่ลดละความพยายามประชาชนจะค่อยๆ เห็นความสำคัญ และขยายเรื่องนี้ออกไปอย่างกว้างขวาง และเห็นว่านี่คือความร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วนเพื่อสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีสุขภาพที่ดี”

นายมุตอฟ้า สุขุมาศ
ผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดสตูล

“**ปร**รยากาศการจัดงานเทศกาลอาหารปากบารา ก่อนหน้าที่จะมีการรณรงค์มักจะมีวัยรุ่น ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาอาละวาด ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในงานเป็นประจำ เนื่องจากพื้นที่จัดงานเป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่ง พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ห้ามดื่ม ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ช่วง 3 ปีแรก ให้ความสำคัญกับการรณรงค์เรื่องเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และบุหรี่ 2 ปี หลังจากนั้นเราขยับมารณรงค์เรื่องโภชนาการ การทำงานมีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงาน ทั้ง อบต.ปากน้ำ สสจ. ตำรวจ และเครือข่ายเยาวชน สภાเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล สภāเด็กและเยาวชนตำบลปากน้ำ ที่มาช่วยงานในส่วนของการรณรงค์ จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ พ่อแม่ผู้ปกครองที่พาบุตรหลานมาเที่ยวงานเทศกาลอาหาร ต่างมีความพึงพอใจที่มีบูธกิจกรรมสำหรับเด็กๆ เยาวชนได้ร่วมกิจกรรม ไม่ว่าจะป็นวาดรูประบายสี บางคนก็ฝากลูกหลานเอาไว้กับเราแวะไปเลือกซื้ออาหารทะเลสดๆ รสชาติดี ซึ่งเป็นจุดเด่นของงานเทศกาลอาหาร

“เกี่ยวกับการรณรงค์เรื่องลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจุบันเรายังมีเยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งช่วยสร้างสีสันให้กับงานได้เป็นอย่างดี ในอนาคตหากไม่มีงบประมาณสนับสนุนในส่วน of เยาวชนก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ส่วนตัวอยากให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของเยาวชน การที่เยาวชนได้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมปลอดเหล้า ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมใดๆ ก็ตาม เป็นสิ่งที่ทำให้เขาซึมซับถึงผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นเกราะคุ้มครองไม่ให้เขาเดินหลงทางมายุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหามากมาย”

ពេញចិត្តច្បាប់ថ្មី៦ខែ
ស្រុកប្រគេតភ័យ រំលែកប្រកាសប្រគេត

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีผู้คนหลั่งไหลมาท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยเฉพาะช่วงที่มีการจัดเทศกาลงานประเพณีต่างๆ จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว เทศกาลสงท่ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่เป็นอีกหนึ่งเทศกาลที่ได้รับความสนใจไม่น้อยในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทางเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้จัดงานสงท่ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ณ บริเวณลานประตู่ท่าแพเป็นประจำทุกปี ภายใต้แนวคิด “มหกรรม บ้านเทิงสงท่ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวที่ได้มาเยือนเมืองล้านนาเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดแนวทางควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“ เคาท์ดาวนเลียอใหม่ ”

ปลอดภัยประกัดยักษ์ ไร้อแอลกอฮอล์

และยังมีการสนับสนุนให้ดื่มกินอาหารเพื่อสุขภาพ โดยมีลานเทศกาลอาหารปลอดภัย ปลอดภัย โฟม ปลอดภัย ผงชูรส ในลานประตู่ท่าแพเพื่อเป็นทางเลือกให้ประชาชนที่เข้ามาบริเวณงาน เมื่อไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เราก็มีน้ำดื่มเพื่อสุขภาพและอาหารปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

เนื่องด้วยสถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ในจังหวัดเชียงใหม่ ยังมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม พร้อมทั้งภาคีทุกภาคส่วน เห็นผลที่เกิดจากดื่มและการสูบ จึงมีมาตรการร่วมกันเพื่อเป็นการลดผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ โดยการณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้มีการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่ห้ามดื่ม ห้ามขาย ณ บริเวณลานประตู่ท่าแพซึ่งเป็นพื้นที่จัดงาน

สำหรับแนวทางการรณรงค์งานปีใหม่เคาท์ดาวนปลอดภัย นอกจากจะสร้างความเข้าใจ และให้บริการนำดื่มทางเลือกทดแทนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ยังขอความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณที่จัดงานรวมทั้งขอความร่วมมือผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้า โดยรอบบริเวณคูเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่แจ้งศรีภูมิ - แจ้งก๊าะต้า โดยเน้นให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าทราบถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และช่วยดูแลลูกค้าที่ดื่มกินในร้านแล้วต้องการออกมารื่นเรึง ณ ช่วงประตู่ท่าแพ ให้ทราบถึงการรณรงค์ภายในงานว่า “งดดื่ม - งดสูบ - งดปล่อยโคมไฟ ภายในบริเวณพื้นที่จัดงาน” เพื่อให้เทศกาลเป็น

เทศกาลส่งความสุขอย่างแท้จริง โดยมีศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้าภาคเหนือตอนบน เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรเจ้าภาพและภาคีเครือข่าย ร่วมกันเคลื่อนงานปีใหม่เคาท์ดาวน์ปลอดเหล้า จนทำให้การขยายงานออกไปยังพื้นที่ต่างๆ ในอำเภอใกล้เคียงซึ่งการร่วมมือครั้งนี้ต้องขอชื่นชม ผู้นำท้องถิ่น พ่อเมือง ที่ได้เห็นความสำคัญของการเฉลิมฉลองที่ถูกต้องและมีความสุขอย่างแท้จริง และเห็นความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ๆ ในเรื่องของการสนุกได้มีความสุขได้โดยไม่ต้องพึ่งพาแอลกอฮอล์

● **ปี 2554-2555** เทศบาลนครเชียงใหม่จัดงานเทศกาลแห่งความสุข ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ในกิจกรรม Chiang Mai Countdown 2012 “สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” พุ่มสร้างสุขคืนรอยยิ้มให้กับทุกคน

● **ปี 2556** คนเชียงใหม่รับทราบว่า งานประเพณีต่างๆ จะต้องมีกิจกรรมที่ไม่ให้ขาย และดื่มในบริเวณจัดงาน และมีคนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมในประเพณีอื่นๆ เพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เพราะทุกคนเริ่มรับรู้ว่าเป็นพื้นที่ปลอดภัยกับการมาท่องเที่ยวได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ช่วยกันรณรงค์ ฝึกระวัง ตรวจสอบ ปรับตามกฎหมาย การตรวจจับการกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 เจ้าหน้าที่ดำเนินการก่อนวันงาน และในวันงาน เพื่อเป็นการป้องปราม โดยนายกเทศมนตรีและคณะทำงานเป็นผู้รณรงค์ และตรวจด้วยตนเอง จากข้อมูลแบบสอบถามความ

เห็นของประชาชนที่เข้าร่วมงาน ผลสำรวจพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจ ร้อยละ 97.2 ไม่พอใจเพียงร้อยละ 2.8 ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดกิจกรรมโดยไม่มีแอลกอฮอล์ (อ้างอิงจากแบบสำรวจกิจกรรม Chiang Mai Countdown Festival 2014) เมื่อเสร็จจากการร่วมฉลองส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้แยกย้ายไปทำบุญตามวัดต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม “สวดมนต์ข้ามปี” นับได้ว่าเป็นการเฉลิมฉลองที่มีความสุข ปลอดภัย เป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ อีกทั้งยังเกิดนวัตกรรม “สนุกได้ไร้แอลกอฮอล์” ชวนนักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรมบนลานสร้างสรรค์ ทำให้ประตูท่าแพปลอดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเฉลิมฉลอง และยึดพื้นที่คืนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เคยมาจัดกิจกรรมเคาท์ดาวน์ หลายปีที่ผ่านมา

● **ปี 2557** เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมการดื่มของนักท่องเที่ยวเป็นการดื่มน้ำสมุนไพร ทดแทนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เกิดรูปธรรมพื้นที่จัดงานเคาท์ดาวน์ ที่ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หนุนเสริมงานสวดมนต์ข้ามปี โดยพบว่าเมื่อเสร็จสิ้นการเฉลิมฉลองเคาท์ดาวน์ที่ช่วงประตูท่าแพแล้วประชาชนและนักท่องเที่ยวได้แยกย้ายไปทำบุญตามวัดต่างๆ เพื่อร่วมกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี นับได้ว่าเป็นการเฉลิมฉลองที่มีความสุขปลอดภัยและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ ทำให้การทะเลาะวิวาทหรือ

อุบัติเหตุในพื้นที่จัดงานลดลง เนื่องจากไม่มีร้านขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่บริเวณพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่รอบคูเมือง แต่ยังคงมีการนำมาจากนอก เขตห้ามขายและพบผู้ดื่มอยู่บ้าง อย่างไรก็ตาม ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายช่วยกันรณรงค์ และบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นอกจากนี้นายกเทศมนตรี เทศบาลนครเชียงใหม่ และคณะทำงาน เป็นตัวอย่าง ในการตรวจจับและป้องปรามการกระทำความผิด ก่อนวันงานและในงานวัน

● **ปี 2558** กิจกรรมเคาท์ดาวน์ ปี 2016 ใช้ ชื่องาน Chiang Mai Countdown Festival 2016 “สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ส่งความสุขทุกมุม เมือง” เครือข่ายนักศึกษาเฝ้าระวังภัยแอลกอฮอล์ 7 สถาบัน ร่วมรณรงค์ เทศกาล “สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์ ส่งความสุขทุกมุมเมือง (Chiang Mai Countdown Festival 2016)” จัดกิจกรรม ส่งเสริมการปลอดแอลกอฮอล์ ได้รับการสนับสนุน

จากเทศบาลนครเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อย่างต่อเนื่อง

● **ปี 2559** เทศกาลแห่งความสุขส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สร้างความสุขคืนรอยยิ้มให้กับคนไทย “สนุกปลอดภัย ไร้แอลกอฮอล์” หรืองานเชียงใหม่เคาท์ดาวน์ 2559 พรปีใหม่ในดวงใจราษฎร์ “แสงเทียนแห่งสยาม” ก่อนนับถอยหลังเข้าสู่ศักราชใหม่ 2560 นายทัศนัย บูรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นประธานถวาย อาลัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ด้วยการยืนสงบนิ่งแสดงความอาลัย เป็นเวลา 89 วินาที ณ บริเวณอนุสาวรีย์สามกษัตริย์

● **ปี 2560** จัดเทศกาลปีใหม่ ไร้แอลกอฮอล์ บริเวณลาน พระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์ ใช้ชื่องานว่า “เชียงใหม่เคาท์ดาวน์ 2018 ล้านนาเฟสติวัล” (Chiangmai Countdown 2018 Lanna Festival) มีการจุดพลุและร่วมนับเคาท์ดาวน์ มีกิจกรรมแสดงศิลป วัฒนธรรม และดนตรีพื้นเมืองทางภาคเหนือ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมของคนเชียงใหม่ ที่สำคัญกิจกรรมทุกกิจกรรมล้วนได้รับความร่วมมือของทุกภาคส่วน และการจัดงานปีใหม่นี้ก็เป็นไปอย่าง เรียบง่ายเนื่องจากผู้คนยังคงอยู่ในช่วงที่โศกเศร้าต่อการจากไปของ พ่อหลวงรัชกาลที่ 9

การดำเนินงานปีใหม่เคาท์ดาวน์ปลอดเหล้า

- **จัดประชุมเครือข่ายคณะกรรมการ** ทั้งเจ้าภาพผู้จัด และคณะร่วมจัดงาน
- **จัดทำข้อตกลงร่วมการจัดงานที่สนับสนุนส่งเสริม** สุขภาพ ปลอดเหล้า ปลอดอบายมุข ในรูปแบบ โครงการ การประชาสัมพันธ์ และงานแถลงข่าว
- **จัดรูปแบบการหุ้มนเสริมผู้จัดงาน** โดยภาคีเครือข่ายงดเหล้า ทั้งการรณรงค์ การเฝ้าระวัง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการเพิ่มพื้นที่ทางเลือก
- **จัดบูธน้ำดื่มทางเลือก** ทดแทนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- **ตั้งด่านตรวจแอลกอฮอล์** เคียงบ่าเคียงไหล่
- **จัดทีมเฝ้าระวัง สำรองปัจจัยเสี่ยง** และพื้นที่เสี่ยง บริเวณประตูท่าแพ และบริเวณการจัดงาน คูเมืองเชียงใหม่ โดยกลุ่มเฝ้าระวัง (กลุ่มเฝ้าระวังมือใหม่สายรายงาน เขียวขาวงดเหล้า)
- **กิจกรรมการแสดงภาคเวที กิจกรรมศิลปวัฒนธรรม**

ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน งานเคาร์คาว์นปลอดแอลกอฮอล์ 2559

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เทศบาลนครเชียงใหม่ สาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่ สถานีตำรวจกองเมือง จ.เชียงใหม่ เครือข่ายเยาวชน 10 สถาบัน จ.เชียงใหม่ จัดทำแบบสอบถามประชาชนผู้เข้าร่วมงานในปี 2559 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม 500 ตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หัวข้อ	ผลปี 2559 (%)	
ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่เจ้าภาพจัดงานโดยปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (เหล้า - เบียร์)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	49.00%
	เห็นด้วย	44.60%
	ไม่เห็นด้วย	6.40%
ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากงานปีใหม่ปีหน้าเจ้าภาพจะจัดให้ปลอดจากเหล้า - เบียร์ เช่นปีนี้	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	58.00%
	เห็นด้วย	39.20%
	ไม่เห็นด้วย	2.80%
ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากงานเทศกาล / งานอื่นๆ ของเทศบาลและจังหวัดเชียงใหม่จะจัดให้ปลอดจากเหล้า - เบียร์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	58.80%
	เห็นด้วย	38.80%
	ไม่เห็นด้วย	2.40%
ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ที่เจ้าภาพจัดงานต่างๆ ไม่รับการสนับสนุนจากรัฐกิจเหล้า - เบียร์ เพื่อความปลอดภัยและเป็นการปกป้องเด็กและเยาวชน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	62.80%
	เห็นด้วย	35.20%
	ไม่เห็นด้วย	2.00%

นายชต สหชัยเสรี
ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น ลานนาบิซิเนสโฟกัส

“ก'อนจะมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทุกเทศกาลไม่ว่าจะเป็นประเพณีลอยกระทง เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลปีใหม่ ต่างก็เต็มไปด้วยเหล่าทีมงาน หลังจากมี พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการควบคุมอย่างจริงจัง การดื่มการจำหน่ายในงานประเพณีก็ลดลงเรื่อยๆ แต่เรื่องการทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้จำหน่าย ควรเริ่มทำความเข้าใจแต่เนิ่นๆ อย่างน้อยๆ ต้องทำเป็นเดือน หลังงานสงกรานต์ก็ควรวางแผนงานลอยกระทงเลย ต่อจากนั้นก็เป็งานปีใหม่ เคาทัวร์ อย่างงานเคาทัวร์ปลอดเหล้าเราจัดต่อเนื่องมาหลายปี การดำเนินงานทำแบบบูรณาการหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย เทศบาล นครเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ สาธารณสุขจังหวัด สถานีตำรวจภูธรเมือง สรรพสามิตจังหวัด เทศกิจ และภาคีภาคประชาสังคมทั้งเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เครือข่ายเยาวชนเฝ้าระวังภัย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฯลฯ ร่วมกันเดินรณรงค์พร้อมทั้งมีการใช้รถประชาสัมพันธ์ รณรงค์ขอความร่วมมือผู้ประกอบการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณจัดงาน มีนักท่องเที่ยวมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งให้ความร่วมมือดีมากเคารพกติกา เพียงแค่เห็นป้าย No Alcohol เขาก็ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ก็มีเครือข่ายต่างๆ มาคอยเฝ้าระวังไม่ให้มีการดื่มและจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงาน ก็ถือว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจ หากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดร่วมด้วยก็ยิ่งจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

หาดใหญ่ไนท์พาราไดส์

สวัสดีปีใหม่ สนุก สุขใจ ไร้แอลกอฮอล์

อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถือได้ว่าเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ เป็นศูนย์กลางของธุรกิจการท่องเที่ยวการส่งออก และเป็นชุมทางการคมนาคมของภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน เช่น มาเลเซีย เนื่องจากมีสินค้าและบริการ เป็นที่ต้องการของตลาด อาทิ เสื้อผ้าเครื่องสำอาง อาหารสำเร็จรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า เรียกได้ว่ามีความพร้อมในด้านทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวสูง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประมาณปีละเกือบ 5 ล้านคนในปัจจุบัน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวคิดเป็นมูลค่าประมาณปีละกว่า 30 ล้านบาท

สำหรับเทศกาลปีใหม่ เป็นอีกช่วงเวลาหนึ่งที่นักท่องเที่ยวมักเดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนในอำเภอหาดใหญ่จำนวนมาก ทางสมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานหาดใหญ่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) ชมรมคนรักสุขภาพ และสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ร่วมมือประสานการจัดงานเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ Night Paradise Hatyai Countdown โดยปราศจากเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในเทศกาลส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และช่วยฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ และทำให้ประชาชนนักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้ ได้ตระหนักถึงการลด ละ เลิก ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งจัดขึ้นในคืนส่งท้ายปีเก่า (31 ธันวาคม) ช่วยให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยไม่มีเครื่องดื่มมีเมา

“หาดใหญ่ไนท์พาราไดส์”

สวัสดิ์ปีใหม่ สนุก สุขใจ ไร้แอลกอฮอล์

และอบายมุข เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในมาตรการสร้างความปลอดภัยลดปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาอาชญากรรม การใช้ความรุนแรง ที่ไม่เหมาะสมในงานเทศกาลส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่

คณะทำงานได้วางมาตรการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนห้ามปราม และบทลงโทษ โดยวิธีการออกประกาศขอความร่วมมือ มีมาตรการในการห้ามนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เข้ามาขายในพื้นที่จัดงาน ควบคุมการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าเพื่อให้ผู้มาเที่ยวงานได้ทราบว่า เจ้าภาพงานมีความประสงค์ณรงค์งดจำหน่าย และงดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในบริเวณจัดงาน เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้ผู้เข้าร่วมงานเข้าใจแนวคิดและรายละเอียดของ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ

● **ปี 2556** จัดงาน “Hatyai Countdown to 2014” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30-31 ธันวาคม 2556 ณ ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 ถนนธรรมญูวิถี ถนนเสนาหานุสรณ์ ถนนซีอุทิศ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีการจัดการประกวด B-boy บริเวณถนนเสนาหานุสรณ์ จัดการละเล่นรำวงย้อนยุค ณ บริเวณถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 และการจัดกิจกรรมนับถอยหลัง (Countdown) เข้าสู่ปี 2557 บนเวทีหลัก

● **ปี 2557** งาน Night Paradise Hatyai Countdown จัดขึ้นระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม 2557 - 1 มกราคม 2558 ณ ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 ถนนธรรมญูวิถี ถนนเสนาหานุสรณ์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

● **ปี 2558** งาน Night Paradise Hatyai Countdown บริเวณใจกลางเมืองหาดใหญ่ สวนสาธารณะโคงค์วิลล่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภายในงานมีการแสดงดนตรีจากศิลปินที่มีชื่อเสียง มีต้นคริสต์มาสยักษ์ ช่วยเพิ่มสีสันและบรรยากาศแห่งการเฉลิมฉลอง มีการสร้างความตระหนัก สนับสนุน ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนและองค์กรในการลดละเลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และยาเสพติด ประชาชน นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่ดีขึ้นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลดละเลิกการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานประเพณี จะเห็นได้จากมีประชาชนมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจะไม่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในงาน และมีการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในด้านที่เกี่ยวข้องกับ ค่านิยม ความรู้ ทักษะทัศนคติ พฤติกรรม สภาพแวดล้อม รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน กติกาชุมชน นโยบายสาธารณะในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการลดละเลิก

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการควบคุมจำกัดพื้นที่สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประชาชนทราบถึงสถานที่ เวลาที่ห้ามจำหน่าย และเวลาห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

● **ปี 2559** งาน Night Paradise Hatyai Countdown จัดงาน ณ บริเวณหาดใหญ่วอล์คกิ้งสตรีท (ถนนคนเดินสาย 3) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นับว่าประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจเป็นอย่างมาก ซึ่งความสำเร็จในครั้งนี้เกิดขึ้นมาจาก

พลังความสามัคคี ความร่วมมือกันของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในอำเภอหาดใหญ่และจังหวัดสงขลา มีผู้คน หลั่งไหลเข้ามาเที่ยวงานอย่างมากมายซึ่งประกอบด้วยนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ กิจกรรมประกอบด้วยการบรรเลงเพลง ของพ่อจากวงหาดใหญ่ออเคสตรา ชุดการแสดงศิลปวัฒนธรรม ชุดการแสดงวงลูกทุ่งเทิดพระเกียรติ การร้องเพลงของพ่อจากศิลปินยอดนิยม การแสดงดนตรีแจ๊ส ร่วมร้องเพลงพระราชนิพนธ์ “พรปีใหม่ จากใจ ชาวหาดใหญ่ถึงพ่อ” พิธีสวดมนต์ข้ามปี ต้อนรับปีใหม่

● **ปี 2560** เทศบาลนครหาดใหญ่ จัดกิจกรรมนับถอยหลังเข้าสู่ศักราชใหม่ กับงาน Night Paradise Hatyai Countdown 2018 อย่างยิ่งใหญ่ สร้างประสบการณ์ “หาดใหญ่เมืองแห่งความสุข” ในคืนวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ณ ถนนเส้นห่านุสรณ์ และสุข 3 มิติ@หาดใหญ่ สุขกิน สุขช้อป สุขเที่ยว

แนวทางการดำเนินงาน

● ประชุมหารือคณะทำงาน

ผลักดันให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ประกาศนโยบายสาธารณะของจังหวัด เพื่อเป็นการควบคุม และห้ามปราม ไม่ให้ธุรกิจแอลกอฮอล์เข้ามาทำการตลาดและทิ้งปัญหาและภาระรับผิดชอบในด้านการแก้ไขปัญหาไว้ ภายหลังอย่างขาดความรับผิดชอบ

● จัดให้มีเวทีสาธารณะในการแลกเปลี่ยนความคิด

และสร้างความเข้าใจร่วมถึงสถานการณ์ทางสังคมและปัญหาอันเนื่องมาจากพฤติกรรมกาบริโภคของประชาชนผู้เข้าร่วมงานและวัฒนธรรมที่เบี่ยงเบนไปในช่วงวันงานเทศกาลสงท้ายปีเก่า – ต้อนรับปีใหม่

● ผนึกกำลังเยาวชนร่วมกับบรรณรักษ์ประชาสัมพันธ์

งดดื่ม งดจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พร้อมแจกสื่อรณรงค์

● การบูรณาการเครือข่ายและสร้างกระบวนการเครือข่าย

การประสานความร่วมมือของหน่วยงานราชการ และเอกชน ของจังหวัดสงขลา และจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้

การจัดงานเทศกาลสงท้ายปีเก่า – ต้อนรับปีใหม่ ไร้แอลกอฮอล์ จึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของ อำเภอหาดใหญ่และจังหวัดสงขลาดีขึ้น นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่น อันจะส่งผลให้อำเภอหาดใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยว ระดับนานาชาติ ซึ่งคณะทำงานคาดหวังให้งาน “เทศกาลสงท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ ไร้แอลกอฮอล์” กลายเป็นงาน ประจำปองอำเภอหาดใหญ่และจังหวัดสงขลา สร้างความปลอดภัย ลดจำนวนครั้ง ลดสถิติคนเจ็บ คนตาย และ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

การเตรียมงานเทศกาล
ส่งท้ายปีเก่า - ต้อนรับปีใหม่
ไร้แอลกอฮอล์

น.ส.ธิดา ยศวัฒน์กุล
ประชาคมงดเหล้า จังหวัดสงขลา

“กา รรณรงค์ไม่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลงานปีใหม่
เคหาคาวนจัดขึ้นบริเวณใจกลางเมือง เราทำงานในส่วน
ของการเฝ้าระวัง คือขอความร่วมมือจากร้านค้า ร้านอาหาร งดจำหน่าย
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จัดทีมรณรงค์โดยให้เด็กและเยาวชน
ประมาณ 10 คน ออกเดินรณรงค์ ติดสื่อประชาสัมพันธ์ เดินแจก
สติ๊กเกอร์ กระจายทั่วบริเวณงานที่มีทางเข้าย่อยๆ ประมาณ 7 จุด
ก่อนเข้าบริเวณงานก็จะมีเจ้าหน้าที่คัดกรองผู้เข้าร่วมงานเบื้องต้น
นอกจากนี้ยังมีการสร้างการรับรู้ถึงโทษและภัยต่างๆ จากเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย
และชาวต่างชาติ ตลอดจน เยาวชน ประชาชนทั่วไป ในการลด ละ
เลิก เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่และยาเสพติด

“การรณรงค์อย่างเข้มข้นสามารถลดปัญหาและผลกระทบ
ต่างๆ ที่เป็นผลจากการจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
เช่น ลดการเกิดอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท ในหมู่ประชาชน
นักท่องเที่ยว กลุ่มเด็ก-เยาวชน อุบัติเหตุจากการขับซึ่รถทุกชนิดที่มี
สาเหตุจากการเมาแล้วขับ ปัญหาด้านสุขภาพ และเพื่อลดปัญหาใน
เรื่องอบายมุขต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนส่งเสริม
การบังคับใช้ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

“นอกจากนี้การจัดงานใหญ่ที่อำเภอหาดใหญ่ เจ้าหน้าที่จะดูแลเผื่อระวังเป็นพิเศษ เพราะต้องเผื่อระวังเรื่องระเบิดด้วย คนไทยจะให้ความร่วมมือและกลัวกฎหมายมากกว่ากลุ่มชาวต่างชาติที่ให้ความร่วมมือน้อย แต่สถานการณ์ปีใหม่จะไม่รุนแรงเท่าเทศกาลสงกรานต์ เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยเน้นการควบคุมคน เน้นการบังคับใช้กฎหมายแบบตรวจจับมากกว่า

“ในส่วนวัยรุ่น ถ้าสมัยก่อนมีการทะเลาะกันหน้าเวทีคอนเสิร์ตจนเห็นชินตา แต่เดี๋ยวนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป คนใช้สมองมากกว่ากำลัง แต่พอมีการตีก็เกิดปัญหาอย่างเมื่อปี 2 ปีที่แล้วเกิดปัญหาชกต่อยเนื่องจากเมา อยากฝากถึงน้องๆ เยาวชนที่ขับมอเตอร์ไซด์ออกมาเที่ยวงาน เข้าใจว่าวัยรุ่นอยากออกไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อน แต่ควรระมัดระวังขับขี่ขณะมีเมา อยากให้ดูตัวอย่างคนที่ประสบอุบัติเหตุ ถ้าเกิดอุบัติเหตุผลไม่ใช่แค่เราบาดเจ็บ หรือพิการ ครอบครัวก็ได้รับผลกระทบ และยังสะท้อนถึงปัญหาในภาพรวมเรื่องการท่องเที่ยวในบ้านเราด้วยค่ะ”

เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้

คลื่นคอนเสิร์ต

ดนตรีเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในหมู่ วัยรุ่นและเยาวชน ช่วยให้วัยรุ่นและเยาวชนมีความสดใสร่าเริง หลายคนมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้ชมการแสดงดนตรี ขณะเดียวกันเยาวชนยังให้ความสนใจกับการเล่นดนตรีเพิ่มมากขึ้น แต่คอนเสิร์ตใหญ่ๆ ที่จัดขึ้นในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากเครื่องตีมแอลกอฮอล์แทบทั้งสิ้น จะดีแค่ไหนหากดนตรีจะช่วยกล่อมกล่อมเยาวชนและเป็นสื่อกลาง ปลุกฝังเยาวชนให้เสพดนตรีแบบคลีนๆ “คอนเสิร์ตโคตรอินดี้ปลอดแอลกอฮอล์” คือคำตอบของการจัดกิจกรรมดนตรี ที่ส่งเสริมให้เยาวชนสนุกกับดนตรีคลีนๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาเครื่องตีมแอลกอฮอล์

ย้อนไปเมื่อปี 2546 นักดนตรีอิสระ 8 วง ซึ่งเกิดจากงาน Life in a day ได้แก่ วงเพลย์กราวด์ วงภูมิจิต ที่ตั้งในแคววงอินดี้สมัยนั้น วง Magenta ซึ่งมีคุณพ่อกุ้งเป็นสมาชิก วงเมอร์เดอร์เร่ วงวังก็ วงโม้ได้ดอทคอม โดยพ่อเจ้า วง The Cineplex และวงเย็นสุข รวมตัวกันจัดงานคอนเสิร์ตโคตรอินดี้

“เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้”

คลื่นคอนเสิร์ต
“ไม่สูบ ไม่ตีบ ไม่เสพ”

ที่โรงหนังนิวแหลมทอง ย่านเยาวราช โดยร่วมกันลงขัน มีนิตยสาร a day ช่วยสนับสนุน และได้สปอนเซอร์จากผลิตภัณฑ์ผงซักฟอกแพ็บมาช่วยโปรโมท การจัดกิจกรรมครั้งนั้นมีผู้ชมประมาณ 500 คน ถือว่าเป็นงานคอนเสิร์ตที่มีไอเดียเก๋ในยุคนั้นเลยก็ว่าได้ ตั้งแต่คอนเสิร์ตโคตรอินดี้ เริ่มต้นขึ้นในปี 2546 ก็ไม่มีธุรกิจแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องเลย และเนื่องจากจัดงานในโรงหนังเรื่องบุหรีจึงไม่ต้องกังวลเป็นการจัดงานเพราะต้องการเล่นดนตรีจริงๆ

● ปี 2547 โคตรอินดี้ ครั้งที่ 2 (คิดเอง + จัดเอง) โดยจัดขึ้นที่โรงหนังธนบุรีราม่า มีเยาวชนเข้าร่วมประมาณ 1,000 คน สถานการณ์วันงานโดนตำรวจปิดงานจึงย้ายไปจัดคอนเสิร์ตต่อที่สยาม ในปีเดียวกันนี้กลุ่มศิลปินโคตรอินดี้ได้เข้าร่วมโปรเจกต์ วาเลนไทน์ วาเลนเทียร์ และได้รู้จักกับ สคส. ซึ่งเชิญชวนให้จัดคอนเสิร์ตปลอดเหล้า ปลอดบุหรี

● ปี 2548 โคตรอินดี้ ครั้งที่ 3 (คิดเอง + จัดเอง + สคส.) โดยกลุ่มศิลปินโคตรอินดี้ จัดงานเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ ปลอดเหล้า ปลอดบุหรี เป็นครั้งแรกและได้รับความสนใจจากกลุ่มเยาวชนมาร่วมกิจกรรม 500 คน สถานการณ์วันงานฝนตก เด็กติด และเป็นครั้งแรกในการรณรงค์เรื่องเหล้า เปียร์ และบุหรี ตัวศิลปินและผู้เข้าร่วมยังมีความงงๆ ไม่เข้าใจประเด็นการรณรงค์ จุดเริ่มต้นของการมีศิลปินต้นแบบและการตรวจยึดเหล้าเปียร์ บุหรีอย่างจริงจัง

● ปี 2549 โคตรอินดี้ ครั้งที่ 4 (คิดเอง + จัดเอง + สคส. + สสส.) งานเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้จัดขึ้น ณ ทศภาค อารีน่า คลองเตย มีการเดินรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์ เดินสายประชาสัมพันธ์กิจกรรม มีคนดูประมาณ 4,000 คน มีการตรวจเข้มยึดเหล้า เปียร์ บุหรี และสิ่งต่างๆ ที่อาจจะใช้เป็นอาวุธ คนดูให้ความร่วมมือ ยอมทำตามกติกา เพื่อจะได้ชมดนตรี สถานการณ์ในวันงาน โดนตำรวจปิดงาน เริ่มมีศิลปินที่มีชื่อเสียงเข้าร่วม เช่น PARADOX

● **ปี 2550** มีชื่อตอน “อัลเทอร์เนทีฟไทย” จัดขึ้นที่ BEC เทโร เป็นการรวมวงดนตรีแนวอัลเทอร์เนทีฟไว้มากที่สุด ใช้เวลาแสดง 2 วัน มีคนดูประมาณ 2,000 คน มีการรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์ บุหรี่ อย่างเต็มรูปแบบ และเป็นครั้งแรกที่มีศิลปินระดับประเทศเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์

● **ปี 2551** เป็นครั้งแรกที่มีการออดิชั่น มีค่ายสำหรับนักดนตรีที่ผ่านการออดิชั่นเพื่อทำความเข้าใจโครงการในเบื้องต้น และใช้สนามม้านางเลิ้งเป็นสถานที่จัดงาน มีทั้งหมด 3 เวที มีศิลปินร่วมแสดง 150 วง มีคนเข้าร่วมชม 5,000 คน มีการรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์ บุหรี่ อย่างเต็มรูปแบบ

● **ปี 2552** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 5 มีชื่อตอน “เล็กเหล่าเอะไอน้อง” เวทีการแสดง 3 เวที มีศิลปิน 80 วง รวมทั้งสิ้นกว่า 400 ชีวิต มีคนเข้าร่วมชมดนตรี 6,000 คน ชื่อเวทีมีการตั้งชื่อให้ล้อกับชื่อตอนคือ เวทีดับแข็ง เวทีถูกลมโป่งพอง เวทีมะเร็งลำไส้

● **ปี 2553** โคตรอินดี้ครั้งที่ 6 มีชื่อตอน “กิกิ้ว ดิ้นกันไหมเธอ” จัดเวทีคอนเสิร์ต 13 เวที ศิลปิน 251 วง มีการรณรงค์เรื่องแอลกอฮอล์ บุหรี่ อย่างเต็มรูปแบบ มีคนเข้าร่วมชมดนตรี 5,000-6,000 คน มีชื่อเวทีแบบแนวๆ เช่น เวทีดิ้นกันในมุ้ง เวทีดิ้นในป่า เวทีดิ้นกันในน้ำ ฯลฯ

● **ปี 2554** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 7 มีชื่อตอน “กระแสน้ำ มันจะแรงกว่ากระแสใจได้ไงพระ” ให้ล้อกับสถานการณ์น้ำท่วมหนักกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ภายในงานมีการเปิดรับบริจาคสิ่งของยังชีพต่างๆ เพื่อนำไปมอบให้พื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมในจังหวัดอยุธยา คนเข้าร่วม 5,000 - 6,000 คน มีชื่อเวทีแบบแนวๆ เช่น เวทีคลองสามวา เวทีรังสิต เวทีบางบัวทอง เวทีลำลูกกา ฯลฯ

● **ปี 2555** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 8 มีชื่อตอน “แสบวะเพื่อน ไม่สูบไม่ตี๋ม” มีการแสดงดนตรีทั้งสิ้น 8 เวที ศิลปิน 180 วง มีชื่อเวทีแบบแนวๆ เช่น โรงจิว โรงลิเก โรงเรียน ฯลฯ มีคนเข้าร่วมชมดนตรี 8,000 - 10,000 คน และได้รับประกาศนียบัตรจาก Ripley's Believe It or Not! Museum Pattaya Thailand รับรองสถิติงานดนตรีจำนวนมากที่สุดเ็นเอเชีย

● **ปี 2556** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 9 มีชื่อตอน “ประเทศไทยสันติภาพจงบังเกิด” มี ThaiPBS ในการถ่ายทอด มีการ MOU ร่วมกับ สสส. สคส. ThaiPBS กระทรวงสาธารณสุข ปปส. และได้สัญจรสู่ภูมิภาค ได้แก่ ภาคใต้ ศูนย์ประชุมนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดการแสดงดนตรี 3 เวที ศิลปิน 48 วง ภาคอีสาน จัดขึ้น ณ หอประชุมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น มี 3 เวที ศิลปิน

48 วง และภาคเหนือ จัดขึ้น ณ หอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มี 3 เวที และมีศิลปิน 48 วง และในส่วนเวทีหลักกรุงเทพฯ เลื่อนจัดไป 2 ครั้งเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง (มีการเผารถบัสหน้าบริเวณสนามม้านางเลิ้ง)

● **ปี 2557** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 10 มีชื่อตอน “รักกันบันลือโลก” มี ThaiPBS ในการถ่ายทอด และได้สัญจรสู่ภูมิภาค คือ เชียงใหม่ จัดที่หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นงานที่ปลอดภัยปลอดบุหรี่ มีวงดนตรีเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นเล่นงานคลื่นคอนเสิร์ตเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ ขณะทำงานจึงคิดว่าน่าจะนำเยาวชนที่ขึ้นเล่นงานมาปฐมนิเทศเพื่อสร้างสายสัมพันธ์และปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนได้รู้โทษจากการดื่มเหล้าก่อนที่ถึงงานวันจริงเพื่อสุขภาพจิตสุขภาพกายที่แข็งแรง ผู้ชมส่วนใหญ่ร้อยละ 74 ทราบธรรมเนียมชมคอนเสิร์ตแบบปลอดเหล้าปลอดบุหรี่ ร้อยละ 13 ไม่ทราบ ร้อยละ 11 ไม่แน่ใจ อื่นๆ ร้อยละ 2 ผู้ชมร้อยละ 73 รู้สึกดีมาก เพราะได้สนุกแบบมันส์ๆ ไม่เหม็นไม่เมา ไม่ตีกัน ร้อยละ 20 รู้สึกยังงี้ก็ได้ไม่จำเป็นต้องดื่มต้องสูดตลอดเวลา ร้อยละ 5 รู้สึกไม่ดีเลย ขาดรสชาติการชมดนตรีแบบอินดี้ๆ ขณะที่ผู้ชมร้อยละ 46 เห็นว่าเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้แตกต่างจากคอนเสิร์ตอื่นตรงที่เป็นการรวมพลคนอินดี้วัยรุ่นเยอะมากแบบแนวๆ ร้อยละ 39 เป็นคอนเสิร์ตที่ไม่มีเหล้าบุหรี่ ร้อยละ 14 เห็นว่าวงดนตรีเยอะกว่างานอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดงานโคตรอินดี้ที่จังหวัดอุดรธานี และอำเภอหาดใหญ่

จังหวัดสงขลา ซึ่งผู้ชมส่วนใหญ่ ทราบธรรมเนียมชมคอนเสิร์ตแบบปลอดเหล้าปลอดบุหรี่

● **ปี 2558** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 11 มีชื่อตอน “ใครไม่ฟังแต่เราฟัง” ผู้ชมส่วนใหญ่รับรู้และรับทราบว่าจะมางานโคตรอินดี้ ต้องไม่สูบ ไม่ดื่ม

● **ปี 2559** คอนเสิร์ตโคตรอินดี้ครั้งที่ 11 เกิดการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้มีพื้นที่แสดงความสามารถของตัวเองได้ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทั้งหลาย เหล้า บุหรี่ และยาเสพติด โดยผ่านงานดนตรี เกิดกลุ่มศิลปินหน้าใหม่ที่ได้ให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆ โดยผ่านดนตรี เพลง และการเตรียมพร้อมสู่การทำเพลงในเชิงสร้างสรรค์สังคม โดยศิลปินเหล่านี้จะทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนโดยผ่านดนตรี

● **ปี 2560** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 13 จัดที่ The Walk เกษตร - นวมินทร์ มีการเปิดลานนมเริ่มเปิดหน้างานกับสถาบันอาชีวศึกษา “อาชีวะโชว์พราว 77 จังหวัด”

● **ปี 2561** โคตรอินดี้ ครั้งที่ 13 (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ดำเนินกิจกรรมกับสถาบันอาชีวศึกษา “อาชีวะโชว์พราว 77 จังหวัด” โครงการดนตรีในคุก เป็นการทำให้เพลงให้กับนักโทษในเรือนจำ

เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่ๆ ในทางที่ดีให้แก่นักดนตรี คนรุ่นใหม่ว่าถึงแม้จะเป็นนักดนตรี ก็ไม่ได้มีเรื่องไม่ดีเสมอไป นักดนตรีก็สามารถ ไม่สูบ ไม่ดื่ม ก็สามารถเล่นดนตรีได้ ผู้ชมตระหนักเรื่องของการให้โทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเรื่องของสุขภาพในกลุ่มนักดนตรีที่เข้าร่วมโครงการ เพราะการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ย่อมมีผลต่อพลังเสียงของนักร้องโดยส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นต่อรุ่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ซึ่งกันและกันกลายเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ของกลุ่มนักดนตรีที่ไม่มีสังกัดค่าย และพร้อมจะทำความดีไปด้วยกัน โดยงดดื่ม งดสูบ งดเสพ ในช่วงของการขึ้นแสดงดนตรีบนเวที

เป็นพื้นที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริงให้กับวงดนตรีที่ไม่ได้มีชื่อเสียงแต่เป็นวงดนตรีที่เป็นวงที่ทำงานขึ้นมาเองและหาเวทีในการนำเสนอผลงาน ซึ่งโดยปกติจะไม่ค่อยมีเวทีระดับประเทศได้เปิดรับการเล่นโชว์ของกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ เราเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างฝืนนักดนตรีเหล่านี้

นอกจากนี้ยังเกิดการสร้างค่านิยมใหม่ๆ ในเทศกาลงานดนตรีที่มีแต่ความสนุกสนาน แต่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเหล้า บุหรี่ และยาเสพติด สร้างคนรุ่นใหม่ เพิ่มขึ้นในสังคม เพราะนักดนตรีที่เข้าร่วมโครงการปีนี้อาจจะเป็นปีการสร้างผลงานแต่ผ่านไปอีกหลายปีวงเหล่านี้ก็จะไปเป็นศิลปินดัง และเมื่อเราสร้างกิจกรรมดีๆ ให้เขาตั้งแต่แรกๆ เราก็จะได้คนดีมีคุณภาพสู่สังคมโดยผ่านดนตรี เกิดการยอมรับของกลุ่มผู้คนที่เข้ามาเที่ยวในงานดนตรีโคตรอินดี้ และเป็นเสียงเดียวกันมางานเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ต้องไม่สูบไม่ดื่ม และไม่ว่าจะจะเป็นนักดนตรีที่มากกว่า 200 วงและผู้เข้าร่วมอีก 10,000 คนก็ไม่สูบ ไม่เสพ ไม่ดื่ม ในกิจกรรมลานดนตรีที่จัดขึ้น

โดยผลสรุปความพึงพอใจในการเข้าค่ายดนตรีโคตรอินดี้ พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมอบรมและให้ความรู้เรื่องของโทษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกฎหมาย พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ ผู้เข้าร่วมอบรม มีความพอใจมากที่สุด 53.3% พอใจในระดับมาก 34.76% พอใจในระดับปานกลาง 12% และไม่พบว่าไม่พึงพอใจในการเข้าร่วมอบรม

นายบุรินทร์กร แซ่ล้อ
วงเย็นสุข

“เรา เป็นนักดนตรีอิสระ ต้องบอกก่อนว่า ‘อินดี้’ ไม่ใช่แนวเพลง แต่เป็นแนวคิด ภายใต้คำว่า ‘อินดี้’ มันคือการลงมือทำแบบอิสระ ที่ผ่านมารเราต่อสู้กับวงการเพลงมาเยอะ เจ็บมาเยอะ เริ่มต้นจากศูนย์ คอนเสิร์ตโคตรอินดี้จัดขึ้นครั้งแรกจากการรวมตัวของวงดนตรี 8 วง ที่เกิดมาจากงาน Life in a day ได้แก่ วงเพลย์กราวด์ วงภูมิจิต เป็นวงที่ตั้งใจในแวดวงอินดี้สมัยนั้น วง Magenta ซึ่งมีคุณพลา กุ้งเป็นสมาชิก วงเมอร์เดอร์เร่อ วงวังกี้ วงโมโต้ดอทคอม โดยเพื่อเจ้าวง The Cineplex และวงเย็นสุข ของผม เราประชุมกันอยู่ 3 เดือน ทุกวันเสาร์ ที่สวนสันติชัยปราการ ใครมีเครื่องดนตรีอะไรก็เอามากองๆ รวมกัน จนสามารถจัดคอนเสิร์ตครั้งแรกขึ้นที่โรงหนังนิวแหลมทอง วันจัดงาน ฝนตก รถติด แต่เสียงตอบรับดีเกินคาด มีคนดูประมาณ 500 คน โรงหนังแทบแตก ยุคนั้นเราเป็นวงไม่ดังที่จัดงานเก่งๆ ขึ้น ตอนนั้นเราไม่รู้จักองค์กรใดๆ ไม่รู้จักแหล่งทุนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน เราหันตั้งค้กันจัดงาน เอาพลังงานของเราบวกกับความกระหายที่จะจัดงานของเราเป็นแรงขับเคลื่อน ไม่ได้คาดหวังว่าเราจะเดินทางมาถึงวันนี้ เรียกได้ว่าเราผูกจิตและวิญญาณไว้ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา ปี 2547 เราได้ร่วมงานโปรเจกต์วาเลนไทน์ วาเลนเทียร์ ได้รู้จักกับพี่แดง ซึ่งชวนจัดคอนเสิร์ตปลอดเหล้า ปลอดบุหรี่ ผมตอบตกลงทันที ในใจคิดว่ายังไงก็ได้ขอให้งานได้จัด ยอมแลกได้ เหล้าและเบียร์ไม่สำคัญเท่ากับดนตรี ตอนนั้นเริ่มมีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาติดต่อให้การสนับสนุนแต่เราไม่รับ ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไม แต่เราเลือกที่จะรับเงื่อนไขของ สคส. ช่วงแรกๆ เพื่อนๆ ที่มาเล่นคอนเสิร์ตให้ก็งงๆ ว่ามาเล่นให้แล้วยังต้องเจอกติกาแบบนี้ แต่ผลที่ออกมาดีมากครับ ทำให้ ‘โคตรอินดี้’ เดินทางมาจนถึงทุกวันนี้ ยิ่งเป็นการตอกย้ำว่าเราเดินมาถูกทางแล้ว

“เทศกาลดนตรีโคตรอินดี้
คลื่นคอนเสิร์ตที่ต้านแรงโน้มถ่วงโลก”

“หัวใจหลักของงานโคตรอินดี้ คือ จัดงานแล้วต้องส่งคนกลับบ้าน อย่างปลอดภัย นี่คือหัวใจของเราตลอดมา บางคนบอกว่าเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ เป็นงานเพียงวันเดียว ข้อนี้ผมขอเถียง สำหรับผมงานโคตรอินดี้มันคือทั้งชีวิต สำหรับศิลปินบางคนใช้เวลาแต่งเพลง 1 เพลง 4-5 เดือน เป็นงานทั้งปีของศิลปินก็ว่าได้ การจัดงานที่ผ่านมาสำหรับผมไม่มีตัวชี้วัดความสำเร็จใดๆ แต่ตลอดระยะเวลาที่จัดงานมา ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน เรานำคนมาอยู่ร่วมกัน 1,000 คน 5,000 คน และเพิ่มเป็น 10,000 คน ทุกคนยอมรับในกติกา ไม่มีบุหรี ไม่มีเหล้า เบียร์ ไม่ทะเลาะวิวาท ทำไมไม่ให้ดื่มเหล้า ทำไมไม่ให้สูบบุหรี ไม่เคยมีใครตั้งคำถามไม่เคยมีวาระนี้กับเรา งานโคตรอินดี้เป็นงานที่โหดร้ายมากสำหรับคนที่ดื่มเหล้าสูบบุหรี เพราะเราไม่มีโซนสำหรับสูบบุหรีเลย แต่ทุกคนโอเค

“ที่ผ่านมาเทศกาลดนตรีโคตรอินดี้ให้คนมาแสดงออกทางดนตรีประมาณ 3,000 - 4,000 คน มีคนดูรวม 40,000 - 50,000 คน ทุกครั้งที่ออกจากบ้านเพื่อไปทำงานโคตรอินดี้ จะมีลมตีหน้า ผมมักจะบอกกับตัวเองว่า อีกแล้วหรือชีวิต เราต้องออกไปจัดงานที่ฝันแรง โน้มน่าโลกอีกแล้ว เพราะ 99% ของงานคอนเสิร์ตในเมืองไทย ล้วนได้รับการสนับสนุนจากรัฐกิจเหล้าเบียร์ทั้งนั้น การจัดงานที่ผ่านมาผมเองไม่ได้เคยคิดว่าคนจะมากหรือน้อย คิดแต่เพียงว่าถ้าเราทำดี และถูกต้อง ทุกอย่างย่อมมีขึ้นมีลง สิ่งสำคัญต้องให้กำลังใจตนเอง ไม่ต้องมาให้กำลังใจเรา เพราะเราผ่านวิกฤตมาเยอะ 15 ปี องค์กรอิสระอย่างเรา มีเปิดและปิดไปหลายแห่ง แต่เรายังอยู่ได้ เราไม่ใช่แพะชั้น ในวงการเพลง ไม่ปรารถนาเป็นกระแส เราปรารถนาให้เราเป็นเรา เปลี่ยนเราไม่ได้ แน่แน่นอนว่าการทำงานย่อมมีความกดดันบ้าง แต่อย่าลืมว่าเราทำงาน 10 เวที มีคนมา 10,000 คน ลองคิดเล่นๆ 1 คน ต้องใช้

เงิน 1,500 บาท 10,000 คน ก็เท่ากับ 15 ล้านบาท แต่เราใช้งบประมาณไม่ถึงล้านในการทำงาน โคตรจะประหยัด ได้สิ่งมหาศาลกับวงดนตรีที่เทศกาลดนตรีใหญ่ๆ ปฏิเสธ เพียงเพราะวงไม่ดัง ยอดวิวไม่เยอะ แต่เราเอาศิลปิน เอาชีวิตนำ สมัยก่อนเราได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชนที่เคยบักลั่งความเป็นอินดี้ แต่วันหนึ่งเมื่อเราไม่เนื่อหอมอีกต่อไปแล้ว ก็ต้องอำลากันไปเป็นเรื่องปกติ

“จริงๆ เราปรารถนาที่ไม่ต้องมีผู้สนับสนุนใดๆ เลย ผมบอกกับทุกคนว่าต้องพยายามพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด แล้วคุณจะอยู่ได้นานที่สุด ครั้งหนึ่งผมเคยถูก สสส. ปฏิเสธ เพราะเขามองว่างานเทศกาลดนตรีไม่ใช่งานประเพณี เราโดนโยกไปอยู่กับแผนงานอื่น ตอนนั้นผมร้องไห้กับเรื่องนี้เลยนะ แต่สำหรับผมเชื่อว่า ทุกวัฒนธรรมประเพณีคงไม่ได้เกิดขึ้นในวันเดียวแต่ต้องใช้เวลา เราหวังว่าจะสร้างวัฒนธรรมในการเสพดนตรี ที่ไม่ต้องพึ่งพาเหล้าบุหรี สร้างในช่วงชีวิตเราขณะที่ยังมีลมหายใจ แต่ไม่รู้จะสำเร็จวันไหน ส่วนตัวเชื่อว่ามันคงต้องใช้เวลาขอขอบคุณ สคส. ที่ทำงานอย่างบักลั่งเช่นกัน เราทำงานกันเหมือนพี่กับน้อง ไม่ได้ทำงานแบบองค์กรกับองค์กร สคส. ทำงานด้วยจิตวิญญานและปรารถนาให้โคตรอินดี้อยู่ต่อไปตราบนานเท่านาน”

นายวสกร เดชสุธรรม
เอส วงกล้วยไทย

“เราเป็นวงนอกระแส ในวงการเพลงมีวงแบบเราจำนวนมากที่ไม่สามารถไปเล่นในคอนเสิร์ตใหญ่ๆ ได้ จึงคิดว่าเราน่าจะมีคอนเสิร์ตสำหรับวงนอกระแส ธรณรงค์ให้วัยรุ่นมาฟังดนตรีโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สมัยนั้นคอนเสิร์ตปลอดแอลกอฮอล์ยังไม่มี เราประสานความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ตำรวจ ในการรักษาความปลอดภัย มีทีมดูแลความสงบเรียบร้อยเดินตรวจทุกเวที ยึดเหล้าบุหรี ยุคแรกคัดเลือกวงดนตรีโดยให้ส่งเดโมเพื่อคัดเลือกมาออกดิฉันเปิดเวทีให้วงนอกระแสได้มีพื้นที่แสดงความสามารถ

“เมื่อศิลปินและคนดูทราบถึงรูปแบบการจัดงานที่ไม่มีแอลกอฮอล์และปลอดบุหรี ก็ต้องมาเตรียมตัว 1 วันที่จะสนุกกับดนตรีโดยไม่มีแอลกอฮอล์ บางคนถือโอกาสหยุดสูบ หยุดดื่มจากงานนี้เลยก็มี งานเทศกาลดนตรีที่ไม่มีแอลกอฮอล์ คนดูจะโฟกัสที่ดนตรี สนุกกับการดูดนตรีมากขึ้นเพราะไม่มีมลพิษส่วนตัวผมเองก็ไม่สูบไม่ดื่มอยู่แล้ว ผมเชื่อว่าการเล่นดนตรีสร้างฟิลลิ่งโดยไม่มีแอลกอฮอล์ย่อมดีกว่า หากจะเมาควรเมากับดนตรี เพราะเป็นสิ่งที่จริงกว่าการสร้างฟิลลิ่งจากแอลกอฮอล์ มันคือการหลอน นำยินดีที่วงดนตรีที่มากเล่นกับเราไม่มีเรื่องพวกนี้ อย่างวงร็อกเป็นแนวดนตรีที่ต้องใช้พลังมาก เขาว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้เขามีประสิทธิภาพในการเล่นดนตรีน้อยลง ขณะที่คนดูก็เกิดวัฒนธรรมในการชมดนตรีที่ไม่ต้องพึ่งพาแอลกอฮอล์ งานโคตรอินดี้ที่ผ่านมาไม่มีการทะเลาะวิวาทเลยเห็นได้ชัดว่าเมื่อไม่มีแอลกอฮอล์ก็ไม่เกิดความรุนแรง”

“โคตรอินดี้ ไม่มีแอลกอฮอล์
ไม่มีความรุนแรง”

วณิชชญา ล้อวานิชย์
เอส นักร้องนำ
วง Coconut Sunday

“ตอนแรกฟอร์มวงขึ้นมาชื่อวง บลูแมจิก งานโคตรอินดี้เป็นเทศกาลดนตรีแรกที่เราได้เข้าร่วมเล่นดนตรี เรามีเพลงแรกแล้วและมีความรู้สึกว่ายากเล่นเวทีนี้ ก็เลยส่งเพลงไปและได้รับคัดเลือกให้ไปเล่น มาต่อมาเราใช้ชื่อวง Coconut Sunday และได้เล่นในงานโคตรอินดี้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน พวกเรารู้สึกชอบคอนเซ็ปต์ของงาน และมีความเชื่อว่าการเสพดนตรีไม่จำเป็นต้องมีเครื่องกระตุ้น ก็สามารถสนุกกับบรรยากาศ สนุกกับดนตรีได้ ในฐานะนักดนตรีการที่เราไม่ใช้แอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะจะทำให้เรามีสมองที่เคลียร์มากกว่า ขณะเดียวกันการฟังดนตรีไม่ได้มีแค่ศิลปิน 100% แต่ต้องมีผู้ฟังหรือผู้ชมที่ดีด้วย การไม่มีแอลกอฮอล์ทำให้เกิดผู้ชมที่ดี เกิดบรรยากาศการชมที่ดี”

“โคตรอินดี้คือแนวทางที่ทำให้เกิดผู้ชมที่ดี”

นายภูเมศร์ แก้วโมราเรืองฤทธิ์
โบท มือกลอง
วง Coconut Sunday

“ดนตรีเป็นงานศิลปะ ศิลปินที่มาแสดงก็ไม่ควรใช้เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ คนดูเองก็ด้วย ควรเสพงานศิลปะอย่างมีสติ โฟกัสที่ดนตรี สำหรับผมคิดว่าถ้าอยากมา มาเมากับดนตรีจะดีกว่าครับ คือ เมามันส์กับเสียงดนตรี การเมากับเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ปลอม เป็นการสร้างจินตนาการที่ไม่จริงเมื่อก่อนร็อกสตาร์ ต้องกินเหล้า ฟังของ ทูบกีตาร์ เดี่ยวนี้ร็อกสตาร์เปลี่ยนไปแล้วครับ จิตสำนึกเปลี่ยนไปไม่จำเป็นต้องตีก็สนุกได้ อนาคตอยากให้งานโคตรอินดี้ขยายไปทั่วประเทศ มีการแสดงคอนเสิร์ตแบบนี้ไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้เยาวชนได้สัมผัสวัฒนธรรมการเสพดนตรีก็น่าจะเป็นเรื่องที่ดีครับ”

อยากให้โคตรอินดี้ขยายไปทั่วประเทศ

นายลือชัย ลือเดช
มะ มือเบส
วง Coconut Sunday

“โคตรอินดี้เป็นคอนเสิร์ตที่คลีน ผู้ที่มาดูคอนเสิร์ตส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น ซึ่งปัจจุบันต่างก็ทราบกันดีว่างานโคตรอินดี้ต้องไม่สูบ ไม่ตีมี ไม่พกพาอาวุธใด มาด้วยใจที่อยากจะเสพดนตรี ในฐานะที่ได้ร่วมแสดงในเวทีแห่งนี้มีความภูมิใจที่ได้ส่งเสริมให้เยาวชนเสพดนตรีโดยปราศจากอบายมุข ส่วนตัวมองว่าเรื่องการตีมีเหล้าของวัยรุ่น ก็คงเป็นไปตามช่วงวัยวัยรุ่นอยากสูบอยากกลอง แต่สำหรับคอนเสิร์ตโคตรอินดี้เราไม่สูบไม่ตีมี เรามาเสพดนตรีอย่างสร้างสรรค์”

โคตรอินดี้เสพดนตรีอย่างสร้างสรรค์

แผนที่ความงดงาม วัฒนธรรมปลอดเหล้า

113+ ถนนเล่นน้ำทะเลข้าง

พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย

भागमणुका

01. ...
02. ...
03. ...
04. ...
05. ...
06. ...
07. ...
08. ...
09. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...

32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...

62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...
101. ...
102. ...
103. ...
104. ...
105. ...
106. ...
107. ...
108. ...
109. ...
110. ...
111. ...
112. ...

51+ ถนนเล่นน้ำทะเลข้าง

พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย

01. ...
02. ...
03. ...
04. ...
05. ...
06. ...
07. ...
08. ...
09. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...

20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...

39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...

พื้นที่ปฏิบัติการ งานบุญบั้งไฟปลอดภัย

36 พื้นที่

พื้นที่ที่ปลอดภัย
พื้นที่ที่มีมาตรการ
พื้นที่ที่มีกำหนด

ที่มา: สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

ปฏิทินงานบุญบั้งไฟปลอดภัยปลอดภัยปลอดภัย ที่เครือข่ายงดเหล้าและภาคีต่างๆ เข้าไปร่วมดำเนินการ

36 พื้นที่

● อบต.นาดี อ.นาดี
● เทศบาลตำบลนาดี
● วัดจำปาทอง บ้านหนองขามท่า ต.กอมบง อ.ท่าบ่อ
● ชุมนวมวัดธาตุ เทศบาลเมือง

● ต.เมืองหลอม
● ต.เมืองม่วน

● ตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ
● อบต.เซียงขันธ์ อ.เมือง

● ตำบลภูค้อ อำเภอโพนสวรรค์

● ตำบลนาแก อ.เมือง
● วัดท่าผาแดง อ.เมือง
● วัดท่าผาวง

● อำเภอปทุมรัตน์
● อำเภอโนนทราย
● อบต.บ้านแจ้ง อ.สาขาสารคาม
● อำเภอสุวรรณภูมิ
● ต.ภูทอก อ.เกษตรวิสัย
● อ.พนมไพร

● อ.เมือง
● ต.โนนเมือง อ.ภูซวน

● ต.นาดี อ.เมืองอำนาจเจริญ

● อ.โคกศรีสุพรรณ
● อ.ราษีไศล

● ต.ตูมใหญ่ อ.ภูเมื่อน

● ต.หนองสรวง อ.จอมพระ
● อ.รัตนบุรี

ที่มา: สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

พื้นที่ปฏิบัติการ งานแข่งเรือปลอดเหล้า

แข่งเรือปลอดเหล้าปลอดการพนัน

76 พื้นที่

พื้นที่ปฏิบัติการ งานลอยกระทงปลอดเหล้า ปลอดภัยปลอดประหัตถ์ภัยชุมชนลอย

99 พื้นที่

ชื่อหนังสือ	ประเพณีเทศกาลปลอดเหล้าบทรียน 10 ปี (2550-2560)
ที่ปรึกษา	เกษียรสงครามต์ ภาคโชคดี
กองบรรณาธิการ	ธีระ วัชรปราณี วิษณุ ศรีทะวงศ์ สมรจี้ สุขสม ปุณณภา เอมวิธนา
ประสานงาน	อรุณี สุริยะ- พรทิพย์ ผิวผ่อง อาณัติ ดวงประดิษฐ์
รวบรวม สัมภาษณ์ ออกแบบ	บริษัท ร่วมมงคล คอมมิวนิเคชั่น จำกัด
จัดทำโดย	สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เลขที่ 110/287-288 ซอยโพธิ์แก้วแยก 4 ถนนโพธิ์แก้ว แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 0-2948-3300 โทรสาร 0-2948-3930
สนับสนุนโดย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
พิมพ์ครั้งที่	1
จำนวนหน้า	296 หน้า
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
ISBN	978-616-11-4304-6
พิมพ์ที่	บริษัท ศรีเอทีพี กูรู จำกัด เลขที่ 2 ซอยลาดพร้าว 101 ซอย 42 ถนน ลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 0-2736-9440-1 โทรสาร 0-2736-9494

ข้อมูล ความคิดเห็นในหนังสือเล่มนี้ เป็นผลการดำเนินงานของสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ทุน คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพแต่อย่างใด

